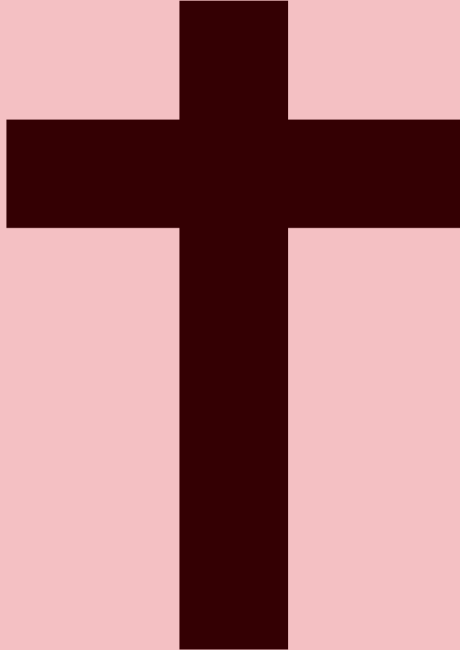

Xasāsti' testamento (Xatze tachihuīn ixpālacata
Jesucristo)

New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac,
Upper Necaxa)

Xasāsti' testamento (Xatze tachihuīn ixpālacata Jesucristo)
New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac, Upper Necaxa)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Upper Necaxa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Patla y Chicontla [tku], Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Upper Necaxa

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

Contents

Mateo	1
Marcos	57
Lucas	91
Juan	146
Hechos	186
Romanos	232
1 Corintios	253
2 Corintios	274
Gálatas	288
Efesios	296
Filipenses	303
Colosenses	308
1 Tesalonicenses	313
2 Tesalonicenses	318
1 Timoteo	321
2 Timoteo	327
Tito	331
Filemón	334
Hebreos	336
Santiago	352
1 Pedro	358
2 Pedro	365
1 Juan	369
2 Juan	375
3 Juan	376
Judas	377
Apocalipsis	379

San Mateo

I'xū'nāpap Jesucristo

Lc. 3:23-38

¹ Huā'mā' lista ū'tza' i'xū'nāpap Jesucristo ē xla' i'xū'nātā'nat David ē nā Abraham.

² Abraham ixtāta' Isaac ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Jacob ē ū'tza' ixtāta'ca'n Judá ē ixtā'timīn.

³ Judá ixtāta'ca'n Fares ē Zara ixuanī't ē ixtzī'ca'n ixuanican Tamar. Fares ixtāta' Esrom ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Aram. ⁴ Aram ixtāta' Aminadab ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Naasón tī ixtāta' Salmón. ⁵ Salmón ixtāta' Booz ixuanī't ē ixtzī' Booz ū'tza' Rahab. Booz ixtāta' Obed ixuanī't ē ixtzī' Obed ixuanican Rut. Obed ixtāta' Isaí ixuanī't. ⁶ Isaí ixtāta' rey David ixuanī't. Rey David ē puscāt tī pūla ixpuscāt Urías ixuanī't, xla'ca'n ixtāta'ca'n Salomón ixtahuanī't.

⁷ Salomón ixtāta' Roboam ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Abías tī ixtāta' Asa. ⁸ Asa ixtāta' Josafat ixuanī't ē Josafat ixtāta' Joram ē ū'tza' ixtāta' Uzías. ⁹ Uzías ixtāta' Jotam ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Acáz ē ū'tza' ixtāta' Ezequías. ¹⁰ Ezequías ixtāta' Manasés ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Amón tī ixtāta' Josías. ¹¹ Josías ixtāta'ca'n Jeconías ē ixtā'timīn ixuanī't ē a'cxni' ixcāchi'canī't ē cālē'nca israelitas nac ti'ya't jā huanican Babilonia.

¹² A'cxni' cālē'ncanī'ttza' a'cxni' Jeconías ixka'lhī ixka'hua'cha Salatiel ē ū'tza' ixtāta' Zorobabel ixuanī't. ¹³ Zorobabel ixtāta' Abiud ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Eliaquim tī ixtāta' Azor. ¹⁴ Azor ixtāta' Sadoc ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Aquim tī ixtāta' Eliud. ¹⁵ Eliud ixtāta' Eleazar ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Matán tī ixtāta' Jacob. ¹⁶ Jacob ixtāta' ixuanī't José tī ixkōlu' María. Tzamā' María, xla' ixtzī' Jesús ixuanī't, ū'tza' tī huanican Cristo.

¹⁷ Chuntza' ixlīkelhacāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' Abraham a'cxni' tahuī'lh David. Ixlīkelhacāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' David a'cxni' ixcālē'ncanī't israelitas nac ti'ya't jā huanican Babilonia. Ixlīkelhacāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' huampala a'cxni' lacatuncuhuī'lh Cristo.

Chī lacatuncuhuī'lh Jesucristo

Lc. 2:1-7

¹⁸ A'cxni' tahuī'lh Jesucristo, chuntza' a'kspulalh. Ixtzī' ixuanican María ē xla' ixtā'lacāxlanī'ttza' natā'tamakaxtoka José. A'cxni' jāna'j ixā'tatā'tahui'la a'cxni' María ixlīka'lhīni'ntza' ixlīti'lhui'qui Espíritu Santo. ¹⁹ A'cxni' José ca'tzīlh María ixka'lhīni'ntza', xla' ixmakxtekcu'tun. Tzeya chī'xcu' ixuanī't ē ū'tza' jā ixlīmālapū'cu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ē jā ixmāmāxanī'cu'tun. Xmān tzē'k ixmakxtekcu'tun. ²⁰ A'cxni' José ixlacapāstacmā'lh huā'mā' a'cxni' lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios ē xla' huanilh:

—José, hui'x tī i'xū'nātā'nat David, jā catilīmā'xa'na' natā'tamakaxtoka María. Ū'tza' līka'lhīni'lh Espíritu Santo. ²¹ Naka'lhī i'ska'ta' ka'hua'cha ē nahui'lī'ni'ya' ixtacuhuīni' Jesús. Xla' nacāmakapūtaxtū ixtachi'xcuhuī't ē ū'tza' nalīmāpācuhuīcan Jesús —huanilh ángel.

²² Pō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentaxtū chī huanli ixa'kchihuīna' Māpa'ksīni' Dios. Chuntza' tzo'kli:

²³ Tzu'mā'jāt naka'lhīni'n ē naka'lhī ixka'hua'cha ē namāpācuhuīcan Emanuel.

(Huā'mā' tacuhuīni' huanicu'tun: Dios quīncātā'hui'lan.)

²⁴ A'cxni' lakahuanli José, tlhualh ixlīpō'ktu tū māpa'ksīlh ixángel Māpa'ksīni' ē tā'tamakaxtokli María. ²⁵ Jā xa'malh hasta a'cxni' xla' tahuī'lh i'ska'ta' ixlīmaksāsti'. Hui'līni'lh ixtacuhuīni' Jesús.

¹ A'cxni' Herodes rey ixuanī't nac ti'ya't jā huanican Judea a'cxni' Jesús lacatuncuhuī'lh a'ntza'. Lacatuncuhuī'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Belén. Tachā'lh magos nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén ē xla'ca'n makat tamincha' na ixtankēn ² ē takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu huī'lh ixpuxcu'ca'n israelitas tī tahuī'lh tza'? Quina'n iclaktzī'nī'tauj a'ktin sta'cu na ixtankēn. Ū'tza' quincāmāsu'yuni'n palh tahuī'lh tza'. Ū'tza' iclīmiujtza' huā'tzā' na iclaktaquilhpūtayāuj.

³ A'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuīn, rey Herodes ixlī'a'ktuyumā'lh ē nā chuntza' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Jerusalén nā ixtalī'a'ktuyumā'nal. ⁴ Rey cāmāta'satīnī'lh ē cāmākēstokli ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' israelitas ē tī ixtamāsu'yu līmāpa'ksīn. Cākelhasqui'nīca jāchu natahui'la Cristo ⁵ ē takehltīnī'lh:

—Natahui'la nac Belén xala' nac estado Judea. Chuntza' tzo'kli a'kchihuīna':

⁶ Belén xala' nac ti'ya't jā huanican Judá, masqui xamacsti'na'j na ixpu'nanca'n municipios nac huā'tzā' ti'ya't, ā'chulā' ixlacasqui'nca.

Nalacatuncuhuī'yācha' a'ntza' chā'tin māpa'ksīni'.

Xla' nacāmaktaka'lhā quintachi'xcuhuī't tī cāhuanican israelitas.

⁷ Herodes lakatzē'k cāmāta'satīnī'lh magos ē cākelhasqui'nīlh jā'cxni' tasu'yulh sta'cu ē tūyā quilhtamacuj ē tūyā mālhcuyu'. ⁸ Cāmācā'lh nac Belén ē cāhuanilh:

—Capinchipitit ē naputzayā'tit palh ixlīcāna' lacatuncuhuī'lh ska'ta'. A'cxni' namac'la'yā'tit, naquilāmāca'tzīnīyāuj. Nā quit tzē na'ica'n na iclaktaquilhpūta —chuntza' cāhuanilh.

⁹ A'cxni' cātā'chihuīna'nkō'lh, magos ta'a'lh. Sta'cu tū ixtalaktzī'nī't ixtankēn, ū'tza' cāpūlani'lh ē cāmāsu'yuni'lh tej hasta tāyalh tālmā'n jā ixiuī'lh ska'ta'.

¹⁰ A'cxni' magos talaktzī'lh chī tāyalh sta'cu, tapāxuhualh xla'ca'n. ¹¹ A'cxni' tatanūlh nac chic, talaktzī'lh ska'ta' ē María tī ixtzī'. Tatatzokostani'lh ē talaktaquilhpūtāl ē tamakapāxūilh ska'ta'. Tamakxcutli tū ixtalē'ni' ē tamaxquī'lh oro ē siyentzu ē perfume tū huanican mirra. ¹² Ā'līstān tataspi'tli lacatin nac tej. Ixtalakahuāna'nī't ē chuntza' cālīmāca'tzīnīca jā catatētaxtulh a'ntza' na ixchic Herodes.

A'cxni' tatzā'lah nac Egipto

¹³ A'cxni' ixta'a'nī'ttza' magos, José lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios. Ángel huanilh:

—Catāqui'. Cacālī'pi ska'ta' ē ixtzī' ē catzā'la'tit nac país jā huanican Egipto. A'ntza' nat-achokoyā'tit hasta a'cxni' na'icmāca'tzīnīyān. Herodes naputza ska'ta' ē namaknīcu'tun.

¹⁴ José tāquī'lh a'cxni' tzi'sajcus ixuanī't ē a'lh. Cālē'lh ska'ta' ē ixtzī'. Ta'a'lh nac ti'ya't jā huanican Egipto. ¹⁵ A'ntza' tachokolh hasta a'cxni' nīlh Herodes. Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū tū Māpa'ksīni' Dios ixuanī't ixa'kchihuīna'. Chuntza' huanli: “Ixiuī'lh nac Egipto quiSka'ta' ē a'ntza' icta'sani'lh.”

Herodes cāmāmaknīnī'lh lacstīn

¹⁶ A'cxni' Herodes ca'tzīlh ixta'a'kskāhuī'nī't magos, xla' sītzī'lh. Māpa'ksīni'lh cacāmāknīca lacstīn tī ka'hua'cha. Cāmāmaknīnī'nkō'lh ixlīpō'ktuca'n lacstīn tī xaka'hua'cha xalanī'n nac Belén ē ixlacatzuna'j cā'lacchicni'. Cāmāmaknīnī'lh ixlīpō'ktuca'n tī jāna'j ixtaka'lhī a'ktu' cā'ta. Chuntza' māpa'ksīlh ixpālacata ixtlahuanī'ttza' hua'chi a'ktu' cā'ta a'cxni' ixlacatuncuhuī'nī't ska'ta' chī tahuanli magos. ¹⁷ Chuntza' mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuīna' tī ixuanican Jeremías. Chuntza' tzo'kli:

¹⁸ Kexmatcan chī calhuancan nac cā'lacchicni' jā huanican Ramá ē ta'sacan.

Raquel ū'tza' tī cālācalhuamā'lh ixlacstīn.

Jāla ixmāko'xamixīcan ixpālacata ixtanīnī'ttza'.

Chuntza' tzo'kli.

¹⁹ A'cxni' ixnīnī'ttza' Herodes, José lakahuāna'mpāl'h a'ntza' jā ixuī'lh nac Egipto. Tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios ē huanilh:

²⁰ —Catāqui' ē calī'pi ska'ta' ē ixtzī'. Cataspi'ttit nac ti'ya't jā huanican Israel. Tanīlhtza' xlaca'n tī ixtamaknīcu'tun ska'ta' —huanli ángel.

²¹ José tāquī'lh ē a'lh ē lē'lh ska'ta' ē ixtzī' hasta nac Israel. ²² Arquelao ixlakxoko ixtāta' Herodes ixuanī't ē ixmāpa'ksīni'mā'lh jā huanican Judea. A'cxni' José ca'tzīlh huā'mā', ixjicua'n ē jā ixa'ncu'tun a'ntza'. Lakahuāna'mpāl'h ē ū'tza' talī'a'lh nac ti'ya't jā huanican Galilea. ²³ A'cxni' tachā'lh a'ntza' nac Galilea, ta'a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nazaret ē a'ntza' tatahuī'lh. Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū tū tahuanli a'kchihuīna'nī'n. Tahuanli: “Jesús namāpācuhiican nazareno.”

3

Juan Mā'kpaxīni' a'kchihuīna'nli nac cā'tzaya'nca ti'ya't

Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

¹ Huā'mā' quilhtamacuj milh nac cā'tzaya'nca ti'ya't nac Judea Juan tī ixmā'kpaxīni'n. Ixa'kchihuīna'mā'lh ² ē ixcāhuani tachi'xcuui't:

—Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē camakxtektit tū jā tze ixpālacata talacatzuna'jīmā'lh a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'.

³ A'kchihuīna' Isaías tzo'kli chī tachi'xcuui't natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nata'a'ka'ī'. Tzo'kli ixpālacata huā'mā' Juan jā huan chuntza':

A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan catihuāl'h tī palha' nachihuīna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksīni'.

Camālakstu'nctit tej.”

⁴ Ixlu'xu' huā'mā' Juan līcāxtlahualh ixchī'xit camello ē ixlīchī'can ko'xka' ixuanī't. Xla' ixua' xtu'qui' ē xaxcān ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁵ Tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'lacchicni' Jerusalén tamilh takexmata. Nā lhūhua' tachi'xcuui't xalanī'n calhāxcuui'lh nac estado Judea ē xalanī'n lacatzuna'j xaka'tla' nac xcān Jordán nā tamilh takexmata. ⁶ A'cxni' takelhtasu'yuni'lh Dios ixcuentaca'n, Juan cāmā'kpaxīl'h chā'tunu' nac ka'tla' xcān Jordán.

⁷ Lhūhua' fariseos ē ixpālejni' israelitas tamilh ta'a'kpaxa. A'cxni' Juan cālaktzī'lh, cālacaquilhñil'h ē cāhuanilh:

—¡Hui'xina'n tlaha'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! ¿Tīchu cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ix-tasītzi' Dios tū mimā'lh? ⁸ Catlahua'tit tū tze ē ū'tza' nalītasu'yu ixlīcāna' lakpalīnī'ta'ntittza' mintalacapāstacni'ca'n. ⁹ Jā catihuantit mē'cstuca'n: “Quina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza' iclīpāhuanāuj ē jā icjicua'ni'yāuj ixtasītzi' Dios.” Jā chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuanīyān Dios tzē nacālakpalī huā'mā' chihuixni' ē natala ī'xū'nātā'natna' Abraham.

¹⁰ Hua'chī xacacanī'ttza' ā'chaj ē natzucucan natancā'can qui'huī'. Catūhuāl'h qui'huī' tū jā māsā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza' natancā'can ē nalhcuyucan. Tachi'xcuui't tī jā tatasu'yu palh ta'a'ka'ī', xlaca'n hua'chī qui'huī' tū jā taha'ca'. ¹¹ Ixlīcāna' quit iccālīmā'kpaxīyān xcān. Ū'tza' nalītasu'yu chī līlīpuhuanā'tit tū jā tze tū tlhuanī'ta'ntit. Tī namin ā'līstān, xla' makapitzīn hui'xina'n nacātalīmā'kpaxīyān Espīritu Santo ē ā'makapitzīn huampala nacātalīmā'kpaxīyān macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' nūn na'icxcutni' ixlīkechī'can ixcacli'. ¹² Xla' hua'chī chā'tin chī'xcu' tī chī'panī'ttza' ixlīmālakosūn ē nalacsu'nu trigo tū tlahuacan harina. Xalīcha'nat trigo namānū jā māquī'can ē xapa'lhma' nalhcuyu nac macscut tū jāla catimāmīxīl'h —cāhuanilh.

Jesús a'kpaxli

Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22

¹³ Ā'līstān Jesús taxtulh nac estado Galilea ē lakchā'lh Juan jā ixmā'kpaxīni'mā'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān jā huanican Jordán. Jesús milh a'kpaxa. ¹⁴ Ē Juan jā ixmā'kpaxīcu'tun Jesús ē huanilh:

—Hui'x minī'ni' naquimā'kpaxī'ya' ē jā ixlacasqui'nca quit na'icmā'kpaxīyān.

¹⁵ Jesús kelhtīlh:

—Chuhua'j calalh chuntza' chī icsqui'ni'yān. Chuntza' quincāminī'ni'yān ē ū'tza' nalītlahuakō'yāuj tū Dios māpa'ksīlh.

Juan kexmatni'lh ē tlahualh tū huanilh.

¹⁶ Jesús, a'cxni' mā'kpaxīca, tacutli nac xcān. Xamaktin talaquī'lh nac a'kapūn ē Jesús laktzī'lh Espīritu Santo. Ixtasu'yu hua'chi tantzasnān. Yujchi na ixlachtza' Jesús.

¹⁷ Kexmatca a'ktin tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' tī laktza' icpāxquī' ē xla' quimakapāxuī.

4

Skāhuī'ni' ixlīlaktzī'ncu'tun Jesús

Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13

¹ Palaj tunca Espīritu Santo lē'lh Jesús nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Skāhuī'ni' tī huanican Satanás ixlīlaktzī'ncu'tun palh tzē na'a'kskāhuī' Jesús.

² A'ntza' tu'pu'xam quilhtamacuj Jesús jā huā'yalh pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu tzi'sa ē ixtzi'ncsa. ³ Skāhuī'ni' laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, cacāmāpa'ksi' tzamā' chihuixni' pāntzīn catahuanli.

⁴ Jesús kelhtīlh:

—Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Jā xmān pāntzīn catilīlatamā'lh chā'tin chī'xcu' nac cā'quilhtamacuj. Nā ixlacasqui'nca cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.”

⁵ Palaj tunca skāhuī'ni' lē'lh Jesús nac Jerusalén jā nā mēpācuhuīcan cā'lacchicni' xata-sicua'lanātlahua. Māhua'ca'lh na ixa'kspūn xaka'tla' templo ⁶ ē huanica:

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, cayujti nac ti'ya't. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios nacāmāpa'ksī ixāngeles natamaktaka'lhān.

Natamā'kaquī'yān ē chuntza' nūn kentin mintujan catitakāhui' nac chihuix.

⁷ Jesús kelhtīlh:

—Nā chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Jā tilīlaktzī'na' miMāpa'ksīni' Dios.”

⁸ Skāhuī'ni' lē'mpālh a'ktin nac sipej tālmā'n. A'ntza' māsuyuni'kō'lh ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj ē chī tzēhuānī't ixuanī't. ⁹ Skāhuī'ni' huanilh:

—Pō'ktu huā'mā' na'icmaxquī'yān xmān naquintatzokostani'ya' ē naquilak-taquilhpūtaya' —huanica Jesús.

¹⁰ Jesús kelhtīni'lh:

—¡Caquintapānu'ni', Skāhuī'ni'! Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Natatzokostani'ya' ē nalaktaquilhpūtaya' miMāpa'ksīni' Dios ē natlahua'ya' xmān tū xla' lacasqui'n.”

¹¹ Palaj tunca skāhuī'ni' a'kxtekui'līlh. Ē makapitzīn ángeles tamīlh ē tamaktaka'lhli Jesús.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea

Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15

¹² Jesús a'cxni' māca'tzīnīca chī ixchī'canī't Juan, palaj tunca a'lh nac estado Galilea ¹³ ē jā tachokolh nac Nazaret. A'lh tahui'la nac cā'lacchicni' Capernaum ixlacatzuna'j na ixquilhtūn xcān. Nā huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan ixti'ya'tca'n Zabulón ē Neftalí.

¹⁴ Huā'mā' tū a'kspulalh mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuīna' Isaías na ixtachihuīn Dios. Chuntza' tzo'kli:

¹⁵ Ti'ya't jā mēpācuhuīcan Zabulón ē jā mēpācuhuīcan Neftalí, a'ntza' tētaxtu tej tū mā'lh hasta nac mar.

Nā a'ntza' ixtuntacut nac xcān Jordán nac estado Galilea ē ū'tza' jā tahuil'āna'lh tī jā israelitas.

¹⁶ Tachi'xcuui't hua'chi ixtahuil'āna'lh jā cā'pucsua' ē chuhua'j talaktzī'lh a'ktin xaka'tla' taxkaket.

Xlaca'n hua'chi ixtanīmā'nalh ē cā'skē'k ixtahuil'āna'lh.

Chuhua'j talaktzī'lh chī xkaka.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

¹⁷ Palaj tunca Jesús tzuculh a'kchiuina'ntā'kchoko ē huanli:

—Calilīpuhuanit tū jā tze tlahuanī'ta'ntit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Tala-catzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'.

Jesús cālacsacli kelhatā'ti' chī'pāna'nī'n squī'ti'

Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11

¹⁸ A'cxni' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān tū huanican lago Galilea, cālaktzī'lh chā'tu' chī'xcuui'n tī lītā'timīn ixtahuanī't. Chā'tin Simón ixuanican ē ixlī'a'ktu' ixtacuui'nī' Pedro. A'chā'tin Andrés ixuanican. Xlaca'n chī'pāna'nī'n squī'ti' ixtahuanī't ē ixtamojōmā'nalh nac xcān ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan squī'ti'. ¹⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj ē na'iccāmāsu'yuni'yān chī nacālīmā'a'ka'ī'nī'yā'tit tachi'xcuui't ix-tachihuīn Dios.

²⁰ Palaj tunca tamakxtekli ixpūtayanca'n ē tatā'a'lh Jesús.

²¹ A'cxni' a'lh ā'lacatin, cālaktzī'lh ā'chā'tu' huampala lītā'timīn. Xlaca'n ixcamana' Zebedeo ixtahuanī't ē ixtacuui'nī' chā'tin Jacobo ē ā'chā'tin Juan. Ixtatā'hui'lāna'lh ixtāta'ca'n nac barco ē ixtalacachī'mā'nalh tū pūchi'pacan squī'ti'. Jesús cāmāta'satīnīnī'lh.

²² Xamaktin xlaca'n tatacutli nac barco ē ta'a'kxtekui'līlh ixtāta'ca'n ē ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuui't

Lc. 6:17-19

²³ Jesús ixtlā'huamā'lh calhāxcuui'lh nac estado Galilea ē ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuui't na ixtemploca'n israelitas nac a'katunu' cā'lacchicni'. Ixcāmāsu'yuni'mā'lh chī nala jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē ixcāmātzeyīmā'lh ixlīpō'ktuca'n kempāl'lhūhua' ta'jatāt tū ixcāpasanī't tachi'xcuui't. ²⁴ Calhāxcuui'lh nac ti'ya't jā huanican Siria cāmāca'tzīnīca ixpālacata Jesús. Cālīmini'ca ixlīpō'ktuca'n ta'jatatlānī'n. Cālīmini'ca tī ixtapātīmā'nalh catūxcuui'lh ta'jatāt ē catūxcuui'lh taca'tzanajuāt. Cālīmini'ca tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī'n ē tī ixpaxnīnī'n ē tī ixtalū'ntū'nunī't. Jesús cāmātzeyīkō'lh. ²⁵ Līlhūhua' xalanī'n nac estado Galilea tastālani'lh ē nā xalanī'n nac Decápolis ē Jerusalén. Nā tastālani'lh xalanī'n nac estado Judea ē xalanī'n nac ti'ya't ixtuntacut nac xcān Jordán.

5

Jesús a'kchiuina'nli na ixlacapūn sipej

¹ A'cxni' Jesús cālaktzī'lh tamilh lhūhua' tachi'xcuui't, xla' tā'cxtulh na ixlacapūn sipej ē a'ntza' tahuī'lh. I'scuju'nī'n palaj tunca talītamacsti'li'lh. ² Jesús tzuculh cāmāsu'yuni'.

Tī ixlīcāna' tapāxuhua

Lc. 6:20-23

Chuntza' Jesús cāhuanilh:

³ —Masqui pūhua'nā'tit xmān tzē nalīmakapāxuī'yā'tit Dios palh xla' nacāmaktāyayān, ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit. Dios cālakalhu'manān masqui jā tze hui'xina'n. Nalīpāxuhua'yā'tit ixpālacata Dios cāmāpa'ksīmā'n.

⁴ Masqui līlīpuhuanā'tit mincuentaca'n ē tū jā tze nac cā'quilhtamacuj, ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit. Dios nacāmāko'xamāka'tlī'yān.

⁵ 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī jā ka'tla' līmaka'tzīyā'tit. Ixlīpō'ktu ti'ya't milaca'n nahuan.

⁶ 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī lactze huancu'tunā'tit na ixlacatīn Dios ē chuntza' makca'tzīyā'tit hua'chī tī tzi'ncsa putza ixtahua'. Dios nacāmaktāyayān ē chuntza' lactze nalītaxtuyā'tit.

⁷ 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī cālakaihu'manā'tit ā'makapitzīn. Nā Dios nacālakaihu'manān.

⁸ 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī xmān a'ktin mintalacapāstacni'ca'n ē ū'tza' chī tzē nalīmakapāxui'yā'tit Dios. Nalīpāxuhua'yā'tit ixpālacata nac a'kapūn nalak-tzī'nā'tit Dios calacan.

⁹ 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī cāmāko'xamixī'yā'tit tachi'xcuui't tī talāsītzi'ni'. Nalīpāxuhua'yā'tit ixpālacata nacātāmāpācuui'yān ixlacstīn Dios.

¹⁰ 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n masqui pātīni'mpā'na'ntit xmān ixpālacata tlahua'pā'na'ntit ixtalacasqui'nīn Dios. Dios cāmāpa'ksīmā'n ē ū'tza' nalīpāxuhua'yā'tit.

¹¹ 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'cxni' tachi'xcuui't cātālakapalayān ē cātāmātakāhuī'yān ē cātālīmālacsu'yuyān kempālhuīhua' tū jā ixlīcāna'. Capāxuhua'tit a'cxni' cātātlahuani'yān chuntza' xmān ixpālacata quīlāstālanī'uj. ¹² Capāxuhua'tit. Nac a'kapūn māquī'canī't tū milaca'n nahuan ē ū'tza' tū lūhūhua' ixtapalh. Nā lacxtim cāmākapātīnīnca ixa'kchiuīna'nī'n Dios xalanī'n makāstza'.

Matzat ē pūcās

Mr. 9:50; Lc. 14:34-35

¹³ Jesús cāhuanipālīh:

—Hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac cā'quīlhtamacuj nacāmāsu'yuni'yā'tit tachi'xcuui't chī tze natalīhuan. Ū'tza' hua'chī matzat tū lītlahuacan quīnī't ē ū'tza' tze nalīhuan ē jā napu'csan. Palh matzat jātza' sko'kō'xni'n, ¿chī tzē nalīmāsko'kō'nuncan? Jātza' tze catihuanlī. Xmān namaka'ncan ē nalacchi'ntacan.

¹⁴ Nā hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac cā'quīlhtamacuj nacāmāsu'yuni'yā'tit tachi'xcuui't chī natalīlatā'kchoko. Hui'xina'n hua'chī pūcās tū māxkakēni' ixlīpō'ktu nac cā'quīlhtamacuj. A'ktin cā'lacchicni' tālhmā'n nac sipej jā catimātzē'kca. ¹⁵ E nūn catimāpasīca pūcās ē palaj tunca nalīmā'kchahuacan catūhuālī. Ā'chulā' tze māhua'ca'can tālhmā'n ē chuntza' tzē nacāmāxkakē ixlīpō'ktuca'n tī tatanūmā'nalh nac chic. ¹⁶ Chuntza' hui'xina'n tzej nalatā'kchokoyā'tit na ixlacatīnca'n tachi'xcuui't ē chuntza' xlaca'n natamakapāxui quīnTāta'ca'n nac a'kapūn ixpālacata xatze tū tlahua'pā'na'ntit.

Jesús māsu'yulh ixpālacata līmāpa'ksīn

¹⁷ Jesús cāhuanipālīh:

—Jā capuhua'ntit icminī't na'icmālakspūtū līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés ē tū tatzo'kli a'kchiuīna'nī'n. Jā ū'tza' iclīmīnī't. Quit icminī't namākentaxtū. ¹⁸ Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Līhuan tahuī'lāna'lhcus a'kapūn ē ti'ya't, jā catixapaca nūn macsti'na'j tzamā' līmāpa'ksīn. Jā tū catixapaca a'cxni' jāna'j namākentaxtūkō'can ixlīpō'ktu tū nala. ¹⁹ Chuntza' palh catīhuālī namākēnū macsti'na'j tū māpa'ksī līmāpa'ksīn ixpālacata lacpuhuan jā ixlacasqui'nca ē palh chuntza' nacāmāsu'yuni' ā'makapitzīn, xla' xastancu nalītaxtu jā Dios māpa'ksīnī'nkō'. Palh catīhuālī nakexmatni' līmāpa'ksīn ē nā nacāmāsu'yuni' ā'makapitzīn chī xlaca'n natalexmatni', xla' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīnī'nkō'. ²⁰ Chuntza' iccāhuanīyān ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū ixlīcāna' ixtalacasqui'nīn Dios. Palh jā tasu'yu ā'chulā' xatze hui'xina'n ē jā xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos, hui'xina'n jā catitanū'tit jā Dios māpa'ksīnī'nkō'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tasītzi'

Lc. 12:57-59

²¹ Jesús cāhuanipālīh:

—Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntittza' chī cāhuanica xalanī'n makāstza': “Jā catimaknī'ni'. Palh catīhuālh namaknī'ni'n naputzāna'nīcan ē xla' naxokonuni' Dios.” ²² Quit iccāhuaniyān palh catīhuālh xmān nasītzī'ni' ā'chā'tin, naputzāna'nīcan ē xla' naxokonuni' Dios. Catīhuālh tī nalakapala ā'chā'tin nā xla' naxokonuni' Dios. Catīhuālh tī cachīhuālh nahuani ā'chā'tin: “Lhkenti hui'x”, xla' tzē nalhcuyucan nac pūpātīn.

²³ 'Chuntza' a'cxni' lī'pimpā't tū nalakahui'līya' Dios ē palh nalacapāstaca chī tlahuani'nī'ta' tū jā tze ā'chā'tin, ²⁴ namakxteka'chī nac pūmacamāstā'n tū ixlakahui'līya' Dios. Pūla napina' namāko'xamī'xī'ya' ā'chā'tin ē ā'līstān nataspi'ta nalakahui'līya' tū ixlī'pimpā't.

²⁵ 'Palh catīhuālh mālacapū'yān ē lē'ncu'tunān nac pūchihuīn, calacapāstacti chī palaj nalītalācāxla'ya' līhuan pimpā'na'ntit nac tej. Palh jā chuntza' natlahua'ya', a'cxni' minchā'tu'ca'n nachipinā'tittza', nalē'nān na ixlacatīn juez. Ū'tza' nalīmacamaxquī'yān policía ē xlaca'n natachī'yān ē natamānūyān nac pūlāchī'n. ²⁶ Icuaniyān jā nataxtuyāchi hasta a'cxni' naxokokō'ya' ixlīpō'ktu tū laclīpina'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī taputza ixtā'lāpāxquī'nca'n

²⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntittza' chī ixuancan xapūla: “Jā catika'lhī' mintā'lāpāxquī'n.” ²⁸ Quit iccāhuaniyān catīxcuhuālh tī nalaktzī'n chā'tin puscāt ē napuhuan natā'lhtatacu'tun, ū'tza' lacxtim hua'chī ixtā'lhtatanī'ttza' ixpālacata chuntza' lacapāstaca.

²⁹ 'Palh milakastapun na milacapekcāna'j nalaktzī'n catīhuālh ē ū'tza' nalīmātlahuīyān tū jā tze, namāxtuya' ē namaka'na'. Jā tze palh napina' nac pūpātīn ixpālacata milakastapun. Ā'chulā' tze ī'sputnī'n milakastapun ē namakapūtaxtūca'na'. ³⁰ Palh mimacapekcāna'j natlahua tū jā tze, cacā'yuju' ē cama'ka'. Jā tze palh napina' nac pūpātīn ixpālacata mimacan. Ā'chulā' tze ī'sputnī'n mimacan ē namakapūtaxtūca'na'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekan puscāt

Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18

³¹ Jesús cāhuanipālh:

—Nā pūla ixuancan: “Catīhuālh tī namakxteka ixpuscāt ixlacasquī'nca naxapacan nac registro.” ³² Quit iccāhuaniyān palh puscāt jā ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n a'cxni' naxapacan nac registro, ū'tza' jā tze quīlītaxtulh. Puscāt a'cxni' natamakaxtokpala, ū'tza' nahuanican ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n. Chī'xcu' tī natā'tamakaxtoka tzamā' puscāt, nā xla' tzaj ixtā'lāpāxquī'n nahuan.

Jesús māsu'yulh ixpālacata chī tahuan tū ixlīcāna'

³³ Jesús cāhuanipālh:

—Nā kexpa'tnī'ta'ntittza' chī ixcāhuanican xamakāstza': “A'cxni' ixlīcāna' hua'na' natlahua'ya' catūhuālh, Dios laktzī'mā'n ē ixlacasquī'nca namākentaxtūya'.” ³⁴ Quit iccāhuaniyān jā catīhua'ntit: “Por Dios”, ixpālacata catūhuālh. Makapitzīn tahuan: “Por los cielos”, a'cxni' tacāxtlahua catūhuālh. Chuntza' jā tze. A'kapūn, a'ntza' jā Dios huī'lh. ³⁵ Ā'makapitzīn tahuan: “Por la tierra.” Chuntza' jā tze. Tī'ya't hua'chī jā Dios cāmājaxī ixtujan. Ā'makapitzīn huampala tahuan: “Por Jerusalén.” Chuntza' jā tze. Jerusalén, ū'tza' ixcā'lacchicni' Dios tī ā'chulā' xaka'tla'. ³⁶ Ā'makapitzīn huampala tahuan: “Por mi cabeza.” Chuntza' jā tze. Xmān Dios ca'tzī jā'cxni' napu'n ixa'ksasatca'n. ³⁷ Ixlīcāna' calalh a'cxni' nahua'nā'tit “tze” o “jā tze.” Chuntza' jā ixlacasquī'nca ā'catūhuālh nahuampalayā'tit. Tzamā' ā'makapitzīn tachihuīn nacāquilhtaxtuyān ixpālacata skāhuī'ni'.

Jesús māsu'yulh chī nacāmālaxokonī

Lc. 6:29-30

³⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntittza' chī pūla ixuancan: “Palh namātakāhuī'ya' ixlakastapun ā'chā'tin, nā hui'x nalixoko'nu'na' milakastapun. Nalixoko'nu'na' mintatzan ixtatzan ā'chā'tin tū māyujū'ni'nī'ta'.” ³⁹ Quit iccāhuaniyān: Jā catimālakxokonī'tit tī cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze. Palh catīhuālh nalacala'sān na milacapīn, natamakxteka' nalacala'sān ā'lapapī kentin. ⁴⁰ Palh catīhuālh ixmālacapū'n ē namaktīcu'tunān milu'xu', nā natamakxteka' nalē'n minchamarra. ⁴¹ Palh catīhuālh ī'sāmācu'quī'ni' ixtacu'ca' a'ktin kilómetro, nacu'ca'pala'ya' ā'chuntza' ā'a'ktin kilómetro. ⁴² A'cxni' catīhuālh nasqui'ni'yān catīhuālh, namaxquī'ya' ē jā xmān catitalakspi'tni' catīhuālh tī maksācu'cu'tunān.

Jesús māsu'yulh chī napāxquī'yā' mintā'lāquiclhaktzi'

Lc. 6:27-28, 32-36

⁴³ Jesús cāhuanipālh:

—Nā kexpa'tnī'ta'ntittza' chī pūla ixuancan: “Nacāpāxquī'ya' minamigos ē jā ixlacasqui'nca nacāpāxquī'ya' mintā'lāquiclhaktzi'.” ⁴⁴ Quit iccāhuaniyān: Cacāpāxquī'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē casquī'ni'tit Dios cacāsicua'lanātlahualh xlaca'n tī cātaquiclhaktzi'nān. Cacāmaktāya'tit xlaca'n tī jā cātalaktzi'ncu'tunān ē catā'chihuīna'tit Dios xpālacataca'n xlaca'n tī cātalakapalayān ē cātamakapātīnān. ⁴⁵ Chuntza' lītasu'yu hui'xina'n ixlacstīn quīnTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. Dios hui'līnī't chī'chini' ē lacxtīm talaktzī'n chī'chini' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't, masqui tī tze ē tī jā tze. Dios macamin xcān xpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tī takexmata ē masqui tī jā takexmatcu'tun. ⁴⁶ Palh xmān nacāpāxquī'yā'tit xlaca'n tī cātapāxquī'yān, ŷtīchu cuenta natlahua huā'mā'? Chuntza' tatlahua catīxcuhuālh ā'makapitzīn tī jā tze hua'chī mātā'jīni'nī'n. ⁴⁷ Palh xmān mintā'macchicca'n cātā'chihuīna'nā'tit, ŷē tze tū tlahua'nī'ta'ntit? Xlaca'n tī jā tastālani' ixtēj Dios nā chuntza' tatlahua. ⁴⁸ Ixlacasqui'nca hui'xina'n lactze nahuanā'tit lacxtīm chī quīnTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

6

Jesús māsu'yulh xpālacata xatze tū tlahuacan

¹ Jesús cāhuanipālh:

—Palh natlahua'yā'tit tū tze o namaktāya'yā'tit ā'chā'tin ē ū'tza' nalīmākentaxtūyā'tit ixtalacasqui'nīn Dios, tzē'k natlahua'yā'tit. Jā catitlahua'tit cā'lhūhua'lacatīn xpālacata lacasqui'nā'tit nacātalaktzī'nān. Palh cā'lhūhua'lacatīn natlahua'yā'tit, quīnTāta'ca'n xala' nac a'kapūn jā tū caticāmaxquī'n. ² Chuntza' a'cxni' nacāmaktāya'yā'tit tī tamaclacasqui'n, jā caticāhua'ni'tit ā'makapitzīn tū tlahua'pā'na'ntit. Xlaca'n tī tatlahua a'ktu' ixlacanca'n tatlahua tū tze nac cā'tejen ē na ixtemploca'n israelitas. Chuntza' tatlahua xpālacata tachi'xcuhuī't nacāmāka'tlī'. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chī ixtatlajca'n tū natamaktīni'n. ³ Hui'xina'n, a'cxni' nacāmaktāya'yā'tit tī tamaclacasqui'n, jā catimakxtektit jā tī chā'tin naca'tzī chī cāmaktāya'yā'tit. ⁴ Ā'chulā' tze tzē'k nacāmaktāya'yā'tit. QuīnTāta'ca'n nalaktzī'n tū tzē'k tlahua'yā'tit ē xla' nacāmaxquī'yān mintatlajca'n.

Jesús māsu'yulh chī nalī'orarlīcan

Lc. 11:2-4

⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Makatunu' na'orarlīni'yā'tit Dios, jā catitlahua'tit chī tatlahua xlaca'n tī tatlahua a'ktu' ixlacanca'n. Xlaca'n tatāya na ixtemploca'n israelitas ē nac cā'tejen jā nacālaktzī'ncan a'cxni' ta'orarlīmā'nalh. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chī ixtatlajca'n tū natamaktīni'n. ⁶ A'cxni' hui'xina'n na'orarlīyā'tit, catanū'tit na minchicca'n ē camālacchahua'tit ē mina'cstuca'n na'orarlīyā'tit ē natā'chihuīna'nā'tit quīnTāta'ca'n a'ntza' jā jā tī nalaktzī'nān. QuīnTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nalaktzī'n tū tzē'k natlahua'yā'tit ē xla' nacāmaxquī'yān mintatlajca'n.

⁷ 'Calacapāstactit a'cxni' natlahua'yā'tit minoracionca'n, ē jā maklhūhua' cahua'mpala'tit. Chuntza' tatlahua tzamā' tī jā talakapasa Dios. Tapuhuan Dios nacākexmata xpālacata lhūhua' tachihuīn. ⁸ Jā catila'tit chī xlaca'n. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn ca'tzītza' tū hui'xina'n maclacasqui'nā'tit a'cxni' jāna'j squi'ni'yā'tit. ⁹ Chuntza' natā'chihuīna'nā'tit Dios:

QuinTāta'ca'n tī hui'lachi nac a'kapūn, calakachi'xcuhuī'ca'.

¹⁰ Camilh a'cxni' natzucuya' nacāmāpa'ksī'kō'ya'.

Catlahuaca mintalacasqui'nīn huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī nac a'kapūn.

¹¹ Caquilāmaxquī'uj chuhua'j quilihua'tca'n tū icmaclacasqui'nāuj.

¹² Caquilāmātza'nkēna'ni'uj tū iccāmaklaclē'nān chuntza' chī iccāmātza'nkēna'ni'yāuj ū'tunu'n tī quincātamaklaclē'nān.

¹³ Jā camakxtekti tū naquincā'a'kspulayān naquincāmātlahuīyān tū jā tze.

Xmān hui'x xaMāpa'ksīni' ē mila' ixlīpō'ktu lītlī'hui'qui ē ixlīpō'ktuca'n natamakapāxuīyān pō'ktu quilhtamacuj.

Amén.

¹⁴ 'Palh hui'xina'n nacāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzīn tī cātatlahuani'yān tū jā tze, nā quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā nacāmātza'nkēna'ni'yān tū tlahuani'ta'ntit tū jā tze. ¹⁵ Palh hui'xina'n jā nacāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzīn, jā caticāmātza'nkēna'ni'n mincuentaca'n quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús māsu'yulh xpālacata chī jā tihuā'yan

¹⁶ Jesús cāhuanipālhl:

—A'cxni' jā catihuā'ya'ntit pō'ktu quilhtamacuj xpālacata orarlīni'cu'tunā'tit Dios, jā catila'tit chī xlaca'n tī tatlahua a'ktu' ixlacanca'n. Xlaca'n ta'a'cpūtahua'ca' lhca'ca'n ē jā talakacha'ka'n. Nacālaktzī'ncan ē ū'tza' nalīca'tzīcan jā tahuā'yan. Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Xlaca'n taka'lhītza' ixtatla'jca'n a'cxni' tasu'yu jā tahuā'yalh. ¹⁷ Hui'xina'n jā catitlahua'tit chuntza'. A'cxni' jā huā'ya'nā'tit pō'ktu quilhtamacuj ē na'orarlīyā'tit, calakacha'ka'ntit ē tzej calacxqui'ttit miya'jca'n ¹⁸ ē chuntza' jā catica'tzīca palh jā huā'ya'nā'tit. Xmān quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn naca'tzī tū tzē'k tlaha'yā'tit ē xla' nacāmaxquī'yān mintatla'jca'n.

Jesús māsu'yulh xpālacata tū quilaca'n nahuan nac a'kapūn

Lc. 12:33-34

¹⁹ Jesús cāhuanipālhl:

—Jā catilacasqui'ntit lhūhua' tumīn ē catūhuālh xala' nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Tzī'ya' ē xumpepe tzē natamālakspūtū tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Tzē naka'lhancan mintumīnca'n. ²⁰ Ā'chulā' tze calacasqui'ntit tū milaca'n nahuan nac a'kapūn. A'ntza' tzī'ya' ē xumpepe jāla catitamālakspūtūlh ē jāla catitatanūlh ka'lhāna'nī'n. ²¹ Pō'ktu quilhtamacuj lacapāstaclacapinā'tit jā huī'lh tū ā'chulā' cālīmacuani'yān.

Jesús māsu'yulh xpālacata tū pūmāxkakē quimacni'ca'n

Lc. 11:34-36

²² Jesús cāhuanipālhl:

—Milakastapunca'n hua'chi a'ktin tū mākakē mimacni'ca'n. Palh jā tampi'lhīni'nā'tit ē palh laktzī'nā'tit tū tamaclacasqui'n ā'makapitzīn, ū'tza' hua'chi tze milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu taxkaket na mimacni'ca'n. ²³ Palh xmān laktzī'nā'tit tū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mina'estuca'n, lactampi'lhīn lītaxtuyā'tit. Ū'tza' hua'chi jā tze milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu cā'pucsua' na mimacni'ca'n. Palh jā tze ixmāxkakēni' mimacni'ca'n, ā'chulā' cā'pucsua' nahuan. A'ntza' jā cā'pucsua' jā tasu'yucan jā pe'a'ncan.

Jesús māsu'yulh xpālacata chā'tu' patrón

Lc. 16:13

²⁴ Jesús cāhuanipālhl:

—Chā'tin chī'xcu' jāla chu lacxtim catitā'scuji chā'tu' ixpatrón. Napāxquī' chā'tin ē jā catilaktzī'ncu'tunlī ā'chā'tin. Nakexmatni' chā'tin ē nalakmaka'n ā'chā'tin. Nā chuntza' hui'xina'n jāla nalīpāhua'nā'tit Dios palh nalīpāhua'nā'tit mintumīnca'n.

Jesús māsu'yulh chī Dios cāmaktaka'lha ixlacstīn

Lc. 12:22-31

²⁵ Jesús cāhuanipāl'h:

—Ū'tza' iccālīhuanīyān chuhua'j. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē chī nalīlatahui'layā'tit. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nalīlhakā'nanā'tit. Dios cāmaxquī'yān milīhua'tca'n ē mimacni'ca'n tū tzē nalīscujā'tit, ē ā'chulā' nacāmaxquī'yān tū namaclacasqui'nā'tit. ²⁶ Cuenta cacātlahua'tit spūnī'n tū takosnū'n. Xlaca'n jā tacha'nāna'n, nūn tamakalanāna'n ē jā taka'lhī ixpūcuxi'ca'n. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn cāmāhuī'. Hui'xina'n ā'chulā' mintapalhca'n ē jā spūnī'n. ²⁷ ¿Tīchu na milacpu'na'ī'tātca'n tzē natahui'la ā'chulā' makās xmān ixpālacata nalī'a'ktuyunā'tit?

²⁸ ¿Tū ixpālacata cālī'a'ktuyunā'tit milu'xu'ca'n tū nalhakā'yā'tit? Camaksca'ttit xa'nat chī natalīstaca nac cā'tacuxtu. Jā tascuja ē jā tatza'pa' ixlu'xu'ca'n. ²⁹ Tzēhuanī't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuanīyān rey Salomón jāla cāmālakchā'nī ixlītēhuanī't xa'nat ē xla' rico ixuanī't. ³⁰ A'nan pa'lhma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuanī't. Lakalī tū'xama'n nacā'ī'can ē nacālhucuyucan. Dios cāmaktaka'lha ē cāmakastaca pa'lhma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' tzej nacāmakataka'lhān hui'xina'n. ¿Tū ixpālacata jā a'ka'ī'yā'tit huā'mā'? ³¹ Chuntza' jā tili'a'ktuyunā'tit ē jā catihuantit: “¿Tūchu nahua'yāuj? ¿Tūchu nalīko'tnūnāuj? ¿Chī na'iclīlhakā'nanāuj?” ³² Tachi'xcu'huī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tahuan ē pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tapuhuan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' tzej ca'tzī tū maclacasqui'nā'tit lakalīyān. ³³ Xatze caputzatit pūla chī nacālīmāpa'ksikō'yān Dios ē nā caputzatit chī nalīmakapāxuhuī'yā'tit Dios. Xla' nacāmaxquī'yān ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. ³⁴ Jā catitamakchuyī'tit chuhua'j tū nacā'a'kspulayān lakalī. Chuntza' jāla tzej scuja'tit huā'mā' quilhtamacuj. Ixlīlakalī nalī'a'ktuyunā'tit.

7

Jesús māsu'yulh jā tze cā'a'ksa'ncan ā'makapitzīn

Lc. 6:37-38, 41-42

¹ Jesús cāhuanipāl'h:

—Jā caticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn ē Dios jā nacāputzāna'ni'yān. ² Chuntza' chī hui'xina'n cāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn, chu lacxtim Dios nacāputzāna'ni'yān. Palh hui'xina'n nalāmātza'nkēna'ni'yā'tit, nā Dios nacāmātza'nkēna'ni'yān. ³ ¿Chī tzē nalaktzī'na' macsti'na'j pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin palh tanūmā'lh hua'chi a'ktin qui'huī' na milakastapun? ⁴ Palh jā pūla namāxtuya' qui'huī' na milakastapun, jāla catimā'xtuni' pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin. ⁵ ¿A'kskāhuī'nīnā'tit! Palh hui'x tlahua'ya' tū jā tze, jāla cati'a'ksa'nti ā'chā'tin tī tlahua tū jā tze. Ixlacasqui'nca cuenta natlahua'ya' pūla chī latā'kchokoya' hui'x ē chuntza' tzē namaktāya'ya' ā'chā'tin tzej nalatā'kchoko.

⁶ A'nan tachi'xcu'huī't tī ixtāyatca'n jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Palh xlaca'n jā tunca takexmatcu'tun ixtachi'huīn Dios, jā caticāmāsu'yuni'tit. Xmān natasītzī' ē nacātatuscu'tunān hua'chi chichi' tū xcana'n. Xatasicua'lanātlahua ixtachi'huīn Dios. Palh tachi'xcu'huī't jā takexmatcu'tun, jā caticāmāsu'yuni'tit xlaca'n. Jā catitalakachi'xcu'huī'lh ixtachi'huīn Dios. Xlaca'n hua'chi lakatin pa'xni' tū nalacchi'nta tū tapalaxla'.

Jesús māsu'yulh chī nalīsqui'ni'yāuj Dios

Lc. 11:9-13; 6:31

⁷ Jesús cāhuanipāl'h:

—Casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmaxquī'yān. Caputzatit tū Dios cāmaxquī'cu'tunān ē namacla'yā'tit. Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē nacātamālaquī'ni'yān. ⁸ Chuntza' tī nasqui'ni' Dios, ū'tza' namaktīni'n ē tī naputza tū Dios namaxquī', xla' namacla. Tī namacasā'na'n nac mākelhcha, namālaquī'ni'can.

⁹ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mincamana'ca'n. Palh chā'tin minka'hua'cha nasqui'ni'yān pāntzīn, ħē namaxquī'ya' a'ktin chihuix? ¹⁰ Palh nasqui'ni'yān squī'ti', ħē namaxquī'ya' lūhua'? ¹¹ Hui'xina'n masqui jā tzej ca'tzīyā'tit, tzē nacāmaxquī'yā'tit talakalhu'mān milacstīnca'n. Ā'chulā' minTātaca'n tī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmaxquī' tū xatze tī tasqui'ni'.

¹² 'Chuntza' cacātlahua'ni'tit ā'makapitzīn chuntza' chī lacasqui'nā'tit xlaca'n nacātatlahuani'yān. Ū'tza' huā'mā' tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés ē ū'tza' ixtamāsu'yunca'n a'kchihuīna'nī'n chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

Jesús māsu'yulh ixpālacata xapītzuna'j mākelhcha

Lc. 13:24

¹³ Jesús cāhuanipāl'h:

—A'nan a'ktu' mākelhcha ē kentu' tej. Natanū'yā'tit nac xapītzuna'j mākelhcha jā mā'lh pītzuna'j tej. Pīka'tla' mā'lh tej tū a'n nac pūpātīn ē pīka'tla' xamākelhcha. Līlhūhua' tī natatanūyācha'. ¹⁴ Pītzuna'j tej a'n nac a'kapūn jā natahui'layāuj pō'ktu quilhtamacuj. Jic-slihua' a'ncan. Nā pītzuna'j xamākelhcha. Jā a'nan lhūhua' tī natamacla ē natatanūyācha'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata chī līlakapascan ixtahua'ca't qui'hui'

Lc. 6:43-44

¹⁵ Jesús cāhuanipāl'h:

—Cuenta catlahua'tit tī tahuan palh ixa'kchihuīna'nī'n Dios ē xmān ta'a'kskāhuī'nin. Xlaca'n hua'chi lobo tū taputzamā'nalh ixlīhua'tca'n ē talhakā'nani't hua'chi purecu'. ¹⁶ Tzē nacālīlakapasā'tit chī natalatā'kchoko. Jāla cāpu'xcān uvas nac cā'lhtucū'n ē jā tī cāpu'xa higos nac lhtucū' qui'hui'. ¹⁷ Chuntza' xatze qui'hui' namāstā' xatze ixtahua'ca't ē tzēhuani't. Tū jā tze qui'hui' jā tze ixtahua'ca't. ¹⁸ Xatze qui'hui' jā catimāstā'lh ixtahua'ca't tū jā tze. Ē tū jā tze qui'hui' jāla catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. ¹⁹ Palh qui'hui' jā namāstā' xatze ixtahua'ca't, nacā'can ē nalhcuyucan. ²⁰ Chuntza' hui'xina'n nacālīlakapasā'tit a'kchihuīna'nī'n tī ta'a'kskāhuī'nin. Xlaca'n jā tzej talatā'kchoko.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī natatanū jā Dios māpa'ksīni'nkō'

Lc. 13:25-27

²¹ Jesús cāhuanipāl'h:

—Lhūhua' a'nan tī naquintamāpācuhi: “QuiMāpa'ksīni'.” Ū'tza' jā huanicu'tun natatanū jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Xmān tzē natatanūyācha' xlaca'n tī tatlahua ix-talacasqui'nīn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. ²² A'cxni' namin ā'xmān quilhtamacuj, līlhūhua' naquintahuani: “QuiMāpa'ksīni'ca'n, quina'n iclīmāsu'yūj ixtachihuīn Dios milītlī'hui'qui. Nā milītlī'hui'qui iccālīmāxtūj jā tzeya ū'nī'n. Nā lhūhua' lī'a'cnīn iccālītlahuāuj milītlī'hui'qui”, natahuan. ²³ Palaj tunca na'iccāhuan: “Jā iccālīlakapasān. Caquilātapānūni'uj. Hui'xina'n tlaha'yā'tit tū jā tze.”

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī takexmatni' ē tī jā takexmatni'

Lc. 6:47-49; Mr. 1:22

²⁴ Jesús cāhuanipāl'h:

—Chuntza' tī quinkexmata ē natlahua tū icmāsu'yu, xla' tzej tlā'huan na ixtej Dios ē natāyani' masqui napātīni'n. Chuntza' nala hua'chi chā'tin chī'xcu' tī pūlh mā'n yāhualh xatantūn ixchic. ²⁵ Masqui milh lhūhua' xcān ē palha' ū'ni' sno'kli chic, tāyani'lh ē jā maka'a'nīlh. ²⁶ Tī quinkexmata ē jā natlahua tū icmāsu'yu, xla' jāla catitāyani'lh. Chuntza' nala hua'chi chā'tin chī'xcu' tī xalhkēnti ixuani't ē jā pūlh mā'n yāhualh xatantūn. ²⁷ A'cxni' lalh xcān ē milh palha' ū'ni' tū sno'kli chic, jā tāyani'lh. Maka'a'nīlh ē laclakō'lh.

²⁸ A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh tzamā', tachi'xcuhuī't talī'a'cnīlh tzamā' tamāsu'yun.
²⁹ Xla' cāmāsu'yuni'lh hua'chi tī ka'lhī līmāpa'ksīn, ē jā hua'chi xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n xmān ixtamāsu'yu tū tamaksca'tli.

8

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquīnīt

Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16

¹ A'cxni' Jesús lacyujli nac sipej, lhūhua' tachi'xcuhuī't tastālani'lh. ² Laktalacatzuna'jīlh chā'tin ta'jatatlanī'. Ixka'lhī ta'jatat tū huanican lepra ē ū'tza' tū māmāsī quinquīnītca'n. Ta'jatatlanī' tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

³ Palaj tunca Jesús xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

A'cxni' huanli huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatat. Tzetza' ixuanī't. ⁴ Jesús huanilh:

—Catamaktaka'lhti ē jā tī chā'tin tihua'ni'ya'. Xmān calakpi ixpālejca'n israelitas ē camā'su'yuni' mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Nalīlakatāyana'na' chuntza' chī māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhuī't tzeyanī'ta'tza'.

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' chā'tin capitán xala' nac Roma

Lc. 7:1-10

⁵ A'cxni' Jesús tanūlh nac cā'lacchicni' Capernaum, laktalacatzuna'jīlh chā'tin ixcapitanca'n soldados romanos. Squi'ni'lh camaktāyalh ⁶ ē huanilh:

—Māpa'ksīni', ta'jatatla quintasācua' ē mā'lh na quinchic. Xcāhuī'huananī't ē pātīni'mā'lh.

⁷ Jesús huanilh:

—Na'ica'n na'icmātzeyī.

⁸ Capitán kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn ē jā minī'ni' natanū'ya' na quinchic. Xmān namāpa'ksī'ya' ē natzeyan quintasācua'. ⁹ Ā'nā quit quintamāpa'ksī xanapuxcu'nu' ē nā quit iccāmāpa'ksī quisoldados. A'cxni' na'icuanī chā'tin soldado ca'a'lh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuanī ā'chā'tin camilh, xla' namin. A'cxni' na'icuanī quintasācua' catlahualh catūhuālh, xla' natlahua tū icuanī.

¹⁰ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, lī'a'cnīlh. Cāhuanilh tī ixtastālani'tēlha:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jā iclakapasa jā tī chā'tin israelita tī quina'ka'ī'ni' chī huā'mā' chī'xcu'. ¹¹ Nā iccāhuaniyān natamin lhūhua' xalanī'n ixtankēn ē nā lhūhua' xalanī'n na ixlitā'cnun. Xlaca'n, masqui jā israelitas, xlaca'n nacātā'huā'yan Abraham ē Isaac ē Jacob jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ¹² Ā'makapitzīn masqui israelitas, xlaca'n nacāmacā'ncan nac kēpūn a'ntza' jā cā'pucsua'. A'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n.

¹³ Palaj tunca Jesús huanilh capitán:

—Capit na minchic. Chuntza' chī a'ka'ī'nī'ta', chuntza' natlahuani'ca'na'.

Tzamā' puntzuna' mātzeyīlh ixtasācua'.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39

¹⁴ Jesús a'lh na ixchic Pedro ē a'ntza' laktzī'lh ixpuhuiti'. Ixmacscutlamā'lh ē ixmā'lh.

¹⁵ Jesús xa'mani'lh ixmacan ē tapānūni'lh macscut. Tā'kaquī'lh tzamā' puscāt ē tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlanī'n

Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41

¹⁶ A'cxni' ī'smalanka'namā'ltza', cālīmini'ca Jesús lhūhua' tī ixtaka'lhī jā tzeyā ū'nī'n. Xla' xmān māpa'ksīlh ē chuntza' cāmāxtulh jā tzeyā ū'nī'n. Nā cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlanī'n.

¹⁷ Ū'tza' huā'mā' a'kspulalh ē mākentaxtūlh chī a'kchihuīna'nli profeta Isaías a'cxni' huanli huā'mā': "Xla' māpānūlh quinta'jatatca'n quina'n ē nā chī ī'xlajua'nanāuj."

Tī titastālani'cu'tunli Jesús

Lc. 9:57-62

¹⁸ A'cxni' Jesús cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't tī ixtalītamacsti'li'mā'nalh, māpa'ksīlh ē lē'nca ixtuntacut ka'tla' xcān nac barco. ¹⁹ Chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ictā'a'ncu'tunān calhāxcuhuālh jā napina'.

²⁰ Jesús kelhtīlh:

—Tanquihui' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūnī'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quit jā icka'lhī quinchic jā na'iclhtata.

²¹ Ā'chā'tin tī ī'scujni' ixuanī't, xla' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

²² Jesús kelhtīlh:

—Caquistāla'ni'. Xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' tzē natamā'cnū mintāta'.

Jesús cāmāca'csnīlh ū'ni' ē mar

Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25

²³ Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tatā'tojōlh ī'scujnu'nī'n. ²⁴ A'cxni' ixtat-acutmā'nalh, xamaktin tzuculh palha' ū'nun ē ixlītatsumamā'lh'tza' xcān barco. Jesús ī'lh'tatamā'lh. ²⁵ Palaj tunca ta'a'lh tamālakahuānīlh ē tahuanilh:

—jMāpa'ksīni', caquilāmakapūtāxtūj! jTā'ktzīmā'naujtza'!

²⁶ Jesús cākelhtīlh:

—jTū ixpālacata jicua'nā'tit? jJā tzej a'ka'ī'yā'tit!

Palaj tunca tā'kaquī'lh ē cālacaquilhnīlh ū'ni' ē mar. Chuntza' ca'cslalh. ²⁷ Chi'xcuhuī'n talī'a'cnīlh ē tahuanli:

—jTichūyā chi'xcu' xla'? jHasta tzē cāmāpa'ksī ū'ni' ē mar ē takexmatni'!

Chā'tu' chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Gadara tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī'n

Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39

²⁸ Ixtuntacut nac xcān ixiuī'lh a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. A'cxni' Jesús chā'lh a'ntza', tatalacatzuna'jīlh chā'tu' chi'xcuhuī'n tī ixtahui'lāna'ncha' nac lhu'cu'. Ixchā'tu'ca'n ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī'n ē ixtachuyā ē ixtamekē'klhana'n. Jā tī chā'tin ixtatētaxtucu'tun a'ntza' ixpālacataca'n tzamā' chā'tu'. ²⁹ Tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—Icca'tziyāuj hui'x ī'Ska'ta' Dios. jĒ mincuenta tū ictlahuamā'nāuj? jĒ ta't naquilāmakapātīnīnāuj a'cxni' jāna'j lakchā'n quilhtamacuj tū līhcānancanī't?

³⁰ Jā makat a'ntza' ixtahuā'yamā'nalh lhūhua' pa'xnī'n. ³¹ Jā tzeya ū'nī'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Palh naquilāmāxtuyāuj na ixpūlacni'ca'n chi'xcuhuī'n, caquilāmakxtekui na'ictanūyāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xnī'n.

³² Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Capintittza'.

Jā tzeya ū'nī'n cāpūlactaxtulh chi'xcuhuī'n ē tapūlactajōlh na ixpūlacni'ca'n lhūhua' pa'xnī'n. Palaj tunca lhūhua' pa'xnī'n tatu'jnuntēlha ta'a'lh nac cā'lacatampān ē tatojōcha' nac xcān ē a'ntza' tajicsua'kō'lh.

³³ Chi'xcuhuī'n tī ixtamaktaka'lmā'nalh lhūhua' pa'xnī'n, xlaca'n tajicua'nli ē tatu'jnulh nac cā'lacchicni'. A'cxni' tachā'lh, tahuankō'lh ixlīpō'ktu tū cā'a'kspulalh chi'xcuhuī'n tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni'. ³⁴ Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' talaka'lh Jesús jā ixiuī'lh. A'cxni' tachā'lh a'ntza', tasqui'ni'lh Jesús cataxtulh na ixti'ya'tca'n.

9

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ī'xcāhuī'huananī't

Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26

¹ Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān ē chā'lh nac Capernaum jā nā īxcā'lacchicni'. ² Līmini'cancha' chā'tin chī'xcu' tī ī'xcāhuī'huananī't ē tī īxmā'lh na ixtalajni'. A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixta'a'ka'ī'ni' ixlītlī'hui'qui, xla' huanilh ta'jatatlani':

—Catahui'xcāni', quinka'hua'cha. Quit icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

³ Palaj tunca makapitzīn xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tapuhuanli: “Huā'mā' chī'xcu' mālakhā'nīmā'lh Dios. Nūn tī chā'tin chī'xcu' tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.” ⁴ Jesús ixca'tzī chī ixtapuhuamā'nalh ē ū'tza' cālīhuanilh:

—¿Tū īxpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milīstacna'ca'n? ⁵ Icuanihtza' ta'jatatlani': “Icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmī'li' mipūtama' ē catlā'hua'nti”, chuntza' ixlītasu'yulh palh ixlīcāna' tzeyanli. ⁶ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Chuhua'j na'iccālīmāsu'yuni'yān chī icka'lhī līmāpa'ksīn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcu'huī't.

Palaj tunca Jesús huanilh chī'xcu' tī ī'xcāhuī'huananī't:

—Catā'kaqui' ē casmī'li' mipūtama' ē capit na minchic.

⁷ Palaj tunca chī'xcu' tā'kaqui'lh ē lē'lh īxpūtama' ē a'lh na ixchic. ⁸ Tachi'xcu'huī't, a'cxni' talaktzī'lh huā'mā', tajicua'nli. Tamakapāxuīlh Dios tī īxcāmaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn chī'xcu'huī'n.

Mateo tzuculh stālani' Jesús

Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32

⁹ A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', laktzī'lh chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Mateo. Xla' īxuī'lh jā īxmātā'jīni'ncan līxokot ē huanica:

—Caquistāla'ni'.

Palaj tunca Mateo tāyalh ē stālani'lh.

¹⁰ A'cxni' Jesús īxuā'yamā'lh na ixchic Mateo, tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'nī'n ē ā'makapitzīn tī jā tzeyā chī'xcu'huī'n. Ixlīpō'ktuca'n īxcātā'huā'yamā'lh Jesús ē ī'scujnu'nī'n. ¹¹ A'cxni' makapitzīn fariseos talaktzī'lh huā'mā', xlaca'n takelhasqui'nīlh ī'scujnu'nī'n Jesús:

—¿Tū īxpālacata mimākelhtahua'kē'ni'ca'n cātā'huā'yan mātā'jīni'nī'n ē ā'makapitzīn tī jā tzeyā chī'xcu'huī'n?

¹² Jesús kexmatli huā'mā' tachi'huīn ē cāhuanilh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān ta'jatatlani' tamaclacasqui'n. ¹³ Capintit ē casca'ttit tū huanicu'tun huā'mā' tū tzo'kcanī't na ixtachi'huīn Dios: “Quit ā'chulā' iclacasqui'n nacālakahu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Jā iclacasqui'n naquilālakahui'līyāuj animalh.” Chuntza' tzo'kcanī't. Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcu'huī't tī taca'tzī jā lactze xlaca'n ē chuntza' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús īxpālacata chī jā tihuā'yan

Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39

¹⁴ Ā'līstān tī ixtastālani' Juan Mā'kpaxīni', xlaca'n talakmilh Jesús. Takelhasqui'nīlh:

—Quina'n ē fariseos maklhūhua' jā icuā'yanāuj pō'ktu quilhtamacuj īxpālacata Dios. ¿Tū īxpālacata mīscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

¹⁵ Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē natalīpuhuan tī cā'invitarlīcan jā tamakaxtokmā'ca? Līhuan cātā'lahuī'lhcus squi'nīni', jā talīpuhuan. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni' ē a'cxni'

natalipuhuan ē jā catitahuā'yalh ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlichihuīna'mā'ca.)

¹⁶ Jesús cāhuanipālhl:

—Jā tī nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' tū xamasni'tza'. Xasāsti' lu'xu' natā'timī ē ā'chulā' naxtī'ta xamasni'. ¹⁷ Xaxcān uva tū jā xaxcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catihuanli ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva —cāhuanilh Jesús. (Ū'tza' huā'mā' lichihuīna'mā'lh ixtamāsu'yunca'n israelitas ē ixtamāsu'yun Jesús tū xasāsti'.)

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56

¹⁸ Lihuan Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā', chā'lh chā'tin xapuxcu' israelitas. Xla' tat-zokostani'lh na ixlacatīn Jesús ē huanilh:

—Nīlhcus quintzu'ma'jāt. Masqui nīlhtza', palh hui'x napina' ē namacaxa'ma'ya', xla' nalacastālancuana'n.

¹⁹ Jesús tāyalh ē tā'a'lh chī'xcu'. Nā ī'scujnu'nī'n nā tatā'a'lh. ²⁰ Palaj tunca milh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhītza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. Laktalacatzuna'jīlh ixchakēn Jesús ē xa'mani'lh ixquilhtūn ixlu'xu'. ²¹ Puhuanli chuntza': "Xmān ca'icxa'mani'lh ixlu'xu' ē na'ictzeyan", puhuanli. ²² Jesús talakspi'tli ē laktzī'lh puscāt ē huanilh:

—Catahui'xcāni', quintzu'ma'jāt. Tzeyanī'ta'tza' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'.

Xlītza'la tzeyanli tunca.

²³ A'cxni' Jesús chā'lh na ixchic xapuxcu' israelitas, cālaktzī'lh músicos tī natatā'a'n a'cxni' namā'cnūcan. Tachi'xcuhuī't ixtata'samā'nalh. ²⁴ Jesús cāhuanilh:

—Catapānū'tit huā'tzā'. Tzu'ma'jāt jā nīnī't. Xmān lhtatamā'lh.

Xlaca'n talilītzī'nli.

²⁵ A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh tachi'xcuhuī't, xla' tanūlh jā ixmā'lh tzu'ma'jāt ē macachi'palh. Tzu'ma'jāt tā'kaquī'lh. ²⁶ Calhāxcuhuālh ixā'tun tamacni' a'kahuanli tū a'kspulalh tzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh chā'tu' lakatzī'nī'n

²⁷ A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', tatzuculh tastālani' chā'tu' lakatzī'nī'n. Palha' tahuanihl:

—iCaquilālakalhu'manui, hui'x tī ixtā'nat David!

²⁸ A'cxni' Jesús tanūlh nac chic, lakatzī'nī'n tatalacatzuna'jīlh. Xla' cākelhasqui'nīlh:

—Ĳē a'ka'ī'yā'tit tzē na'iccāmālacahuānīyān?

Takelhtīlh:

—Chuntza' ica'ka'ī'yāuj, Māpa'ksīni'.

²⁹ Palaj tunca Jesús cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n ē cāhuanilh:

—Calalh chuntza' chī a'ka'ī'yā'tit.

³⁰ Tatzeyalh ixlakastapunca'n ē talacahuāna'lh. Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh:

—Tzē'k caca'tzītīt ē jā tī chā'tin namāca'tzīnī'yā'tit.

³¹ Masqui chuntza' cāhuanica, a'cxni' tataxtulh xlaca'n tatzuculh tahuani chā'tin chā'tin tū cātlahuani'lh Jesús. Ū'tza' talīca'tzīkō'lh calhāxcuhuālh nac huā'mā' ti'ya't.

Jesús mātzeyīlh kō'ko'

³² A'cxni' jāna'j ixtataxtu tī lakatzī'nī'n ixtahuanī't, a'cxni' līmini'ca Jesús chā'tin kō'ko'. Kō'ko' ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. ³³ A'cxni' Jesús māxtulh jā tzeya ū'ni', palaj tunca tzuculh chihuīna'n kō'ko'. Tachi'xcuhuī't talī'a'cnīlh ē tahuani:

—Jā maktin iclaktzī'nī'tauj ixtā'chuntza' huā'mā' na quinti'ya'tca'n israelitas.

³⁴ Fariseos, xlaca'n ixtahuan:

—Huā'mā' chī'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksīn tī xapuxcu' jā tzeya ū'nī'n. Ū'tza' cālīmāxtulh jā tzeya ū'ni'.

Jesús cālakalhu'manli tachi'xcu'huī't

³⁵ Jesús ixtētāxtutēlha a'katunu' nac cā'lacchicni' ē ranchujnu'. Ixtētanūtēlha a'katunu' na ixtēmploca'n israelitas ē ixmāsu'yu. Ixcā'a'kchihuīna'ni' chī nala jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Nā ixcāmātzeyī catūhuālh ta'jatāt ē taca'tzanajuāt. ³⁶ A'cxni' cālaktzī'lh tachi'xcu'huī't, cālakalhu'manli ixpālacata ixcālī'a'ktuyumā'lh ē ixtaxlajuanani'. Cālaktzī'lh hua'chi purecu' tī jā ixtaka'lhī ixmaktaka'lhna'ca'n. ³⁷ Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ixlicāna' lhūhua' a'nan tī ta'a'ka'ī'cu'tun. Xlaca'n ixtā'chuntza' jā sputacus tasācua'n tī nata'ī'nin ē lhūhua' lanānī't. ³⁸ Ū'tza' nalīsqi'ni'yā'tit Dios cacāmacamilh chī'xcu'huī'n tī nacāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī a'ka'ī'cu'tun —cāhuanilh.

10

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n

Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16

¹ Xlītza'la Jesús cāmāta'satīnīnī'lh kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n. Cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn natamāxtu jā tzeya ū'nī'n ē nacāmātzeyī catūhuālh ta'jatāt ē taca'tzanajuāt.

² Tzamā' kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ē xlaca'n tī cāmāpacuhuīcan apóstoles. Xapūla, xla' Simón tī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro, ē ī'stancu Andrés; ē nā Jacobo ē Juan tī ixka'hua'chan Zebedeo; ³ ē nā Felipe ē Bartolomé ē Tomás ē Mateo tī mātā'jīni' ixuanī't; ē nā Jacobo tī ixka'hua'cha Alfeo; ē Lebeo tī ixmāpācuhuīcan Tadeo; ⁴ ē nā Simón tī ixtapa'ksīni' partido cananista; ē nā Judas Iscariote tī ā'līstān macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāpa'ksīlh kelhacāujtu' natalīmāsu'yu ixtachihuīn Dios

Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6

⁵ A'cxni' Jesús cāmācā'lh tzamā' kelhacāujtu', xla' chuntza' cāmāpa'ksīlh ē cāhuanilh:

—Jā catipintit timāsu'yu'yā'tit jā tahuī'lāna'ncha' xlaca'n tī jā israelitas ē jā titanū'yā'tit na ixcā'lacchicni'ca'n samaritanos. ⁶ Napinā'tit nacāmāsu'yuni'yā'tit xalanī'n nac Israel. Xlaca'n hua'chi purecu' tī tatza'nkānī't. ⁷ Capintit ē na'a'kchihuīna'nā'tit chuntza': “Talacatzuna'jīmā'lh tza' a'cxni' natasu'yu chī Dios nacāmāpa'ksīni'nkō'.” ⁸ Cacāmātzeyī'tit ta'jatātlanī'n ē cacāmālacastālancuanī'tit nīnī'n. Cacāmātzeyī'tit leproso tī cāmasni'mā'nalh ixquinī'tca'n ē cacāmāxtutit jā tzeya ū'nī'n. Hui'xina'n jā xokonī'ta'ntit huā'mā' lītli'huī'qui tū iccāmaxquī'yān ē chuntza' jā caticāmātā'jī'tit a'cxni' nacālīmātzeyī'yā'tit quilī'tli'huī'qui.

⁹ Jā camojō'tit tumīn ixta' oro nūn ixta' plata nūn ixta' cobre na mimbolsaca'n a'cxni' napinā'tit. ¹⁰ Jā calī'pintit mimorralhca'n nūn pūtu' milu'xu'ca'n. Xmān nali'pinā'tit milu'xu'ca'n tū lhakā'nī'ta'ntit. Jā nali'pinā'tit nūn cacłhi' nūn mimpāla'cca'n. Tī māsū'yumā'lh ixtachihuīn Dios maclacasqui'n namāhuī'can jā māsū'yumā'lh.

¹¹ 'A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' o a'ktin nac rancho, naputzayā'tit chā'tin tzeya chī'xcu' tī nacāmānūyān na ixchic. Natachokoyā'chipitit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit tzamā' nac cā'lacchicni'. ¹² A'cxni' natanū'yā'tit nac chic, nacāhuanīyā'tit: “Dios cacāsicua'lanātlahualh tī tahuī'lāna'lh huā'tzā' nac chic.” ¹³ Palh cā'tapāxuhuān cātamānūyān na ixchicca'n, Dios nacāsicua'lanātlahua ē nā hui'xina'n. Palh jā cātamānūcu'tunān na ixchicca'n, xlaca'n jā caticāsicua'lanātlahuaca. ¹⁴ Palh jā cātamānūyān a'ktin nac chic o a'ktin nac cā'lacchicni', ē palh jā cātakexmatni'yān, palaj tunca cataxtutit. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxtit mintujanca'n ē nayuja po'kxni'. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli. ¹⁵ Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. A'cxni' namin quilhtamacuj ē Dios nacāputzāna'nīkō', xlaca'n natapātīni'n. Dios ā'chulā' nacālakalhu'man xlaca'n xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra ē jā xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' tī jā takexmatcu'tun —huanli Jesús.

Cāputzastālani'can tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo

¹⁶ Jesús cāhuanipāl̄h:

—¡Cuenta catlahua'tit! Quit iccāmacā'nān ē nalītaxtuyā'tit hua'chi purecu' na ixpu'nanca'n lobos. Skalalh cahuantit hua'chi lūhua'. Calā'tit hua'chi tantzasnān tū ca'csua'. ¹⁷ Catamaktaka'lhtit. Chī'xcu'huī'n nacātamacamaxquī'cu'tunān māpa'ksīni'nī'n ē nacātātucsān na ixtemploca'n israelitas. ¹⁸ Nacātamālacapū'yān na ixlacatīnca'n gobernadores ē reyes xmān quimpālacata. Chuntza' tzē nacāhuani'yā'tit xatze tachihuīn ē nā nacāhuani'yā'tit tī jā israelitas. ¹⁹ Jā catilī'a'ktuyuntit chī nalītamaktāyayā'tit ē chī nacākelhtiyā'tit a'cxni' nacātamacamaxquī'yān māpa'ksīni'nī'n. A'cxni' nachipinā'tit a'ntza', Dios nacāmāca'tzīnīyān tū nacāhuani'yā'tit xlaca'n. ²⁰ Jā xmān mintachihuīnca'n tū nachihuīna'nā'tit. Espīritu Santo, ū'tza' tī nacāmāchihuīnīyān.

²¹ 'Chī'xcu'huī'n natamacamāstā' ixtā'timīnca'n nacāmāknīcan ē xanatātana' natamacamāstā' ixcamana'ca'n. Ka'hua'chan natatā'lāquiclhaktzī'n ixnatātana'ca'n ē natamāmaknīnīnī'n. ²² Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't nacātaquiclhaktzī'nān expālacata quilatapa'ksīni'yāuj quit. Tī tzancs natatāya ē jā natataxtutāya na quintej masqui tapātīni'mā'nalh, ū'tunu'n nacāmākapūtaxtūcan.

²³ 'A'cxni' nacātaputzastālani'yān a'ktin nac cā'lacchicni', cataxtutit ē capintit ā'latin. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Jā catitētaxtukō'tit ixlīpō'ktuca'n ixcā'lacchicni'ca'n israelitas namāsu'yuyā'tit quintachihuīn a'cxni' namimpala Chī'xcu' xala' Tālmā'n.

²⁴ 'Ā'chulā' ixlacasqui'nca xamākelhtahua'kē'ni' ē jā tī sca'tmā'lh. Ā'chulā' ixlacasqui'nca patrón ē jā tasācua'. ²⁵ Līpāxuhua tī sca'tmā'lh ē tzē namālakchā'nī ixmākelhtahua'kē'ni' ē nā tasācua' tī tzē namālakchā'nī xipatrón. Palh lakapalacanī'ttza' tī māpa'ksīni'n nac chic ē māpācu'huīcanī'ttza' Beelzebú, ā'chulā' nacālakapalacan ā'makapitzīn xalanī'n nac huā'mā' chic —cāhuanilh Jesús. (Tū huanli Jesús ixlīchihuīna'mā'lh xla' ē nā ī'scujnu'nī'n.)

Tīchu najicua'ni'can

Lc. 12:2-9

²⁶ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Chuntza' jā caticājicua'ni'tit tachi'xcu'huī't. Ixlīpō'ktu tū tatzē'knī't, ū'tza' nalak-tzī'ncan. Tū tatzē'knī'cus, naca'tzīkō'can. ²⁷ Tū quit iccāhuaniyān xmān hui'xina'n, ū'tza' nacāhuaniyā'tit cā'lhūhua'latātīn. Tū quit tzē'k iccāhuaniyān, ū'tza' palha' nahuanā'tit calhāxcu'huālh. ²⁸ Jā caticājicua'ni'tit chī'xcu'huī'n tī tzē natamāknī mimacni'ca'n ē jāla tamāpa'ksī milīstacna'ca'n. Najicua'ni'yā'tit Dios tī tzē nacāmālakspūtū mimacni'ca'n ē milīstacna'ca'n nac pūpātīn.

²⁹ ¿Chī nalīstā'can xalacstīn spūnī'n? Stā'can tantu' ē jā tapalaxla'. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn cuenta natlahua a'cxni' minācha' a'ktin xalacstīn spūnī'n. ³⁰ Hui'xina'n hasta miya'jca'n cātapūlhekeni'nī'ta'n kenatunu'. ³¹ Ū'tza' jā tilījicua'nā'tit. Hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā xalacstīn spūnī'n —huanli Jesús.

Tī natahuan cā'lhūhua'latātīn tā'tapa'ksī Cristo

Lc. 12:8-9

³² Jesús cāhuanipāl̄h:

—Catīxcu'huālh tī nahuan na ixlacatīn tachi'xcu'huī't: “Quit ictapa'ksīni' Cristo”, ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlacatīn quinTāta'ca'n nac a'kapūn: “Xla' quintapa'ksīni' quit.” ³³ Tī naquinkelhtatzē'ka cā'lhūhua'latātīn, xlaca'n quit na'iccākelhtatzē'ka a'cxni' natatāya na ixlacatīn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús cāmāpāpitzī tachi'xcu'huī't

Lc. 12:51-53; 14:26-27

³⁴ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Jā tipuhua'nā'tit palh quit icmilh ixpālacata a'ktin nala ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcu'huī't ē chuntza' jā talālīsītzī'nī'lh nac cā'quilhtamacuj. Jā ū'tza' quintascujūt. Na'iccāmāpāpitzīyān. ³⁵ Chī'xcu' natā'lāquiclhaktzī'n ixka'hua'cha. Ē tzu'mā'jāt

natā'lāquichlaktzī'n ixtzī'. Ē nā puscāt natā'lāquichlaktzī'n ixpuhuiti'. ³⁶ Chā'tin chi'xcu' tā'lāquichlaktzī' nahuan xalanī'n na ixchic.

³⁷ Tī ā'chulā' natapāxquī' ixtzī'ca'n o ixtāta'ca'n ē jā quit, xla'ca'n jā minī'ni' naquin-tatapa'ksīni' quit. Nā tī ā'chulā' natapāxquī' ixka'hua'chaca'n o ixtzu'ma'jātca'n ē jā quit, xla'ca'n jā minī'ni' naquintatapa'ksīni' quit. ³⁸ Tī jāla tatāyani' tū nacā'a'kspula quimpālacata, xla'ca'n jā minī'ni' naquintatapa'ksīni' quit. ³⁹ Tī natataxtutāya na quīntej ē jā tapātīni'ncu'tun quimpālacata, xla'ca'n jā catitaka'lhīlh ixlatamatca'n nac a'kapūn. Tī natapātīni'n masqui ixtalīnīlh quimpālacata, xla'ca'n nacāmakapūtaxtūcan.

Tū natlajacan

Mr. 9:41

⁴⁰ Jesús cāhuanipālh:

—Palh catīhuālh nata'a'ka'ī'ni' tū hui'xina'n nacāhuani'yā'tit, nā chuntza' nata'a'ka'ī'ni' tū quit icuan. Palh catīhuālh nata'a'ka'ī'ni' tū icuan, nā chuntza' nata'a'ka'ī'ni' tī quimacamilh. ⁴¹ Palh catīhuālh natalakachi'xcu'huī' chā'tin a'kchihuīna' ixpālacata taca'tzī Dios macaminī't, chuntza' ū'tunu'n natatlaja lacxtim hua'chi a'kchihuīna'. Palh catīhuālh natalakachi'xcu'huī' chā'tin tzeya chi'xcu' xmān ixpālacata tze xla', chuntza' ū'tunu'n lacxtim natatlaja hua'chi tzeya chi'xcu'. ⁴² Palh chā'tin natā'hua' macstī'na'j xcān xmān ixpālacata quīntapa'ksīni' quit ē palh natā'hua' masqui catīhuālh chi'xcu', Dios naxokoni' xla' —huanli Jesús.

11

I'scujnu'nī'n Juan Mā'kpaxīni' talaka'lh Jesús

Lc. 7:18-35

¹ A'cxni' Jesús cāmāsu'yuni'kō'lh i'scujnu'nī'n, taxtulh a'ntza' ē a'lh. Ixtētaxtutēlha ā'makapitzīn cā'lacchicni' lacatzuna'jatna' namāsu'yu ē na'a'kchihuīna'n.

² Juan Mā'kpaxīni' ixtanūmā'lh nac pūlāchī'n. A'cxni' māca'tzīnīca tū ixtlahuamā'lh Jesús, palaj tunca cāmacā'lh chā'tu' i'scujnu'nī'n natalaka'n Jesús ³ ē natakelhasqui'nī:

—¿Ē hui'x Cristo tī namin o ixlacasqui'nca na'icka'lhīyāujcus ā'chā'tin?

⁴ Jesús cākelhtīlh:

—Cataspī'ttit ē nahuanīyā'tit Juan tū laktzī'nī'ta'ntit ē tū kexpa'tnī'ta'ntit.

⁵ Nahuanīyā'tit chī lakatzī'nī'n talacahuāna'n ē lū'ntū'nunī'n tatāya ē tatlā'huan. Nā tī ixcāmasni'mā'lh ixquinī'tca'n, xla'ca'n tatzeyan. Tī jā ixtakexmata, chuhua'j takexmatatza'. Nā cāmālacastālancuanīcanī't tī ixtanīnī'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālīmakapūtaxtūcan tī talīpuhuahuī'lāna'lh. ⁶ Līpāxuhua tī pō'ktu quilhtamacuj quīntalīpāhuamā'nal —cāhuanilh.

⁷ A'cxni' xla'ca'n ixta'a'nī't, Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n tachi'xcu'huī't ixpālacata Juan. Cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' quīla'tit nac cā'tzaya'nca tī'ya't, ¿tīchu ixlaktzī'ncu'tunā'tit? ¿Ē ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin chi'xcu' tī hua'chi pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'ni'?

⁸ ¿Tū ixpālacata quīla'tit? Jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī tzēhuani't lhakā'nanī't. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit tī pō'ktu quilhtamacuj tzēhuani't talhakā'nanī't, xla'ca'n tahuī'lāna'lh na ixchicca'n reyes. ⁹ ¿Tū ixpālacata quīla'tit nac cā'tzaya'nca tī'ya't? ¿Ē jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'?

¹⁰ Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhuīni' Juan. Chuntza' lītatzō'knī't huā'mā' Juan na ixtachihuīn Dios:

Na'īmacā'n quīna'kchihuīna' tī napūlani'yān nacāxmāpī' mintej.

¹¹ Ixlīcāna' huā'mā' tū iccāhuaniyān. Na ixlacpu'na'itātca'n tachi'xcu'huī't jā tī chā'tin a'kchihuīna' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan. Masqui xla' ka'tla' a'kchihuīna' ixuanī't, tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksīni'nkō', ā'chulā' ka'tla' xla' ē jā Juan.

¹² 'Hasta a'cxni' tzuculh a'kchihuīna'n Juan Mā'kpaxīni', maklhūhua' titanūcu'tunli jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Hua'chi tataquitizimā'nalh natasātanū. ¹³ Ixlipō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n ixtalīchihuīna'mā'nalh chī namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios namāpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Nā chuntza' tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés. Talīchihuīna'nli hasta a'cxni' milh Juan. ¹⁴ Masqui jā cati'a'ka'ī'ni'cu'tuntit tū huanli makāstza', huā'mā' Juan ū'tza' a'kchihuīna' Elías tī ixka'lhīpā'na'ntit. ¹⁵ Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit.

¹⁶ ¿Chī na'iccālīmālakchā'nīyāuj chī'xcuhuī'n tī tahuī'lāna'lh chuhua'j? Hua'chi lacstīn tatasu'yu tī takamāna'mā'nalh nac lītamāuj. Cātā'ta'sa ixtā'lacstīn ē tahuani: ¹⁷ "A'cxni' quina'n icmakata'sauj līskoli', hui'xina'n jā lakatītīt ē jā tlītīt. A'cxni' icpīxtlī'uj chī iclīlīpuhuanui', hui'xina'n jā lakatītīt ē jā calhua'ntit. ¿Tūchu lacasqui'nā'tit?" tahuani. ¹⁸ Milh Juan ē jā ko'tli ē makatunu' jā huā'yālh pō'ktu quilhtamacuj. Hui'xina'n lē'ksa'nā'tit ē hua'nā'tit palh xla' ka'lhī jā tze ya ū'ni'. ¹⁹ Ā'līstān quit icmilh. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē icua' xcān ē catūxcuhuālh quimālacnūni'can ē pō'ktu quilhtamacuj icuā'yan. Nā quilālē'ksa'nāuj ē hua'nā'tit palh quit laktza' iclīhuā'yan ē laktza' iclīkō'tnun. Hua'nā'tit quit ixamigoca'n mātā'jīni'nī'n ē tī tatlahua tū jā tze. Tī ta'a'ka'ī', xlaca'n taca'tzī Dios macamilh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Tī jā takexmatni'lh Jesús

Lc. 10:13-15

²⁰ Xlītza'la Jesús tzuculh cālacaquilhnī xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' jā tlahuālh lhūhua' lī'a'cnīn. Cālacaquilhnīlh tachi'xcuhuī't ixpālacata jā ixtalakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanilh:

²¹ —Koxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín ē xalanī'n nac Betsaida. Nalīlīpuhuanā'tit ixpālacata jā a'ka'ī'tit. Tlahuacanī't lī'a'cnīn na milacpu'na'ī'tātca'n. Palh ixcātlahuaca tzamā' lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac Sidón, makāstza' ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n ixtalhakā'lh xapūtze'nke ixlu'xu'ca'n ē ixcā'a'cpūmāhua'ca'ca lhca'ca'n ē chuntza' ixtatasu'yulh ixtalīpuhuan ixpālacata ixcountaca'n. ²² Iccāhuanīyān a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō', hui'xina'n ā'chulā' nacātamakapātīnīnān ē jā xalanī'n nac Tiro ē Sidón. ²³ Hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, ¿ē puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit hasta nac pūpātīn. Palh ixcātlahuacancha' cahualh lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Sodoma tū cātlahuacanī't na milacpu'na'ī'tātca'n, ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' Dios jā ixmālakspūtūlh cā'lacchicni'. ²⁴ Iccāhuanīyān a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō', ā'chulā' nacātamakapātīnīnān hui'xina'n ē jā xlaca'n xalanī'n nac Sodoma ē ā'makapitzīn cā'lacchicni' lacatzuna'j nac Sodoma —huanli Jesús.

Jesús huanli: Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxīyān

Lc. 10:21-22

²⁵ Xlītza'la Jesús orarlīlh ē huanli:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna'. Icmāxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata cāmāsu'yuni'nī'ta' tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū ixcāmātzē'kni'nī'ta' tī lakskalalhna'. ²⁶ Ū'tza' chuntza' chī mintalacapāstacni'.

²⁷ Cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—QuinTāta' quimācamāxquī'kō'lh ixlipō'ktu tū a'nan. Jā tī chā'tin ca'tzī chī huī'lh ī'Ska'ta' Dios, xmān Dios xaTāta'. Jā tī chā'tin ca'tzī chī ixlīDios quinTāta', xmān quit ī'Ska'ta'. Nā nataca'tzī xlaca'n tī na'iccāmāsu'yuni'. ²⁸ Cata'ntit milipō'ktuca'n hui'xina'n tī makca'tzīyā'tit tzi'nca tū tlahuani'ta'ntit tū jā tze ē palha' scuīpā'na'ntit namakapāxuī'yā'tit Dios. Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxīyān. ²⁹ Caquilākexmatni'uj ē caquilāmaksca'tui. Līlacatzucu na'iccāhuanilē'nān ē quit jā ka'tla' icmakca'tzī. Chuntza' jā nacātamāmakchuyīyān. ³⁰ Jā jicslīhua' quintamāsu'yun ē tze namākentaxtūyā'tit —huanli Jesús.

12

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'ī'lh tza'ktza' scujnu'nī'n

Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5

¹ Ā'listān Jesús ixtētāxtumā'lh nac cā'tacuxtu. Quilhtamacuj tū ixpūjaxcan. Ī'scujnu'nī'n ixtatzi'ncsatza' ē tatzuculh ta'ī' pātin pātu' tza'ktza' ē tahua'lh.

² A'cxni' fariseos talaktzī'lh, tahuanilh Jesús:

—Cala'ktzi'. Tascujmā'nalh miscujnu'nī'n ē chuhua'j quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Moisés.

³ Jesús cākelhtīlh ē cāhuanilh:

—ĶĒ jā līkelhtahua'kanī'ta'ntit tū tlauhualh David a'ktin quilhtamacuj? Ixtzi'ncsatza' xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh. ⁴ Tatanūlh na ixchic Dios ē tahua'lh pāntzīn tū ixmālacnūni'canī't Dios. Jā minī'ni' ixtahua'lh huā'mā' pāntzīn. Xmān pālejni' tzē natahua'. ⁵ ĶĒ chā jā līkelhtahua'kanī'ta'ntit nac līmāpa'ksīn tū tzo'kli Moisés? Pālejni' tī tascuja xaka'tla' nac templo pō'ktu quilhtamacuj tamākentaxtū ixtascujūtca'n. Masqui tatlahua tū jā minī'ni' tlahuacan quilhtamacuj tū pūjaxcan, jā tī chā'tin puhuan xlaca'n tatlahua tū jā tze. Jā puhuacan xlaca'n jā takexmatni' līmāpa'ksīn. ⁶ Iccāhuaniyān huā'tzā' huī'lh catīhuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā xaka'tla' templo. ⁷ Hui'xina'n jā ca'tzīnī'ta'ntit tū huanicu'tun jā tatzo'kni' na ixtachihiuīn Dios: “Quit iclacasqui'n nacālakahu'manā'tit ā'makapitzīn ē jā iclacasqui'n naquilālakahui'līyāuj animalh.” Palh ixca'tzī'tit cahuālh huā'mā' tachihiuīn ixpālacata cālakahu'mancan, jā ixcālīmālacsu'yutit quiscujnu'nī'n tī jā tatlahuamā'nalh tū jā tze. ⁸ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē tzē na'icmāpa'ksīni'n tū natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chī'xcu' tī ixmacascācni'

Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11

⁹ Xlītza'la Jesús taxtulh a'ntza' ē tanūlh a'ktin na ixtemploca'n israelitas. ¹⁰ Ixuī'lh a'ntza' chā'tin chī'xcu' tī ixmacascācni'. Ixputzamā'ca chī nalīmālacsu'yucan Jesús, ē kelhasqui'nīca:

—ĶĒ tzē mātzeyīcan ta'jatatlani' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

¹¹ Jesús cākelhtīlh:

—Palh hui'xina'n ixka'lhī'tit mimpurecu'ca'n tū ixtojōlh nac pūlmā'n pūlu'cu', ĶĒ jā ixtimācu'tutit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¹² Ā'chulā' ixtapalh chā'tin chī'xcu' ē jā lakatin purecu'. Chuntza' tzē tlahuani'can ā'chā'tin tū xatze ē maktāyacan ā'chā'tin masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan.

¹³ Palaj tunca huanilh chī'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'ncli ixmacan, ixtzeyanī'ttza' ē ixtā'chuntza' huanli kentin ixmacan. ¹⁴ Palaj tunca tataxtulh fariseos ē talacapāstacli chī natalīmāmāknīnīni'n Jesús.

Isaías tzo'kli tū na'akspula Jesús

¹⁵ A'cxni' Jesús ixca'tzī tū ixtapuhuamā'nalh, ē a'lh ā'lacatin ē līlhūhua' tastālani'lh. Jesús cāmātzeyīkō'lh ta'jatatlani'n ¹⁶ ē cāmāpa'ksīlh jā catahuanli tīchu xla'. ¹⁷ Chuntza' tlauhualh namākentaxtū chī a'kchihiuīna'nli profeta Isaías a'cxni' tzo'kli tū huanli Dios:

¹⁸ Huā'mā' quintasācua' tī iclacsacli ē laktza' icpāxquī' ē xla' quimakapāxui.

QuinEspíritu natā'a'n ē nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī tzej na'icputzāna'nīkō'.

¹⁹ Xla' jā nalacaquilhnīni'n ē jā nata'sa.

Jā palha' nachihuīna'n nac cā'tejen ixpālacata cuenta natlahuacan xla'.

²⁰ Xla' nacāmaktāya tī jā lactli'hui'quin tī hua'chi cha'ncat tū xaxmū'hua.

Jā nacālakmaka'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī'.

Xlaca'n hua'chi pūcās tū jā tzej māxkakēni'n ē slam slam la.

Nacāmaktāya hasta a'cxni' xla' nacāmāpa'ksīkō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't nac cā'ti'ya'tna'.

²¹ Tachi'xcuui't nata'a'ka'ī'.
Chuntza' tzo'kli profeta Isaías.

Huanca Jesús ixlīscuja ixlītlī'hui'qui skāhuī'ni'

Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10

²² Xlītza'la lē'ni'ca Jesús chā'tin chi'xcu' tī lakatzī'n ē kō'ko' ixuanī't ixpālacata ixka'lhī jā tze ya ū'ni'. Jesús mātzeyīlh ē tzej ixlaktzī'n ē tzuculh chihuīna'n. ²³ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't talī'a'cnīlh ē tahuanli:

—¿Ē ū'tza' huā'mā' ī'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj?

²⁴ A'cxni' fariseos takexmatli huā'mā' tachihiuīn, tahuanli:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlītlī'hui'qui Beelzebú tī xapuxcu' jā tze ya ū'nī'n. Ū'tza' cālīmāxtulh jā tze ya ū'nī'n.

²⁵ Jesús ixca'tzī tū ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh:

—Palh māpa'ksīni'nī'n tatapāpitzi ē talātucsa, jāla tamāpa'ksīni'n lakmaj. Natalāmālakspūtūkō'. Palh xalanī'n a'ktin cā'lacchicni' o a'ktin familia tatapāpitzi ē talātucsa, jā catitātāyani'lh. ²⁶ Palh ixlītlī'hui'qui xapuxcu' jā tze ya ū'nī'n tū iclīmāxtu ā'a'ktin jā tze ya ū'ni', chuntza' talītapāpitzi lītlī'hui'qui. Jā catitātāyani'lh. ²⁷ Hui'xina'n hua'nā'tit quit iccālīmāxtu jā tze ya ū'nī'n ixlītlī'hui'qui Beelzebú. ¿Tīchu ixlītlī'hui'qui tū talīmāxtu jā tze ya ū'nī'n xlaca'n tī cātatapa'ksīni'yān hui'xina'n? Chuntza' xlaca'n tamāsu'yu jā ixlīcāna' tū quilālīmālacsu'yuyāuj. ²⁸ Tū quit iccālīmāxtu jā tze ya ū'nī'n, ū'tza' ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo. Ū'tza' huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān chī tzuculhtza' māpa'ksīni'nkō' huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²⁹ Jāla tanūcan namakka'lhāncan catūhuālh na ixchic tli'hui'qui chi'xcu' palh jā pūla nachī'can tzamā' chi'xcu'.

³⁰ Tī jā quintapa'ksīni'cu'tun ū'tza' quiclh quilaktzī'n. Tī jā quintā'scujā, ū'tza' lact-lahuana'n.

³¹ Ū'tza' iccālīhuaniyān masqui tzē nacāmātza'nkēna'ni'can ixlīpō'ktuca'n ixcountaca'n tachi'xcuui't ē catūxcuahuālh jā tze tū tahuan, palh catīhuālh nahuan jā tze tū tlahua Espīritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca. ³² Palh catīhuālh cachīhuālh huani Chī'xcu' xala' Tālmā'n, namātza'nkēna'ni'can. Palh catīhuālh nahuan jā tze tū tlahua Espīritu Santo, xla' jā catimātza'nkēna'ni'ca nūn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē nūn nac ā'a'ktin cā'quilhtamacuj tū namin —huanli Jesús.

Qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't

Lc. 6:43-45

³³ Jesús cāhuanipālh:

—Palh tze qui'hui', namāstā' xatze ixtahua'ca't. Palh jā tze qui'hui', jā catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. Chī māstā' ixtahua'ca't, chuntza' līlakapascan qui'hui'. ³⁴ Hui'xina'n hua'chī lūhua' tū ka'lhī tū laknīcan masqui tzēhuanī't tasu'yu. ¿Chī nacālīquilhtaxtuyān tachihiuīn tū tze a'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n? Chuntza' chī lacapāstacā'tit, chuntza' nachihuīna'nā'tit. ³⁵ Tze ixtachihiuīn chā'tin tze ya chi'xcu' ixpālacata tze ix-talacapāstacni'. Jā tze ixtachihiuīn chā'tin jā tze ya chi'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'. ³⁶ Iccāhuaniyān namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō'. A'cxni' nala, ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't natahuani Dios tūchu ixpālacata catūhuālh tachihiuīn tū tlakaj tahuanli. ³⁷ Chuntza' chī chihuīna'nī'ta'ntit, chuntza' nacātālīputzāna'ni'yān palh lactze o jā lactze hui'xina'n —huanli Jesús.

Tachi'xcuui't tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn

Mr. 8:12; Lc. 11:29-32

³⁸ Xlītza'la makapitzīn fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tahuanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', quina'n iclaktzī'ncu'tunāuj a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn naquilālīmāsu'yuni'yāuj palh ixlīcāna' Dios macaminī'ta'n.

³⁹ Jesús cākelhtīlh:

—Tachi'xcu'huī't tī jā tze ē tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun, xla'ca'n tasqui'n a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn. Xmān nacāmāsu'yuni'can lī'a'cnīn chī tū a'kspulalh Jonás. ⁴⁰ A'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzī'sni' Jonás ixtojōmā'lh na ixpūlacni' ka'tla' squi'ti' ē xalakahuan tax-tulh. Nā chuntza' quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n nā na'ictojō a'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzī'sni' na ixpūlacni' ti'ya't. ⁴¹ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' na-putzāna'nīkō'can. A'cxni' nala huā'mā', xla'ca'n tī ixtahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nīnive natatāya ē nacātāmālacsu'yuyān hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātālīmālacsu'yuyān ixpālacata xla'ca'n talakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' milh Jonás ē lī'a'kchi'huīna'nli ixtachi'huīn Dios. Hui'xina'n jā lakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchi'huīna'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás. ⁴² Nā reina tī ixmāpa'ksīni'n nac Sabá natāya ē nacāmālacsu'yuyān a'cxni' namin quilhtamacuj tū naputzāna'nīkō'can. Nacālīmālacsu'yuyān ixpālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuanī't ixchic reina ē milh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj —huanli Jesús.

Jā tze'ya ū'ni' tū quītaspi'tpala

Lc. 11:24-26

⁴³ Jesús cāhuanipāl'h:

—A'cxni' a'ktin jā tze'ya ū'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputza jā najaxa. A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: ⁴⁴ “Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēni'.” A'cxni' naquītaspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lhancanī't, ē jā tī chā'tin huī'lh. ⁴⁵ Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tze'ya ū'nī'n tī ā'chulā' xalīhua'ca'lh'tza'. Ixlīpō'ktuca'n natatanū natalatahui'la na ixpūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' jā tze tzamā' chi'xcu' ē jā a'cxni' ixka'lhī xmān chā'tin jā tze'ya ū'ni'. Nā chuntza' nacā'a'kspula xla'ca'n tī jā tze ē tahui'lāna'lh chuhua'j.

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús

Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21

⁴⁶ Jesús ixcātā'chi'huīna'mā'lhcus tachi'xcu'huī't a'cxni' tachā'lh ixtzī' ē ixtā'timīn. Ixta-layāna'lh nac kēpūn ē ixtatā'chi'huīna'ncu'tun Jesús. ⁴⁷ Huanica Jesús:

—Talayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn ē mat tatā'chi'huīna'ncu'tunān.

⁴⁸ Jesús kelhtīlh tī ixmāca'tzīnīnī't:

—¿Ē ca'tzīyā'tit tīchu iccālaktzī'n hua'chi quintzī' ē quintā'timīn?

⁴⁹ Palaj tunca Jesús cāmacahuanīlh ī'scuju'nū'nī'n ē huanli:

—Tzamā' ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn. ⁵⁰ Ixlīpō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n quīntāta' xala' nac a'kapūn, ū'tunu'n quintā'timīn ē quintzī'.

13

Cha'nāna'

Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8

¹ Huā'mā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac chic ē a'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān.

² Lhūhua' tachi'xcu'huī't tatakēstokli jā ixuī'lh ē Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tahui'lh. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't tatachokolh na ixquilhtūn xcān. ³ Palaj tunca cāhuanīlh tū lītaca'tzīni'can nacāmāsu'yuni'. Chuntza' cāhuanīlh:

—Ixuī'lh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh nacha'nāna'n. ⁴ A'cxni' ixmā'ka'huani'mā'lh ixlīcha'nat, makapitzīn tayujli nac tej. Tamīlh spūnī'n ē tasacua'lh. ⁵ A'makapitzīn tayujli nac cā'chi'huixni' jā jā pūlmā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' līcha'nat ixpālacata jā pūlmā'n ti'ya't. ⁶ A'cxni' chi'chini'lh, xapa'lhma' scācli ē jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnekli.

⁷ A'makapitzīn līcha'nat huampala tayujli nac cā'lhtucū'n. Lhtucu' tastacli ē tamā'ktzī'lh.

⁸ Ā'makapitzīn līcha'nat tayujli jā tze nac ti'ya't ē māstā'lh ixtahua'ca't. Makapitzīn līcha'nat tamāstā'lh a'ktin ciento ē ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam ē ā'makapitzīn tamāstā'lh pu'xamacāuj. ⁹ Palh kexpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit —huanli Jesús.

Jesús māsu'yulh tū lītaca'tzīni'can

Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10

¹⁰ Palaj tunca i'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata pō'ktu quilhtamacuj cālīmāsu'yuni'ya' tachi'xcuhuī't tū lītaca'tzīni'can?

¹¹ Jesús cākelhtīlh:

—Dios cāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ixpālacata chī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. Xlaca'n jāla catitaca'tzīlh. ¹² Tī nata'a'ka'ī', xlaca'n natasca'ta ē chuntza' natakexmata ē ā'chulā' nata'a'ka'ī'. Tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun, xlaca'n jā catitasca'tli ē natapātza'nkā tū ixtaca'tzī. ¹³ Ū'tza' iccālīmāsu'yuni' tū lītaca'tzīni'can. Masqui xlaca'n talaktzī'n, jā taca'tzī tū huanicu'tun tū talaktzī'n. É masqui takexmata, jā taca'tzī tū huanicu'tun. ¹⁴ Chuntza' xlaca'n tamākentaxtū chuntza' chī huanli profeta Isaías jā tzo'kli chuntza':

Ixlīcāna' masqui nakexpa'tā'tit, jā catica'tzī'tit.

Masqui nalaktzī'nā'tit, jā cuenta catitlahua'tit.

¹⁵ Tachi'xcuhuī't hua'chi jā taka'lhī ixtalacapāstacni'ca'n ē cā'a'kachi'pacan ē cālākachi'pacan.

Chuntza' jā catitalacahuāna'lh ē jā catitakexmatali ē jāla catitalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n.

Quit xa'iccāmātza'nkēna'ni'lh ē xa'iccāmātzeyīlh.

Chuntza' tzo'kli Isaías chī Dios huanli.

¹⁶ Jesús chihuīna'mpālh:

—Līpāxuhua'yā'tit ixpālacata tzē lacahuāna'nā'tit ē tzē kexpa'tā'tit ē nā tzē naca'tzīyā'tit.

¹⁷ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Tzamā' tū laktzī'mpā'na'ntit, ū'tza' ixtalaktzī'ncu'tun lhūhua' a'kchihuīna'nī'n ē lhūhua' tze ya chī'xcuhuī'n ē jā talaktzī'lh. Nā chuntza' tzamā' tū hui'xina'n kexpa'tā'tit, ū'tza' xlaca'n ixtakexmatacu'tun ē jā takexmatali.

Jesús cāhuanilh tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can

Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15

¹⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Chuhua'j cakexpa'ttit tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can ixpālacata cha'nāna'. ¹⁹ Tī takexmata chī nala a'cxni' Dios namāpa'ksīni'n ē jā cuenta tatlahua, xlaca'n hua'chi līcha'nat tū yujli nac tej. Namin skāhuī'ni' ē nacāmāpātza'nkēnī tū tasca'tli. ²⁰ Līcha'nat tū yujli nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi tī takexmata ixtachihuīn Dios ē talakatī. ²¹ Huā'mā' līcha'nat jā ixka'lhī pūlh mā'n ixtankēxē'k ē jā tāyani'lh. Nā chuntza' tachi'xcuhuī't tī jā tzej takexmata, xlaca'n jā makās tatāyani'. A'cxni' tapātī catūhuāl h o cāputzastālani'can ixpālacata tū ta'a'ka'ī'lh, jātza' talakatī ē tamakxteka. ²² Līcha'nat tū yujli nac cā'lhtucū'n, ū'tza' tasu'yu hua'chi tī takexmata ē tasca'ta. Masqui takexmata, pō'ktu talacapāstaca chī natalīhuā'yan ē chī lacricujnu' natalīhuan. Ixlīpō'ktu huā'mā' cāmāmakchuyī ē jā cāmakxteka natalacapāstaca tū takexmatali. Jātza' tatasu'yu palh ta'a'ka'ī' ē ū'tza' huā'mā' hua'chi lhtucu' tū cāmā'ktzī'lh līcha'nat. ²³ Līcha'nat tū yujli jā xatze ti'ya't, ū'tza' hua'chi tī takexmata xatze tachihuīn ē tzej tasca'tli. Tzej tatasu'yu palh ta'a'ka'ī'. Ixlīpō'ktuca'n taka'lhī tū natalīmakapāxuī Dios ē makapitzīn tzej taca'tzī. Xlaca'n hua'chi līcha'nat tū māstā'lh a'ktin ciento o tu'tumpu'xam o pu'xamacāuj ixtahua'ca't —huanli Jesús.

Ixpālacata tū jā xatze līcha'nat

²⁴ Jesús cāhuanipāl h tū līca'tzīni'can:

—Chī Dios māpa'ksīni'nkō' nala hua'chi a'cxni' chā'tin chī'xcu' cha'nli līcha'nat na ixcā'tacuxtu. ²⁵ A'ktin cā'tzī'sni' līhuan i'lhtatamā'lh chī'xcu', ixtā'lāquichlaktzī' quīmā'ka'huani'lh tū jā tze līcha'nat. ²⁶ A'cxni' i'stacamā'lhtza' tacha'nān a'cxni' tasu'yulh

tū jā tzeya tacha'nān. ²⁷ Palaj tunca talakmilh ī'scujnu'nī'n chi'xcu' ē takelhasqui'nīlh ixpatronca'n: “¿Ē jā pō'ktu xatze līcha'nat cha'nti na mincā'tacuxtu? ¿Chī līpu'nli huā'mā' tū jā tzeya tacha'nān?” ²⁸ Ixtēcu' cākelhtīlh: “Chā'tin quintā'lāquichlaktzi' quintlahuani'lh huā'mā'.” Palaj tunca tasācua'n takelhasqui'nīlh: “¿Ē lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāampu'lhuyāuj tū jā tze pa'lhma'?” ²⁹ Xla' cākelhtīlh: “E'ē. Palhāsā' nacāampu'lhuyā'tit nā xatze tacha'nān. ³⁰ Xatze nacāmāxtekāuj lacxtim catastacli hasta a'cxni' na'ī'can. Na'iccāhuani tasācua'n tī nata'ī' palh pūla natataya tū jā tze pa'lhma' ē natapāchī' pixatunu' nalhcuyucan. Ā'listān nata'ī' xatze tacha'nān ē natamāquī' na quimbodega.”

Xalīcha'nat mostaza

Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19

³¹ Jesús cāhuanipāl h tū līca'tzīni'can:

—Chī natalīlhūhua'n tī nata'a'ka'ī'ni' Dios, ū'tza' nala hua'chi a'ktin xalīcha'nat mostaza tū cha'nli chā'tin chi'xcu' na ixti'ya't. ³² Huā'mā' līcha'nat ixlīcāna' ā'chulā' xamacstī'na'j ē jā ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn līcha'nat. A'cxni' nastackō', ka'tla' nahuan hasta ixtā'chuntza' a'katin qui'hui'. Spūnī'n natatlahua ixmāsekca'n na ixpekenī'n.

Levadura

Lc. 13:20-21

³³ Jesús līmāsu'yupāl h:

—Chī Dios nalīmāpa'ksīni'n nala hua'chi levadura tū nalītlahua puscāt maktu'tun xatapūlhcan harina ē namakxteka hasta nalaklhtāyakō' ixtasquit.

Jesús līmāsu'yulh tū līca'tzīni'can

Mr. 4:33-34

³⁴ Pō'ktu huā'mā' Jesús cāhuanilh tachi'xcu'huī't ē cālītā'chihuīna'nli tū līca'tzīni'can. Xmān chuntza' ixcā'tā'chihuīna'n. ³⁵ Chuntza' tlahualh ē ū'tza' līmākentaxtūlh tū huanli profeta a'cxni' tzo'kli huā'mā':

Na'iccālītā'chihuīna'nān tū līca'tzīni'can; na'icuan catūhuāl h tū tatzē'knī't hasta a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj.

Jesús māsu'yulh ixpālacata jā tze līcha'nat

³⁶ Xlītza'la Jesús cāmāxtekli tachi'xcu'huī't ē xla' tanūlh nac chic. Ī'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh ē tahananilh:

—Caquilāhuaniuj tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can ixpālacata jā tzeya līcha'nat.

³⁷ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Tī cha'nli xatze līcha'nat, ū'tza' Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ³⁸ Ixcā'tacuxtu, ū'tza' tzamā' cā'quilhtamacuj. Xatze līcha'nat hua'chi xlaca'n tī tā'tapa'ksī Dios. Tū jā tze līcha'nat hua'chi xlaca'n tī tā'tapa'ksī skāhuī'ni'. ³⁹ Ixtā'lāquichlaktzi' patrón tī mā'kahuanīlh jā xatze līcha'nat, ū'tza' skāhuī'ni'. A'cxni' ī'can, ū'tza' huanicu'tun a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Tasācua'n tī nata'ī' pa'lhma', ū'tunu'n ángeles. ⁴⁰ Chuntza' chī nacātayacan jā tzeya pa'lhma' ē nacālhucuyucan, chu lacxtim na'a'kspula a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. ⁴¹ Chī'xcu' xala' Tālmā'n nacāmāpa'ksī ixángeles nacātaya ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze ē ixlīpō'ktuca'n tī tamāsu'yuni' ā'makapitzīn natatlahua tū jā tze. Nacāmāxtukō' jā xla' māpa'ksīni'n ⁴² ē nacāmānū jā nacālhucuyucan. A'ntza' natalāxca ixtatzanca'n. ⁴³ Xlaca'n tī tatlahua ixlīmāpa'ksīn Dios, xlaca'n natatasu'yu jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Tzēhuani't natatasu'yu hua'chi a'cxni' xkaka chī'chini'. Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit —huanli Jesús.

Tū līca'tzīni'can ixpālacata tumīn tū ixmā'cnūcanī't

⁴⁴ Jesús cāhuanipāl h:

—Tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō' tzē nalīmālakchā'nīcan lhūhua' tumīn tū mā'cnūcanī't nac ti'ya't. Namin chā'tin chi'xcu' ē namacla huā'mā' tumīn. Xla'

namā'cnūpala jā ixuī'lh. Līpāxuhua na'a'n nastā'kō' ixlīpō'ktu tū ka'lhī ē natamāhua huā'mā' ti'ya't jā mā'cnūca tumīn.

Tū līca'tzīni'can ixpālacata perla tū tapalaxla'

⁴⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Nā tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi chā'tin tamāhuana' tī cāputzatēlha chihuix xalactze tū huanican perlas. ⁴⁶ A'cxni' namacla a'ktin tū xatze ē tapalaxla', ē nastā'kō' ixlīpō'ktu tū ka'lhī ē na'a'n natamāhua tzamā' perla.

Tū līca'tzīni'can ixpālacata pūtayan tū pūchi'pacan squī'ti'

⁴⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Nā chī Dios māpa'ksīni'nkō' ū'tza' hua'chi a'ktin pūtayan tū pūchi'pacan squī'ti' ē tū mojōcan nac mar ē nacāmācutū kempālhūhua' squī'ti'. ⁴⁸ A'cxni' tzuma pūtayan, chī'pana'nī'n squī'ti' natalē'n na ixquilhtūn mar ē a'ntza' natatahui'la natalacsaca squī'ti'. Xatze squī'ti' nacāmojōcan nac morralh ē tū jā xatze, nacāmaka'ncan. ⁴⁹ Chuntza' nala a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Natataxtu ángeles ē nacālacmāxtu tī jā tze tachi'xcuui't na ixlacpu'na'i'tātca'n xalactze. ⁵⁰ Jā tze tachi'xcuui't nacāmānūcan jā nacālhcuycan ē a'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n —huanli Jesús.

Xasāsti' catūhuālh ka'lhī ixtapalh ē nā xamakāstza' ka'lhī ixtapalh

⁵¹ Xlītza'la Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Ē kexpa'tā'tit ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Jē, Māpa'ksīni', iccākexmatāuj.

⁵² Palaj tunca cāhuanilh:

—A'cxni' chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn quiscujni' nahuan, xla' nala hua'chi chā'tin ixtēcu' chic. Ē huā'mā' chī'xcu' ka'lhī lhūhua' tū tapalaxla' ē a'cxni' minī'ni' namāxtu catūhuālh xala' makāstza' ē a'cxni' minī'ni' namāxtu catūhuālh tū sāsti'cus. Chuntza' natlahua xamākelhtahua'kē'ni'.

Jesús a'lh nac Nazaret

Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30

⁵³ A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh ixlīpō'ktuca'n tū līca'tzīni'can, a'lh ā'lacatin ⁵⁴ ē chā'lh nac Nazaret jā stacli. A'ntza' ixmāsu'yu na ixtemploca'n israelitas. Tī takexmatli talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—Huā'mā' chī'xcu', ¿jāchu sca'tli huā'mā' talacapāstacni'? ¿Chī tzē cālītlahua tzamā' lī'a'cnīn? ⁵⁵ Ū'tza' huā'mā' ixka'hua'cha xuacna' ē nā María ixtzī'. Ixtā'timīn cāhuanican Jacobo ē José ē Simón ē Judas. ⁵⁶ Ixlīpō'ktuca'n ixtā'timīn xapuscan nā huā'tzā' tahuī'lāna'lh na quincā'lacchicni'ca'n. ¿Jāchu sca'tli ixlīpō'ktu huā'mā'?

⁵⁷ Ū'tza' talīsītzī'lh ē talakmaka'lh Jesús. Xla' cāhuanilh:

—Chā'tin a'kchihuīna' nalakachi'xcuui'can calhāxcuui'lh jā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixchic ē xalanī'n na ixcā'lacchicni' jā talakachi'xcuui'cu'tun.

⁵⁸ A'ntza' na ixcā'lacchicni' jā ta'a'ka'ī'lh ē ū'tza' Jesús jā lhūhua' lītlahualh lī'a'cnīn.

14

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'

Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9

¹ Tzamā' quilhtamacuj Herodes gobernador ixuanī't nac estado Galilea. Māca'tzīnīca ixpālacata Jesús. ² Herodes cāhuanilh ixtā'scujnu'nī'n:

—Ū'tza' huā'mā' Juan Mā'kpaxīni'. Lacastālancuana'nī't ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n. Ū'tza' līka'lhī lītlī'huī'qui tū lītlahua lī'a'cnīn.

³ Herodes ixmāstā'nī't līmāpa'ksīn cachi'paca Juan ē calē'nca nac pūlāchī'n nachī'can. Māchi'nīni'lh ixpālacata Herodías tī ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't. ⁴ Juan ixuanimā'lh Herodes:

—Jā minī'ni' chī lī'pina' Herodías hua'chi mimpuscāt.

⁵ Masqui Herodes ixmaknīcu'tun Juan, cājicua'ni'lh tachi'xcuhuī't. Xlaca'n tapuhuanli Juan ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

⁶ A'cxni' Herodes lakchā'lh ixcā'ta, tlhualh cā'tani'. Ixtzu'ma'jāt Herodías tlīlh na ixlacatīnca'n tī ixcā'invitarlīcanī't. Līmakapāxuīlh Herodes ⁷ ē xla' huanilh ixmaxquī'lh tzu'ma'jāt catūxcuhuālh tū nasqui'ni'. ⁸ Palaj tunca xatzī' maxquī'lh talacapāstacni' ē tzu'ma'jāt squi'ni'lh Herodes chuntza':

—Caquima'xqui' chuhua'j ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'. Calī'ta' a'ktin nac pulātu.

⁹ Ū'tza' līlīpuhuanli Herodes chī ixmālacnūni'nī't tzu'ma'jāt. Tī ixcā'invitarlīcanī't takexmatli tū ixuanicanī't, ē ū'tza' jātza' la lakpalīlh ixtachihuīn. Herodes māpa'ksīni'lh camaxquī'ca. ¹⁰ Chuntza' macā'lh līmāpa'ksīn nac pūlāchī'n ē māmāyujūnīni'lh ixa'kxāk Juan. ¹¹ Palaj tunca līminca a'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxquī'ca tzu'ma'jāt ē xla' maxquī'lh ixtzī'.

¹² Palaj tunca tamīlh ī'scujnu'nī'n Juan ē talē'lh ixmacni' ē tamā'cnūlh. Ā'līstān ta'a'lh tamāca'tzīnī Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n

Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

¹³ A'cxni' māca'tzīnīca Jesús, xla' tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān jā jā tī ixa'nan. A'cxni' ca'tzīca jā ixa'mā'lh, lhūhua' tachi'xcuhuī't tataxtulh na ixcā'lacchicni' ē tastālani'lh catujan na ixquilhtūn xcān. ¹⁴ A'cxni' Jesús taxtulh nac barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ē cālakalhu'manli. Cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n tī ixcālīmini'canī't.

¹⁵ A'cxni' ī'smalanka'namā'ltza', ī'scujnu'nī'n Jesús talakmilh ē tahuanih:

—Kōtanūtza' ē huā'tzā' jā nac cā'lacchicni'. Cacāmacapi tachi'xcuhuī't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n nac cā'lacchicni'.

¹⁶ Jesús cākelhtīlh:

—Jā ixlacasquī'nca nata'a'n; cacāmahuī'tit hui'xina'n.

¹⁷ Xlaca'n tahuanih:

—Quina'n jā tū icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti'.

¹⁸ Jesús cāhuanilh:

—Cacālī'ta'ntit.

¹⁹ Palaj tunca cāmāpa'ksīlh catatahui'lalh tachi'xcuhuī't nac cā'seketni'. Palaj tunca Jesús cātayalh macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti' ē talacayāhualh nac a'kapūn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē squi'ti' ē cāmāquī'lh ī'scujnu'nī'n. Xlaca'n tamāpitzīlh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhuī't. ²⁰ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tahuā'yalh ē taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'nī'n tamākēstokli lhūhua' xalacpītzun hasta tatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quītāxtūlh. ²¹ Chi'xcuhuī'n tī tahuā'yalh xlaca'n a'kquitzis mil ē nā tahuā'yalh puscan ē lacstīn.

Jesús kelhtlā'huanli na ixkelhni' xcān

Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21

²² Xlītzā'la Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n catatojōlh nac barco ē catapūlani'lh ixtuntacut nac mar. Xla' ixcāmācā'mā'lh tachi'xcuhuī't. ²³ A'cxni' ixcāmācā'nkō'nī't, Jesús ixlīmān tā'cxtunu'lh nac sipej na'orarlīni' Dios. A'cxni' tzī'suanli, ixlīmān ixuī'lh a'ntza' ²⁴ līhuan ī'scujnu'nī'n ixtatētaxtumā'nalh nac xcān nac barco. Ū'nulh ē ixpuput mar ixtatā'kayāhuamā'nalh ē tasno'kli barco. ²⁵ A'cxni' xkakalh, Jesús ixcālaktalacatzuna'jītēlha xlaca'n. Ixkelhtlā'huantēlha xcān. ²⁶ A'cxni' scujnu'nī'n talaktzī'lh chā'tin tī ixkelhtlā'huantēlha xcān, cāmekē'klhalh ē tajicua'ni'lh ē palha' tahuani:

—¡Lakachuyayāj!

²⁷ Jesús cāhuanilh:

—Catahuixcāni'tit ē jā cajicua'ntit. Quit tī icmimā'lh.

²⁸ Palaj tunca Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', palh ixlīcāna' hui'x, caquihua'ni' ē na'ickelhtlā'huan xcān na'iclakapāxtokān.

²⁹ Jesús huanilh:

—Cata't.

Palaj tunca Pedro tacutli nac barco ē tzuculh kelhtlā'huan xcān nalakapāxtoka Jesús.

³⁰ A'cxni' makca'tzīlh palha' ū'ni', jicua'nli ē tzuculh tā'cnū ē palha' huanli:

—¡Caquimakapūtaxtu, Māpa'ksīni'!

³¹ Palaj tunca Jesús macachi'palh ē huanilh:

—Xmān macsti'na'j a'ka'ī'ya'. ¿Tū ixpālacata jā quilpāhua'na'?

³² A'cxni' xlaca'n tatojōlh nac barco, ca'cs lalh ū'ni'. ³³ Palaj tunca xlaca'n tī ix-tahui'lāna'lh nac barco talaktaquilhpūtalh Jesús ē tahuanih:

—Ixlīcāna' hui'x ī'Ska'ta' Dios.

Jesús cāmātzeyīlh ta'jatatlānī'n xalanī'n nac cā'lacchicni' Genesaret

Mr. 6:53-56

³⁴ Ta'a'lh ixtuntacut nac xcān ē tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Genesaret. ³⁵ A'cxni' tachi'xcuhui't xalanī'n a'ntza' talakapasli Jesús, tamāca'tzīnīni'lh calhāxcuhuālh nac tzamā' ti'ya't. Cālīmini'ca lhūhua' ta'jatatlānī'n jā ixuī'lh Jesús. ³⁶ Tasqui'ni'lh cāmakxtekli xmān ixtaxa'malh ixtampān ixlu'xu'. Tatzeyalh ixlipō'ktuca'n tī taxa'malh.

15

Tū cālactlahua chi'xcuhui'n

Mr. 7:1-23

¹ Palaj tunca makapitzīn fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn talaktalacatzuna'jīlh Jesús. Ixtaminī'ta'ncha' cā'lacchicni' Jerusalén ē takelhasqui'nīlh:

² —Miscujnu'nī'n, ¿tū ixpālacata jā takexmatni' ixtahui'latca'n quinapapana'ca'n? Jā tamakacha'ka'n chī ixlacasqui'nca a'cxni' natahuā'yan.

³ Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Nā hui'xina'n, ¿tū ixpālacata mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios nacāmākentaxtūyā'tit mintahui'latca'n? ⁴ Dios huanli: “Cacālākachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'.” Nā huanli: “Camaknīca tī cachīhuālh huani ixtāta' o ixtzī'.” ⁵ Hui'xina'n xtum hua'nā'tit. Hui'xina'n māsū'yu'yā'tit palh chā'tin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī': “Jāla ic-maktāyayān. Ixlipō'ktu tū icka'lhī icmālacnūni'nī'ttza' Dios.” ⁶ Hui'xina'n māsū'yu'yā'tit palh chā'tin chuntza' nahuan, jātza' ixlacasqui'nca xla' namaktāya ixtāta' o ixtzī'. Chuntza' hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios ē māsū'yuyā'tit ixlacasqui'nca namākentaxtūcan mintahui'latca'n. ⁷ ¡Tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! Ixlīcāna' chī cālīchiuīna'ni' hui'xina'n profeta Isaías a'cxni' tzo'kli huā'mā':

⁸ Tzamā' tachi'xcuhui't xmān tahuān quintalakachi'xcuhui'.

Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksīlh.

⁹ Jā tū līmacuan chī quilaktaquilhpūta.

Tū tamāsū'yu, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhui'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías chī huanli Dios.

¹⁰ Palaj tunca Jesús cāta'satīnīlh tachi'xcuhui't ē cāhuanilh:

—Caquilākexmatni'uj ē caca'tzītit: ¹¹ Jā ū'tza' tū naquilhtanū chi'xcu' ē chuntza' nalīka'lhī ix cuenta. Tū jā tze tachihuīn tū naquilhtaxtu chi'xcu', ū'tza' nalīka'lhī ix cuenta.

¹² Palaj tunca ī'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh ē tahuanih Jesús:

—¿Ē ca'tzīya' palh cālīmakasītzī'ya' fariseos chī hua'na'?

¹³ Xla' cākelhtīlh:

—Catūxcuhuālh līcha'nat tū jā cha'nli quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' natampu'lhucan pō'ktu ixtankēxē'k. ¹⁴ Cacāmakxtektit fariseos. Xlaca'n hua'chī lakatzī'nī'n tī talē'n ā'makapitzīn lakatzī'nī'n. Palh chā'tin lakatzī'n napekechī'palē'n ixtā'lakatzī'n, ixchā'tu'ca'n natatamakahuasa jā pulhucunu'ncanī't.

¹⁵ Palaj tunca Pedro huanilh Jesús:

—Caquilāhuaniuj tū huanicu'tun huā'mā' tū huanti.

¹⁶ Jesús huanilh:

—¿Ē jā kexpa'tā'tit nūn hui'xina'n? ¹⁷ Ca'tzīyā'tit catūxcuhuālh tū naquincāquilhtanūyān, ū'tza' natojō na quimpūlacni'ca'n ē ā'līstān nataxtu. ¹⁸ Tachihuīn tū naquincāquilhtaxtu'yān, ū'tza' tū lacapāstacnī'tauj pūla. Ū'tza' nalītasu'yu palh tze quina'n o jā tze. ¹⁹ Chuntza' chī lacapāstacna'n chī'xcu', chuntza' natlahua: namaknīni'n, o naka'lhī ixtā'lapāxquī'n, o naka'lhāna'n, o na'a'kskāhuī'nin, o na'a'ksa'nīni'n. ²⁰ Pō'ktu tzamā' tū jā tze tū tlahua, ū'tza' nalactlahua chī'xcu'. Palh nahuā'yan a'cxni' jā macacha'ka'nī't chuntza' chī ixtahui'latca'n Fariseos, ū'tza' jātū huanicu'tun.

Puscāt xamini' a'ka'ī'lh Jesús

Mr. 7:24-30

²¹ Jesús taxtulh a'ntza' ē a'lh ā'latin jā tahui'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón. ²² Ixui'lacha' chā'tin puscāt xala' nac tzamā' ti'ya't jā huanican Canaán. Xla' jā israelita ixuanī't. Lakmilh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksīni', hui'x ī'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj; caquilakalhu'ma'nti. Quintzu'ma'jāt ka'lhī jā tzeya ū'ni' ē palha' pātīni'n.

²³ Jesús jā tū līkelhtīlh. Palaj tunca tamīlh ī'scuīnu'nī'n ē tahuanilh:

—Tzamā' puscāt quincāstālani'yān ē ta'satēlha. Cama'capi a'jnanu'.

²⁴ Palaj tunca Jesús huanli:

—Dios quimacaminī't na'iccāmakapūtaxtū xmān tī israelitas.

²⁵ Puscāt laktalacatzuna'jīlh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—¡Māpa'ksīni', caquimaktāya'!

²⁶ Jesús kelhtīlh:

—Jā minī'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacāmaxquī'can līchichīn. (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas jā ixtalakachi'xcuhuī' tī jā israelitas ē ixcāmāpācuhi' chichīn.)

²⁷ Xla' huanilh:

—Jē, ixlīcāna', Māpa'ksīni'. Masqui icca'tzītza', chichīn tzē natasacua' tū nayuja na ixmesa ixtēcu'ca'n.

²⁸ Palaj tunca Jesús kelhtīlh:

—Tzej a'ka'ī'ya', puscāt. Calalh chī quisqui'ni'ya'.

Tzamā' puntzuna' palaj tunca tzeyanli ixtzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlani'n

²⁹ Jesús taxtulh a'ntza' ē tētaxtulh ixquilhtūn lago Galilea. Ā'līstān tā'cxtunu'lh nac sipej ē a'ntza' tahuī'lh. ³⁰ Līlhūhua' tachā'lh jā ixui'lh ē talīmini'lh lū'ntū'nunī'n ē lakatzī'nī'n ē tī kō'ko'n ixtahuanī't ē tī macastuntu'lu'n ixtahuanī't ē lhūhua' ā'makapitzīn ta'jatatlani'n. Cāmāpī'ca nac ti'ya't lacatzuna'j ixtujan Jesús ē xla' cāmātzeyīlh ixlīpō'ktuca'n. ³¹ Tachi'xcuhuī't talī'a'cnīlh chī tachihuīna'nli tī kō'ko' ixtahuanī't ē chī tze tahuanli ixmacanca'n macastuntu'. E tī ixtalū'ntū'nunī't tzej tatlā'huanli ē lakatzī'nī'n ta-lacahuāna'lh. Ū'tza' talī'a'cnīlh tachi'xcuhuī't. Tatzuculh tamakapāxuī Dios tī ixDiosca'n israelitas.

Jesús cāmāhuī'lh a'ktā'ti' mil chī'xcuhuī'n

Mr. 8:1-10

³² Palaj tunca Jesús cāta'sani'lh ī'scuīnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Iccālakkalhu'man tachi'xcuhuī't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahua'. Palh na'iccāmacā'n na ixchicca'n ē jā tahuā'yanī't, palhāsā' nataxla-jua'nan nac tej.

³³ Palaj tunca ī'scujnu'nī'n tahananilh:

—¿Chī nalīka'lhīyāuj līhua't tū natalīka'sa? Lhūhua' tachi'xcuhuī't ē jā tī huī'lh huā'tzā'.

³⁴ Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Mactojon ē makapitzīn xalacstīn squī'ti'.

³⁵ Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh catatahui'lalh tachi'xcuhuī't nac ti'ya't. ³⁶ Xla' cātayalh mactojon pāntzīn ē squī'ti' ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Palaj tunca cāmāpitzini'lh ē cāmāxquī'lh ī'scujnu'nī'n ē xlaca'n cāmāxquī'lh tachi'xcuhuī't. ³⁷ Ixlīpō'ktuca'n tahuā'yah ē talīka'sli. Ā'listān xalacpītzun tū taquītāxtūlh cāmātzumalh pātojon chā'xta. ³⁸ Tī tahuā'yah, xlaca'n a'ktā'ti' mil chī'xcuhuī'n. Nā tahuā'yah puscan ē lacstīn. ³⁹ Ā'listān Jesús cāmācā'lh tachi'xcuhuī't ē tojōlh nac barco ē a'lh nac a'ktīn ti'ya't jā huanican Magdala.

16

Fariseos ē saduceos tasqui'nli lī'a'cnīn

Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56

¹ Fariseos ē saduceos talaka'lh Jesús. Ixtalīlaktzī'ncu'tun, ē tasqui'nli a'ktīn lī'a'cnīn tū nalītasu'yu Jesús xala' nac a'kapūn. ² Xla' cākelhtīlh:

—A'cxni' tā'cnūmā'lh chī'chini' hui'xina'n hua'nā'tit: “Jā catimilh xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn.” ³ Palh tzi'saj, hua'nā'tit: “Chuhua'j namīn xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn ē pucsuī'lh.” ¡Hui'xina'n tlaha'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē namālakchipini'yā'tit palh namīn xcān a'cxni' laktzī'nā'tit a'kapūn. Masqui laktzī'nā'tit lī'a'cnīn tū īctlahua, jā a'ka'ī'ni'yā'tit Dios quimacamilh. ⁴ Tachi'xcuhuī't tī tahuī'lāna'lh chuhua'j jā tze ē jā ta'a'ka'ī' ē xlaca'n tasqui'n lī'a'cnīn. Jā nacāmāsu'yuni'can lī'a'cnīn; xmān naquīna'kspula chuntza' chī a'kspulalh Jonás —huanli Jesús.

Cāmāxtekli ē a'lh.

Jesús cāmāsu'yuni'lh ī'scujnu'nī'n cuenta catatlahualh fariseos

Mr. 8:14-21

⁵ A'cxni' scujnu'nī'n ta'a'lh ixtuntacut nac xcān, jā talē'lh pāntzīn. Ixtapātza'nkānī't.

⁶ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos.

⁷ Scujnu'nī'n talātā'chihuīna'lh ē talāhuanilh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā līmiuj pāntzīn.

⁸ Jesús ixca'tzī tū ixtalāhuanimā'nalh ē chī xlaca'n jā ixtaca'tzī ixlīchihuīna'mā'lh tū ixtamāsu'yu fariseos. Ū'tza' cālīhuanilh:

—¿Tū ixpālacata lī'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā līta'ntit? ¡Xmān macstī'na'j a'ka'ī'yā'tit! ⁹ ¿Ē jāna'j ca'tzīyā'tit? ¿Ē jātza' lacapāstacā'tit macquitzis pāntzīn tū iccāmāpitzini'lh a'kquitzis mil chī'xcuhuī'n? ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit xalacpītzun? ¹⁰ Calacapāstactit mactojon pāntzīn tū iccāmāpitzini'lh a'ktā'ti' mil chī'xcuhuī'n. ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit xalacpītzun? ¹¹ ¿Tū ixpālacata jā ca'tzīyā'tit palh jā pāntzīn xa'iclīchihuīna'mā'lh a'cxni' iccāhuanin cuenta ixtlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos?

¹² Palaj tunca taca'tzīlh Jesús jā iccāhuaninī't cuenta ixtatlahualh ixlevadura pāntzīn. Ixcāhuanicu'tun palh cuenta ixtatlahualh ixtamāsu'yunca'n fariseos ē saduceos.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21

¹³ A'cxni' Jesús chā'lh jā huanican Cesarea Filipino, cākelhasqui'nīlh ī'scujnu'nī'n:

—Tachi'xcuhuī't, ¿chī tahanan quimpālacata quīt tī Chī'xcu' xala' Tālmā'n?

¹⁴ Xlaca'n takelhtilh:

—Makapitzin tahuan mat hui'x Juan Mā'kpaxini'. Ā'makapitzin tahuan mat hui'x Elías. Ā'makapitzin tahuampala mat hui'x Jeremías o ā'chā'tin a'kchiuina'.

¹⁵ Palaj tunca cākelhasqui'nilh:

—Ē hui'xina'n ħchī hua'nā'tit tīchu quit?

¹⁶ Palaj tunca Simón Pedro huanilh:

—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nauj ē ī'Ska'ta' Dios xaxlīcāna'.

¹⁷ Jesús kelhtilh:

—Līpāxuhua hui'x, Simón ixka'hua'cha Jonás. Huā'mā' talacapāstacni' jā tamāsu'yuni'n chī'xcu'huī'n. Xmān Dios māca'tzīnīn. ¹⁸ Quit icuaniyān hui'x Pedro ē ū'tza' mintacuhuīni' huanicu'tun “chihuix.” Hui'x nalaya' hua'chi chihuix tū nalīmātzucucan quintemplo. Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī', jāla caticāskāhuī'ca; nūn līnīn jāla caticāskāhuī'lh. ¹⁹ Quit na'icmaxquī'yān lītli'huī'qui ē nacāmāpa'ksī'ya' xlaca'n tī tatapa'ksīni' Dios. Tū hui'x makxteka tatlahua tī ta'a'ka'ī' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nala chuntza' nac a'kapūn. Tū hui'x jā makxteka tatlahua tī ta'aka'ī' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' calalh nac a'kapūn.

²⁰ Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh ī'scuju'nī'n jā catitahuanilh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzīnīn'lh chī nani

Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27

²¹ Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' ī'scuju'nī'n chuntza':

—Ixlasqui'nca na'ica'n nac Jerusalén. A'ntza' naquintamakapātīnīn xanapuxcu'nu' xala' nac templo ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Naquin-tamāknī. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

²² Palaj tunca Pedro lē'lh lacapunchuna'j ē tzuculh tā'lāhuan ē tzē'k huanilh:

—īMāpa'ksīni', jā camakxtekli Dios! jāj cati'a'kspulan chuntza'!

²³ Jesús talakspi'tli ē huanilh Pedro:

—īCatākēnu'! Hui'x lacapāstacna'na' chuntza' chī skāhuī'ni'. Hui'x quimāmakchu'yī'ya'. Hui'x jā ka'lhī'ya' ixtalacapāstacni' Dios.

²⁴ Palaj tunca Jesús cāhuanilh ī'scuju'nī'n:

—Palh catīxcu'huālh quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza'la catilacapāstaclī xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintalacapāstacni' masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh. ²⁵ Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalīpātīni'n quimpālacata, jā catitaka'lhīlh ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Tī natapātīni'n masqui catalīnīlh quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ²⁶ Palh chā'tin chī'xcu' ixtlajakō'lh ixlīpō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū līmacuan palh jā ka'lhī ixlatamat tū jā catilakspu'tli. Jā tū a'nan tū xla' tzē namāstā' ē naka'lhī ixlatamat tū jā catilakspu'tli. ²⁷ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē na'icmimpala ē na'icka'lhī ixlītli'huī'qui xaTāta' ē na'icxkaka chī xkaka quīnTāta' nac a'kapūn. Naquintatā'min quīnāngeles. A'cxni' na'icmin, chā'tunu' naxoko chuntza' chī tlāhuanī't palh tze o jā tze. ²⁸ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Makapitzin tī tahi'ū'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j ē xlaca'n jā catitanīlh a'cxni' jāna'j naquilaktzī'ncan quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n a'cxni' na'icmimpala na'icmāpa'ksīni'n.

17

Xkakalh Jesús

Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36

¹ Ixlīlakachāxan quilhtamacuj Jesús cālē'lh Pedro ē Jacobo ē Juan tī ixtā'tin Jacobo ē tatā'a'lh. Xmān ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh a'ktin nac sipej tālmā'n ē tatā'cxtulh. ² A'ntza' talakpalīlh Jesús ē xtum ixtasu'yu na ixlacatīnca'n. Ixlacan Jesús xkakalh hua'chi chī

xkaka chi'chini' ē ixlu'xu' stala'nka' huanli hasta xkakalh. ³ Palaj tunca cātasu'yuni'lh Moisés ē Elías tī ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús. ⁴ Palaj tunca Pedro huanilh Jesús:

—Māpa'ksīni', xalitze hui'lāna'uj huā'tzā'. Palh lacasqui'na', quina'n na'icyāhuayāuj a'ktu'tun mū'xta'ka'. A'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin ixla' Elías.

⁵ Ixchihuīna'mā'lhcus Pedro ē milh a'ktin poklhnu' snapapa ē cālītamacstī'li'lh. Takexmatli a'ktin tachihuīn nac poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē laktza' icpāxquī'. Xla' quimakapāxuī. Cakexpa'ttit tū huan.

⁶ A'cxni' scujnu'nī'n takexmatli huā'mā' tachihuīn, lacataj tatamā'lh ē tajicua'nli. ⁷ Palaj tunca Jesús cālaktalacatzuna'jīlh ē cāxa'malh ē cāhuanilh:

—Catāquī'tit ē jā cajicua'ntit.

⁸ A'cxni' tatāquī'lh ē talaktzī'lh, jā tī chā'tin ixa'nan, xmān Jesús.

⁹ A'cxni' ixtatayujmā'nalh nac sipej, Jesús cāmāpa'ksīlh:

—Jā tī chā'tin catihua'ni'tit tū laktzī'ntitcus. Jā catihua'ntit hasta a'cxni' Chi'xcu' xala' Tālmā'n nalacastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

¹⁰ Palaj tunca scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Tū ixpālacata tahuan xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn palh xapūla namin Elías ē ā'līstān namin Cristo tī Dios namacamin?

¹¹ Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' huā'mā'. Pūla namin Elías ē nalaccāxtlahuakō' ixlīpō'ktu. ¹² Iccāhuaniyān milhtza' tī huanican Elías ē jā tī lakapasli. Chi'xcuhuī'n tatlahuani'lh chuntza' chī ixtalacasqui'n. Nā chu chuntza' Chi'xcu' xala' Tālmā'n namakapātīnīncan —cāhuanilh.

¹³ Palaj tunca scujnu'nī'n taca'tzīlh a'cxni' Jesús huanli ixminī'ttza' Elías, ixlichihuīna'mā'lh Juan Mā'kpaxīni'.

Jesús mātzeyīlh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'

Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43

¹⁴ A'cxni' tachā'lh jā ixtahui'lāna'lh tachi'xcuhuī't, chā'tin chi'xcu' laktalacatzuna'jīlh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

¹⁵ —Māpa'ksīni', calakalhu'ma'nti quinka'hua'cha. Paxnīni'n ē palha' pātīni'n. Maklhūhua'tza' chi'chinli nac macscut ē tojōlh nac xcān. ¹⁶ Iccālīmini'lh miscujnu'nī'n ē jāla tamātzeyīlh.

¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—¡Hui'xina'n tachi'xcuhuī't tī jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē jā a'ka'ī'yā'tit! ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān hui'xina'n ē jā nakexpa'tā'tit? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān hui'xina'n? Caquilī'ta'ni' ka'hua'cha.

¹⁸ Palaj tunca Jesús lacaquilhnīlh jā tzeyā ū'ni' ē palaj tunca taxtuni'lh ka'hua'cha. Xamaktin tzeyanli.

¹⁹ Ā'līstān scujnu'nī'n ixlīmānca'n ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús ē takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla icmāxtuni'uj ka'hua'cha jā tzeyā ū'ni'?

²⁰ Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit. Ū'tza' jāla līmaxtutit. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Palh lī'a'ka'ī'yā'tit ixlīpō'ktu mīlistacna'ca'n masqui' tzucupā'na'ntitcus a'ka'ī'yā'tit, tzē ixua'ni'tit huā'mā' sipej: “Catapānu' huā'tzā' ē capit ā'lacatin”, ē sipej natapānū. Jā tū a'nan tū jāla catitlahua'tit palh ixlicāna' a'ka'ī'yā'tit. ²¹ Huā'mā' jā tzeyā ū'ni' hua'chi jāla māxtucan. Xmān tzē namāxtucan palh nalīhui'liyā'tit jā catihua'ya'ntit ē natlahua'yā'tit oración.

Jesús māca'tzīnīni'mpālīh chī nanī

Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45

²² A'cxni' ixtatētaxtumā'nalh nac estado Galilea, Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n chī'xcuhuī'n.

²³ Xlaca'n naquintamankī ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n —cāhuanilh.

Huā'mā' tachihuīn cālīmakalīpuhuanli.

Chī Jesús līxokolh tū ixla' templo

²⁴ A'cxni' Jesús ē ī'scuju'nī'n tachā'lh nac cālacchicni' Capernaum, talakmilh Pedro tī ixtamātā'jīni'n nac templo. Takelhasqui'nīlh:

—¿Ē jā xoko tū ixla' templo mimākelhtahua'kē'ni'?

²⁵ Pedro cākelhtīlh:

—Xoko.

Palaj tunca a'cxni' Pedro tanūlh nac chic, Jesús pūla chihuīna'nli ē huanilh:

—¿Chī puhua'na', Simón? Reyes xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj, ¿tīchu mātā'jīni'n līxokot? ¿Ē cāmātā'jī tī māpa'ksīni'n o tī māpa'ksīcan?

²⁶ Pedro kelhtīlh:

—Mātā'jīcan tī māpa'ksīcan.

Jesús huanilh:

—Ē jā taxoko xlaca'n tī tatapa'ksīni' rey. QuinTāta' nac a'kapūn hua'chi rey ē quina'n tapa'ksīni'yāuj xla'. ²⁷ Masqui chuntza', jā cāmakasītzi'ncu'tunāuj tī tamātā'jīni'n. Ē capit nac lago ē camojo' minanzuelo. Squi'ti' tū pūla namācutūya', namākelhpitziya' ē namacla'ya a'ktin tumīn. Ū'tza' na'a'cchā'n tū nalīxokocan. Calī'pi ē nalīxoko'ya' chī quinchā'tu'ca'n.

18

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48

¹ Palaj tunca scuju'nī'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē takelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō'?

² Palaj tunca Jesús mātā'satīnīni'lh chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha ē yāhualh na ixlacpu'na'i'tātca'n ³ ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Palh hui'xina'n jā talakpalī'yā'tit ē nalītaxtuyā'tit hua'chi chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha, jā catitanū'tit jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ⁴ Chuntza' catīxcuhuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' huā'mā' tī jā ka'tla' makca'tzī ē na'a'ka'ī' chī lacstīn ta'a'ka'ī'. ⁵ Catīxcuhuālh tī quintapa'ksīni' quit ē ū'tza' nalīpāxqui' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha hua'chi huā'yālh, ū'tza' hua'chi quit quimpāxqui'.

Jesús līmāsu'yulh tī tatlahuani' tū jā tze ā'makpitzīn

Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2

⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Palh catīhuālh chihuīna'makasītzi' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha tī quina'ka'ī'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalītlahua tū jā tze, huā'mā' chī'xcu' jā tze. Xatze ixpīxchī'hua'ca'ca a'ktin ka'tla' chihuix ē ixmojōca nac mar jā pūlhmā'n ē najicsua'. ⁷ ¡Koxa tila tachi'xcuhuī't xalanī'n cā'quilhtamacuj ixpālacata jā tze tū huī'lh! Pō'ktu huī'lh tū nacāmāmakahuasī tachi'xcuhuī't. ¡Koxa titala xlaca'n tī tamāmakahuasī ā'makapitzīn ē tamātlahuī tū jā tze!

⁸ Chuntza' palh mimacan o mintujan nalītlahua'ya tū jā tze, xatze ixmacacā'yuju'ca' o ixtantucā'yuju'ca' ē jā catilītlahua' tū jā tze ixpālacata mimacan o mintujan. Ā'chulā' tze palh naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspu'tli masqui macastuntu'lu' hui'x; ē jā tze palh namacapinca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj. ⁹ Jā tze palh milakastapun nalaktzī'n catūhuālh ē ū'tza' nalītlahuacu'tuna' tū jā tze. Xatze ixmāxtu ē ixmaka' ē jā ixtlahua' tū jā tze ixpālacata milakastapun. Ā'chulā' tze palh naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspu'tli masqui lakakentin hui'x; ē jā tze palh namacapinca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata a'ktu' milakastapun —huanli Jesús.

Purecu' tū ixtza'nkānī't

Lc. 15:3-7

¹⁰ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Jā catilakmaka' jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Iccāhuanīyān nac a'kapūn ixángelesca'n lacstīn pō'ktu quilhtamacuj tatāya na ixlacatīn quinTāta' xala' nac a'kapūn. ¹¹ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē icmilh iccāmakapūtaxtū tī jā ixtaka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Xlaca'n hua'chī purecu' tū xatza'nkān ixtahuanī't.

¹² ¿Chī puhua'nā'tit? Palh chā'tin chī'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē palh lakatin namakatza'nkā, ¿tū natlahua? Nacāmakxteka ā'makapitzīn noventa y nueve jā tahuā'yamā'nal̄h nac cā'seketni'. Na'a'n naputza purecu' tū makatza'nkānī't. ¹³ A'cxni' namacla, ixlīcāna' ā'chulā' nalīpāxuhua ixpālacata huā'mā' purecu' tū maclalh ē jā ā'makapitzīn noventa y nueve tū jā tatza'nkāl̄h. ¹⁴ MinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā chuntza' jā lacasqui'n natza'nkā jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Lacasqui'n nataka'lhī ixlatamat tū jā catilakspūtlī —huanli Jesús.

Jesús māsuyulh ixlacasqui'nca natalāmātza'nkēna'ni' lītā'timīn

Lc. 17:3

¹⁵ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Palh mintā'tin tlahuani'yān tū jā tze, catā'chihuīna' ixlīmān ē namāca'tzīnī'ya'. Palh xla' cuenta tlahua, chuntza' hui'x maktāyanī'ta' ē jātza' natlahuapala tū jā tze. ¹⁶ Palh mintā'tin jā cuenta tlahua a'cxni' tā'chihuīna'na', cacāmāta'satīni' ā'chā'tin o chā'tu' tī nacātā'lakpina' ē natakexmata tūchu ixpālacata lītā'chihuīna'na' mintā'tin. ¹⁷ Palh jāna'j cuenta tlahua, nacāhuanī'ya' tī ta'a'ka'ī' a'cxni' natatakēstoka. Palh chuntza' jā cuenta tlahua, ixlacasqui'nca nalaktzī'na' hua'chī chā'tin tī jā a'ka'ī'ni' Dios o hua'chī chā'tin mātā'jīni' tī a'kskāhuī'nin.

¹⁸ 'Ixlīcana' tū iccāhuanīyān. Tū hui'xina'n jā namakxtekā'tit tū tlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn. Tū hui'xina'n namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn.

¹⁹ Nā iccāhuanipalayān palh chā'tu' hui'xina'n huā'tzā' nac ti'ya't ē lacxtim puhua'nā'tit tū nasqui'ni'yā'tit Dios a'cxni' na'orarli'yā'tit, quinTāta'ca'n Dios xala' nac a'kapūn nacāmaxquī'yān tū squi'ni'yā'tit. ²⁰ Chuntza' a'ntza' jā natatakēstoka chā'tu' o kelhatu'tun quimpālacata, a'ntza' quit na'ictahui'la na ixlacpu'na'itātca'n —huanli Jesús.

²¹ Palaj tunca Pedro laktalacatzuna'jīl̄h Jesús ē kelhasqui'nīl̄h:

—Māpa'ksīni', ¿chī maklā't na'icmātza'nkēna'ni' quintā'tin a'cxni' naquintlahuani' tū jā tze? ¿Ē maktojon na'icmātza'nkēna'ni'?

²² Jesús kelhtīl̄h:

—Quit jā icuanīyān xmān maktojon; quit icuanīyān ā'maklhūhua' maktojon namātza'nkēna'ni'ya'.

Jesús cāhuanilh tū līca'tzīni'can chā'tin scujni' tī jā mātza'nkēna'ni'lh ā'chā'tin

²³ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Chuntza' chī Dios nalīmāpa'ksīni'n tzē nalīmālakchā'nī hua'chī chā'tin rey tī cāmātā'jīl̄h ī'scujnu'nī'n. ²⁴ Ixtzucumā'lhcus a'cxni' līmini'ca chā'tin tī ixmaklāclē'n lhūhua' tumīn. ²⁵ Ī'scujni' jā ixka'lhī tū nalīxoko, ē ū'tza' rey līmāpa'ksīl̄h cacāstā'maxquī'ca ā'chā'tin ixtēcu' tasācua'. Ē ā'nā cāstā'maxquī'lh ixpuscāt ē ixlacstīn ē ixlīpō'ktu tū ixka'lhī. Chuntza' tzē nalīxoko tū ixlāclē'n. ²⁶ Palaj tunca ī'scujni' tatzokostani'lh ixpatrón ē squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma'nti, quimpatrón, ē na'icxokonuni'kō'yān.” ²⁷ Ixpatrón lakalhu'manli ē mātza'nkēna'ni'lh tū ixlāclē'n ē makxtekli ca'a'lh.

²⁸ 'Xmān taxtulh tzamā' tasācua' ē tā'lāpāxtokli ā'chā'tin ixtā'tasācua' tī ixmaklāclē'n xmān macsti'na'j tumīn. Tzuculh pixpi'ta ē huanilh: “¡Caquixokonuni' tū quilāclī'pini'ya'!” ²⁹ Palaj tunca tī ixtā'tasācua' tatzokostani'lh ē squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma'nti ē na'icxokonuni'kō'yān.” ³⁰ Ā'chā'tin jā lacasqui'nli ē mālācapū'lh ē māmānūnīni'lh nac pūlāchī'n hasta naxokokō' tū lāclē'n. ³¹ Ā'makapitzīn scujnu'nī'n talīmāmakchuyīl̄h chī

tlahualh ixtā'tasācua'ca'n. Ta'a'lh tamāca'tzīnīkō' ixpathronca'n chī a'kspulalh. ³² Palaj tunca ixpathronca'n māta'satīnīnī'lh ixtasācua' ē huanīlh: “¡Hui'x quiclhaktzī'na' tasācua'! Quit icmātza'nkēna'ni'kō'n ixlīpō'ktu tzamā' mincuenta ixpālacata quisqui'ni'. ³³ Nā hui'x ixlakalhu'ma'nti mintā'tasācua' chuntza' chī quit iclakalhu'mani'.” ³⁴ Laktza' sītzi'lh ixpathrón ē māpa'ksīnī'lh namakapātīnīncan nac pūlāchī'n hasta a'cxni' naxokokō' ixlīpō'ktu tū ixmaklāclē'n.

³⁵ Jesús ā'xmān huanli:

—Nā chuntza' nacātlahuani'yān quīnTāta' xala' nac a'kapūn palh hui'xina'n jā cāmātza'nkēna'ni'yā'tit mintā'tinca'n cā'tapāxuhuān.

19

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī makxtekcan puscāt

Mr. 10:1-12; Lc. 16:18

¹ A'cxni' Jesús chihiūna'nkō'lh, taxtulh nac Galilea ē a'lh nac ti'ya't jā huanican Judea. Ū'tza' tū hui'lacha' ixtuntacut nac xcān Jordán, a'ntza' na ixquilhtūn jā tā'cxtuyachi' chī'chini'. ² Līlhūhua' tastālani'lh ē xla' cāmātzeyīlh ixlīpō'ktuca'n a'ntza'.

³ Palaj tunca makapitzīn fariseos talaktalacatzuna'jīlh Jesús. Ixtalīlaktzī'ncu'tun ē ū'tza' talīkelhasqui'nīlh:

—¿Ē tzē makxtekcan quimpuscātca'n ē xapacan ixtacuhuīni'ca'n ixpālacata catūxcuhuālh?

⁴ Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē jā kelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan: “Dios cātlahualh chī'xcu' ē puscāt.” Chuntza' tlahualh a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj. ⁵ Nā huan: “Ū'tza' nacālīmakxteka ixtāta' ē ixtzī' chā'tin chī'xcu' ē natā'talacxtimī ixpuscāt. Ixchā'tu'ca'n hua'chī xmān chā'tin natalītaxtu.” ⁶ Chuntza' jātza' chā'tu' xlaca'n; xmān chā'tin. Chuntza' jā minī'ni' chī'xcuhuī'n nalāmāmakxtekē tū Dios cātlahualh tzaj chā'tin.

⁷ Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata māpa'ksīlh Moisés catzo'kca ca'psnap ē chuntza' tzē namakxtekāuj quimpuscātca'n?

⁸ Jesús cāhuanīlh:

—Chuntza' tlahualh Moisés ixpālacata jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Jā chuntza' ixuanī't a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. ⁹ Quit iccāhuaniyān palh chā'tin chī'xcu' namakxteka ixpuscāt tī jā ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n, ē palh natā'tamakaxtoka ā'chā'tin puscāt, huā'mā' chī'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n. Tī natā'tamakaxtoka chā'tin puscāt tī makxtekcanī't, nā xla' ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n.

¹⁰ Palaj tunca ī'scujnu'nī'n tahuaniīlh:

—Palh jicslīhua' makxtekcan, jā quīncāminī'ni'yān natamakaxtokāuj.

¹¹ Jesús cākelhtīlh:

—Ixlīpō'ktuca'n jāla catitakexmatli huā'mā'. Xmān takexmata xlaca'n tī Dios nacāmāsu'yuni'. ¹² Tī jā tamakaxtoka ca'tzī tū ixpālacata jā catilitamakaxtokli. Huī'lh tī ixtamī'ni'ca'n jā catitatomakaxtokli. Tū cātlahuani'ca ixmacni'ca'n, ū'tza' jā catitatomakaxtokli ā'makapitzīn, ē ā'makapitzīn tatā'scujcu'tun Dios ē ū'tza' jā catitalītamakaxtokli. Tī tzē nakexmata huā'mā', cakexmatli.

Jesús cāsīcua'lanātlahualh lacstīn

Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17

¹³ Palaj tunca cālīmini'ca Jesús makapitzīn lacstīn nacā'a'cpūhui'lī ixmacan ē natlahua oración. Scujnu'nī'n tatzuculh talacaquilhnī tī ixtalīmin. ¹⁴ Jesús huanli:

—Cacāmakxtektit caquīntalakmilh lacstīn ē jā cacāmāmakchuyī'tit. Tī natā'tapa'ksī Dios jā māpa'ksīnī'nkō', xlaca'n tī naquīntalīpāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn.

¹⁵ Jesús cā'a'cpūhui'līlh ixmacan lacstīn ē ā'līstān a'lh ā'lacatin.

Chā'tin chi'xcu' tī rico tā'chihuīna'lh Jesús

Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30

¹⁶ Chā'tin chi'xcu' laka'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Hui'x tzeya Mākelhtahua'kē'ni'. ¿Tūchu xa'ictlahualh tū tze ē ū'tza' na'iclika'lhī quilatamat tū jā catilakspuṭli?

¹⁷ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī xatze ē ū'tza' Dios. Palh ka'lhīcu'tuna' milatamat tū jā catilakspuṭli, nacākexpa'tni'ya' ixlīmāpa'ksīn Dios.

¹⁸ Chi'xcu' kelhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn?

Jesús kelhtīlh:

—Jā timaknī'ni'na'; jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxquī'n; jā tika'lhāna'na'; jā tilīchihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'; ¹⁹ cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'; ē cacāpāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxquī'ca'na' mina'cstu.

²⁰ Chi'xcu' kelhtīni'lh:

—Pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'nī'ttza' hasta quilīska'ta'. ¿Tūchu quisputni'cus?

²¹ Jesús huanilh:

—Palh tze huancu'tuna', caquīstā'kō'j ixlīpō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzini'ya' tumīn xcamanīni'n ē chuntza' naka'lhī'ya' chī rico nalīhua'na' nac a'kapūn. Ā'līstān naquintā'pina'.

²² A'cxni' chi'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, līlīpuhuanli ē a'lh ixpālacata rico ixuanī't.

²³ Palaj tunca Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jicslīhua' natatā'tapa'ksī Dios xlaca'n tī lacricujnu'.

²⁴ Iccāhuanipalayān jicslīhua' nalīpātletecu'tun lakatin camello na ixtani' līxtokon. Ā'līhua'ca' jicslīhua' natanū chā'tin rico jā māpa'ksīni'nkō' Dios.

²⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ī'scujnu'nī'n talī'a'cnīlh ē talākelhasqui'nīlh ixlī'ū'tununca'n:

—¿Tīchu tzē na'a'kapūtaxtu?

²⁶ Jesús cālakalaktzī'lh ē cākelhtīlh:

—Chi'xcuhui'n jāla tū catitatlahualh tū lī'a'kapūtaxtucan; xmān Dios tzē nacāmakapūtaxtū.

²⁷ Palaj tunca Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', quina'n ica'kxtekui'līkō'uj ixlīpō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n. ¿Tūchu na'icka'lhīyāuj?

²⁸ Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' xasāsti' nahuan cā'quilhtamacuj ē a'cxni' quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la jā māpa'ksīni'ncan. Quit na'icmāpa'ksīni'n ē hui'xina'n tī quilāstālani'nī'taujtza' nā naquilātā'māpa'ksīni'nāuj. Chā'tunu' natahui'layā'tit jā namāpa'ksīni'nā'tit. Nacātaputzāna'ni'yān xalanī'n kelhacāujtu' tribu tī israelitas. ²⁹ Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'kxtekui'līlh ixchicca'n o ixtā'timīnca'n o ixtāta'ca'n o ixtzī'ca'n o ixpuscātca'n o ixcamana'ca'n o ixti'ya'tca'n, ē palh ta'a'kxtekui'līlh quilīpālacata, ā'līhua'ca'lh nataka'lhī. Catūxcuhuālh tū ta'a'kxtekui'līlh quilīpālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Hua'chi a'ktin ciento ixlacata ā'chulā' nataka'lhī ē nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli. ³⁰ Lhūhua' a'nan tī cālakachi'xcuhui'can huā'tzā'; a'ntza' jā Dios māpa'ksīni'nkō', jā caticālakachi'xcuhui'ca. Lhūhua' a'nan tī jā cālakachi'xcuhui'can huā'tzā'; a'ntza' jā Dios māpa'ksīni'nkō', nacālakachi'xcuhui'can —huanli Jesús.

20

Jesús māsu'yulh ixpālacata makscujnī'n

¹ Jesús cāhuanipāl:

—Chī Dios līmāpa'ksīni'n tzē nalīmālakchā'nīcan hua'chi chā'tin ixtēcu' pū'uva. Cā'cuhuīni' taxtulh cāputza tasācua'n tī natapu'xa uvas. ² Cāhuanilh natatlaja ixquilhtamacujca'n ē cāmacā'lh natascuja na ixpū'uva. ³ Ā'līstān taxtupāl hua'chi makna'jāstza' quilhtamacuj. Cālaktzī'lh ā'makapitzīn nac lītāmāuj tī jā ixtamaclanīt ixtascujūtca'n. ⁴ Cāhuanilh: “Nā capintit nascujā'tit na quimpū'uva ē na'iccāxokoyān chuntza' chī tlajayā'tit.” Xlaca'n ta'a'lh. ⁵ Taxtupāl hua'chi tastu'nūt ē nā hua'chi maktu'tun kōtanū huampala ē cāmacā'lh tasācua'n nac pū'uva natascuja. ⁶ Chī makquitzis kōtanū a'mpāl hua'chi lītāmāuj ē cāmaclalh ā'makapitzīn tī jā ixtascujmā'nalh. Cāhuanilh: “¿Tū ixpālacata xmān tāya'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj ē jā scuypā'na'ntit?” ⁷ Takelhtīni'lh: “Jā icka'lhīyāuj quimpatronca'n.” Palaj tunca cāhuanilh: “Capintit nā hui'xina'n ē nascujā'tit na quimpū'uva ē quit na'iccāxokoyān chuntza' chī tlajacan.” ⁸ A'cxni' tā'cnūlh chī'chini', ixtēcu' huanilh xapuxcu' tasācua'n: “Cacāmāta'satīnīni' tasācua'n ē cacāxoko'. Pūla nacāxoko'ya' tī ā'xmān tatanūlh ē ā'līstān nacāxoko'ya' tī pūla tatanūlh.” ⁹ Palaj tunca tatakextimīlh xlaca'n tī tatzuculh tascuja hua'chi makquitzis ē tatlajalh ixquilhtamacujca'n. ¹⁰ Ā'līstān a'cxni' tatakextimīlh xlaca'n tī tatzuculh tascuja tzi'saj, tapuhuanli palh ā'chulā' ixtatlajca'n. Xmān tatlajalh ixquilhtamacujca'n. ¹¹ Ē a'cxni' tamaktīni'lh ixtumīnca'n, tatzuculh ta'a'ksa'n ixpatronca'n ¹² ē tahuanli: “Tzamā' kōtanūtza' tamilh; xmān tascujli a'ktin hora. Lacxtim cāxokoca chī quina'n. Quina'n icscujui pō'ktu quilhtamacuj nac chī'chini'.” ¹³ Patrón kelhtīlh chā'tin xlaca'n ē huanilh: “Quinamigo, quit jā ictlahuani'n tū jā tze. ¿Ē jā icuanin palh natlajaya' minquilhtamacuj? ¹⁴ Calī'pi mintumīn ē capit. Quit icxokocu'tun huā'mā' chī'xcu' tī chū'cus scuji chu lacxtim chī icxokoyān hui'x. ¹⁵ ¿Ē jā quila' tumīn? Tzē na'icxoko chuntza' chī quintapāxuhuān. ¿Ē hui'x sītzi'ya' ixpālacata quit jā tampi'lh?” ¹⁶ 'Chuntza' tī ā'xmān ixtahuanīt, xlaca'n xapūla natahuan. Tī xapūla ixtahuanīt, xlaca'n ā'xmān natahuan —huanli Jesús.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī

Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34

¹⁷ A'cxni' Jesús ixtā'cxtunu'mā'lh nac Jerusalén, cālē'lh ī'scuju'nī'n lacatzuna'j ē ixlīmānca'n cāhuanilh:

¹⁸ —Ca'tziyā'tit a'mā'nauj nac Jerusalén. A'ntza' quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n naquintamacamāstā' na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n natahuan caquimāknīca. ¹⁹ Nā xlaca'n naquintamacamaxqui' makatiyātīn. Naquintalakapala, ē naquintakēsnoke ē naquintaxtokohua'ca'. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n na ixlacpu'na'itātca'n nīnī'n —huanli Jesús.

Tū squi'nli ixtzī'ca'n Jacobo ē Juan

Mr. 10:35-45

²⁰ Palaj tunca laktalacatzuna'jīlh Jesús ixtzī'ca'n Jacobo ē Juan, ixka'hua'chan Zebedeo. Puscāt cālīmīlh ixcamana' na ixlacatīn Jesús ē tatzokostani'lh ē squi'nli a'ktin talakalhu'mān. ²¹ Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'na'?

Puscāt huanilh:

—Camāpa'ksi' tzamā' chā'tu' quincamana' natapāxtūtahui'layān jā namāpa'ksī'ni'nkōyā', chā'tin na mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na mimpekxtūxuqui.

²² Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Ē tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit chī quit na'icpātīni'n? Hua'chi chuntza' chī tzē napūko'tnunā'tit quinvaso.

Xlaca'n tahuanli:

—Tzē na'ictāyani'yāuj.

²³ Jesús cāhuanilh:

—Masqui napātīni'nā'tit chuntza' chī quit, ū'tza' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit jāla icmāpa'ksīni'n. Xmān quinTāta' ca'tzī tichu naquimpāxtūtahui'la. Huā'mā' pūtahuī'lh cāxui'līca xmān ixpālacataca'n tī Dios cālacsacī.

²⁴ A'cxni' kelhacāuj scujnu'nī'n taca'tzīlh tū kelhasqui'nīca Jesús, xlaca'n talīsītzī'ni'lh chā'tu' lītā'timīn ixpālacata pūtahuī'lh. ²⁵ Jesús cāta'sani'lh ixlīpō'ktuca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī ixtāyatca'n tī tamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'. Palha' tamāpa'ksīni'n. Nā huī'lh tī cāmāpa'ksī xlaca'n. ²⁶ Jā chuntza' catilalh na milacpu'na'i'tātca'n. Catīxcuhuālh tī ka'tla' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala chī ixlascujnī'ca'n ā'makapitzīn. ²⁷ Catīxcuhuālh tī xapuxcu' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nalītaxtu hua'chī ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn. ²⁸ Ē nacāmaktāya ā'makapitzīn chuntza' chī quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Quit jā icmilh hua'chī xatēcu'; quit icmilh na'icscua ē na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Na'icmacamāstā' quilatamat ē na'iccāmakapūtaxtū līlhūhua' —huanli Jesús.

Jesús cāmālacahuānīlh chā'tu' lakatzī'nī'n

Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43

²⁹ Jesús ē ī'scujnu'nī'n ixtataxtumā'nalh nac Jericó. Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtastālani'mā'nalh. ³⁰ Ixtahuī'lāna'lh lacatzuna'j nac tej chā'tu' lakatzī'nī'n. A'cxni' takexmatli ixtētaxtumā'lh Jesús, xlaca'n tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—Māpa'ksīni', hui'x ī'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakahu'manui!

³¹ Tachi'xcuhuī't talacaquilhnīlh ē tahuanilh cataquilhca'cslalh. Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē tahuampāl:

—Māpa'ksīni', hui'x ī'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakahu'manui!

³² Palaj tunca Jesús tāyalh ē cāmāta'satīnīni'lh lakatzī'nī'n ē cākelhasqui'nīlh:

¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'iccātlahuani'yān?

³³ Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', iclacahuāna'ncu'tunāuj.

³⁴ Palaj tunca Jesús cālakahu'manli ē cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n. Palaj tunca lakatzī'nī'n talacahuāna'lh ē tastālani'lh Jesús.

21

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

¹ A'cxni' ixtatalacatzuna'jīmā'nalhtza' nac Jerusalén, tachā'lh nac cā'lacchicni' jā ixu-anican Betfagé. A'ntza' ixlacatzuna'j sipej jā huanican Olivos. Jesús cāmāpūlīlh chā'tu' ī'scujnu'nī'n ² ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu na milaclhtza'jca'n. A'ntza' nalaktzī'nā'tit a'ktin burro xatzī' tū chī'yāhuacanī't ē nā yālh ī'ska'ta'. Cacāxcuttit ē caquilālīmini'uj huā'tzā'.

³ Palh catīhuālh nacākelhasqui'nīyān: “¿Tū ixpālacata cāxcutpā'na'ntit?”, nahuaniyā'tit: “Māpa'ksīni' nacāmaclacasqui'n.” Chuntza' nacāmakxtekni'yān.

⁴ Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū ixtachihiuīn a'kchihiuīna' jā tzo'kcanī't chuntza':

⁵ Cacāhua'ni' xalanī'n nac cā'lacchicni' jā huanican Sión:

“Calaktzī'ntit. Mimā'lh mimPuxcu'ca'n.

Xla' jā ka'tla' makca'tzī.

Kēhuī'lh burro mimā'lh.

Kēhuī'lh xaska'ta' animalh tū mācu'quī'can.”

⁶ Palaj tunca scujnu'nī'n ta'a'lh ē tatlahualh tū Jesús cālīmāpa'ksīlh. ⁷ Talīmini'lh xatzī' burro ē ī'ska'ta' ē talikētlapalh ixluxu'ca'n ē Jesús kētahuī'lh. ⁸ Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixa'nan. Xlaca'n tamāpī'lh ixluxu'ca'n nac tej. Makapitzīn tacā'lh xalacstīn ixpeken qui'huī' ē tayalh tamāpī'lh nac tej. ⁹ Tī ixtapūlatēlha ē tī ixtastālatēlha tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¡Camakapāxui'ca ixtā'nat rey David tī ixka'lhīmā'nauj! ¡Dios casicua'lanātlahualh tī līmā'lh ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' quinDiosca'n! ¡Calakachi'xcuui'ca Dios!

¹⁰ A'cxni' Jesús tanūlh nac Jerusalén, ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'ncha' tatamakchuyikō'lh ē takelhasqui'nīni'lh:

—¿Tīchu huā'mā'?

¹¹ Tachi'xcuui't cākelhtīlh:

—Huā'mā' ū'tza' a'kchiuina' Jesús tī xala' nac Nazaret nac estado Galilea.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' nac templo

Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

¹² Ā'listān Jesús a'lh xaka'tla' nac templo ē tanūlh ē cātantlakaxtukō'lh ixlipō'ktuca'n tī ixtastā'namā'nalh ē tī ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilhtīn templo. Cāmakpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh ixtumīnca'n tachi'xcuui't. Nā cāmakpūspi'tni'lh ixpūtaui'lhca'n tī ixtastā'mā'nalh pālumax. ¹³ Cāhuanilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic namāpācuuīcan Chic jā Tlahuacan Oración.” Chī tlahuapā'na'ntit, līmaxtunī'ta'ntit hua'chi ixpūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁴ A'ntza' nac templo talaktalacatzuna'jīlh Jesús makapitzīn lakatzī'nī'n ē lū'ntū'nunī'n. Xla' cāmātzeyīlh. ¹⁵ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn a'cxni' talaktzī'lh lī'a'cnīn tū Jesús cātlahualh, xla'ca'n tasītzī'lh. Nā talīsītzī'lh chī lacstīn na ixpūchakān templo tata'salh ē tahuanli: “¡Camakapāxui'ca ī'xū'nātā'nat rey David tī ixka'lhīmā'nauj!” ¹⁶ Xla'ca'n tahuanilh Jesús:

—¿Tū ixpālacata jā cālacaquilhni'ya' tzmā' lacstīn? ¿Ē jā kexpa'ta' tū tahuanimā'nān?

Jesús cākelhtīlh:

—Jē, ickexmata. ¿Ē hui'xina'n jā kelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata huā'mā'? Chuntza' tatzo'kni': Hui'x cāmāsu'yuni'nī'ta' lacstīn ē tī tatzi'quī'cus chī tzej natamakapāxuiyān.

¹⁷ Palaj tunca Jesús cā'a'kxtekui'līlh ē taxtulh nac cāl'acchicni' ē a'lh nac Betania jā tachokolh tzmā' tzī'sa.

Jesús lacaquilhni'lh xaqui'hui' higo

Mr. 11:12-14, 20-26

¹⁸ Ixlīlakālī a'cxni' quītaspi'tpālīh nac Jerusalén, Jesús ixtzi'ncsa. ¹⁹ Laktzī'lh a'katin xaqui'hui' higo na ixpaxtūn tej ē talacatzuna'jīlh nac qui'hui'. Qui'hui' jā ixka'lhī ixtahua'ca't; xmān ixka'lhī xapa'lhma'. Palaj tunca Jesús huanilh xaqui'hui' higo:

—¡Jātza' ā'maktin catitahua'ca'!

Xamaktin scācli xaqui'hui' higo. ²⁰ A'cxni' ī'scuju'nī'n talaktzī'lh huā'mā', talī'a'cnīlh ē takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Tū ixpālacata palaj scācli qui'hui'?

²¹ Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Palh tzej na'a'ka'ī'yā'tit ē palh jā napuhua'nā'tit Dios jāla natlahua, nā tzē natlahua'yā'tit lacxtim chī ictlahuani'lh quit qui'hui'. Nā tzē nahuaniyā'tit huā'huī'lh sipej: “Catapānu' huā'tzā' ē catojo' nac xcān”; ē nā chuntza' nala.

²² Ixlipō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit a'cxni' orarlīni'yā'tit Dios, ixlipō'ktu namaktīni'nā'tit, xmān calīpāhua'ntit Dios.

Ixlīmāpa'ksīn Jesús

Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8

²³ Palaj tunca Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo. Līhuan ixmāsu'yumā'lh, talaktalacatzuna'jīlh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Xla'ca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't tzmā'? ¿Tī maxquī'n līmāpa'ksīn?

²⁴ Jesús cākelhtīlh:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Palh naquilākelhtīyāuj, nā quit na'iccāhuaniyān tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh tzmā'. ²⁵ ¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn

ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixlīmāpa'ksīn Dios o ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuhuī'n? Caquilākelhtīuj.

Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuanīyāuj? Palh nahuanīyāuj ixlīmāpa'ksīn Dios, naquincākelhasqui'nīyān: “¿Tū ixpālacata jā a'ka'ī'nī'ta'ntit?” ²⁶ Jāla nahuanīyāuj ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuhuī'n. Cājicua'ni'yāuj tachi'xcuhuī't. Ixlīpō'ktuca'n ta'a'ka'ī' Juan ixlīcāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

²⁷ Ū'tza' talīkelhtīlh Jesús:

—Jā icca'tzīyāuj tīchu ixlīmāpa'ksīn.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'.

Jesús māsuyulh ixpālacata chā'tu' ka'hua'chan

²⁸ Jesús cāhuanilh:

—¿Tū puhua'nā'tit? Ixuī'lh chā'tin chī'xcu' ē ixka'lhī chā'tu' ixka'hua'chan. Huanilh xapuxcu': “Quinka'hua'cha, capit scu'ja' na quimpū'uva chuhua'j.” ²⁹ Ixka'hua'cha kelhtīlh: “Jā ica'ncu'tun.” Ā'līstān līlīpuhuanli chī ixkelhtīnī't ixtāta' ē a'lh scuja. ³⁰ Ā'līstān xatāta' laka'lh xastancu ixka'hua'cha ē chuntza' huanipālīh. Huā'mā' kelhtīlh: “Tze, tāta', na'ica'n”, ē jā a'lh. ³¹ ¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tichūyā ka'hua'cha tlahualh ixtalacasqui'nīn ixtāta'?

Xlaca'n tahuanli:

—Tī pūla chihuīna'nli.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Quit iccāhuanīyān huā'mā'. Mātā'jīni'nī'n ē puscan xalanī'n nac cā'tejen, xlaca'n pūla natatanū jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē jā hui'xina'n. ³² Juan Mā'kpaxīni' milh ē cāmāsuyuni'n chī ixlacasqui'nca nalatā'kchokoyā'tit ē hui'xina'n jā a'ka'ī'nī'ta'ntit. Mātā'jīni'nī'n ē puscan xalanī'n nac cā'tejen ta'a'ka'ī'nī't. Masqui laktzī'nī'ta'ntit chī ta'a'ka'ī'lh xlaca'n, hui'xina'n jā lakpalīnī'ta'ntit mintalacapāstacni'ca'n ē jā a'ka'ī'nī'ta'ntit —huanli Jesús.

Xalacca'tzāna makscujni'

Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19

³³ Jesús cāhuanilh:

—Cakexpa'ttit tzamā' ā'a'ktin tū līca'tzīni'can. Ixuī'lh chā'tin ixtēcu' ka'tla' ti'ya't ē cācha'nli mayāc tū mātā' uvas na ixti'ya't. Līculālhui'līlh chihuix ixti'ya't ē cāxtlahualh ixpūlakchi'tcan uvas ē yāhualh a'ktin torre tū napūmaktaka'lh ixpū'uva.

Ā'līstān cāmāsācua'nīlh ti'ya't tasācua'n natascuja i'tātina'. Xla' a'lh latā'kchoko makat. ³⁴ A'cxni' chilhtza' ixpūlanan uvas, cāmacā'lh ā'makapitzīn ixlacscujnu'nī'n na ixpū'uva. Ta'a'lh tasqui'ni' tasācua'n catamaxquī'lh tū tamakalanī't tū ixtla' ixtēcu' ti'ya't. ³⁵ Cāchi'paca ē tucscā chā'tin ē maknīca chā'tin ē ā'chā'tin līcucta'laca chihuix. ³⁶ Ixtēcu' ti'ya't cāmacā'mpālīh ā'makapitzīn ixlacscujnu'nī'n ē ā'chulā'lhūhua' cāmacā'lh. Chu lacxtim chī cātlahuaca.

³⁷ Ā'xmān macā'lh ixka'hua'cha. Puhuanli: “Natalakachī'xcuhuī' quinka'hua'cha.”

³⁸ A'cxni' chā'lh nac pū'uva ka'hua'cha, tasācua'n talāhuanilh ixlīmānca'n: “Ū'tza' tī ixtla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” ³⁹ Chuntza' chī'paca ē māxtuca nac pū'uva ē maknīca.

⁴⁰ Jesús cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' na'a'nācha' ixtēcu' ti'ya't, ¿tū nacātlahuani' tzamā' tī ixcāmāsācua'nīcanī't? ¿Chī puhua'nā'tit?

⁴¹ Tahuanilh:

—Ixlīcāna' nacāmālakspūtūkō' tzamā' tī jā tzeya tasācua'n. Nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzīn xtum tasācua'n. Xlaca'n a'cxni' natapu'xa uva, natamaxquī' tū ixtla' nahuan ixtēcu'.

⁴² Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Ē jā maktin likelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata ī'Ska'ta'? Xla' hua'chi chihuix tū litzo'kcanī't ē chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

Chuntza' tlhualh Māpa'ksīni' ē quina'n iclī'a'cnīyāuj.

⁴³ Chuntza' iccāhuaniyān tū Dios ixcāmaxquī'cu'tunān, ū'tza' nacāmaxquī'can ā'makapitzīn tī natatlahua ixtalacasqui'nīn Dios. ⁴⁴ Tī jā tzej takexmata quintachihuīn, xla'ca'n chuntza' chī tī talī'a'kchekxlal chihuix ē chuntza' tatakāhuī'lh. Tī jā ta'a'ka'ī' quintachihuīn, xla'ca'n chuntza' chī tī cā'a'klhta'lah ka'tla' chihuix ē cālakka'nkxli ē tanīlh —huanli Jesús.

⁴⁵ A'cxni' xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos takexmatli tū līmāsu'yulh Jesús, taca'tzīlh Jesús ixcālīchihuīna'mā'lh xla'ca'n. ⁴⁶ Chuntza' masqui titachi'pacu'tunli Jesús, tajicua'ni'lh tachi'xcu'huī't. Tzamā' tachi'xcu'huī't tapuhuanli Jesús ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

22

Tū līca'tzīni'can chī natamakaxtokcan

¹ Jesús tzucupāl h cātā'chihuīna'n tū līca'tzīni'can ē cāhuanilh:

² —A'cxni' Dios nacāmāpa'ksīni'nkō', ū'tza' nala hua'chi a'cxni' chā'tin rey tlhualh cā'tani' a'cxni' tamakaxtokli ixka'hua'cha. ³ Cāmacā'lh ī'scujnu'nī'n ē ta'a'lh cāmāta'satīnīnī'lh tī ixcā'invitarlīcanī't; xla'ca'n jā ixtamincutun. ⁴ Cāmacā'mpāl ā'makapitzīn scujnu'nī'n ē cāhuanilh: “Cacāhua'ni'tit tī iccā'invitarlīnī't tacāxni'jtza' huī'lh līhua'. Iccāmāknīlhtza' huācax ē xako'ntin xaska'ta' huācax ē iccāxui'līkō'lhtza' natamakaxtokcan. Catamilh quinamigos.” ⁵ Tī ixcā'invitarlīcanī't jā cuenta tatlahualh. Chā'tin a'lh na ixcā'tacuxtu ē ā'chā'tin a'lh stā'nan. ⁶ Ā'makapitzīn tachi'palh ī'scujnu'nī'n rey. Tatucslī ē tamaknīlh. ⁷ Palaj tunca sītzi'lh rey ē cāmacā'lh soldados nacāmāknī maknīni'nī'n ē mālhcuyunīnī'lh ixcā'lacchicni'ca'n. ⁸ Palaj tunca cāhuanilh ixtasācua'n: “Ixlīpō'ktu tzejtza' huī'lh natamakaxtoka quinka'hua'cha; tasu'yu xla'ca'n tī iccā'invitarlīnī't jā lactze ē jā minī'ni' iccā'invitarlīnī't. ⁹ Capintit chuhua'j nac cā'tejen ē cacā'invitarlītī ixlīpō'ktuca'n tī natā'lāpāxtokā'tit. Catamilh nac cā'tani'; natamakaxtoka quinka'hua'cha.” ¹⁰ Scujnu'nī'n tataxtulh ē ta'a'lh nac cā'tejen. Ixlīpō'ktuca'n tī tatā'lāpāxtokli tatakēstokli ē tī tze ē tī jā tze. Chuntza' lītatzumalh chīc.

¹¹ Palaj tunca tanūlh rey ē cālaktzī'lh tī tamīlh. Laktzī'lh chā'tin chī'xcu' tī huī'lh ē jā ixlhakā'na'nī't chī minī'ni' jā tamakaxtokmā'ca. ¹² Huanilh: “Quinamigo, ¿tū ixpālacata tanū'nī'ta' huā'tzā' ē jā lhakā'nī'ta' milu'xu' tū minī'ni'?” Xla' jā tū huanilh; xmān ca'cs tāyalh. ¹³ Palaj tunca rey cāhuanilh tī ixtamaktāyāmā'nal: “Camacachi'tit ē catantūchī'tit ē camāxtutit nac kēpūn jā cā'pucsua'. A'ntza' nacal huan ē nalāxca ixtatzan.”

¹⁴ Jesús chihuīna'mpāl h:

—Līlhūhua' tī cāmāta'satīnīnī'nca ē jā lhūhua' tī cālacsacca.

Tū mātā'jīni'ncan

Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26

¹⁵ Palaj tunca fariseos ta'a'lh ē tachihuīna'nli chī tzē ixtalīmālacsu'yulh Jesús ixpālacata tū huanli. ¹⁶ Chuntza' cāmacā'lh makapitzīn ixchī'xcu'huī'n ē tatā'a'lh ixchī'xcu'huī'n Herodes tī rey ixuanī't. Talaka'lh Jesús ē tahuani'lh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tzīyāuj huī'x hua'na' tū ixlīcāna' ē nā tzej māsū'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. Huī'x jā cātlahua'ni'ya' cuenta chī talīchihuīna'nān tachi'xcu'huī't. Lacxtim cālaktzī'na' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't. ¹⁷ ¿Chī puhua'na' ixpālacata tū mātā'jīni'n emperador romano? ¿Inchā tze na'icxokoyāuj o jā ixlacasqui'nca?

¹⁸ Jesús ixca'tzī xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun ē cāhuanilh:

—Huī'xina'n tlhualh pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n. ¿Tū ixpālacata quilālīlaktzī'ncu'tunāuj?

¹⁹ Caquilāmāsu'yuni'uj tumīn tū līxokocan tū mātā'jīni'ncan.

Lĩmini'ca a'ktin denario tũ ixtumĩnca'n. ²⁰ A'cxni' Jesús laktzĩ'lh tumĩn, cākelhasqui'nĩlh: —¿Tĩchu ixlacan tasu'yu huā'tzā' nac tumĩn ē tĩchu ixtacuhuĩni' tatzo'kni'?

²¹ Takelhtĩlh:

—Ixla' emperador.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Camaxquĩ'tit emperador tũ ixla' ē camaxquĩ'tit Dios tũ ixla'.

²² A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuĩn, talĩ'a'cnĩlh. Tamakxtekli ē ta'a'lh.

Chĩ nala a'cxni' natalacastālancuana'n

Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40

²³ Huā'mā' quilhtamacuj makapitzĩn saduceos talakmilh Jesús. Saduceos ixtahuan jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talihuanilh chuntza':

²⁴ —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés māsuyulh palh nanĩ chā'tin chĩ'xcu' tĩ tamakaxtoknĩ'ttza' ē palh jā ka'lhĩ i'ska'ta', ixlacasqui'nca i'stancu natā'tamakaxtoka tĩ nĩmaka'ncanĩ'ttza'. Xapūla ska'ta' tĩ nalacatuncuhui' ixla' nahuan xapuxcu' tĩ nĩnĩ'ttza'. ²⁵ Ixui'lh na quilacpu'na'i'tātca'n kelhatojon litā'timĩn. Xapuxcu' tamakaxtokli ē ā'listān nĩlh. Jā tĩ a'nalh i'ska'ta'; tamakxtekni'lh tĩ nĩmaka'ncanĩ't i'stancu. ²⁶ Nā xla' nĩlh ē jā tĩ a'nalh i'ska'ta'. Chuntza' a'kspulapālh ā'chā'tin xastancu ē nā ā'chā'tin hasta ā'xmān xastancu. Nā xla' nĩlh ē jā tĩ a'nalh i'ska'ta'. ²⁷ A'cxni' ixtanĩkō'nĩ'ttza' litā'timĩn, ā'xmān nĩlh puscāt. ²⁸ A'cxni' nalacastālancuana'ncan, ¿tĩchu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n ixtatā'tamakaxtoknĩ't.

²⁹ Jesús cākelhtĩlh:

—Hui'xina'n tā'kskāhuĩnĩ'ta'ntit mina'estuca'n. Jā ca'tziyā'tit tũ tatzo'kni' na ixtachihuĩn Dios ē jā ca'tziyā'tit chĩ ixlĩtli'hui'qui. ³⁰ A'cxni' nĩnĩ'n natalacastālancuana'n, jā catitamakaxtokca ē jā catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka. Xlaca'n natala hua'chĩ ixāngeles Dios xalanĩ'n nac a'kapūn. ³¹ ¿Ē jā kelhtahua'kanĩ'ta'ntit tũ Dios cāhuanin ixpālacata tĩ natalacastālancuana'n? Chuntza' huanli: ³² “Quit ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob”, huanli. Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā ixDiosca'n xanĩn.

³³ A'cxni' tachi'xcuhui't takexmatli huā'mā' tachihuĩn, ixlipō'ktuca'n talĩ'a'cnĩlh huā'mā' ixtamāsu'yun Jesús.

Lĩmāpa'ksĩn tũ ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mr. 12:28-34; Lc. 10:27

³⁴ Fariseos tatalacxtimĩlh a'cxni' takexmatli chĩ Jesús cāmāca'cslĩlh saduceos. ³⁵ Chā'tin chĩ xlaca'n xamākelhtahua'kē'ni' lĩmāpa'ksĩn ixuanĩ't. Xla' ixca'tzi'cu'tun palh Jesús ixca'tzi' ixlĩmāpa'ksĩn Moisés ē kelhasqui'nĩlh:

³⁶ —Mākelhtahua'kē'ni', ¿tuchūyā lĩmāpa'ksĩn ā'chulā' ixlacasqui'nca tũ māsuyulh Moisés?

³⁷ Jesús huanilh:

—“Calipāxqui' Māpa'ksĩni' tĩ minDios ixlipō'ktu milĩstacna' ē ixlipō'ktu mintalacapāstacni'.” ³⁸ Ū'tza' huā'mā' lĩmāpa'ksĩn tũ ā'chulā' xaka'tla' ē tũ ā'chulā' ixlacasqui'nca.

³⁹ Ixli'a'ktu' lĩmāpa'ksĩn chu lacxtim chĩ ixlacasqui'nca ē huan: “Cacāpāxqui' ā'makapitzĩn chuntza' chĩ pāxqui'ca'na' mina'cstu.” ⁴⁰ Chĩ a'ktu' lĩmāpa'ksĩn hua'chĩ ixlĩtzucuni' ixlĩmāpa'ksĩn Moisés ē ixtamāsu'yunca'n a'kchihuĩna'nĩ'n xalanĩ'n makāstza'.

Cristo i'xū'nātā'nat David

Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44

⁴¹ Fariseos jāna'j ixta'a'n ⁴² ē Jesús cākelhasqui'nĩlh:

—¿Tũchu lĩlacapāstacā'tit ixpālacata Cristo tĩ ka'lhĩpā'na'ntit? ¿Tĩchu i'xū'nāpapna'?

Tahuanilh:

—Xla' i'xū'nātā'nat David.

⁴³ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata David māpācuhih Māpa'ksīni' chuntza' chī māsuyuni'lh Espiritu Santo? David huanli:

⁴⁴ Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':

“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j hasta a'cxni' na'iccāskāhuī' mintā'lāquichlaktzi'.”

⁴⁵ Palh David līchihiuīna'lh ī'xū'nātā'nat ē māpācuhih ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu ē jā David —Jesús cāhuanilh.

⁴⁶ Jā tī chā'tin tzē kelhtilh nūn kelhtin tachihuīn. Huā'mā' quilhtamacuj jā tī chā'tin tzē kelhasqui'nīlh.

23

Jesús cālīmālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn

Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47

¹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n ē tachi'xcuhuī't:

² —Mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos taka'lhī līmāpa'ksīn natahuan tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés. ³ Chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū tahuan ē nacākexpa'tni'yā'tit. Masqui nacākexpa'tni'yā'tit, hui'xina'n jā catitlahua'tit chī xlaca'n tatlahua ixpālacata tahuan catūhuālh ē xtum tatlahua. ⁴ Xlaca'n hua'chi tī tacāxtlahualh xatzi'nca tacu'ca' ē jā tī tī tzē natāyani'. Xlaca'n jā tamaktāyana'ncu'tun. ⁵ Talacasqui'n tachi'xcuhuī't natalaktzī'n ixlīpō'ktu tū tatlahua. Cāmūhui'lī'canī't ē cāpekemāhua'ca'canī't xalakupīka'tla' cintaj jā tatzo'knī't macsti'na'j ixtachihuīn Dios. Nā ā'chulā' pūlh mā'n taka'lhī ixlū'xu'ca'n ē jā ā'makapitzīn. ⁶ Talacasqui'n cacālakachi'xcuhuī'ca xlaca'n jā tlahuamā'ca cā'tani'. Na ixtemploca'n israelitas, xlaca'n taquilhpūlatahui'lacu'tun. ⁷ Talacasqui'n nacātā'chihuīna'ncan ē nacālakachi'xcuhuī'can nac cā'tejen ē nacāmāpācuhih mākelhtahua'kē'ni'nī'n.

⁸ 'Hui'xina'n jā calacasqui'ntit nacātāmāpācuhiyān mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Lacx-tim milīpō'ktuca'n ē lītā'timīn lanī'ta'ntit ē xmān chā'tin mīmākelhtahua'kē'ni'ca'n ē ū'tza' ixlīmān Cristo. ⁹ Huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna', jā catihua'ni'tit mintā'chi'xcu'ca'n: “Quintāta.” Tzaj xmān chā'tin minTāta'ca'n ē ū'tza' tī hui'lacha' nac a'kapūn. ¹⁰ Jā catimakxtektit nacātāmāpācuhiyān māpa'ksīni'nī'n ixpālacata xmān Cristo ixlīmān mīmāpa'ksīni'ca'n. ¹¹ Tī cāmaktāya ixlīpō'ktuca'n na milacpu'na'itātca'n, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla'. ¹² Catīxcuhuālh tī ixlīmān putza chī ā'chulā' ka'tla' nahuan, xla' namāmāxanī'can. Tī jā ka'tla' makca'tzī, ū'tza' nalakachi'xcuhuī'can.

¹³ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. jHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hua'chi mālacchahuanī'ta'ntit jā lactanūcan jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Hui'xina'n jā tanū'yā'tit ē nūn cāmakxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

¹⁴ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. jHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cā'a'kskāhuī'maktīyā'tit ixchicca'n tī cānīmaka'ncanī't ē ā'līstān na'j tunca orarīyā'tit a'ntza' jā tzē cātālaktzī'nān ē chuntza' lī'a'kskāhuī'ninā'tit. Ū'tza' palha' nacātālīmakapātīnīnān.

¹⁵ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. jHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n tlahua'yā'tit catūxcuhuālh namā'a'ka'ī'nī'yā'tit ā'chā'tin mintamāsuyunca'n. Nā pinā'tit ixtuntacut nac mar ē lacatin nac ti'ya't. A'cxni' tastālani' tū māsuyuyā'tit ā'chulā' jā tze natalītaxtu.

¹⁶ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī hua'chi lakatzī'nī'n ē cāhuanilīpincu'tunā'tit ā'makapitzīn. Hua'nā'tit: “Palh catīhuālh natlahua ixpromesa ixpālacata xaka'tla' templo, jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa ixpālacata ixoro templo, xla' līcuesa namākentaxtū.” ¹⁷ Xalacxumpin hui'xina'n ē jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca templo. Ū'tza' līsicua'lanātlahuacanī't oro. Chuntza' ixlacasqui'nca līcuesa namākentaxtū promesa tū tlahualh ixpālacata xaka'tla' templo. ¹⁸ Nā hua'nā'tit: “Palh catīhuālh natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n, jā tū catilani'lh masqui

jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa expālacata tū hui'līlh nac pūmacamāstā'n, xla' līcuesa namākentaxtū.” ¹⁹ Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca pūmacamāstā'n. Ū'tza' līsicua'lanātlahuacanī't tū huī'lh a'ntza'. ²⁰ Chuntza' tī natlahua ixpromesa expālacata pūmacamāstā'n nā natlahua expālacata ixlīpō'ktu tū huī'lh nac pūmacamāstā'n ē ixlacasqui'nca līcuesa namākentaxtū. ²¹ Chā'tin tī nahuan ixlīcāna' ixpromesa tū huanli expālacata templo, xla' jā xmān līchihuīna'n templo. Nā līchihuīna'n Dios tī huī'lh nac templo. ²² Nā chā'tin tī nahuan ixpromesa expālacata a'kapūn, xla' jā xmān līchihuīna'n a'kapūn. Nā līchihuīna'n expūtahuī'lh Dios jā māpa'ksīni'n ē nā expālacata Dios tī tahuī'la nac pūtahuī'lh.

²³ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Cuenta tlahua'yā'tit ē maxquī'yā'tit Dios macsti'na'j milīhua'tca'n hua'chi ā'tuchiyē'lh ē anīs ē cominos. Masqui chuntza' ixlacasqui'nca, ā'chulā' ixlacasqui'nca cuenta tlahua'yā'tit ixtamāsu'yun līmāpa'ksīn. Līmāpa'ksīn māsuyū līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit, ē jā na'a'kskāhuī'ninā'tit. Nā līmāpa'ksīn māsuyū nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Ixlacasqui'nca tzē na'a'ka'ī'ni'yā'tit Dios. Ixlacasqui'nca namāstā'yā'tit macsti'na'j līhua't ē nā ixlacasqui'nca namākentaxtūyā'tit tamāsu'yun. ²⁴ Hui'xina'n hua'chi lakatzī'nī'n tī cāhuanilē'ncu'tun ā'makapitzīn. Hua'chi chuntza' chī mācutuyā'tit na milīhua'ca'n macsti'na'j kosnu' ē jā cuenta tlahua'yā'tit ka'tla' xumpepe.

²⁵ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi tī xmān makche'kē' vaso ē pulātu. Masqui tasuyū tzeya chī'xcu'huī'n hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Hui'xina'n tampi'lhīni'nā'tit ē ka'lhāna'nā'tit. ²⁶ Hui'xina'n fariseos lakatzī'nī'n, pūla napūche'kē'yā'tit pulātu ē chuntza' nā namakche'kē'yā'tit ixmacni'.

²⁷ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi pūtā'cnūn tū cālitzo'kcanī't kextaj. Stala'nka' ē tzēhuanī't tatasuyū ē na expūchakānca'n pō'ktu ixlucutca'n nīnī'n ē tū jā tze. ²⁸ Nā chuntza' hui'xina'n. Na ixlacatīnca'n tachī'xcu'huī't tasuyūyā'tit palh tze hui'xina'n masqui jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj a'kskāhuī'ninā'tit.

²⁹ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cācāxtlahua'yā'tit ixa'cchicca'n a'kchihuīna'nī'n ē cācāxui'lyā'tit expūta'cnūnca'n nīnī'n tī tzeya chī'xcu'huī'n ixtahuanī't. ³⁰ Hua'nā'tit: “Palh quina'n xa'ictahuī'lauj cahuālh a'cxni' ixtahuī'lāna'lh quixū'nāpapna'ca'n, quina'n jā xa'icticāmaktāyauj a'cxni' tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n.”

³¹ Ū'tza' lītasuyūyā'tit hui'xina'n ixnatā'natna'ca'n tī tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n. ³² Catlahua'tit huā'mā' tū xlaca'n talitzuculh ē jāla tatlahuakō'lh. Ū'tza' nalītasuyū tū hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit.

³³ 'Hui'xina'n hua'chi lūhua' tū tzēhuanī't tasuyū ē ka'lhī tū laknīcan. ¿Chī nalī'a'kapūtaxtuyā'tit nac pūpātīn? ³⁴ Chuntza' na'iccāmacamini'yān a'kchihuīna'nī'n ē chī'xcu'huī'n tī taca'tzī ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Makapitzīn nacāmaknī'yā'tit ē nacāxtokohua'ca'yā'tit. Ā'makapitzīn nacākēsno'kā'tit na mintemploca'n ē nacāputzastālani'yā'tit a'katunu' cā'lacchicni'.

³⁵ Nalī'pinā'tit cuenta expālacata xlaca'n. Maknīcanī't Zacarías tī ixka'hua'cha Berequías ixuanī't. Maknīcanī't na ixtanquilhtīn nac templo ē na ixlacatzuna'j pūmacamāstā'n. Hui'xina'n nalī'pinā'tit cuenta expālacata ixlīpō'ktuca'n xatze chī'xcu'huī'n tī cāmaknīca. Tī pūla maknīca ū'tza' Abel tī jā tlahualh tū jā tze ē hui'xina'n lī'pinā'tit cuenta hasta a'cxni' maknīcanī't Zacarías. Nalī'pinā'tit cuenta expālacata hui'xina'n tlahua'yā'tit hua'chi chī tatlahualh xlaca'n tī tamaknīlh. ³⁶ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit chuhua'j nalī'pinā'tit cuenta expālacata ixlīpō'ktuca'n xlaca'n tī cāmaknīcanī't —huanli Jesús.

Jesús cālakkalhuānli xalanī'n nac Jerusalén

Lc. 13:34-35

³⁷ Jesús cāhuanipālhl:

—¡Iccālakkalhuānli hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmaknī'yā'tit a'kchihiuīna'nī'n ē cācucta'la'yā'tit ixlacscujnī'n Dios tī cāmacamini'yān. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunān na'iccāmaktaka'lhān hua'chī xatzī' caxli cālīmātzē'ka ixpeken ixlacstīn. Hui'xina'n jā lacasqui'ntit. ³⁸ Calaktzī'ntit hui'xina'n chī Dios makxteklitza' minchicca'n ē ixa'cstuca'n natatāya. ³⁹ Nā iccāhuaniyān jātza' quintilālaktzī'uj hasta a'cxni' namin quilhtamacuj a'cxni' nahua'nā'tit: “Sicua'lanātlahuacanī't tī mimā'lh ē ka'lhī ixlītlī'huī'qui ē ixlīmāpa'ksīn Dios” —huanli Jesús.

24

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo

Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6

¹ Jesús taxtulh nac templo. Ixa'mā'lh ā'lacatin a'cxni' talaktalacatzuna'jīlh ī'scujnu'nī'n. Xlaca'n tatzuculh tahuani cuenta ixtlahualh chī ixyāhuacanī't templo. ² Jesús cāhuanilh:

—Calaktzī'ntit ixlīpō'ktu huā'mā' tū ixtla' templo. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākēlhtahuī'lh. Ixlīpō'ktu nalacalakō'.

Tū nalīca'tzīcan chī nalakspūta cā'quilhtamacuj

Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24

³ Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos. A'cxni' Jesús ixui'lacha', talaka'lh ī'scujnu'nī'n ē tzē'k tahuanihl:

—Quina'n iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj jā'cxni' na'a'kspula tzamā'. ¿Chī na'iclīca'tzīyāuj palh hui'x palaj nata'mpala'ya' ē nalakspūta cā'quilhtamacuj?

⁴ Jesús cākelhtīlh:

—Cuenta catlahua'tit jā tī chā'tin nacā'a'kskāhuī'yān. ⁵ Lhūhua' chī'xcuui'n natahuan taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacsacnī't”, ē chuntza' līlhūhua' nacā'a'kskāhuī'can. ⁶ Nakexpa'tā'tit chī sā'nan jā lacatzuna'j lamā'lh guerra ē nacātamāca'tzīnīyān chī lamā'cha' guerra makat. Jā catijicua'ntit; chuntza' pūla na'a'kspula. Jāna'j ixlī'a'kspūtnī'. ⁷ Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzī' nahuan ā'chā'tin ē chā'tin mēpa'ksīnī' naskāhuī'cu'tun ā'chā'tin. Na'a'nan tatzi'ncstat ē ta'jatāt ē natachiqui ti'ya't. Nā calhāxcuuihlh nala nac cā'quilhtamacuj. ⁸ Ixlīpō'ktu huā'mā' xmān ixlītzcunī'cus chī napātīnī'ncan.

⁹ 'Nacātamacamaxquī'yān nacātamakapātīnīnān. Nacātamaknīyān ē ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't calhāxcuuihlh nac cā'quilhtamacuj nacātaquiclhaktzī'nān ē xmān quimpālacata. ¹⁰ A'cxni' namin tzamā' cā'quilhtamacuj, lhūhua' natataxtutāya na ixtej Dios ē natalāquiclhaktzī'n ē natalāmacamāstā'. ¹¹ Lhūhua' a'kchihiuīna'nī'n natatahui'la tī nata'a'kskāhuī'nin. Natahuan talīchihiuīna'n tū ixtla' Dios ē nata'a'kskāhuī' lhūhua' tachi'xcuui't. ¹² Tū jā tze nata'a'kahuani calhāxcuuihlh ē ū'tza' jātza' catitalālīpāxquī'lh lhūhua' tachi'xcuui't. ¹³ Tī jā catitataxtutāyalh na ixtej Dios ē chuntza' natatachoko hasta a'cxni' nalakspūta, xlaca'n nacāmakapūtaxtūcan. ¹⁴ Xatze tachihiuīn xpālacata chī nala jā Dios namāpa'ksīnī'nkō', ū'tza' huā'mā' nalī'a'kchihiuīna'ncan calhāxcuuihlh nac cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natakexmata. Ā'līstān a'cxni' nalakspūta.

¹⁵ 'A'kchihiuīna' Daniel tzo'kli xpālacata chī nalactlahuacan jā sicua'lanātlahuacanī't ē chī nayāhuacan a'ntza' tū jā tze. (Quit tī ictzo'kmā'lh huā'mā', quit iccāhuaniyān hui'xina'n tī kelhtahua'kapā'na'ntit cuenta catlahua'tit.) ¹⁶ A'cxni' nalaktzī'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la nata'a'n hasta nac sipej xlaca'n tī tahuī'lāna'lh nac estado Judea. ¹⁷ Huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' natayuja tī tahuī'lāna'lh na ixa'kstīn ixchicca'n, jā catitatanūlh nac chic natamāxtu catūhuālh tū ixlaca'n. ¹⁸ Tī tascujmā'nal

na ixcā'tacuxtuca'n, jā catitataspi'tli na ixchicca'n natalē'n ixlu'xu'ca'n. ¹⁹ Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhīni'n o tī tamātzī'quī'nincus. ²⁰ Casqui'ni'tit Dios jā ixlacasqui'nca natzā'la'yā'tit a'cxni' lonknu'n ē nūn quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²¹ Napātīni'ncan a'cxni' nala huā'mā'. Hasta a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj, jā maktin pātīni'ncan't chī napātīni'ncan tzamā' quilhtamacuj. Jā maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'līstān. ²² Dios cālakahu'man xlaça'n tī cālacsacnī't ē namāmacsti'na'jī tzamā' quilhtamacuj. Palh Dios jā ixtimāmacsti'na'jīlh, jā ixta'a'kapūtaxtulh nūn chā'tin.

²³ 'A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catīhuālh ixcāhuanin: "Chā cala'ktzī'ntit. Huā'tzā' huī'lh Cristo tī Dios macaminī't", jā catī'a'ka'ī'tit. Palh catīhuālh ixcāhuanin: "Chā cala'ktzī'ntit. A'ntza' huī'lacha", jā catī'a'ka'ī'tit. ²⁴ Natamin lhūhua' tī nata'a'kskāhuī'nin ē makapitzīn natahuan: "Quit Cristo." Ā'makapitzīn natahuan: "Quina'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios." Xlaça'n nā natatlahua lī'a'cnīn nata'a'kskāhuī'cu'tun xlaça'n tī Dios cālacsacli. Jāla catita'a'kskāhuī'lh tī Dios cālacsacli masqui nacā'a'kskāhuī'can ā'makapitzīn. ²⁵ Iccāhuanintza' huā'mā' ixpālacata jā nacāta'a'kskāhuī'yān. ²⁶ Chuntza' palh nacātahuanīyān: "Cala'ktzī'ntit. A'ntza' huī'lh Cristo nac cā'tzaya'nca tī'ya't", jā capintit. Palh nacātahuanīyān: "Cala'ktzī'ntit. Ā'tzā' huī'lh nac cuarto", jā ca'a'ka'ī'tit. ²⁷ A'cxni' quit na'icmimpala, nala hua'chi makli'pit tū māxkakēkō' nac a'kapūn hasta jā tā'cxtu ē hasta jā tā'cnū chi'chini'. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁸ Calhāxcuhuālh naca'tzīcan a'cxni' na'icmin chuntza' chī chū'ni' taca'tzī jā mā'lh catīhuālh tū nīnī't —huanli Jesús.

Chī namimpala Chī'xcu' xala' Tālmā'n

Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36

²⁹ Jesús cāhuanipālh:

—Xmān ca'a'kspulakō'lh huā'mā' tapātīn, ē chi'chini' ē mālhcuyu' jā catitamāxkakēni'lh. Sta'cu nataminācha' nac a'kapūn ē hasta a'kapūn natachiqui. ³⁰ Nalaktzī'ncan nac a'kapūn a'ktin līmāsu'yun tū quila' quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Xalanī'n ixlīpō'ktuca'n tzamā' cā'lacchicni' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, xlaça'n natacalhuan. Ē naquintalak-tzī'n quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n chī na'ictaxtu nac a'kapūn ē na'icpūmin poklhnu'. Na'icka'lhī lhūhua' līli'huī'qui ē tzēhuanī't na'icxkaka. ³¹ A'cxni' namacasā'nan līskoli', na'iccāmacamin quīnāngeles ē natamākēstoka tī cālacsaccanī't. Natamin tī cālacsaccanī't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.

³² 'Camaksca'ttit xaquī'huī' higo: A'cxni' tza'la'nka' ixpeken ē a'kapumā'lh xapa'lhma', huī'xina'n ca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nalhcācnan. ³³ Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuanīyān, naca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Talacatzuna'jīmā'lh'tza' hua'chi a'cxni' chā'tin tī ka'lhīmā'ca ē yālhtza' na ixtanquilhtīn mākēlhcha. ³⁴ Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Xlaça'n tī tahui'lāna'lhcus jā catitanīlh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin. ³⁵ Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa tī'ya't, jā maktin catisputli quintachihuīn; nakentaxtukō'.

³⁶ 'Nūn tī ca'tzī jā'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj ē huā'mā' hora; nūn ángeles xalanī'n nac a'kapūn jā taca'tzī. Nā ī'Ska'ta' Dios jā ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī jā'cxni' ixlīcāna' na'a'kspula.

³⁷ 'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixuī'lh Noé, nā chuntza' na'a'kspula a'cxni' namin Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ³⁸ A'cxni' jāna'j ixā'min lakua xcān, tachi'xcuhuī't ixtahuā'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nalh. Ixtatamakaxtoka ē ixtamāstā' ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka hasta a'cxni' Noé tanūlh nac arca. Jā ixtapuhuan palh namin lakua xcān, ³⁹ ē jā cuenta tatlahualh hasta a'cxni' mīlh xcān ē tamuxtukō'lh. Chuntza' nala a'cxni' namin Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ⁴⁰ A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, palh talamā'nalh chā'tu' chī'xcuhuī'n nac cā'tacuxtu, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekan ā'chā'tin. ⁴¹ Palh tatanūmā'nalh chā'tu' puscan tī tasquitimā'nalh, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekan ā'chā'tin.

⁴² 'Skalalh catahui'la'tit; jā ca'tziyā'tit jā'cxni' namin miMāpa'ksīni'ca'n. ⁴³ Caca'tzītīt huā'mā': Palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh cahuālh tūyā hora cā'tzī'sni' ixchā'lh ka'lhāna', ixka'lhītīlh ē jā ixtīhtatalh ē jā ixmakxtekli natanū naka'lhāna'n na ixchic. ⁴⁴ Nā chuntza' hui'xina'n tacāxni'j catahui'la'tit ixpālacata namin Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'cxni' jā puhua'nā'tit —huanli Jesús.

Xatze tasācua' ē tī jā tzeya tasācua'

Lc. 12:41-48

⁴⁵ Jesús cāhuanipālh:

—¿Chī hui'lh xatze tasācua' tī tzej kexmata? Xla' ū'tza' tī xatēcu' chic namacamaxquī'tāquī' ē xla' nacāmāhuī' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchā'n hora. ⁴⁶ Līpāxuhua tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpatrón. ⁴⁷ Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Ixtēcu' chic namacamaxquī' huā'mā' tasācua' ixlīpō'ktu tū ka'lhī. ⁴⁸ Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapalī ixpatrón. ⁴⁹ Chuntza' natzucu cālactucsa ā'makapitzīn tasācua'n ē nacātā'huā'yan kā'chīnī'n ē nacātā'ko'ta. ⁵⁰ Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jā tzeya tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzī. ⁵¹ Ixtēcu' chic palha' nacastigarlī tasācua' ē nacātā'pātīnī'n xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Ē tasācua' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan —huanli Jesús.

25

Jesús līmāsu'yulh kelhacāuj tzu'ma'jan

¹ Jesús cāhuanipālh:

—A'cxni' na'icmimpala a'cxni' Dios natzucu namāpa'ksīkō' ixlīpō'ktu huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' nala hua'chi a'cxni' kelhacāuj tzu'ma'jan ixta'a'mā'nalh jā nata-makaxtokcan. Ixtalē'mā'nalh ixpūmāxkakēnca'n ē ta'a'lh taka'lhī squi'nīni'. ² Kelhaquitzis lakskalalhna' ixtahui'lāna'lh ē ā'kelhaquitzis jā chuntza' ixtahui'lāna'lh. ³ Tī jā lak-skalalhna' xmān talē'lh ixpūmāxkakēnca'n ē jā talacapāstacli natalē'n macsti'na'j cās natamojō na ixpūmāxkakēnca'n. ⁴ Tī lakskalalhna', xlaca'n talē'lh ixpūmāxkakēnca'n ē nā talē'lh ā'macsti'na'j cās. ⁵ Tanajīlh squi'nīni' ē ixlīpō'ktuca'n ixtalakalhtatahui'lāna'lh ē ā'līstān talhtatalh. ⁶ Chī i'tāt tzi'sa takexmatli chī chā'tin ta'salh ē huanli: “jīmā'lh squi'nīni'; capintit lakapāxtokā'tit!” ⁷ Ixlīpō'ktuca'n tzu'ma'jan talakahuanli. Tatā'kaquī'lh ē tacāxtlahualh ixpūmāxkakēnca'n. ⁸ Palaj tunca kelhaquitzis tī jā talīmīlh cās tahuanihl ā'kelhaquitzis: “Caquilāmaxquī'uj macsti'na'j mincāscā'n. Tamixcu'tumā'nalh tzamā' quimpūmāxkakēnca'n.” ⁹ Tī lakskalalhna' takelhtīlh: “E'ē, jā icticāmaxquī'n. Chuntza' jā quinticā'a'chā'ni'n quina'n ē nūn hui'xina'n. Xatze capintit tamāhua'yā'tit jā stā'can.” ¹⁰ Līhuan kelhaquitzis ixta'a'nī't tatamāhua cās, chilh squi'nīni'. Tzu'ma'jan tī tacāxni'j ixtahui'lāna'lh tatā'tanūlh squi'nīni' nac chic ē mālacchahuaca. ¹¹ Ā'līstān tachā'lh ā'kelhaquitzis tzu'ma'jan ē tahuanli: “Māpa'ksīni', caquilāmālaquī'ni'uj.” ¹² Xla' cākelhtīlh: “Quit jā iccālakapasān.”

¹³ Jesús cāhuanīlh:

—Skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tziyā'tit tūyā hora ē tūyā quilhtamacuj na'icmimpala quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

Jesús līmāsu'yulh tumīn tū māsacua'nīni'lh

¹⁴ Jesús cāhuanipālh:

—Chī nala jā Dios namāpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi chā'tin chī'xcu' tī ixa'mā'lh ā'lacatin. Cāmāta'satīnīni'lh ī'scujnu'nī'n ē cāmaxquī'lh ixtumīnca'n.

¹⁵ 'Chuntza' chī ixlīskalalhca'n chā'tunu', chuntza' maxquī'ca. A'kquitzis mil maxquī'ca chā'tin ē a'ktu' mil maxquī'ca ā'chā'tin ē ā'chā'tin a'ktin mil. Palaj tunca a'lh makat.

¹⁶ Tasācua' tī ixmaxquī'canī't a'kquitzis mil, xla' ixtamāhuana'mā'lh ē i'stā'namā'lh ē

chuntza' tlajalh ā'a'kquitzis mil huampala. ¹⁷ Tī maktīni'lh a'ktu' mil, nā tlajapāl ā'a'ktu' mil. ¹⁸ Tī maktīni'lh a'ktin mil, xla' a'lh ē ponknu'lh ē mātē'kli ixtumīn ixfatrón.

¹⁹ 'Makās tamakapālilh ixtēcu'ca'n. A'cxni' taspī'tli, ixtlahuacu'tun ix cuenta. ²⁰ Pūla lakmilh tī ixmaktīni'nī't a'kquitzis mil ē nā maxquī'lh ixfatrón ā'lakaquitzis mil tū ixtlajani't. Huanilh: “Quimpatrón, hui'x quimaxqui' a'kquitzis mil ē ā' iclīmimpala ā'a'kquitzis mil tū ictlajalh.” ²¹ Ixtēcu' huanilh: “Tze. Tzeya tasācu' hui'x. Tzej tla'hua' mintascujūt. Tzej liscujti huā'mā' tumīn, chuhua'j nalītahua'ca'ya' ē ā'chulā' na'icmaxquī'yān. Cata't ē naquintā'pāxuhua'ya'.”

²² 'Ā'līstān lakmilh tasācu' tī ixmaktīni'nī't a'ktu' mil ē huanilh: “Quimpatrón, hui'x quimaxqui' a'ktu' mil ē ā' iclīmimpala ā'a'ktu' mil tū ictlajalh.” ²³ Ixtēcu' huanilh: “Tze. Tzeya tasācu' hui'x. Tzej tla'hua' mintascujūt. Tzej liscujti huā'mā' tumīn, chuhua'j nalītahua'ca'ya' ē ā'chulā' na'icmaxquī'yān. Cata't ē naquintā'pāxuhua'ya'.”

²⁴ 'Ā'līstān lakmilh tasācu' tī ixmaktīni'nī't a'ktin mil. Xla' huanilh ixfatrón: “Quimpatrón, xa'icca'tzī hui'x scālāju. Hui'x ī'ya' jā jā hui'x cha'nī'ta ē cā'ya jā jā hui'x mā'kahuanī'nī'ta'. ²⁵ Ū'tza' iclījicua'ni'n ē quit icponknu'lh nac ti'ya't ē icmā'cnūlh mintumīn. Ā' iclīmin tū mila' ixuanī't.” ²⁶ Ixtēcu' kelhtīlh: “Jā tzeya tasācu' hui'x. Lhquitit hui'x. Hui'x puhua'na' palh quit ic'tī jā jā iccha'nli ē iccā' jā jā quit icmā'kahuanīlh. ²⁷ Ū'tza' ixlīmā'nu' quintumīn nac banco ē a'cxni' xa'ictaspī'tli xa'icmaktīni'lh quintumīn ē ī'ska'ta'.” ²⁸ Cāhuanilh tī ixtayāna'ncha: “Camaktītīt a'ktin mil tū ka'lhī ē camaxquī'tīt tī ka'lhī a'kcāuj mil.”

²⁹ Jesús cāhuanipāl: —

—Ā'chulā' namaxquī'can tī ka'lhī ē naquītāxtūnī'. Tī jā ka'lhī, namaktīcan macstī'na'j tū ixka'lhī. ³⁰ Huā'mā' tasācu' tī jā tze, catamaxtutīt ē camacapintīt jā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan.

Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāputzāna'nī ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj

³¹ Jesús chihuīna'mpāl: —

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. A'cxni' na'ictanū quilīPuxcu', quinánges naquintālītamacstī'li'. Quit na'ictahuī'la na quimpūtahuī'lh jā na'iccāputzāna'nī ē na'icmāpa'ksīni'n. ³² Tachi'xcu'huī't xalanī'n calhāxcu'huāl nac cā'quilhtamacuj natatalacxtimī na quilacatīn. Quit na'iccāmāpitzi chī pastor cāmāpitzi purecu' ē chivu. ³³ Na'iccāhuī'lī purecu' na quimpekxtūcāna'j ē na'iccāhuī'lī chivu na quimpekxtūxquī. ³⁴ Quit Puxcu' na'iccāhuani tī tahuī'lāna'lh na quimpekxtūcāna'j: “Cata'ntīt hui'xina'n. QuinTāta' Dios cāsicua'lanātlahuani'ta'n. Camaktītīt limāpa'ksīn tū milaca'n nahuan. Cāxtlahuacanī'ttza' mimpālacataca'n a'cxni' Dios tlhualh cā'quilhtamacuj. ³⁵ Dios cāsicua'lanātlahuani'ta'n. Hui'xina'n quilāmāhuī'uj a'cxni' quit xa'ictzi'ncsa. Hui'xina'n quilātā'hua'uj mixcāncan a'cxni' quit xa'ickelhpūtīmā'lh. Chuntza' chī xamini' quit ē quilāmānūj na minchicca'n. ³⁶ Jātza' tze ixuanī't quīlu'xu' ē hui'xina'n quilāmaxquī'uj xasāstī'. Xa'icta'jatatla ē quilāmaktāyauj. Tachī'n xa'icuanī't ē quilālaxpaxialhna'uj.” Chuntza' na'iccāhuani. ³⁷ Tī lactze natahuan: “Māpa'ksīni', ¿jā'cxni' iccālaktzī'n a'cxni' ixtzi'ncsa' ē iccāmāhuī'n? ¿Jā'cxni' iccātā'hua'n xcān a'cxni' ixkelhpūtīya'? ³⁸ ¿Jā'cxni' iccāmānūn na quinchicca'n a'cxni' ixlatlā'hua'na' hua'chi xamini'? ¿Jā'cxni' iccāmaxquī'n milu'xu'? ³⁹ ¿Jā'cxni' iccāmaktāyan a'cxni' ixta'jatatlāya' o tachī'n ixua'nī'ta'?”

⁴⁰ Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhtī: “Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuāl tū tlhuanī'ni'tit chā'tin quintā'timīn, masquī ā'chulā' xastancu xla', ū'tza' hua'chi quit quilātlahuani'uj.”

⁴¹ Quit tzamā' Puxcu' na'iccāhuani tī tahuī'lāna'lh na quimpekxtūxquī: “Catapānū'tit. Hui'xina'n nacātamakapātīnīnān. Capintīt jā jā mixa macscut. Capintīt jā cāxtlahuacanī't ixpālacata skāhuī'ni' ē ixmaktāyana'nī'n. ⁴² Hui'xina'n jā quilāmāhuī'uj a'cxni' quit xa'ictzi'ncsa. Ē jā quilātā'hua'uj mixcāncan a'cxni' xa'ickelhpūtī. ⁴³ Quit hua'chi xamini' xa'iclatlā'huan ē hui'xina'n jā quilāmānūj na minchicca'n. Jātza' tze ixuanī't

quilu'xu' ē jā quilāmaxquī'uj xasāsti'. Xa'icta'jatatla ē tachī'n xa'icuanī't. Hui'xina'n jā quilālakpaxialhna'uj. Ū'tza' nacātalīmakapātīnīnān." Chuntza' na'iccāhuani. ⁴⁴ Xlaca'n natahuan: "Māpa'ksīni', ¿jā'cxni' iccālaktzī'n a'cxni' ixtzi'ncsa', o ixkelhpūtīya', o hua'chi xamini' ē quina'n jā iccāmaktāyan? ¿jā'cxni' iccālaktzī'n a'cxni' jātza' tze ixuanī't milu'xu' o ixta'jatatlāya' o tachī'n ixua'nī'ta' ē quina'n jā iccāmaktāyan?"

⁴⁵ 'Quit tzmā' Puxcu' na'iccākelhtī: "Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuālh tū jā tlahua'ni'tit chā'tin quintā'timīn, masqui ā'chulā' xastancu xla', chuntza' hua'chi jā quit quilātlahuani'uj."

⁴⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Palaj tunca tzmā' tū jā lactze nata'a'n nac pūpātīn pō'ktu quilhtamacuj ē tī lactze nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.

26

Talīchihuīna'nli natachi'pa Jesús

Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

¹ A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

² —Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' sputacus a'ktu' quilhtamacuj a'cxni' nala cā'tani' tū huani-can pascua. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Iccāhuaniyān naquimacamāstā'can naquixtoko-hua'ca'can —huanli Jesús.

³ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israeli-tas, xlaca'n tatakēstokli na ixtanquilhtīn ixpalacio Caifás. Xla' ixlicāna' tī xapuxcu' pālej ixuanī't. ⁴ A'ntza' tachihuīna'nli chī natalī'a'kskāhuī'nin ē natachi'pa Jesús ē chuntza' natalīmaknī. ⁵ Ixtalāhuani:

—Palh natlahuayāuj catūhuālh līhuan lamā'lh cā'tani', tachi'xcu'huī't natatā'kaquī'.

Chā'tin puscāt līcuctlahualh aceite Jesús

Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8

⁶ Jesús ixuī'lh nac Betania na ixchic Simón. Huā'mā' Simón ixmasni'mā'lh ixquinīt ē ixtzeyanī'ttza'. ⁷ Chā'tin puscāt laktalacatzuna'jīlh Jesús. Ixlē'mā'lh pātin lameti tū ixlītsuma aceite tū tapalaxla' ē mu'csu ixuanī't. Līhuan Jesús ixuā'yamā'lh, puscāt līcuctlahualh aceite. ⁸ A'cxni' scujnu'nī'n talaktzī'lh tū tlhualh, tasītzī'lh ē tatzuculh talāhuani:

—¿Tū ixpālacata pāxcat līlalh huā'mā' aceite? ⁹ Tzē ī'stā'ca ixpālacata tapalaxla' ē tumīn tzē ixcāmaxquī'ca xcamanīnī'n.

¹⁰ Jesús ixca'tzī tū ixtalīchihuīna'mā'nal ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata jicsmāhuī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. ¹¹ Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanīnī'n na milacpu'na'itātca'n; quit jā pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahui'layān. ¹² Chuntza' chī huā'yālh puscāt quilīcuctlahualh huā'mā' aceite, ū'tza' hua'chi ixquincāxuī'līlh naquimā'cnūcan. ¹³ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcu'huālh nac cā'quilhtamacuj jā namāca'tzīnīnī'ncan xatze tachihuīn ixta' Cristo, a'ntza' nahuancan tū tlhualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlīpō'ktuca'n natalīlacapāstaca xla'.

Judas cāhuanilh chī namacamāstā' Jesús

Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6

¹⁴ Chā'tin chī ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n xla' ixuanican Judas Iscariote. Xla' a'lh cātā'chihuīna'n xanapuxcu'nu' pālejni' ¹⁵ ē cāhuanilh:

—¿Chī huanī't naquilāxokoyāuj palh na'iccāmacamaxquī'yān Jesús?

Xlaca'n talīxokolh pu'xamacāuj xaplata tumīn ¹⁶ ē a'cxni' Judas tzuculh putza chī tzē nacālīmacamaxquī' Jesús.

Jesús cātā'huā'yālh scujnu'nī'n

Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

¹⁷ Milh quilhtamacuj tū ixlītzucuni' cā'tani' tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā lītlahuacanī't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can cā'tani'?

¹⁸ Xla' cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' ē natanū'yā'tit na ixchic chā'tin chi'xcu' ē nahuaniyā'tit: “Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: Talacatzuna'jītza' tū na'icpūnī ē icua'cu'tun tū hua'can cā'tani' pascua na minchic. Na'iccātā'huā'yan quiscujnu'nī'n.”

¹⁹ Scujnu'nī'n ta'a'lh ē tatlahualh chī Jesús cāmāpa'ksīlh ē tacāxtlahualh līhua' xala' cā'tani'.

²⁰ A'cxni' ixtā'cnūmā'ltza' chī'chini', Jesús ē kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ixtahuā'yahui'lāna'lh nac mesa. ²¹ Līhuan ixtahuā'yamā'nalh, Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān, chā'tin chī hui'xina'n naquimacamāstā'.

²² Xlaca'n talīpuhuanli ē tatzuculh takelhasqui'nī chā'tunu':

—¿Ē quit, quiMāpa'ksīni'?

²³ Jesús cākelhtīlh:

—Ū'tza' tī quintā'pūhuā'yan pulātu, ū'tza' naquimacamāstā'. ²⁴ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat chi'xcu' tī naquimacamāstā'; nalīlīpuhuan. Ā'chulā' tze ixpālacata xla' palh jā ixtilacatuncuhuī'lh.

²⁵ Judas, ū'tza' tī namacamāstā', ē xla' huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿palhāsā' quit?

Jesús kelhtīlh:

—Chuntza' chī hua'nti.

²⁶ Līhuan ixtahuā'yamā'nalh, Jesús tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni' che'kelh, cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā' quimacni'.

²⁷ Palaj tunca tayalh vaso ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Macasti'n cāmaxquī'lh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Chā'tunu' hui'xina'n cahua'tit macasti'n. ²⁸ Ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Ū'tza' tū līcāxtlahuaca xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios nacālīmakapūtaxtū tachi'xcuhuī't. Quinka'lhni' tū na'icmaka'n ū'tza' nacālīmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n lhūhua' tachi'xcuhuī't. ²⁹ Iccāhuaniyān jā ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' na'iccātā'huā'yān xtumtza' xaxcān uva xasāsti'tza'. Na'iccātā'huā'yān a'ntza' jā namāpa'ksīni'nkō' quinTāta' Dios ē ixlīpō'ktu catūhuālh xasāsti'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

³⁰ A'cxni' ixtapixtlī'nī't a'ktin himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos.

³¹ Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tzi'sni' milīpō'ktuca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata tū naquina'kspula. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī pastor ē nata'a'kahuanikō' purecu'”, tatzo'kni'. ³² A'cxni' naquimālacastālancuanīcan, xapūla na'ica'n quit nac estado Galilea. A'ntza' nalāpāxtokāuj.

³³ Pedro huanilh:

—Masqui ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nān, quit jā maktin ictimakx-tekni'.

³⁴ Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Huā'mā' tzi'sni' a'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

³⁵ Pedro huanilh:

—Masqui naquintā'maknīca'na', quit jā ictikelhtatzē'kni'.

Ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn chuntza' tahananli.

Jesús orarlīh jā huanican Getsemaní

Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46

³⁶ Jesús ē ī'scujnu'nī'n tachā'lh jā huanican Getsemaní. Xla' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' līhuan quit na'ica'n na'icorarlīni' Dios a'jnanu'.

³⁷ Cālē'lh lacapunchuna'j Pedro ē chā'tu' ixka'hua'chan Zebedeo ē tzuculh līpuhuan ē ixa'ktuyumā'lh. ³⁸ Cāhuanilh:

—Iclīpuhuan hasta tzē na'iclaknī quintalīpuhuāt. Catachokotit huā'tzā' ē calātā'līpuhuanui. Jā calhtatatit.

³⁹ Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh Dios ē huanilh:

—QuinTāta', palh tzē na'ica'kapūtaxtu tzamā' tū na'icpātīni'n, camakxtekti chuntza' nala. Masqui na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

⁴⁰ Mimpālh jā ixcāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n ē cālakhilh xlaca'n ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh Pedro:

—¿E minkelhatu'tunca'n jāla tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin hora?

⁴¹ Calakahuantahui'la'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacāta'a'kskāhuī'yān a'cxni' nacātalilaktzī'ncu'tunān. Ixlīcāna' milīstacna'ca'n tatlahuacu'tun xatze ē mimacni'ca'n jā taka'lhī lītlī'huī'qui —cāhuanilh.

⁴² Ixlīmaktu' Jesús a'lh ē squi'ni'lh Dios chuntza':

—QuinTāta', palh ixlacasqui'nca na'icpātīni'n ē nakentaxtu chī mintalacasqui'nīn, chuntza' calalh.

⁴³ Palaj tunca taspī'tpālh jā ixcāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n ē cālakhimpālh ē ixtalh-tatamā'nampālh. Jāla tatāyani'lh ixtalhtataca'n. ⁴⁴ Cāmakxtekpālh ē ixlīmaktu'tun a'lh ē squi'ni'lh Dios. Chu chuntza' huanipālh chī ixuanī't xapūla. ⁴⁵ Taspī'tpālh jā cāmakxtekli scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—¿E lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Chilhtza' hora tū līlhcānancanī't. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tī jā tzeya chī'xcu'huī'n.

⁴⁶ Catāya'tit ē ca'a'ujtza; mimā'lhtza' tī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

⁴⁷ Ixcātā'chihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' chā'lh Judas. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ixuanī't. Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't ē ixtalē'n ixmachītaca'n ē qui'huī'. Tamacaminini'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁸ Judas ū'tza' tī ixmacamāstā'lh ē xla' ixcāhuaninī'ttza' chī natalīlakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuaninī't:

—Na'iclacamu'su chā'tin; ē xla' ū'tza' Jesús. Nachī'payā'tit.

⁴⁹ A'cxni' chilh Judas, laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Lakatzī'suanti', Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. ⁵⁰ Jesús kelhtīlh:

—Amigo, ¿ē tū ixpālacata ta'mpā't?

Tachi'xcu'huī't tī tatā'milh Judas talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē tachi'palh natalē'n.

⁵¹ Palaj tunca chā'tin tī ixtā'minī't Jesús, māxtulh ixmachīta ē mātākāhuī'lh ixtasācu'a' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh. ⁵² Jesús huanilh:

—Camānū'pala mimachīta na ixpūtanū. Tī nalālītucsa ixmachīta, nā ū'tza' nalīmaknīcan xla'. ⁵³ ¿E jā cā'tziya' quit tzē na'icsqui'ni' quinTāta' Dios caquimaktāyalh ē xla' xamaktin naquimacamini' a'kcāujtu' mil ángeles? ⁵⁴ Palh xa'ictlahualh cahuālh chuntza', ¿chī nalīmākentaxtūcan tū huan na ixtachihuīn Dios jā tatzō'kni' ixlacasqui'nca na'a'kspula chuntza' chī a'kspulamā'lh?

⁵⁵ Jesús cāhuanilh tachi'xcu'huī't:

—¿Tū ixpālacata līta'ntit mimachītaca'n ē minqui'huī'ca'n? Hua'chi chī'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakalīyān nac templo, ¿tū ixpālacata

jāla quilāchi'pauj a'cxni'? ⁵⁶ Ixlipō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentaxtū tū tatzo'kli a'kchihuīna'nī'n na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

Ixlipō'ktuca'n ī'scujnu'nī'n tatza'lah ē chuntza' talī'a'kxtekma'lh Jesús.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n israelitas

Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

⁵⁷ Xlaca'n tī tachi'palh Jesús talē'lh na ixchic Caifás tī xapuxcu' pālej ixuanī't. A'ntza' ix-talaktakēstoknī't xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁵⁸ Pedro lakamakāt stālani'lh ē chā'lh hasta ixtanquilhtīn ixchic xapuxcu' pālej. Tanūlh na ixtanquilhtīn chic ē cātā'tahuī'lh policías nalaktzī'n chī naliputzāna'nīcan.

⁵⁹ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlipō'ktuca'n xalaka'tla' māpa'ksīni'nī'n ixtaputzamā'nalh chī natalīmālacsu'yu Jesús ē natalīmāmaknīnī'nī'n. Ixtaputzamā'nalh catūhuāl masqui jā ixlicāna' tū nalīmālacsu'yucan. ⁶⁰ Masqui lhūhua' chi'xcu'huī'n ixtalaka'n ē talīchihuīna'nī'n tū jā ixlicāna' ixpālacata Jesús, jāla ixtamaclani' tū natalīmālacsu'yu. Ā'listān tamilh chā'tu' tī chu lacxtim chī tachihuīna'nī'n. ⁶¹ Xlaca'n tahananli:

—Huā'mā' chi'xcu' huanli: “Quit tzē na'icmālakspūtūkō' xaka'tla' ixtemplo Dios ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'icyāhuapala.”

⁶² Xapuxcu' pālej tāyalh ē huanilh Jesús:

—Huā' tayāna'lh chā'tu' chi'xcu'huī'n tamālacsu'yumā'nān. ¿Ē jā tū caticākelhti'?

⁶³ Jesús ca'cs tāyalh. Xapuxcu' pālej chihuīna'mpāl ē huanilh:

—Dios tī lakahuan, ū'tza' kexmatān. Chuhua'j naquihuani'ya' tū ixlicāna'. Caquilāhuaniuj palh hui'x Cristo tī ī'Ska'ta' Dios.

⁶⁴ Jesús kelhtīlh:

—Jē, quit ū'tza' chuntza' chī hua'na'. Nā iccāhuanīyān huā'mā'. Chuhua'j hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī māpa'ksīni'mā'lh. Nā na'icminācha' nac a'kapūn ixpu'nan poklhnu'.

⁶⁵ Xapuxcu' pālej ū'tza' lacxtī'tli ixlū'xu' tū ixlhakā'nī't ē chuntza' līmāsu'yulh xla' ixstītzī' ē huanli:

—Huā'mā' chi'xcu' līmālakchā'ni'cu'tun Dios. Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān palh jā tze xla'. Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit chī mālakchā'ni'cu'tun Dios. ⁶⁶ ¿Chī puhua'nā'tit?

Tahualh:

—Ixlacasqui'nca nanī.

⁶⁷ Palaj tunca talakachojmanīlh Jesús ē tatucsli. Ā'makapitzīn talacala'sli ⁶⁸ ē tahananilh:

—Hui'x tī Cristo, calakapasti tīchu lacala'snī'.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús

Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27

⁶⁹ Līhuan Pedro ixi'lh nac tanquilhtīn ē chā'tin tzu'ma'jāt laktalacatzuna'jīlh ē huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Galilea.

⁷⁰ Pedro kelhtatzē'kli na ixlacatīnca'n ixlipō'ktuca'n ē huanli:

—Jā icca'tzī tū huanicu'tuna'.

⁷¹ Pedro tatampūxtulh macstī'na'j ē ā'chā'tin huampala tzu'ma'jāt laktzī'lh. Xla' cāhuanilh tī ixtayāna'ncha':

—Huā'mā' chi'xcu' nā ixtā'latlā'huan Jesús xala' nac Nazaret.

⁷² Pedro kelhtatzē'kpāl ē lacatancs huanli:

—Quit jā iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

⁷³ Ixlīka'tlā'tus xlaca'n tī ixtatā'layāna'lh talaktalacatzuna'jīlh Pedro ē tahananilh:

—Ixlicāna' hui'x chā'tin chī xlaca'n. Mintachihuīn ixtā'chuntza' tī xala' nac Galilea.

⁷⁴ Pedro tzucuca lakapalaca ixa'cstu ē palha' huanli:

—Dios naquimakapātīnīn palh jā ixlicāna' tū iccāhuanimā'n. Jā iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

Palaj tunca ta'salh puyux. ⁷⁵ Ū'tza' līmāpāstaquīlh Pedro chī Jesús ixuaninī't: "A'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun." Pedro taxtulh a'ntza' ē ix-talīpuhuāt tzuculh calhuan.

27

Macamaxquī'ca Jesús Pilato

Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32

¹ A'cxni' xkakalh, ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas talālītā'chihuīna'nli chī natalīmāknī Jesús. ² Tapekechi'lh ē talē'lh ē tamacamaxquī'lh Poncio Pilato tī gobernador ixuanī't.

Chī līnīlh Judas

³ Judas ū'tza' tī macāmāstā'lh Jesús. A'cxni' Judas laktzī'lh chī māpa'ksīca namāmāknīnī'ncan Jesús, līpuhuanli ē xtum lacapāstacli ē cāmāspi'tni'lh pu'xamacāuj xaplata tumīn xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas, ⁴ ē cāhuanilh:

—Quit ictlahualh tū jā tze xpālacata icmacāmāstā'lh chī'xcu' tī jā tū ixlaclē'n.

Xlaca'n takelhtīnī'lh:

—Huā'mā' jā quincuentaca'n. Cuenta catlahua' hui'x.

⁵ Judas a'lh nac templo ē tilhquītamācnūlh na xpūchakān templo tumīn ē a'lh tā'kpixchī' a'katin nac qui'hui'.

⁶ Xanapuxcu'nu' pālejni' tasacli tumīn ē talāhuanilh:

—Jāla namojōyāuj jā mojōcan tumīn tū mālācnūni'can Dios. Huā'mā' tumīn līxokocanī't namāmāknīnī'ncan chā'tin chī'xcu'.

⁷ Tachihiuīna'nli ē taputzalh chī natalītāmāhua pītuna'j ti'ya't. Huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhiūcan Ixti'ya't Alfarero ē a'ntza' ixcāmā'cnūcan makatiyātī'n. ⁸ Chuhua'j māpācuhiūcan Ti'ya't tū Ixtapalh Ka'lhni' xpālacata lītāmāhuaca tumīn tū ixlīxokocanī't namāmāknīnī'ncan chā'tin chī'xcu'. ⁹ Chuntza' mākentaxtūca huā'mā' tū huanli a'kchihiuīna' Jeremías jā tzo'kli na ixtachihiuīn Dios: "Cātayaca pu'xamacāuj tumīn ixtal' plata (ū'tza' ixtapalh chā'tin chī'xcu' chuntza' chī tahualh makapitzīn israelitas).

¹⁰ Huā'mā' tumīn lītāmāhuaca ixti'ya't Alfarero chuntza' chī quimāpa'ksīlh Māpa'ksīni' Dios."

Jesús na ixlacatīn Pilato

Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38

¹¹ A'cxni' Jesús ixyālh na ixlacatīn gobernador Pilato, ē ū'tza' kelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Ē hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?

Jesús huanilh:

—Chuntza' chī hua'nī'ta'.

¹² A'cxni' xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ixtalīmālacsu'yu, Jesús jā tū kelhtīnī'lh. ¹³ Pilato kelhasqui'nīpālh Jesús:

—¿Ē jā kexpa'ta' tū talīmālacsu'yuyān tachi'xcuhi'it?

¹⁴ Jesús jā tū kelhtīlh. Ū'tza' līlī'a'cnīlh gobernador.

Jesús līchihuīna'nca chī namāknīcan

Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16

¹⁵ Ixa'nan a'ktin tahuī'lat ē a'cxni' ixlāmā'lh cā'tani', gobernador ixmakxteka chā'tin tachī'n. Tachi'xcuhi'it ixtalacsaca tachī'n tī namakxtekan. ¹⁶ Ixtanūmā'lh chā'tin tachī'n tī ixuanican Barrabás. Calhāxcuhiūlh ixlakapascan huā'mā' Barrabás. ¹⁷ A'cxni' ixtatalacxtimīnī't tachi'xcuhi'it, Pilato cākelhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā tachī'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Ē na'icmakxteka Barrabás o na'icmakxteka Jesús tī māpācuhiūcan Cristo?

¹⁸ Chuntza' huanli Pilato xpālacata xla' ca'tzīlh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalaktzī'n Jesús ē ū'tza' talīmācamāstā'lh.

¹⁹ Lihuan ixuī'lh Pilato jā ixtlahuacan justicia, ixpuscāt macā'ni'lh tachihuīn ē huanilh: “Jā timaktanū'ya' ixpālacata huā'mā' tzeyā chi'xcu'. Jā tze chī iclakahuālaktzī'lh tzamā' chi'xcu' huā' kōtan tzī'sa.”

²⁰ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ixtā'chihuīna'makasītzī'nī't tachi'xcuhuī't ē ū'tza' talīsqi'nli camakxtekca Barrabás ē tahuānli camaknīca Jesús.

²¹ Ā'maktin cātā'chihuīna'nli gobernador ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā tachī'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Jesús o Barrabás?

Xlaca'n tahuānli:

—Iclacasqui'nāuj Barrabás.

²² Pilato cākelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' Jesús tī māpācuhuīcan Cristo?

Ixlipō'ktuca'n takelhtīlh:

—¿Caxtokohua'ca'ca!

²³ Pilato cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuani't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuānilh:

—¿Caxtokohua'ca'ca!

²⁴ A'cxni' Pilato cuenta tlahualh jāla ixcāmāko'xamixī ē ā'chulā' ixtatā'kaquī'mā'nalh ē jāla cāskāhuī'lh, xla' squi'nli xcān. Na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't Pilato makacha'ka'lh ē cāhuanilh:

—Quit jā iclē'n cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nanī. Jā tū tlahuani't tū jā tze. Hui'xina'n nalī'pinā'tit cuenta.

²⁵ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't takelhtīlh:

—¿Quina'n ē quincamana'ca'n na'iclē'nāuj cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nanī!

²⁶ Chuntza' Pilato māxtulh Barrabás ē makxtekli. Palaj tunca māpa'ksīlh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh naxtokohua'ca'can.

²⁷ Ā'līstān ī'soldados gobernador Pilato talē'lh Jesús nac pūchihuīn ē tamākēstokli lhūhua' soldados ē talītamacsti'li'lh. ²⁸ Palaj tunca tamāmakxtulh ixlu'xu' ē tamālhekē'lh xasmanta'jua' lu'xu'. ²⁹ Tatlahualh a'ktin corona ixla' lhtucu' ē tamā'knūlh. Tamaxquī'lh quī'huī' tū chi'palh na ixmacapekcāna'j. Tatatzokostani'lh ē talīlītzī'nli ē tahuānilh:

—¿Calakachi'xcuhuī'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!

³⁰ Nā talakachojmanīlh ē tachi'palh ixquī'huī' ē talīcucni'cli. ³¹ A'cxni' talīlītzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālhekē'pālhxlu'xu' tū ixla' ixuani't. Palaj tunca talē'lh naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

³² Lihuan ixta'a'mā'nalh, tapāxtokli chā'tin chi'xcu' xala' nac Cirene ē ixtacuhuīni' Simón. Sāmācu'quī'ca ixacruz Jesús.

³³ Chuntza' ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gólgota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ³⁴ A'ntza' maxquī'ca Jesús xaxcān vinagre tū ixmojōni'canī't catūhuālhxlu'xu' ē tamālhekē'lh xasmanta'jua' lu'xu'. ²⁹ Tatlahualh a'ktin corona ixla' lhtucu' ē tamā'knūlh. Tamaxquī'lh quī'huī' tū chi'palh na ixmacapekcāna'j. Tatatzokostani'lh ē talīlītzī'nli ē tahuānilh:

³⁵ A'cxni' ixtaxtokohua'ca'nī'ttza', soldados tamāpitzilh ixlu'xu' Jesús na ixpu'na'itātca'n ē talīmāxtulh suerte nataca'tzī tūchu nacālakhā'n chā'tunu' xlaca'n. Chuntza' mākentaxtūca tū huanli a'chihuīna' jā tzo'kli: “Tamāpitzilh quīlu'xu' na ixpu'na'itātca'n; tatlahualh suerte tū talīmāxtulh.” ³⁶ Palaj tunca tatahui'lalh natamaktaka'lh. ³⁷ Hui'līca nac cruz a'ktin letrero na ixa'cpūn Jesús. A'ntza' ixtzo'kcanī't tū ixpālacata līxtokohua'ca'ca. Ixtzo'kcanī't: Ū'tza' huā'mā' ixPuxcu'ca'n israelitas.

³⁸ Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n; chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na ixpekxtūxquī. ³⁹ Tī ixtatētaxtumā'nalh tasakā'līlh ixa'kxākca'n ē talakapalalh ⁴⁰ ē tahuānilh:

—Hui'x ixlactlahuacu'tuna' xaka'tla' templo ē ixyāhuapala'cu'tuna' ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj. Chuhua'j ca'a'kapūtaxtu hui'x milīmān. Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, cayujti nac cruz.

⁴¹ Nā chuntza' ixtalīlitzī'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Fariseos ē xanapuxcu'nu' israelitas lacxtim ixtalīlitzī'mā'nalh ē ixtalāhuanimā'nalh:

⁴² —Xla' cāmakapūtaxtūlh ā'makapitzīn ē jāla a'kapūtaxtu ixlīmān. Palh ixlīcāna' xla' ixPuxcu'ca'n israelitas, cayujli nac cruz chuhua'j ē chuntza' na'a'ka'ī'ni'yāuj xla'. ⁴³ Xla' līpāhuan Dios; chuhua'j Dios camakapūtaxtūlh palh ixlīcāna' pāxquī'. Quincāhuanin xla' ī'Ska'ta' Dios —tahualh.

⁴⁴ Nā ka'lhāna'nī'n tī ixcātā'xtokohua'ca'canī't, nā xlaca'n talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh

Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

⁴⁵ Xlītza'la cā'pucsua' huanli calhāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh hua'chi tastu'nūt ē tanajīlh a'ktu'tun hora. ⁴⁶ Chī maktu'tun kōtanū, Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? (Ē ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿tū ixpālacata quina'kxtekui'līnī'ta' quina'cstu?)

⁴⁷ Takexmatli huā'mā' makapitzīn tī ixtayāna'ncha' ē xlaca'n talāhuanilh:

—Huā'mā' chī'xcu' ta'sani'mā'lh a'kchihuīna' Elías.

⁴⁸ Xamaktin chā'tin tatu'jnu quītayalh catūhuālh hua'chi panamāc. Līmāchū'huī'lh xaxcān vinagre ē cucchi'hua'ca'lh a'ktin qui'huī' ē quilhyāhualh Jesús nahua'.

⁴⁹ Ā'makapitzīn tahananli:

—Camakxtekti. Nalaktzī'nāuj palh Elías namin namakapūtaxtū.

⁵⁰ Ā'maktin Jesús ta'salh palha' ē palaj tunca nīlh. ⁵¹ Huā'mā' puntzuna' taxtī'tpitzilh ka'tla' līlakamilīn xaka'tla' nac templo. Ū'tza' huā'mā' līlakamilīn tū ixmāpitzī templo. Tzuculh na ixquilhtūn xala' tālhmā'n ē tapūpitzilh hasta na ixtampān. Tī'ya't tachiquilh ē chihuix tatapūpitzilh. ⁵² Tatalaquī'lh pūtā'cnūn ē talacastālancuana'nli lhūhua' tī ixta'a'ka'ī'ni'nī't Dios ē ixtanīnī'ttza'. ⁵³ Xlaca'n tataxtulh nac pūtā'cnūn ē a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza' Jesús, tatanūlh nac cā'lacchicni' xataxicua'lanātlahuani't jā huanican Jerusalén. Āntza' cātasu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't.

⁵⁴ Capitán romano ē soldados tī ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús tajicua'nli a'cxni' tachiquilh tī'ya't ē a'cxni' talaktzī'lh tū a'kspulalh. Xlaca'n tahananli:

—Ixlicāna' huā'mā' chī'xcu' ī'Ska'ta' Dios ixuanī't.

⁵⁵ Lhūhua' puscan ixtalaktzī'mā'nalh makat. Ixtastālani'tlā'huan Jesús a'cxni' taxtulh nac estado Galilea ē ixtamaktāya. ⁵⁶ Na ixpu'na'ī'tātca'n puscan nā ixtayāna'lh María Magdalena ē María tī ixtzī'ca'n Jacobo ē José ē nā ixuī'lh ixtzī'ca'n ixka'hua'chan Zebedeo.

Mā'cnūca Jesús

Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

⁵⁷ A'cxni' ī'smalanka'namā'ltza', milh chā'tin chī'xcu' tī ixuanican José ē xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Rico ixuanī't ē nā ixa'ka'ī'ni' Jesús. ⁵⁸ Xla' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. Pilato māpa'ksīni'lh camaxquī'ca. ⁵⁹ José lē'lh ixmacni' Jesús ē līmaksuitli xatache'ke'n lu'xu'. ⁶⁰ Mā'cnūca a'ktin nac xasāsti' lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. Lhu'cu' ixta' José ixuanī't. A'cxni' līmālacchahualh a'ktin ka'tla' chihuix nac lhu'cu', xla' a'lh. ⁶¹ Na ixlacapūn lhu'cu' ixtahui'lāna'lh María Magdalena ē ā'chā'tin María.

Soldados tamaktaka'lhli jā ixmā'cnūcanī't Jesús

⁶² A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' quilhtamacuj tū pūcāxui'līkō'can tū maclacasqui'ncan quilhtamacuj tū pūjaxcan, xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos talaka'lh Pilato. ⁶³ Tahananilh:

—Señor gobernador, quina'n iclacapāstacāuj tū huanli tzamā' chī'xcu' tī a'kskāhuī'nīlh a'cxni' lakahuancus ixuanī't. Chuntza' huanli: “Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n na ixpu'na'ī'tātca'n nīnī'n”, huanli. ⁶⁴ Chuntza' camāpa'ksi'ni'

tzej camaktaka'lhca pūtā'cnūn hasta nati'a'cchā'n a'ktu'tun quilhtamacuj. Palhāsā' ī'scuju'nū'n natamin nataka'ghan ixmacni'. Tzē nacāhuanican tachi'xcuui't palh lacastālancuana'nī't na ixpu'na'itātca'n nīnī'n. Chuntza' ā'chulā' nacālī'a'kskāhuī'can tachi'xcuui't ē jā xapūla.

⁶⁵ Pilato cāhuanilh:

—Ā' tayāna'lh soldados. Cacālī'pintit ē calaktzī'ntit hui'xina'n chuntza' chī natamak-taka'gha.

⁶⁶ Xlaca'n ta'a'lh ē tzej tacāxtlahualh pūtā'cnūn ē hui'līca sello nac chihuix tū kelhui'līca. Cāmakxtecancha' soldados tī natamaktaka'gha.

28

Jesús lacastālancuana'nli

Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

¹ Ī'sputnī'ttza' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ī'xkakamā'lh'tza' domingo a'cxni' María Magdalena ē ā'chā'tin María ta'a'lh nac pūtā'cnūn. ² Xamaktin palha' tachiquilh ti'ya't. Chā'tin ixāngel Māpa'ksīni' Dios ixyuju'nī'ta'nchi nac a'kapūn. A'cxni' chilh nac pūtā'cnūn, māpānūlh chihuix tū ixkelhui'līcanī't ē pūtahuī'lh. ³ Āngel xkakalh hua'chi makli'pit ē ixlu'xu' stala'nka' ixuanī't hua'chi panamāc. ⁴ A'cxni' soldados talaktzī'lh, taxpipilh ē tajicua'xnīlh. ⁵ Āngel cāhuanilh puscan:

—Jā cajicua'ntit. Quit icca'tzī hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús tī xtokohua'ca'ca. ⁶ Xla' jātza' tihuī'lh huā'tzā'. Lacastālancuana'nī'ttza' chuntza' chī huanli. Catanū'tit ē calaktzī'ntit jā ixmāpī'canī't. ⁷ Palaj capintit ē cacāhua'ni'tit ī'scuju'nū'n lacastālancuana'nī'ttza' na ixpu'na'itātca'n nīnī'n. Chuhua'j xla' nacāpūlani'yān nac estado Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit. Cuenta catlahua'tit tū iccāhuaniyān.

⁸ Palaj tunca puscan tatapānūlh nac pūtā'cnūn. Ixtajicua'n ē nā tapāxuhualh. Tatu'jnu'n ta'a'lh cāhuani scuju'nū'n. ⁹ Xamaktin Jesús cātasu'yuni'lh ē cātā'chihuīna'lh. Xlaca'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús. Tachi'palh ixtujan ē talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxuīlh.

¹⁰ Xla' cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Capintit cacāmāca'tzīnī'tit quintā'timīn ixlacasqui'nca cata'a'lh nac estado Galilea ē a'ntza' naquintalakchā'n ē naquintalaktzī'n.

Tū tahuanli soldados

¹¹ Lihuan ixta'a'mā'nalh puscan, makapitzīn soldados tī ixtamaktaka'lh mā'nalh pūtā'cnūn ē xlaca'n ta'a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén. Tahuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ixlīpō'ktu tū ixa'kspulanī't. ¹² Tzamā' pālejni' talaka'lh xanapuxcu'nu' israelitas ē talīchihuīna'lh. Lhūhua' tumīn cāmaxquī'ca soldados ¹³ ē cāhuanica:

—Hui'xina'n nahua'nā'tit palh cā'tzī'sni' tamilh ī'scuju'nū'n Jesús lihuan ī'lhtatapā'na'ntit ē xlaca'n taka'ghanli ixmacni'. ¹⁴ Palh namāca'tzīnīcan gobernador ī'lhtatapā'na'ntit, quina'n na'iclacāxlayāuj chī jā caticātalīmāknīn.

¹⁵ Soldados tamaktīni'lh tumīn ē ta'a'lh ē tahuanli chuntza' chī ixcāhuanicanī't. Chuntza' israelitas tahuan hasta chuhua'j.

Jesús cāmacamaxquī'lh ixtascujūtca'n ī'scuju'nū'n

Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

¹⁶ Kelhacāujtin ī'scuju'nū'n ta'a'lh nac estado Galilea a'ktin nac sipej tū Jesús lacsacli.

¹⁷ A'cxni' talaktzī'lh Jesús, talaktaquilhpūtalh masqui makapitzīn jā ixta'a'ka'ī'cu'tun.

¹⁸ Jesús cālaktalacatzuna'jīlh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Quit quimaxquī'canī't ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn ē na'iccāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' ē nac a'kapūn. ¹⁹ Chuntza' capintit calhāxcuuhālh nac cā'quilhtamacuj ē cacāmāsu'yuni'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't chī tzē quiscuju'nū'n natahuan. Nacālīmā'kpaxī'yā'tit ixlītlī'hui'qui xaTāta' Dios ē ī'Ska'ta' ē Espíritu Santo.

²⁰ Nacāmāsu'yuni'yā'tit chī natalatā'kchoko ē chī natakexmatni' ixlīpō'ktu tū quit
iccālīmāpa'ksīni'nī'ta'n hui'xina'n. Caca'tzītīt quit pō'ktu quilhtamacuj iccātā'lamā'n
hasta a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Amén.

San Marcos

Juan Mā'kpaxīni'

Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

¹ Huā'mā' xatze tachihuīn tū māsu'yucan ixpālacata Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios.

² Chā'tin profeta tzo'knulh chī Dios huanilh ī'Ska'ta'. Chuntza' huanli:

Cakexpa'tti.

Quit na'icmaca'n quilacscujni' milacatīn tī napūlani'yān hui'x ē tī nacāxtlahua mintej.

³ Nā profeta Isaías tzo'knulh chuntza':

A'ntza' jā cā'tzaya'nca tī'ya't, nakexmatcan chā'tin tī palha' chihuīna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksīni'.

Camālakstu'nctit tej.”

Chuntza' tzo'knulh Isaías.

⁴ Tzamā' mākentaxtūca a'cxni' Juan tī ixmā'kpaxīni'n ixtasu'yu nac cā'tzaya'nca tī'ya't. Ixa'kchihuīna'n ē ixcāhuani tachi'xcuui't:

—Calīlīpuhuantit ixpālacata mincuentaca'n. Cacāmakxtektit ē nacātamātza'nkēna'ni'yān ē ca'a'kpaxtit.

⁵ Tachi'xcuui't xalanī'n calhāxcuhuālh nac estado Judea ē xalanī'n nac cā'lacchicni' Jerusalén, ixlīpō'ktuca'n tamilh takexmata tū huanli Juan. A'cxni' takelhtasu'yuni'lh Dios ixcuentaca'n, Juan cāmā'kpaxīlh chā'tunu' nac ka'tla' xcān jā huanican Jordán.

⁶ Juan ixlhakā'nī't lu'xu' tū ixlīcāxtlahuacanī't ixchī'xit camello ē ixlīchī'can ko'xka' ixuanī't. Ixua'xtu'qui' ē xaxcān ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁷ Ixa'kchihuīna'n ē ixcāhuani tachi'xcuui't:

—Ā'līstān namin ā'chā'tin tī ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' nūn na'icxcutni' ixlīkechī'can ixcacli'. ⁸ Quit iccālīmā'kpaxīnī'ta'n xcān; xla' nacāmacamini'yān Espiritu Santo.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22

⁹ Tzamā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' Nazaret xala' estado Galilea ē lakmilh Juan jā ixmā'kpaxīni'mā'lh. Juan mā'kpaxīlh Jesús nac ka'tla' xcān jā huanican Jordán. ¹⁰ A'cxni' Jesús tacutli nac xcān, xamaktin laktzī'lh chī talaquī'lh nac a'kapūn ē mincha' Espiritu Santo ē ixtasu'yu hua'chi tantzasnān a'cxni' ixuyjmā'chi. Chilh na ixa'kpūn Jesús. ¹¹ Kexmatca a'ktin tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxquī'yān. Hui'x quimaxquī'ya' tapāxuhuān —huanli.

Skāhuī'ni' ixlīlaktzī'ncu'tun Jesús

Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13

¹² Palaj tunca Espiritu Santo macā'lh Jesús nac cā'tzaya'nca tī'ya't. ¹³ Ixui'lh a'ntza' nac cā'tzaya'nca tī'ya't tu'pu'xam quilhtamacuj. A'ntza' skāhuī'ni' tī huanican Satanás, xla' ixputza chī Jesús jā ixkexmatni'lh Dios. Nā a'ntza' ixa'nan animalh tū ixtahua'nan. Ixāngeles Dios ixtamaktaka'lh mā'nal Jesús.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea

Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15

¹⁴ A'cxni' ixchī'canī't Juan, Jesús a'lh nac Galilea ē ixlī'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn tū ixla' Dios. ¹⁵ Ixuan:

—Chilhtza' quilhtamacuj tū lilhcāna'ncanī't ē talacatzuna'jīmā'htza' a'cxni' nalak-tzī'ncan ixlīcāna' Dios māpa'ksīni'n. Calīlīpuhuantit ixpālacata tū jā tze tū tlahuanī'ta'ntit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Ca'a'ka'ī'tit xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnī'nī't.

Jesús cālacsacli kelhatā'ti' chi'pananī'n squī'ti'

Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11

¹⁶ A'cxni' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān tū huanican Lago Galilea, xla' cālaktzī'lh Simón ē ixtā'tin Andrés. Ixtamojōmā'nalh nac xcān ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan squī'ti'. Xlaca'n chi'pananī'n squī'ti' ixtahuani't. ¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj ē na'iccāmāsu'yuni'yān chī nacālīmā'a'ka'ī'nī'yā'tit tachi'xcuhuī't ix-tachihuīn Dios.

¹⁸ Palaj tunca tamakxtekli ixpūtayanca'n ē tatā'a'lh Jesús.

¹⁹ A'cxni' Jesús a'lh lacapunchuna', cālaktzī'lh Jacobo ē Juan ixcamana' Zebedeo. Xlaca'n ixtahui'lāna'lh nac pūtacutnu' ē ixtalacachī'mā'nalh ixpūtayanca'n. ²⁰ Palaj tunca Jesús cāmāta'satīnī'n'lh ē xlaca'n ta'a'kxtekui'līh ixtāta'ca'n Zebedeo ē ī'scujnu'nī'n nac pūtacutnu' ē ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

Chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'

Lc. 4:31-37

²¹ Ta'a'lh nac cā'lacchicni' Capernaum. A'cxni' a'cchā'lh quilhtamacuj tū pūjaxcan, palaj tunca Jesús tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē cāmāsu'yuni'lh tachi'xcuhuī't. ²² Ixtalī'a'cnī chī ixcāmāsu'yuni'mā'lh ixpālacata ixcāmāsu'yuni'mā'lh hua'chi chā'tin tī ka'lhī līmāpa'ksīn ē jā chuntza' chī tamāsu'yu xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ²³ Palaj tunca tanūlh nac templo chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. Xla' ta'salh ē huanli:

²⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿tū ixpālacata quilālakmiuj quina'n? ¿Ē ta'nī'ta' naquilāmālakspūtūyāuj? Quit iclakapasān. Hui'x ixla' Dios ē Xatasīcua'lanātlahua hui'x.

²⁵ Jesús lacaquilhnīh jā tzeya ū'ni' ē huanilh:

—¡Caquilhca'csla'! ¡Camakxtekti huā'mā' chi'xcu'!

²⁶ Chi'xcu' taxla'juani'lh ē jā tzeya ū'ni' palha' ta'salh ē taxtuni'lh. ²⁷ Ixlipō'ktuca'n talī'a'cnīh ē talākelhasqui'nīh:

—¿Tūchu huā'mā' tū quincāmāsu'yuni'mā'n quina'n? Xasāsti' huā'mā'. Huā'mā' chi'xcu' līchihuīna'n līmāpa'ksīn. Hasta jā tzeya ū'nī'n takexmatni' a'cxni' xla' cāmāpa'ksī.

²⁸ Palaj tunca ta'a'kahuankō'lh calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixpālacata tū tlhualh Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39

²⁹ A'cxni' Jesús taxtulh na ixtemploca'n israelitas, palaj tunca a'lh ē tanūlh na ix-chicca'n Simón ē Andrés. Tatā'a'lh Jacobo ē Juan. ³⁰ Ixpuhuiti' Simón ixmacscutlamā'lh ē ixmā'lh. Palaj māca'tzīnīca Jesús. ³¹ Xla' a'lh ē macachi'palh ē mā'kaquī'lh ē palaj tunca tapānūni'lh chī ixmacscutla. Palaj tunca puscāt cāmāhuī'lh.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlānī'n

Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41

³² Kōtanūtza' a'cxni' ixtā'cnūmā'ltza' chi'chini', cālīmīni'ca Jesús ixlipō'ktuca'n tī ix-tata'jatatlā ē tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī'n. ³³ Ixlipō'ktuca'n xalanī'n cā'lacchicni' tatakēstokli na ixtanquilhtīn chic. ³⁴ Cāmātzeyīlh lhūhua' tī ixtata'jatatlā chu catūxcuhuālh ta'jatāt ixtaka'lhī chā'tunu'. Cāmāxtuni'lh lhūhua' jā tzeya ū'nī'n. Jā cāmāxtekli natachihuīna'n jā tzeya ū'nī'n ixpālacata jā ixlacasqui'n xlaca'n ixtahualh tīchu xla'.

Jesús a'kchihuīna'nli nac estado Galilea

Lc. 4:42-44

³⁵ Ixlīlakalī tzi'saj Jesús tāquī'lh ē taxtulh ē a'lh lacatīn jā jā tī ixuī'lh. A'ntza' orarlīh.

³⁶ Simón a'lh putza ē ā'makapitzīn tatā'a'lh. ³⁷ A'cxni' tamaclalh Jesús, tahuanilh:

—Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't taputzayān.

³⁸ Xla' cāhuanilh:

—Ca'a'uj nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' tū tahui'lāna'lh lacatzuna'j ē quit a'ntza' na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ū'tza' iclīminī't.

³⁹ Calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixmāsu'yu na ixtemploca'n israelitas ē cāmāxtulh jā tzeza ū'nī'n.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinīt

Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16

⁴⁰ Lakchā'lh Jesús chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī ta'jatāt tū māmasī quinquinītca'n tū huanican lepra. Xla' tatzokostani'lh Jesús ē squi'ni'lh:

—Palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

⁴¹ Jesús lakalhu'manli ē stu'ncli ixmacan ē xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeza'nti.

⁴² A'cxni' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt ē tzezanli. ⁴³ A'cxni' Jesús macā'lh, lacatejtin huanilh:

⁴⁴ —Catamaktaka'lhti ē jā tihua'ni'ya' nūn chā'tin. Xmān calakpi pālej ē camāsu'yuni' mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh tzezanli'ta'tza'. Namālacnūni'ya' chuntza' chī māpa'ksīni'lh Moisés ixpālacata tī ixmakxteknī'ttza' tzamā' ta'jatāt. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhuī't tzezanli'ta'tza'.

⁴⁵ Xla' palaj tunca taxtulh ē tzuculh cāhuanitā'kchoko līlhūhua' ē cāhuanilh tū ixa'kspulanī't. Chuntza' Jesús jā'tza' la ixtanū nac cā'lacchicni' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ixpālacata jā ixlacasqui'n ixtatakēstokli. Chuntza' xmān tachokolh na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Tachi'xcuhuī't xalanī'n calhāxcuhuālh ixtalaka'n.

2

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ī'xcahuī'huananī't

Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26

¹ Ixlīlātma'j Jesús taspī'tli ē tanūpālh nac Capernaum. Tachi'xcuhuī't takexmatli ixi'lh nac chic. ² Palaj tunca līlhūhua' talaktakēstokli hasta jā'tza' ixtatanūkō' ixpūchakān chic. Nā tatzumalh tanquilhtīn. Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios. ³ Talakmīlh ā'makapitzīn ē na ixlacpu'na'ī'tātca'n kelhatā'ti' chi'xcuhuī'n ixtapūlīmimā'nal talajni'. Nac talajni' ixmā'lh chā'tin ta'jatatlani' tī ī'xcahuī'huananī't. ⁴ Jāla talakchā'lh Jesús ixpālacata līhūhua' tachi'xcuhuī't ixlītuma chic. Tapūtahua'ca'lh escalera ixa'kstīn chic ē ta'a'kstīxuakli chic ixlaktza Jesús.

A'cxni' tzej tamālaqui'lh, talīchī'lh lasu talajni' ē tapūmānūlh ta'jatatlani'. ⁵ A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixta'a'ka'ī'ni' ixlītli'huī'qui, xla' huanilh ta'jatatlani':

—Quinka'hua'cha, icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

⁶ Ixtakexmatui'lāna'lh ā'makapitzīn xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē tapuhuanli ixa'cstuca'n: ⁷ “¿Tū ixpālacata chihuīna'n chuntza' huā'mā' chi'xcu'? Xla' mālakchā'nī'mā'lh Dios chī chihuīna'nli. Nūn chā'tin tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.”

⁸ Palaj tunca Jesús ixlīmān ca'tzīlh chī xlaca'n ixtapuhuamā'nal ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na mīlīstacna'ca'n? ⁹ Icuanihtza' ta'jatatlani': “Icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmī'li' mimpūtama' ē catlā'hua'nti”, chuntza' ixlītasu'yulh palh ixlīcāna' tzezanli. ¹⁰ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Chuhua'j na'iccālīmāsu'yuni'yān chī icka'lhī līmāpa'ksīn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't.

Palaj tunca Jesús huanilh chi'xcu' tī ī'xcahuī'huananī't:

¹¹ —Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmī'li' mimpūtama' ē capit na minchic.

¹² Xamaktin tā'kaqui'lh na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh ē sacli ixpūtama' ē taxtulh. Ū'tza' talīlī'a'cnīlh ixlīpō'ktuca'n ē tamakapāxuīlh Dios ē tahananli:

—Jā maktin laktzī'nī'tauj tū laktzī'uj chuhua'j.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32

¹³ Palaj tunca Jesús a'mpāl̃h na ixquilhtūn mar. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talaka'lh ē ixcāmāsu'yuni'. ¹⁴ A'cxni' Jesús ixa'mā'lh, tētaxtulh jā ixmātā'jīni'ncan līxokot ē laktzī'lh Leví ixka'hua'cha Alfeo. Jesús huanilh:

—Caquistā'la'ni'.

Xla' taylorh ē stālani'lh.

¹⁵ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixa'yamā'lh na ixchic Leví. Tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'nī'n līxokot ē ā'makapitzīn tī ixcālakmaka'ncan. Xlaca'n ixcātā'huā'yamā'lh Jesús ē ī'scujnu'nī'n. Lhūhua' tī ixtastālani'. ¹⁶ A'cxni' xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos talaktzī'lh ixcātā'huā'yan mātā'jīni'nī'n ē ā'makapitzīn tī ixcālakmaka'ncan, tahananilh ī'scujnu'nī'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata cātā'huā'yan Jesús mātā'jīni'nī'n ē tī jā tzeya chi'xcuhui'n?

¹⁷ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, cāhuanilh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān tī tata'jatatla tamaclacasqui'n. Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhui't tī taca'tzī jā tze xlaca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús ixpālacata chī jā tihuā'yan

Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39

¹⁸ ī'scujnu'nī'n Juan ē fariseos makatunu' ixtalīhui'lī jā ixtahuā'yan. Makapitzīn chi'xcuhui'n talakmilh Jesús ē tahananilh:

—ī'scujnu'nī'n Juan ē nā ī'scujnu'nī'n fariseos makatunu' talīhui'lī jā tahuā'yan. ¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Xlaca'n tī cā'invitarlīcanī't jā tamakaxtokmā'ca, ¿ē natalīhui'lī jā catitahuā'yan? Līhuan cātā'lahuī'lhcus squi'nīni', natahuā'yan ixamigos. ²⁰ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni'. A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, jā catitahuā'yah ixamigos ixpālacata natalīpuhuan. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixlīchihuīna'mā'ca ixlē'cstu.)

Jesús cāhuanipāl̃h:

²¹ —Huā'mā' tū quit icmāsu'yu, ū'tza' xasāsti'. Palh catīhuāl̃h namākentaxtū ē nā mākentaxtūcu'tun ixtahui'latca'n mixū'nāpapna'ca'n, xla' nala hua'chi chā'tin tī nasita xasāsti' lu'xu' nalīlactza'pa' xamasni'. Xasāsti' lu'xu' nata'a'ktimī ē nastanca xamasni' ē a'ntza' jā taxtī'tli ā'chulā' ka'tla' nala. ²² Xaxcān uva tū jāna'j xcu'ta, jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Palh chuntza' ixtlahuaca, napanka ko'xka' a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka'. A'cxni' naxcu'tan, jā catipankli. Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva —cāhuanilh Jesús.

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'ī'lh tza'ktza' scujnu'nī'n

Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5

²³ A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, Jesús ixcātā'tētaxtumā'lh ī'scujnu'nī'n nac a'ktin cā'tacuxtu. Xlaca'n tatzuculh ta'ī' pātin pātu' tza'ktza'. ²⁴ Palaj tunca tahananilh Jesús fariseos:

—Cala'ktzi'. Miscujnu'nī'n tascujmā'nalh ē chuhua'j quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā mākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Moisés.

²⁵ Jesús cākelhtīl̃h:

—¿Ē jā līkelhtahua'kanī'ta'ntit tū tlhualh David a'ktin quilhtamacuj? Xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh ixtatzi'ncsa ē cāspu'tni'lh līhua'. ²⁶ Tanūlh na ixchic Dios a'cxni' Abiatar xapuxcu' pālej ixuanī't ē hua'lh pāntzīn tū ixmālacnūcanī't Dios. Jā minī'ni' ixa'lh

huā'mā' pāntzīn ixpālacata xmān pālejni' tzē natahua'. Nā David cāmaxquī'lh chī'xcuhuī'n tī ixtatā'a'mā'nalh.

²⁷ Nā Jesús cāhuanilh:

—Dios tlhualh quilhtamacuj tū pūjaxcan ixpālacataca'n tachi'xcuhuī't ē jā tlhualh tachi'xcuhuī't ixpālacata quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²⁸ Chuntza' quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē tzē na'icmāpa'ksī tū natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

3

Chā'tin chī'xcu' ixmacascācnī't

Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11

¹ Jesús tanūpālh na ixtemploca'n israelitas. Ixui'lh a'ntza' chā'tin chī'xcu' tī ixmacascācnī't. ² Tachi'xcuhuī't ixtamaktaka'lmā'nalh Jesús palh namātzeyīni'n tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ixpālacata ixtalīmālacsu'yucu'tun. ³ Jesús huanilh chī'xcu' tī ixmacascācnī't:

—Cata't ē catāya' na quilacpu'na'i'tātca'n.

⁴ Cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—¿Tū ā'chulā' minī'ni' tlahuacan quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē minī'ni' na'icmakapūtaxtū chī'xcu' o na'icmaknī'?

Xlaca'n ca'cs ixtahui'lāna'lh. ⁵ Jesús cālaktzī'lh ixlīpō'ktuca'n tī ixtalītamacsti'li'nī't. Ixsītzī'yālh ē nā ixlīlīpuhuayālh chī jā ixtalakalhu'man ta'jatatlani' ē huanilh chī'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'ncli ixmacan, tzetza' ixuanī't. ⁶ Palaj tunca fariseos tataxtulh ē tatā'chihuīna'nli ixchi'xcuhuī'n Herodes chī natalīmaknī Jesús.

Jesús māsū'yulh na ixquilhtūn lago

⁷ Jesús a'lh na ixquilhtūn lago ē ī'scujnu'nī'n tatā'a'lh. Lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n nac estado Galilea tastālani'lh Jesús. A'cxni' takexmatli pō'ktu tū tlhualh Jesús, talakmilh nā xlaca'n xalanī'n nac estado Judea. ⁸ Xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n nac Idumea talakmilh Jesús. Xlaca'n xalanī'n ixtuntacut nac xcān Jordán ē xalanī'n lacatzuna'j cā'lacchicni' Tiro ē Sidón nā talakmilh. Lhūhua' tachi'xcuhuī't talakmilh Jesús a'cxni' takexmatli tū tlhualh. ⁹ Cāhuanilh ī'scujnu'nī'n catacāxui'līlh a'ktin barco jā natojō ē chuntza' lhūhua' tachi'xcuhuī't jāla catitatancsli. ¹⁰ Lhūhua' ixcamātzeyīnī't ē pō'ktu tī ixtata'jatatla ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtalālacxquitimā'nalh. Ixtaxa'macu'tun Jesús. ¹¹ A'cxni' xlaca'n tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī' talaktzī'lh Jesús, xlaca'n tatatzokostani'lh ē palha' tahananli:

—Hui'x ī'ska'ta' Dios.

¹² Xla' cāmāpa'ksīlh ē cāhuanilh jā ixtahuanli tīchu xla'.

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n

Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16

¹³ Jesús a'lh nac sipej ē cāta'sani'lh tī cālacasqui'nli ē talakmilh. ¹⁴ Cālacsacli kelhacāujtu' tī natatā'latā'kchoko ē nacāmacā'n natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁵ Nā xlaca'n cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn natamātzeyī ta'jatatlani'n ē natamāxtu jā tzeya ū'nī'n. ¹⁶ Tzamā' kelhacāujtu': Simón tī hui'līni'ca ixtacuhuīni' Pedro, ¹⁷ ē nā Jacobo ē Juan ixtā'tin tī ixka'hua'chan Zebedeo ixtahuanī't ē xlaca'n cāhui'līni'ca ixtacuhuīni' Boanerges tū huanicu'tun hua'chī jilini'. ¹⁸ Nā Andrés ē Felipe ē Bartolomé ē Mateo ē Tomás ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Tadeo ē Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksīni' partido cananistas. ¹⁹ Ē Judas Iscariote, xla' tī ā'līstān macamāstā'lh Jesús.

Huancan Jesús ixlīscuja ixlītlī'hui'qui skāhuī'ni'

Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10

Jesús a'lh na ixchic. ²⁰ Tatakēstokpāl̄h lhūhua' tachi'xcuui't hasta jāla ixtahuā'yan Jesús ē īscujnu'nī'n. ²¹ A'cxni' ixtalakapasnī'n taca'tzīl̄h huā'mā', xla'ca'n talakmilh natachi'pa ixpālacata ixtahuan xla' hua'chi chuyani' ixlīla.

²² Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī ixtaminī'ta'ncha' nac Jerusalén ixtahuan:

—Beelzebú, tī xapuxcu' jā tzeza ū'nī'n, xla' tanūni'nī't Jesús. Ū'tza' cālīmāxtu jā tzeza ū'nī'n.

²³ Jesús cāta'sani'lh ē cāhuanilh tū līca'tzīni'can:

—¿Chī nalīmāxtucan Skāhuī'ni' palh ū'tza' tī tanūma'lh? ²⁴ Palh māpa'ksīni'nī'n tatapitzī ē talātucsa, jā catitatāyani'lh. ²⁵ Palh tampūtīn familia tatapitzī ē natalātucsa, jā catitātāyani'lh. ²⁶ ¿Chī Skāhuī'ni' nalīmāxtu ixtā'skāhuī'ni' palh chu ū'tza' tī māpa'ksīmā'lh? Palh Skāhuī'ni' natapitzī, jāla catitāyani'lh; tzē nalakspūta.

²⁷ 'Jā tī chā'tin catitanūlh naka'lhāna'n na ixchic chā'tin tī tli'huī'qui palh jā pūla nachī'can ixtēcu' chic. A'cxni' chī'huī'līcanī'ttza', a'cxni' tzētza' namakka'lhāna'ncan.

²⁸ 'Ixlicāna' tū iccāhuanīyān: Tzē namātza'nkēna'ni'can ixlīpō'ktu ixcuentaca'n tachi'xcuui't ē catūxcuūh jā tze tū tahuan. ²⁹ Palh catīhuālh ixuanlī jā tze tū tlāhua Espīritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca. Xla' naka'lhī ixcuenta pō'ktu quilhtamacuj.

³⁰ Jesús huanlī huā'mā' ixpālacata ixtahuan: “Xla' ka'lhī jā tzeza ū'ni'.”

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús

Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21

³¹ Ā'līstān tachā'lh ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús. Tatāyalh nac kēpūn ē māta'satīnīni'nca xla'.

³² Tachi'xcuui't ixtalītastī'li'nī't ē tahuanilh:

—Tayāna'lh mīntzī' nac kēpūn ē mīntā'timīn ē tatā'chihuīna'ncu'tunān.

³³ Xla' cākelhtīl̄h:

—¿E ca'tzīyā'tit tīchu iccālaktzī'n hua'chi quintzī' ē quintā'timīn?

³⁴ Ixcālaktzī'nkō' ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh ē ixtalītastī'li'nī't ē cāhuanilh:

—Tzamā' ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn. ³⁵ Ixlīpō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n Dīos, ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn.

4

Cha'nāna'

Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8

¹ Palaj tunca Jesús tzucupāl̄h māsu'yu na ixquilhtūn mar. Talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuui't ē ū'tza' lītojōlh a'ktin nac barco. Tahuī'lh nac barco tū ixuī'lh na ixkelhni' xcān. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't tatachokolh na ixquilhtūn xcān. ² Lhūhua' ixcālīmāsu'yuni'mā'lh tū līca'tzīni'can. A'cxni' ixcāmāsu'yuni'mā'lh, cāhuanilh:

³ —Cakexpa'ttit. Ixuī'lh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh nacha'n ixlīcha'nat. ⁴ A'cxni' ixmakahuanīmā'lh līcha'nat, makapitzīn tayujli nac tej. Tamīlh spūnī'n ē tasacua'lh.

⁵ Ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' jā jā pūlhmā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' līcha'nat ixpālacata jā pūlhmā'n ti'ya't. ⁶ A'cxni' chī'chīnī'lh, scācli xapa'lhma' ixpālacata jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnecli. ⁷ Ā'makapitzīn līcha'nat huampala tayujli nac cā'ltucū'n ē lhtucu' tastacli ē tamā'ktzī'lh ē jā tū taha'ca'lh. ⁸ Ā'makapitzīn līcha'nat tayujli jā tze ti'ya't ē pu'nli ē stacli ē mātā'lh ixtahua'ca't. Makapitzīn līcha'nat tamāstā'lh pu'xamacāj ē ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam ē ā'makapitzīn tamāstā'lh a'ktin cientu.

⁹ Jesús cāhuanilh:

—Palh kexpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

Jesús māsu'yulh tū līca'tzīni'can

Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10

¹⁰ A'cxni' ixta'a'nī'ttza' lhūhua' tachi'xcuui't, xmān tatachokolh Jesús ē kelhacāujtu' ē ā'makapitzīn huampala. Kelhacāujtu' takelhasqui'nīlh ixpālacata tū līca'tzīni'can. ¹¹ Jesús cāhuanilh:

—Dios cāmāsu'yunī'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ixpālacata chī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. Ā'makapitzīn iccālītachihiuīna'n xmān chī natalīca'tzīni'n. ¹² Chuntza' masqui takexmatli, jā catitaca'tzīlh ē masqui talaktzī'n, tasu'yu hua'chi jā talacahuāna'n. Ū'tza' jā catitalīlakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n ē jā caticāmātza'nkēna'ni'ca ixcountaca'n.

Tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can

Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15

¹³ Jesús cāhuanilh:

—Palh jā kexpa'tā'tit huā'mā' tū līca'tzīni'can, jā catica'tzī'tit ixlīpō'ktu ā'makapitzīn. ¹⁴ Cha'nāna' cha'nli ixtachihiuīn Dios. ¹⁵ A'ntza' jā yujli līcha'nat nac tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcu'huī't tī takexmatli ē palaj milh skāhuī'ni' ē cāmāpātza'nkēnīlh tū ixtasca'tnī't.

¹⁶ Nā chuntza' jā yujli līcha'nat nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi tī takexmata ixtachihiuīn Dios ē talakatī. ¹⁷ Hua'chi līcha'nat tū jā ixka'lhī pūlhāmā'n ixtankēxē'kca'n jā tāyani'lh, chuntza' xlaca'n jā makās tatāyani'. A'cxni' tapātī catūhuālh o a'cxni' cāputzastālani'can ixpālacata tū ta'a'ka'ī'lh, jā'tza' talakatī ē tamakxteku'tun ixtachihiuīn Dios.

¹⁸ Jā yujli līcha'nat nac cā'lhucū'n, ū'tza' hua'chi xlaca'n tī takexmata tachihiuīn ē sca'ta. ¹⁹ Masqui tasca'tli, talacapāstaca chī natalīhuā'yan ē chī lacricujnu' natalīhuan. Nā talacasqui'n lhūhua' catūhuālh. Ixlīpō'ktu huā'mā' cāmāmakchuyī ē jā cāmakxteka natalacapāstaca tū takexmatli. Jā'tza' tatasu'yu palh ta'a'ka'ī'. Chuntza' tzamā' hua'chi lhtucu' tū tamā'ktzī'lh līcha'nat.

²⁰ Jā yujli līcha'nat nac tze ti'ya't, ū'tza' hua'chi xlaca'n tī takexmata tachihiuīn ē tasca'ta ē tzej tatasu'yu palh ta'a'ka'ī'. Ixlīpō'ktuca'n taka'lhī tū natalīmakapāxuī Dios. Xlaca'n hua'chi līcha'nat tū mās'tā'lh pu'xamacāuj ē makapitzīn ā'chulā' taca'tzī tamakapāxuī Dios. Xlaca'n hua'chi līcha'nat tū mās'tā'lh tu'tumpu'xam o a'ktin cientu ixtahua'ca't.

Chī lītaxtu hua'chi pūcās

Lc. 8:16-18

²¹ Jesús cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin līmin pūcās ē nalīmakchahua catūhuālh o nahui'lī na ixtampīn tama'. Hui'līcan a'ktin nac mesa o a'ktin nac cajón. ²² Pō'ktu tū tatzē'knī't chuhua'j, pō'ktu namāsu'yukō'can. Tū tatzē'knī'tcus, ū'tza' naca'tzikō'can. ²³ Palh kexpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

²⁴ Chuntza' cāhuanilh Jesús:

—Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit. Palh nalīhui'lī'yā'tit nasca'tā'tit, Dios nacāmaktāyayān ē ā'chulā' nasca'tā'tit. ²⁵ Tī cuenta tlahua ixtachihiuīn Dios, ā'chulā' nasca'ta. Tī jā cuenta tlahua, napātza'nkākō' tū kexmatnī't.

Chī lītaxtu hua'chi līcha'nat ē chī līstaca

²⁶ Jesús huanli:

—Chī Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi a'cxni' chā'tin chi'xcu' nacha'n līcha'nat nac ti'ya't. ²⁷ Xla' nalhtata tzī'sa ē natā'kaquī' tzi'saj. Līcha'nat napu'n ē nastaca ē xla' jā ca'tzī chī līpu'nli ē chī līstacli. ²⁸ Ti'ya't ixlīmān makapu'nli; pūla tasu'yu xapa'lhma' ē palaj tunca xaxihuī't ē ā'līstān tza'ktza'n. ²⁹ A'cxni' scāclitza' ē cuxi'tza' nahuan, palaj tunca ī'can ixpālacata chilhtza' quilhtamacuj tū napū'ī'can.

Chī lītaxtu hua'chi xalīcha'nat mostaza

Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19

³⁰ Jesús huanli:

—¿Chī huan ixlīmāpa'ksīn Dios? ¿Chī nalīmāsu'yuyāuj chī natalhūhua'n xlaca'n tī Dios cāmāpa'ksī? ³¹ Natalhūhua'n hua'chi a'ktin xalīcha'nat tū huanican mostaza. Huā'mā' xalīcha'nat ā'chulā' xamactzina'j ē jā ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn līcha'nat tū cha'ncan. ³² A'cxni' cha'ncanī'ttza', ē nastaca, ka'tla' nahuan ē lhūhua' ixpekenī'n naka'lhī. Chuntza' spūnī'n tze natatlahua ixmāsekca'n jā skē'knin.

Jesús māsu'yulh tū līca'tzīni'can

Mt. 13:34-35

³³ Chuntza' lhūhua' ixcālīmāsu'yuni' tū līca'tzīni'can ē līlacatzucu cāmāsu'yuni'lh chuntza' chī tzē natalīscā'ta. ³⁴ Xmān tū līca'tzīni'can ixcālītā'chihuīna'n tachi'xcu'huīt. A'cxni' ixlīmānca'n xla' ē ī'scujnu'nī'n, tzej ixcālīmāsu'yuni' ixlīpō'ktu.

Jesús cāmāca'cslīh ū'ni' ē mar

Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25

³⁵ Kōtanūtza' ixuanī't tāmā' quilhtamacuj ē Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ca'a'uj ixtuntacut nac xcān.

³⁶ Jesús ixuī'lhcus nac barco, ē chuntza' talīlē'lh nac barco ē cāmāxtekli lhūhua' tachi'xcu'huīt. Ā'makapitzīn barco nā tatā'a'lh ixtuntacut nac xcān. ³⁷ A'cxni' ixtatacutmā'nalh, palha' tzuculh ū'nun. Mar sno'kli barco ē ixlītatsumamā'lh xcān. ³⁸ Jesús xtum ixmā'lh nac barco ē ī'ltatamā'lh ē ixa'ktzi'mā'lh a'ktin ixa'ktzi'. Tamālahuanilh ē tahananilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', tā'cnūmā'nauj ē hui'x jā cuenta tlāhua'ya'.

³⁹ Jesús tā'kaquī'lh ē lacaquilhnīlh ū'ni' ē huanilh mar:

—Caca'csla'.

Ca'cslalh ū'ni' ē ca'cs tahuī'lh mar. ⁴⁰ Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? Jā quilālīpāhuanāuj.

⁴¹ Talī'a'cnīlh ē talāhuanilh chā'tunu' xlaca'n:

—¿Tichūyā chī'xcu' huā'mā'? Hasta tzē cāmāpa'ksī ū'ni' ē mar ē takexmatni'.

5

Chī'xcu' xala' nac Gadara tī ixcāka'lhī jā tzeya ū'nī'n

Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39

¹ Tachā'lh xlaca'n ixtuntacut mar nac a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. ² A'cxni' Jesús tacutli nac barco, palaj tunca laktalacatzuna'jīlh chā'tin chī'xcu' tī taxtulh na ixpu'nan pūtā'cnūn. Ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. ³ Xla' ixlāhuī'lh nac lhu'cu' jā ixcāmā'cnūcanī't nīnī'n. Jā tī chā'tin tzē ixchī' ē masqui ixlīchī'can cadenas. ⁴ Maklhūhua' ixtūpīxchī'canī't ē ixmacatūpīxchī'canī't līcā'n ē cadenas ē xla' lacpu'xli cadenas ē lacstīn tlāhualh līcā'n ē jā tī chā'tin tzē ī'skāhuī'. ⁵ Cā'tzī'sni' ē cā'cu'huīni' jā ixuī'lh lhu'cu' ē na ixlacapūn sipej pō'ktu quilhtamacuj ixta'satā'kchoko ē ixlītakāhuī'can chihuix. ⁶ Makatcus ixmīmā'cha' Jesús a'cxni' chī'xcu' laktzī'lh ē laktu'jnulh ē lakachi'xcu'huī'lh. ⁷ Tā'chihuīna'nli palha' ē huanli:

—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icuī'lh, Jesús? Hui'x ī'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mimaca'tzi tū icltahuamā'lh? Icsqui'ni'yān jā naquintimakapātīnīna'.

⁸ Chuntza' ī'squi'ni'mā'ca Jesús ixpālacata xla' ixuaninī't jā tzeya ū'ni':

—Cataxtunī' tāmā' chī'xcu'.

⁹ Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Chī huanica'na'?

Xla' kelhtīlh:

—Quīhuanican Legión ixpālacata quina'n lhūhua'.

¹⁰ Ixtasqui'ni'mā'nalh Jesús jā cacāmācā'lh makat. ¹¹ Lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'nalh lacatzuna'j a'ntza' na ixlacapūn sipej. ¹² Jā tzeya ū'nī'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Caquilāmacamini'uj lhūhua' pa'xni'n ē tzē na'ictanūpalayāuj na ixpūlacni'ca'n tāmā' pa'xni'n.

¹³ Palaj tunca cāmāxtekli natatanū. Jā tzeya ū'nī'n tataxtunī'kō'lh chī'xcu' ē tapūlactojōlh ixpūlacni'ca'n pa'xni'n. Xlaca'n tatu'jnulh ta'a'lh lacatampān ē tatojōcha' nac xcān ē tajicsua'kō'lh. Chī a'ktu' mīl pa'xni'n ixtahuanī't.

¹⁴ Chī'xcu'huī'n tī ixtamaktaka'lh mā'nalh pa'xni'n ē tatzā'lalh ē tamāca'tzīnīni'lh nac cā'lacchicni' ē ixquilhtūn cā'lacchicni'. ¹⁵ A'cxni' ā'makapitzīn tachā'lh jā ixuī'lh Jesús,

xlaca'n talaktzī'lh chi'xcu' tī jātza' ixcāka'lhī jā tzeya ū'nī'n. Xla' ca'cs ixuī'lh ē ixmālhekē'canī'ttza'. Xlaca'n tajicua'nli. ¹⁶ Tī ixtalaktzī'nī't tahuanilh tū ixa'kspulanī't chi'xcu' tī ixcāka'lhīnī't jā tzeya ū'nī'n ē nā tū ixcā'a'kspulanī't pa'xni'n. ¹⁷ Palaj tunca tatzuculh tasqui'ni' Jesús nataxtu a'ntza'.

¹⁸ A'cxni' Jesús ixtojōmā'lh nac barco, milh chi'xcu' tī ixcāka'lhīnī't jā tzeya ū'nī'n ē squi'ni'lh camakxtekli natā'a'n. ¹⁹ Jesús jā makxtekli natā'a'n ē huanilh:

—Cataspī'tti na minchic ē nacāhua'ni'kō'ya' mintalakapasni' ē minamigos lhūhua' tū Māpa'ksīni' tlahuani'nī'ta'n ē chī lakalhu'manī'ta'n hui'x.

²⁰ Chi'xcu' a'lh ē calhāxcuahuālh jā huanican Decápolis xla' tzuculh lichihiuīna'n tū Jesús tlahuani'lh. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcu' tū talī'a'cnīlh.

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56

²¹ A'cxni' Jesús pūtacutpālh barco ixtuntacut nac xcān, talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcu' tū jā xla' ixuī'lh lacatzuna'j nac mar. ²² Milh chā'tin xapuxcu' ixtemploca'n israelitas ē ixtacuhuīni' Jairo. A'cxni' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh. ²³ Squi'ni'lh ē huanilh:

—Quintzu'ma'jāt nīmā'ltza'. Cata't ē namacaxa'ma'ya'. Natzeyan ē nalatahui'lapala.

²⁴ Jesús tā'a'lh. Ixtastālani' lhūhua' tachi'xcu' tū ē ixtalālacxquititēlha. ²⁵ Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixta'jatatlā. Ixka'lhītza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. ²⁶ Lhūhua' doctornu' ixtamakapātīnīnī't ē ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn ē jā tū tū ixmacuani'. Ā'chulā' ixlamā'. ²⁷ Ixkexmatnī't chī ixtlahua Jesús ē lakta-lacatzuna'jīlh na ixchakēn na ixpu'nanca'n lhūhua' tachi'xcu' tū ē xa'malh ixlu'xu'.

²⁸ Chuntza' tlhualh ixpālacata puhuanli: “Xmān ca'icxa'malh ixlu'xu' ē na'ictzeyan.”

²⁹ Chuntza' palaj tunca tzeyanli. Makca'tzīlh na ixmacni' ixtzeyanī'ttza' ixta'jatatlā. ³⁰ Palaj tunca Jesús u'cxca'tzīlh chī ixlīmātzeyīnī't ixlītlī'hui'qui. Cālaktalakspi'tli tachi'xcu' tū ē cāhuanilh:

—¿Tīchu xa'malh quilu'xu'?

³¹ Tahuanilh ī'scuju'nī'n:

—Laktzī'na' chī lhūhua' tachi'xcu' tū talālacxquitiyān. Ē hui'x kelhasqui'nīnī'na': “¿Tīchu quixa'malh?”

³² Xla' calhāxcuahuālh ixlacaputzamā'lh nalaktzī'n tī ī'xa'manī't. ³³ Puscāt ixca'tzī tū ixa'kspulanī't ē chī ixtzeyanī'ttza' ē xla' ixjicua'n. Ī'xpīpitēlha laka'lh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanikō'lh. ³⁴ Xla' huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'. Līpāxuhua capit. Tzeyanī'ta' mīnta'jatatlā.

³⁵ Ixchihiuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' tamīlh makapitzīn xalanī'n na ixchic Jairo. Tahuanilh Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. ¿Tū ixpālacata māmāchuyī'ya'cus Mākelhtahua'kē'ni'?

³⁶ Jesús jā cuenta cātlahuani'lh tū ixtahuan. Huanilh xapuxcu' xala' nac templo:

—Jā cajicua'nti, xmān ca'a'ka'ī'.

³⁷ Jesús jā makxtekli jā tī chā'tin nastālani', xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ixtā'tin Jacobo.

³⁸ Ta'a'lh na ixchic xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. A'cxni' tachā'lh, Jesús laktzī'lh lhūhua' tachi'xcu' tū. Ixtacalhuamā'nalh ē ixtata'samā'nalh. ³⁹ Jesús a'cxni' tanūlh, cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata ta'sayā'tit ē calhua'nā'tit? Tzu'ma'jāt jā nīnī't, xmān lhtatamā'lh.

⁴⁰ Xmān talīlītzī'nli. A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n, cālē'lh ixtāta' tzu'ma'jāt ē ixtzī' ē tī ixtatā'minī't. Tatanūlh jā ixmā'lh tzu'ma'jāt. ⁴¹ Macachi'palh tzu'ma'jāt ē huanilh:

—Talita cumi. (Huā'mā' tachihiuīn huanicu'tun: Tzu'ma'jāt, icuanīyān catā'kaqui'.)

⁴² Palaj tunca tā'kaquī'lh tzu'ma'jāt ē xla' ixlatlā'huan. Xla' ixka'lhī a'kcāujtu' cā'ta. Tachi'xcuui't talī'a'cnīlh ē tajicua'nli. ⁴³ Jesús māpa'ksīlh jā tī chā'tin ixtamāca'tzīnīlh ē cāhuanilh:

—Camāhuī'tit tzu'ma'jāt.

6

Jesús taspī'tli nac Nazaret

Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30

¹ Jesús taxtulh a'ntza' ē taspī'tli na ixcā'lacchicni' jā ī'stacnī't ē tastālani'lh ī'scujnu'nī'n. ² A'cxni' chilh quilhtamacuj tū pūjaxcan, tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tzuculh māsu'yu. Lhūhua' tachi'xcuui't takexmatli ē talī'a'cnīlh ē tahuanli:

—¿Jāchu sca'tli huā'mā' chī'xcu' tū ca'tzī? ¿Tuchūyā talacapāstacni' maxquī'canī't? ¿Chī tzē nacālītlahua tzamā' lī'a'cnīn? ³ Ū'tza' huā'mā' xuacna' ē María ixtzī'. Nā xla' ixpuxcu'ca'n Jacobo ē José ē Judas ē Simón. Tahui'lāna'lh huā'tzā' xanastancunu'puscan.

Ū'tza' talīsītzī'lh ē talakmaka'lh Jesús. ⁴ Xla' cāhuanilh:

—Chā'tin a'kchihiuīna' nalakachi'xcuui'can calhāxcuui'lh na'a'n. Xmān xalanī'n na ixcā'lacchicni' ē ixtalakapasnī'n jā talakachi'xcuui'cu'tun.

⁵ A'ntza' na ixcā'lacchicni' Jesús jāla tlhualh lī'a'cnīn. Xmān cāxa'malh makapitzīn ta'jatatlani'n ē cāmātzeyīlh. ⁶ Jesús lī'a'cnīlh ixpālacata jā ta'a'ka'ī'lh. Ixmāsu'yutēlha nac a'katunu' lacstī'na'j cā'lacchicni'.

Jesús cāmacā'lh ī'scujnu'nī'n nata'a'kchihiuīna'n

Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6

⁷ Jesús cātā'talacxtimīlh kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ē tzuculh cāmacā'n chā'tu'yūn ē cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn natamāxtu jā tzeya ū'nī'n. ⁸ Cāhuanilh:

—Jā tū tilī'pinā'tit nac tej, nūn morralh, nūn pāntzīn, nūn tumīn na mimbolsaca'n. Xmān nalī'pinā'tit mimpāla'cca'n ē ⁹ natatūnū'yā'tit mincacli'ca'n. Jā tilī'pinā'tit pūtu' milu'xu'ca'n, xmān pūtin.

¹⁰ Jesús cāhuanipāl'h:

—Calhāxcuui'lh nac chic jā nachipinā'tit, a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit nac tzamā' cā'lacchicni'. ¹¹ Palh catīxcuui'lh jā cātamānūyān na ixchic ē palh jā takexmatcu'tun tū hua'nā'tit, cataxtutit tzamā' cā'lacchicni'. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxtit mintujanca'n ē nayuja pokxni' na ixlacatampūn mintujanca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli. Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. A'cxni' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō', xlaca'n natapātīni'n ixpālacata jā takexmatcu'tunli. A'chulā' natapātīni'n xlaca'n ē jā xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra —cāhuanilh.

¹² Ta'a'lh scujnu'nī'n ē ixtamāsu'yuni' tachi'xcuui't ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n. ¹³ Tamāxtulh lhūhua' jā tzeya ū'nī'n. Ixcālīmūtlahua aceite lhūhua' ta'jatatlani'n ē cāmātzeyīlh.

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'

Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9

¹⁴ Rey Herodes kexmatli tū ixtlahuamā'lh Jesús ixpālacata lhūhua' tī ix-talīchihiuīna'mā'nalh. Herodes huanli:

—Juan tī ixmā'kpaxīni'n lacastālancuana'nī't ixlacpu'na'ī'tātcān nīnī'n. Ū'tza' līka'lhī lītli'huī'qui tū lītlahua lī'a'cnīn.

¹⁵ Makapitzīn ixtahuan:

—Ū'tza' Elías tī ixa'kchihiuīna' Dios xalanī'n makāstza'.

Ā'makapitzīn ixtahuampala:

—Ū'tza' a'kchihiuīna' chī xalanī'n makāstza'.

¹⁶ A'cxni' huanica Herodes tū tlhualh Jesús, xla' huanli:

—Ū'tza' Juan tī icmā'a'cchu'cunīni'lh. Xla' lacastālancuana'nī't ē taxtulh na ixpu'nan nīnī'n.

¹⁷ Herodes ū'tza' ixmāpa'ksīnī't ē ixmāchi'panīni'nī't Juan ē ixmāchī'nīni'nī't nac pūlāchī'n ixpālacata Herodías tī xpuscāt Felipe ixuanī't. Huā'mā' Felipe ixtā'tin Herodes. Herodes ixtā'tahui'la tzamā' puscāt. ¹⁸ Juan ixuaninī't Herodes:

—Jā minī'ni' chī tā'tahui'la'ya' xpuscāt mintā'tin.

¹⁹ Ū'tza' Herodías līlālh ixtā'lāquichlaktzi' Juan ē ixmaknīcu'tun. Jāla ixmaknī ²⁰ ixpālacata Herodes ixjicua'ni' Juan. Ixca'tzī tzeya chī'xcu' ixuanī't Juan ē līlācatejtin ixlātā'huan. Ū'tza' Herodes jā līmakxtekli Herodías natlahuani' Juan tū ixtlahuacu'tun. Masqui Herodes tamakchuyīlh ixpālacata tū māsuyulh Juan, ixkexmatcu'tun. ²¹ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Herodías tzē tlahualh ixtapāxuhuān. Herodes tlahualh ixcā'tani' a'cxni' chā'lh ixcā'ta. Cā'invitarlīlh nacātā'huā'yan na ixchic xanapuxcu'nu' ē xamāpa'ksīni'nī'n ē generales tī ixtatā'scuja nac estado Galilea. ²² Ixtzu'ma'jāt Herodías tanūlh ē tīlīh ē cāmākapāxuīlh Herodes ē tī ixcātā'huā'yamā'lh. Rey Herodes huanīlh tzu'ma'jāt:

—Caquisqui'ni' tū lacasqui'na' ē quit na'icmaxquī'yān.

²³ Lacatejtin huanīlh:

—Ixlicāna' tū icuanin. Na'icmaxquī'yān tū naquisqui'ni'ya' masqui i'tāt jā quit icmāpa'ksī.

²⁴ Tzu'ma'jāt taxtulh ē kelhasqui'nīlh ixtzī':

—¿Tū na'icsqui'ni'?

Xla' huanīlh:

—Nasqui'na' ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'.

²⁵ Tzu'ma'jāt palaj tunca tanūlh jā ixuī'lh rey ē huanli:

—Iclacasqui'n ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'. Chuhua'j palaj tunca naquimaxquī'ya' a'ktin nac pulātu.

²⁶ Ū'tza' līlīpuhuanli rey Herodes ixpālacata tū ixmālacnūni'nī't tzu'ma'jāt. Masqui līlīpuhuanli, jātza' la lakpalīlh ixtachihiuīn ixpālacata ixtakexmatnī'ttza' tī ixcā'invitarlīcanī't. ²⁷ Palaj tunca rey māpa'ksīlh chā'tin mayūlh nalīmin ixa'kxāk Juan. Xla' a'lh nac pūlāchī'n ē a'cchu'culh. ²⁸ Līminca ixa'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxquī'ca tzu'ma'jāt. Tzu'ma'jāt maxquī'lh ixtzī'.

²⁹ A'cxni' cāmāca'tzīnīca ī'scuju'nī'n Juan, xla'ca'n tamīlh ē tasacli ixmacni' ē tamā'cnūlh nac a'ktin pūtā'cnūn.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chī'xcuhuī'n

Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

³⁰ A'cxni' apóstoles talaktaspi'tli Jesús, tahuanikō'lh pō'ktu tū ixtatlahuanī't ē tū ix-tamāsu'yunī't. ³¹ Jesús cāhuanīlh:

—Cata'ntit xmān hui'xina'n ē caquilātā'miuj jā nūn chā'tin lahuī'lh ē najaxāuj mac-sti'na'j.

Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtaquīlakla Jesús ē chuntza' ī'scuju'nī'n jāla ixtahuā'yan. ³² Tatojōlh a'ktin nac barco xmān xla'ca'n ē ixta'a'mā'nālh jā jā tī ixa'nancan. ³³ Lhūhua' tachi'xcuhuī't talaktzī'lh a'cxni' ixta'a'mā'nālh ē talakapasli. Xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni' catujan tatu'jnulh a'ntza' ē tachā'lh pūla. ³⁴ A'cxni' Jesús taxtulh nac barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ē cālakalhu'manli ixpālacata tatasu'yulh hua'chi purecu' tū jā taka'lhī tī nacāmaktaka'lhā. Tzuculh cāmāsu'yuni' lhūhua' catūhuālh. ³⁵ A'cxni' ī'smalanka'namā'lhtza', scuju'nī'n talakmilh Jesús ē tahuanīlh:

—Kōtanūtza' ē huā'tzā' jā nac cā'lacchicni'. ³⁶ Cacāmacapi tachi'xcuhuī't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n calhāhuālh jā yākō'lh chic ixpālacata jā taka'lhī tū natahua'.

³⁷ Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Tahuanilh:

—Lhūhua' tachi'xcuhuī't. Ixlacasqui'nca makās namakscujcan ē chuntza' tzē nalītamāhuacan pāntzīn tū na'iccāmāhuī'yāuj xlaça'n.

³⁸ Jesús cāhuanilh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit? Caquīlaktzī'ntit.

Taquīlaktzī'lh ē a'cxni' taca'tzīlh, tahuaniilh:

—Macquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti'.

³⁹ Xla' cāmāpa'ksīlh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmāpitzitit ē xtum catatahuī'lh pūlacatunu' nac cā'seketni'.

⁴⁰ Ixui'lh pūlacatunu' jā tatahuī'lh a'ktin cientu. Nā ixui'lh ā'makapitzīn pūlacatunu' jā tatahuī'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴¹ Jesús cātayalh macquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti' ē talacayāhualh nac a'kapūn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē cāmāquī'lh ī'scujnu'nī'n. Xlaça'n tamāpitzīlh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhuī't. Nā cāmāpitzini'lh tantu' squī'ti' ixlīpō'ktuca'n. ⁴² Taha'lh ixlīpō'ktuca'n ē taka'sli. ⁴³ A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'nī'n tasacli xalacpītzun pāntzīn ē squī'ti'. Lītatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quītāxtūni'lh. ⁴⁴ Tī tahuā'yalh a'kquitzis mil chī'xcuhuī'n ixtahuanī't.

Jesús kelhtlā'huanli xcān

Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21

⁴⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Catojō'tit nac barco ē capūla'tit ixtuntacut nac mar nac Betsaida līhuan quit na'iccāmacā'n tachi'xcuhuī't.

⁴⁶ A'cxni' ixcāmacā'nkō'nī'ttza', xla' tā'cxtunu'lh nac sipej na'orarlī. ⁴⁷ A'cxni' tā'cnūlh chī'chini', Jesús ixlīmān ixui'lh nac ti'ya't līhuan ī'scujnu'nī'n ixta'a'mā'nalh nac barco ixpu'nan mar. ⁴⁸ Jesús laktzī'lh chī jāla ixa'n barco ixpālacata ixū'numā'lh. A'cxni' ī'xkakamā'lhtza', Jesús cālakmilh. Ixkelhtlā'huantēlha xcān ē ixcālaktalacatzuna'jīlh. ⁴⁹⁻⁵⁰ Xlaça'n talaktzī'lh ē tajicua'nli ē tata'salh. Ixlīpō'ktuca'n talaktzī'lh catīhuālh ixlkelhtlā'huantēlha xcān ē tapuhuanli ixtalakachuyamā'nalh ē ū'tza' talījicua'nli. Palaj tunca Jesús cātā'chihuīna'nli xlaça'n ē cāhuanilh:

—Catahuixcānī'tit ē jā cajicua'ntit. Quit tī icmimā'lh.

⁵¹ Tojōlh nac barco jā ixtahuī'lāna'lh xlaça'n ē ca'cslalh ū'ni'. Xlaça'n talī'a'cnīlh.

⁵² Masqui ixtalaktzī'nī't chī Jesús mālhuuīlh pāntzīn, jā ixta'a'ka'ī'ni'lh ixlītlī'hui'qui Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh ta'jatatlānī'n nac cā'lacchicni' Genesaret

Mt. 14:34-36

⁵³ A'cxni' Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'a'lh ixtuntacut nac xcān, ē tachā'lh nac ti'ya't jā huani-can Genesaret ē tachī'jūlh ixbarcoca'n. ⁵⁴ A'cxni' tataxtulh nac barco, tachi'xcuhuī't talakapasli Jesús. ⁵⁵ Palaj ta'a'lh calhāxcuhuālh ē tzucuca cālīmīncan ta'jatatlānī'n nac talajni'. Cālē'nca jā ixui'lh Jesús. ⁵⁶ Calhāxcuhuālh Jesús tanūlh nac lacsti'na'j cā'lacchicni' ē nac xaka'tla' cā'lacchicni' ē masqui nac ranchuj, ixcāmāpī'can ta'jatatlānī'n nac talajni' ē ī'squi'ni'can xmān cacāmāxtekli nataxa'ma ixtampān ixlū'xu'. Ixlīpō'ktuca'n tī taxa'malh ixlū'xu' tatzeyankō'lh.

7

Tū cālactlahua chī'xcuhuī'n

Mt. 15:1-20

¹ Talaktalacatzuna'jīlh Jesús fariseos ē makapitzīn xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn xalanī'n nac Jerusalén tī ixtalakmini't Jesús. ² Ixtalaktzī'nī't makapitzīn ī'scujnu'nī'n Jesús tī ixtahuā'yamā'nalh ē jā pūla ixtamakacha'ka'nī't. ³ Jā chuntza' ixtatlahua fariseos ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn israelitas. Palh xlaça'n jā pūla ixtamakacha'ka'n chuntza' chī ixlacasqui'nca, jā ixtahuā'yan ixpālacata ixtalakachi'xcuhuī' ixtahuī'latca'n

ī'xū'nāpapca'n. ⁴ A'cxni' ixtaquītaspi'ta nac lītāmāuj, jā ixtahuā'yan palh jā tzej ixtamachā'ka'n pūla. Ixtamākentaxtū lhūhua' ixtahui'latca'n ī'xū'nāpapca'n hua'chi chī talipūche'kē' vasos ē tla'ma'nc ē tamacatzucun līcā'n ē ixpūtama'ca'n. ⁵ Takelhasqui'nīlh Jesús fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn:

—¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n jā tamākentaxtū tū quixū'nāpapca'n quīncātāmāsu'yuni'n? Tahuā'yan ē jā pūla tamakachā'ka'n chī ixlacasqui'nca.

⁶ Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n. Mimpālacataca'n lītzo'kli profeta Isaías jā tatzo'kni':

Tzamā' tachi'xcu'huī't xmān tahuan quintalakachi'xcu'huī'.

Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksīlh.

⁷ Jā tū līmacuan chī quintalaktaquilhpūta.

Tū tamāsu'yu, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcu'huī'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios ē mākentaxtūyā'tit ixtahui'latca'n mixū'nāpapca'n. Hui'xina'n pūche'kē'yā'tit tla'ma'nc ē vasos chī ixlacasqui'nca ē tlahua'yā'tit lhūhua' ā'makapitzīn tahui'lat.

⁹ Nā cāhuanilh:

—Puhua'nā'tit tze chī mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios ē mākentaxtūyā'tit mintahui'latca'n. ¹⁰ A'ntza' jā tzo'kli Moisés, chuntza' huanli:

Cacālākachi'xcu'huī' mintāta' ē mintzī'.

Moisés nā huanli:

Camāmāknīnīnca tī cachīhuālh huani ixtāta' o ixtzī'.

¹¹ Hui'xina'n xtum hua'nā'tit. Māsu'yu'yā'tit palh chā'tin chī'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī': "Jāla icmaktāyayān ixpālacata ixlipō'ktu tū icka'lhī, ū'tza' Corbán." (Huā'mā' tachi-huīn huanicu'tun: icmālācnūni'nī'ttza' Dios.) ¹² Chuntza' jā makxtekā'tit nacāmaktāya ixtāta' ē ixtzī'. ¹³ Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios ixpālacata māsu'yu'yā'tit ixlacasqui'nca namākentaxtūcan ixtahui'latca'n mixū'nāpapca'n. Lhūhua' tū tlahua'yā'tit hua'chi tzamā' —huanli Jesús.

¹⁴ Jesús cāmāta'satīnīnī'lh tachi'xcu'huī't ē cāhuanilh:

—Caquilākexmatni'uj milipō'ktuca'n ē caca'tzītit. ¹⁵ Jā tū a'nan tū naquilhtanū chī'xcu' hua'chi līhua' ē chuntza' nalīka'lhī ixcuenta. Tū naquilhtaxtu chā'tin chī'xcu' tū jā tze tachi'huīn, ū'tza' nalīka'lhī ixcuenta. ¹⁶ Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit —huanli Jesús.

¹⁷ A'cxni' Jesús ixtanūnī't nac chic, jātza' ixa'nan lhūhua' tachi'xcu'huī't. Ī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh tūchu ixuanicu'tun tū līca'tzīnī'can. ¹⁸ Jesús cāhuanilh:

—Nā hui'xina'n ¿ē jā kexpa'tā'tit? Ca'tzīyā'tit catūxcu'huālh tū naquilhtanū chā'tin chī'xcu', ū'tza' jā catilactlahualh. ¹⁹ Ū'tza' xmān tajō na ixpān ē chuntza' taxtu. Jā catitanūlh na ixtalacapāstacni'.

Chuntza' līmāsu'yulh pō'ktu tze tū hua'yāuj. ²⁰ Jesús chihuīna'mpālh:

—Tū quilhtaxtu chā'tin chī'xcu', ū'tza' nalactlahua. ²¹ Palh jā tze ixtalacapāstacni' chā'tin chī'xcu', xla' napuhuan tū jā tze. Ū'tza' nalīka'lhīcu'tun ixtā'lāpāxqui'n ē nalītlahua tū jā tze ē nalīmāknīnī'n. ²² Naka'lhāna'n ē naka'lhīcu'tun tū ixtā'ā'chā'tin ē natlahua tū jā tze. Natampi'lhīnī'n ē na'a'kskāhuī'nin ē natlahua tū jā tze ē nalakca'tzāna'n ē na'a'ksa'nini'n ē ka'tla' namakca'tzī ē jā tze ixtalacapāstacni' naka'lhī. ²³ Pō'ktu tzamā' tū jā tze ē tamātlahuī jā tze chā'tin chī'xcu'. Nā tzamā' tataxtu na ixpūlacni' chā'tin chī'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni' —huanli Jesús.

Puscāt xamini' a'ka'tī'ni'lh Jesús

Mt. 15:21-28

²⁴ A'cxni' Jesús huankō'lh, xla' taxtulh ē a'lh ā'lacatin jā tahui'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón. Tanūlh a'ktin nac chic. Masqui ixlacasqui'n jā tī chā'tin ixca'tzīlh

ixuī'lh a'ntza', jāla tatzē'kli. ²⁵ Palaj tunca milh chā'tin puscāt. Ixtzu'ma'jāt puscāt ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. Māca'tzīnīca a'cxni' chilh Jesús ē lakmilh ē tatzokostani'lh. ²⁶ Puscāt jā israelita ixuanī't; xla' sirofenicia ixuanī't. Ī'squi'ni' talakalhu'mān camāxtuni'lh ixtzu'ma'jāt jā tzeya ū'ni'. ²⁷ Jesús huanilh:

—Pūla cataka'sli lacstīn. Jā minī'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacāmaxquī'can chichī'n.

²⁸ Puscāt kelhtīlh:

—Ixlicāna', Māpa'ksīni'. Masqui icca'tzītza', chichī'n tzē tasacua' tū tamakā'n lacstīn na ixtampīn mesa.

²⁹ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tze chī hua'na'. Tzētza' napina' na minchic. Jā tzeya ū'ni' taxtuni'nī'ttza' mintzu'ma'jāt.

³⁰ Puscāt a'lh na ixchic. Ixtzu'ma'jāt ixmā'lh nac tama' ē ixtasu'yu ixtaxtuni'nī'ttza' jā tzeya ū'ni'.

Jesús mātzeyīlh chi'xcu' tī jāla ixa'kahuāna'n ē jāla ixchihuīna'n

³¹ Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē tētaxtulh nac Sidón ē jā ixmāpa'ksī Decápolis. Taspī'tli nac mar tū huanican Galilea. ³² Līmini'ca chā'tin chi'xcu' tī jā ixa'kahuāna'n ē kō'ko' ixuanī't. Squi'ni'ca caxa'malh. ³³ Jesús lē'lh chi'xcu' lacapunchuna'j jā jā ixtatakēstoka tachi'xcuhuī't ē mānūni'lh ixmakaspulh na ixa'ka'xko'lh. Chojmanīlh ixmacan ē nā xa'malh na ĩ'sī'makā't chi'xcu'. ³⁴ Jesús talacayāhualh nac a'kapūn. Jaxapānīlh ē huanli:

—¡Efata! (Huā'mā' tachiuhuīn huanicu'tun: ¡Catalaquī'lh!)

³⁵ Palaj tunca tatzeyalh ixa'ka'chakān chi'xcu' ē kexmatli. Tzeyanli ĩ'sī'makā't ē tzētza' ixchihuīna'n. ³⁶ Jesús lacatejtin cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—Jā tī chā'tin tihua'ni'yā'tit.

Jā takexmatni'lh, ē ā'chulā' tamāca'tzīnīni'lh. ³⁷ Xlaca'n tī cāmāca'tzīnīca ixtalī'a'cnī ē tahananli:

—Pō'ktu tū tlahuanī't, pō'ktu tze. Ū'tza' cāmā'a'kahuanī tī a'katāp ē cāmāchihuīnī tī kō'ko'.

8

Jesús cāmāhuī'lh a'ktā'ti' mil tachi'xcuhuī't

Mt. 15:32-39

¹ Tzamā' quihltamacuj ixtatakēstoknī't tachi'xcuhuī't ē jā tū ixa'nan tū natahua'. Jesús cāta'sani'lh ĩ'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

² —Iccālakalhu'man tachi'xcuhuī't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahua'. ³ Palh xa'iccāmacā'lh na ixchicca'n ē jā tahuā'yanī't, ixtaxlajua'nalh nac tej ē jā ixtatāyani'lh. Makapitzīn xlaca'n tamīnī'ta'ncha' makat.

⁴ Ī'scujnu'nī'n takelhtīlh:

—¿Chī nacālmāhuī'yāuj tachi'xcuhuī't huā'tzā' jā jā tī huī'lh?

⁵ Xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Mactojon.

⁶ Palaj tunca Jesús māpa'ksīlh catatahui'lalh tachi'xcuhuī't nac ti'ya't. Cātayalh mac-tojon pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmāpitzini'lh ē cāmāxquī'lh ĩ'scujnu'nī'n natamāpitzī tachi'xcuhuī't. Chuntza' tatlahualh. ⁷ Nā ixtaka'lhī makapitzīn xalacstīn squī'ti' ē Jesús maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata squī'ti'. Cāhuanilh ĩ'scujnu'nī'n:

—Cacāmāpitzini'tit.

⁸ Ixlipō'ktuca'n tahuā'yah ē talika'sli. Tamākēstokli xalacpītzun tū quītāxtūlh ē tamātzumalh pātojon chā'xta. ⁹ Tī tahuā'yah hua'chi a'ktā'ti' mil ixtahuanī't. Jesús

cāmacā'lh tachi'xcuui't na ixchicca'n. ¹⁰ Palaj tunca xla' ē ī'scujnu'nī'n tatojōlh nac barco ē tachā'lh jā ixmāpa'ksī cā'lacchicni' Dalmanuta.

Fariseos tasqui'ni'lh Jesús catlahualh a'ktin lī'a'cnīn

Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56

¹¹ Fariseos talakmilh ē tatzuculh tatā'lāhuani Jesús. Tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn tū nalītasu'yu xla' xala' nac a'kapūn. Tasqui'nli ixpālacata xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun. ¹² Jesús cājiclhuanini'lh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata tachi'xcuui't tasqui'n lī'a'cnīn? Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j jā caticātamāsu'yuni'n lī'a'cnīn.

¹³ Cāmakxtekli ē tojōpālh nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān.

Camaktaka'lhiti tū tahuan fariseos

Mt. 16:5-12

¹⁴ Xmān mactin ixui'lh pāntzīn nac barco ixpālacata ixtapātza'nkānī't ē jā talē'lh pāntzīn.

¹⁵ Jesús cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ē camaktaka'lhiti ixlevaduraca'n fariseos ē Herodes.

¹⁶ Scujnu'nī'n talātā'chihuīna'nli ē talāhuanilh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā līmiuj pāntzīn.

¹⁷ Jesús ixca'tzī tū ixtalāhuanimā'nalh. Ū'tza' līca'tzīlh jā ixtakexmata xla' ixlīchihuīna'mā'lh ixtamāsu'yun fariseos. Ū'tza' cālīhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—¿Tū ixpālacata lī'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā līta'ntit? ¿Jā cuenta tlahua'yā'tit nūn kexpa'tā'tit? ¿Jā ka'lhī'yā'tit milīstacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit? ¹⁸ Ka'lhī'yā'tit milakastapunca'n. ¿Ē jā laktzī'nā'tit? Ka'lhī'yā'tit mina'ka'xko'lhca'n. ¿Ē jā a'kahuā'na'nā'tit? ¿Ē jā la lacapāstacna'nā'tit? ¹⁹ A'cxni' iccāche'kelh macquitzis pāntzīn ē ū'tza' iccālīmāhuī'lh a'kquitzis mil chī'xcuui'n, ¿chī pālā't chā'xta mātsuma'tit xalacpītzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtīh:

—Pācāujtu'.

²⁰ Xla' huanli:

—A'cxni' iccāche'kelh mactojon pāntzīn ē ū'tza' iccālīmāhuī'lh a'ktā'ti' mil, ¿chī pālā't chā'xta mātsuma'tit xalacpītzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtīh:

—Pātojon.

²¹ Cāhuanilh:

—¿Ē jāna'j kexpa'tā'tit?

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n nac cā'lacchicni' Betsaida

²² Jesús ē ī'scujnu'nī'n tachā'lh nac cā'lacchicni' tū huanican Betsaida ē līmini'ca Jesús chā'tin lakatzī'n ē squi'ni'ca caxa'malh. ²³ Makachi'palh ē pekechi'palē'lh lakatzī'n na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Chojmanīlh ixlakastapun ē xa'mani'lh na ixlakastapun ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tū la'ktzī'na'?

²⁴ Xla' lacahuāna'nli ē huanli:

—Iccālaktzī'n chī'xcuui'n tī talatlā'huan. Tatasu'yu hua'chi xalaka'tla' qui'hui'.

²⁵ Palaj tunca xa'mani'pālh na ixlakastapun. Chī'xcu' lacahuāna'mpālh ē tzeyanli ē lacahuāna'nkō'lh.

²⁶ Jesús huanilh:

—Lacatzaj capit na minchic ē jā titētānū'ya' nac cā'lacchicni'. Jā tī chā'tin tihuani'ya' xalanī'n nac cā'lacchicni' chī lītze'ya'nti.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21

²⁷ Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'a'lh nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'ntza' jā huanican Cesarea Filipo. Līhuan ixta'a'mā'nalh, xla' cākelhasqui'nīlh ī'scujnu'nī'n:

—Tachi'xcuhuī't, ¿chī tahuan quimpālacata?

²⁸ Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan Mā'kpaxīni' ē ā'makapitzīn tahuan palh hui'x Elías ē ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x palhāsā' chā'tin a'kchihuīna'.

²⁹ Palaj tunca cāhuanilh:

—Ē hui'xina'n, ¿chī hua'nā'tit tīchu quit?

Pedro kelhtīni'lh:

—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'naudj.

³⁰ Cāmāpa'ksīlh jā catitahuanilh nūn tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī

Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27

³¹ Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' chuntza':

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē ixlacasqui'nca naquimakapātīnīncan. Xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, xlaca'n naquintalakmaka'n ē naquintamaknī. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

³² Lacatejtin huanli huā'mā' tachihiuīn. Palaj tunca Pedro lē'lh lacapunchuna'j ē tzē'k huanilh jā cahualh chuntza'. ³³ Jesús cālaktalakspi'tli ē cālaktzī'lh ī'scuju'ni'n ē lacaquilhnīlh Pedro ē huanilh:

—Catakēnu'. Hui'x lacapāstacna'na' chuntza' chī skāhuī'ni'. Jā ka'lhī'ya' ixtalacapāstacni' Dios.

³⁴ Jesús cāta'sani'lh tachi'xcuhuī't ē ī'scuju'ni'n ē cāhuanilh:

—Palh catīxcuhuāl hūntā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza' la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintalacasqui'nīn masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh. ³⁵ Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalīpātīni'n quimpālacata, jā catitaka'lhīlh ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Tī natapātīni'n masqui natanī quimpālacata ē xpālacata xatze tachihiuīn, xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. ³⁶ Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh ixlīpō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū līmacuan palh jā ka'lhī ixlatamat tū jā catilakspūtlī. ³⁷ Jā tū a'nan tū xla' tzē namāstā' ē chuntza' nalīka'lhī ixlatamat tū jā catilakspūtlī. ³⁸ Tachi'xcuhuī't tī tahui'lāna'lh chuhua'j taputza ā'xtum dios. Palh catīxcuhuāl hui'xina'n nalīmāxana'nā'tit na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ē nalīmāxana'nā'tit quimpālacata ē xpālacata tū icmāsu'yu, ū'tza' na'iclīmāxana'n a'cxni' na'icmimpala. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē na'icka'lhī ixlītlī'huī'qui quinTāta' Dios ē naquintatā'min ixāngeles tī xalactze.

9

¹ Jesús cāhuanipāl h:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Makapitzīn tī tahui'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j ē xlaca'n jā catitanīlh a'cxni' jāna'j natalaktzī'n ixlīmāpa'ksīn Dios ē chī namāpa'ksīni'nkō'.

Xkakalh Jesús

Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36

² Ixlīlakachāxan quilhtamacuj Jesús cālē'lh Pedro ē Jacobo ē Juan ē tatā'a'lh. Xmān ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh nac a'ktin sipej tālmā'n ē tatā'cxūlh. A'ntza' talakpalīlh Jesús ē xtum ixtasu'yu na ixlacatīnca'n. ³ Ixlu'xu' xkakalh ē stala'nka' huanli hasta ixlīlakachi'xua'nancan. Jā tū a'nan nac cā'ti'ya'tna' tū mālākchā'nī chī ixlīstala'nka'. ⁴ Cātasu'yuni'lh Elías ē Moisés ē ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús. ⁵ Pedro huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', xalītze hui'lāna'uj huā'tzā'. Na'icyāhuayāuj huā'tzā' a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin ixla' Elías.

⁶ Chuntza' huanli Pedro xpālacata jā ixca'tzī chī nahuan ē ixkelhatu'tunca'n tajicua'nli. Ū'tza' līhuanli chuntza'. ⁷ Palaj tunca milh a'ktin poklhnū' ē cālītamacstī'li'lh. Takexmatli a'ktin tachihiuīn nac poklhnū' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē icpāxquī'. Cakexpa'ttit tū huan.

⁸ Palaj tunca talacaputzalh ē nūn chā'tin ixa'nan; xmān Jesús ixlīmān talaktzī'lh.

⁹ A'cxni' ixtayujmā'nalh nac sipej, Jesús cāmāpa'ksīlh ē cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin tihua'ni'yā'tit tū laktzī'nī'ta'ntit. Jā catihua'ntit hasta a'cxni' Chī'xcu' xala' Tālmā'n nalacastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

¹⁰ Tzē'k taca'tzīlh huā'mā' tachihiūn ē ixtalākelhasqui'nīmā'nalh:

—¿Tū huanicu'tun tzamā' lacastālancuana'ncan na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n?

¹¹ Takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Tū ixpālacata tahuan xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn palh ixlacasqui'nca xapūla namin Elías ē ā'līstān namin Cristo tī Dios lacsacnī't?

¹² Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' huā'mā'. Pūla namin Elías ē nacāxtlahuakō' ixlīpō'ktu. ¿Ē jā tatzo'kni' ixpālacata Chī'xcu' xala' Tālmā'n napātīni'n lhūhua' ē nalakmaka'ncan? ¹³ Quit iccāhuanīyān milhtza' tī huanican Elías ē makapitzīn chī'xcuhui'n tatlahuani'lh chuntza' chī ixtalacasqui'n. A'kspulalh chuntza' chī tatzo'kni' ixpālacata xla'.

Jesús mātzeyīlh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'

Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43

¹⁴ A'cxni' ixkelhatā'ti'ca'n tachā'lh jā ixtahui'lāna'lh ā'makapitzīn scujnu'nī'n, talaktzī'lh chī lhūhua' tachi'xcuhui't ixtalītamacsti'li'nī't. Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtatā'lāhuanimā'nalh scujnu'nī'n. ¹⁵ A'cxni' tachi'xcuhui't talaktzī'lh Jesús, talī'a'cnīlh ē palaj tunca talaktu'jnulh ē tatā'chihuīna'nli. ¹⁶ Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū līchihuīna'mpā'na'ntit?

¹⁷ Kelhtīlh chā'tin na ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclīmini'n quinka'hua'cha. Ka'lhī jā tzeya ū'ni' tū makakō'ko'nī.

¹⁸ Calhāxcuhuālh chī'pa ē a'ntza' māmakahuasī nac ti'ya't ē tzucu kelhpupu ē lāxcakō' ixtatzan ē lhtuncu lakō'. Iccāsqi'ni'lhtza' miscujnu'nī'n catamāxtuni'lh. Xlaca'n jāla tamāxtuni'lh.

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā tzej a'ka'ī'yā'tit. ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān hui'xina'n ē jā nakexpa'tā'tit? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyāni'yān hui'xina'n chī hui'lāna'ntit? Caquilī'ta'ni' ka'hua'cha.

²⁰ Talīmini'lh ē a'cxni' laktzī'lh Jesús, jā tzeya ū'ni' makapaxnīni'n ka'hua'cha ē a'kā'lh nac ti'ya't ē tapi'li'lh ē kelhpupulh. ²¹ Jesús kelhasqui'nīlh ixtāta' ka'hua'cha:

—¿Chī a'klā't cā'ta ka'lhī huā'mā' ta'jatāt?

Ixtāta' kelhtīni'lh:

—Hasta ixlīska'ta tzucunī't. ²² Maklhūhua' a'cchichintapūlh nac macscut ē nac xcān. Ixmāknīcu'tun. Palh tzē natlahua'ya' catūhuālh, caquilālakalhu'mauj quina'n ē caquilāmaktāyauj.

²³ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni': “Palh tzē natlahua'ya' catūhuālh?” Palh hui'x a'ka'ī'ni'ya' Dios ē līpāhua'na' Dios, chuntza' tzē na'iclitlahuani'yān catūxcuhuālh.

²⁴ Palaj tunca ixtāta' ka'hua'cha ta'salh ē huanli:

—Quit ica'ka'ī'. Caquimaktāya' ixpālacata quisputni'cus chī tzej na'ica'ka'ī'.

²⁵ A'cxni' Jesús cuenta tlhualh chī ixtatu'jnun talakmilh ixtalaktakēstokmā'nalh, xla' lacaquilhnīlh jā tzeya ū'ni' ē huanilh:

—Icmāpa'ksīyān hui'x tī makā'katāpanī'ta' ē makakō'ko'nī'ta' ka'hua'cha. Icmāpa'ksīyān cataxtu xla' ē jā makstin titanūpala'ya' na ixpūlacni'.

²⁶ Jā tzeya ū'ni' ta'salh ē makapaxnīni'lh ka'hua'cha ē taxtulh. Ka'hua'cha ixtasu'yu hua'chī xanīn ixuanī't. Ū'tza' lhūhua' talīhualh ixpālacata ka'hua'cha:

—Nīlhtza'.

²⁷ Jesús makachi'palh ē maktāyalh ē ka'hua'cha tā'kaquī'lh.

²⁸ A'cxni' Jesús ē ī'scuju'nī'n tatanūlh nac chic, ē ixlīmānca'n ixtahui'lāna'lh ē takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla icmāxtuni'uj ka'hua'cha jā tzeya ū'ni'?

²⁹ Cāhuanilh:

—Jā tzeya ū'ni' hua'chi huā'mā' xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración ē palh nalīhui'lī'yā'tit jā nahuā'ya'nā'tit.

Jesús māca'tzīnīni'mpālch chī nanī

Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45

³⁰ Tataxtulh a'ntza' ē ta'a'lh ē ixtalatlā'huan nac estado Galilea. Jesús jā ixlacasqui'n naca'tzīcan ixuī'lh a'ntza' ³¹ ixpālacata ixcāmāsu'yuni'mā'lh ī'scuju'nī'n. Ixcāhuani:

—Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n, ē naquilīmacamāstā'can na ixmacanca'n chī'xcu'huī'n. Xlaca'n naquintamāknī ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n —cāhuanilh.

³² Xlaca'n jā taca'tzīlh tū huanicu'tun ē jā ixtakelhasqui'nīcu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

¿Tīchu ā'chulā' ixlacasqui'nca'?

Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48

³³ Tachā'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Capernaum. A'cxni' tatanūlhtza' nac chic, Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixlālīquilhnīpā'nantit a'cxni' ixta'mpā'na'ntit nac tej?

³⁴ Xlaca'n taquilhca'cslalh ixpālacata līhuan ixtatlā'huamā'nalh nac tej, ixtalālīquilhnīmā'nalh ixpālacata tīchu xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca na ixlacpu'na'ī'tātca'n.

³⁵ Jesús tahuī'lh ē cāta'sani'lh ixkelhacāujtu'ca'n ē cāhuanilh:

—Palh catīhuālhlacu'tun xapuxcu' hui'xina'n, calalh hua'chi ixtasācu'a'ca'n ā'makapitzīn ē calalh hua'chi xastancu.

³⁶ Makachi'palh chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha ē yāhualh na ixlacpu'na'ī'tātca'n. Cha'xli ē cāhuanilh:

³⁷ —Catīxcuhuālhl tī quintā'tapa'ksī quit ē ū'tza' nalīpāxquī' chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha hua'chi huā'yālhl, ū'tza' lacxtim hua'chi quit quimpāxquī'. Catīxcuhuālhl tī quimpāxquī' quit, nā pāxquī' tī quimacamilh ē jā xmān quit.

Tī jā quiclhaktzī'n Jesús, ū'tza' namaktāya

Mt. 10:42; Lc. 9:49-50

³⁸ Juan huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj chā'tin chī'xcu' tī ixmāpācu'huī mintacuhuīni' ē ū'tza' ixcālīmaxtumā'lh jā tzeya ū'ni'n. Icuani'nī'tauj jātza' catlahualh chuntza' ixpālacata xla' jā quincātā'latlā'huanān quina'n.

³⁹ Jesús huanli:

—Camakxtektit ē jā timāmakchuyīyā'tit. Jā tī chā'tin tī natlahua lī'a'cnīn a'cxni' namāpācu'huī quintacuhuīni' ē palaj tunca tzē naquilakapala. ⁴⁰ Tī jā quinquiclhaktzī'n, ū'tza' quincāmaktāyayān. ⁴¹ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān: catīxcuhuālhl tī nacātā'hua'yān xcān ixpālacata hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ū'tza' naxokonū'ni'can.

Cuenta catlahua'tit tū mātlahuīyān tū jā tze

Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2

⁴² Jesús chihuīna'mpālhl:

—Palh catīhuālhl chihuīna'makasītzī' chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha tī quina'ka'ī'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalītlahua tū jā tze, huā'mā' chī'xcu' jā tze. Ā'chulā' xatze ixpīxchī'hua'ca'ca a'ktin ka'tla' chihuix ē ixmojōca nac mar najicsua' ē jā ixa'kskāhuī'lh ka'hua'cha.

⁴³ Jā tze palh mimacan nalītlahua'yā'tit tū jā tze. Xalītze macastuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit kentu' mimacanca'n

tū lītlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza' nacātalīmacā'nān hui'xina'n nac pūpātīn. A'ntza' macscut jā makstin catimixli. ⁴⁴ A'ntza' xtokonu'lūhua' jā maktin catihua'kō'lh xamasni' ixquinītca'n tī natapātīni'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁵ Jā tze palh mintujanca'n nalītlahua'yā'tit tū jā tze. Xatze palh tantustuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilakspūti. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit kentu' mintujanca'n tū lītlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza' nacātalīmacā'nān hui'xina'n nac pūpātīn. ⁴⁶ A'ntza' xtokonu'lūhua' jā maktin catihua'kō'lh xamasni' ixquinītca'n tī natapātīni'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁷ Jā tze palh tlāhua'cu'tunā'tit tū jā tze xpālacata catūhuālh tū talaktzī'n milakastapunca'n. Xatze lakakentin ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilakspūti. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit a'ktu' milakastapunca'n tū nacāmātlahuīyān tū jā tze ē ū'tza' nacātalīmacā'nān hui'xina'n nac pūpātīn. ⁴⁸ A'ntza' xtokonu'lūhua' jā maktin catitahua'kō'lh xamasni' ixquinītca'n tī natapātīni'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁹ Ixlacasqui'nca ixlipō'ktuca'n natapātīni'n xpālacata ā'chulā' tze natala. Ū'tza' hua'chi macscut ē ixlacasqui'nca chuntza' chī līhua' maclacasqui'n matzat. Tū lakahui'līcan Dios, pō'ktu nalīmāsko'kō'can matzat. ⁵⁰ Masqui matzat tze, palh matzat jātza' sko'ko'xnin, ¿chī nalīmāsko'kō'nuncan? Caka'lhī'tit hua'chi matzat na milatamatca'n. Tzej nalatahui'la'yā'tit —huanli Jesús.

10

Jesús māsu'yulh xpālacata makxtekan puscāt

Mt. 19:1-12; Lc. 16:18

¹ Jesús taxtulh nac Capernaum ē a'lh nac ti'ya't jā huanican Judea. Ē nā a'lh nac ti'ya't tū hui'lacha' ixtuntacut nac xcān Jordán. Tatzucupālh tatakēstoka tachi'xcuhui't. Jesús tzucupālh cāmāsu'yuni' chuntza' chī ixlīsanīnī't. ² Talaktalacatzuna'jīlh Jesús makapitzīn fariseos. Ixtalīlaktzī'ncu'tun ē ū'tza' talīkelhasqui'nīlh:

—¿Ē tzē namakxtekan quimpuscātca'n ē xapacan ixtacuhuīni'?

³ Jesús cākelhtīlh:

—¿Chī cāmāpa'ksīn Moisés jā tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn?

⁴ Xlaca'n tahananilh:

—Moisés huanli: “Tzē tzo'kcan a'ktin ca'psnap ē chuntza' tzē namakxteka' mim-puscāt.”

⁵ Jesús cāhuanilh:

—Xalīlacxumpīn hui'xina'n ē jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' lītzo'kli Moisés huā'mā' līmāpa'ksīn. ⁶ A'cxni' ixlītzucuni' cā'quilhtamacuj, tatzo'kni' chuntza': Dios tlāhualh chī'xcu' ē puscāt.

⁷ Ū'tza' nacālīmakxteka ixtāta' ē ixtzī' chā'tin chī'xcu' ē natā'talacxtimī ixpuscāt.

⁸ Ixchā'tu'ca'n hua'chi xmān chā'tin natalītaxtu.

Chuntza' tatzo'kni'. Chuntza' jātza' chā'tu' xlaca'n; xmān chā'tin. ⁹ Chuntza' jā minī'ni' chī'xcuhui'n nalāmāmakxtekē tū Dios cātlahuani't tzaj chā'tin.

¹⁰ A'cxni' tatanūpālh nac chic, takelhasqui'nīlh ī'scujnu'nī'n xpālacata tū huanli. ¹¹ Jesús cāhuanilh:

—Catīxcuhuālh tī namakxteka ixpuscāt ē palh natā'tamakaxtoka ā'chā'tin puscāt, huā'mā' chī'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Chuntza' tlāhua tū jā tze. ¹² Palh chā'tin puscāt namakxteka ixkōlu' ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin chī'xcu', chuntza' huā'mā' puscāt naka'lhī ixtā'lāpāxqui'n.

Jesús cāsīcua'lanātlahualh lacstīn

Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17

¹³ Cālīmini'ca Jesús lacstīn nacā'li'ā'cpūxa'ma ixmacan. Ī'scuju'nī'n tatzuculh tala-caquilhnī tī ixtalīmin. ¹⁴ A'cxni' Jesús ca'tzīlh tū ixtatlahuamā'nalh, xacā'lh ē cāhuanilh Ī'scuju'nī'n:

—Cacāmāxtektit caquintalakmilh lacstīn ē jā cacāmāmakchuyī'tit. Tī natā'tapa'ksī Dios a'ntza' jā māpa'ksīni'nkō', xla'ca'n tī naquintalīpāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn.

¹⁵ Ixlicāna' iccāhuanīyān tī jā ta'a'ka'ī' chuntza' chī lacstīn ta'a'ka'ī', jā maktin catitatanūlh jā māpa'ksīni'nkō' Dios.

¹⁶ Jesús cācha'xli lacstīn ē cālīcucslutli ixmacan ē cāsīcua'lanātlahualh.

Chā'tin chī'xcu' tī rico tā'chihuīna'nli Jesús

Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30

¹⁷ Jesús a'mpāl, ē ixtlā'huamā'lh nac tej. Laktu'jnulh chā'tin chī'xcu' ē tatzokostani'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Tzeya Mākelhtahua'kē'ni' hui'x. ¿Tūchu na'ictlahua na'iclika'lhī quilatamat tū jā catilakspūtli?

¹⁸ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī tze ē ū'tza' Dios. ¹⁹ Hui'x ca'tzīya' ixlīmāpa'ksīn Dios chuntza' huan:

Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxquī'n.

Jā timaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilīchihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlicāna'.

Jā ti'a'kskāhuī'maktīya' catūhuālh.

Cacālākachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'.

²⁰ Xla' kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'nī'ttza' hasta quilīska'ta'.

²¹ Palaj tunca Jesús laktzī'lh ē pāxquī'lh ē huanilh:

—Ā'xmān a'ktin tispūtnī'yān tū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j pō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpītzī'ni'ya' tumīn xcamanīnī'n ē naka'lhī'ya' chī rico nalīhua'na' nac a'kapūn. Ā'līstān naquintā'pina', masqui napātīni'na'.

²² A'cxni' chī'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, līlīpuhuanli ē a'lh ixpālacata rico ixuanī't.

²³ Jesús calhāxcuhuālh cālaktzī'lh tachi'xcuhui't ē cāhuanilh Ī'scuju'nī'n:

—Xla'ca'n tī lacricujnu' jicslīhua' natatamakxteka Dios nacāmāpa'ksī.

²⁴ Ī'scuju'nī'n talī'a'cnīlh ixtachihuīn. Jesús cāhuanipāl:

—Quinamigos, iccāhuanīyān xla'ca'n tī talīpāhuan ixtumīnca'n, jicslīhua' natatā'tapa'ksī Dios. ²⁵ Jicslīhua' nalīpātīle'kecu'tun a'ktin camello na ixtani' līxtokon. Ā'chulā' jicslīhua' natanū chā'tin rico jā namāpa'ksīni'nkō' Dios.

²⁶ Xla'ca'n lhūhua' talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—¿Tīchu tzē namakapūtāxtūcan?

²⁷ Jesús cālaktzī'lh ē cāhuanilh:

—Chī'xcuhui'n jāla catitātlahualh tū natalī'a'kapūtāxtu, xmān Dios tzē nacāmakapūtāxtū ixpālacata Dios tzē tlāhua pō'ktu.

²⁸ Pedro tzuculh chihuīna'n ē huanilh Jesús:

—Ica'kxtekui'līkō'uj ixlīpō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n.

²⁹ Jesús kelhtīni'lh:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Huī'lh tī nata'a'kxtekui'lī ixchicca'n natakekmatni' Dios. Ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj. Ē palh nata'a'kxtekui'lī ixcā'lacchicni'ca'n, o ixtā'timīnca'n, o ixtzī'ca'n, o ixtāta'ca'n, o ixcamana'ca'n, o ixpūcuxtuca'n, ³⁰ ā'chulā' nataka'lhī nac tzamā' cā'quilhtamacuj. Hua'chi a'ktin cientu ixlacata ā'chulā' nataka'lhī ixcā'lacchicni'ca'n ē nā lhūhua' ixtā'timīnca'n ē ixtzī'ca'n ē ixtāta'ca'n ē ixcamana'ca'n

ē ixpūcuxtuca'n. Nā nacāmakapātīnīncan. Nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilak-sputli jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ³¹ Lhūhua' a'nan tī ixlacasqui'nca huā'tzā'; jā Dios māpa'ksīni'nkō', jā ixtā'chuntza' catihuanli. Lhūhua' a'nan tī jā ixlacasqui'nca huā'tzā'; jā Dios māpa'ksīni'nkō', ā'chulā' nalacasqui'nca.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī

Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34

³² Jesús ē ī'scujnu'nī'n ixtatā'cxtunu'mā'nalh nac Jerusalén ē Jesús ixcāpūlani'tēlha. Xlaca'n talī'a'cnīlh ē tī ixtastālani' ixtajicua'n. Cālē'mpālh lacapunchuna'j kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ē tzucupālh cāhuani tū na'a'kspula. ³³ Jesús cāhuanilh:

—Ca'tzīyā'tit a'mā'nauj nac Jerusalén. A'ntza' naquimacamāstā'can ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Naquimacamāstā'can na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n natahuan caquimaknīca. Xlaca'n naquintamacamāstā' na ixmacanca'n xalanī'n makat. ³⁴ Naquintalakapala ē naquintakēsnoke ē naquintalakachojmanī ē naquintamaknī. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n na ixlacpu'na'ī'tātca'n nīnī'n.

Jacobo ē Juan tasqui'nli a'ktin talakalhu'mān

Mt. 20:20-28

³⁵ Jacobo ē Juan, ixka'hua'chan Zebedeo, talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē tahuaniilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclacasqui'nāuj naquilātlahua'ni'yāuj tū na'iccāsqui'ni'yān.

³⁶ Xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'iccātlahua'ni'yān?

³⁷ Xlaca'n tahuaniilh:

—A'cxni' hui'x namāpa'ksīni'nkō'ya', quina'n iclacasqui'nāuj na'iccāpāxtūtahui'layān, chā'tin na mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na mimpekxtūxui.

³⁸ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit tū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Ē tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? Ū'tza' hua'chi pūkō'tnu'nā'tit quivaso ē hua'chi quintā'a'kpaxā'tit.

³⁹ Xlaca'n tahuaniilh:

—Tzē na'ictlahuayāuj; tzē na'ictāyani'yāuj.

Jesús cāhuanilh:

—Masqui napātīni'nā'tit chī quit, ⁴⁰ ū'tza' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit jāla icmāpa'ksī. Huā'mā' pūtahuī'lh cāxui'līca xmān ixpālacata tī Dios lacsacli.

⁴¹ A'cxni' kelhacāuj scujnu'nī'n taca'tzīlh tū kelhasqui'nīca Jesús, tatzuculh talīsītzī'ni' Jacobo ē Juan. ⁴² Jesús cāta'sani'lh ixlīpō'ktuca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī ixtāyatca'n tī tamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n hua'chi ixtēcu'nī'n tī tā'tapa'ksī xlaca'n. Palha' tamāpa'ksīni'n. ⁴³ Jā chuntza' catilal na milacpu'na'ī'tātca'n. Catīxcuhuāl tī ka'tla' huancu'tun na milacpu'na'ī'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi ixlacscujni'ca'n ā'makapitzīn. ⁴⁴ Catīxcuhuāl tī xapuxcu' huancu'tun na milacpu'na'ī'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi ixtasācu'a'ca'n ā'makapitzīn hui'xina'n. ⁴⁵ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit jā icmilh na'icla hua'chi xatēcu'; quit icmilh na'icscuja ē na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Na'icmacamāstā' quilatamat na'iccāmakapūtaxtū līlhūhua' —huanli Jesús.

Jesús mālacahuānīlh Bartimeo tī lakatzī'n ixuanī't

Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43

⁴⁶ Tachā'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jericó. A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh nac Jericó, tatā'a'lh ī'scujnu'nī'n ē lhūhua' tachi'xcu'huī't. Na ixpāxtūn tej ī'squi'ni'huā'yahuī'lh lakatzī'n tī ixuanican Bartimeo ixka'hua'cha Timeo. ⁴⁷ A'cxni' ca'tzīlh ixtētaxtumā'lh Jesús xala' nac Nazaret, tzuculh ta'sa ē huanli:

—¡Jesús, hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'nti quit!

⁴⁸ Lhūhua' chi'xcuui'n talacaquilhnīh ē tahuanilh:

—Caquilhca'csla'.

Bartimeo ā'chulā' ixta'sa ē huanli:

—¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj, caquilakalhu'ma'nti!

⁴⁹ Jesús tāyalh ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cata'sa'ni'tit.

Tata'sani'lh lakatzī'n ē tahuanilh:

—Capāxuhua' ē catāya'. Jesús ta'sani'yān.

⁵⁰ Xla' tamakxtulh a'ktin ixlu'xu' ē tāyalh ē lakmilh Jesús. ⁵¹ Jesús kelhasqui'nīh:

—¿Tūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?

Lakatzī'n huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', caquimālacahuā'ni'.

⁵² Jesús huanilh:

—Tzētza' napina'. Hui'x a'ka'ī'nī'ta' quit tzē na'icmālacahuānīyān ē ū'tza' lītzeza'ntitza'.

Xamaktin lacahuāna'lh ē stālani'lh Jesús nac tej.

11

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

¹ A'cxni' ixtalacatzuna'jīmā'nalhtza' nac Jerusalén, tachā'lh nac sipej jā huanican Olivos, ē ū'tza' lacatzuna'j cā'lacchicni' jā huanican Betfagé ē jā huanican Betania. Jesús cāmāpūlīh chā'tu' ī'scujnu'nī'n ² ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu na milacatza'jca'n. A'cxni' nachipinā'tit nalak-tzī'nā'tit a'ktin xaska'ta' burro tū chī'yāhuacanī't. Jā tī chā'tin tī kētahui'lanī't. Cax-cuttit ē caquilālīmini'uj huā'tzā'. ³ Palh catīhuālh nacākelhasqui'ni'yān: “¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burrito?”, hui'xina'n nakelhtīni'nā'tit: “Māpa'ksīni' namaclacasqui'n ē palaj tunca namacamimpala huā'tzā'.”

⁴ Ta'a'lh ē tamaclalh lakatin xasāsti'cus burro tū ixchī'yāhuacanī't. Ixyālh nac tej lacatzuna'j xamākelhcha a'ktin chic. Tatzuculh taxcuta.

⁵ Makapitzīn chi'xcuui'n tī ixtayāna'lh takelhasqui'nīh:

—¿Tū tlaha'pā'na'ntit? ¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burro?

⁶ Scujnu'nī'n takelhtīni'lh chuntza' chī Jesús ixcāhuanini't. Chi'xcuui'n tamakx-tekli ē talē'lh. ⁷ Talīmini'lh Jesús xasāsti'cus burro ē talikētlapalh ixlu'xu'ca'n ē xla' kētahui'lh. ⁸ Lhūhua' tachi'xcuui't tamāpī'ni'lh ixlu'xu'ca'n nac tej. Ā'makapitzīn ix-tacā' xalacstīn ixpeken qui'huī' natamāpī'ni' nac tej. Chuntza' talīmāsu'yulh palh ixta-lakachi'xcuui'mā'nal Jesús.

⁹ Tī ixtapūlani'tēlha ē tī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¡Camakapāxuīca Dios! Dios casicua'lanātlahualh tī līmimā'lh ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' quīnDiosca'n. ¹⁰ Dios casicua'lanātlahualh līmāpa'ksīn tū nala, ē ū'tza' hua'chi ixlīmāpa'ksīn quixū'nāpapca'n David. ¡Calakachi'xcuui'ca Dios!

¹¹ A'cxni' Jesús chā'lh nac Jerusalén, tanūlh xaka'tla' nac templo. Kōtanūtza' ixuanī't, ē a'cxni' calhāxcuui'lh laktzī'nkō'lh na ixchakān templo, taxtulh ē cātā'a'lh kelhacāujtu' scujnu'nī'n nac Betania.

Jesús lacaquilhnīh xaqui'huī' higo

Mt. 21:18-19

¹² Ixlīlakalī a'cxni' tataxtulh nac Betania, Jesús ixtzi'ncsa. ¹³ Makat laktzī'lh a'katin xaqui'huī' higo ē ixtaxtuni'nī'ttza' xapa'lhma' qui'huī'. Jesús talacatzuna'jīh nalaktzī'n palh ixua'ca'ltza' xatahua'ca't. A'cxni' chā'lh jā ixyālh qui'huī', jā ixka'lhī ixtahua'ca't.

Xmān xapa'lhma' ixka'lhī xipālacata jāna'j ixchā'n xipūlanān higo. ¹⁴ Jesús huanilh qui'hui':

—Jā makstin catihua'ca' mintahua'ca't.

I'scujnu'nī'n takexmatli tū huanilh qui'hui'.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na xipūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

¹⁵ A'cxni' tachā'lh nac Jerusalén, Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cātantlakaxtu tī ixtastā'namā'nalh ē tī ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilhtīn templo. Cāmākpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh ixtumīnca'n tachi'xcuui't ē nā xipūtahui'lhca'n tī ixtastā'mā'nalh pālūmax. ¹⁶ Jā makxtekli nūn chā'tin natētaxtu na ixtanquilhtīn templo palh ixlē'mā'lh catūhuālh. ¹⁷ Ixcāmāsu'yuni' tachi'xcuui't ē huanli:

—¿Ē jā tatzo'kni' chuntza'?: “Quinchic namāpācuui'can chic jā tlahuacan oración. Tachi'xcuui't xalanī'n calhāxcuui'lh natamin natatlahua oración.” Chī tlahuapā'na'ntit, līmāxtunī'tantit hua'chi xipūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁸ Cāmāca'tzīnīca xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n ixtaputzamā'nalh chī natalīmaknī Jesús. Ixtajicua'ni' Jesús xipālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't ixtalī'a'cnī chī ixmāsu'yu. ¹⁹ A'cxni' ixtā'cnūnī'ttza' chī'chini', Jesús ē I'scujnu'nī'n tataxtulh nac Jerusalén.

Scācli xaqi'hui' higo

Mt. 21:20-22

²⁰ Ixlīlakalī tzi'saj tatētaxtulh jā ixylāh xaqi'hui' higo ē talaktzī'lh hua'chi I'scāckō'nī'ttza' pō'ktu ixtankēxē'k. ²¹ Pedro lacapāstacli tū ixuaninī't Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'. Qui'hui' scāctāyakō'htza'; ū'tza' tū lacaquilhni'.

²² Jesús cākelhtīl:

—Ca'a'ka'ī'ni'tit Dios. ²³ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Catīxcuui'lh tī tzej na'a'ka'ī' ē jā naka'lhī a'ktu' ixtalacapāstacni', natlahuani'can tū xla' nasqui'n. Palh nahuani sipej: “Catapānu' ā'tzā' ē catojo' nac xcān”, chuntza' nala, xmān jā caka'lhīlh a'ktu' ixtalacapāstacni'. ²⁴ Ū'tza' iccālihuaniyān ixlipō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit a'cxni' orarli'yā'tit Dios, ca'a'ka'ī'tit ka'lhī'yā'tittza' ē namaktīni'nā'tit. ²⁵ A'cxni' natāya'yā'tit ē tlahua'pā'na'ntit oración, namātza'nkēna'ni'yā'tit catīhuālh palh cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze. Chuntza' minTāta'ca'n tī huī'lh nac a'kapūn tzē nacāmātza'nkēna'ni'yān mincuentaca'n. ²⁶ Palh hui'xina'n jā cāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzīn, minTāta'ca'n tī huī'lh nac a'kapūn jā caticāmātza'nkēna'ni'n tū jā tze tū tlahua'nī'ta'ntit.

Ixlīmāpa'ksīn Jesús

Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8

²⁷ Tachā'lh nac Jerusalén. A'cxni' Jesús ixlatlā'huan xaka'tla' nac templo, talakta-lacatzuna'jīlh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xalakōlu'n israelitas. ²⁸ Takelhasqui'nīlh:

—¿Tī ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Tīchu maxqui'n huā'mā' līmāpa'ksīn?

²⁹ Jesús cākelhtīl:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Palh naquilākelhtīyāuj, nā quit na'iccāhuaniyān tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'. ³⁰ ¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixlīmāpa'ksīn Dios o ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuui'n? Caquilākelhtīuj.

³¹ Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj ixlīmā'kpaxīni'n ixlīmāpa'ksīn Dios, naquincākelhasqui'nīyān: “¿Tū xipālacata jā a'ka'ī'nī'ta'ntit?” ³² Jāla catihuaniuj ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuui'n xipālacata cājicua'ni'yāuj tachi'xcuui't —talāhuanilh.

Ixtajicua'n tachi'xcuhuī't natasītzi' ixpālacata ixlīpō'ktuca'n ixta'a'ka'ī'ni' Juan ixlicāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't. ³³ Ū'tza' talīkelhtīl Jesús:

—Jā iccā'tziyāuj tīchu ixlīmāpa'ksīn.

Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'.

12

Xalacca'tzana' makscujnī'n

Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19

¹ Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n tachi'xcuhuī't tū līca'tzīni'can ē cāhuanilh:

—Ixuī'lh chā'tin chī'xcu' tī cha'nli mayāc tū māstā' uvas. Līculālhui'līl chihuix ixti'ya't ē cāxtlahualh ixpūlacchī'can ē yāhualh a'ktin torre tū napūmaktaka'lhā ixpū'uva.

'Ā'līstān cāmāsācua'nīl ixti'ya't makapitzīn tasācua'n natascuja i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat. ² A'cxni' chilhtza' ixpūlanān uvas, macā'lh i'scujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' tasācua'n catamaxquī'lh tū tamakalanī't tū ixla' ixtēcu' ti'ya't. ³ Tasācua'n tachi'palh scujni' ē tatucslī ē chuntza' tamāspi'tli. Jā tū tū maxquī'ca. ⁴ Ixtēcu' pū'uva macā'mpāl hā'chā'tin i'scujni'. Tasācua'n tacucta'lal ē talakapalal ē chuntza' tamacā'lh. ⁵ Ixtēcu' macā'mpāl hā'chā'tin ē tamaknīl xla'. Ixtēcu' cāmācā'mpāl lhūhua' ā'makapitzīn. Tasācua'n cālācni'cui'līl makapitzīn ē tamaknīl hā'makapitzīn.

⁶ 'Ā'xmān chā'tin ixuī'lhcus tī tzē namacā'ncan, ē ū'tza' ixka'hua'cha tī ixpāxquī'. Xla' ā'xmān macā'lh ē huanli: “Natalakachi'xcuhuī' quinka'hua'cha.” ⁷ Chuntza' jā ixlicāna'. Tasācua'n talāhuanilh: “Ū'tza' tī ixla' nahuankō' ixlīpō'ktu tū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” ⁸ Tachi'palh ē tamaknīl ē taquīmacā'lh ixquilhtūn pū'uva.

⁹ Jesús cākelhasqui'nīl:

—¿Chī puhua'nā'tit? ¿Tūchu nacātlahuani' ixtēcu' pū'uva tī ixcāmāsācua'nīcanī't? Na'a'n ē nacāmālakspūtūkō' tzamā' tasācua'n ē nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzīn xtum tasācua'n.

¹⁰ ¿Ē jā maktin līkelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata i'ska'ta'? Xla' hua'chī chihuix tū lītzo'kcanī't ē chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

¹¹ Chuntza' tlhualh Māpa'ksīni' ē quina'n iclī'a'cnīyāuj.

¹² Tī ixtaquiclhaktzī'n Jesús titachi'pacu'tunli ixpālacata ta'u'cxca'tzīl xlaca'n hua'chī tasācua'n nac pū'uva. Ixtajicua'ni' tachi'xcuhuī't ē ū'tza' talīmakxtekli ē ta'a'lh.

Ixpālacata tamātā'jīn

Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26

¹³ Cālācmācā'nca Jesús ā'makapitzīn fariseos ē ixchi'xcuhuī'n Herodes. Cālācmācā'nca natalexmatxtu catūhuāl tū tzē natalīmālacsu'yu. ¹⁴ A'cxni' talakchā'lh, tahuaniilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tziyāuj hui'x hua'na' tū ixlicāna'. Hui'x jā cātlahua'ni'ya' cuenta chī talīchihuīna'nān tachi'xcuhuī't. Lacxtim cālaktzī'na' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Hui'x tzej māsū'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. ¿Inchā tze na'icxokoyāuj tū māta'jīni'n emperador romano o jā ixlacasqui'nca?

¹⁵ Jesús ixca'tzī xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun ē cākelhasqui'nīl:

—¿Tū ixpālacata quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? Caquilālīmini'uj a'ktin tumīn na'iclaktzī'n.

¹⁶ Talīmini'lh a'ktin denario tū ixtumīnca'n ē Jesús cākelhasqui'nīl:

—¿Tīchu ixlacan tasū'yu'ya' nac huā'mā' tumīn ē tīchu ixtacuhuīni' tatzo'kni'?

Xlaca'n tahuaniilh:

—Ixla' emperador.

¹⁷ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Camaxquī'tit emperador tū ixla' ē camaxquī'tit Dios tū ixla'.

Xlaca'n talī'a'cnīl chī cākelhtīl Jesús.

Chī nala a'cxni' nalacastālancuana'n

Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40

¹⁸ Ā'līstān talakmilh Jesús makapitzīn saduceos. Xlaca'n tamāsu'yu jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talīhuanilh Jesús:

¹⁹ —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés quincāmakxtekni'nī'tan huā'mā' tatzo'kni': Palh nanī chā'tin chī'xcu' tī tamakaxtoknī'ttza', ē palh nīmakxteka ixpuscāt ē jā tī ī'ska'ta', ixlacasqui'nca ī'stancu natā'tamakaxtoka tī nīmaka'ncanī't. Xapūla ka'hua'cha tī nalacatuncuhui' ī'ska'ta' nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'. ²⁰ Ixtahui'lānalh kelhatojon lītā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli ē jā ixka'lhī ī'ska'ta' a'cxni' nīlh. ²¹ Ixlīchā'tu' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncanī'ttza' ē nā xla' nīlh ē jā ka'lhīlh ī'ska'ta'. Chuntza' a'kspulapālh ā'chā'tin ī'stancu a'cxni' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncanī'ttza'. ²² Chuntza' chā'tunu' ixkelhatojonca'n tatā'tamakaxtokli puscāt ē ixlīpō'ktuca'n tanīlh. Jā tī chā'tin ī'ska'ta'ca'n tamakxtekli. Ā'xmān nīlh puscāt. ²³ A'cxni' nalacastālancuana'ncan, ¿tīchu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n ixtatā'tamakaxtoknī't.

²⁴ Jesús cākelhtīlh:

—Ū'tza' līta'a'kskāhuī'nī'ta'ntit minacstuca'n. Jā ca'tzīyā'tit tū tatzo'kni' na ixtachihiuīn Dios ē jā ca'tzīyā'tit chī huanī't ixlītlī'hui'qui. ²⁵ A'cxni' nīnī'n natalacastālancuana'n, jā catitamakaxtokca ē jā catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka. Xlaca'n natala hua'chī ixángeles Dios xalanī'n nac a'kapūn. ²⁶ Moisés tzo'kli ixpālacata tī natalacastālancuana'n a'cxni' lītzo'kli a'ctzuna'j qui'hui' tū ixlamamā'lh. ¿Ē jā likelhtahua'kanī'ta'ntit tū Dios huanilh Moisés? Chuntza' huanli: “Quit ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob.” ²⁷ Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā xanīnī'n. Hui'xina'n ta'a'kskāhuī'yā'tit minacstuca'n.

Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mt. 22:34-40; Lc. 10:27

²⁸ Cālakmilh Jesús chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ē cākexmatli chī saduceos talālīhuanimā'nalh. Xla' ca'tzīlh chī tzej cākelhtīlh Jesús. Palaj tunca kelhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn ā'chulā' ixlacasqui'nca?

²⁹ Jesús kelhtīlh:

—Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' huā'mā': “Cakexpa'ttit hui'xina'n israelitas. Māpa'ksīnī' quīnDiosca'n xmān ū'tza' Māpa'ksīnī'. ³⁰ Calīpāxqui' Māpa'ksīnī' tī minDios ixlīpō'ktu milīstacna' ē ixlīpō'ktu mintalacapāstacni' ē milītlī'hui'qui.” ³¹ Ixlī'a'ktu' līmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': “Capāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' minacstu.” Jā tū a'nan ā'a'ktin līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

³² Palaj tunca xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn huanilh:

—Ixlicāna' tū hua'na', Mākelhtahua'kē'ni'. Hui'lh chā'tin Dios ē xla' xmān ixlīmān Dios. ³³ Ixlacasqui'nca nalīpāxqui'yāuj ixlīpō'ktu quīlīstacna'ca'n ē ixlīpō'ktu quīntalacapāstacni'ca'n ē quīlītlī'hui'quica'n. Nā ixlacasqui'nca napāxqui'yāuj ā'chā'tin chuntza' chī quīnacstuca'n quīncātapāxqui'yān. Palh chuntza' natlahuayāuj, ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā namālacnūnīyāuj Dios tū maknīcan ē tū lhcuyucan.

³⁴ Jesús cuenta tlahualh chī tzej lacapāstacli ē kelhtīlh xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn. Jesús huanilh:

—Tisputnī'yān xmān macsti'na'j natapa'ksīnī'ya' Dios.

Jātza' tī chā'tin ixkelhasqui'nīcu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

Cristo ī'xū'nātā'nat David

Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44

³⁵ Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhui't xaka'tla' nac templo ē cāhuanilh:

—Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, ¿chī talīhuanan Cristo tī Dios hui'līlh ixlīmākapūtāxtūnu' ū'tza' ī'xū'nātā'nat David? ³⁶ Tzamā' David huanli chuntza' chī māsū'yuni'lh Espīritu Santo ē chuntza' tzo'kli:

Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':

“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j hasta a'cxni' quit na'iccāskāhuī'kō' mintā'lāquiclhaktzi'.”

³⁷ Palh David līchihuīna'nli ī'xū'nātā'nat ē māpācuhiilh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu —huanli Jesús.

Lhūhua' tachi'xcuhi' t līpāxuhua takexmatli.

Jesús cālīmālacsu'yulh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn

Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47

³⁸ A'cxni' Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhi' t, ixcāhuani:

—Catamaktaka'lhtit ē jā ticālī'a'kskāhuī'yān xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī tapūlatā'kchokocu'tun xapūlmā'n ixlu'xu'ca'n. Nā talacasqui'n cacātā'chihuīna'nca ē cacālakachi'xcuhi'ca nac cā'tejen. ³⁹ Na ixtemploca'n israelitas xlaca'n taquilhpūlatahui'lacu'tun ē talacasqui'n cacālakachi'xcuhi'ca jā tlahuacan cā'tani'.

⁴⁰ Xlaca'n ta'a'kskāhuī'maktī ixchicca'n tī ixtacānīmaka'ncanī't ē ā'līstān na'j tunca ta'orarlī jā nacālaktzī'ncan ē chuntza' talī'a'kskāhuī'nin. Ā'chulā' natapātīni'n xlaca'n ē jā ā'makapitzīn.

Tū māsā'lh xcamanīn tī nīmaka'ncanī't

Lc. 21:1-4

⁴¹ Jesús tahuī'lh na ixlacatīn jā ixmojócan tumīn tū maxquī'can Dios. Ixcālaktzī'mā'lh tachi'xcuhi' t a'cxni' ixtamojó ixtumīnca'n. Kelhalhūhua' lacricujnu' tamojōlh lhūhua' ixtumīnca'n. ⁴² Milh chā'tin tī nīmaka'ncanī't; xcamanīn ixuanī't. Xla' cāmojōlh pektu' ixtumīn cobre; xmān macsti'na'j ixtatlaj. ⁴³ Jesús cāta'sani'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuanīyān: tū mojólh huā'mā' xcamanīn tī nīmaka'ncanī't ā'chulā' ixtatlaj na ixlacatīn Dios ē jā tū tamojōlh ā'makapitzīn. ⁴⁴ Xlaca'n tamojōlh xmān tū ixcāquītāxtūni'nī'ttza' ixpālacata xlaca'n lacricujnu'. Puscāt, xla' masqui jā lhūhua' ixka'lhī, māsā'kō'lh ixlīpō'ktu tū ixlīhuā'yan.

13

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo

Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6

¹ A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh xaka'tla' nac templo, chā'tin ī'scujnu'nī'n huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'. Tzēhuanī't chihuix tū lītlahuacanī't huā'mā' xaka'tla' templo ē tzej taxtulh.

² Jesús kelhtīh:

—Calaktzī'ntit ixlīpō'ktu huā'mā' tū ixla' templo. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākētahuī'lh. Ixlīpō'ktuca'n nataponckō' ē talhta'm nalacla.

Nalīca'tzīcan chī na'a'kspula cā'quilhtamacuj

Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24

³ Jesús tahuī'lh na ixtūtza'n sipej jā huanican Olivos ē na ixlaktzaj xaka'tla' templo. Pedro ē Jacobo ē Juan ē Andrés tzē'k takelhasqui'nīlh:

⁴ —Iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj jā'cxni' na'a'kspula tzamā'. ¿Chī na'iclīca'tzīyāuj palh palaj na'a'kspula tū hua'nti?

⁵ Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhtit jā tī chā'tin nacā'a'kskāhuī'yān. ⁶ Lhūhua' chī'xcuhi' n natahuan taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacsacnī't.” Chuntza' lhūhua' tī nacā'a'kskāhuī'can.

⁷ 'Nakexpa'tā'tit chī macasā'nan jā lacatzuna'j lāta'lamā'ca ē nacātamāca'tzīnīyān chī lāta'lamā'ca makat. Jā tijicua'nā'tit. Chuntza' pūla na'a'kspula. Jāna'j ixlī'a'ksputni'.

⁸ Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksīni' naskāhuī'cu'tun

ā'chā'tin. Calhāxcuhuālh natachiqui ti'ya't ē na'a'nan tatzi'ncstat. Ixlīpō'ktu huā'mā' xmn̄n ixlitzucuni' chī napātīni'ncan.

⁹ 'Cuenta catlahua'tit ixpālacata nacātamacamāstā'yān jā tahui'lāna'n māpa'ksīni'nī'n ē nacātamaksno'kān nac templo. Quilā'a'ka'ī'ni'yāuj ē ū'tza' nacātalilē'nān na ixlacatīnca'n gobernadores ē na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n. Chuntza' nachihuīna'nā'tit quimpālacata.

¹⁰ 'A'cxni' jāna'j ā'sputa tzamā' cā'quilhtamacuj, ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'can xatze tachihiuīn tachi'xcuhuī't calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. ¹¹ A'cxni' nacātachi'payān ē nacātamacamāstā'yān a'ntza' jā tahui'lāna'lh māpa'ksīni'nī'n, jā catilī'a'ktayuntit pūla chī nalitamaktāyā'tit. Nahua'nā'tit tū puhua'nā'tit a'cxni' nachā'n tzamā' hora. Jā hui'xina'n catichihuīna'ntit. Espīritu Santo nacāmāchihuīnīyān.

¹² 'Tī quinta'a'ka'ī'ni' nacāmācamāstā'can jā tahui'lāna'lh māpa'ksīni'nī'n. Masqui ixtā'tinca'n natamacamāstā' nacāmāknīcan. Xanātātana' natamacamāstā' nacāmāknīcan ixcamana'ca'n tī ta'a'ka'ī'. Lacstīn natasītzī'ni' ixtāta'ca'n ē ixtzī'ca'n tī ta'a'ka'ī' ē natāmāmaknīni'n. ¹³ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't nacātaquiclhaktzī'nān ē xmn̄n tū quilīpālacata. Tī natatāyani' hasta a'cxni' natanī, xlaca'n nacāmākapūtāxtūcan.

¹⁴ 'Nalaktzī'nā'tit tzamā' jā tze tū nalactlahuakō' ē natāya jā jā minī'ni' chuntza' chī tzo'knulh profeta Daniel. Quit tī ictzo'kmā'lh huā'mā', iccāhuanīyān hui'xina'n tī kelhtahua'kapā'na'ntit cuenta catlahua'tit. A'cxni' nalaktzī'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la hasta nac sipej xlaca'n tī tahui'lāna'lh nac Judea. ¹⁵ Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' natayuja tī tahui'lāna'lh na ixa'kstīn ixchicca'n, jā catitatanūlh na ixchicca'n natamāxtu catūhuālh tū ixa'ca'n. ¹⁶ Tī tascujmā'nalh nac pūcuxtu jā catitataspi'tli na ixchicca'n natataya ixlū'xu'ca'n. ¹⁷ Tzamā' quilhtamacuj koxa titala pusan tī taka'lhīnī't o tī tamātzi'quī'ni'ncus.

¹⁸ 'Casqui'ni'tit Dios jā ixlacasqui'nca natzā'la'yā'tit a'cxni' lonknu'n. ¹⁹ Napātīni'ncan a'cxni' nala huā'mā'. Hasta a'cxni' Dios mālacatzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj, jā maktin pātīni'ncanī't chī napātīni'ncan tzamā' quilhtamacuj. Jātza' maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'līstān. ²⁰ Palh Dios jā ixtimāmacstī'na'jīlh huā'mā' quilhtamacuj, jā ixta'a'kapūtāxtulh jā tī chā'tin. Dios namāmacstī'na'jī ixpālacata cālakalhu'man xlaca'n tī cālacsacnī't.

²¹ 'A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catīhuālh ixcāhuanin: "Chā calaktzī'ntit. Ā' hui'lh Cristo tī Dios lacsacui'līlh", jā cati'a'ka'ī'tit. Palh catīhuālh ixcāhuanin: "Chā calaktzī'ntit. Ā'jnanu' yālh", jā cati'a'ka'ī'tit. ²² Natamin lhūhua' a'kskāhuī'ni'nī'n ē makapitzīn natahuan māni' xlaca'n Cristo ē ā'makapitzīn natahuan māni' xlaca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Nā natatlahua lī'a'cnīn nata'a'kskāhuī'cu'tun xlaca'n tī Dios cālacsacli. Jāla catita'a'kskāhuī'lh tī Dios cālacsacli masqui nacā'a'kskāhuī'can ā'makapitzīn. ²³ Skalalh catahui'la'tit. Iccāhuanintza' ixlīpō'ktu huā'mā' ē chuntza' jā nacātita'a'kskāhuī'yān.

Chī namimpala Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36

²⁴ Jesús cāhuanipālh:

—Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' na'a'kspulatza' huā'mā' tapātīn, chī'chini' ē mālhcuyu' jā catitamāxxkakēni'lh. ²⁵ Sta'cu nataminācha' nac a'kapūn ē hasta a'kapūn nat-achiqui. ²⁶ A'cxni' naquintalaktzī'n quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n chī na'icpūmin nac poklhnu'. Na'icka'lhī lhūhua' lītlī'huī'qui ē tzēhuanī't na'icxkaka. ²⁷ Palaj tunca na'iccāmacamin quinángeles ē natamākestoka tī cālacsaccanī't. Natamin tī cālacsaccanī't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.

²⁸ 'Calīmaksca'ttit xaquī'huī' higo. A'cxni' tza'la'nka' ixpeken ē tzucumā'lh tapu'n xapa'lhma', hui'xina'n ca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nalhcācnan. ²⁹ Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuanīyān, naca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Talacatzuna'jīmā'lh'tza' hua'chī chā'tin tī ka'lhīmā'ca ē yālh'tza' na ixlacapūn mākelhcha. ³⁰ Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Xlaca'n tī tahui'lāna'lh'cus jā catitanīkō'lh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā'

tū iccāhuanin. ³¹ Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa ti'ya't, jā maktin catisputli quintachihuīn; pō'ktu nakentaxtukō'.

³² Jā tī chā'tin ca'tzī jā'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj o huā'mā' hora; nūn ángeles xalanī'n nac a'kapūn jā taca'tzī. Nūn ī'Ska'ta' Dios jā ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī jā'cxni' ixlīcāna' na'a'kspula.

³³ 'Skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tzīyā'tit jā'cxni' na'a'kspula huā'mā'. ³⁴ Ū'tza' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī na'a'n latā'kchoko makat. Nacāmacamaxquī'tā'quī' ixchic ī'scuju'nī'n ē nacāmaxquī' ixtascujūtca'n chā'tunu'. Nayāhua chā'tin maktaka'lhna' nac tanquilhtin ē namāpa'ksī skalalh natāya. ³⁵ Chuntza' hui'xina'n skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tzīyā'tit jā'cxni' namin ixtēcu' chic. Palhāsā' namin smalanka'n, o a'cxni' chū'cus nata'sa puyux, o i'tāt tzi'sa, o a'cxni' xkakatzā'. ³⁶ Ū'tza' skalalh calitahui'la'tit ixpālacata jā lhtatapā'na'ntit a'cxni' xamaktin namin. ³⁷ Iccāhuaniyān hui'xina'n: Skalalh catahui'la'tit. Nā skalalh catatahui'lh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't —cāhuanilh Jesús.

14

Talīchihuīna'nli natachi'pa Jesús

Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

¹ Ā'a'ktu' quilhtamacuj ī'sputacus ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtaputzamā'nalh chī natalī'a'kskāhuī' Jesús natachi'pa ē natamāmaknīnī'n.

² Talāhuanilh:

—Palh natlahuayāuj catūhuālh līhuan lamā'lh cā'tani', tachi'xcuhuī't natatā'kaquī'.

Chā'tin puscāt līcuctlahualh aceite Jesús

Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8

³ Jesús ixuī'lh nac Betania na ixchic Simón. Ū'tza' huā'mā' Simón tī ixmasni'mā'lh ixquinīt ē ixtzeyani'ttza'. A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh a'ntza', chā'tin puscāt laktalacatzuna'jīlh. Ixlē'mā'lh pātin lameti tū ixlītsuma aceite tū xatapalaxla' ē mu'csu ixuanīt. Ū'tza' tū huanican nardo. Puscāt pa'klhli lameti ē līcuctlahualh Jesús aceite. ⁴ Makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh talīsītzi'lh ē talāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata pāxcat līlalh huā'mā' aceite? ⁵ Ixtatlaj hua'chi ixtatlaj chā'tin chi'xcu' chī a'ktin cā'ta. Tzē ī'stā'ca ē tumīn tzē ixcāmaxquī'ca xcamanīnī'n.

Taquilhni'lh puscāt.

⁶ Jesús cāhuanilh:

—Camakxtektit. ¿Tū ixpālacata jicsmāhuī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. ⁷ Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanīnī'n na milacpu'na'itātca'n. A'cxni' lacasqui'nā'tit, tzē nacātlahuani'yā'tit tū tze. Quit jā pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahui'layān. ⁸ Puscāt tlhualh tū tzē ixlacpuhuan. Quilīcuctlahualh aceite ē chuntza' quincāxui'līlhtza' chī naquimā'cnūcan. ⁹ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj jā namāca'tzīnī'n ncan xatze tachihuīn ixla' Cristo, a'ntza' nahuancan tū tlhualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlīpō'ktuca'n natalīlacapāstaca xla' —huanli Jesús.

Judas cāhuanilh namacamāstā' Jesús

Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6

¹⁰ Judas Iscariote chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuanīt. Xla' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' nacāhuani ixcāmacamaxquī'lh Jesús. ¹¹ A'cxni' takexmatli tū cāhuanica, tapāxuhualh ē tahuani'lh natamaxquī' tumīn. Ē Judas tzuculh putza chī ixlīmacamāstā'lh Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh ī'scuju'nī'n

Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

¹² Milh quilhtamacuj tū ixlītzucuni' cā'tani' a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā lītlahuacanī't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' maknīcan xaska'ta' purecu' tū nahua'can xpālacata huā'mā' cā'tani' tū huanican pascua. Ī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can cā'tani'?

¹³ Cāmacā'lh chā'tu' Ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' ē namacla'yā'tit chā'tin chi'xcu' tī lē'mā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit. ¹⁴ Jā xla' natanū, nā natanū'yā'tit ē nahuanīyā'tit ixtēcu' chic: “Mākelhtahua'kē'ni' huanīyān: ¿Jā yālh cuarto jā tzē na'iccātā'hua'yān quiscujnu'nī'n tū hua'can cā'tani' pascua?” ¹⁵ Xla' nacāmāsu'yuni'yān a'ktin cuarto ixlīquilha'ktu chic. Ka'tla' cuarto ē cāxni'jtza' hui'lh. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilīhua'ca'n.

¹⁶ Ta'a'lh Ī'scujnu'nī'n ē tatanūlh nac cā'lacchicni'. Kentaxtulh chuntza' chī Jesús ixcāhuanīn't ē tacāxtlahualh līhua'.

¹⁷ A'cxni' ixtā'cnūmā'ltza' chī'chini', Jesús cātā'chā'lh Ī'scujnu'nī'n a'ntza'.

¹⁸ Ixtahuā'yamā'nalhcus a'cxni' Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuanīyān. Chā'tin chī hui'xina'n tī quilātā'huā'yamā'nauj, ū'tza' naquimacamāstā'.

¹⁹ Xlaca'n tatzuculh talīpuhuan ē chā'tunu' xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Ē quit?

²⁰ Jesús cākelhtīlh:

—Chā'tin chī hui'xina'n milīkelhacāujtu'ca'n ē ū'tza' tī quintā'pūhuā'yan tzamā' pulātu.

²¹ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat chī'xcu' tī naquimacamāstā'; nalīlīpuhuan. Ā'chulā' tze xpālacata xla' palh jā ixtilacatuncuhuī'lh.

²² Līhuan ixtahuā'yamā'nalh, Jesús tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni' che'kelh, cāmaxquī'lh Ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā' quimacni'.

²³ Tayalh vaso ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmaxquī'lh Ī'scujnu'nī'n ē ixlīpō'ktuca'n tahua'lh. ²⁴ Cāhuanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Ū'tza' tū līcāxtlahuacan xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios nacālīmakapūtaxtū tachi'xcuhuī't. Quinka'lhni' ū'tza' tū na'icmaka'n nacāmātza'nkēna'ni' tū jā tze tū tatlahualh tachi'xcuhuī't. ²⁵ Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Jātza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' na'icua' xtum xaxcān uva xasāsti' jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

²⁶ A'cxni' ixtapixtli'nī't a'ktin himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos.

²⁷ Jesús cāhuanilh:

—Milīpō'ktuca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj xpālacata tū naquina'kspula. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī pastor ē nata'a'kahuankō' purecu'.”

²⁸ A'cxni' naquimālacastālancuanīcan, xapūla na'ica'n quit nac estado Galilea. A'ntza' nalāpāxtokāuj.

²⁹ Pedro huanilh:

—Masqui ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nān, quit jā ictimakxtekni'.

³⁰ Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuanīyān. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa a'cxni' jāna'j ā'ta'sa ixlīmaktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

³¹ Pedro ā'chulā' lacatejtin huanli:

—Masqui naquintā'maknīca'na', quit jā ictikelhtatzē'kni'.

Ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn lacxtim tahuanli.

Jesús orar l'lh já huanican Getsemaní

Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46

³² Jesús ē i'scujnu'nī'n ta'chā'lh já huanican Getsemaní. Cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' l'lhuan quit na'icorarlī.

³³ Cālē'lh lacapunchuna'j Pedro ē Jacobo ē Juan. Tzuculh tamakchuyī ē a'katuyunli.

³⁴ Cāhuanilh:

—Iclīpuhuan hasta tzē na'iclaknī quintalīpuhuat. Catachokotit huā'tzā' ē skalalh catahui'la'tit.

³⁵ Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh Dios palh tzē ixa'kapūtaxtulh tū na'a'kspula ³⁶ ē huanli:

—QuinTāta', palh tzē na'ica'kapūtaxtu tzamā' tū na'icpātī, camakxtekti chuntza' nala. Masqui na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

³⁷ Mimpālh jā ixcāmakxteknī't i'scujnu'nī'n ē cālaktzī'lh ē ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh Pedro:

—¿E lhtatahui'la', Simón? ¿E jāla tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin hora?

³⁸ Lakahuan catahui'la'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacāta'a'kskāhui'yān a'cxni' nacātalilaktzī'ncu'tunān. Ixlīcāna' masqui milīstacna'ca'n tatlahuacu'tun tū xatze, mimacni'ca'n jā taka'lhī lītlī'huī'qui.

³⁹ Ixlīmaktu' a'lh lacapunchuna'j ē chu ū'tza' lacxtim squi'ni'lh Dios. ⁴⁰ Taspi'tpālh jā ixcāmakxteknī't i'scujnu'nī'n ē cālaktzī'lh ē ixtalhtatahui'lāna'lh. Jāla tatāyani'lh ixtalhtataca'n ē jā ixtaca'tzī chī natakeltī. ⁴¹ A'cxni' ixlīmaktu'tun taspi'tli a'ntza' jā ixcāmakxteknī't, cāhuanilh:

—¿E lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Tzetza'. Chuhua'j chilhtza' hora tū līlhcānancanī't. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tī jā tzeza chi'xcuhui'n. ⁴² Catāya'tit ē cāhuetza'; mimā'lhtza' tī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

⁴³ Palaj tunca a'cxni' Jesús ixcātā'chihuīna'mā'lhcus, chā'lh Judas. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuanī't. Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ē ixtalē'n ixmachītaca'n ē qui'huī'. Talīchā'lh ixlīmāpa'ksīnca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁴ Judas ū'tza' tī ixmacamāstā'mā'lh ē xla' ixcāhuaninī'ttza' chī natalīlakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuaninī't:

—Na'iclacamu'su chā'tin; ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit ē nalīpinā'tit ē namaktaka'lhā'tit.

⁴⁵ A'cxni' chā'lh Judas, palaj tunca laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. ⁴⁶ Tachi'xcuhui't tī tatā'milh talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē tachi'palh natalē'n.

⁴⁷ Ixyālh chā'tin tī ixtā'minī't Jesús. Xla' māxtulh ixmachīta ē matakāhui'lh ixtasācu'a' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh. ⁴⁸ Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata līta'ntit mimachītaca'n ē minqui'huī'ca'n? Hua'chi chī'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. ⁴⁹ A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakaliyān nac templo, ¿tū ixpālacata jāla quilāchi'pauj a'cxni'? Chuhua'j naquina'kspula ē namākentaxtū tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

⁵⁰ Ixlīpō'ktuca'n scujnu'nī'n tatzā'lal ē chuntza' talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Tzā'lal chā'tin ka'hua'cha

⁵¹ Chā'tin ka'hua'cha stālani'lh. Jā ixlhakā'nī't ixlū'xu'; xmān ixlītapāchī'nī't a'ktin sávana. A'cxni' tachi'xcuhui't tachi'palh, ⁵² makalhalha tzā'lal ē maka'lh sávana.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n israelitas

Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

⁵³ Xlaca'n tī tachi'palh Jesús, talē'lh jā ixuī'lh xapuxcu' pālej. Talak-takēstokli ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ⁵⁴ Pedro laka makat stālani'lh ē chā'lh hasta ixtanquilhtīn ixchic xapuxcu' pālej. Tanūlh na ixcorralh chic ē cātā'tahuī'lh policías. Ixcātā'sko'huī'lh nac macscut.

⁵⁵ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlīpō'ktuca'n xalaka'tla' māpa'ksīni'nī'n tī ixtaputzāna'nī, xlaca'n ixtaputzamā'nalh chī natalīmālacsu'yu Jesús natalīmāmāknīnī'n. Jā ixtamacla tū tzē natalīmālacsu'yu. ⁵⁶ Masqui līlhūhua' talīchihuīna'nli tū jā ixlīcāna' ixpālacata Jesús, jā lacxtim tahananli. ⁵⁷ Makapitzīn tatāyalh ē ta'a'ksa'nīni'lh ē tahananli tū jā ixlīcāna'. Chuntza' tahananli:

⁵⁸ —Quina'n ickexmatui chī huanli: “Quit na'icmālakspūtūkō' ixlīpō'ktu huā'mā' xaka'tla' templo tū ixtatlaujca'n chī'xcu'huī'n. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj xtum na'ictlahua ā'a'ktin tū jā ixtatlaujca'n chī'xcu'huī'n.”

⁵⁹ Nūn xlaca'n jā lacxtim tahananli.

⁶⁰ Xapuxcu' pālej tāyalh na ixlacpu'na'i'tātca'n ē kelhasqui'nīlh Jesús:

—Huā' tayāna'lh chī'xcu'huī'n tamālacsu'yumā'na'n. ¿Ē jā nakelhtīni'na'?

⁶¹ Jesús ca'cs tāyalh ē jā tū kelhtīni'lh. Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīpāl:

—¿Ē hui'x Cristo tī Dios lacsacnī't? ¿Ē hui'x ī'Ska'ta' Dios tī quina'n iclakachi'xcu'huī'yāuj?

⁶² Jesús kelhtīlh:

—Quit Cristo. Hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī māpa'ksīni'mā'lh. Na'icminācha' nac a'kapūn ixpu'nan poklhnu'.

⁶³ Xapuxcu' pālej, xla' xti'tli ixlu'xu' ē chuntza' līmāsu'yulh ixtasītzī' ē huanli:

—Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān jā tze xla'. ⁶⁴ Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit chī mālakhā'ni'cu'tun Dios. ¿Chī puhua'nā'tit?

Ixlīpō'ktuca'n tahananli camaknīca.

⁶⁵ Makapitzīn tatzuculh talakachojmanī. Xlaca'n talacatlapalh ē tatucsli ē tahananilh:

—¡Calakapasti tīchu lacala'sni'!

Soldados tī ixtamaktaka'lmā'nalh nā xlaca'n tatucsli.

Pedro huanli jā iclakapasa Jesús

Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27

⁶⁶ Pedro ixyālh na ixtanquilhtīn chic ē milh chā'tin tzu'ma'jāt tī ī'scujmā'lh na ixchic xapuxcu' pālej. ⁶⁷ A'cxni' laktzī'lh Pedro jā ī'sko'huī'lh, tzu'ma'jāt lakalaktzī'lh ē huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Nazaret.

⁶⁸ Xla' kelhtatzē'kli ē huanilh:

—Jā iclakapasa ē jā icca'tzī tū huanicu'tuna'.

A'lh lacapunchuna'j ē ta'salh puyux. ⁶⁹ Tzu'ma'jāt laktzī'mpāl ē tzuculh cāhuani tī ixtatā'yāna'ncha':

—Ū'tza' huā'mā' chā'tin chī xlaca'n.

⁷⁰ Pedro kelhtatzē'kpāl. Ixlīka'tlā'tus tī ixtatā'yāna'ncha' tahananilh Pedro:

—Ixlicāna' hui'x chā'tin chī xlaca'n ixpālacata hui'x xala' nac estado Galilea. Mintachi-huīn ixtā'chuntza' tī xala' nac Galilea.

⁷¹ Pedro tzuculh lakapalacan ixa'cstu ē palha' huanli:

—Dios naquimakapātīnīn palh jā ixlīcāna' tū icuanimā'n. Jā iclakapasa huā'mā' chī'xcu' tī līchihuīna'mpā'na'ntit.

⁷² Puyux ta'sapāl ixlīmaktu'. Ū'tza' līmāpāstaquilh Pedro chī Jesús ixuaninī't: “A'cxni' jā ā'ta'sa ixlīmaktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.” A'cxni' Pedro lacapāstacli chuntza', tzuculh calhuan.

15

*Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato**Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38*

¹ A'cxni' xkakalh, xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē ā'makapitzīn māpa'ksīni'nī'n tatakēstokli ē tachi'huīna'nli. Tapekechī'lh Jesús ē talē'lh ē tamacamaxquī'lh Pilato tī gobernador ixuanī't. ² Pilato kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?

Xla' kelhtīlh:

—Chuntza' chī hua'nī'ta'.

³ Xanapuxcu'nu' pālejni' ixtalīmālacsu'yu lhūhua' catūhuālh. ⁴ Pilato kelhasqui'nīpālh:

—¿Tū ixpālacata jā tū tū kelhtīni'na'? Kexpa'tti ixlīpō'ktu tū talīmālacsu'yun.

⁵ Jesús jātza' kelhtīlh. Ū'tza' lī'a'cnīlh Pilato.

*Jesús līchi'huīna'nca namaknīcan**Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16*

⁶ Ixa'nan a'ktin tahuī'lat a'cxni' ixlamā'lh cā'tani'. Pilato ixmakxteka chā'tin tachī'n. Tachi'xcu'huī't ixtalacsaca tachī'n tī namakxtekcan. ⁷ Ixtatanūmā'nalh nac pūlāchī'n makapitzīn tī ixtamaknīni'nī't a'cxni' tatā'kaquī'lh. Chā'tin tachī'n ixuanican Barrabás. ⁸ Lhūhua' tachi'xcu'huī't talaktalacatzuna'jīlh Pilato ē tatzuculh tasqui'ni' catlahualh chuntza' chī ixuī'lh ixtahuī'latca'n līhuan ixlamā'lh cā'tani'. ⁹ Pilato cākelhtīlh:

—¿Ē lacasqui'nā'tit na'iccāmakxtekni'yān ixPuxcu'ca'n israelitas?

¹⁰ Pilato ca'tzīlh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalaktzī'n Jesús ē ū'tza' talīmacamāstā'lh. ¹¹ Xanapuxcu'nu' pālejni' ixtachi'huīna'makasītzī'nī't tachī'xcu'huī't ē ū'tza' talīsqi'nli Barrabás. ¹² Pilato cākelhtīpālh ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' tī mēpācu'huī'yā'tit ixPuxcu'ca'n israelitas?

¹³ Xlaca'n tata'salh ē palha' tahuanihlh:

—¡Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁴ Pilato cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuani't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuanihlh:

—¡Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁵ Pilato ixcāmāko'xamixīcu'tun lhūhua' tachi'xcu'huī't, ē cāmakxtekni'lh Barrabás. Māpa'ksīni'lh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh nextokohua'ca'can.

¹⁶ Palaj tunca ī'soldados gobernador talē'lh Jesús nac pūchi'huīn jā huanican pretorio. Cāmākēstokca ā'makapitzīn soldados. ¹⁷ Tamālhekē'lh a'ktin ixlu'xu' xasmanta'jua' ē talītlahuah lhtucu' a'ktin corona ē tamā'knūlh. ¹⁸ Tatzuculh tahuani:

—¡Calakachi'xcu'huī'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!

¹⁹ Talīcucni'cli qui'huī' ē talakachojmanīlh. Tatatzokostani'lh hua'chi ixtalakachi'xcu'huī'mā'nalh. ²⁰ A'cxni' talīlītzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālhekē'pālh ixlu'xu' tū ixla' ixuanī't. Talē'lh nextokohua'ca'can.

*Xtokohua'ca'ca Jesús**Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27*

²¹ A'cxni' ixta'a'mā'nalh, ixtētaxtumā'lh chā'tin chī'xcu' xala' nac Cirene tī ixuanican Simón. Xla' ixtāta'ca'n Alejandro ē Rufo ē ixmimā'cha' nac rancho. Soldados tasāmācu'quī'lh ixcruc Jesús.

²² Ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gólgota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ²³ Jesús maxquī'ca vino nahua'. Ixtā'tlahuapāspi'tcanī't līcu'chu' tū huanican mirra. Ū'tza' ixlīmālh tātīcu'tuncan. Jesús jā maktīni'lh.

²⁴ A'cxni' ī'xtokohua'ca'canī'ttza', soldados tamāpitzīlh ixlu'xu' Jesús ē talīmāxtulh ī'suerteca'n nataca'tzī tūchu nacālakchā'n chā'tunu' xlaca'n.

²⁵ Hua'chi makna'jāstza' tzi'saj ixuanī't a'cxni' xtokohua'ca'ca. ²⁶ Ixtzo'kcanī't tū xipālacata lixtokohua'ca'ca ē ixuan chuntza': Ixpuxcu'ca'n israelitas. ²⁷ Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n; chā'tunu' na ixcrucza'n, chā'tin na ixpekxtūcāna'j Jesús ē ā'chā'tin na ixpekxtūxui. ²⁸ Chuntza' mākentaxtūca tū tzo'kcanī't na ixtachihiuīn Dios jā huan: “Xla' cātā'pūtle'keca tī tatlahua tū jā tze.”

²⁹ Xlaca'n tī ixtatētaxtumā'nalh talakapalalh ē tasakā'līlh ixa'kxākca'n ē tahuanilh:

—¡A! Hui'x ixlactlahua'cu'tuna' xaka'tla' templo ē ixyāhuapala' ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj. ³⁰ Chuhua'j ca'a'kapūtaxtu milīmān ē cayujti nac cruz.

³¹ Nā chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtalīlītzi'n Jesús ē ixtalāhuanimā'nalh:

—Xla' cāmakapūtaxtūlh ā'makapitzīn ē jāla a'kapūtaxtu ixlīmān. ³² Cayujli chuhua'j nac cruz Cristo tī ixPuxcu'ca'n israelitas. Nalaktzi'nāuj nayuja nac cruz ē chuntza' nalī'a'ka'ī'ni'yāuj.

Xlaca'n tī ixcātā'xtokohua'ca'canī't nā talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh

Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

³³ A'cxni' tastu'nūttza' ixuanī't, cā'pucsua' huanli calhāxcuhuāl h nac cā'ti'ya'tna' hasta maktu'tun kōtanū. ³⁴ Hua'chi maktu'tun kōtanū Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿tū xipālacata quina'kxtekui'līnī'ta' quina'cstu?)

³⁵ Takexmātlī huā'mā' makapitzīn tī ixtayāna'ncha'. Xlaca'n talāhuanilh:

—Cakexpa'ttit. Xla' ta'sani'mā'lh a'kchihiuīna' Elías.

³⁶ Tu'jnulh chā'tin ē līmāchū'huī'lh xaxcān vinagre nac a'ktin catūhuāl hua'chi panamāc. Cucchi'huī'līlh a'ktin qui'huī' ē quilhyāhualh Jesús nahua' ē huanli:

—Camakxtekui; nalaktzi'nāuj palh Elías namin namāyujū nac cruz.

³⁷ Jesús palha' ta'salh ē palaj tunca nīlh. ³⁸ Huā'mā' puntzuna' ka'tla' līlakamilīn xaka'tla' nac templo taxtī'tpūpitzi'lh ixquilhtūn xala' tālmā'n hasta na ixtampān. Ū'tza' huā'mā' līlakamilīn tū ixmāpitzi templo. ³⁹ Capitán romano ixyāl h na ixlacatīn Jesús. A'cxni' laktzi'lh chī Jesús ta'salh ē nīlh, ē capitán huanli:

—Ixlicāna' huā'mā' chī'xcu' ī'ska'ta' Dios ixuanī't.

⁴⁰ Nā puscan ixtalaktzi'mā'nalh makat; na ixpu'nanca'n ixtayāna'lh María Magdalena ē Salomé ē María ixtzi'ca'n Jacobo xastancu ē José. ⁴¹ Xlaca'n ixtastālani'tlā'huan Jesús a'cxni' ixuī'lh nac estado Galilea ē ixtamaktāya. Nā ixtahui'lāna'lh ā'makapitzīn lhūhua' puscan tī ixcātā'minī't a'ntza' nac Jerusalén.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

⁴² Kōtanūtza' ixuanī't tzamā' quilhtamacuj tū xipūcāxtlahuakō'can quilhtamacuj tū pūjaxcan. Ū'tza' ixlīlakalī ixuanī't. ⁴³ Laka'lh Pilato chā'tin chī'xcu' xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Tzamā' chī'xcu' ixtacuhuīni' José ē ixka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'. Xla' chā'tin ixmāpa'ksīni'nī'n israelitas tī ā'chulā' ixtamāpa'ksīni'n. Huā'mā' chī'xcu' ixlakachi'xcu'huī'can. Xla' ixlīmān tahuixcānīlh ē squi'ni'lh Pilato camaxqui'lh ixmacni' Jesús.

⁴⁴ Pilato lī'a'cnīlh xipālacata puhuanli jāna'j ixnī. Māta'satīnīni'lh capitán ē kelhasqui'nīlh palh ixlīcāna' ixnīnī'ttza' Jesús. ⁴⁵ A'cxni' capitán māca'tzīnīlh ixnīnī'ttza', Pilato makxtekli José nalē'n ixmacni' Jesús. ⁴⁶ José tamāhualh a'ktin xatze lu'xu'. A'cxni' ixmāyujūnī'ttza' ixmacni' Jesús, līmaksui'tli lu'xu' ē māmūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac ka'tla' chihuix. Līmālacchahuani'ca a'ktin ka'tla' chihuix. ⁴⁷ María Magdalena ē María ixtzi' José talaktzi'lh jā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús.

16

Jesús lacastālancuana'nli

Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

¹ A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' quilhtamacuj tū pūjaxcan, María Magdalena ē María ixtzī' Jacobo ē Salomé tatamāhualh pomada tū xamu'csu natalīmactlahua ixmacni' Jesús.

² Tzi'saj domingo a'cxni' tā'cxtulhcus chi'chini', ta'a'lh nac pūtā'cnūn ³ ē ixtalāhuani:

—¿Tīchu naquincāmāpānūni'yān chihuix tū līmālacchahuacanī't lhu'cu'?

⁴ A'cxni' talaca'a'lh, talaktzī'lh ixmāpānūcanī'ttza' chihuix ē ka'tla' ixuanī't. ⁵ Tatanūlh nac pūtā'cnūn ē talaktzī'lh chā'tin ángel tī ixtasu'yu hua'chi chi'xcu'. Ixuī'lh na ixa'cpucāna'j lhu'cu' ē stala'nka' ixlu'xu' ē pūlmā'n ixuanī't. Xlaca'n tadjicua'nli. ⁶ Ángel cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús xala' nac Nazaret tī ī'xtokohua'ca'canī't. Xla' jātza' huī'lh huā'tzā'; xla' lacastālancuana'nlitza'. Chā calaktzī'ntit jā ixmāpī'canī't. ⁷ Capintit ē cacāhua'ni'tit Pedro ē ā'makapitzīn ī'scujnu'nī'n Jesús. Nahua'ni'yā'tit xla' nacāpūlani'yān nac Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit chuntza' chī cāhuanin.

⁸ Puscan tataxtulh nac lhu'cu' ē tatzā'lalh. Ixtaxpipitēlha ē ixtalī'a'cnītēlha. Ixtajicua'n, ē jā tī chā'tin ixtahuani.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Jn. 20:11-18

⁹ Tzamā' domingo tzi'saj Jesús lacastālancuana'nli. Pūla tasu'yuni'lh María Magdalena tī ixmāxtuni'nī't kelhatojon jā tzeya ū'nī'n. ¹⁰ María cālakhā'lh xlaca'n tī ixcātā'latlā'huan Jesús. Ixtalīpuhuahui'lāna'lh ē ixtacalhuahui'lāna'lh. Cāmāca'tzīnīlh tū ixa'kspulanī't.

¹¹ Masqui xlaca'n takexmatli chī ixlacastālancuana'nī't Jesús, ē chī María Magdalena ixlaktzī'nī't, xlaca'n jā ta'a'ka'ī'lh.

Jesús cātasu'yuni'lh chā'tu' ī'scujnu'nī'n

Lc. 24:13-35

¹² Ā'līstān Jesús xtum cātasu'yuni'lh chā'tu' ī'scujnu'nī'n a'cxni' ixta'a'mā'nalh lacapunchuna'j nac tej. ¹³ Xlaca'n tataspi'tli ē tamāca'tzīnīlh ā'makapitzīn scujnu'nī'n, ē xlaca'n jā ta'a'ka'ī'lh.

Jesús cāmaxquī'lh ixtascujūtca'n ī'scujnu'nī'n

Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

¹⁴ Ā'līstān huampala Jesús cātasu'yuni'lh kelhacāujtin scujnu'nī'n a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh. Cālacaquilhīlh ixpālacata jā ixta'a'ka'ī'cu'tun. Jā ta'a'ka'ī'lh chī tahuanli ixtalaktzī'nī't Jesús a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza'. ¹⁵ Jesús cāhuanilh:

—Capintit calhāxcuahuālh ē nacāmāsu'yuni'yā'tit xatze tachihuīn ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't. ¹⁶ Catīxcuahuālh tī na'a'ka'ī' xatze tachihuīn ixpālacata Jesucristo ē na'a'kpaxa, xla' namakapūtaxtūcan. Catīxcuahuālh tī jā na'a'ka'ī' xatze tachihuīn, xla' naka'lhīcus ix cuenta. ¹⁷ Nalīlakapascan tī ta'a'ka'ī' xatze tachihuīn chuntza'. Natalīmāxtu jā tzeya ū'nī'n quilītlī'huī'qui. Tzē natchihuīna'n xasāsti' tachihuīn. ¹⁸ Masqui catachī'palh lūhua' ē masqui catalīhua'lh catūhuālh tū ka'lhī tū laknīcan, jā catitalaknīn. Xmān nataxa'ma ta'jatatlānī'n ē xlaca'n natatzeyan.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Lc. 24:50-53

¹⁹ A'cxni' Māpa'ksīni' Jesús chuntza' ixcāhuaninī't ī'scujnu'nī'n, xla' tā'kayāhualh ē a'lh nac a'kapūn. Tahuī'lh na ixpāxtucāna'j Dios jā lakachi'xcuui'can. ²⁰ Scujnu'nī'n ta'a'lh ē calhāxcuahuālh ixta'a'kchihuīna'n. Māpa'ksīni' ixcāmaktāya. Chuntza' tzē ixtalītlahua lī'a'cnīn. Ū'tza' ixlīca'tzīcan ixlīcāna' tū ixtamāsu'yumā'nalh. Amén.

San Lucas

Chī tzo'kca huā'mā' tachihuīn

¹ Lhūhua' tī tatzo'kli tū a'kspulalh na quilacpu'na'i'tātca'n. ² Tū quincātahuanin ixpālacata Cristo ē tū laktzī'nca xalītzucuni' hasta chuhua'j, ū'tza' tatzo'kli. Nā tī talaktzī'lh xalītzucuni' nā tamāsu'yulh. ³ Nā chuntza' quiminī'ni'lh ictzo'knun. Makās lilacatejtin xa'iclicāxtlahuamā'lh chī na'ictzo'knuni'yān, Teófilo, ⁴ ē chuntza' naca'tzīya' ixlicāna' tū māsu'yunīcanī'ta'.

Ángel māca'tzīnīni'lh nalacatuncuui' Juan Mā'kpaxīni'

⁵ A'cxni' Herodes rey ixuanī't nac Judea, ixuī'lh chā'tin pālej; ixtacuhuīni' Zacarías. Cātā'tapa'ksīlh pālejni' tī cāmāpācuhiuca Abías. Nā ixpuscāt Zacarías ixuanican Elisabet ē xla' i'xū'nātā'nat Aarón. ⁶ Ixchā'tu'ca'n tamākentaxtūlh ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā tatlahualh tū jā tze. ⁷ Jā ixtaka'lhī ixlacstīnca'n ixpālacata Elisabet jāla ka'lhīlh ē nā lakkōlu'ntza' ixtahuanī't ixchā'tu'ca'n.

⁸ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Zacarías ē ixtā'pālejni' ixtatlahuamā'nalh ixtascujūtca'n na ixlacatīn Dios. ⁹ Ixtahuī'latca'n ixtamāxtu suerte natalacsaca tī natanū nac templo nalhcuyu siyentzu ē ū'tza' lilacsaca Zacarías. ¹⁰ A'cxni' i'lhcuymā'ca nac pūmacamāstā'n, ixlīpō'ktuca'n tī ixtatalacxtimīnī't tatachokolh nac tanquilhtīn ē ixta'orarlīmā'nalh. ¹¹ Palaj tunca tasu'yuni'lh Zacarías chā'tin ixāngel Dios. Ixyālhxpekcāna'j pūmacamāstā'n jā i'lhcuycan siyentzu.

¹² A'cxni' Zacarías laktzī'lh, tamakchuyīlh ē jicua'nli. ¹³ Ángel huanilh:

—Zacarías, jā cajicua'nti. Dios kexmatli tū squi'nīnī'ta'. Mimpuscāt Elisabet naka'lhī i'ska'ta' ē namāpācuhiu'ya' Juan. ¹⁴ Nalīpāxuhua'ya' hui'x ē lhūhua' tachi'xcuui't natalīpāxuhua tzamā' ska'ta' ¹⁵ ixpālacata ka'tla' nalītaxtu na ixlacatīn Dios. Jā makstin catihua'lh cu'chu' nūn cerveza ē nūn pulhqui tū līka'chīcan. Nalītatzuma ixlīstacna' Espíritu Santo a'cxni' jā ixā'tahui'la. ¹⁶ Nacālakpalīni' ixtalacapāstacni'ca'n lhūhua' israelitas ē chuntza' natatzucupala natakexmatni' Dios ixMāpa'ksīni'ca'n. ¹⁷ Tzamā' chī'xcu' napūlani' Māpa'ksīni'. Naka'lhī ixespíritu ē ixlītlī'huī'qui Elías. Nacāmālakpalīni' ixlīstacna'ca'n tachi'xcuui't ē chuntza' natapāxqui' ixlacstīnca'n. Xla' nacāmaxqui' xatze talacapāstacni' tī jā takexmata. Chuntza' natacāxtahui'la tachi'xcuui't a'cxni' namin Māpa'ksīni'.

¹⁸ Zacarías kelhasqui'nīlh ángel:

—¿Chī na'iclica'tzī palh ixlicāna' huā'mā'? Quit kōlu'tza' ē nā quimpuscāt lē'ntza' quilhtamacuj.

¹⁹ Ángel kelhtīni'lh:

—Quit Gabriel ē icyālhx na ixlacatīn Dios. Quimacamilh na'ictā'chihuīna'nān ē na'icmaxqui'yān huā'mā' xatze tachihuīn. ²⁰ Chuhua'j hui'x nakō'ko'na'. Jāla catichihuī'na' hasta a'cxni' na'a'cchā'n ixmālhcuycu' miska'ta' ixpālacata jā quina'ka'ī'ni' quīntachihuīn tū nakentaxtu a'cxni' nachā'n mālhcuyu'.

²¹ A'cxni' tamakapalīlh Zacarías, tī ixtaka'lhīmā'nalh na ixtanquilhtīn templo talītamakchuyīlh jā palaj taxtulh. ²² A'cxni' taxtulh, Zacarías jātza' la ixcātā'chihuīna'n. E ū'tza' talīca'tzīlh ixlakachuyani't na ixpūchakān templo. Xmān ixcāmacahuani' ixpālacata jāla cātā'chihuīna'n.

²³ A'cxni' sputkō'lh ixtascujūt nac templo, Zacarías taspi'tli na ixchic. ²⁴ Ā'līstān ka'lhīni'lh Elisabet tī ixpuscāt ixuanī't. Jā taxtulh nac chic hasta ixlīlakaquitziis mālhcuyu'. Puhuanli: ²⁵ “Māpa'ksīni' chuntza' quīntlahuani'nī't ixpālacata jātza' naquīntalakmaka'n.”

Ángel māca'tzīnīnī'lh chī nalacatuncuhuī' Jesús

²⁶ Ixka'lhītza' a'kchāxan mālhcuyu' a'cxni' Zacarías ixlakachuyani't, ē Dios macamilh ángel Gabriel lacatin nac cā'lacchicni' jā huanican Nazaret. ²⁷ Lakmilh chā'tin tzu'ma'jāt tī ixuanican María ē ixtā'lacāxlanī'ttza' natā'tamakaxtoka chā'tin chī'xcu' tī ixuanican José ē ī'xū'nātā'nat David.

²⁸ Ángel tanūlh jā ixuī'lh María ē huanilh:

—¡Iclakminān hui'x tī sicua'lanātlahuacanī'ta'! Māpa'ksīni' maktaka'lhāni'; Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuani'ta'n ē jā ixlipō'ktuca'n puscan.

²⁹ A'cxni' María laktzī'lh ángel, lī'a'cnīlh huā'mā' tachihuīn. ³⁰ Ángel kelhtīlh:

—María, jā cajicua'nti; Dios pāxquī'yān. ³¹ Chuhua'j naka'lhīni'na' ē naka'lhī'ya' chā'tin ska'ta' ka'hua'cha. Namāpācuhiya' Jesús. ³² Ka'tla' ixlacatzucut ē namāpācuhiican ī'Ska'ta' Dios tī ā'chulā' xaka'tla'. Māpa'ksīni' Dios nahui'lī ixlipuxcu' chuntza' chī ixpap David ³³ ē pō'ktu quilhtamacuj nacāmāpa'ksī israelitas. Ixlīli'hui'qui jā makstin catisputli.

³⁴ Palaj tunca María kelhasqui'nīlh ángel:

—¿Chī līla quit? Jāna'j icā'tamakaxtoka.

³⁵ Ángel kelhtīlh:

—Espíritu Santo nalakminān ē ixlīli'hui'qui quinDiosca'n Xaka'tla' nalītamacsti'li'yān hua'chī poklhu'. Ū'tza' nalī'a'nan tzamā' ska'ta' tī natahui'la xmān ixla' Dios nahuan ē namāpācuhiican ī'Ska'ta' Dios. ³⁶ Nā mintalakapasni' Elisabet nā naka'lhī ī'ska'ta' ka'hua'cha masqui lē'ntza' quilhtamacuj ē huancan jātza' catika'lhīlh ī'ska'ta'. Ka'lhītza' a'kchāxan mālhcuyu' chī ka'lhīni'n ³⁷ ixpālacata Dios tzē natlahua ixlipō'ktu catūxcuahuālh.

³⁸ A'cxni' María kelhtīlh ē huanilh:

—Quit ixla' Dios. Camākentaxtūlh ixtalacasqui'nīn. Calalh chuntza' chī quihua'ni'nī'ta'. Ángel a'lh.

María laka'lh Elisabet

³⁹ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' María taxtulh ē palaj tunca a'lh lacatin nac cā'lacchicni' xala' nac Judea. ⁴⁰ Tanūlh na ixchic Zacarías ē tā'chihuīna'lh Elisabet.

⁴¹ A'cxni' Elisabet kexmatni'lh ixtachihuīn María, ska'ta' tasakā'līlh na ixpūlacni' Elisabet ē lītatzumalh Espíritu Santo ixlīstacna'. ⁴² A'cxni' Elisabet chihuīna'nli palha' ē huanli:

—Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuani'ta'n hui'x ē jā ā'makapitzīn puscan ē nā sicua'lanātlahuani't miska'ta'. ⁴³ ¿Tīchu quit naquilīlakmin ixtzī' quiMāpa'ksīni'? Quit jā tū quilacatzucut. ⁴⁴ Xmān ickexmatli mintachihuīn ē quiska'ta' līpāxuhualh ē tasakā'līlh na quimpūlacni'. ⁴⁵ Hui'x līpāxuhua'ya' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta' ē namākentaxtū tū huaninī'ta'n Māpa'ksīni'.

⁴⁶ Palaj tunca María huanli:

Quilīstacna' makapāxuīmā'lh Māpa'ksīni'.

⁴⁷ Quilīstacna' līpāxuhua ixpālacata quiMakapūtaxtūnu' Dios.

⁴⁸ Dios cuenta quintlahuani'nī't quit tī ixtasācua' xcamanīn.

Chuhua'j ē nā pō'ktu quilhtamacuj tachi'xcuhuī't natahuan iclīpāxuhua quit.

⁴⁹ Dios tī ka'lhī līli'hui'qui ka'tla' tū quintlahuani'nī't.

Xla' xatasicua'lanātlahua.

⁵⁰ Pō'ktu quilhtamacuj nacālakahu'man tī talakachi'xcuhuī'.

⁵¹ Ixlīli'hui'qui lītlahuani't lhūhua' catūhuālh.

Cāskāhuī'lh tī ka'tla' ixtamakca'tzī.

⁵² Cāmāpānūni'lh ixlīli'hui'quica'n tī ka'tla' ixtahuani't ē tī tapuhuan ā'chulā' ixla-casqui'nca.

⁵³ Tī ixtatzī'ncsmā'nalh cālīmāka'sīlh xatze līhua' ē jā tū cāmacā'ni'lh lacricujnu'.

⁵⁴ Cāmaktāyanī't xala' nac Israel tī tamākentaxtū ixtalacasqui'nīn Dios ē jā makstin makxtekli ixtalakalhu'man.

⁵⁵ Chuntza' tlauhualh chī cāhuaninī't quimpapca'n Abraham ē ixnatā'natna'.

Pō'ktu quilhtamacuj nacāmaktāya.

⁵⁶ María tahuī'lh na ixchic Elisabet a'ktu'tun mālhcuyu' ē ā'līstān taspi'tli na ixchic.

Chī lacatuncuhi'lh Juan Mā'kpa'xīni'

⁵⁷ A'cxni' a'cchā'lh ixmālhcuyu', tahuī'lh ī'ska'ta' Elisabet. Ka'hua'cha huanli.

⁵⁸ Ixamicujnu' ē ixtalakapasni'n tamilh natatā'pāxuhua a'cxni' taca'tzīlh tze tū Dios tlahuani'lh Elisabet. ⁵⁹ Ixlīlakatzyan quilhtamacuj ta'a'lh tatlahua ixtahui'latca'n nachu'cucan ska'ta' ē ixui'līni'cu'tuncan ixtacuhuīni' Zacarías chī ixtāta'. ⁶⁰ Ixtzi' cāhuanilh: —Jā chuntza' catihui'līca. Ixtacuhuīni' Juan nahuanican.

⁶¹ Kelhasqui'nīca:

—¿Tū ixpālacata? Jā tī a'nan mintalakapasni' tī huanican Juan.

⁶² Palaj tunca tamacahuani'lh ixtāta' ska'ta' nataca'tzī tūyā tacuhuīni' nahui'līni'.

⁶³ Xatāta' squi'nli a'ktin ca'psnap ē tzo'kli: “Ixtacuhuīni' Juan.” Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh.

⁶⁴ Palaj tunca Zacarías tzucupālh chihuīna'n ē laktaquilhpūtalh Dios. ⁶⁵ Ū'tza' talī'a'cnīlh ixamicujnu' ē tahuankō'lh huā'mā' calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni' xala' lakakēstīn nac Judea. ⁶⁶ Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli talacapāstacli ē talākelhasqui'nīlh:

—Huā'mā' ska'ta' ¿tīyā chī'xcu' nahuan?

Ixtasu'yu ī'sicua'lanātlahuanī't Māpa'ksīni' ē ū'tza' talīhuanli.

Zacarías makapāxuīlh Dios

⁶⁷ Espiritu Santo lītatzumalh ixlīstacna' Zacarías ē chihuīna'nli chī Dios māsu'yuni'lh ē huanli:

⁶⁸ Camakapāxuīca Māpa'ksīni' tī ixDiosca'n israelitas ixpālacata quincālakalhu'mani' quina'n tī ixraza ē quincāmakapūtaxtūn.

⁶⁹ Quincāmaxqui'nī'ta'n chā'tin Makapūtaxtūnu'; ka'lhī ixlītli'hui'qui ē ū'tza' xla' chā'tin chī ixnatā'natna' David tī mākentaxtūlh ixtalacasqui'nīn Dios.

⁷⁰ Chuntza' chī huanli a'kchihuīna'nī'n xamakās, chuntza' līhui'līlh Dios.

⁷¹ Huanli naquincālīmakapūtaxtūyān ixlītli'hui'qui quintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē ixlīpō'ktuca'n tī jā quincātalaktzi'ncu'tunān.

⁷² Huampālh nacālakalhu'mani' quimpapca'n ē jā napātza'nkā chī talācāxlanīn.

⁷³ Tzamā' talācāxlan tū Dios ixtlahuani'nī't quimpapca'n Abraham, ⁷⁴ ū'tza' ixquincālīmāpānūni'n quintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē chuntza' ixtlahuāuj ixtalacasqui'nīn Dios ē jā ixjicua'nui.

⁷⁵ Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj lactze nahuanāuj nac cā'quilhtamacuj, hua'chi jā ixtitlahuāuj tū jā tze.

⁷⁶ Ē hui'x, quiska'ta', namāpācuīca'na' ixa'kchihuīna' Dios tī ā'chulā' xaka'tla' ē napūlani'ya' Māpa'ksīni' ē namālachtzaja jā na'a'n.

⁷⁷ Nacāmāsu'yuni'ya' tachi'xcuhi't ē chuntza' natalīca'tzī namin Makapūtaxtūnu' ē nacāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n.

⁷⁸ Dios quincāpāxqui'yān ē quincālakalhu'manān.

Ū'tza' quincālīmacamini'yān chā'tin tī naquincāmakapūtaxtūyān.

Xla' namāxkakē quinteja'ca'n.

⁷⁹ Quina'n hua'chi cā'pucsua' hui'lānauj ē hua'chi palajtza' nanīyāuj.

Naquincāmāsu'yuni'yān chī ixtej Dios.

⁸⁰ Tzamā' ska'ta' stacli ē ixca'tzī ixlīpō'ktu catūxcuhuālh tū ixla' Dios. A'cxni' ka'tla'tza' huanli, ixui'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't hasta a'cxni' tzuculh cāmāsu'yuni' israelitas.

2

Chī lacatuncuhi'lh Jesús

Mt. 1:18-25

¹ A'cxni' jāna'j ixtahui'la Jesús, emperador Augusto māpa'ksilh a'ktin censo calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj. ² A'cxni' Cirenio gobernador ixuanī't nac Siria a'cxni' pūla tlhualh censo. ³ Ixlacasqui'nca chā'tunu' cata'a'lh na ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtatahui'lanī't ixpapca'n ē a'ntza' nacātzo'kni'can ixtacuhuīni'ca'n. ⁴ Ū'tza' lītaxtulh José nac cā'lacchicni' Nazaret xala' nac estado Galilea ē a'lh a'ktin nac cā'lacchicni' Belén xala' nac estado Judea. A'ntza' xatahui'lani' David ē expālacata José ī'xū'nātā'nat ixuanī't, ixlacasqui'nca a'ntza' natzo'kcan ixtacuhuīni'. ⁵ A'lh nac Belén natzo'kcan ixtacuhuīni'. Tā'a'lh María tī ixtā'lacāxlanī'ttza' natā'tamakaxtoka xla' ē xla' ixka'lhīni'ntza'. ⁶ Tū a'kspulalh a'cxni' ixui'lh nac Belén, a'cchā'lh ixmālhcu'yu' ska'ta'. ⁷ Tahuī'lh ixka'hua'cha ixlīmaksāsti' María. Līpāchī'lh ixtanchut ē mēpī'lh jā mojōcan paja tū tahua' cahuāyuj. A'ntza' ixtahui'lh expālacata jā tamaclalh chic jā natamaklhtata.

Ángeles ē pastores

⁸ Ixtahui'lāna'lh pastores lacatzuna'j nac Belén. Pō'ktu tzi'sa ixtamaktaka'lh mā'nalh nac potrero ixpurecua'n. ⁹ Xamaktin tasu'yulh chā'tin ixāngel Dios ē cālītamacsti'li'lh ixtaxkaket Māpa'ksīni'. Tajicua'nli. ¹⁰ Ángel cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Iccālīmini'yān xatze tamāca'tzīni'n ē ū'tza' natalīka'lhī tapāxuhuān ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't. ¹¹ Chuhua'j huā'mā' tzi'sa tahuī'la'cha' chā'tin ska'ta' nac cā'lacchicni' jā ixtahui'lanī't David. Xla' ū'tza' Makapūtaxtūnu' ē tī huanican Cristo Māpa'ksīni'. ¹² Namaclayā'tit chā'tin ska'ta' lītapāchī'nī't ixtanchut ē mēpī'canī't jā mojōcan paja tū tahua' cahuāyuj. Ū'tza' nalīlakapasā'tit.

¹³ Xamaktin tatasu'yulh lhūhua' ángeles xalanī'n nac a'kapūn tī ixtamakapāxuīmā'nalh Dios. Tahualh:

¹⁴ —jCalaktaquilhpūtaca Dios tī huī'lh nac a'kapūn ē tzej calatapā'tit nac cā'quilhtamacuj milīpō'ktuca'n tī Dios cālakalhu'manī'ta'n!

¹⁵ Palaj tunca a'cxni' ángeles tataspi'tli nac a'kapūn, pastores tatzuculh talāhuani:

—Ca'auj chuhua'j nac Belén ē nalaktzī'nāuj tū a'kspulalh ē tū Māpa'ksīni' Dios quincātamāca'tzīnīn.

¹⁶ Palaj ta'a'lh ē cāmaclaca María ē José ē ska'ta' jā ixmāpī'canī't ē jā chī'yāhuacan cahuāyuj. ¹⁷ A'cxni' talaktzī'lh, tahuanli tū ixtahuanī't ángeles expālacata ska'ta'. ¹⁸ Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli talī'a'cnīlh ixtachi'huīnca'n pastores. ¹⁹ María ixlacāpāstacmā'lh ixlīpō'ktu tū a'kspulanī't ē tū ixuanicanī't ē ixpuhuan.

²⁰ Pastores tataspi'tli ē ixtalakachi'xcu'huī'mā'nalh Dios ē ixtamakapāxuīmā'nalh expālacata a'kspulalh chī cāhuanica.

Ska'ta' Jesús māsu'yuca xaka'tla' nac templo

²¹ Ixlīlakatzayan quilhtamacuj tlhuanī'ca circuncisión ska'ta' ē hui'līni'ca ixtacuhuīni' Jesús. Ū'tza' huā'mā' tacuhuīni' tū ángel huanilh María a'cxni' jāna'j ixka'lhīni'n.

²² Ixlītu'pu'xam quilhtamacuj tamākentaxtūlh ixtahui'latca'n puscan chī Moisés ixui'līnī't līmāpa'ksīn natache'kē' ixlīka'hua'jua' puscāt. Talē'lh ska'ta' nac Jerusalén namāsu'yuni'can Māpa'ksīni' Dios. ²³ Chuntza' tatlahualh expālacata tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Dios:

Chā'tunu' ska'ta' xaka'hua'cha tī līmaksāsti', ū'tza' ixla' Māpa'ksīni' Dios nahuan.

²⁴ Chuntza' María ē José ta'a'lh natalakatāyana'n. Chuntza' chī huan na ixlīmāpa'ksīn Dios ixlacasqui'nca namaxquī'can xaka'hua'cha ē xatzu'ma'jāt tórtola o tantu' tantzasnān.

²⁵ Ixui'lh nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Simeón. Tzeya chī'xcu' ixuanī't ē ixlakachi'xcu'huī' Dios ē ixka'lhīmā'lh ixMakapūtaxtūnu'ca'n israelitas. Espíritu Santo ixtā'huī'lh. ²⁶ Ixmāsu'yuni'nī'ttza' jā ixtinīlh palh jā pūla ixlaktzī'lh Cristo tī Māpa'ksīni' Dios namacamin. ²⁷ Espíritu Santo mālacpuhuanilh nā'a'n nac templo a'cxni' līminca ska'ta' Jesús nac templo namākentaxtū ixtahui'latca'n ē tū

māpa'ksīlh līmāpa'ksīn tū tzo'kli Moisés. ²⁸ Simeón cha'xli ska'ta' ē lakachi'xcuui'lh Dios ē huanli:

²⁹ QuiMāpa'ksīni', chuhua'j līpāxuhua na'icnī xpālacata mākentaxtū'nī'ta' tū quihua'nī'nī'ta' quit tī mintasācua'.

³⁰ Iclīlaktzī'nī'ttza' quilakastapun tzamā' Makapūtaxtūnu' ³¹ tī hui'x māstā'nī'ta' xpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't.

³² Ū'tza' nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī tzē natatlā'huan nac cā'quilhtamacuj chuntza' chī pūcās nacāmāxkakēni' tī talatlā'huan jā cā'pucsua'.

Israelitas tī mintachi'xcuui't nacālakachi'xcuui'can xpālacata xla'.

³³ José ē ixtzī' Jesús talī'a'cnīlh tū huanli Simeón xpālacata ska'ta'. ³⁴ Simeón squi'ni'lh Dios cacāsicua'lanātlahualh ē huanilh María tī ixtzī' Jesús:

—Cala'ktzi'. Dios lacsacnī't huā'mā' ska'ta'. A'cxni' chi'xcu'tza' nahuan, lhūhua' israelitas nata'a'ka'ī' ē xla' nacāmaktāya. Tī jā nata'a'ka'ī', xlaca'n natalālīhuani. Xla' namāsu'yu ixtalacasqui'nīn Dios ē tachi'xcuui't natalakmaka'n. ³⁵ Chuntza' naca'tzīkō'can chī lacapāstaca chā'tunu' na ixlīstacna'ca'n. Hui'x nalīpuhuana' chuntza' chī kentin machīta nalakpusa na milīstacna' —huanli Simeón.

³⁶ Nā ixuī'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī ixa'kchihiūna' Dios ē ixtacuhuīni' Ana. Xla' ixtzu'ma'jāt Fanuel xala' ixraza Aser. Ixlē'ntza' quilhtamacuj. Tzu'ma'jātcus ixuanī't a'cxni' tamakaxtokli ē tā'tahuī'lh ixkōlu' a'ktojon cā'ta. ³⁷ Chuhua'j ixlītā'ti'pu'xamatā'ti' cā'ta tī nīmaka'ncanī't. Jā ixtaxtu xaka'tla' nac templo. Pō'ktu quilhtamacuj ixlak-taquilhpūtamā'lh Māpa'ksīni' Dios. Makatunu' jā ixa'yan xpālacata ixtlahua oración.

³⁸ A'cxni' José ē María tatanūlh xaka'tla' nac templo, huā'mā' puntzuna' Ana cālaktalacatzuna'jīlh. A'cxni' maxquī'kō'lh tapāxcatca'tzīn Dios, tzuculh līchihiūna'n ska'ta' tī huanican Jesús. Cālītā'chihiūna'nkō'lh tī ixtaka'lhīmā'nalh ixmakapūtaxtūnu'ca'n ē tī xalanī'n nac Jerusalén.

Tataspi'tli nac Nazaret

³⁹ A'cxni' José ē María tamākentaxtūlh ixlīpō'ktu tū māpa'ksīlh Moisés tū tzo'kli na ixlīmāpa'ksīn Dios, talē'mpālīh ska'ta' nac Nazaret xala' nac Galilea ixcā'lacchicni'ca'n.

⁴⁰ Ska'ta' ī'stacmā'lh ē ixtatli'huī'clhtēlha ē skalalh ixuantēlha ē Dios ā'chulā' ī'sicua'lanātlahua.

Ka'hua'cha Jesús xaka'tla' nac templo

⁴¹ Cā'ta cā'ta José ē María ixta'a'n nac Jerusalén xpālacata ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. ⁴² A'cxni' Jesús ixka'lhī a'kcāujtu' cā'ta, ixlīpō'ktuca'n ta'a'lh nac Jerusalén xpālacata cā'tani' chuntza' chī ixtalīsmānīnī'ttza'. ⁴³ A'cxni' a'ksputlitza' cā'tani' ē ixtaquītaspi'tmā'nalh ē Jesús tachokolh nac Jerusalén. Ixtzī' ē José jā cuenta tatlahualh. ⁴⁴ Ixtapuhuan Jesús cātā'mimā'lh'tza' ā'makapitzīn ē chuntza' ta'a'lh nac tej a'ktin quilhtamacuj. A'cxni' taputzalīh ixpu'nanca'n ixtalakapasnī'nca'n ē ixamicujca'n, ⁴⁵ jā tamaclalh. Palaj tunca tataspi'tli nac Jerusalén; ta'a'lh taputza.

⁴⁶ Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj tamaclalh Jesús xaka'tla' nac templo. Ixcālachpu'nahuī'lh ixmākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē ixcākexmatmā'lh ē ixcākelhasqui'nīmā'lh.

⁴⁷ Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli talī'a'cnīlh ixtalacapāstacni' ē chī ixcākelhtīmā'lh.

⁴⁸ A'cxni' talaktzī'lh María ē José, talī'a'cnīlh ē ixtzī' huanilh:

—Quinka'hua'cha, ¿tū xpālacata quilātlahuani'nī'ta'uj chuntza'? Quit ē mintāta' iclīpuhuamā'na'uj ē icmiuj iccāputzayān.

⁴⁹ Jesús cāhuanilh:

—¿Tū xpālacata quilāputzayāuj? ¿Ē jā ca'tzīyā'tit ixlacasqui'nca na'ictahui'la na ixchic quīntāta' Dios?

⁵⁰ Xlaca'n jā taca'tzīlh tū huanicu'tun.

⁵¹ Palaj tunca xla' cātā'taspi'tli nac Nazaret ē cākexmatni'lh. Ixtzī' lhūhua' ixlacapāstaca ixlipō'ktu huā'mā' ē māquī'kō'lh na ixlīstacna'. ⁵² Jesús ī'stacamā'lh ē ā'chulā' ixka'lhīmā'lh talacapāstacni'. Nā tze ixuanī't na ixlacatīn Dios ē na ixlacatīnca'n tachi'xcuui't.

3

Juan Mā'kpaxīni' ixa'kchiuīna'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't

Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28

¹ Ixlīlakacāujquitzi cā'ta ixiu'lh ligobernador Tiberio ē Poncio Pilato gobernador ixuanī't nac Judea. Herodes gobernador ixuanī't nac Galilea, ē ixtā'tin Felipe gobernador ixuanī't nac Iturea ē nac Traconite, ē Lisantias gobernador ixuanī't nac Abilinia. ² Anás ē Caifás xamāpa'ksīni'nī'n pālejni' ixtahuani't. A'cxni' ixlipō'ktuca'n ixtamāpa'ksīni'mā'nalh, a'cxni' Dios tā'chiuīna'lh Juan ixka'hua'cha Zacarías tī ixiu'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ³ Juan a'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān Jordán. Cāhuanilh tachi'xcuui't ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n ē ixta'a'kpaxli nacāmātza'nkēna'ni'can ixcountaca'n. ⁴ Huā'mā' a'kspulalh chī ixtzo'knunī't tzamā' ixa'kchiuīna' Dios tī ixuanican Isaías. Chuntza' tzo'kli: A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan catīhuālh tī palha' nachihuīna'n ē nahuan: “Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksīni'.

Camālakstu'nctit tej.

⁵ Ixlipō'ktu jā jā cāxtim natatzumana'n ē pūsca'nan nahuankō'.

Jā lhka'huī'li' tej lacatza'j nala.

Jā jā lakaxtim, lakaxtim nahuan.

⁶ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't natalaktzī'n tī Dios macamilh Makapūtaxtūnu'.”

⁷ A'cxni' lhūhua' tachi'xcuui't tataxtulh ixpālacata Juan nacāmā'kpaxī, xla' cālacaquilhnīlh ē cāhuanilh:

—¡Hui'xina'n tlaha'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! ¿Tīchu cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ixtasītzi' Dios tū mimā'lh? ⁸ Catlahua'tit tū tze; nalītasu'yu palh ixlīcāna' lakpalīnī'ta'ntit mintalacapāstacni'ca'n. Jā catihuantit mē'cstuca'n: “Quina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza' iclīpāhuanāuj ē jā icjicuani'yāuj ixtasītzi' Dios.” Jā chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuanīyān Dios tzē nacālakpalī huā'mā' chihuixni' ē natahuan ī'xū'nātā'natna' Abraham. ⁹ Hua'chi xacacanī'ttza' ā'chaj ē natzucucan natancā'can qui'huī'. Catūhuālh qui'huī' tū jā mātā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza' natancā'can ē nalhcuyucan.

¹⁰ Tachi'xcuui't takelhasqui'nīlh:

¿Tū na'ictlahuayāuj?

¹¹ Juan cākelhtīlh:

—Tī ka'lhī a'ktu' ixcamisa camaxquī'lh a'ktin tī jā tū ka'lhī. Tī ka'lhī ixlīhua' catā'hua'lh tī jā tū ka'lhī.

¹² Nā tamīlh mātā'jīni'nī'n nata'a'kpaxa ē takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿tū na'ictlahuáuj quina'n?

¹³ Juan cākelhtīlh:

—Nasqui'nā'tit xmān tū ixtapalh līxokot.

¹⁴ Soldados nā takelhasqui'nīlh:

—Ē quina'n ¿tū ixlacasqui'nca na'ictlahuayāuj?

Cākelhtīlh:

—Jā tilīmālacsu'yu'yā'tit tū jā ixlīcāna' ē jā tilītucsnu'nā'tit naka'lhā'na'nā'tit. Calīpāxuhua'tit mintatljaca'n.

¹⁵ Tachi'xcuui't ixtaca'tzīcu'tun ixpālacata Juan. Xlaca'n ixtapuhuamā'nalh palhāsā' Juan, ū'tza' Cristo tī Dios lacsacni't. ¹⁶ Juan cāhuanilh:

—Ixlīcāna' quit iccālīmā'kpaxīyān xcān. Tī namin, xla' makapitzīn hui'xina'n nacātālīmā'kpaxīyān Espīritu Santo ē ā'makapitzīn macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' na'icxcutni' ixlīkechi'can ixcacli'. ¹⁷ Xla'

chuntza' chī tī ka'lhī xipūmālakosūn na ixmacan nalacsu'nu trigo tū tlahuacan harina. Nasaca trigo ē namāquī' nahua' ē paja nalhcuyu nac macscut tū jā mixa.

¹⁸ Chuntza' cāhuanilh Juan xatze tachihiuīn ē nā cāmālapuhuanīlh tachi'xcuhiū't. ¹⁹ Nā lacaquilhnīlh gobernador Herodes xipālacata Herodías tī xpuscāt ixuanī't ixtā'tin Felipe. Herodes ixka'lhī hua'chi xpuscāt. Nā lacaquilhnīlh xipālacata lhūhua' tū tlahualh tū jā tze. ²⁰ Ū'tza' Herodes līsītzi'lh ē ā'chulā' tlahualh ē Juan māmūca nac pūlāchī'n.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11

²¹ A'cxni' Juan ixmā'kpaxīni'n, nā Jesús milh na'a'kpaxa. Līhuan ixorarlīmā'lh, a'kapūn talaquī'lh ²² ē mincha' Espīritu Santo. Tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān ixyujmā'lh na ixlactza'j Jesús ē kexmatca a'ktin tachihiuīn tū huanli:

—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxquī'yān. Hui'x quimaxquī'ya' tapāxuhuān.

Ixnapapana' Jesucristo

Mt. 1:1-17

²³ A'cxni' Jesús tzuculh tlahua ixtascujūt, ixka'lhī chī pu'xamacāuj cā'ta. Huā'tzā' tatzo'kni' ixnapapana' Jesús. Ixpuhuancan Jesús ixka'hua'cha José. José ixka'hua'cha ixuanī't Elí ²⁴ tī ixka'hua'cha Matat tī ixka'hua'cha Leví. Leví ixka'hua'cha ixuanī't Melqui tī ixka'hua'cha Jana tī ixka'hua'cha José. ²⁵ José ixka'hua'cha ixuanī't Matatías tī ixka'hua'cha Amós tī ixka'hua'cha Nahum tī ixka'hua'cha Esli tī ixka'hua'cha Nagai. ²⁶ Nagai ixka'hua'cha ixuanī't Maat tī ixka'hua'cha Matatías tī ixka'hua'cha Semei tī ixka'hua'cha José tī ixka'hua'cha Judá. ²⁷ Judá ixka'hua'cha ixuanī't Joana tī ixka'hua'cha Resa tī ixka'hua'cha Zorobabel tī ixka'hua'cha Salatiel tī ixka'hua'cha Neri. ²⁸ Neri ixka'hua'cha ixuanī't Melqui tī ixka'hua'cha Adi tī ixka'hua'cha Cosam tī ixka'hua'cha Elmodam tī ixka'hua'cha Er. ²⁹ Er ixka'hua'cha ixuanī't Josué tī ixka'hua'cha Eliezer tī ixka'hua'cha Jorim tī ixka'hua'cha Matat. ³⁰ Matat ixka'hua'cha ixuanī't Leví tī ixka'hua'cha Simeón tī ixka'hua'cha Judá tī ixka'hua'cha José tī ixka'hua'cha Jonán tī ixka'hua'cha Eliaquim. ³¹ Eliaquim ixka'hua'cha ixuanī't Melea tī ixka'hua'cha Mainán tī ixka'hua'cha Matata tī ixka'hua'cha Natán. ³² Natán ixka'hua'cha ixuanī't David tī ixka'hua'cha Isaí tī ixka'hua'cha Obed tī ixka'hua'cha Booz tī ixka'hua'cha Salmón tī ixka'hua'cha Naasón. ³³ Naasón ixka'hua'cha ixuanī't Aminadab tī ixka'hua'cha Aram tī ixka'hua'cha Esrom tī ixka'hua'cha Fares tī ixka'hua'cha Judá. ³⁴ Judá ixka'hua'cha ixuanī't Jacob tī ixka'hua'cha Isaac tī ixka'hua'cha Abraham tī ixka'hua'cha Taré tī ixka'hua'cha Nacor. ³⁵ Nacor ixka'hua'cha ixuanī't Serug tī ixka'hua'cha Ragau tī ixka'hua'cha Peleg tī ixka'hua'cha Heber tī ixka'hua'cha Sala. ³⁶ Sala ixka'hua'cha ixuanī't Cainán tī ixka'hua'cha Arfaxad tī ixka'hua'cha Sem tī ixka'hua'cha Noé tī ixka'hua'cha Lamec. ³⁷ Lamec ixka'hua'cha ixuanī't Matusalén tī ixka'hua'cha Enoc tī ixka'hua'cha Jared tī ixka'hua'cha Mahalaleel tī ixka'hua'cha Cainán. ³⁸ Cainán ixka'hua'cha ixuanī't Enós tī ixka'hua'cha Set tī ixka'hua'cha Adán tī ixka'hua'cha Dios.

4

Skāhuī'ni' ixlīlaktzī'ncu'tun Jesús

Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13

¹ Ixlīstacna' Jesús ixlītzuma Espīritu Santo ē taspi'tli na ixquilhtūn nac xcān Jordán. Espīritu Santo lē'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ² A'ntza' ixiū'lh tu'pu'xam quilhtamacuj. Milh skāhuī'ni' nalīlaktzī'n palh tzē ixa'kskāhuī'lh Jesús. Jesús jā huā'yalh a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixtzi'ncsmā'lhtza'. ³ Palaj tunca huanilh skāhuī'ni':

—Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, camāpa'ksi' tzamā' chihuix pāntzīn cahuanli.

⁴ Jesús kelhtīlh:

—Tatzo'kni' na ixtachihiuīn Dios:

Jā xmān pāntzīn catīlīlatamā'lh chā'tin chi'xcu' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

Ā'chulā' cuenta natlahuacan ixtachihiuīn Dios.

⁵ Palaj tunca skāhuī'ni' lē'lh Jesús a'ktin nac sipej tálhmā'n. A'ntza' xamaktin māsu'yuni'kō'lh ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj. ⁶ Huanilh:

—Na'icmaxquī'yān ixlīpō'ktu huā'mā' ē namāpa'ksīya'. Pō'ktu quila' ē nā tzē na'icmaxquī' catīxcuhuālh. ⁷ Palh hui'x naquintatzokostani'ya' ē naquilaktaquilhpūtaya', na'icmaxquī'kō'yān ixlīpō'ktu huā'mā' ē mila' nahuan.

⁸ Jesús kelhtīlh:

—Catapānu', Skāhuī'ni'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Natatzokostani'ya' ē nalaktaquilhpūtaya' miMāpa'ksīni' Dios ē natlahua'ya' xmān tū xla' lacasquī'n.

⁹ Ā'līstān skāhuī'ni' lē'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén ē yāhualh na ixa'kspūn xaka'tla' templo. Huanilh:

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, catamakahuasyujti nac ti'ya't. ¹⁰ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Dios nacāmāpa'ksī ixángeles natamaktaka'lhān.

¹¹ Natamā'kaquī'yān ē chuntza' nūn kentin mintujan catitakāhuī'lh nac chihuix.

¹² Jesús kelhtīlh:

—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Jā tilīlaktzī'na' miMāpa'ksīni' Dios.

¹³ Skāhuī'ni' jātza' maclani'lh chī nalīlaktzī'n Jesús ē tapānūlh puntzuna'.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea

Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15

¹⁴ Jesús taspī'tli nac Galilea ē ixka'lhī ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. Calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixlīchihuīna'mā'ca ixpālacata tū tlahualh Jesús. ¹⁵ Ixcāmāsu'yuni'mā'lh na ixtemploca'n israelitas ē ixlīpō'ktuca'n ixtalakachi'xcuhuī'mā'nalh.

Jesús taspī'tli nac Nazaret

Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6

¹⁶ Palaj tunca Jesús taspī'tli nac cā'lacchicni' tū huanican Nazaret jā ī'stacnī't. Tanūlh nac templo a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan chī ixlīsmanīcanī't. Tāyalh nalīkelhtahua'ka ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Maxquī'ca tū tzo'kli profeta Isaías. A'cxni' mālakapitzilh, maclalh jā ixtatzo'kni':

¹⁸ IxEspíritu Māpa'ksīni' quintā'huī'lh ixpālacata quilacsacnī't na'iccāmāca'tzīnī xatze tachihuīn lacxcamanīnī'n.

Nā quimacamilh na'iccāmāko'xamāka'tlī' tī talīpuhuan ē na'iccāmāxtu tī cāchī'canī't.

Icmilh na'iccāmālacahuānī lakatzī'nī'n ē na'iccāmāktāya tī tapātīni'mā'nalh.

¹⁹ Nā quimacamilh na'iccāmāsu'yuni'yān ixquilhtamacuj Māpa'ksīni'.

²⁰ A'cxni' Jesús mālakachahualh libro, maxquī'lh chā'tin tī ixmaktaka'lh mā'lh templo ē tahuī'lh. ²¹ Ixlīpō'ktuca'n nac templo ixtalaktzī'mā'nalh, ē xla' tzuculh chihuīna'n ē huanli:

—Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj mākentaxtūcanī't na milacatīnca'n tzamā' tū kexpa'ttitcus.

²² Ixlīpō'ktuca'n tahuanli tze Jesús ē talī'a'cnīlh ixtachihuīn tzēhuanī't tū cāhuanilh. Ixtalāhuanimā'nalh:

—¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha José?

²³ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' naquilāhuaniyāuj huā'mā' tachihuīn: “Hui'x doctor ē pūla namā'tzeyīca'na' milīmān.” Nā naquilāhuaniyāuj: “Chuhua'j catlahua' huā'tzā' na minti'ya't chuntza' chī quincātahuanin tlahuani'ta' nac Capernaum.”

²⁴ Chihuīna'mpālh ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān nūn tī chā'tin a'kchihuīna' tī nalaktzī'ncu'tuncan na ixcā'lacchicni' jā stacī. ²⁵ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Lhūhua' ixtahuī'lāna'lh tī nīmaka'ncanī't nac país Israel a'cxni' ixlatlā'huan Elías ē a'cxni' a'ktu'tun cā'ta ā'i'tāt jā lalh xcān.

Calhāxcuhuālh ixtzi'ncsnīmā'ca. ²⁶ Dios jā cālakmacā'lh Elías jā tī chā'tin tī nīmaka'ncanī't xalanī'n nac Israel. Lakmacā'nca chā'tin xamini' nac Sarepta tū ixlacatzuna'j cā'lacchicni' Sidón. ²⁷ Nā chuntza' ixa'nan nac Israel lhūhua' tī ixtapātīnīmā'nalh ta'jatāt tū makamasa quinquinī'tca'n ē a'cxni' ixui'lacha' a'kchihuīna' Eliseo. Jā tī chā'tin xlaca'n mātzeyīca, xmān Naamān tī chā'tin xamini' nac Siria.

²⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ixlipō'ktuca'n tī ixtatanūmā'nalh nac templo tasītzi'lh. ²⁹ Tatā'kaquī'lh ē tatamacxtulh Jesús nac cā'lacchicni'. Talē'lh hasta na ixa'cpūn sipej nac cā'lacchicni' natamacā'n makjū. ³⁰ Jesús tētaxtulh ixpu'nanca'n ē a'lh.

Chā'tin chī'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'

Mr. 1:21-28

³¹ Palaj tunca Jesús a'lh nac Capernaum xala' nac estado Galilea. Ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhuī't a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan. ³² Talī'a'cnīlh chī ixcāmāsu'yuni'mā'lh ixpālacata ixlīchihuīna'mā'lh līmāpa'ksīn.

³³ Ixui'lh nac templo chā'tin chī'xcu' tī ixchi'panī't jā tzeya ū'ni'. Ta'salh ē huanli:

³⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿tū ixpālacata quilālakmiuj? ¿Ē ū'tza' līta' naquilāmālacspūtūyāuj? Quit iclakapasān. Hui'x ixla' Dios ē xaticicua'lanātlahua hui'x.

³⁵ Jesús lacaquilhnīlh jā tzeya ū'ni' ē huanilh:

—¡Caquilhca'csla! ¡Camakxtekti huā'mā' chī'xcu'!

Jā tzeya ū'ni' māyujūlh chī'xcu' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ē makxtekli chī'xcu'. Jā tū lani'lh. ³⁶ Ixlipō'ktuca'n talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—¿Tuchūyā tachihuīn tzamā'? ¡Huā'mā' chī'xcu' līchihuīna'n līmāpa'ksīn ē cātamāxtulh jā tzeya ū'nī'n!

³⁷ Calhāxcuhuālh na ixlacatzuna'j nac Capernaum talīchihuīna'nli Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31

³⁸ A'cxni' Jesús taxtulh nac templo, a'lh ē tanūlh na ixchic Simón. Ixpuhuiti' Simón ixmacscutlamā'lh ē huanica Jesús camātzeyīlh. ³⁹ Jesús taquilhpūtalh jā ixmā'lh ē lacaquilhnīlh ta'jatāt ē tapānūni'lh chī ixmacscutla. Xamaktin tā'kaquī'lh puscāt ē tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlani'n

Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34

⁴⁰ A'cxni' ixtā'cnūmā'lhtza' chī'chini', ixlipō'ktuca'n tī ixtata'jatātla kempālhūhua' ta'jatāt cālīmini'ca Jesús. Cāmacaxa'malh ē cāmātzeyīlh. ⁴¹ Lhūhua' tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī'n ē cāmātzeyīlh. A'cxni' jā tzeya ū'nī'n cāmāxtuni'lh na ixlīstacna'ca'n, tahuanilh:

—Hui'x ī'ska'ta' Dios.

Jesús cālacaquilhnīlh jā tzeya ū'nī'n ē jā cāmakxtekli natachihuīna'n ixpālacata xlaca'n taca'tzīlh ū'tza' Cristo tī Dios lacsacnī't.

Jesús a'kchihuīna'nli nac estado Galilea

Mr. 1:35-39

⁴² A'cxni' xkakalh, Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' ē a'lh jā jā tī ixa'nan. Tachi'xcuhuī't ixtaputzamā'nalh ē tamaclalh jā ixui'lh. Jā ixtamakxtekcun ca'a'lh makat. ⁴³ Jesús cāhuanilh:

—Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ā'makapitzīn xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'. Na'iccāmāsu'yuni' chī Dios māpa'ksī. Ū'tza' quilīmacamilh.

⁴⁴ Chuntza' ixcāmāsu'yuni'tēlha Jesús nac templos xalanī'n nac Galilea.

5

Lhūhua' squī'ti' cāchi'paca

Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20

¹ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixuī'lh na ixquilhtūn lago ixtacuhuīni' Gene-saret. Lhūhua' tachi'xcuhuī't tamilh ē ixtalālacxquitimā'nalhtza' ixpālacata natalaktala-catza'na' Jesús. Ixtakexmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ² Jesús cālaktzī'lh a'ktu' barcos na ixquilhtūn lago ē jā tī chā'tin ixpūtojōma'lh. Ixtēcu'ca'n ixta'a'nī't ixtache'kē' xaka'tla' ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan squī'ti'. ³ Palaj tunca Jesús tahua'ca'lh a'ktin nac barco tū ixta' Simón ē huanli camātampūxtuca macsti'na'j na ixquilhtūn. Palaj tunca Jesús tahuī'lh nac barco ē a'ntza' tzuculh cāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't.

⁴ A'cxni' cāmāsu'yuni'kō'lh, huanilh Simón:

—Calī'pi huā'mā' barco jā pūlmā'n ē camojō'tit mimpūtayanca'n napūchi'payā'tit squī'ti'.

⁵ Simón kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', tintascactza' icmojōmā'nauj ē jā tū icchi'panī'tauj. Masqui chuntza', palh hui'x quilāhuanīyāuj na'icmojōpalayāuj quimpūtayanca'n.

⁶ A'cxni' tatlahualh chuntza', lhūhua' squī'ti' talaknūcha' nac pūtan ē ixtaxtī'tmā'lh'tza'.

⁷ Palaj tunca tamacahuani'lh ixtā'chi'pananī'n squī'ti' a'ktin nac barco natamin nata-maktāyana'n. Squī'ti' lītatzumalh a'ktu' barco hasta ixtatā'ctzicu'tuntza'.

⁸ A'cxni' Simón Pedro laktzī'lh, tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksīni', caquintapānū'ni' ixpālacata quit jā tzeya chi'xcu'.

⁹ Chuntza' huanilh ixpālacata Simón ē ixlīpō'ktuca'n tī ixtatā'chi'pamā'nalh squī'ti' talī'a'cnīlh ixpālacata lhūhua' squī'ti' tū tachi'palh. ¹⁰ Nā Jacobo ē Juan tī ixka'hua'chan Zebedeo ē tī ixtā'chi'pananī'n squī'ti' Simón nā xla'ca'n tajicua'nli. Jesús huanilh Simón:

—Jā cajicua'nti. Chī mintascujūt ixuanī't milīchi'pana' squī'ti', chuhua'j mintascujūt nahuan nacāmā'a'ka'ī'nī'ya' tachi'xcuhuī't ixtachihuīn Dios.

¹¹ A'cxni' tachā'lh barcos nac ti'ya't, palaj tunca ta'a'kxtekmaka'lh ixbarcoca'n ē tastālani'lh Jesús.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinīt

Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45

¹² A'cxni' Jesús ixuī'lh nac cā'lacchicni', lakchā'lh chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī ta'jatāt tū māmāsī quinquinīca'n ē tū huanican lepra. A'cxni' ta'jatātlanī' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

¹³ Palaj tunca Jesús xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

A'cxni' huanli huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt tzamā' chi'xcu'. ¹⁴ Palaj tunca Jesús māpa'ksīlh jā tī chā'tin catihuanilh. Huanilh:

—Xmān calakpi ixpālejca'n israelitas ē camāsu'yu'ni' mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Nalīlakatāyana'n chuntza' chī māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhuī't tzeyanī'ta'tza'.

¹⁵ Masqui Jesús huanilh jā tī chā'tin ixuanilh, ā'chulā' calhāxcuhuālh tachi'xcuhuī't takexmatli ixpālacata Jesús. Līlhūhua' ixtatakēstoka nataxexmata ē ixpālacata ixcāmātzeyīni'ca ixta'jatātca'n. ¹⁶ Jesús tamakatīlh ē a'lh ā'lacatin jā jā tī ixa'nan ē a'ntza' tlahualh ixoración.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ī'xcahuī'huananī't

Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12

¹⁷ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixmāsu'yumā'lh ē ixtakexmatui'lāna'lh ā'makapitzīn fariseos ē tī xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Ixtaminī'ta'ncha' xalanī'n nac Jerusalén ē lhūhua' cā'lacchicni' xalanī'n nac Galilea ē Judea. Ixtasu'yu ixlītlī'huī'qui Dios ixpālacata Jesús ixcāmātzeyīmā'lh ta'jatātlanī'n.

¹⁸ Palaj tunca a'cxni' tachā'lh tachi'xcuhuī't ē talīmilh nac talajni' chā'tin ta'jatātlanī' tī ī'xcahuī'huananī't. Ixtamānūcu'tun ixpūchakān chic natamāpī' na ixlacatīn Jesús.

¹⁹ Lhūhua' ixtahuanī't tachi'xcuhuī't ē jāla ixtatanū nac chic. Ū'tza' talītahua'ca'lh ixa'kstīn nac chic ē ta'a'kstīxua'kli chic. A'ntza' talacmānūlh ixtalajni' ta'jatatlani' na ixpu'nanca'n tachi'xcuhuī't hasta na ixlacapūn Jesús.

²⁰ A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixta'a'ka'ī', xla' huanilh ta'jatatlani':

—Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlīpō'ktu mincuenta.

²¹ Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn xlaca'n tatzuculh tapuhuan: “¿Tichūyā chi'xcu' tī mālakchā'nimā'lh Dios? Nūn chā'tin tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.”

²² Jesús ixca'tzī chī ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milīstacna'ca'n? ²³ Icuanihtza' ta'jatatlani': “Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlīpō'ktu mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmī'li' mintalajni' ē catlā'hua'nti”, chuntza' nalītasu'yu palh ixlīcāna' tzeyanli. ²⁴ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Chuhua'j na'iccālīmāsu'yuni'yān chī icka'lhī līmāpa'ksīn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't.

Palaj tunca huanilh chi'xcu' tī ī'xcahuī'huananī't:

—Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmī'li' mintalajni' ē capit na minchic.

²⁵ Xamaktin tā'kaqui'lh ta'jatatlani' na ixlacatīnca'n ē sacli ixtalajni' ē a'lh na ixchic. Makapāxuītēlha Dios.

²⁶ Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh ē tamakapāxuīlh Dios. Nā tajicua'nli ē tahuanli:

—Huā'mā' quilhtamacuj laktzī'nī'tauj ka'tla' lī'a'cnīn.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17

²⁷ Ā'līstān Jesús taxtulh ē laktzī'lh chā'tin mātā'jīni'. Ixtacuhuīni' Levī ē ixuī'lh jā ixmātā'jīni'ncan. Huanica:

—Caquistāla'ni'.

²⁸ Palaj tunca tāyalh ē makxtekkō'lh ē stālani'lh Jesús.

²⁹ Ā'līstān Levī tlhualh a'ktin ka'tla' cā'tani' na ixchic nalakachi'xcuhuī' Jesús. Lhūhua' mātā'jīni'nī'n ē ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n ixtatā'huā'yamā'nalh. ³⁰ Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tapuhuanli jā tze tū tlhualh Jesús. Tatzuculh tatā'chihuīna'n ī'scujnu'nī'n Jesús ē tahuanilh:

—¿Tū ixpālacata tā'huā'yanā'tit mātā'jīni'nī'n ē tī jā tzeyā chi'xcuhuī'n?

³¹ Jesús cākelhtīlh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla, jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān tī tata'jatatla tamaclacasqui'n. ³² Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhuī't tī taca'tzī jā lactze xlaca'n ē chuntza' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús tū ixpālacata jāla talīhuā'yalh

Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22

³³ Palaj tunca xlaca'n takelhasqui'nīlh Jesús:

—Tī tastālani'lh Juan, jā tahuā'yan a'cxni' tatlahua ixoracionca'n. Nā chuntza' fariseos. Miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan ē tako'tnūn. ¿Tū ixpālacata?

³⁴ Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē chā jā catitahuā'yalh tī cā'invitarlīca jā tamakaxtokmā'ca? Līhuan cātā'lahuī'lhcus squi'nīni', natahuā'yan. ³⁵ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni' ē a'cxni' jātza' catitahuā'yancu'tunli ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlīchihuīna'mā'ca.)

³⁶ Nā chuntza' cāhuanilh tū līca'tzīni'can:

—Jā tī chā'tin nasita xasāsti' lu'xu' nalīlactza'pa' tū xamasni'. Palh chuntza' ixtlahuaca jātza' tze catihuanli xasāsti' lu'xu' ē xamasni' ā'chulā' nataxtī'ta. ³⁷ Xaxcān uva tū jāna'j xcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Namojōcan nac xasāsti'

ko'xka' ē chuntza' a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva. ³⁸ Ū'tza' nalīmojōcan xasāsti' xaxcān uva nac xasāsti' ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva, ko'xka' nataxta'nca ē jā catitaxtī'tli. ³⁹ Nā chuntza' xaxcān uva tū makāstza' xcu'tanī't, ā'chulā' canī ē jā xasāsti'. Tī nahua' xaxcu'ta jātza' catihua'cu'tunli xasāsti'. Nahuan: “Ā'chulā' tze xaxcu'ta.”

6

Scujnu'nī'n tatē'ī'lh tza'ktza' a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan

Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28

¹ A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan a'cxni' Jesús ixtalatlā'huan nac cā'tacuxtu ē ī'scujnu'nī'n tatē'ī'lh pātu'yūn tza'ktza'. Palaj tunca tapa'sli ē tahua'lh. ² Makapitzīn fariseos cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata scujpā'na'ntit huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? Jā minī'ni'.

³ Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē jā likelhtahua'kanī'ta'ntit tū tlahualh David a'ktin quilhtamacuj? Xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh ixtatzi'ncsmā'nalh. ⁴ Tanūlh na ixchic Dios ē tayalh pāntzīn tū ixlīlakatāyacanī't Dios. Hua'lh ē cātā'hua'lh tī ixtatā'a'mā'nalh, masqui jā minī'ni' nahua' catihuālh chī'xcu', xmān pālej.

⁵ Nā cāhuanilh:

—Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē tzē na'icmāpa'ksīni' tū natlahuacan a'cxni' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chī'xcu' tī macascahuahua ixuanī't

Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6

⁶ A'ktin quilhtamacuj huampala tū pūjaxcan a'cxni' Jesús tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tzuculh māsuyū. Ixui'lh a'ntza' chā'tin chī'xcu' tī ixmacascācnī't. ⁷ Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtamaktaka'lmā'nalh Jesús palh ixmātzeyīni'lh huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' tzē ixtalīmālacsu'yulh. ⁸ Xla' ca'tzīlh tū ixtapuhuan ē huanilh chī'xcu' tī ixmacascācnī't:

—Catāqui' ē catāya' na quilacpu'na'ī'tātca'n.

Chī'xcu' tāquī'lh ē tāyalh a'ntza'. ⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. ¿Tū ā'chulā' minī'ni' na'ictlahua tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē na'icmakapūtuxtū chī'xcu' o na'icmaktī ixlīstacna'?

¹⁰ Palaj tunca Jesús cālaktzī'lh ixlīpō'ktuca'n tī ixtalītamacsti'li'nī't ē huanilh chī'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

Chī'xcu' stu'ncti ixmacan ē tzetza' ixuanī't. ¹¹ Xlaca'n tasītzī'lh ē tatzuculh talālītā'chihuīna'n tū natatlahuani' Jesús.

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' apóstoles

Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19

¹² Tzamā' quilhtamacuj Jesús a'lh a'ktin nac sipej na'orarli. Pō'ktu tzī'sa ixorarlīmā'lh.

¹³ Ixlīlakalī cāta'sani'lh ī'scujnu'nī'n ē cālacsacli kelhacāujtu' ē cāmāpācuhiūlh apóstoles.

¹⁴ Xlaca'n cāhuanican Simón tī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro ē Andrés ī'stancu Simón ē Jacobo ē Juan ē Felipe ē Bartolomé ¹⁵ ē Mateo ē Tomás ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksīni' partido cananistas. ¹⁶ Ē Judas ixtā'tin Jacobo ē Judas Iscariote tī ā'listān macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't

Mt. 4:23-25

¹⁷ Jesús cātā'yujli xlaca'n nac sipej ē tā'tachokolh ī'scujnu'nī'n jā pūsca'nan. Ixui'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't calhāxcuhuālh nac Judea ē xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n

ixquilhtūn mar lacatzuna'j jā ixuanican Tiro ē Sidón. Xlaca'n ixtachā'nī't natakex-mata Jesús ixpālacata ixcāmātzeyīni'ca ixta'jatatca'n. ¹⁸ Tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni' nā cāmātzeyīca xlaca'n. ¹⁹ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixtaxa'macu'tun Jesús ixpālacata xla' cālīcu'chū'kō'lh ixlīti'huī'qui.

Tī tapāxuhua ē tī talīpuhuan

Mt. 5:1-12

²⁰ Palaj tunca Jesús cālaktzī'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Pāxuhua'yā'tit tī jā ka'tla' makca'tzīyā'tit. Dios nacāmāpa'ksīyān.

²¹ Pāxuhua'yā'tit tī putzapā'na'ntit ixtalacasqui'nīn Dios. Xla' nacāmaktāyayān.

Pāxuhua'yā'tit tī calhua'mpā'na'ntit chuhua'j. Ā'līstān napāxuhua'yā'tit jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

²² 'Napāxuhua'yā'tit a'cxni' tachi'xcuhuī't jā cātalaktzī'ncu'tunān ē a'cxni' nacātamāxtumli'yān quimpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Napāxuhua'yā'tit a'cxni' cātalakapalayān ē a'cxni' nacātalakmaka'nān ixpālacata natapuhuan jā tze hui'xina'n, ē ixlīpō'ktu quimpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²³ Capāxuhua'tit ē caka'lhī'tit tapāxuhua'n a'cxni' chuntza' napātīni'nā'tit. Nac a'kapūn naka'lhī'yā'tit pō'ktu tū tze. Tī cātamakapātīnīmā'n hui'xina'n, nā chuntza' ixnapapana'ca'n tamakapātīnīh ixa'kchihiuīna'nī'n Dios.

²⁴ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n lacricujnu' ixpālacata tlaha'tittza' mintapāxuhua'nca'n.

²⁵ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī lhūhua' ka'lhī'yā'tit chuhua'j ixpālacata nacāmakasputāni'.

'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī lītī'mpā'na'ntit chuhua'j. Ā'līstān mintalīpuhuātca'n nacāmakacalhuānān.

²⁶ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n palh ixlīpō'ktu talakachi'xcuhuī'yān. Makāstza' chuntza' ixnapapana'ca'n ixtatlahuani' a'kchihiuīna'nī'n tī tahuanli tū jā ixlīcāna'.

Cacāpāxquī'tit mīntā'lāquiclhaktzi'ca'n

Mt. 5:38-48; 7:12

²⁷ Jesús cāhuanipāl:

—Iccāhuanīyān hui'xina'n tī quīlākexmatāuj: Cacāpāxquī'tit mīntā'lāquiclhaktzi'ca'n ē nacāmaktāyayā'tit tī jā cālaktzī'ncu'tunān. ²⁸ Casqui'ni'tit Dios cacāsīcua'lanātlahualh tī cachīhuālh cātalīchihiuīna'nān ē nacālī'orarlīyā'tit ixpālacataca'n tī cātalakapalayān. ²⁹ Palh catīhuālh nalacala'sāni' na milacapīn, natamakxteka' ā'lapī kentin nalacala'sāni'. Palh catīhuālh namāmakxtuyān minchamarra, camaxqui' masqui milu'xu'. ³⁰ Camaxqui' catīxcuhuālh tī squī'ni'yān ē palh catīhuālh namāmakxtuyān tū mila', jātza' tisqui'ni'ya'. ³¹ Chuntza' natlahua'ni'ya' ā'chā'tin chuntza' chī lacasqui'na' xla' natlahua'ni'yān hui'x.

³² 'Palh hui'xina'n xmān cāpāxquī'yā'tit tī tapāxquī'yān, ģē tzeya chī'xcuhuī'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Tī jā tze nā chuntza' talāpāxquī'. ³³ Palh xmān cāmaktāyayā'tit tī tamaktāyayān hui'xina'n, ģē tzeya chī'xcuhuī'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Lacxtīm talāmaktāya tī jā tze. ³⁴ Palh xmān namāsācua'nī'yā'tit tī tzē nacāmāsācua'nī'palayān, ģē tzeya chī'xcuhuī'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Tī jā tze nā tamāsācua'nī tī ixtā'chuntza'ca'n ixpālacata taca'tzī namāstā'pala. ³⁵ Hui'xina'n nacāpāxquī'yā'tit mīntā'lāquiclhaktzi'ca'n ē nacāmaktāyayā'tit ē nacāmāsācua'nī'yā'tit ē jā catiputzalh tū nacātalīxokonū'ni'yān. Chuntza' naka'lhī'yā'tit ka'tla' mīntatljca'n nac a'kapūn ē nalītaxtuyā'tit ixlacstīn tī xala' tālmā'n ē tī ka'tla'. Nā xla' cālakalhu'man tampi'lhīni'nī'n ē tī jā tze. ³⁶ Cacālakalhu'mantit tachi'xcuhuī't chuntza' chī mīntāta'ca'n Dios nā cālakalhu'manān.

Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn

Mt. 7:1-5

³⁷ Jesús cāhuanipāl:

—Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn ē Dios jā nacāputzāna'ni'yān. Jā timakapātīnīnī'nā'tit ē Dios jā caticāmakapātīnīn hui'xina'n. Nālāmātza'nkēna'ni'yā'tit ē Dios nacāmātza'nkēna'ni'yān. ³⁸ Cacāmaxquī'tit ā'makapitzīn ē nā Dios nacāmaxquī'yān hui'xina'n. Xla' nacāmaxquī'yān chī tī tzej pūlhcāna'n ē nalacchiqui pūculhtila ē namātzuma hasta natakelhmake'n ē namojō na mimurralhca'n. Lacxtim chī hui'xina'n namaxquī'yā'tit ā'chā'tin, chuntza' Dios nacāmaxquī'yān.

³⁹ Jesús cāhuanilh huā'mā' tū līca'tzīnī'can:

—Chā'tin lakatzī'n ħē tzē napūlani' ixtā'lakatzī'n? ħĒ jā catikostajōlh a'ktin nac lhu'cu'?

⁴⁰ Chā'tin tī kelhtahua'kamā'lhcus jāla mālakhā'nī ixmākelhtahua'kē'ni'. A'cxni' nasca'tkō', tzē namālakhā'nī.

⁴¹ ħChī tzē nalīlaktzī'na' macstī'na'j pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin palh tanūmā'lh hua'chi a'ktin qui'hui' na milakastapun? ⁴² Palh jā pūla namāxtuya' qui'hui' na milakastapun, jāla catimuxtuni' pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin. jA'kskahuī'ni'na'! Pūla camāxtu' xaka'tla' pa'lhxtum na milakastapun ē chuntza' tzej nalaktzī'na' namāxtuya' macstī'na'j pa'lhxtum tū tanūmā'lh na ixlakastapun mintā'tin.

Qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't

Mt. 7:17-20; 12:34-35

⁴³ Jesús cāhuanipālh:

—Jā tū xatze qui'hui' tū namāstā' ixtahua'ca't tū jā tze. Pūlactin qui'hui' tū jā tze jāla namāstā' xatze ixtahua'ca't. ⁴⁴ Pūlactin qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't. Jāla pu'xcan higo nac lhtucu' qui'hui' ē jāla cāpu'xcan uvas cā'lhtucu'n. ⁴⁵ Tze nala tū nahuan tī tzeya chī'xcu' ixpālacata tze ixtalacapāstacni'. Jā tze tū nahuan tī jā tzeya chī'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'. Chuntza' chī pō'ktu quilhtamacuj lacapāstaca, chuntza' nachihuīna'n.

Kempātu' ixlītzucuni' chic

Mt. 7:24-27

⁴⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Palh quilāmāpācuhiyāuj: “Māpa'ksīni'”, ħtū ixpālacata jā tlahua'yā'tit tū quit iccālīmāpa'ksīyān? ⁴⁷ Tī namin naquinkexmatni' ē natlahua tū quilīmāpa'ksīn, na'iccāhuaniyān chī tasu'yu. ⁴⁸ Xla' lītasu'yu hua'chi chā'tin chī'xcu' tī yāhualh ixchic. Pūla ponknu'lh pūlh mā'n ē tzej yāhualh ixtantūn. A'cxni' stacli ka'tla' xcān, snū'n tahuī'lanī'lh chic. Ē jā lacachiquilh ixpālacata tzej ixyāhuacanī't. ⁴⁹ Tī quinkexmatni' ē jā natlahua tū quilīmāpa'ksīn, ū'tza' lītasu'yu hua'chi chā'tin chī'xcu' tī yāhualh ixchic ē jā pūlh mā'n ponknu'lh. A'cxni' stacli ka'tla' xcān ē snū'n tahuī'lanī'lh chic, a'kā'lh ē mū'xtulh ē laclakō'lh.

7

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' chā'tin capitán xala' nac Roma

Mt. 8:5-13

¹ A'cxni' Jesús cāmāsu'yuni'kō'lh tachi'xcu'hi't, a'lh nac Capernaum. ² A'ntza' ixi'lh chā'tin capitán xala' nac Roma. Ixka'lhī chā'tin ixtasācua' tī laktza' ixpāxquī'. Ū'tza' ta'jatatlal hasta ixnīcu'tumā'lh tza'.

³ A'cxni' capitán kexmatli līchihiūna'mā'ca Jesús, cāmacā'lh ā'makapitzīn māpa'ksīni'nī'n israelitas natahuani camilh ē camātzeyīlh ixtasācua'. ⁴ Xlaca'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē tatzuculh tahuani:

—Minī'ni' ixmaktāya' huā'mā' capitán ⁵ ixpālacata quincālakhachi'xcu'hi'yān quina'n israelitas. Ū'tza' mātlahuīnī'lh quintemploca'n.

⁶ Palaj tunca Jesús cātā'a'lh.

A'cxni' lacatzuna'jtza' ixta'a'mā'nancha' ixchic capitán, cāmacā'lh ā'makapitzīn amigos natahuani Jesús:

—Māpa'ksīni', jā catamakchuyi'. Hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn ē jā minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. ⁷ Ū'tza' iclīpuhuan palhāsā' jā minī'ni' chī icquīputzān. Xmān namāpa'ksī'ya' ē natzeyan quintasācua'. ⁸ Nā quit quintamāpa'ksī xalaka'tla' ē quit iccāmāpa'ksī quisoldados. A'cxni' na'icuanī chā'tin soldado ca'a'lh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuanī ā'chā'tin camilh, xla' namin. A'cxni' na'icuanī quintasācua' catlahualh catūhuālh, xla' natlahua tū icuanī.

⁹ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, lī'a'cnīlh ē cālaktalakspi'tli tī ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Jā iclakapasa nūn chā'tin israelita tī quina'ka'ī'ni' chī huā'mā' chī'xcu'.

¹⁰ A'cxni' lacscujnī'n tataspi'tli nac chic, talaktzī'lh ixtzeyanī'ttza' tasācua'.

Jesús mālacastālancuanīlh ixka'hua'cha chā'tin tī nīmaka'ncanī't

¹¹ Ā'līstān Jesús a'lh a'ktin nac cā'lacchicni' ixtacuhuīni' Naín ē cātā'a'lh ī'scujnu'nī'n ē līlhūhua'. ¹² A'cxni' lacatzuna'jtza' ixta'a'mā'nalh nac cā'lacchicni' ē laktzī'lh ixlīmimā'ca nīn namā'cnūcan. Ixtzī' ka'hua'cha tī ixnīnī't tanīmaka'tza' ixuanī't. Xmān chā'tin ixuanī't ixka'hua'cha. Līlhūhua' xalanī'n tzmā' cā'lacchicni' ixtatā'a'mā'nalh. ¹³ A'cxni' laktzī'lh tī tanīmaka'tza', Māpa'ksīni' lakalhu'manli ē huanilh:

—Jā cacalhua'nti.

¹⁴ Palaj tunca Jesús laktalacatzuna'jīlh ē xa'malh tū xpūmā'lh. Tī ixtalē'mā'nalh tatāyalh. Jesús huanilh nīn:

—Ka'hua'cha, quit icuanīyān: ¡Catā'kaqui'!

¹⁵ Palaj tunca tā'xkpāquī'lh ē tahuī'lh tī ixnīnī'ttza' ē tzuculh chihuīna'n. Jesús macamaxquī'lh ixtzī'. ¹⁶ A'cxni' talaktzī'lh huā'mā', tachi'xcuhuī't tājicua'nkō'lh ē tatzuculh talakachi'xcuhuī' Dios ē tahuanli:

—Tasu'yulh chā'tin ka'tla' a'kchihuīna' na quimpu'na'ī'tātca'n.

Nā tahuanli:

—Dios quincālakalhu'manān.

¹⁷ Calhāxcuhuālh nac Judea ē ixlacatzuna'jātna', ixlīpō'ktu taca'tzīlh tū tlahualh Jesús.

Ixlacscujnī'n Juan Mā'kpaxīni' talaka'lh Jesús

Mt. 11:2-19

¹⁸ Ī'scujnu'nī'n Juan tamāca'tzīnīlh tū ixtlahuamā'lh Jesús. Palaj tunca cātā'sani'lh chā'tu' ī'scujnu'nī'n ¹⁹ ē cāmācā'lh natakelhasqui'nī Jesús palh ixlicāna' xla' Cristo tī namin o palh nataka'lhī ā'chā'tin. ²⁰ Tzmā' chā'tu' ixlacscujnī'n Juan talakmilh Jesús ē tahuanilh:

—Juan Mā'kpaxīni' quincātalakmacamin ē ū'tza' ca'tzīcu'tun palh ixlicāna' hui'x Cristo tī namin o palh na'icka'lhī'yāujcus ā'chā'tin.

²¹ Chū'tza' tzmā' puntzuna' Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlani'n ē cāmāxtuni'lh lhūhua' jā tzeya ū'ni'. Nā lhūhua' lakatzī'nī'n cāmālacahuānīlh. ²² Chuntza' cākelhtīlh Jesús:

—Cataspi'ttit ē nahuanīyā'tit Juan tū laktzī'nī'ta'ntit ē tū kexpa'tnī'ta'ntit. Nahuanīyā'tit chī lakatzī'nī'n talacahuāna'n ē nā lū'ntu'nunī'n tatāya ē tatlā'huan. Nā tī ixcāmasni'mā'lh ixquinī'tca'n, xlaca'n tatzeyanli. Tī jā ixtakexmata chuhua'j takexmata ē nā cāmālacastālancuanīcanī't tī ixtanīnī'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālīmakapūtaxtūcan tī talīpuhuamā'nalh. ²³ Līpāxuhua tī ta'a'ka'ī' chī Dios quimacamilh.

²⁴ A'cxni' ixta'a'nī't ixlacscujnī'n Juan, Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhuī't xpālacata Juan ē cāhuanilh:

—A'cxni' quīla'tit nac cā'tzaya'nca tī'ya't, ¿tīchu ixlaktzī'ncu'tunā'tit? ¿Ē ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin chī'xcu' tī hua'chī pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'ni'?

²⁵ ¿Tū xpālacata quīla'tit? Jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin chī'xcu' tī tzēhuanī't lhakā'nanī't. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit tī pō'ktu quilhtamacuj tzēhuanī't talhakā'nanī't ē pō'ktu quilhtamacuj tapaxialhna'n, xlaca'n tahuī'lāna'lh na ixchicca'n lacricujnu'. ²⁶ ¿Tū xpālacata quīla'tit nac cā'tzaya'nca tī'ya't? ¿Ē jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'?

Ixlīcāna'. Ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin a'kchihuīna'. ²⁷ Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhuīni' Juan. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Juan:

Na'icmacā'n quina'kchihuīna' tī napūlani'yān nacāxmāpī' mintej.

²⁸ Iccāhuanīyān na ixlacpu'na'itātca'n tachi'xcuhuī't jā tī chā'tin a'kchihuīna' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan Mā'kpaxīni'. Tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksīni'nkō', xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā Juan.

²⁹ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ē mātā'jīni'nī'n tī Juan ixcāmā'kpaxīnī't, xla'ca'n ixtalāhuani tze Dios ixpālacata tū ixcāhuaninī't Juan.

³⁰ Fariseos ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī jā ixcāmā'kpaxīnī't Juan, xla'ca'n talak-maka'lh tū Dios ixcātlahuani'cu'tun. ³¹ Māpa'ksīni' huanli:

—¿Chī na'iccālīmālakchā'nīyāuj chī'xcuhuī'n tī tahuī'lāna'lh chuhua'j? ¿Chī tatasu'yu?

³² Tatasu'yu hua'chi lacstīn tī takamāna'mā'nalh nac lītāmāuj. Ta'ta'sa ē tahuani ixtā'lacstīn: “A'cxni' quina'n icmakata'sauj līskoli', hui'xina'n jā lakatītīt ē jā tlītīt. A'cxni' icpīxtlī'uj chī iclīlīpuhuanui, hui'xina'n jā lakatītīt ē jā calhua'ntīt. ¿Tūchu lacasquī'nā'tīt?” tahuān.

³³ 'Chuntza' līla'yā'tīt hui'xina'n. Hua'nā'tīt Juan Mā'kpaxīni' ka'lhī jā tzeya ū'ni' ixpālacata jā hua' pāntzīn ē jā ko'ta. ³⁴ Ā'līstān quit icmilh ē quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Quit icuā'yālh ē icua'lh xcān ē catūxcuhuālh quimālacnūni'ca. Hua'nā'tīt quit laka icli-huā'yan ē laka iclīko'tnūn, quit ixamigoca'n mātā'jīni'nī'n ē tī jā tze. ³⁵ Tī ta'a'ka'ī', xla'ca'n taca'tzī Dios macamilh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Jesús ixuī'lh na ixchic Simón tī fariseo

³⁶ Chā'tin fariseo ixtā'huā'yancu'tun Jesús. Jesús a'lh na ixchic ē tahuī'lh nac mesa.

³⁷ Tzamā' nac cā'lacchicni' ixuī'lh chā'tin puscāt tī jā lacatejtin. A'cxni' ca'tzīlh Jesús ixa'nī't huā'yan na ixchic chā'tin fariseo, puscāt lē'lh a'ktin frasco aceite tū xamu'csu.

³⁸ Ixcalhuamā'lh ē a'cxni' tahuī'lh lacatzuna'j ixtujan Jesús ē yujli ixlakaxta'jat na ixtujan. Ū'tza' līche'kē'lh ixtujan Jesús. Palaj tunca līmāscāquīlh ixya'j ē tantūmu'sulh ē lītlahualh aceite tū mu'csun.

³⁹ A'cxni' laktzī'lh huā'mā', fariseo tī ixtā'huā'yamā'lh Jesús, puhuanli: “Palh ixlīcāna' cahuālh huā'mā' chī'xcu' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't, ixca'tzīlh tīchu xla' ē tichūyā puscāt xa'malh. Ixca'tzīlh palh jā tzeya puscāt.” ⁴⁰ Palaj tunca Jesús huanilh fariseo:

—Simón, icuanicu'tunān a'ktin tachihuīn.

Fariseo kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', caquihua'ni'.

⁴¹ Jesús huanilh:

—Ixtahuī'lāna'lh chā'tu' chī'xcuhuī'n. Ixchā'tu'ca'n ixtamaklāclē'n chā'tin māsācua'nīni'. Chā'tin maklāclē'lh quinientos denarios (tū tumīn xala' makāstza'). Ā'chā'tin maklāclē'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴² Xla'ca'n jāla taxokolh, ē māsācua'nīni' cāmāspūtūnu'ni'lh ixchā'tu'ca'n. Chuhua'j caquihua'ni', ¿tīchu ā'chulā' napāxquī' chī ixchā'tu'ca'n?

⁴³ Simón kelhtīni'lh:

—Icpuhuan chī'xcu' tī ā'chulā' ixmaklāclē'nī't.

Jesús huanilh:

—Ixlīcāna'.

⁴⁴ Palaj tunca Jesús laktalakspi'tli puscāt ē huanilh Simón:

—¿Ē laktzī'na' huā'mā' puscāt? Ictanūlh na minchic ē jā quimaxquī'nī'ta' xcān na'iclīlakche'kē' quintujan. Huā'mā' puscāt quilīlacmu'nulh ixlakaxta'jat na quintujan ē cālīmāscāquīlh ixya'j. ⁴⁵ Hui'x jā quimacamu'sunī'ta' a'cxni' ictanūlh. Xla' jā jaxnī't chī quintantūmu'sumā'lh. ⁴⁶ Hui'x jā quilītlahua' aceite na quina'kxāk; xla' quilītāntūtlahualh ixperfume. ⁴⁷ Ū'tza' iclīhuanīyān lhūhua' ixtapāxquī'n puscāt ē ū'tza' līmāsu'yu chī Dios mātza'nkēna'ni'nī'ttza' ixcuēta masqui lhūhua'. Tī laka pāxquī'nin māsū'yu lhūhua' ix-cuenta cāmātza'nkēna'ni'lh.

⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanilh puscāt:

—Icmātza'nkēna'ni'yān mincuenta.

⁴⁹ Tī ixcā'invitarlīcanī't tatzuculh talāhuani:

—¿Tīchu huā'mā' chī'xcu' tī tzē cāmātza'nkēna'ni' quincuentaca'n?

⁵⁰ Jesús huanilh puscāt:

—Makapūtaxtūcanī'ta'tza' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'. Capit cā'tapāxuhuān.

8

Puscan tī tamaktāyalh Jesús

¹ Ā'līstān Jesús ixtētaxtumā'lh lalalhūhua' nac cā'lacchicni' ē nac ranchos. Ixmāsu'yutēlha ē ixcālītā'chihuīna'ntēlha chī Dios māpa'ksīni'nkō'. Kelhacāujtu' ī'scuju'nī'n ixtatā'a'mā'nalh. ² Nā ixtatā'a'mā'nalh ā'makapitzīn puscan tī ixcāmāxtuni'canī't jā tzeya ū'ni' ē tī ixcāmātzeyīcanī't ixta'jatatca'n. Na ixpu'na'ī'tātca'n ixa'mā'lh María tī ixlīkempātu' ixtacuhuīni' Magdalena. Ū'tza' tī cāmāxtuni'ca kelhatojon jā tzeya ū'ni'. ³ Nā ixtā'a'n Juana, ixpuscāt Chuza tī xapuxcu' ixtasācua' Herodes. Nā ixtatā'a'mā'nalh Susana ē lhūhua' ā'makapitzīn puscan tī ixtalīmaktāyanī't ixtumīnca'n.

Cha'nāna'

Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9

⁴ Xalanī'n lalalhūhua' cā'lacchicni' tataxtulh natalexmata Jesús. A'cxni' tatalacxtimīlh lhūhua' tachi'xcuhuī't, cāhuanilh tū līca'tzīni'can. ⁵ Cāhuanilh:

—Chā'tin cha'nāna' taxtulh nacha'nan ixlīcha'nat. Līhuan ixmakahuanimā'lh ixlīcha'nat makapitzīn tayujli nac tej ē cālacchi'ntaca ē tasacua'lh spūnī'n. ⁶ Ā'makapitzīn tayujli na ixkelhni' chihuix jā xmān macsti'na'j ixka'lhī ti'ya't. A'cxni' pu'nli tzamā' līcha'nat jā maclalh xcān ē scācli ixpālacata jā pūlmā'n ixka'lhī ti'ya't. ⁷ Ā'makapitzīn huampala tayujpāl nac cā'lhtucu'n ē jāla stacli ixpālacata tamā'ktzī'lh lhtucu'. ⁸ Ā'makapitzīn līcha'nat tayujli nac tze ti'ya't ē pu'nli. A'cxni' stacli, tahua'ca'lh. A'cxni' ī'ca, lhūhua' taxtulh xmān pūlactin līcha'nat tū ixmakahuanicanī't hasta a'ktin ciento tahua'ca'lh.

A'cxni' huankō'lh huā'mā' Jesús cāhuanilh palha':

—Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit.

Jesús līchihuīna'lh xmān tū līca'tzīni'can

Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12

⁹ Palaj tunca ī'scuju'nī'n takelhasqui'nīlh tūchu huanicu'tun huā'mā' tamāsu'yun.

¹⁰ Cāhuanilh:

—Dios cāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ixpālacata chī nala jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Ā'makapitzīn iccālīchihuīna'n xmān tū līca'tzīni'can. Chuntza' masqui takexmatli jā catitaca'tzīlh tū huanicu'tun, ē masqui talaktzī'n ē hua'chi jā talacahuāna'n.

Tū huanicu'tun huā'mā' tamāsu'yun

Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20

¹¹ Jesús cāhuanipāl:

—Huā'mā' tamāsu'yun huanicu'tun chuntza': līcha'nat, ū'tza' ixtachihuīn Dios; ¹² ē tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhuī't tī takexmata tachihuīn. Namin skāhuī'ni' ē nacāmāpātza'nkēnī ē jā catita'a'ka'ī'lh ē jāla catita'a'kapūtaxtulh. ¹³ Ti'ya't nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't. Xlaca'n takexmata ē tapuhuan tze, ē talakatī. Jā makās ta'a'ka'ī'. A'cxni' jā cālaktzī'ncu'tuncan ixpālacata ixtachihuīn Dios, palaj nata-makxteka.

¹⁴ 'Huā'mā' lhtucu', ū'tza' hua'chi ā'makapitzīn huampala tachi'xcuhuī't. Masqui takexmata tachihuīn, jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Pō'ktu quilhtamacuj talacapāstacmā'nalh ixtascujūtca'n ē ixtumīnca'n ē chī natalakastāna'n. Chuntza' jāla tzej tasca'ta. Ū'tza' hua'chi līcha'nat tū tamā'ktzī'lh lhtucu'. Jāla staca.

¹⁵ 'Tū yujli nac xatze ti'ya't, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhuī't tī tzej takexmatli tachihuīn. Ta'a'ka'ī' ē takexmatni' ē tzeya chi'xcuhuī'n natahuan. Jā tamakxteka ixtachihuīn Dios.

Pūcās

Mr. 4:21-25

¹⁶ Jesús cāhuanipālhl:

—Jā tī māpasī pūcās ē nahui'li ixtampīn chā'xta. Ē nūn catihui'līca ixtampīn tama'. Namāhua'ca'can tālhmā'n ixpālacata tī tatanūmā'nalh natalaktzī'n. ¹⁷ Ixlīpō'ktu tū iccāmāsu'yuni'yān minā'cstuca'n, ā'līstān ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzīn.

¹⁸ 'Chuntza' tzej cakexpa'ttit ixpālacata tī tzej a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios, ū'tza' ā'chulā' naca'tzi; ē tī jā tzej a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios, xla' namāpātza'nkēnīcan tū kexmatli.

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús

Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35

¹⁹ Palaj tunca tamilh ixtzī' ē ixtā'timīn jā ixuī'lh Jesús ē jāla talaktalacatzuna'jīlh ixpālacata līlhūhua' tachi'xcuhuī't ixuī'lh. ²⁰ Huanica Jesús:

—Talayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn. Tatā'chihuīna'ncu'tunān.

²¹ Xla' cāhuanilh:

—Tī kexmata ixtachihuīn Dios ē mākentaxtū, ū'tza' quintzī' ē quintā'timīn.

Jesús cāmāca'cslīlh ū'ni' ē mar

Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41

²² Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús cātā'tojōlh ī'scujnu'nī'n a'ktin nac barco. Cāhuanilh:

—Ca'auj tuntacut nac xcān.

Ta'a'lh.

²³ Līhuan ixtatacutmā'nalh, lhtatalh Jesús. Palaj tunca tzuculh ū'nun ē ixlītatzumamā'lhtza' xcān barco hasta ixtā'cnūmā'lhtza'. ²⁴ Palaj tunca ta'a'lh tamālakahuānīlh Jesús ē tahuanihl:

—īMākelhtahua'kē'ni'! īIcjcisua'mā'nauj!

Palaj tunca Jesús tā'kaquī'lh ē cālacaquilhnīlh ū'ni' ē ixpupunu' xcān, ē taca'csnankō'lh.

²⁵ Palaj tunca cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—¿Chī līla'tit? ¿Ē jā a'ka'ī'yā'tit?

Xlaca'n tajicua'nli ē talī'a'cnīlh ē talākelhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta tzē cāmāpa'ksī ū'ni' ē xcān ē takexmatni'.

Chī'xcu' xala' nac Gadara tī lhūhua' ixcāka'lhī tū jā tzeya ū'nī'n

Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20

²⁶ Ā'līstān tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Gadara. A'ntza' ixtuntacut nac xcān ē na ixlaktza'j Galilea. ²⁷ A'cxni' Jesús tacutli nac barco, chā'tin chī'xcu' xala' a'ntza' laktalacatzuna'jīlh. Makās xla' ixcāka'lhī tū jā tzeya ū'nī'n. Jā maktin lhakā'lh ixlu'xu' ē jā tahuī'lh nac chic. Xmān nac lhu'cu' ixtahuī'la.

²⁸ A'cxni' chī'xcu' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh na ixlacatīn ē ta'salh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icuī'lh? Hui'x Jesús ī'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mincuenta tū ictlahuamā'lh? Icsqui'ni'yān jā naquintimakapātīnīna'.

²⁹ Chuntza' huanilh ixpālacata Jesús ixmāpa'ksīmā'lh jā tzeya ū'ni' cataxtuni'lh. Maklhūhua' chī'palh jā tzeya ū'ni'. Ixlīmacachī'can cadenas ē nā ixlītantūchī'can cadenas ē xla' ixcālacpu'xa. Jā tzeya ū'ni' makatzā'lalh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ³⁰ Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Chī hua'ni'ca'na'?

Xla' kelhtīlh:

—Quihuanican Legión.

Chuntza' huanilh ixpālacata Legión huanicu'tun lhūhua', ē lhūhua' jā tzeya ū'nī'n ixtatanūnī'nī't. ³¹ Huā'mā' jā tzeya ū'nī'n tasqui'ni'lh Jesús jā cacāmacā'lh nac pūpātīn.

³² Lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'nalh na ixlacapūn sipej. Jā tzeya ū'nī'n tasqui'nī

cacāmaktekca natatanū na ixpūlacni'ca'n pa'xni'n ē Jesús cāmaktekli. ³³ Palaj tunca jā tze ya ū'nī'n tataxtunikō'lh chi'xcu' ē tapūlactojōlh na ixpūlacni'ca'n pa'xni'n. Xlaca'n tatamakjūlh nac cā'lacatampān ē tatamakahuasli ē tatojoča' nac xcān ē tajicsua'kō'lh.

³⁴ A'cxni' maktaka'lhna'nī'n pa'xni' talaktzī'lh tū ixa'kspulanī't, tajicua'nli ē tatu'jnulh ē tamāca'tzīnīnī'lh nac cā'lacchicni' ē ixlacatzuna'j huā'mā' cā'lacchicni'. ³⁵ Tachi'xcuhuī't tataxtulh nac cā'lacchicni' natalaktzī'n tū ixa'kspulanī't.

A'cxni' tachā'lh jā ixuī'lh Jesús, talaktzī'lh chi'xcu' tī jātza' ixka'lhī jā tze ya ū'ni'. Ixcāmāxtuni'nī'ttza' jā tze ya ū'nī'n ē chi'xcu' ixmālhekē'canī'ttza' ē ca'cs ixuī'lh lacatzuna'j ixtujan Jesús. Xlaca'n tajicua'nli. ³⁶ Tī ixtalaktzī'nī't tahuani'lh chī ixlitzeyanī't chi'xcu' tī ixka'lhī jā tze ya ū'ni'. ³⁷ Chuntza' ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Gadara tatzuculh tasqui'ni' Jesús nataxtu a'ntza' ixpālacata tajicua'nli.

Chuntza' Jesús tojōlh nac barco ē a'lh. ³⁸ Masqui chi'xcu' tī ixtzeyanī'ttza' squi'ni'lh Jesús camaktekli natā'a'n, Jesús māpa'ksilh catahuī'lh ē huanilh:

³⁹ —Cataspi'tti na minchic. Nacāhua'ni'kō'ya' ka'tla' tū tlahuani'nī'ta'n Dios ē chī a'kspulanī'ta'n.

Chi'xcu' a'lh ē tzuculh līchihuīna'n tū ixtlahuani'nī't Jesús calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni'.

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43

⁴⁰ A'cxni' Jesús taspī'tpāl, tachi'xcuhuī't talaktzī'lh ē tapāxuhualh ixpālacata ixlipō'ktuca'n ixtaka'lhīmā'nalh. ⁴¹ Palaj tunca milh chā'tin chi'xcu', ixtacuhuīni' Jairo ē xapuxcu' ixuanī't na ixtemploca'n israelitas. Xla' tatzokostanī'lh Jesús. Huanilh ca'a'lh na ixchic ⁴² ixpālacata xmān chā'tin ixtzu'ma'jāt ē ixnīmā'lhtza'. Ixka'lhī chī a'kcāujtu' cā'ta. A'cxni' ixa'mā'lh Jesús na ixchic Jairo, līlhūhua' ixtastālani'mā'nalh hasta ixtalālacxquititēlha.

⁴³ Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhītza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. I'sputni'kō'nī'ttza' ixtumīn tū ixlīxokolh doctornu'. Jā tī chā'tin mātzeyīlh. ⁴⁴ Xla' talacatzuna'jīlh na ixchakēn Jesús ē xa'malh ixquilhtūn ixlu'xu'. Palaj tunca cāsni'lh ixka'lhni'.

⁴⁵ Jesús kelhasqui'nīni'lh:

—¿Tīchu quixa'manī't?

Ixlipō'ktuca'n tahuani' jā tī chā'tin. Pedro ē ā'makapitzīn tahuani'lh:

—Mākelhtahua'kē'ni', līlhūhua' lītamacsti'li'ca'nī'ta' ē lālacxquitimā'ca ē hui'x kelhasqui'nīni'na: “¿Tī quixa'malh?”

⁴⁶ Jesús cāhuanilh:

—Icmakca'tzī catihuā quixa'manī't ē iclīmātzeyīnī't quilītlī'hui'qui.

⁴⁷ A'cxni' puscāt ca'tzīlh Jesús cuenta tlhualh xa'maca, i'xpipitēlha lakmilh ē tatzokostalh na ixtujan Jesús. Huanilh na ixlacatīn ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't chī līxa'malh Jesús ē chuntza' palaj tunca ixtzeyanī't. ⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' hui'x ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'. Līpāxuhua capit.

⁴⁹ Ixchihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' chilh chā'tin xala' na ixchic Jairo xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. Huanica Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. Jātza' camāmakchu'yi' Mākelhtahua'kē'ni'.

⁵⁰ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā', huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Mintzu'ma'jāt natzeyan, xmān ca'a'ka'ī'.

⁵¹ A'cxni' chā'lh nac chic, Jesús jā makstekli natā'tanū jā tī chā'tin, xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ē ixtāta' ē ixtzī' tzu'ma'jāt. ⁵² Ixlipō'ktuca'n ixtacalhuamā'nalh ē ixtata'samā'nalh ixpālacata tzu'ma'jāt. Jesús cāhuanilh:

—Jā cacalhua'ntit. Tzu'ma'jāt jā xanīn, xmān lhtatamā'lh.

⁵³ Xlaca'n talil'itzi'nli ixpālacata ixtaca'tzi' ixnīnī'ttza'. ⁵⁴ Palaj tunca Jesús macachi'palh tzu'ma'jāt ē palha' huanilh:

—Tzu'ma'jāt, icuaniyān catā'kaqui'.

⁵⁵ Taspi'tli ixlīstacna' ē palaj tunca tā'kaqui'lh. Jesús māpa'ksīni'lh camāhuī'ca. ⁵⁶ Ixtāta' ē ixtzi' talī'a'cnilh ē Jesús cāmāpa'ksīlh jā tī chā'tin ixuanli tū ixa'kspulanī't.

9

Jesús cāmacā'lh ī'scujnu'nī'n nata'a'kchihuīna'n

Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13

¹ Jesús cātā'talacxtimilh kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ē cāmaxquī'lh lītli'hui'qui ē līmāpa'ksīn natamāxtu catūxcuhuālh jā tzeya ū'ni'. Nā cāmaxquī'lh lītli'hui'qui natamātzeyī ta'jatatlani'n. ² Cāmacā'lh natahuan chī māpa'ksīni'n Dios. ³ Cāhuanilh:

—Jā tū tili'pinā'tit na mintejca'n, nūn mimpāla'cca'n nūn tumīn nūn mimpūtumīnca'n nūn pāntzīn. Jā catilī'pintit pūtu' mincamisaca'n, xmān pūtin. ⁴ Calhāhuālh nac chīc jā nachipinā'tit a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit tzamā' nac cā'lacchicni'. ⁵ Palh jā cātamānūyān na ixchicca'n, cataxtutit tzamā' nac cā'lacchicni'. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxtit mintujanca'n ē nayuja pokxni' ixlacatampūn mintujanca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli.

⁶ Palaj tunca tataxtulh scujnu'nī'n ē ta'a'lh calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni'. Tatā'chihuīna'nli ē tahuanilh chī nacālīmakapūtāxtūcan ē tamātzeyīlh ta'jatatlani'n calhāxcuhuālh.

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'

Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29

⁷ Gobernador Herodes māca'tzīnīca ixlipō'ktu tū Jesús ixtlahuamā'lh. Jā ixca'tzi' chī nalacpuhuan ixpālacata ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nal Juan Mā'kpaxīni' ixlacastālancuana'nī't ixlacpu'na'itātca'n nīnī'n ē ixtahuan palhāsā' ū'tza' Jesús. ⁸ Ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nampāl Juan Jesús ū'tza' Elías tī tasu'yulh. Ā'makapitzīn huampala ixtalāhuanimā'nal chā'tin a'kchihuīna' xala' makāstza' lacastālancuana'nli. ⁹ Herodes huanli:

—Quīt icmā'a'cchu'cunīni'lh Juan. ¿Tīchu huā'mā' tī ixpālacata ickexmata lhūhua' catūhuālh?

Herodes ixlaktzi'ncu'tun Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chī'xcuhuī'n

Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14

¹⁰ A'cxni' tataspi'tli apóstoles, tahuanilh Jesús tū ixtatlahuanī't. Palaj tunca Jesús cālē'lh ixlīmānca'n ē tatā'a'lh nac ā'lacatin cā'lacchicni' jā huanican Betsaida.

¹¹ A'cxni' tachi'xcuhuī't taca'tzīlh, tastālani'lh. Jesús cāhuanilh catatahuī'lh ē tzuculh cālītā'chihuīna'n ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Dios. Cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n.

¹² A'cxni' ixkōtanūmā'ltza', talaktalacatzuna'jīlh Jesús kelhacāujtu' scujnu'nī'n ē tahuanilh:

—Cacāmacapi tachi'xcuhuī't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n nac cā'lacchicni' jā lacatzuna'j. Huā'tzā' jā hui'lāna'uj jā tū a'nan tū hua'can.

¹³ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Quīna'n jā tū icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti' palh jā na'ica'nāuj na'ictamāhuayāuj. Ē lhūhua' xlaca'n.

¹⁴ Ixtahuī'lāna'lh hua'chi a'kquitzis mil chī'xcuhuī'n. Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Catatahuī'lh i'tātca' ciento.

¹⁵ Chuntza' tatlahualh ē tatahuī'lakō'lh. ¹⁶ Palaj tunca Jesús cātayalh makquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti'. Talacayāhualh nac a'kapūn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios

ē cāmāpitzini'lh ē cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n natamāpitzini' na ixpu'nanca'n tachi'xcuui't.
¹⁷ Ixlipō'ktuca'n tahuā'yalh ē taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, apóstoles tasacli lhūhua' xalacpītzun. Tatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quītāxtūlh.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29

¹⁸ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' ixlīmān ixorarlīmā'lh Jesús. Ī'scujnu'nī'n lacatzuna'j tatauī'lh. Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Tachi'xcuui't, ¿chī tahuan quimpālacata?

¹⁹ Takelhtīlh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan Mā'kpaxīni'. Ā'makapitzīn tahuan palh hui'x Elías. Ā'makapitzīn huampala tahuan hui'x chā'tin a'kchiuīna' xala' makāstza' tī lacastālancuana'nī't.

²⁰ Palaj tunca cākelhasqui'nīlh:

—Ē hui'xina'n ¿chī hua'nā'tit tīchu quit?

Pedro kelhtīlh:

—Hui'x Cristo tī Dios macamilh.

Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī

Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1

²¹ Jesús cāmāpa'ksīlh jā catitahuanilh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca.
²² Cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē ixlacasqui'nca naquimakapātīnīncan. Xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, xla'ca'n naquintalakmaka'n ē naquintamaknī. Masqui naquimaknīcan, ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

²³ Ā'līstān cāhuanilh ixlipō'ktuca'n:

—Palh catīxcuūhālh quīntā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza' la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quīlīmāpa'ksīn lakalī lakalī masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh. ²⁴ Tī ta'a'kapūtāxtucu'tun tū natalīpātīni'n quimpālacata, jā catitaka'lhīlh ixlātamātca'n tū jā catilakspūtlī. Tī natalīpātīni'n masqui natānī quimpālacata, xla'ca'n nataka'lhī ixlātamātca'n tū jā catilakspūtlī. ²⁵ Palh chā'tin chī'xcu' ixtlajakō'lh ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū līmacuan huā'mā' palh jā ka'lhī ixlātamāt tū jā catilakspūtlī. ²⁶ Palh chā'tin naquīlīmāxana'n ē nalīmāxana'n quīntachiūn, ū'tza' na'iclīmāxana'n a'cxni' na'icmin hua'chi Puxcu' ē na'icka'lhī ixlītlī'huī'qui quīntāta' Dios ē naquīntatā'mīn ángeles tī tze. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Iccāhuaniyān tū ixlīcāna'. Tahuī'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j makapitzīn tī jā catitānīlh a'cxni' jāna'j natalaktzī'n ixlītlī'huī'qui Dios ē chī namāpa'ksīni'nkō'.

Xkakalh Jesús

Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8

²⁸ Ixlī'a'ktzayan quilhtamacuj Jesús tahuā'ca'lh a'ktin nac sipej natlahua oración. Tatā'a'lh Pedro ē Jacobo ē Juan. ²⁹ Līhuan ixtlahuamā'lh oración Jesús, xla' talakpalīlh ē xtum ixtasu'yu ixlacan. Stala'nka' huanli ixlū'xu' hasta xkakalh. ³⁰ Palaj tunca tatasu'yulh chā'tu' chī'xcuui'n ē ixtatā'chiuīna'mā'nalī Jesús. Xla'ca'n Moisés ē Elías tī makāstza' ixtanīnī't. ³¹ Cālītamacstī'lī'lh taxkakēt. Ixtatā'chiuīna'mā'nalī chī Jesús napātīni'n ē nanī nac Jerusalén. ³² Pedro ē tī cātā'a'lh masqui ixtalhtatacu'tun ixtalakahuahui'lāna'lh ē talaktzī'lh chī xkakalh Jesús ē chā'tu' chī'xcuui'n ixtatā'yāna'lh.

³³ A'cxni' huā'mā' chī'xcuui'n ixtamakxtekmā'nalhtza' Jesús, Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¡xalītze hui'lāna'uj huā'tzā! Na'ictlahuayāuj a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixtla' Moisés ē a'ktin ixtla' Elías.

Chuntza' huanli Pedro ixpālacata jā ixca'tzī tū ixuan. ³⁴ Lihuan ixchihuīna'mā'lh, milh a'ktin poklhnu' ē cālītamacsti'li'lh. Tajicua'nli a'cxni' tamakca'tzīlh na ixpūlacni' poklhnu'.

³⁵ Palaj tunca takexmatli a'ktin tachihiuīn nac poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē icpāxquī'. Cakexpa'tni'tit tū huan.

³⁶ A'cxni' huankō'lh tachihiuīn, talaktzī'lh ixlīmān ixuī'lh Jesús. Ca'cs tatāyalh ē jā tī chā'tin tahananilh tū ixtalaktzī'nī't.

Jesús mātzeyīlh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'

Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29

³⁷ Ixlīlakalī huampala, a'cxni' tayujli nac sipej, līlhūhua' tachi'xcuhuī't talakapāxtokli Jesús. ³⁸ Palaj tunca chā'tin chi'xcu' na ixpu'na'i'tātca'n palha' huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icsqui'ni'yān a'ktin talakalhu'mān. Capit laktzī'na' quinka'hua'cha, tzaj chā'tin icka'lhī. ³⁹ Chi'pa jā tzeya ū'ni' ē makata'sa ē palha' xpipi ē kelhpupu. Māmakahuasī ē jāla makxteka. ⁴⁰ Iccāsqui'ni'lhtza' miscujnu'nī'n catamāxtuni'lh jā tzeya ū'ni' ē jāla tamāxtuni'lh.

⁴¹ Jesús kelhtīlh:

—iHui'xina'n tachi'xcuhuī't jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē jā a'ka'ī'yā'tit! ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān ē jā nakexpatā'tit hui'xina'n? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān? Calī'ta' huā'tzā' minka'hua'cha.

⁴² A'cxni' ka'hua'cha ixlaktalacatzuna'jīmā'lhtza', tzuculh xpipi ē paxnīni'n ē jā tzeya ū'ni' māmakahuasīlh nac ti'ya't. Jesús lacaquilhnīlh jā tzeya ū'ni'. Mātzeyīlh ka'hua'cha ē maxquī'pāl'h ixtāta'. ⁴³ Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh ixlīka'tla' Dios.

Jesús māca'tzīnīni'mpāl'h chī nanī

Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32

Lihuan ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh tū Jesús tlhualh, xla' cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

⁴⁴ —Tzej cakexpa'ttit ē jā tipātza'nkāyā'tit; quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tachi'xcuhuī't.

⁴⁵ Scujnu'nī'n jā takexmatli tū cāhuanilh ixpālacata xtum ixtalacapāstacmā'nalh. Jā ixtakelhasqui'nīcu'tun tū ixuanicu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37

⁴⁶ Palaj tunca ī'scujnu'nī'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixpālacata tīchu xla'ca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca. ⁴⁷ Jesús ca'tzīlh chī ixtalacapāstacmā'nalh. Palaj tunca macachi'palh chā'tin ska'ta' ē yāhualh na ixpāxtūn ⁴⁸ ē cāhuanilh:

—Catīxcuhuāl'h tī quintā'tapa'ksī quit ē ū'tza' natalīpāxquī' chā'tin ska'ta' chī huā'mā' ka'hua'cha, ū'tza' lacxtim hua'chi quit quintapāxquī'lh. Catīxcuhuāl'h tī quintapāxquī', nā tapāxquī' tī quimacamilh ē jā xmān quit. Ū'tza' tī jā ka'tla' makca'tzī na mimpu'na'i'tātca'n, ū'tza' tī ka'tla' nalītaxtu na ixlacatīn Dios.

Tī quincāmaktāyayān

Mr. 9:38-40

⁴⁹ Palaj tunca Juan huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj chā'tin tī ixcālītamakxtumā'lh jā tzeya ū'nī'n milītlī'hui'qui. Icuani'nī'tauj jātza' catlahualh chuntza' ixpālacata jā quincātā'latlā'huanān quina'n.

⁵⁰ Jesús cāhuanilh:

—Jā tihua'nā'tit chuntza' ixpālacata tī jā quinquiclhaktzi'ca'n xla' quincāmaktāyayān.

Jesús cālacaquilhnīlh Jacobo ē Juan

⁵¹ A'cxni' ixmimā'lh quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixa'lh nac a'kapūn, līhui'līlh na'a'n nac Jerusalén. ⁵² Cāmāpūlīlh ā'makapitzīn ī'scujnu'nī'n ē ta'a'lh ā'lacatin nac cā'lacchicni'. Ta'a'lh taputza jā natamaklhata. Cā'lacchicni' xala' nac Samaria, ⁵³ ē xalanī'n a'ntza' jā

tamānūcu'tunli na ixchicca'n ixpālacata ixtasu'yu Jesús ixa'mā'lh nac Jerusalén. ⁵⁴ A'cxni' scujnu'nī'n Jacobo ē Juan talaktzī'lh huā'mā', tahananilh:

—Māpa'ksīni', ¿ē lacasqui'na' na'icmāyujūyāuj macscut xala' nac a'kapūn natalīsputa xlaca'n chuntza' chī tlahualh a'kchihuīna' Elías?

⁵⁵ Palaj tunca Jesús cālaktalakspi'tli ē cālacaquilhnīlh. Huanli:

—Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit jā tze chī lacapāstacna'nā'tit. ⁵⁶ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quit jā ictimilh na'iccāmālakspūtūkō' ixlamatca'n tachi'xcuhuī't. Icmilh na'iccāmākapūtaxtū.

Palaj tunca ta'a'lh ā'latin nac cā'lacchicni'.

Tī tastālani'cu'tunli Jesús

Mt. 8:19-22

⁵⁷ A'cxni' ixta'a'mā'nal nac tej, chā'tin chi'xcu' huanilh Jesús:

—Quit na'icstālani'yān calhāxcuhuālh jā napina'.

⁵⁸ Jesús kelhtīlh:

—Tanqui'hui' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūnī'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quit jā icka'lhī quinchic jā na'icltata.

⁵⁹ Jesús huanilh ā'chā'tin:

—Caquistāla'ni'.

Xla' kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

⁶⁰ Jesús kelhtīlh:

—Xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' tzē natamā'cnū mintāta'. Hui'x capit ē cacāmāsu'yu'ni' tachi'xcuhuī't chī natalī'a'kapūtaxtu.

⁶¹ Palaj tunca huanipālh ā'chā'tin:

—Māpa'ksīni', icstālani'cu'tunān, xmān pūla ica'ncu'tun na'iccāmāca'tzīnī na quinchic.

⁶² Jesús huanilh:

—Tī natzucu nalīscuja arado ē palh palaj natalakaspī'ta na ixchakēn, jā tze chī līscuja. Nā chuntza' jā minī'ni' palh hui'x natā'scuja Dios ixpālacata taspī'tcu'tuna' na minchic.

10

Jesús cāmacā'lh tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhuī'n

¹ Ā'līstān Māpa'ksīni' cālacsali tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhuī'n xtum huampala ē cāmacā'lh chā'tu'yūn. Ixtapūlani' nac cā'lacchicni' ē calhāxcuhuālh ixa'mā'lh. ² Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Lhūhua' a'nan tī jāna'j ta'a'ka'ī' ē jā lhūhua' tī nacāmāsu'yuni' xlaca'n. Chuntza' chī a'cxni' lhūhua' la cuxi' ē jā tī tī īnin. Dios hua'chī ixtēcu' cuxi'. Ū'tza' nalīkelhasqui'nīyā'tit Dios cacāmacamilh chi'xcuhuī'n nacāmāsu'yuni'can tī jāna'j ta'a'ka'ī'. ³ Capintit ē cuenta catlahua'tit. Iccāmacā'nān hua'chī xalacstīn purecu' na ixlacpu'na'ī'tātca'n misinī'n. ⁴ Jā tilīpinā'tit nūn murrallh, nūn pūtumīn, nūn cacłhi'. Jā titamakapaliyā'tit natā'chihuīna'nā'tit ā'chā'tin nac tej.

⁵ 'A'cxni' natanū'yā'tit a'ktin nac chic jā chipinā'tit, pūla nacāhuani'yā'tit: “Dios cacāsicua'lanātlahuan tī hui'lā'na'ntit huā'tzā' nac chic.” ⁶ Palh a'nan tī ta'a'ka'ī', Dios nasicua'lanātlahua; ē palh jā a'nan tī ta'a'ka'ī', Dios jā caticāsicua'lanātlahualh. ⁷ Catahui'la'tit a'ktin nac chic ē tū nacātalakahui'līyān, nahua'yā'tit ē nako'tnu'nā'tit ixpālacata tī scuja xla' nahuā'yan. Jā tilactā'kchokoyā'tit a'katunu' nac chic.

⁸ 'A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' jā nacātamānūyān nac chic, tū nacātalakahui'līyān nahua'yā'tit. ⁹ Nacāmātzeyīyā'tit tī tata'jatatla a'ntza' ē nacāhuani'yā'tit tachi'xcuhuī't: “Laktzī'mpā'na'ntit ixlīli'huī'qui Dios.” ¹⁰ Palh nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' ē palh jā tī lacasqui'n natachokoyā'tit, napimpalayā'tit nac tej ē

nacāhuani'yā'tit: ¹¹ “Pokxni' xala' ā'tzā' tū quincātantūpasanī'ta'n na'ictincxmaka'nāuj ē ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n līpinā'tit cuenta. Caca'tzītīt huā'mā', hui'xina'n laktzī'nī'ta'ntittza' chī Dios māpa'ksīni'n.”

¹² 'Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nalaccāxtlahuakō', ā'chulā' nacāmakapātīnīn xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ē jā xalanī'n nac Sodoma.

Tī jā takexmatni'lh Jesús

Mt. 11:20-24

¹³ Jesús cāhuanipālhl:

—jKoxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín! jKoxa tila'yā'tit xalanī'n nac Betsaida! Nalīpuhuanā'tit ixpālacata jā a'ka'ī'tit. Tlahuacanī't lī'a'cnīn na milacpu'na'ī'tātca'n. Palh ixcātlahuaca tzamā' lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac Sidón, makāstza' ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n ixtalhakā'lh xapūtze'nke ixlu'xu'ca'n ē ixcā'a'cpūmāhua'ca'ca lhca'ca'n ē chuntza' ixlītasu'yulh ixtalīpuhuātca'n ixpālacata tū jā tze tū tlhualh.

¹⁴ 'A'cxni' Dios naputzāna'nīkō', ā'chulā' nacātamakapātīnīn hui'xina'n ē jā xalanī'n nac Tiro ē nac Sidón. ¹⁵ Hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, jē puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit nac pūpātīn.

¹⁶ Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Tī cākexmatni'yān hui'xina'n, xla' naquinkexmatni'. Tī nacālakmaka'nān hui'xina'n, chuntza' naquilakmaka'n nā quit. Tī naquilakmaka'n quit chuntza' nalakmaka'n Dios ixpālacata ū'tza' tī quimacamilh.

Taquītaspi'tli tu'tumpu'xamacāuj chī'xcu'huī'n

¹⁷ Tu'tumpu'xamacāuj taquītaspi'tli cā'tapāxuhuān. Tahuanihl:

—Māpa'ksīni', hasta jā tzeya ū'nī'n quincātalakachi'xcu'huī'n ixpālacata milīmāpa'ksīn.

¹⁸ Jesús cāhuanilh:

—Nā quit iclaktzī'lh a'cxni' skāhuī'ca skāhuī'ni'. Tasu'yulh hua'chi a'ktin makli'pit. ¹⁹ Iccāmaktaka'lhān ē chuntza' mintā'lāquiclhaktzī'ca'n jāla caticāskāhuī'n. Iccāmaxquī'kō'nī'ta'ntza' lītlī'huī'qui tū nalīskāhuī'yā'tit ixlīmāpa'ksīn skāhuī'ni'. ²⁰ Jā calipāxuhua'tit xmān ixpālacata jā tzeya ū'nī'n cātalakachi'xcu'huī'yān. Calipāxuhua'tit ixpālacata a'ka'ī'tit ē Dios cālakapasān chī ixlacstīn.

Jesús pāxuhualh

Mt. 11:25-27; 13:16-17

²¹ Palaj tunca Jesús ka'lhīlh tapāxuhuān ixpālacata Espīritu Santo ē Jesús orarlīlh:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn ē nac cāti'ya'tna'. Iccāmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata cāmāsu'yuni'nī'ta' tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū ixcāmātzē'kni'nī'ta' tī lakskalalhna'. Ū'tza' tla'hua' chuntza' chī mintalacasqui'nīn.

²² Nā Jesús huanli:

—QuinTāta' quimacamaxquī'kō'lh ixlīpō'ktu tū a'nan. Jā tī chā'tin ca'tzī chī ī'Ska'ta' Dios, xmān Dios xaTāta'. Jā tī chā'tin lakapasa Dios xaTāta' chī ī'Ska'ta'. Nā natalakapasa xlaca'n tī na'iccāmāsu'yuni'.

²³ Palaj tunca talakspi'tli ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n xmān ixlīmānca'n:

—Līpāxuhua tī talaktzī'n tū hui'xina'n laktzī'nā'tit. ²⁴ Iccāhuaniyān lhūhua' a'kchiuīna'nī'n ē ka'tla' xapuxcu' ixtalaktzī'ncu'tun huā'mā' tū hui'xina'n laktzī'nā'tit, ē jā talaktzī'lh. Ixtakexmatcu'tun tū kexpa'tā'tit, ē jā takexmatli.

Tzeya chī'xcu' xala' nac Samaria

²⁵ Palaj tunca chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn tāyalh ē tā'chihuīna'nli Jesús nalīlaktzī'n. Kelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', jētū na'ictlahua na'icka'lhī quilatamat tū jā catilakspu'tli?

²⁶ Jesús kelhtīlh:

—jTū tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés? jChī līkēlhtahua'kaya'?

²⁷ Xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn kelhtīni'lh:

—“Calīpāxqui' Māpa'ksīni' tī minDios ixlīpō'ktu milīstacna' ē ixlīpō'ktu milītlī'huī'qui ē ixlīpō'ktu mintalacapāstacni'. Cacāpāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxquī'ca'na' mīna'cstu.”

²⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tze chī kelhtīni'nī'ta'. Palh chuntza' natlahua'ya', naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspuṭli.

²⁹ Xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ixlī'a'kapūtaxtūcu'tun tū kelhasqui'nīlh ē huanilh Jesús:

—¿Tīchu ā'makapitzīn tī na'iccāpāxquī'?

³⁰ Kelhtīlh Jesús:

—Ixuī'lh chā'tin chī'xcu'; taxtulh nac Jerusalén ē ixa'mā'lh nac Jericó. Ka'lhāna'nī'n tachi'palh ē tamakka'lhankō'lh hasta ixlū'xu' tū ī'lhakā'nī't. Tatucsli ē ta'a'lh. Xala'ca'ltzincsnī' tamakxtekli. ³¹ Chuntza' a'kspulalh ixa'mā'lh nac tej chā'tin pālej. A'cxni' laktzī'lh chī'xcu', xmān makskāhuī'maka'lh. ³² Nā tētaxtulh chā'tin ixmaktaka'lhna' xaka'tla' templo. A'cxni' laktzī'lh chī'xcu', nā xla' sti'li'maka'lh.

³³ 'A'cxni' milh chā'tin samaritano, xla' laktzī'lh ē lakalhu'manli. ³⁴ Palaj tunca talacatzuna'jīlh chī'xcu' ē līcu'chū'lh aceite jā ixtakāhuī'nī't. Huī'līni'lh venda. Palaj tunca kēhui'līlh ixburro tī ixtakāhuī'nī't ē lē'lh nac mesón ē a'ntza' maktaka'lhli. ³⁵ Ixlīlakalī xkakalh a'cxni' samaritano ixtaxtumā'lh, maxquī'lh tumīn ixtēcu' mesón ē huanilh: “Camaktaka'lti huā'mā' takāhuī'n. Palh jā a'cchā'n tzamā' tumīn, na'icmaxquī'yān ixlakxoko a'cxni' na'icchimpala.”

³⁶ Jesús huanilh xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn:

—Chuhua'j caquihua'ni', ¿tichūyā chī'xcu' chī kelhatu'tun tī ā'chulā' pāxquī'lh takāhuī'n?

³⁷ Xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn huanli:

—Tī lakalhu'manli.

Jesús huanilh:

—Capit ē chuntza' catlahua'.

Jesús a'lh na ixchicca'n Marta ē María

³⁸ Jesús tēlh ixtej ē chā'lh a'ktin nac cā'lacchicni'. A'ntza' chā'tin puscāt tī ixuanican Marta mānūlh na ixchic. ³⁹ Marta ixka'lhī ixtā'tin tī ixuanican María. Xla' tahuī'lh na ixtujan Jesús nakexmata tū xla' ixmāsu'yumā'lh. ⁴⁰ Marta ixlītamakchuyīmā'lh ixpālacata ixka'lhī ixlītlahuat ē laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksīni', ¿ē jā laktzī'na' quintā'tin quimakxtekni'kō' lītlahuat? Cahua'ni' caquimaktāyahl.

⁴¹ Jesús kelhtīlh:

—Marta, huī'x māmakchuyīnīna' ē lī'a'ktuyuna' lhūhua'. ⁴² Huī'lh tū ā'chulā' ixla-casqui'nca. María lacsacnī't tū ā'chulā' xatze ē jā tī chā'tin catimaktīlh.

11

Jesús quincāmāsu'yuni'yān chī na'orarlīyāuj

Mt. 6:9-15; 7:7-11

¹ A'ktin quilhtamacuj Jesús ixorarlīmā'lh. A'cxni' orarlīkō'lh, chā'tin ī'scujni' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāscatīuj chī orarlīcan chuntza' chī cāmāscatīlh ī'scuju'nī'n Juan Mā'kpaxīni'.

² Jesús cāhuanilh:

—A'cxni' orarlīyā'tit, chuntza' nahua'nā'tit:

QuinTāta'ca'n tī huī'lachi nac a'kapūn, calakachi'xcuhuī'ca'.

Camilh a'cxni' natzucuya' namāpa'ksīni'nkō'ya'.

Catlahuaca mintalacasqui'nīn huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī nac a'kapūn.

³ Caquilāmaxquī'uj quilihua'tca'n tū na'icua'yāuj lakalī lakalī.

⁴ Caquilāmātza'nkēna'ni'uj quincuentaca'n xipālacata nā quina'n iccāmātza'nkēna'ni'yāuj tī quincāquiclhaktzī'nān.

Jā camakxtekti tū naquincā'a'kspulayān naquincāmātlahuīyān tū jā tze.

⁵ Nā Jesús cāhuanilh:

—Nalīhui'liyāuj chā'tin chī hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minamigoca'n. I'tāt tzi'sa napina' na ixchic ē nahuani'ya': “Amigo, caquimpāhua'maxqui' mactu'tun pāntzīn.

⁶ Na'jtza' quilakchilh chā'tin quinamigo na quinchic ē jā tū icka'lhī tū na'ictā'hua'.” ⁷ E xla' na xipūchakān chic nakelhtiyān: “Jā caquijicsmāhui'. Lacchahuayālhtza' mākelhcha ē quilipō'ktuca'n iclhtatamā'naujtza'. Jāla ictāquī' na'icmaxquī'yān tū quisquī'ni'ya'”, nahuaniyān minamigo.

⁸ Iccāhuaniyān masqui minamigo jā tāquī'cu'tunli namaxquī'yān catūhuālh, xipālacata lī'amigo hui'xina'n, xla' namaxquī'yān ixlipō'ktu tū maclacasquī'na'. Chuntza' jātza' jics catimāhui'.

⁹ 'Chuntza' iccāhuaniyān: Casquī'ni'tit Dios ē xla' nacāmaxquī'yān. Caputzatit tū Dios cāmaxquī'cu'tunān ē namaclayā'tit. Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē nacātamālaquī'ni'yān. ¹⁰ Chuntza' tī nasquī'n, xla' namaktīni'n; ē tī naputza tū Dios namaxquī', xla' namacla; ē tī namacasā'nan nac mākelhcha, namālaquī'ni'can.

¹¹ 'Hui'xina'n ka'lhīyā'tit milacstīnca'n. ¿E namaxquī'ya' chihuix minka'hua'cha a'cxni' squi'ni'yān pāntzīn? ¿E tzē namaxquī'ya' a'ktin lūhua' palh squi'ni'yān squi'ti'? ¹² ¿E namaxquī'ya' a'ktin a'ca'cūlūtl palh squi'ni'yān ka'luhā'? ¹³ Hui'xina'n masqui jā tze ca'tziyā'tit, tzē namaxquī'yā'tit talakalhu'mān milacstīnca'n. Ā'chulā' minTāta'ca'n tī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmaxquī' Espīritu Santo tī tasquī'ni'.

Huancan Jesús ixlīscuja ixlītlī'hui'qui skāhuī'ni'

Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27

¹⁴ Jesús ixmāxtuni'mā'lh chī'xcu' jā tzeya ū'ni' tū ixmakakō'ko'nī't. A'cxni' taxtulh jā tzeya ū'ni', tzē'tza' tzuculh chihuīna'n tī kō'ko' ixuanī't. Masqui tachī'xcu'huī't talī'a'cnīlh huā'mā', ¹⁵ makapitzīn tahuanli:

—Huā'mā' chī'xcu' cālīmāxtu jā tzeya ū'nī'n ixlītlī'hui'qui Beelzebú tī xapuxcu' jā tzeya ū'nī'n.

¹⁶ Ā'makapitzīn ixtalīlaktzī'ncu'tun Jesús ē ixtasquī'ni' a'ktin lī'a'cnīn xala' nac a'kapūn.

¹⁷ Xla' ixca'tzītza' tū xlaca'n ixtalacpuhuan ē cāhuanilh:

—Palh māpa'ksīni'nī'n tatapitzī ē talātucsa, jāla tamāpa'ksīni'n makās. Na-talāmālakspūtūkō'. Palh tamputin familia tatapitzī ē natalātucsa lītā'timīn, jā catitatāyani'lh. ¹⁸ Chuntza' palh tatapitzī xlaca'n tī tatapa'ksīni' skāhuī'ni' ē ixtā'lāquiclhaktzī' nahuan, ¿chī nalīka'lhī ixlītlī'hui'qui skāhuī'ni'? Iccāhuaniyān huā'mā' xipālacata hui'xina'n quilhāhuaniyāuj quit iclīmāxtulh jā tzeya ū'ni' ixlītlī'hui'qui Beelzebú.

¹⁹ Palh quit iccālīmāxtu jā tzeya ū'nī'n ixlītlī'hui'qui Beelzebú, ¿tīchu ixlītlī'hui'qui taka'lhī xlaca'n tī tatapa'ksīni' hui'xina'n ē talīmāxtu jā tzeya ū'ni'? Chuntza' xlaca'n talīmāsu'yu jā ixlīcāna' tū quilālīmālacsu'yuyāuj. ²⁰ Quit iccālīmāxtu jā tzeya ū'nī'n ixlītlī'hui'qui Dios. Huā'mā' ū'tza' huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān chī tzuculhtza' māpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²¹ 'A'cxni' maktaka'lmā'lh ixchic chā'tin chī'xcu' tī tli'hui'qui ē tī ka'lhī līcā'n tū nalīmaktāyacan, jā tū cati'a'kspulalh catūhuālh. ²² Palh namin ā'chā'tin ā'chulā' xatli'hui'qui, ū'tza' naskāhuī' ē namaktī ixlīcā'n tū lipāhuan ē namāpitzi tū namaktī.

²³ 'Tī jā quintapa'ksīni'cu'tun quit, ū'tza' quintā'lāquiclhaktzī'. Tī jā quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

Jā tzeya ū'ni' quītaspi'tpāl

Mt. 12:43-45

²⁴ Jesús cāhuanipāl:

—A'cxni' chā'tin jā tzeya ū'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputza jā najaxa. A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: “Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēnī'tancha'.”

²⁵ 'A'cxni' naquī'taspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lhnananī't. ²⁶ Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tzeya ū'nī'n ā'chulā' xalīhua'ca'lhtza'. Ixlipō'ktuca'n natatanū natatahui'la na xipūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' nalītahua'ca'ni' chi'xcu' ē jā a'cxni' ixka'lhī xmān chā'tin jā tzeya ū'ni'.

Ixlīcāna' tapāxuhuān

²⁷ A'cxni' Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā', chā'tin puscāt na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't ta'salh ē huanli:

—jLīpāxuhua puscāt tī mālacatuncuhui'n ē tī mātzi'quī'n!

²⁸ Jesús huanli:

—jĀ'chulā' natalīpāxuhua tī takexmata tū Dios huan ē tatlahua!

Tachi'xcuhui't tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn

Mt. 12:38-42; Mr. 8:12

²⁹ Tachi'xcuhui't ā'chulā' talaktakēstokli Jesús ē xla' tzuculh chihuīna'n ē huanli:

—Hui'xina'n jā tze. Ū'tza' līsqui'nā'tit a'ktin lī'a'cnīn. Xmān nacātamāsu'yuni'yān lī'a'cnīn chī a'kspulalh Jonás. ³⁰ Tū a'kspulalh Jonás cāmāsu'yuni'lh ixlītlī'huī'qui Dios xalanī'n nac Nínive. Nā chuntza' tū na'a'kspula Chī'xcu' xala' Tālmā'n nacāmāsu'yuni'yān ixlītlī'huī'qui Dios. ³¹ Namin quilhtamacuj a'cxni' nacāputzāna'nīkō'can ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ē reina tī ixmāpa'ksīni'n nac Sabá natāya ē nacālīmālacsu'yuyān. Nacālīmālacsu'yuyān xipālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuanī't ixchic reina ē milh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj.

³² 'Nā a'cxni' naputzāna'nīkō'can, xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nínive natatāya ē nacātālīmālacsu'yuyān hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātālīmālacsu'yuyān xipālacata xlaca'n talakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' milh Jonás ē lī'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n jā lakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchihuīna'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás.

Pūcās

Mt. 5:15; 6:22-23

³³ Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī chā'tin namāpasī xipūcās ē namātze'ka o nahui'lī ixtampīn cajón. Namāhua'ca' tālmā'n ē chuntza' tī natatanū tzē natalaktzī'n. ³⁴ Palh tzej a'ka'ī'ya' ē latlā'hua'na na ixtej Dios nalītaxtuya' hua'chi taxkaket tū cāmāxxakē ā'makapitzīn. ³⁵ Cuenta catlahua'tit ē jā natzucuya'tit lacapāstacā'tit tū jā tze, xipālacata chuntza' jāla catitlahua'tit tū tze. ³⁶ Palh hui'x lacapāstaca' tū tze ē palh tlahua'ya' tū tze, chuntza' nala chī a'ktin pūcās tū tzej māxxakē mintej.

Jesús cāmālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn

Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47

³⁷ A'cxni' Jesús chihuīna'nkō'lh, chā'tin fariseo huanilh catā'a'lh tā'huā'yan na ixchic. Jesús tanūlh ē tahuī'lh huā'yan. ³⁸ Fariseo lī'a'cnīlh chī Jesús jā makacha'ka'lh chī xlaca'n ixtalīsmānīnī't a'cxni' natahuā'yan. ³⁹ Māpa'ksīni' huanilh:

—Hui'xina'n fariseos hua'chi tī namakche'kē' vaso ē pulātu ē jā catipūche'kē'lh. Masqui tasu'yu'yā'tit tzeya chī'xcuhui'n hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n xipālacata tampi'lhīnī'nā'tit ē tlahua'cu'tunā'tit tū jā tze. ⁴⁰ jJā kexpatcu'tunā'tit! ¿Ē jā ca'tzīyā'tit Dios cātlahuanī'ta'n hui'xina'n nalakachi'xcuhui'yā'tit Dios? A'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n, jāla catilakachi'xcuhui'tit. ⁴¹ Palh ixlīcāna' lakachi'xcuhui'cu'tunā'tit

Dios, ixlacasqui'nca xatze mintalacapāstacni'ca'n. Palh tze mintalacapāstacni'ca'n, ixlipō'ktuca'n nacātalaktzī'nān lactze.

⁴² ¡Hui'xina'n fariseos nalīpuhuanā'tit! Māstā'yā'tit macsti'na'j lihua't chī culāntu' ē chī ā'cunculim ē ā'makapitzīn lihua't tū ixla' Dios nahuan. Chuntza' tze. Masqui chuntza' tlahua'yā'tit, jātza' tasu'yu palh pāxquī'yā'tit Dios ē palh natlahua'yā'tit tū lactze. Ixlacasqui'nca namakataxtūyā'tit tū ixla' Dios. Ā'chulā' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū xatze ē napāxquī'yā'tit Dios.

⁴³ ¡Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos! Lacasqui'nā'tit natahui'la'yā'tit jā cātalaktzī'nān nac templo. Lacasqui'nā'tit cacātalakachi'xcuui'n a'cxni' pimpā'na'ntit nac tej.

⁴⁴ ¡Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos tī laktza' lī'a'kskāhuī'ni'nā'tit! Hui'xina'n hua'chi pūtā'cnūn tū jā tatasu'yu. Tachi'xcuui't tachi'nta ē jā taca'tzī. Chuntza' tatlahua tū jā tze chuntza' chī tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés. Nā chuntza' hui'xina'n cāmātlahuanīyā'tit ā'makapitzīn chī cāmāsu'yuni'yā'tit. Xlaca'n jā taca'tzī palh talaclē'n —huanli Jesús.

⁴⁵ Palaj tunca kelhtil chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', a'cxni' chuntza' hua'na' huā'mā' quilālaquihniyāuj.

⁴⁶ Jesús huanli:

—¡Nalīpuhuanā'tit nā hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn! Lhūhua' tahui'lat mātlahuī'ni'nā'tit ē jātza' la mākentaxtūkō'can. Ū'tza' hua'chi ixcāmācu'quī'tit tū tzinca. Jā tī chā'tin tze natāyani' ē hui'xina'n jā maktāyayā'tit.

⁴⁷ ¡Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n! Jā tze chī tlahua'yā'tit. Xmān cālakachi'xcuui'cu'tunā'tit tī tanīnī'ntza' a'kchihiuī'na'nī'n. Minapapana'ca'n tamaknīlh a'kchihiuī'na'nī'n ē ⁴⁸ hui'xina'n tlahua'yā'tit ixpanteonca'n a'kchihiuī'na'nī'n tī cāmāknīcanī't. Nā chuntza' hui'xina'n chī minapapana'ca'n, ē puhua'nā'tit tze tū tatlahualh xlaca'n.

⁴⁹ Ū'tza' līchihiuī'na'nli Dios tī ixlicāna' ka'lhī talacapāstacni'. Huanli: “Na'iccāmacamini' a'kchihiuī'na'nī'n ē apóstoles. Nacāmāknīcan ā'makapitzīn ē nacāmākapātīnīncan ā'makapitzīn huampala.” ⁵⁰ Chuntza' tachi'xcuui't tī tahui'lāna'lh chuhua'j, ū'tunu'n natalē'n cuenta ixpālacata ixlipō'ktuca'n a'kchihiuī'na'nī'n tī cāmāknīcanī't hasta a'cxni' ixlitzucuni' cā'quilhtamacuj. ⁵¹ Natzucucan nacākelhasqui'nīcan ixpālacata Abel ē ixlipō'ktuca'n a'kchihiuī'na'nī'n hasta Zacarías tī maknīca na ixlacatzuna'j templo ē pūmacamāstā'n. Ū'tza' iccāhuanīyān Dios nacākelhasqui'nīyān hui'xina'n huā'tzā' ixpālacata a'kchihiuī'na'nī'n tī cāmāknīcanī't.

⁵² ¡Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n, mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn! Ixtachihiuīn Dios hua'chi tanūmā'lh a'ktin nac chic. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit xallave chic. Jā tanūyā'tit ē jā cāmāxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

⁵³ A'cxni' Jesús cāhuanilh tzamā', mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos tasītzī'ni'lh Jesús. Tatzuculh takelhasqui'nī lhūhua' catūhuālh. ⁵⁴ Ixtamaktaka'lh mā'nalh palh tze ixtamaclani'lh tū ixtalīmālacsu'yulh.

12

Tī a'ktu' tlahua ixlacan

¹ Līhuan ixtatakēstokmā'nalh lhūhua' tachi'xcuui't hasta ixtalālacxquititza'. Jesús tzu-culh cāhuani pūla ī'scujnu'nī'n:

—Cuenta natlahua'yā'tit fariseos ixpālacata xlaca'n a'ktu' tatlahua ixlacanca'n. Jā titlahua'yā'tit chī xlaca'n. ² Catūhuālh tū tze'kcanī't, ū'tza' nalaktzī'ncan. Tū tze'kcanī'tcus, naca'tzīkō'can. ³ Chuntza' tū hui'xina'n huanini'ta'ntit xmān chā'tin, ū'tza' nakexmat-can calhāxcuui'lh. Tū tze'k huanī'ta'ntit ixchakān nac chic, ū'tza' palha' nahuancan calhāxcuui'lh nac kēpūn.

Tīchu ixlacasqui'nca najicua'ni'can
Mt. 10:28-31

⁴ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Quinamigos, iccāhuaniyān jā tijicua'ni'yā'tit tī tamaknīni'n ē ā'listān jāla tū ā'chulā' tatlahua. ⁵ Na'iccāhuaniyān tī najicua'ni'yā'tit: Cajicua'ni'tit Dios tī tzē nacāmālakspūtūkō'yān ē ā'listān nacāmacā'nān nac pūpātīn. Ū'tza' calijicua'ni'tit Dios.

⁶ 'Jā tapalaxla' lakatin tantzicni'. Stā'can tanquitzis xmān a'ktu' tumīn. Dios jā cāpātza'nkā nūn lakatin xlaca'n. ⁷ Hui'xina'n hasta miya'jca'n cātapūlhekeni'nī'tan kenatunu'. Ū'tza' jā tilijicua'nā'tit; hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā tantzicni'.

Calacan natahuan tatā'tapa'ksī Jesús

Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20

⁸ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Iccāhuaniyān catīxcuhuāl̄h tī nahuan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't: “Quit ic-tapa'ksīni' Cristo”, ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlacatīnca'n ixángeles Dios: “Xla' quintapa'ksīni'.” Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ⁹ Palh catīxcuhuāl̄h naquinkelhtatzē'ka na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't, nā quit na'ickelhtatzē'ka na ixlacatīnca'n ixángeles Dios.

¹⁰ 'Tī cachihuāl̄h talīchihiūna'n Chi'xcu' xala' Tālmā'n, tzē namātza'nkēna'ni'can. Tī tahuan jā tze tū tlahua Espīritu Santo, xlaca'n jāla caticāmātza'nkēna'ni'ca.

¹¹ 'A'cxni' nacātalē'nān na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n ē xanapuxcu'nu', jā catilī'a'ktuyuntit chī nakelhtīni'nā'tit. ¹² A'cxni' nachihuūna'nā'tit, Espīritu Santo nacāmāsu'yuni'yān chī nakelhtīni'nā'tit —huanli Jesús.

Chā'tin chi'xcu' tī rico

¹³ Chā'tin ixpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', cahua'ni' quintā'tin caquimaxquī'lh tū quila' nahuan.

¹⁴ Jesús kelhtīl̄h:

—¿Tīchu quihui'līnī't quit hua'chi juez o tī māpitzi ti'ya't?

¹⁵ Nā huanli:

—Cuenta catlahua'tit. Jā tilakca'tzana'ntit catūhuāl̄h xala' nac cā'quilhtamacuj tū jāla caticāmaxquī'n milatamatca'n.

¹⁶ Palaj tunca Jesús cālīmāsu'yuni'lh a'ktin tachihiūn ē cāhuanilh:

—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu'; rico ixuanī't. Ixmakanāna'n na ixti'ya't. ¹⁷ Xla' palaj tunca lacpuhuanli: “¿Tūchu na'ictlahua? Jā icka'lhī jā na'icmāquī' lhūhua' quincuxi'. ¹⁸ Pūla na'iccāactlahua xalacsti'na'j xipūtahuīl̄h quincuxi' ē na'ictlahua ā'chulā' xaka'tla' ē a'ntza' na'icmāquī'kō' quincuxi' ē ixlīpō'ktu tū icmakalalh. ¹⁹ A'cxni' na'icpuhuan quina'cstu: Chuhua'j icka'lhī lhūhua' tū icmakalalh tū naquilīmacuani' ā'lhūhua' cā'ta. Chuhua'j na'icjaja ē na'icuā'yan ē na'icko'tnu'n ē na'icpāxuhua.” ²⁰ Dios huanilh: “Hui'x jā tze lacapāstacna'na'. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa nanī'ya'. Tū māquī'nī'ta, ¿tīchu ixla' nahuan?”

²¹ Chuntza' na'a'kspula chā'tin chi'xcu' tī mākēstoka lhūhua' catūhuāl̄h tū ixla'. Ixlīpō'ktu tū ka'lhī, jā tū ixtapalh na ixlacatīn Dios.

Dios cāmaktaka'la ixlacstīn

Mt. 6:25-34

²² Ā'listān Jesús cāhuanilh ī'scuju'nūnī'n:

—Iccāhuaniyān. Jā tilī'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē tū nalhakā'yā'tit. ²³ Dios cāmaxquī'yān milatamatca'n ē mimacni'ca'n tū tzē nalīscujā'tit ē ā'chulā' nacāmaxquī'yān milīhua'tca'n ē milu'xu'ca'n. ²⁴ Cuenta cacātlahua'tit cha'kni'. Xlaca'n jā tacha'nāna'n ē nūn tamakanāna'n. Jā taka'lhī xipūcuxi'ca'n ē Dios cāmāhuī'. Ā'chulā' tapalaxla' hui'xina'n ē jā tzamā' spūnī'n. ²⁵ Jā tī chā'tin chī hui'xina'n tzē ā'chulā' makās natahui'la masqui calī'a'ktuyunti. ²⁶ Palh chuntza' jāla natlahua'yā'tit, ¿tū xipālacata lhūhua' tū lī'a'ktuyunā'tit?

²⁷ 'Cuenta cacātlahua'tit xanatna' chī natalīstaca. Jā tascuja ē jā tatza'pa' ixlū'xu'ca'n. Tzēhuanī't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuaniyān rey Salomón jāla cāmālakchā'nī

ixlitzēhuanī't xanat ē xla' rico ixuanī't. ²⁸ A'nan pa'lhma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuanī't ē lakalī tū'xama'n nacā'ī'can ē nacālhcuycan. Dios cāmaktaka'lha ē cāmakastaca pa'lhma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' nacāmaktaka'lhān hui'xina'n. ¿Tū ixpālacata jā a'ka'ī'yā'tit huā'mā'? ²⁹ Chuntza' jā tilī'a'ktuyunā'tit ixpālacata tū nahua'yā'tit ē tū nalīko'tnu'nā'tit. ³⁰ Tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj xmān ū'tza' taputzatlā'huan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' ca'tzī tū maclacasqui'nā'tit. ³¹ Xatze pūla caputzatit chī nalīkexpatni'yā'tit Dios xala' tālhmā'n ē nā namaktīni'nā'tit tū maclacasqui'nā'tit.

Rico nahua'na' nac a'kapūn

Mt. 6:19-21

³² Jesús cāhuanipāl'h:

—Quilacstīn, jā cajicua'ntit. Masqui jā lhūhua' hui'xina'n, minTāta'ca'n nac a'kapūn lacasqui'n natapa'ksīni'yā'tit xla'. ³³ Castā'tit tū ka'lhī'yā'tit ē cacāmaxquī'tit tī tamacalcasqui'n. Chuntza' naka'lhī'yā'tit mimpūtumīnca'n tū jā maktin catimasli ē milīricujca'n nac a'kapūn ē jā maktin catisputli. A'ntza' jā catitanūlh ka'lhāna' ē nūn tū catilacua'lh. ³⁴ Jā hui'lh milīricujca'n, a'ntza' hui'lh mintalacapāstacni'ca'n.

Ixlacasqui'nca tacāxni'j natahui'la'yā'tit

³⁵ Jesús cāhuanipāl'h:

—Cacāxtahui'la'tit. Camāpasītittza' mimpūcāasca'n. ³⁶ Hua'chi tasācua' cahuantit tī taka'lhīmā'nalh ixpatronca'n tī a'nī't jā tamakaxtokmā'ca. A'cxni' nataspi'ta ē nalīmacasā'nan mākelhcha, lacasqui'n palaj camālaquī'ni'ca. ³⁷ Līpāxuhua tasācua' tī talakahuahui'lāna'lh a'cxni' nachin ixpatronca'n. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Ixpatronca'n nacāhuani catahui'lh ē nacāmāhuī'can. ³⁸ Masqui cachilh i'tāt tzi'sa o xkakani'ttza', līpāxuhua tasācua' palh talakahuahui'lāna'lh a'cxni' nachin ixpatronca'n.

³⁹ 'Caca'tzītit huā'mā'. Palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh tūyā hora nachin ka'lhāna', ixlakahuantahui'lh ē jā ixtimakxteklī natanū ka'lhāna'. ⁴⁰ Nā hui'xina'n caskalalh-tahui'la'tit. Namin Chī'xcu' xala' Tālhmā'n a'cxni' jā ca'tzīyā'tit.

Xatze tasācua' ē tī jā xatze tasācua'

Mt. 24:45-51

⁴¹ Palaj tunca Pedro kelhasqui'nīlh:

—¿Ē quilālīmāsu'yuni'uj xmān quimpālacataca'n o ixlīpō'ktuca'n?

⁴² Jesús huanli:

—¿Chī hui'lh xatze tasācua' tī tzej kexmata? Xla' ū'tza' tī ixtēcu' chic namacamaxquī'tāquī' ixtasācua' ē xla' nacāmāhuī' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchā'n hora. ⁴³ Līpāxuhua tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpatrón. ⁴⁴ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Ixtēcu' chic namacamaxquī' huā'mā' tasācua' ixlīpō'ktu tū ka'lhī. ⁴⁵ Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapalī ixpatrón. Chuntza' natzucu cālactucsa ā'makapitzīn tasācua'n ē natzucu nahuā'yan ē nako'ta ē naka'chī. ⁴⁶ Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jā tzeya tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzī. Ixtēcu' chic palha' namakapātīnīn tasācua' ē nacātā'pātīni'n xluca'n tī jā ta'a'ka'ī'.

⁴⁷ 'Tasācua' tī ca'tzī tū lacasqui'n ixpatrón ē jā mākentaxtū ē jā lakachi'xcuui', xla' maklhūhua' natucscan. ⁴⁸ Tī jā ca'tzī tū lacasqui'n ixpatrón ē masqui natlahua tū maclacasqui'n castigo, xla' jā maklhūhua' catihui'līni'ca. Palh jā lhūhua' macamaxquī'can, xla' jā lhūhua' catisqui'ni'can. Tī lhūhua' macamaxquī'can, ā'chulā' lhūhua' nasqui'ni'can.

Jesús cāmākpitzilh tachi'xcuui't

Mt. 10:34-36

⁴⁹ Jesús cāhuanipāl'h:

—Quimpālacata quit jā lacxtim catihuantit. Makapitzīn natalexmatni' quintachihuīn ē ā'makapitzīn natalakmaka'n. Makapitzīn lacatancs natahuan ixlicāna' quintachihuīn ē ā'makapitzīn lacatancs natahuan jā ixlicāna'. Chuntza' calalh chuhua'j. ⁵⁰ Ixlacasqui'nca na'icpātini'n. ¿Chī na'iclitāyani' hasta a'cxni' na'icmākentaxtū? ⁵¹ ¿Ē puhua'nā'tit icmilh ixpālacata lacxtim natahuan tachi'xcuhuī't? Iccāhuanīyān jā chuntza'. Na'iccāmāpitziyān. ⁵² Chuhua'j hasta kelhaquitzis xalanī'n a'ktin nac chic natatapāpitzi. Chā'tu'tun ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n natahuan chā'tu', ē chā'tu' ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n natahuan chā'tu'tun. ⁵³ Xatāta' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixka'hua'cha ē ka'hua'cha ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixtāta'. Ixtzī' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixtzu'majāt ē tzu'majāt ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixtzī'. Puscāt ē ixpuhuiti' natalāquiclhaktzī'n.

Jā ixtaca'tzī tū huanicu'tun lī'a'cnīn

Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13

⁵⁴ Nā Jesús cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—A'cxni' hui'xina'n laktzī'nā'tit tā'kaquī'mā'cha' poklhnu' jā tā'cnū chi'chini', palaj tunca hua'nā'tit namin xcān. Ē chuntza' a'kspula. ⁵⁵ A'cxni' minācha' ū'ni' xala' nac sur, huancan nalhcācna'n. Ē chuntza' la. ⁵⁶ Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē nahuanā'tit palh namin xcān o jā namin, xmān ixpālacata laktzī'nā'tit a'kapūn. ¿Tū ixpālacata jā cuenta tlahua'yā'tit tū a'kspulamā'lh nac cā'quilhtamacuj a'cxni' laktzī'nā'tit lī'a'cnīn?

Calī'hui'li' natā'lācāxla'ya' mintā'lāquiclhaktzi'

Mt. 5:25-26

⁵⁷ Jesús cāhuanipāl:

—¿Tū ixpālacata jāla puhua'nā'tit palh catūhuāl tze o jā tze? ⁵⁸ Palh catīhuāl mālacapū'yān, calacapāstacti chī palaj nalitā'lācāxla'ya' līhuan jāna'j pinā'tit nac pūchihuīn ē chuntza' jā catilē'n na ixlacatīn juez. Palh nalē'nān na ixlacatīn juez, xla' namacāmāstā'yān na ixmacan policía ē xlaca'n natamānūyān nac pūlāchī'n. ⁵⁹ Palh chuntza' na'a'kspulayān icuanīyān jā catitaxtu hasta jā naxokokō'ya' ixlipō'ktu.

13

Ixlacasqui'nca nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n

¹ Tzamā' quilhtamacuj tamilh chi'xcuhuī'n. Ixtahuanimā'nalh Jesús chī Pilato cāmāmknīnīnī'lh makapitzīn chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Galilea. Cāmāknīca a'cxni' ix-talīlakatāyamā'nalh Dios animalhna'. ² Jesús cāhuanilh:

—¿Ē puhua'nā'tit chuntza' cā'a'kspulanī't tzamā' chi'xcuhuī'n ixpālacata ā'chulā' ixtalaclē'n ē jā ā'makapitzīn xalanī'n nac Galilea? ³ Iccāhuanīyān jā chuntza'. Palh hui'xina'n jā nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, nā milipō'ktuca'n nanīkō'yā'tit. ⁴ Kelhacāujtzayan tī tanīlh a'cxni' torre Siloé a'kā'lh ē cā'a'klhta'lalh, ¿ē puhua'nā'tit ā'chulā' ixtalaclē'n ē jā ā'makapitzīn xalanī'n nac Jerusalén? ⁵ Iccāhuanī'yān jā chuntza'. Palh hui'xina'n jā nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, nā nanī'yā'tit.

Xaqui'hui' higo tū jā ixka'lhī ixtahua'ca't

⁶ Palaj tunca Jesús cāhui'līni'lh tzamā' tū talīca'tzīni'lh ē cāhuanilh:

—Chā'tin chi'xcu' ixcha'nī't pūlactin xaqui'hui' higo na ixti'ya't. A'cxni' a'lh laktzī'n palh ixua'ca'ltza', jā maclani'lh ixtahua'ca't. ⁷ Palaj tunca huanīlh ixtasācua': "A'ktu'tuntza' cā'ta icmakputza ixtahua'ca't huā'mā' qui'hui' ē jā tū icmaclani't. Catanca'; xmān yāl. Jā tū līmacuan iccha'nli." ⁸ Tī ixmaktaka'lha ti'ya't kelhtīlh: "Camakxtekti xmān huā'mā' cā'ta. Na'iclakponkni' ti'ya't ē na'icmaka'ni' abono. ⁹ Palhāsā' natahua'ca' huā'mā' cā'ta. Palh jā tahua'ca'lh nahuan a'cxni' natancā'ya'."

Quilhtamacuj tū pūjaxcan Jesús mātzeyīlh chā'tin puscāt tī ā'clhchā'cupulu ixuanī't

¹⁰ A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh nac templo. ¹¹ Ixui'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī ixta'jatatlā a'kcāujtzayan cā'ta. Ixchi'panī't a'ktin jā tzeya ū'ni' ē ixmakata'jatatlā ē ixtacupucsnī'ttza' ē jātza' la ixtā'klhsaja nūn macsti'na'j.

¹² Jesús, a'cxni' laktzī'lh puscāt, ta'sani'lh ē huanilh:

—Puscāt, tzeyanī'ta'tza'. Jātza' ka'lhī'ya' mintā'jatāt.

¹³ Palaj tunca Jesús a'cpūhui'līlh ixmacan ē palaj tunca puscāt tastu'ncli ē tzuculh laktaquilhpūta Dios. ¹⁴ Xapuxcu' xala' nac templo sītzi'lh ixpālacata Jesús mātzeyilh tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan, ē cāhuanilh tachi'xcuui't:

—Xmān a'kchāxan quilhtamacuj nascujā'tit. Ē tzamā' quilhtamacuj a'cxni' cata'ntit tacu'chu'yā'tit ē jā a'cxni' jaxcan.

¹⁵ Palaj tunca Jesús kelhtīlh:

—¡Tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! ¿Ē jā catixcuttit mihuācaxca'n o mimburoca'n tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē namāko'tnīyā'tit? ¹⁶ Huā'mā' puscāt ī'xū'nātā'nat Abraham ē hua'chi līchī'huī'līlh skāhuī'ni' huā'mā' ta'jatāt. Chuhua'j a'kcāujtzayantza' cā'ta. ¿Ē jā tze ixmaktīca ixta'jatāt tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

¹⁷ A'cxni' Jesús huanli huā'mā', cāmāmāxanī'lh tī ixtaquiclhaktzī'n. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't ixtalīpāxuhua lī'a'cnīn tū tlahualh Jesús.

Xalīcha'nat mostaza

Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32

¹⁸ Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Chī huī'lh ixlīmāpa'ksīn Dios? ¿Chī na'iclīmāsu'yu chī natalīlhūhua'n xlaca'n tī Dios cāmāpa'ksī? ¹⁹ Natalhūhua'n chuntza' chī staca a'ktin xalīcha'nat mostaza tū cha'nli chā'tin chī'xcu' nac ti'ya't. Lacsti'na'j tzamā' xalīcha'nat ē a'cxni' nastackō', hua'chi a'katin qui'huī' nahuan. A'cxni' ka'tla'tza' ē a'ntza' spūnī'n natatlahua ixmāsekca'n.

Levadura

Mt. 13:33

²⁰ Nā Jesús cāhuanilh:

—¿Chī na'iclīmāsu'yu chī nalīstaca ixlīmāpa'ksīn Dios? ²¹ Ū'tza' hua'chi a'ktin levadura tū chā'tin puscāt nalītlahua maktu'tun xatapūlhcan harina ē namakxteka hasta nalaklīhtāyakō' ixtasquit.

Xapītzuna'j mākelhcha

Mt. 7:13-14, 21-23

²² Jesús tayapālhxtej nac Jerusalén. Ixtētaxtu nac cā'lacchicni' jā macsti'na'j ē jā laka'tla' ē ixmāsu'yu. ²³ Chā'tin kelhasqui'nīlh:

—¿Ē xmān makapitzīn nata'a'kapūtaxtu?

Jesús kelhtīlh:

²⁴ —Calīhui'lī'tit natanū'yā'tit xapītzuna'j xamākelhcha nac a'kapūn. Iccāhuaniyān lhūhua' nataputza chī natalītanūcu'tun ē jāla catitatanūlh. ²⁵ A'cxni' ixtēcu' chīc namālacchahua, hui'xina'n tī yā'na'ntit nac kēpūn nalīmacasā'na'nā'tit mākelhcha. Nahua'nā'tit: “Caquilāmālaquīni'uj.” Xla' nacākelhtīyān: “Jā icca'tzī jā xalanī'n hui'xina'n.” ²⁶ Hui'xina'n naquilhtzucuyā'tit nahua'nā'tit: “Iccātā'huā'yanī'ta'n ē hui'x māsū'yu'nī'ta' na quincā'lacchicni'ca'n.” ²⁷ Xla' nacākelhtīyān: “Iccāhuaninī'ta'ntza' jā icca'tzī jā xalanī'n hui'xina'n. ¡Caquilātapānūni'uj! Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū jā tze.” ²⁸ Chuntza' hui'xina'n nacalhua'nā'tit a'ntza' ē nalāmāxcani'yā'tit mintatzanca'n a'cxni' nalaktzī'nā'tit Abraham ē Isaac ē Jacob ē ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tahuī'lāna'ncha' jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē hui'xina'n jā caticātamakxtekni' natanū'yā'tit.

²⁹ 'Nataminācha' tachi'xcuui't xalanī'n calhāxcuhuālh ē natahuā'yan jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ³⁰ Tzamā' quilhtamacuj nacālakachi'xcuui'can xlaca'n tī jā

ixlacasqui'nca chuhua'j; ē tī cālākachi'xcuhuī'cantza' chuhua'j ē ā'līstān jātza' caticālākachi'xcuhuī'ca —huanli Jesús.

Jesús līlīpuhuanli ixpālacata Jerusalén

Mt. 23:37-39

³¹ Chū ū'tza' tzamā' quilhtamacuj ā'makapitzīn fariseos talakchilh Jesús ē tahuanihl:

—Cataxtu huā'tzā' ixpālacata Herodes maknīcu'tunān.

³² Jesús cākelhtīlh:

—Calakpintit tzamā' chī'xcu' tī a'kskāhuī'nin ē nahuanī'yā'tit: “Chuhua'j ē lakalī na'iccāmāxtukō' jā tzeya ū'ni'. Ē ā'nā na'iccāmātzeyī ta'jatatlānī'n. Tū'xama'n na'ictlahuakō'.” ³³ Ixlacasqui'nca na'ica'n na quintej chuhua'j ē lakalī ē tū'xama'n ixpālacata jā minī'ni' calhāxcuhuālh nanī chā'tin a'kchihuī'na', xmān jā huanican nac Jerusalén.

³⁴ Īccālākahu'manān hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmāknīyā'tit a'kchihuī'na'nī'n ē cācucta'layā'tit lacscujnī'n tī Dios cāmācamini'yan. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunān na'iccāmāktaka'lhān hua'chī xatzī' caxli cālīmātzē'ka ixpeken ixlacstīn ē jā lacasqui'ntit. ³⁵ Calaktzī'ntit hui'xina'n chī Dios makxteklitza' mincā'lacchicni'ca'n. Īccāhuaniyān jātza' quintilālaktzī'mpalayāuj hasta a'cxni' tzamā' quilhtamacuj a'cxni' nahuancan: “Sīcua'lanātlahuani't tī min ē ka'lhī ixlītlī'huī'qui ē ixlīmāpa'ksīn Dios.”

14

Jesús mātzeyīlh chā'tin chī'xcu' tī cu'nli

¹ Milh a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan ē a'cxni' Jesús quīmakuā'yah na ixchic chā'tin xapuxcu' fariseos. Ā'makapitzīn fariseos ixtamaktaka'lh mā'nalh. ² Nā ixiuī'lh chā'tin chī'xcu' na ixlacatīn tī ixcu'nī't. ³ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos:

—Ixlīmāpa'ksīn Moisés ħē makxteka namātzeyīcan chā'tin ta'jatatlāni' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

⁴ Xlaca'n ca'cs tatāyah. Palaj tunca Jesús macachi'palh ta'jatatlāni' ē mātzeyīlh ē huanilh ca'a'lh. ⁵ Cāhuanilh fariseos:

—Palh mimburoca'n o mihuācaxca'n nakōstojō xapūlmā'n nac xcān, ħē jā palaj namācutuyā'tit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan?

⁶ Jā tū takelhtīni'lh.

Tī cā'invitarlīcanī't jā tamakaxtokmā'ca

⁷ A'cxni' Jesús laktzī'lh tī cā'invitarlīcanī't ē chī ixtaputzamā'nalh pūtahuī'lh tū ā'chulā' xatze, cāmaxquī'lh huā'mā' talacapāstacni':

⁸ —A'cxni' na'invitarlīca'na' jā tamakaxtokcan, jā titahui'la'ya' jā xatze pūtahuī'lh. Palhāsā' nachin ā'chā'tin tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā hui'x. ⁹ Tī invitarlīyān nalaka'nān nahuanīyān: “Cama'xqui' mimpūtahuī'lh huā'mā' chā'tin tī ā'līstān chīlh.” Chuntza' līmāxana'tza' napina' natahui'la'ya' nac cā'chakēn. ¹⁰ A'cxni' na'invitarlīca'na', natahui'la'ya' nac cā'chakēn. A'cxni' namin tī invitarlīnī'ta'n nahuanīyān: “Cata't, catahui'la' nac mesa.” Chuntza' nalakachi'xcuhuī'ca'na' na ixlacatīnca'n ā'makapitzīn jā tamakaxtokcan. ¹¹ Tī ixa'cstu ka'tla' makca'tzī, ū'tza' namāmāxanī'can. Tī jā ixa'cstu putza ixlīka'tla', ū'tza' nalakachi'xcuhuī'can.

¹² Nā Jesús huanilh chī'xcu' tī ixinivarlīnī't:

—A'cxni' natlahua'ya' mincā'tani' o mintahua', jā nacā'invitarlīya' xmān minamigos ē mintā'timīn ē mintalakapasnī'n ē lacricujnu'. Xlaca'n a'cxni' natatlahua'ixcā'tani'ca'n, nā tzē nata'invitarlīyān ē chuntza' naka'lhī'ya' ixlakxoko mincā'tani'. ¹³ A'cxni' natlahua'ya' mincā'tani', nacā'invitarlīya' tī lacxcamanīnī'n ē ta'jatatlānī'n ē lū'ntu'nunī'n ē lakatzī'nī'n.

¹⁴ Chuntza' nalipāxuhua'ya' ixpālacata xlaça'n jā tū catitamaxquī'n. Chuntza' naka'lhī'ya' mintatlaç a'cxni' natalacastālancuana'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihiuīn Dios.

Xaka'tla' tahua'

¹⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā', chā'tin tī ixuī'lh nac mesa huanilh Jesús:

—Lipāxuhua tī nahuā'yan jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

¹⁶ Palaj tunca Jesús kelhtīl:

—Chā'tin chi'xcu' hui'līl a'ktin ka'tla' tahua' ē cā'invitarlīkō'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't.

¹⁷ A'cxni' chā'lh hora tū pūhuā'yancan, cāmacā'lh ixtasācua' natamāca'tzīnīn' ē cāhuanilh tī ixcā'invitarlīnī't: “Cata'ntit. Cāxuī'lakō'tza' ixlipō'ktu.” ¹⁸ Ixlipō'ktuca'n tamacā'lh tachihiuīn ixpālacata jāla ta'a'n. Chā'tin huanli: “Ā'cus ictamāhualh a'ktin ti'ya't ē ixlacasqui'nca na'ica'n na'iclaktzī'n. Icsqui'ni'yān naquimātza'nkēna'ni'ya' ixpālacata jāla icti'a'ncha'.”

¹⁹ Chā'tin chihuīna'mpāl: “Ictamāhualh tanquitzis par huācax ē ica'nā iccālaktzī'n palh tze tascuja. Icsqui'ni'yān a'ktin lītze caquimātza'nkēna'ni' ixpālacata jāla icti'a'ncha'.”

²⁰ Chā'tin chihuīna'mpāl: “Ictamakaxtoklicus ē chuntza' jāla icti'a'ncha'.”

²¹ A'cxni' taspi'tli tasācua', huanikō'lh ixpatrón chī a'kspulalh. Ixpatrón sītzi'lh ē huanilh ixtasācua': “Palaj capit xatej nac cā'lacchicni' ē cacālī'ta' tī lacxcamanīnī'n ē ta'jatatlānī'n ē lū'ntu'nunī'n ē lakatzī'nī'n.” ²² A'mpāl ē ā'līstān taspi'tpāl tasācua' ē huanli: “Ictlahualhtza' chuntza' chī quihua'ni' ē huī'lhcus jā tahui'lacan.” ²³ Ixtēcu' huanilh ixtasācua': “Capit nac tej jā ā'chulā' makat ē cuesa nacālī'ta'na' ē natatzuma quinchic. ²⁴ Iccāhuaniyān jā tī chā'tin xlaça'n tī iccā'invitarlīl pūla natahua' quilihua't.”

Tū ixlacasqui'nca ixpālacata tī nastālani' Cristo

²⁵ Lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtastālani' Jesús, ē xla' cālaktalakspi'tli ē cāhuanilh:

²⁶ —Palh catihuāl quintapa'ksīni'cu'tun quit ixlacasqui'nca ā'chulā' napāxquī' Dios ē jā ixtāta' ē ixtzī' ē ixpuscāt ē ixlacstīn ē ixtā'timīn ē hasta ixa'cstu. Palh jā chuntza', jāla quintitā'scuçli. ²⁷ Tī jā pātīni'ncu'tun quimpālacata ē jā latahui'lacu'tun chī icuī'lh quit, jāla quintitā'scuçli.

²⁸ Palh chā'tin chi'xcu' tlahuacu'tun a'ktin chic, pūla natlahua ixcuenta chī huanī't nalē'n tumīn. Chuntza' naca'tzī palh na'a'cchā'ni' tumīn tū nalītlahuakō'. ²⁹ Palh jā chuntza' natlahua, nasputa ixtumīn a'cxni' xmāncus xatantūn yāl. ³⁰ Ixlipō'ktu tī natalaktzī'n, natalilītzī'n. Natahuan: “Huā'mā' chi'xcu' timātzcuculh ixchic ē jā mā'ksputukō'lh.”

³¹ Jā tī chā'tin rey tī jā pūla nalacapāstaca palh tzē nalīskāhuī'lh a'kcāuj mil soldados ā'chā'tin rey ixtā'lāquiclhaktzī' tī ka'lhī a'kpu'xam mil. ³² Palh ca'tzī jāla catīskāhuī'lh ixtā'lāquiclhaktzī', namacā'n chā'tin lacscujni' natā'lācāxla a'cxni' makatcus mimā'cha'.

³³ Chuntza' palh hui'xina'n jā makxtekcu'tunā'tit ixlipō'ktu tū milaca'n, jāla quiscu-jnu'nī'n catihuantit.

Matzat

Mt. 5:13; Mr. 9:50

³⁴ Jesús cāhuanipāl:

—Masqui tze matzat, palh jātza' sko'ko'xnin, ¿chī nalīmāsko'kō'nuncan? ³⁵ Jātza' tze. Xmāntza' namaka'ncan. Tī kexmata cuenta catlahualh.

15

Purecu' tū ixtza'nkānī't

Mt. 18:10-14

¹ Ixlipō'ktuca'n tī mātā'jīni'nī'n līxokot ē tī jā lactze, xlaça'n talaktalacatzuna'jīl Jesús natakexmata. ² Fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtalīchihiuīna'n Jesús. Talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' cātā'huā'yan tachi'xcu'huī't tī jā tze.

³ Palaj tunca Jesús cāhui'līni'lh huā'mā' tū līca'tzīni'can:

⁴—Palh chā'tin chi'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē palh namakatza'nkā lakatin, ¿tū natlahua? Nacāmāxteka ā'makapitzīn noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac cā'seketni'. Na'a'n naputza purecu' tū makatza'nkānī't. Naputza hasta jā namacla. ⁵A'cxni' namacla, napekxtūtahua'ca'līmin. ⁶A'cxni' nachā'mpala na ixchic, nacāmākēstoka ixamigos ē tī lacatzuna'j tahuilāna'lh na ixchic. Nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáj chuhua'j ixpālacata icmaclalh quimpurecu' tū ixtza'nkānī't.” ⁷Iccāhuaniyān ā'chulā' naka'lhī tapāxuhuān nac a'kapūn ixpālacata chā'tin tī lakpalī ixtalacapāstacni' ē jā chī xanoventa y nueve tī tapuhuan lactzeya chi'xcuhuī'n. Xlaca'n jā tamakca'tzī palh ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Tumīn tū tza'nkāl

⁸Jesús cāhuanipāl:

—Palh chā'tin puscāt ka'lhī pekcāuj moneda ē palh namakatza'nkā pektin, namāpasī ixpūcās ē napa'lhna'n ē tzej naputza hasta jā namacla. ⁹A'cxni' namacla, nacāmākēstoka ixamigas ē tī lacatzuna'j tahuilāna'lh na ixchic, ē nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáj ixpālacata icmaclalhtza' moneda tū xa'icmakatza'nkānī't.” ¹⁰Iccāhuaniyān lacxtim nat-apāxuhua ángeles a'cxni' nalakpalī ixtalacapāstacni' chā'tin tī jā tze.

Ka'hua'cha tī pāxcat līlakō'lh ixtumīn

¹¹Nā Jesús huanli:

—Chā'tin chi'xcu' ixka'lhī chā'tu' ixcamana'. ¹²Xastancu huanilh ixtāta': “Tāta', caquima'xqui' chuhua'j tū quila' nahuan.” Xatāta' cāmāpitzini'lh ixherenciaca'n. ¹³Jā makās xastancu mākēstokkō'lh ixtamacatzucun ē a'lh makat ā'lacatin cā'lacchicni'. A'ntza' pāxcat līlakō'lh ixtumīn.

¹⁴'A'cxni' ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn, lakmilh a'ktin tatzi'ncstat tzamā' nac cā'lacchicni' ē xla' tzuculh tzi'ncsa. ¹⁵Palaj tunca a'lh putza jā namakscuja. Chā'tin chi'xcu' xala' nac cā'lacchicni' macā'lh nacāmaktaka'lha pa'xni'n. ¹⁶Tihua'cu'tunli tū ixcāmāhuī'mā'lh pa'xni', ē jā tī chā'tin ixmaxqui' tū nahua'.

¹⁷'Palaj tunca tzuculh lacapāstaca: “Chī kelhalā't tasācua' na ixchic quintāta' jā tahuā'yamā'nalh ē cāquītāxtūni' ē quit ictzi'ncsnīmā'lh huā'tzā'. ¹⁸Na'iclaka'mpala quintāta' ē na'icuanī: Tāta', ictlahuani'nī'ta'n tū jā tze ē nā ictlahuani't tū jā tze na ixlacatīn Dios. ¹⁹Jātza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit minka'hua'cha. Caquilīmāxtu hua'chī chā'tin mintasācua'.” ²⁰Palaj tunca tayalh ixtej nalaka'n ixtāta'.

'A'cxni' makatcus ixa'mā'cha' na ixchic, ixtāta' laktzī'lh ē lakapasli ē lakalhu'manli. Tu'jnun a'lh lakapāxtoka ixka'hua'cha ē skōkalh ē mu'sulh. ²¹Palaj tunca ixka'hua'cha huanilh: “Tāta', ictlahuani't tū jā tze na ixlacatīn Dios ē na milacatīn. Jātza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit minka'hua'cha.”

²²'Masqui chuntza' huanilh ka'hua'cha, xatāta' cāhuanilh ixtasācua'n: “Calīta'ntit pūtin xasāsti' lu'xu' ē camālhekē'tit huā'mā' quinka'hua'cha. Camāmakanū'tit tū nalītasu'yu quinka'hua'cha ē camātūnū'tit ixcaclhī'. ²³Calīta'ntit huācax tū xako'ntīntza' ē camaknī'tit. Natlahuayāuj a'ktin cā'tani' ē nahuā'yanāuj. ²⁴Hua'chī xanīntza' ixuanī't huā'mā' quinka'hua'cha ē lacastālancuana'nī't. Ixtza'nkānī'ttza' ē icmaclapāl'h.” Ū'tza' lī'a'nalh tapāxuhuān.

²⁵'Tzamā' quilhtamacuj xapuxcu' ixka'hua'cha ixa'nī't scuja. A'cxni' ixmimā'lh na ixchic, kexmatli chī ī'sla'knamā'ca ē ixtlī'mā'ca. ²⁶Palaj tunca ta'sani'lh chā'tin tasācua' ē kelhasqui'nīlh tūchu lamā'lh. ²⁷Xla' kelhtīl: “Mat milh mistancu. Mintāta' māmaknīnī'ni'lh xako'ntīn huācax ixpālacata tze chilh ē jā ta'jatatla.”

²⁸'Xapuxcu' sītzī'lh ē jā ixtanūcu'tun. Ixtāta' taxtulh ē huanilh catanūlh. ²⁹Xla' huanilh ixtāta': “Hui'x ca'tzīya' lhūhua'tza' cā'ta ictā'scujnī'ta'n ē pō'ktu quilhtamacuj ickexmatni'nī'ta'n. Jā maktin quimaxqui'nī'ta' nūn lakatin xaska'ta' chivo na'iccālītā'pāxuhua

quinamigos. ³⁰ Chuhua'j ixpālacata chilh huā'mā' minka'hua'cha tī pāxcat cātā'līlakō'lh mintumīn tī jā tzeya puscan ē hui'x māmāknīnī'nī'ta' xako'ntīn huācax."

³¹ 'Palaj tunca xatāta' huanilh: "Hui'x quinka'hua'cha ē hui'x pō'ktu quilhtamacuj quintā'hui'la', ē ixlīpō'ktu tū icka'lhī pō'ktu mila'. ³² Chuhua'j ixlacasqui'nca natlahuayāuj cā'tani' napāxuhuayāuj ixpālacata mistancu hua'chi xanīntza' ixuanī't ē la-castālancuana'mpāl. Hua'chi ixtza'nkānī'ttza' ē chuhua'j icmaclapāl."

16

Chā'tin xapuxcu' tasācua' tī skalalh ixuī'lh

¹ Nā Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ixuī'lh chā'tin patrón; rico ixuanī't. Ixka'lhī chā'tin xapuxcu' ixtasācua'. Mālacsu'yuca tzamā' xapuxcu' tasācua' chī pāxcat ixlīlani'mā'lh ixtumīn. ² Palaj tunca ixpatrón māta'satīnīnī'lh ē huanilh: "¿Chī quilīhuanimā'ca tzamā' tachihiuīn tū mimpālacata? Caquimāsu'yuni' tū icmacamaxquī'nī'ta'n. Jātza' quintitā'scujti chī xapuxcu' tasācua'."

³ 'Xapuxcu' tasācua' tahuī'lh ē tzuculh lacapāstaca: "¿Tūchu na'ictlahua chuhua'j ixpālacata quimpatrón quimaktīlh quintascujūt? Jā tli'hui'qui quit ē jāla ca'ictiscujli nac cā'tacuxtu, ē icmāxana'n na'icsqui'nīhuā'yan. ⁴ Quit icka'lhī quintalacapāstacni' ē chuntza' tzē na'icchā'n a'ktin nac chic na'icua'yan a'cxni' jā tū icka'lhī quintascujūt."

⁵ 'Chuntza' chā'tunu' cāmāta'satīnīnī'lh tī ixtamaklaclē'n ixpatrón. Tī chā'lh pūla kelhasqui'nīlh: "¿Chī huanī't laclīpini'ya' quimpatrón?" ⁶ Xla' kelhtīlh: "Icmaklaclē'n a'ktin ciento barriles aceite." Palaj tunca xapuxcu' tasācua' huanilh: "Ā' hui'lh minca'psnap. Palaj tunca catahui'la' ē catlahua'pala' ā'a'ktin xmān cincuenta." ⁷ Ā'līstān kelhasqui'nīlh ā'chā'tin: "¿Ē hui'x, chī huanī't laclīpini'ya'?" Huanilh: "A'ktin ciento cuartillo trigo." Palaj tunca huanilh: "Ā' hui'lh minca'psnap. Catlahua'pala' ā'a'ktin xmān ochenta."

⁸ 'Ixpatrón puhuanli xapuxcu' tasācua' skalalh huanli chī tlahualh. Chuntza' tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lakskalalhna' chī natatlahua ixnegocioca'n. Ā'chulā' skalalhna' xla'ca'n ē jā tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihiuīn Dios.

⁹ 'Quit iccāhuanīyān: Nacālīmaktāyayā'tit mintumīnca'n tī jā tū taka'lhī. Chuntza' a'cxni' nanī'yā'tit ē jāla catilī'pintit mintumīnca'n, nacātāmānūyān jā pō'ktu natahui'la'yā'tit.

¹⁰ 'Tī tzej namaktaka'lhā macstī'na'j tū macamaxquī'can, nā tzej namaktaka'lhā lhūhua' palh namacamaxquī'can. Tī jā tzej namākentaxtū ixtascujūt tū jā ixlacasqui'nca, xla' jāla catimākentaxtūlh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ¹¹ Palh jāla cātamacamaxquī'yān tū xala' nac cā'quilhtamacuj, ¿chī nacātālīmacamaxquī'yān tū ixtala' Dios? ¹² Palh jā mak-taka'lhā'tit tū cātamacamaxquī'yān hui'xina'n, jā catīcātāmaxquī'n tū milaca'n nahuan.

¹³ 'Jā tī chā'tin tasācua' tzē nacātā'scuja chā'tu' ixpatrón. Chā'tin napāxquī' ē ā'chā'tin jā catilaktī'ncu'tunli. Nakexmatni' chā'tin ē nalakmaka'n ā'chā'tin. Nā chuntza' hui'xina'n jāla nalīpāhua'nā'tit Dios palh nalīpāhua'nā'tit mintumīnca'n.

¹⁴ Fariseos tī ixtapāxquī' ixtumīnca'n ixtakexmatmā'nalh ixlīpō'ktu huā'mā' ē ixtalīlītzi'mā'nalh Jesús. ¹⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Masqui hui'xina'n lacasqui'nā'tit tachi'xcuhuī't natapuhuan lactze hui'xina'n, Dios cālakapasni'yān mīlīstacna'ca'n. Masqui cā'a'kskāhuī'yā'tit chī'xcuhuī'n ē chuntza' xla'ca'n cātalakachi'xcuhuī'yān, Dios lakmaka'n tū tachi'xcuhuī't tapuhuan ā'chulā' ka'lhī ixtapalh.

Ixlīmāpa'ksīn Moisés ē chī Dios māpa'ksīni'nkō'

¹⁶ Jesús cāhuanipāl:

—Ixuī'lh ixlīmāpa'ksīn Moisés hasta a'cxni' ixtatlā'huan Juan Mā'kpaxīni', ē ū'tza' lacxtim chī tamāsu'yulh a'kchihiuīna'nī'n. Chuhua'j talīchihiuīna'n xatze tachihiuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō' ē ixlīpō'ktu tatanūcu'tun.

¹⁷ 'Jicslīhua' namālakspūtūcan a'kapūn ē ti'ya't, ē ā'chulā' jicslīhua' nalakpalīcan ixtachi-huīn Dios. Jā catilakpalīca nūn macstī'na'j.

Jesús māsuyulh ixpālacata makxtekan puscāt

Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12

¹⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Palh chā'tin chī'xcu' namakxteka ixpuscāt ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin, xla' ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n na ixlacatīn Dios. Tī tā'tamakaxtoka chā'tin puscāt tī makxtekanī'ttza', nā xla' ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n na ixlacatīn Dios.

Lázaro ē chī'xcu' tī rico ixuanī't

¹⁹ Jesús cāhuanipālh:

—Ixuī'lh chā'tin chī'xcu'; rico ixuanī't. Ixlhakā' ixlu'xu' xalactze. Lakaliyān ixtlahua cā'tani'. ²⁰ Nā ixuī'lh ā'chā'tin chī'xcu'; ixtacuhuīni' Lázaro. Lhūhua' ixka'lhī ixmactzi'tzi'. Ixtahui'la ī'squi'nīhuā'yan na ixtanquilhtīn rico. ²¹ Xla' ixlīka'scu'tun xalacpītzun pāntzīn tū ixyuja na ixmesa rico. Chichi'n ixtasnakani' ixtzi'tzi'.

²² 'Milh a'ktin quilhtamacuj ē Lázaro nīlh, ē ángeles talē'lh nac a'kapūn. Nā a'ntza' ixuī'lh Abraham. Nā rico nīlh ē mā'cnūca.

²³ 'A'cxni' ixpātīni'mā'lh rico nac pūpātīn, talacayāhualh ē cālaktzī'lh Abraham ē Lázaro ixchā'tu'ca'n. ²⁴ Palaj tunca ta'salh ē huanli: “Quintāta' Abraham, caquilakalhu'ma'nti ē cama'cata' Lázaro camojōlh nac xcān kentin ixmakaspulh ē camāske'hui'huī'lh quisi'ma'kā' ixpālacata icpātīni'mā'lh na ixpu'nan lamana'.”

²⁵ 'Abraham huanilh: “Quinka'hua'cha, calacapāstacti chī tzej ixlapā't na milatamat ē Lázaro jā tze ixlamā'lh. Chuhua'j xla' pāxuhua'lh huā'tzā' ē hui'x pātīni'mpā't a'ntza'.

²⁶ Nā huī'lh a'ktin ka'tla' pūlu'cu' tū quincāmāpāpitziyān. Chuntza' tī ta'a'ncu'tun a'ntza' jāla catita'a'lh ē nūn xalanī'n a'ntza' jāla catitamilh huā'tzā'.”

²⁷ 'Palaj tunca rico huanli: “Quintāta' Abraham, icsqui'ni'yān cama'capi Lázaro na ixchic quintāta' ²⁸ nacāhuani kelhaquitzi quintā'timīn tī tahuī'lāna'ncha'cus. Chuntza' xlaca'n jā catitamilh huā'tzā' nac pūpātīn.”

²⁹ 'Abraham huanilh: “Xlaca'n taka'lhī'tza' tū tzo'kli Moisés ē profetas. Cuenta catatlahualh ū'tza'.” ³⁰ Rico kelhtīni'lh: “Ixlicāna'. Ū'tza' icca'tzī'tza'. Masqui chuntza' icca'tzī, icpuhuan palh ixcālaka'lh chā'tin tī nīnī'ttza', ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n.”

³¹ Abraham huanilh: “Palh jā cuenta tatlahua tū tzo'kli Moisés ē profetas, jā catita'a'ka'ī'lh masqui ixcālaka'lh chā'tin tī lacastālancuana'nī'ttza' na cā'līnī'n.”

17

Pō'ktu quilhtamacuj huī'lh tī jā lactze

Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42

¹ Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Masqui pō'ktu huī'lh tū nacāmāmakahuasī tachi'xcuhuī't, koxa titala xlaca'n tī tamāmakahuasī ā'makapitzīn ē tamātlahuī tū jā tze. ² Xatze ixpīxchī'hua'ca'ca a'ktin chihuix ē ixmacā'nca nac mar, ē jā ixmāmakahuasīlh jā tī chā'tin tī tzucumā'lhcus a'ka'ī'. ³ Cuenta catlahua'tit.

'Palh mintā'tin tlahuani'nī'ta'n tū jā tze, nalacaquilhnī'ya'. Palh xla' lacpuhuan jā tze tū tlahuah, namātza'nkēna'ni'ya'. ⁴ Namātza'nkēna'ni'ya' masqui a'ktin quilhtamacuj maktojon catlahualh tū jā tze ē maktojon nalakminān nahuaniyān: “Jā tze quit tū ictlahuani', ē jātza' ā'maktin ictitlahualh.”

Tī ta'a'ka'ī' taka'lhī līmāpa'ksīn

⁵ Ixapóstoles tahuanilh Jesús:

—Caquilāmaktāyauj ē ā'chulā' na'ica'ka'ī'yāuj.

⁶ Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Palh ixa'ka'ī'tit, masqui macsti'na'j, ixua'ni'tit huā'yālh qui'hui': “Catapu'lu' ē capit catacha'nti nac mar.” Chuntza' qui'hui' ixtlahualh.

Ixtascujūt tī tasācua'

⁷ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Palh hui'x ixka'lhīya' chā'tin mintasācua' tī scujnī'ttza' pō'ktu quilhtamacuj ē ixtaspi'tli na minchic, jā catihua'ni': "Catanu', cahuā'ya'." ⁸ Palhāsā' nahuani'ya': "Cacāxtlahua' quilīhua't ē pūla naquimā'huī'ya' quit. Ā'līstān nahuā'ya'na' hui'x."

⁹ 'A'cxni' mintasācua' natlahuakō' ixtascujūt, jā catimaxqui' tapāxcatca'tzīn ixpālacata xla' sa'j tasācua'. ¹⁰ Chuntza' hui'xina'n, a'cxni' tlahuakō'yā'tit ixlīpō'ktu ixtalacasqui'nīn Dios, nahuanā'tit: "Jā ixlacasqui'nca naquincāhuanīyān pāxcatca'tzīl̄h ixpālacata xmān ictlahuāj quintascujūtca'n."

Jesús cāmātzeyīl̄h kelhacāuj tī ixcāmasni'mā'lh ixquinūtca'n

¹¹ A'cxni' ixa'mā'lhcus nac Jerusalén, Jesús tētaxtulh lalalhūhua' cā'lacchicni' nac Samaria ē Galilea. ¹² A'cxni' ixtalacatzuna'jītēlhatza' a'ktin cā'lacchicni', kelhacāuj chī'xcu'huī'n tī ixcāmasni'mā'lh ixquinūtca'n tataxtulh ē talakapāxtokli. Makat tatāyalh xlaca'n ¹³ ē palha' tahananil̄h:

—Jesús, Mākelhtahua'kē'ni', caquilāl̄lakalhu'manui!

¹⁴ A'cxni' Jesús cālaktzī'lh, cāhuanil̄h:

—Capintit cāmāsu'yuni'tit mimacni'ca'n pālejni'.

A'cxni' xlaca'n ixta'a'mā'nalhcus nac tej, talaktzī'lh ixmacni'ca'n tzetza' ixtahuanī't.

¹⁵ Chā'tin xlaca'n, a'cxni' laktzī'lh ixtzeyanī'ttza', taspī'tli makapāxuītēlha Dios.

¹⁶ Laktatzokostal̄h Jesús namaxqui' tapāxcatca'tzīn. Huā'mā' chī'xcu' xala' nac Samaria ixtahuanī't. ¹⁷ Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Ē jā kelhacāuj tī tatzeyanli? ¿Tū ixpālacata jā tamīl̄h makapitzīn kelhana'jāstza'? ¹⁸ ¿Ē xmān huā'mā' samaritano taspī'tli naquimaxqui' tapāxcatca'tzīn?

¹⁹ Palaj tunca huanil̄h chī'xcu':

—Catāqui' ē catlā'hua'nti. Tzeyanī'ta' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'.

*Chī nachin ixlīmāpa'ksīn Dios**Mt. 24:23-28, 36-41*

²⁰ Fariseos takelhasqui'nīl̄h Jesús:

—¿Jā'cxni' nalacchā'n a'cxni' namāpa'ksīni'nkō' Dios?

Xla' cākelhtīl̄h:

—Chī Dios namāpa'ksīni'nkō', jā tasu'yu. ²¹ Jāla catihuanca: "Ā' huī'lh", o "Ā' hui'lacha'." Ixlīmāpa'ksīn Dios huī'lhtza' na ixlīstacna'ca'n tachi'xcu'huī't.

²² Palaj tunca cāhuanil̄h ī'scujnu'nī'n:

—Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n nalaktzī'ncu'tunā'tit chī namāpa'ksīni'n Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Nalaktzī'ncu'tunā'tit masqui xmān a'ktin quilhtamacuj. Jā catilaktzī'ntit. ²³ Nacātahuanīyān: "Ā' huī'lh", o "Ā' hui'lacha'." Jā tipinā'tit ē jā tistālani'yā'tit. ²⁴ Chuntza' chī tasu'yu a'ktin makli'pit tū palaj xkaka nac a'kapūn, chuntza' nala a'cxni' namin quinquilhtamacuj quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁵ Pūla na'icpātīni'n ē naquintalakmaka'n xalanī'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

²⁶ 'Chuntza' chī a'kspulal̄h a'cxni' ixuī'lhcus Noé, nā chuntza' nala a'cxni' namin quinquilhtamacuj quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Ixtahuā'yan ē ixtatamakaxtoka ē ixtamāstā'mā'nalh ixtzu'ma'jātca'n natā'tamakaxtokcan hasta a'cxni' quilhtamacuj tū pūtanūlh Noé nac arca. Lakuat milh ē tanīkō'lh. ²⁸ Nā chuntza' a'kspulal̄h a'cxni' ixuī'lhcus Lot; ixtahuā'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nalh; ixtatamāhuana'mā'nalh ē ixtastā'namā'nalh; ixtacha'nāna'n ē ixtatlahua ixchicca'n. ²⁹ A'cxni' Lot taxtulh nac cā'lacchicni' Sodoma, yujli macscut ē azufre nac a'kapūn ē cāmāknīkō'lh ixlīpō'ktuca'n.

³⁰ 'Chuntza' chī a'kspulal̄h a'cxni' ixtahuī'lāna'lhcus Lot ē Noé, chuntza' nala a'cxni' na'iccātasu'yuni'yān quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Tachi'xcu'huī't jā tapuhuan palh palaj na'icmimpala.

³¹ 'A'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj, tī huī'lh nac kēpūn ē ixtamacatzucun tanūmā'lh na ixchic, jā catitanūlh nacāmāxtu. Tī scujmā'cha' na ixā'tacuxtu, jā catitaspī'tli na ixchic nataya catūhuālh. ³² Calacapāstactit tū a'kspulalh ixpuscāt Lot. ³³ Tī makapūtaxtūcu'tun ixlistacna', jā catilacapāstacli tū huī'lh nac cā'quilhtamacuj. Tī xmān lacapāstaca tū a'nan nac cā'quilhtamacuj, xla' jā cati'a'kapūtaxtulh.

³⁴ 'Iccāhuaniyān tzamā' cā'tzī'sni' chā'tu' natalhtata a'ktin nac pūtama', ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin. ³⁵ Chā'tu' puscan lacxtim natasquiti, ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin. ³⁶ Chā'tu' chī'xcu'huī'n natascuja ixchā'tu'ca'n nac cā'tacuxtu, ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin.

³⁷ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿ē jā'cxni' na'a'kspula huā'mā'?

Xla' cākelhtīlh:

—Na'a'kspula chuntza' chī chū'ni' tatakēstoka calhāxcu'huālh jā mā'lh tū xanīn.

18

Tī nīmaka'ncanī'ttza' ē juez

¹ Jesús cāmāsu'yuni'lh chī ixlakalīyān nata'orarlī ē jā maktin catitaxlajuani'lh.

² Cāhuanilh:

—Ixiu'lh a'ktin nac cā'lacchicni' chā'tin juez. Jā ixlakachi'xcu'huī' Dios ē jā cuenta ixcātlahua tī ixtaputza justicia. ³ Nā a'ntza' tzamā' cā'lacchicni' ixiu'lh chā'tin tī nīmaka'ncanī't. Ixlakalīyān ixa'n laktzī'n juez natlahuani'can a'ktin justicia expālacata ixtā'lāquiclhaktzī'. ⁴ Ixlīmaklhūhua'tza' ixuani juez ē jā ixtlahuani' justicia. Ā'līstān puhuanli: “Masqui jā iclakachi'xcu'huī' Dios ē jā quincuenta tī taputza justicia, ⁵ huā'mā' tī nīmaka'ncanī't jicstza' quimāhuī'lh. Ū'tza' na'icīlītlahuani' justicia. Chuntza' jātza' catimilh jics quimāhuī'.”

⁶ Māpa'ksīni' Jesús huanli:

—Cuenta catlahua'tit tū tlhualh juez masqui jā tze ixuanī't. ⁷ Ā'chulā' nacālīmaktāya Dios xlaca'n tī cālacsacnī't ē tī ixlakalīyān ē pō'ktu tzī'sa tasqui'ni'. ¿Ē natamakapālī nacāmaktāya? ⁸ Iccāhuaniyān palaj nacālīmaktāyayān. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. A'cxni' na'icmimpala, ¿ē na'icmacla tī ta'a'ka'ī' nac cā'quilhtamacuj tī tasqui'ni'mā'nalh Dios ixlakalīyān?

Fariseo ē mātā'jīni' līxokot

⁹ Jesús cāhuanipālh tamāsu'yun expālacata tī tapuhuan xlaca'n xalactze ē talakmaka'n ā'makapitzīn. Huanli:

¹⁰ —Chā'tu' chī'xcu'huī'n ta'a'lh nac templo nata'orarlī. Chā'tin xlaca'n fariseo ixuanī't, ē ā'chā'tin mātā'jīni' līxokot ixuanī't. ¹¹ Fariseo tāyalh orarlī chuntza': “Dios, icmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn quit jā hua'chi ā'makapitzīn. Jā icka'lhāna'nī't. Jā ictampi'lhīni'nī't. Quit jā icka'lhī quintā'lāpāxquī'n. Ē quit jā chuntza' chī huā'mā' mātā'jīni' līxokot. ¹² A'ktu' quilhtamacuj chī a'ktin semana quit jā icuā'yan, ē icmāstā' quindiezmo chuntza' chī ixlacasqui'nca.”

¹³ Xtum huanli mātā'jīni'. Xla' makat tāyalh. Jā ixtalacayāhuacu'tun. Ixcu'xatucsmā'ca ixa'cstu ē ixuan: “¡Dios, caquilakalhu'ma'nti expālacata quit jā tze!”

¹⁴ 'Iccāhuaniyān huā'mā' mātā'jīni' ā'chulā' tze tasu'yu na ixlacatīn Dios ē jā fariseo. Chuntza' tī ka'tla' makca'tzī, xla' namāmāxanī'can. Tī jā ka'tla' makca'tzī, ū'tza' nalakachi'xcu'huī'can.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16

¹⁵ Nā Jesús cālīmini'ca lacstīn nacā'a'cpūhui'li ixmacan. A'cxni' talaktzī'lh ī'scujnu'nī'n, talacaquilhnīlh tī ixtalīmin. ¹⁶ Jesús cāmāta'satīnīni'lh lacstīn ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmakxtektit lacstīn caquintalakmilh ē jā cacāmāmakchuyī'tit ixpālacata tī natā'tapa'ksī Dios a'ntza' jā māpa'ksīni'nkō', xlaca'n tī naquintalīpāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn. ¹⁷ Ixlīcāna' iccāhuaniyān. Tī jā ta'a'ka'ī'ni' ixtachihiuīn Dios chuntza' chī lacstīn ta'a'ka'ī', jā maktin catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Chā'tin chī'xcu' tī rico tā'chihuīna'nli Jesús

Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31

¹⁸ Chā'tin xapuxcu' kelhasqui'nīlh Jesús:

—Tzeyā Mākelhtahua'kē'ni' hui'x. ¿Tūchu na'ictlahua na'icka'lhī quilatamat tū jā catilakspuṭli?

¹⁹ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī xatze ē ū'tza' Dios. ²⁰ Hui'x ca'tzīya' ixlīmāpa'ksīn Dios tū chuntza' huan:

Jā tika'lhīya' mīntā'lāpāxquī'n.

Jā timaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilīchi'huīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.

Cačālakachi'xcuhuī' mīntāta' ē mīntzī'.

²¹ Chī'xcu' kelhtīlh:

—Pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'nī'ttza' hasta quilīska'ta'.

²² A'cxni' kexmatli huā'mā', Jesús huanilh:

—Ā'xmān a'ktin spuṭni'yān tū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j pō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzini'ya' tumīn xcamani'ni'n ē chuntza' naka'lhī'ya' tū rico nalīhua'na' nac a'kapūn. Ā'līstān naquintā'pina'.

²³ A'cxni' chī'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, līlīpuhuanli ixpālacata rico ixuanī't.

²⁴ A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixlīpuhuan, huanilh:

—Jicslīhua' natatā'tapa'ksī Dios xlaca'n tī lacricujnu'. ²⁵ Jicslīhua' nalīpātle'kecu'tun lakatin camello na ixtani' līxtokon. Ā'līhua'ca' jicslīhua' natanū chā'tin rico jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

²⁶ Tī takexmatli huā'mā' tahananli:

—¿Tīchu tzē na'a'kapūtaxtū?

²⁷ Jesús cāhuanilh:

—Chī'xcuhuī'n jāla catitatlāhualh tū natalī'a'kapūtaxtu; xmān Dios tzē nacāmākapūtaxtū.

²⁸ Pedro huanilh:

—Quīna'n ica'kxtekui'līkō'uj ixlīpō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n.

²⁹ Palaj tunca Jesús cākelhtīlh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Huī'lh tī nata'a'kxtekui'lī ixchicca'n natakexmatni' Dios. Ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj. Ē palh nata'a'kxtekui'lī ixtā'taca'n o ixtzī'ca'n o ixta'timinca'n o ixpuscātca'n o ixcamanaca'n, ³⁰ ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj, ē nataka'lhī ixlātamataca'n tū jā catilakspuṭli jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī

Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34

³¹ Jesús cāmāta'satīnīni'lh ī'scuju'nū'nī'n ē cāhuanilh:

—A'mā'nauj nac Jerusalén jā namākentaxtūkō'can ixlīpō'ktu tū tatzo'kli profetas quimpālacata quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ³² Naquintamacamāstā' na ixmacanca'n tī jā israelitas ē naquintalakapala ē naquintalakmaka'n ē naquintalakachojmanī.

³³ Naquintakēsnoke ē ā'līstān naquintamankī. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'icla'castālancuana'n.

³⁴ Ī'scuju'nū'nī'n jā ixtakexmatni' tū huanicu'tun huā'mā', nūn ixtaca'tzī tū ixlīchihiuīna'mā'lh ixpālacata hua'chī xatatze'kni' tū ixcāhuanimā'lh.

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n xala' nac Jericó

Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52

³⁵ A'cxni' Jesús ixchā'mā'lh'tza' nac cā'lacchicni' Jericó, ixuī'lh chā'tin lakatzī'n na ixpāxtūn tej. Ī'squi'nīhuā'yan. ³⁶ A'cxni' ixkexmata tētaxtumā'ca, ixkelhasqui'nīni'n tīchu ixtētaxtumā'lh. ³⁷ Huanica Jesús xala' nac Nazaret ixtētaxtumā'lh. ³⁸ Palaj tunca ta'salh ē huanli:

—¡Jesús! ¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'nti!

³⁹ Tī ixtapūlani' Jesús talacaquilhnīlh lakatzī'n ē tahuanli caquilhca'cslalh, ē xla' ā'chulā' ta'salh ē huanli:

—¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'nti!

⁴⁰ Palaj tunca Jesús tāyalh ē huanli calīmini'ca. A'cxni' lacatzuna'j ixlakayā'lh'tza', kelhasqui'nīlh:

⁴¹ —¿Tūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?

Lakatzī'n kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimālacahuā'ni'.

⁴² Jesús huanilh:

—¡Calacahuā'na'! Hui'x a'ka'ī'nī'ta' quit tzē na'icmālacahuānīyān ē ū'tza' lītze'ya'ntitza'.

⁴³ Xamaktin lacahuāna'lh lakatzī'n. Stālani'lh Jesús, ē makapāxuītēlha Dios. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talaktzī'lh huā'mā' ē nā xla'ca'n tamakapāxuīlh Dios ixlīpō'ktuca'n.

19

Jesús ē Zaqueo

¹⁻² Ixuī'lh chā'tin rico; ixtacuhuīni' Zaqueo. Xapuxcu' mātā'jīni'nī'n līxokot ixuanī't. A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh nac Jericó, a'ntza' ixuī'lh Zaqueo.

³ Huā'mā' Zaqueo ixlaktzī'ncu'tun Jesús ē ixlakapascu'tun. Jāla ixlaktzī'n Jesús ixpālacata a'ctzuna'j chī'xcu' ixuanī't ē lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtokokecan. ⁴ Palaj tunca tu'jnumpūlah jā natētaxtu Jesús ē tahua'ca'lh nac a'katin ka'tla' qui'hui' tū huanican sicómoro. Chuntza' tzē nalaktzī'n. ⁵ A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh a'ntza', talacayāhualh ē huanilh Zaqueo:

—Palaj cayujti. Chuhua'j na'ictētachoko na minchic.

⁶ Zaqueo palaj tunca yujli ē līpāxuhua lē'lh Jesús na ixchic.

⁷ A'cxni' talaktzī'lh huā'mā', ixlīpō'ktuca'n tatzuculh talīchihuīna'n ē talāhuanilh Jesús tachokolh na ixchic tī jā tzeya chī'xcu'. ⁸ Ā'līstān Zaqueo tāyalh ē huanilh Jesús:

—Chuhua'j, na'iccāmaxquī' i'tāt tū icka'lhī xcamanīnī'n. Palh xa'iccā'a'kskāhuī'maktīnī't ā'makapitzīn, na'iccāmaxquī' maktā'ti' ixlakxoko.

⁹ Jesús huanilh:

—Chuhua'j a'kapūtaxtunī'ta' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta' chuntza' chī Abraham a'ka'ī'lh. Nā xalanī'n na minchic nata'a'kapūtaxtu. ¹⁰ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n icmilh iccāputza tī jā ta'a'ka'ī' ē na'iccāmāsu'yuni' chī nacālīmakapūtaxtūcan.

Pekcāuj tumīn

¹¹ A'cxni' ixtakexmatmā'nalh tachi'xcuhuī't tū ixcāhuanimā'lh Jesús, xla' cāhuanilh tū lītāmāsu'yu. Ixtatalacatzuna'jīmā'nalh nac Jerusalén, ē xla'ca'n tapuhuanli palaj natasu'yu chī Dios namāpa'ksīni'nkō' nac cā'quilhtamacuj. ¹² Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Ixuī'lh chā'tin chī'xcu' ē xla' jā catīhuā'lh chī'xcu'. Ixa'mā'lh makat a'ktin nac ti'ya't jā nalīhui'līcan ixlīrey ē ā'līstān nataspi'tpala. ¹³ A'cxni' ixtaxtumā'lh'tza', cāmākextimīlh kelhacāuj ixtasācua' ē lacxtim cāmāxquī'lh lhūhua' tumīn chā'tunu' ē cāhuanilh: “Camāscujū'tit tzmā' tumīn hasta a'cxni' na'icmīmpala.”

¹⁴ 'Tachi'xcuhui't xalanī'n ixcā'lacchicni' jā ixtalaktzī'ncu'tun ē cāmāstālīca lacscujnī'n natahuan: "Jā iclacasqui'nāuj huā'mā' chi'xcu' rey nahuan." ¹⁵ Masqui jā ixtalacasqui'n, lihui'līca ixlīrey ē chuntza' taspi'tli na ixti'ya't.

'A'cxni' chilh, cāmāta'satīnī'nī'lh tasācua' tī ixcāmaxquī'nī't tumīn. Ixca'tzīcu'tun chī ixtatlajani'ttza'. ¹⁶ Tī xapūla lakmilh ē huanli: "Mintumīn tlajani't makcāuj." ¹⁷ Rey kelhtīl: "Tzeya tasācua' hui'x, ixpālacata tzej māscuju'nī'ta' masqui macsti'na'j tumīn. Na'icui'līyān milīgovernador lakacāuj cā'lacchicni'."

¹⁸ 'Chā'mpāl chā'tin ē huanli: "Mintumīn tlajani't makquitzis." ¹⁹ Nā kelhtīl: "Hui'x nalītahui'la'ya' milīgovernador lakaquitzis cā'lacchicni'."

²⁰ 'Palaj tunca chā'mpāl chā'tin ē huanli: "Ā' hui'lh mintumīn. Icmāquī'lh a'ktin nac pīxtahua'ca' ²¹ ixpālacata icjicua'ni'yān. Hui'x palha' milīmāpa'ksīn. Hui'x taya'ya' tū jā hui'līnī'ta' ē makalana'na' jā jā cha'nāna'nī'ta'." ²² Palaj tunca rey huanli: "Hui'x jā tzeya tasācua'. Mintachihuīn līmālacsu'yuyān. Hui'x puhua'na' palh quit palha' icmāpa'ksīnī'n ē ictaya tū jā quit icui'līnī't, ē icmakalana'n jā jā quit iccha'nāna'nī't. ²³ ¿Tū ixpālacata jā hui'li' nac banco quintumīn? Chuntza' xa'icmaktīnī'lh quintumīn ē ī'ska'ta' a'cxni' xa'ictaspi'tpāl na quīnchic."

²⁴ 'Cāhuanilh tī ixtayāna'lh: "Camaktīt ixtumīn ē camaxquī'tit tī tlajani't makcāuj." ²⁵ Tahuanih: "Xla' ka'lhītza' makcāuj." ²⁶ Rey kelhtīnī'lh: "Iccāhuaniyān ā'chulā' namaxquī'can tī ka'lhī, ē tī jā lhūhua' ka'lhī namaktīkō'can tū ka'lhī. ²⁷ Quintā'lāquichlaktzi'nī'n tī jā talacasqui'n na'ictahui'la hua'chi rey, caquilī'ta'ni'tit ē cacāmaknī'tit na quīlacatīn."

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19

²⁸ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús tayalh ixtej nac Jerusalén. ²⁹ Ixtalacatzuna'jīmā'lh'tza' nac cā'lacchicni' jā huanican Betfagé ē jā huanican Betania. A'ntza' lacatzuna'j sipej jā huanican Olivos. Jesús cāmāpūlīl chā'tu' ī'scujnu'nī'n ³⁰ ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu milacatzuna'jca'n. A'cxni' nachipinā'tit, nalaktzī'nā'tit a'ktin xaska'ta' burro tū chī'yāhuacanī't. Jāna'j tī chā'tin ixkētahui'lanī't. Caxcuttit ē caquilālīmini'uj huā'tzā'. ³¹ Palh catīhuālh nacākelhasqui'nīyān: "¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burrito?" hui'xina'n nakelhtīnī'nā'tit: "Māpa'ksīnī' namaclacasqui'n."

³² Scujnu'nī'n ta'a'lh ē tamaclalh chuntza' chī Māpa'ksīnī' ixcāhuaninī't. ³³ A'cxni' ixtaxcutmā'nalh burro, ixtēcu' cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burro?

³⁴ Xlaca'n takelhtīnī'lh:

—Māpa'ksīnī' namaclacasqui'n.

³⁵ Lē'ni'ca Jesús palaj tunca ē talīkētlapalh ixlu'xu'ca'n ē Jesús kētaui'lh burro. ³⁶ A'cxni' Jesús ixa'mā'lh'tza' punchuna'j, ixmāpī'ni'tēlhacan lu'xu' nac tej. ³⁷ A'cxni' ixtatalacatzuna'jītēlhatza' ē ixta'a'kapūmācha'tza' nac sipej Olivos, tatzuculh tapāxuhua ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'lh ē ixtastālani'tēlha. Tata'salh ē tamakapāxūilh Dios ixpālacata ixlīpō'ktu lī'a'cnīn tū talaktzī'lh. ³⁸ Ixtahuan:

—¡Sicua'lanālanī't Puxcu' tī mimā'lh ixpālacata ixlīmāpa'ksīn quīnDiosca'n! ¡Līpāxuhua nac a'kapūn! ¡Calakachi'xcuhui'ca Dios!

³⁹ Palaj tunca ā'makapitzīn fariseos tī ixtayāna'lh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't, tahuani:

—Mākelhtahua'kē'ni', cacāquīlhni' tī tastālani'yān.

⁴⁰ Jesús cākelhtīl:

—Iccāhuaniyān palh tzamā' nataquīlhca'csa, chihuixni' natata'sa.

⁴¹ A'cxni' lacatzuna'jtza' ixa'mā'cha', Jesús laktzī'lh cā'lacchicni' Jerusalén ē calhuanli ⁴² ē huanli:

—¿Tze ixuanli mimpālacatata'n xalanī'n nac Jerusalén palh ixkexpa'ttit cahuālh chī nali'a'kapūtaxtuyā'tit, masqui huā'mā' quilhtamacuj! Chuhua'j tatzē'knī't ē jāla cati'a'kapūtaxtutit. ⁴³ Namin a'ktin quilhtamacuj tū jā tze. Mintā'lāquichlaktzi'ca'n natamin natayāhua a'ktin culalh ixmacni' mincā'lacchicni'ca'n ē nacātalītamacsti'li'yān calhāxcuhuālh. ⁴⁴ Nacātalīsno'ktamacatāyān nac ti'ya't. Nacātamaknīkō'yān milipō'ktuca'n ē natalakpaklhkō' ē jā catimakxtekli nūn a'ktin chihuix ixa'cpūn talhta'm. Chuntza' nacā'a'kspulayān xpālacata jā lakapastit Dios a'cxni' ticālakmin ixcāmakapūtaxtūcu'tunān.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na xpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22

⁴⁵ Palaj tunca Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cātamacxtu tī ixtastā'namā'nalh ē ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilhtīn templo. ⁴⁶ Cāhuanilh:

—Tatzō'knī' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic xmān xpūtlahuacan oración.” Chī tlahua'pā'na'ntit līmāxtunī'tantit hua'chī xpūtatze'knī'ca'n ka'lhāna'nī'n.

⁴⁷ Ixlakaliyān Jesús ixmāsu'yumā'lh nac templo. Ixtaputzani'mā'nalh chī natalīmaknī xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē nā māpa'ksīni'nī'n.

⁴⁸ Jā ixtamaclani' chī natalīmaknī xpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ca'cs ixtakexmatmā'nalh.

20

Ixlīmāpa'ksīn Jesús

Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33

¹ A'ktin quilhtamacuj Jesús ixcāmāscatīmā'lh tachi'xcuhuī't nac templo ē ixcāmāsu'yuni'mā'lh chī tzē nali'a'kapūtaxtucan. Tachilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē nā xanapuxcu'nu' israelitas. ² Tāhuanilh:

—Caquilāhuanij: ¿Tī ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Tīchu maxquī'n huā'mā' līmāpa'ksīn?

³ Palaj tunca cāhuanilh Jesús:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Caquilākelhtūj: ⁴ ¿Tī ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixlīmāpa'ksīn Dios o ixlīmāpa'ksī'nca'n chī'xcuhuī'n? Caquilākelhtūj.

⁵ Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj Dios māpa'ksīlh Juan, naquincākelhasqui'nīyān: “¿Tū xpālacata jā a'ka'ī'nī'ta'ntit?” ⁶ Palh nahuaniyāuj chī'xcuhuī'n tamāpa'ksīlh, ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't naquincātacucta'lamaknīyān xpālacata xlaca'n tahuan Juan ixlicāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

⁷ Chuntza' takelhtīlh jā ixtaca'tzī tīchu ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīni'n Juan. ⁸ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahua huā'mā'.

Xalacca'tzāna' makscujnī'n

Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11

⁹ Palaj tunca Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhuī't. Cāhuanilh tū līca'tzīni'can:

—Ixi'lh chā'tin chī'xcu' tī cha'nli mayāc tū māsā' uva. Ā'līstān māsācua'nīlh ixti'ya't makapitzīn tasācua'n natascuja i'tātna' ē makās a'lh ā'latin.

¹⁰ 'A'cxni' chilhtza' xpūlan uvas, macā'lh ī'scujni' na xpū'uva. A'lh cāsqui'ni' tasācua'n catamaxquī'lh tū tamakalanī't tū ixla' ixtēcu' ti'ya't. Xlaca'n talacni'cui'līlh lacscujni' ē tzaj chuntza' māspi'tca. Jā tū tū maxquī'ca.

¹¹ 'Palaj tunca ixtēcu' pū'uva macā'mpālīh ā'chā'tin ixlacscujni'. Nā chuntza' tlahuaca chī xapūla; lacni'cui'līca ē talakapalalh ē chuntza' māspi'tca. ¹² Ixlīmaktu'tun macā'mpālīh ā'chā'tin. Nā xla' mātākāhuī'ca ē makatzā'laca.

¹³ 'Ā'līstān ixtēcu' ti'ya't huanli: “¿Tūchu na'ictlahua? Na'icmacā'n quinka'hua'cha tī icpāxquī'. A'cxni' nalaktzī'ncan palhāsā' nalakachi'xcuui'can.” ¹⁴ A'cxni' talaktzī'lh ka'hua'cha, tasācua'n talāhuanilh: “Ū'tza' tī ixla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” ¹⁵ Tamāxtulh nac pū'uva ē tamaknīlh.

Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Ixtēcu' pū'uva, ¿tū puhua'nā'tit nacātlahuani' tī ixtamakscujmā'nalh? ¹⁶ Na'a'n ē nacāmālakspūtūkō' tzamā' tasācua'n ē nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzīn xtum tasācua'n. A'cxni' tachi'xcuui't takexmatli huā'mā' tachihuīn, tahuanli:

—¡Nūn calacasqui'nli Dios!

¹⁷ Jesús cālaktzī'lh ē huanli:

—¿Tū huanicu'tun tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

¹⁸ Jesús chihuīna'mpāl:

—Tī jā tzej takexmata quintachihuīn, xlaca'n hua'chi tī talī'a'kchekxlalh chihuix ē tatakāhuī'lh. Tī jā ta'a'ka'ī' quintachihuīn, xlaca'n hua'chi tī cā'a'klhta'lah ka'tla' chihuix ē cālakka'nxli ē tanīlh.

Ixpālacata tamātā'jin

Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17

¹⁹ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn titachi'pacu'tunli Jesús palaj tunca huā'mā' quilhtamacuj ixpālacata taca'tzīlh xlaca'n hua'chi scujnu'nī'n nac pū'uva. Jā tachi'palh ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuui't. ²⁰ Palaj tunca cālakmacā'nca maktaka'lhna'nī'n tī ixtatasu'yu lactzeya chi'xcuui'n. Cālakmacā'nca natakexmatxtu catūhuālh tū tzē natalīmālacsu'yun. Chuntza' tzē ixtalīmālacapū'lh na ixlacatīn gober-nador. ²¹ Ū'tza' talīkelhasqui'nīlh huā'mā':

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tzīyāuj tū hua'na' ē tū māsū'yu'ya' ū'tza' ixlīcāna'. Icca'tzīyāuj hui'x jā catlahua'ni'ya' cuenta chī talīchihuīna'nān tachi'xcuui't. Hui'x lacxtim cālaktzī'na' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't. Hui'x tzej māsū'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. ²² ¿E tze na'icxokoyāuj tū mātā'jīni'n emperador romano o jā ixlacasqui'nca?

²³ Jesús ixca'tzī xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? ²⁴ Caquilāmāsū'yuni'uj tumīn tū līxokocan. ¿Tīchu ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumīn ē tīchu ixtacuhuīni' tatzo'kni'?

Takelhtīlh:

—Ixla' emperador.

²⁵ Palaj tunca cāhuanilh:

—Camaxqui'tit emperador tū ixla' ē camaxqui'tit Dios tū ixla'.

²⁶ Jā tū tamaclalh tū tzē ixtalīmālacsu'yu tū ixuan ixlacatīnca'n tachi'xcuui't. Talī'a'cnīlh chī kelhtīni'lh ē chuntza' taquilhca'cslalh.

Chī nala a'cxni' nalacastālancuana'n

Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27

²⁷ Ā'līstān makapitzīn saduceos talaka'lh Jesús. Xlaca'n tamāsū'yu jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talīhuanilh Jesús:

²⁸ —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés quincāmakxtekni'nī'tan huā'mā' tatzo'kni': Palh nanī chā'tin chī'xcu' tī tamakaxtokni'ttza' ē palh nīmakxtekli ixpuscāt ē jā tī ixka'hua'cha, ixlacasqui'nca i'stancu natā'tamakaxtoka tī nīmaka'ncanī't. Xapūla ka'hua'cha tī nalacatun-cuui' ixka'hua'cha nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'.

²⁹ 'Ixtahuī'lāna'lh kelhatojon lītā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli ē jā ka'lhīlh i'ska'ta' a'cxni' nīlh. ³⁰ Ixlīchā'tu' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncanī'ttza' ē chuntza' nīpāl chī'xcu'; jā tī chā'tin i'ska'ta' makxtekli. ³¹ Ixlīchā'tu'tun tā'tamakaxtokpāl tī nīmaka'ncanī'ttza' ē nā chuntza' ixlīkelhatojon ē ixlīpō'ktuca'n tanīlh; jā tī chā'tin i'ska'ta'ca'n tamakxtekli.

³² Ā'līstān nā puscāt nīlh. ³³ A'cxni' nalacastālancuana'ncan, ¿tīchu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n tatā'tamakaxtoknī't.

³⁴ A'cxni' Jesús cākelhtīlh:

—Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj tamakaxtokcan ē tamāmakaxtoka ixtzu'ma'janca'n.

³⁵ Tī natalacastālancuana'mpala ē natachā'n nac a'kapūn jātza' catitatamakaxtokli ē jātza' catitalāmāmakaxtokli, ³⁶ ē jātza' maktin catitanīlh. Chuntza' natala hua'chi ixángeles Dios. Ixlacstīn Dios natahuan ixpālacata talacastālancuana'nī't. ³⁷ Nā Moisés quincāmāca'tzīnīyān chī nīnī'n natalacastālancuana'mpala, a'cxni' tzo'kli ixpālacata pūtzuna'j qui'hui' tū ixlamamā'lh. Tzo'kli chī Māpa'ksīni' ū'tza' ixDios Abraham ē ixla' Isaac ē ixla' Jacob. ³⁸ Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā ixlaca'n xanīn. Dios cālaktzī'n ixlīpō'ktuca'n talakahuan.

³⁹ Palaj tunca ā'makapitzīn xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tahuanilh Jesús:

—Tzej kelhtīni'nī'ta'.

⁴⁰ Ē jātza' talīhui'līlh natakelhasqui'nī catūhuālh.

Cristo ī'xū'nātā'nat David
Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37

⁴¹ Jesús cāhuanilh:

—¿Chī līhuanan Cristo tī Dios hui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu' ū'tza' ī'xū'nātā'nat David?

⁴² David tzo'kli nac libro tū huanican Salmos:

Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':

“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j, ⁴³ hasta a'cxni' na'iccāskāhuī'kō' mintā'lāquiclhaktzi'.”

⁴⁴ Palh David līchihuīna'nli ī'xū'nātā'nat ē māpācuhiūlh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu —huanli Jesús.

Jesús cālīmālacsu'yulh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn
Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54

⁴⁵ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't ixtakexmatmā'nalh ē Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

⁴⁶ —Catamaktaka'lhtit ē jā ticāta'a'kskāhuī'yān xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī tapūlatā'kchokocu'tun xapūlhmā'n ixlu'xu'ca'n. Nā talacasqui'n cacātā'chihuīna'nca ē cacālakachi'xcuui'ca nac cā'tejen. Na ixtemplocā'n israelitas xlaca'n taquilhpūlatahui'lacu'tun ē talacasqui'n cacālakachi'xcuui'ca jā tlahuacan cā'tani'.

⁴⁷ Xlaca'n ta'a'kskāhuī'maktī ixchicca'n tī ixcānīmaka'ncanī'ttza' ē ā'līstān naj tunca ta'orarlī jā nacālaktzī'ncan ē chuntza' talī'a'kskāhuī'ni'n. Ā'chulā' natapātīni'n xlaca'n ē jā ā'makapitzīn.

21

Tū māsā'tlh xcamanīn tī nīmaka'ncanī't
Mr. 12:41-44

¹ Jesús ixuī'lhcus nac templo ē cālaktzī'lh chī lacricujnu' ixtamojō lhūhua' tumīn jā māquī'can tumīn tū lakalhu'mancanī't Dios. ² Nā laktzī'lh chā'tin tī nīmaka'ncanī't ē xcamanīn. Mojōlh pektu' ixtumīn ixla' cobre tū jā tapalaxla'. ³ Jesús huanli:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān. Huā'mā' xcamanīn tī nīmaka'ncanī't māsā'nī't tū ā'chulā' ixtapalh na ixlacatīn Dios ē jā ā'makapitzīn. ⁴ Xlaca'n tamāsā' tū cāquītāxtūni'nī'ttza'. Xla' masqui jā lhūhua' ixka'lhī, māsā'kō'lh tū ixlīhuā'yan.

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo
Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2

⁵ Ā'makapitzīn ixtalīchihuīna'mā'nalh chī ixlītze'huani't templo ē ixlītze'huani't chihuix ē ixlīpō'ktu tū chī'xcuui'n ixtalīmini'nī't Dios. ⁶ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākēlhtahuī'lh. Ixlīpō'ktuca'n natapac'lhkō' ē talhta'm nalac'la.

Tū nalīca'tzīcan a'cxni' na'a'ksputa cā'quilhtamacuj

Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23

⁷ Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā'cxni' na'a'kspula tzamā'? ¿Chī na'icīlīca'tzīyāuj palh palaj na'a'kspula tū hua'nti?

⁸ Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhtit ē jā nacāta'a'kskāhuī'yān ixpālacata lhūhua' chī'xcu'huī'n natahuan taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacsacnī't.” Natahuam-pala: “Chuhua'j chilhtza' ixquilhtamacuj Cristo.” Jā tistālani'yā'tit. ⁹ Nakexmatcan chī sā'nan jā lacatzuna'j lamā'lh guerra ē nacātamāca'tzīnīyān chī tatā'kaquī' tachi'xcu'huī't. Jā tijicua'nā'tit ixpālacata huā'mā' pūla na'a'kspula ē ā'līstān na'a'ksputa cā'quilhtamacuj.

¹⁰ Cāhuanipālhl:

—Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksīni' naskāhuī'cu'tun ā'chā'tin. ¹¹ Palha' natachiqui' tī'ya't ē calhāxcu'huālh na'a'nan tatzi'ncstat ē lhūhua' ta'jatāt. Lījicua' tū natatasu'yu nac a'kapūn ē laka'tla'n lī'a'cnīn.

¹² 'Pūla nacātachi'payān hui'xina'n ē nacātamakapātīnīnān. Nacātalē'nān nac templo natlahuacan justicia, ē nacātamānūyān nac pūlāchī'n ē nacātalē'nān ixlacatīnca'n reyes ē gobernadores ixpālacata quilā'a'ka'tī'ni'yāuj. ¹³ Chuntza' tzē naquilālīchihuīna'nāuj. ¹⁴ Calīhui'lī'tit jā nalī'a'ktuyunā'tit chī nalītamaktāyayā'tit. ¹⁵ Quit na'iccāmāsu'yuni'yān tachi'huīn ē na'iccāmaxquī'yān talacapāstacni' ē chuntza' mintā'lāquiclhaktzi'ca'n jā catīcāskāhuī'n ē jā catitā'lāhua'nitit.

¹⁶ 'Hui'xina'n nacāmācamāstā'yān mintāta'ca'n ē mintzī'ca'n ē mintā'timīnca'n ē mintalakapasni'ca'n ē minamigoca'n. Ā'makapitzīn hui'xina'n nacātamaknīyān. ¹⁷ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't nacātaquiclhaktzī'nān ē xmān quimpālacata. ¹⁸ Jā catīcāyujni'n nūn kentin miya'jca'n. ¹⁹ Calīhui'lī'tit natāyani'yā'tit ē a'cxni' na'a'kspulakō', naka'lhī'yā'tit milatamatca'n.

²⁰ 'A'cxni' nalaktzī'nā'tit Jerusalén lītamacsti'li'nī't soldados, naca'tzīyā'tit palaj nalactlahuacan cā'lacchicni'. ²¹ Palaj tunca ixlacasqui'nca natatzā'la hasta nac sipej xla'ca'n tī tahui'lāna'lh nac estado Judea. Tī tahui'lāna'lh nac Jerusalén ixlacasqui'nca natataxtuyācha'. Tī ta'a'nī't nac cā'tacuxtu jā catītataspī'tli nac cā'lacchicni'. ²² Ē tzamā' quilhtamacuj ū'tza' napūpātīnī'ncan. Namākentaxtūcan ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' na ixtachi'huīn Dios.

²³ 'Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhīni'n ē tī tamātzi'quī'ni'ncus ixpālacata lhūhua' tapātīn na'a'nan. Ixtasītzi' Dios nacāmākapātīnīn tachi'xcu'huī't.

²⁴ 'Makapitzīn natanī nac guerra ē ā'makapitzīn xatachī'n nacālē'ncan lacatin nac cā'lacchicni'. Tī xalanī'n makat natalactlahua ixlīka'tla' nac Jerusalén ē natamaknī xalanī'n a'ntza' hasta a'cxni' Dios nahuan jātza' catatlahualh.

Chī namimpala Chī'xcu' xala' Tālmā'n

Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37

²⁵ Jesús cāhuanipālhl:

—Palaj tunca na'a'nan lī'a'cnīn nac cā'quilhtamacuj ē nac mālhcuyu' ē nac sta'cu. Xalanī'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj natatamakchuyīkō' ē nūn catitaca'tzīlh tū natatlahua. Najicua'xnīncan chī namacasā'nan mar. ²⁶ Tachi'xcu'huī't natajicua'xnīkō' a'cxni' natalacapāstaca tū nacā'a'kspula huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Hasta nac a'kapūn natachiqui'. ²⁷ A'cxni' naquilaktzī'ncan quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n chī na'icpūmin nac poklhu'. Na'icka'lhī lhūhua' lītli'huī'qui ē tzēhuānī't na'icxkaka. ²⁸ A'cxni' natzucu a'kspula huā'mā', calīpāxuhua'tit ē catalacayāhua'tit ixpālacata palaj na'a'kapūtaxtuyā'tit.

²⁹ Nā cāhui'līni'lh huā'mā' tamāsu'yun:

—Calaktzī'ntit xaquī'huī' higo ē catūhuālh qui'huī'. ³⁰ A'cxni' tasu'yutza' a'kapu'mā'lh qui'huī' a'cxni' naca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' lhcācnan. ³¹ Chuntza' a'cxni'

na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'.

³² 'Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tī tahui'lāna'lhcus jā catitanīkō'lh hasta a'cxni' jāna'j cati'a'nalh ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin. ³³ Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa ti'ya't, jā maktin catisputli quintachihuīn; namākentaxtūkō'can.

³⁴ 'Cuenta catlahua'tit ē jā camakxtektit palha' nala milīstacna'ca'n ixpālacata vicio ē taka'chīn ē nūn ixpālacata catūhuālh tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Caskalalhtahui'la'tit; xamaktin namin huā'mā' quilhtamacuj. ³⁵ Namin hua'chi a'ktin a'ktā'lh tū xamaktin yuja. Lacxtim chuntza' nacā'a'kspula ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³⁶ Tacāxni'j catahui'la'tit ē pō'ktu quilhtamacuj nasqui'ni'yā'tit Dios ē chuntza' tzē nalitāyani'yā'tit ixlipō'ktu tzamā' tū na'a'nan. Na'orarli'yā'tit ē chuntza' tzē natāyayā'tit na quilcatīn quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

³⁷ Cā'cuhuīni' Jesús ixmāsu'yu nac templo ē cā'tzi'sni' ixa'n tahui'la nac sipej jā huanican Olivos. ³⁸ Tachi'xcuhuī't tzi'saj ixta'a'n nac templo natakexmata tū Jesús ixcāhuani.

22

Talīchihuīna'nli natachi'pa Jesús

Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53

¹ Lacatzuna'jtza' ixmimā'lh ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. ² Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtaputzamā'nalh chī natalīmāmāknīnī'n Jesús. Ixtajicua'n tachi'xcuhuī't.

³ Palaj tunca skāhuī'ni' tanūni'lh Judas tī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Iscariote. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuanī't. ⁴ Xla' ū'tza' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' policia tī ixtamaktaka'lh templo. Ū'tza' cātā'chihuīna'nli chī nacālīmacamaxquī' Jesús. ⁵ Xlaca'n tapāxuhuakō'lh ē tahuani'lh natamaxquī' tumīn. ⁶ Judas cākelhtīl ē tzu-culh putzani' chī tzē nalīmacamāstā' Jesús a'cxni' jā lhūhua' ixtahui'lāna'lh tachi'xcuhuī't.

Jesús cātā'huā'yalh ixapóstoles

Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

⁷ Ixtzucumā'lhtza' cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn tū jā lītlahuacanī't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj ixlacasqui'nca namāknīcan a'ktin xaska'ta' purecu' tū nalakahui'līcan Dios. ⁸ Jesús cāmacā'lh Pedro ē Juan ē cāhuanilh:

—Capintit nacāxtlahua'ya'tit jā nahua'yāuj purecu'.

⁹ Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj?

¹⁰ Jesús cākelhtīlh:

—A'cxni' natanū'yā'tit nac cā'lacchicni', napāxtokā'tit chā'tin chī'xcu' tī lē'mā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit hasta jā natanūyācha' nac chic ¹¹ ē nahuaniyā'tit ixtēcu' chic: “Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: ¿Jā huī'lh cuarto jā tzē na'iccātā'hua' quiscujnu'nī'n tū hua'can cā'tani' pascua?” ¹² Palaj tunca nacāmāsu'yuni'yān a'ktin ka'tla' cuarto cāxyālhtza' ixlē'ktu' piso. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilīhua'ca'n.

¹³ Ta'a'lh ē chuntza' tamākentaxtūlh chī Jesús cāhuanilh, ē tacāxtlahualh līhua'.

¹⁴ A'cxni' lacchā'lh hora, Jesús ē ixapóstoles tatahuī'lh tahuā'yan. ¹⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Xa'iccātā'huā'yancu'tunān huā'mā' smalanka'n ixpālacata quit palaj na'icni.

¹⁶ Chuhua'j ā'xmān na'iccātā'huā'yanān hasta a'cxni' namākentaxtūkō'can ixlipō'ktu tū Dios māpa'ksīni'lh.

¹⁷ Palaj tunca tayalh vaso tū ixlītzumā'lh xaxcān uva ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Camaktīni'ntit ē cahua'tit milipō'ktuca'n. ¹⁸ Quit jātza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' nalaktzī'nā'tit chī Dios māpa'ksīni'nkō'.

¹⁹ Ixlitza'la tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē māpitzilh. Cāmaxquī'lh xlaça'n ē cāhuanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quimacni' tū macamāstā'mā'ca mimpālacatca'n. Chuntza' natlahua'yā'tit naquilālīlacapāstacāuj.

²⁰ Nā chuntza' tlahuapāl vasu a'cxni' tahuā'yankō'lh ē cāhuanilh:

—Xaxcān uva tū pūhuī'lh huā'mā' vasu, ū'tza' quinka'lhni'. Ū'tza' tū līcāxtlahuaca xasāstī' talacāxtlahuan ixpālacata chī Dios nacālīmakapūtāxtū tachi'xcu'huī't. Quinka'lhni' ū'tza' tū na'icmaka'n mimpālacatca'n.

²¹ 'Chuhua'j chī huī'lh quimacan nac mesa, nā chuntza' huī'lh ixmacan chī'xcu' tī naquimacamāstā'. ²² Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat chī'xcu' tī naquimacamāstā'; nalīpuhuan —huanli Jesús.

²³ Palaj tunca tatzuculh talākelhasqui'nī chā'tunu' xlaça'n tī ixmacamāstā'lh.

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca

²⁴ Palaj tunca tatzuculh talālītā'chihuīna'n tīchu chī xlaça'n ā'chulā' ixlacasqui'nca.

²⁵ Jesús cāhuanilh:

—Reyes tamāpa'ksī hua'chi ixtēcu'ca'n tachi'xcu'huī't ē tachi'xcu'huī't tahuan lactze reyes. ²⁶ Jā chuntza' tila'yā'tit hui'xina'n. Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca chī hui'xina'n xla' nala chuntza' chī xastancu. Tī namāpa'ksīni'ncu'tun ixlacasqui'nca nala chuntza' chī chā'tin tasācua'. ²⁷ ¿Tīchu puhua'na' ā'chulā' ixlacasqui'nca, tī huā'yamā'lh o tī mojōmā'lh pulātu? ¿Ē jā ixlīcāna' ā'chulā' ixlacasqui'nca tī huā'yamā'lh? Quit īclītaxtulh chuntza' chī tī mojōmā'lh mimpulātuca'n.

²⁸ 'Hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj quilātā'latlā'huanāuj masqui lhūhua' tū ixquina'kspula. ²⁹ QuinTāta' quimaxquī'lh quilīmāpa'ksīn, ē nā quit na'iccāmaxquī'yān milīmāpa'ksīnca'n. ³⁰ Chuntza' na'iccātā'huā'yanān jā na'icmāpa'ksīni'n. A'ntza' natahuī'la'yā'tit ē nacāputzāna'nīyā'tit kelhacāujtu' tribus tī israelitas.

Jesús huanilh Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38

³¹ Nā Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ixpālacata skāhuī'ni' cālīlaktzī'ncu'tunān palh tzē nacā'a'kskāhuī'yān. ³² Quit icsqui'ni'lh Dios mimpālacata, Simón. Icsqui'ni'lh jā catipātza'nkākō'j ixlipō'ktu tū a'ka'ī'nī'ta'. Hui'x a'cxni' naquintalakspitni'palaya', cacāmaktāya' mīntā'timīn.

³³ Simón Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', īclīhui'lī na'ictā'a'nān hasta nac pūlāchī'n ē na'ictā'nīyān.

³⁴ Jesús huanilh:

—Pedro, icuanīyān huā'mā' quilhtamacuj, a'cxni' jāna'j ta'sa puyux, maktu'tun naquinquilhtatzē'ka ē nahua'na' jā quilakapasa'.

Ixtalacatzuna'jīmā'lh hora tū napūpātīni'n Jesús

³⁵ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' iccāmacā'n ē jā lī'pintit mimpūtumīnca'n nūn mimurralhca'n nūn minca-clhī'ca'n, ¿ē cāspitni'n tū ixmaclacasqui'nā'tit?

Xlaça'n tahuanli:

—Jā tū.

³⁶ Palaj tunca cāhuanilh:

—Chuhua'j xtum iccāhuaniyān. Tī ka'lhī ixmurralh, calē'lh ē calē'lh ixpūtumīn. Palh jā ka'lhī ixmachīta, castā'lh ixchamarra nalītamāhua. ³⁷ Ū'tza' iccāhuaniyān ixpālacata quit na'icmākentaxtū ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' quimpālacata. Chuntza' tatzo'kni': Laktzī'ncan hua'chi chā'tin tī jā tze.

Chuhua'j ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' quimpālacata, ixlacasqui'nca nakentaxtu.

³⁸ Palaj tunca ī'scujnu'nī'n tahuanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', ā' hui'lh kentu' machīta.

Jesús kelhtīni'lh:

—Tzetza'.

Jesús orarlīh jā huanican Getsemaní

Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42

³⁹ Palaj tunca Jesús taxtulh nac cuarto ē chī ixlīismanīnīt'tza', a'lh nac sipej jā huanican Olivos. Tastālani'lh ī'scujnu'nī'n. ⁴⁰ A'cxni' tachā'lh, cāhuanilh:

—Na'orarlīyā'tit jā nacāta'a'kskāhuī'yān a'cxni' nacātalīlaktzī'ncu'tunān.

⁴¹ Palaj tunca Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh na'orarlī. ⁴² Huanli:

—QuinTāta' Dios, palh hui'x lacasqui'na', caquimā'a'kapūtaxtu huā'mā' tapātīn. Masqui na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

⁴³ Palaj tunca tasu'yuni'lh chā'tin ángel xala' nac a'kapūn. Tā'chihuīna'nli Jesús namaxquī' tatli'huī'clhtat. ⁴⁴ Lhūhua' ixpātīni'mā'lh, ē Jesús ā'chulā' squi'ni'lh Dios. Ī'skakana'mā'lh ixpālacata lhūhua' ixpātīni'mā'lh. Tasu'yulh hua'chi ī'sta'jmā'lh ixka'lhni' chī skakana'lh.

⁴⁵ A'cxni' orarlīkō'lh, tāyalh ē taspi'tli jā ixcāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n. Ixtalhtatamā'nalh cāmaclalh ixpālacata ixcāskāhuī'mā'lh talhtata ē ixtalīpuhuamā'nalh. ⁴⁶ Palaj tunca cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata lhtatapā'na'ntit? Catā'kaquī'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacātaskāhuī'yān a'cxni' nacātalīlaktzī'ncu'tunān.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11

⁴⁷ Ixcātā'chihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' tachā'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't. Chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n tī ixuanican Judas, ū'tza' ixcāpūlani'tēlha. Laktalacatzuna'jīlh Jesús ē mu'sulh. ⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Judas, hui'x quilacamu'su'ya' ē chuntza' quilīmacamāstā'ya' quit, Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

⁴⁹ A'cxni' talaktzī'lh tū ixa'kspulamā'lh Jesús, tī ixtatā'huī'lāna'lh takelhasqui'nīlh:

—¿Ē na'icmāxtuyāuj machīta na'iccālīhuī'līni'yāuj?

⁵⁰ Chā'tin ī'scujni' mātākāhuī'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kapekcāna'j. ⁵¹ Jesús huanilh:

—Camakxtektit; jātza' catlahua'tit.

Palaj tunca Jesús xa'malh ixa'ka'xko'lh tasācua' ē tzej cāxlapālh. ⁵² Palaj tunca cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' policía tī ixtamaktaka'lha templo ē xanapuxcu'nu' israelitas, ixlīpō'ktuca'n tī ixtaminī't tachi'pa, cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata līta'nā'tit mimachītacā'n ē minqui'huī'ca'n? Hua'chi chī'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. ⁵³ A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakalī lakalī nac templo, ¿tū ixpālacata jā quilāchi'pauj a'cxni'? Ā'cus milh minquilhtamacujca'n ē namāpa'ksīni'n tī jā tze.

Pedro huanli jā ixlakapasa Jesús

Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27

⁵⁴ Palaj tunca chī'paca Jesús ē lē'nca na ixchic xapuxcu' pālej. Pedro lacapunchuna'j ī'stālani'tēlha. ⁵⁵ A'ntza' tahuī'līlh macscut nac tanquilhtīn ē tatzuculh tasko'n. Nā Pedro tahuī'lh pu'nan. ⁵⁶ A'cxni' laktzī'lh chā'tin tzu'mā'jāt jā ī'sko'huī'lh, lakalaktzī'huī'līlh ē huanli:

—Nā huā'mā' chi'xcu' ū'tza' ixtā'latlā'huan Jesús.

⁵⁷ Pedro kelhtatzē'kli ē huanli:

—Puscāt, jā iclakapasa.

⁵⁸ Ā'līstān ā'chā'tin laktzī'mpāl'h ē nā huanilh:

—Nā hui'x ixcātā'latlā'hua'na' xlaca'n.

Pedro huanilh:

—Chī'xcu', jā quit.

⁵⁹ Ixli'a'ktin hora ā'chā'tin lacatanacs huanilh:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' ixtā'latlā'huan ē xala' nac Galilea.

⁶⁰ Palaj tunca Pedro huanilh:

—Chī'xcu', jā icca'tzī tū hua'na'.

Huā'mā' puntzuna' a'cxni' ixchihuīna'mā'lhcus Pedro, palaj tunca puyux ta'salh.

⁶¹ Māpa'ksīni' Jesús talakspi'tli ē laktzī'lh Pedro, ē Pedro lacapāstacli chī ixuaninī't Māpa'ksīni': “A'cxni' jā ā'ta'sa puyux, maktu'tun naquinkelhtatzē'ka ē nahua'na' jā quilakapasa.” ⁶² Palaj tunca Pedro taxtuh ē ixtalīpuhuāt līcalhuanli.

Lakapalaca Jesús

Mt. 26:67-68; Mr. 14:65

⁶³ Chī'xcuhuī'n tī ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús talakapalalh ē tatucslī. ⁶⁴ Talakachī'lh ē talacala'sli ē tahuanilh:

—īCalakapasti tīchu lacala'sni'!

⁶⁵ Lhūhua' ixtahuani catūhuāl'h xipālacata ixtamāmāxanī'cu'tun.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n israelitas

Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24

⁶⁶ A'cxni' xkakalh, tatakēstokli xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, ē talē'lh Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n tī ā'chulā' ixtamāpa'ksīni'n. A'ntza' kelhasqui'nīca:

⁶⁷ —Caquilāhuaniuj: ¿Ē hui'x Cristo tī Dios hui'līnī't ixlīmakapūtaxtūnu'?

Xla' cākelhtīlh:

—Masqui' xa'iccāhuanin palh ixlicāna', jā ixquintilā'a'ka'ī'uj. ⁶⁸ Palh quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuāl'h, jā quintilākelhtīuj nūn quintilāmakxtekui. ⁶⁹ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē chuhua'j quit na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī ā'chulā' tunca māpa'ksīni'n.

⁷⁰ Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ī'Ska'ta' Dios?

Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna'. Chuntza' chī huanā'tit.

⁷¹ Palaj tunca talāhuanilh:

—Jātza' maclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān jā tze xla'. Quina'n kex-matnī'tauj tū lihuanli ixquilhni'.

23

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38

¹ Xlītza'la ixlīpō'ktuca'n tatāyakō'lh ē talē'lh Jesús na ixlacatīn Pilato tī gobernador ixuanī't. ² A'ntza' tatzuculh talīmālacsu'yu ē tahuanli:

—Iclaktzī'nī'tauj chī huā'mā' chi'xcu' cāmāmakchuyī tachi'xcuhuī't. Huanli jā ixlacasqui'nca naxokoyāuj ixlīxokot emperador, ē nā huanli ū'tza' Cristo tī Dios hui'līnī't ixlīmakapūtaxtūnu', ē huā'mā' tachihiuīn huanicu'tun xla' xapuxcu'.

³ Palaj tunca Pilato kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?

Jesús kelhtīlh:

—Chuntza' chī huanī'ta'.

⁴ Palaj tunca Pilato cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē tachi'xcuhuī't:

—Jā tū icmaclanī't tū ixpālacata.

⁵ Xlaca'n palha' tahuanli:

—Cāmāmakchuyīmā'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Judea chī māsuyumā'lh. Tzuculh māsuyū nac Galilea ē ixmāsu'yutēlha hasta chilh huā'tzā'.

Jesús na ixlacatīn Herodes

⁶ A'cxni' Pilato kexmatli huā'mā', kelhasqui'nīni'lh palh xala' nac Galilea Jesús. ⁷ A'cxni' huanica ixlīcāna' xala' nac Galilea, macā'ni'ca Herodes tī gobernador xala' nac Galilea ixuanī't. Nā xla' ixmini't nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj.

⁸ A'cxni' Herodes laktzī'lh Jesús, lipāxuhualh ixpālacata makāstza' ixlaktzī'ncu'tun. Ixkexmatnī't chī ixlīchiuīna'ncan ē puhuanli nalaktzī'n a'ktin lī'a'cnīn. ⁹ Lhūhua' catūhuālh kelhasqui'nīlh Jesús ē xla' jā tū kelhtīlh.

¹⁰ Nā a'ntza' ixtahui'lāna'nkō'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xlaca'n palha' ixtalīmālacsu'yumā'nalh. ¹¹ Herodes ē ī'soldados talakmaka'lh Jesús ē tamālhekē'lh tzēhuanī't lu'xu' hua'chī ixla' rey natalīlītzi'n. Ā'līstān Herodes macā'ni'pālh Pilato. ¹² Chuntza' huā'mā' quilhtamacuj Pilato ixamigo tlhualh Herodes. Xapūla ixtā'lāquiclhaktzī' ixuanī't.

Jesús līchiuīna'ncā chī namaknīcan

Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16

¹³ Pilato cāmākēstokpālh xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nī'n ē tachi'xcuhuī't. ¹⁴ Cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālīmini'uj huā'mā' chī'xcu' ē quilāhuaniuj cāmāmakchuyī tachi'xcuhuī't. Quit ickelhasqui'nīni'ttza' na milacatīnca'n ē ca'tziyā'tittza' jā tū icmaclanī'lh tū līmālacsu'yuyā'tit. ¹⁵ Nā chuntza' Herodes jā tū maclanī'lh. Ū'tza' līmacamimpalacha'. Laktzī'nā'tittza' chī jā tū tlhuanī't nachī'can ē nanī. ¹⁶ Na'iclīmāmaksno'knīni'n ko'xka' ē ā'līstān na'icmakxteka.

¹⁷ Ixa'nan tahui'lat ē ū'tza' Pilato ixlīmāxteka chā'tin tachī'n a'cxni' ixlāmā'lh cā'tani'. ¹⁸ Ixlīpō'ktuca'n tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¡Camāmaknīni'ni' huā'mā' ē camakxtekti Barrabás!

¹⁹ Barrabás ixlīchī'canī't ixpālacata xla' ē ixchī'xcuhuī'n tatā'kaquī'lh ixpālacata tatā'lāquiclhaktzī'n māpa'ksīni'nī'n romanos ē hasta tamaknīni'lh. ²⁰ Pilato ixmakxteku'tun Jesús ē cātā'chihuīna'mpālh. ²¹ Ā'chulā' tata'salh ē tahuanli:

—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

²² Ixlīmaktu'tun Pilato cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlhuanī't? Quit jā tū icmaclanī't tū ixpālacata nalīmāknīcan. Xmān na'iclīmāmaksno'knīni'n ko'xka' ē ā'līstān na'icmakxteka.

²³ Xlaca'n ā'chulā' palha' tahuanli caxtokohua'ca'ca. Palha' tahuanli xlaca'n ē xanapuxcu'nu' pālejni', ē chuntza' talīskāhuī'lh. ²⁴ Chuntza' Pilato tlhualh tū ixtalacasqui'n xlaca'n, ²⁵ ē makxtekli chī'xcu' tī ixtalacsacnī't. Ū'tza' Barrabás tī ixmānūcanī't ixpālacata tā'kaquī'lh ē maknīni'lh. Macamāstā'lh Pilato Jesús natatlahuanī' tū ixtalacasqui'n.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27

²⁶ A'cxni' ixtalē'mā'nalh Jesús nataxtokohua'ca', tachi'palh chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Simón ē xala' nac Cirene. Xla' ixtanūtēlha nac cā'lacchicni' Jerusalén ē sāmācu'quī'ca cruz ē māsālīca Jesús.

²⁷ Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtastālani'tēlha, nā lhūhua' puscan tī ixtacalhuantēlha ē talīpuhuanli ixpālacata Jesús. ²⁸ Jesús cālālakaktzī'lh ē cāhuanilh:

—Puscan xalanī'n nac Jerusalén, jā cacalhua'ntit quimpālacata. Xatze nacalhua'nā'tit tū mimpālacataca'n ē ixpālacataca'n mincamana'ca'n. ²⁹ Namin a'ktin quilhtamacuj

a'cxni' nahuancan: “Līpāxuhua tī jāla ka'lhī ī'ska'ta'. Līpāxuhua tī jā maktin lacatun-cuhui'lh ī'ska'ta' ē jā maktin mātzi'quī'nīlh.” ³⁰ A'cxni' tachi'xcuhui't natahuani sipej: “Caquilā'a'kta'pū'j”; ē natahuani ixmacni' sipej: “Caquilāmātzē'kui.” ³¹ Palh chuntza' tlahuani'can xastaka qui'hui', ā'chulā' natlahuani'can xascahuahua. Palh chuntza' quintlahuani'can ē quit jā tū ictlahuani't tū jā tze, ā'chulā' nacātlahuani'can tī tatlahualh tū jā tze —huanli Jesús.

³² Nā ixcālē'mā'ca chā'tu' maknīni'nī'n nacātā'maknīcan Jesús. ³³ A'cxni' tachā'lh jā huanican La Calavera (ū'tza' huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn), a'ntza' xtokohua'ca'ca Jesús ē nā chuntza' chā'tu' maknīni'nī'n ē chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē chā'tin na ixpekxtūxui.

³⁴ A'cxni' ixtaxtokohua'ca'mā'nalh, Jesús huanli:

—QuinTāta', cacāmātza'nkēna'ni' xpālacata jā taca'tzī tū tatlahuamā'nalh.

Soldados talītlahualh suerte ixlu'xu' Jesús natatapitzi chā'tunu' xlaca'n.

³⁵ Tachi'xcuhui't ixtayāna'lh ē ixtalaktzī'mā'nalh ē hasta māpa'ksīni'nī'n talīlītzi'nli ē tahananli:

—Ā'makapitzīn cāmakapūtaxtūlh. Chuhua'j ca'a'kapūtaxtulh ixlīmān palh ixlīcāna' Dios lacsacnī't ē hui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu'.

³⁶ Nā soldados ixtalīlītzi'mā'nalh. Talaktalacatzuna'jīlh ē tamāhuī'lh xaxcān vinagre.

³⁷ Tahanilh:

—Palh hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas, ca'a'kapūtaxtu milīmān.

³⁸ Ixua'ca'lh a'ktin letrero ixa'cpūn ē ixtatzo'kni' nac griego ē latino ē hebreo. Letrero ixuan: Ū'tza' huā'mā' ixPuxcu'ca'n israelitas.

³⁹ Chā'tin maknīni' tī ixtā'hua'ca'lh līlītzi'nli ē huanilh:

—Palh ixlīcāna' hui'x tī Dios hui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu', ca'a'kapūtaxtu milīmān ē nā caquilāmakapūtaxtūj quina'n.

⁴⁰ Ā'chā'tin quilhnīlh ixtā'maknīni' ē huanilh:

—¿Ē jā jicua'ni'ya' Dios? Nā hui'x lacxtim pātīni'mpā't. ⁴¹ Quina'n quincāminī'ni'yān pātīni'mā'nauj xpālacata xokomā'nauj tū laclē'nāuj. Huā'mā' chī'xcu' jā tū laclē'n.

⁴² Palaj tunca huanilh Jesús:

—Naquilacapāstaca a'cxni' namāpa'ksīni'na'.

⁴³ Jesús kelhtīlh:

—Ixlīcāna' icuaniyān. Chuhua'j, huā'mā' quilhtamacuj naquintā'tahui'la'yā'chi nac a'kapūn.

Jesús nīlh

Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30

⁴⁴ Hua'chi tastu'nūttza' ixuanī't a'cxni' cā'pucsua' lakō'lh calhāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' lalh hasta hua'chi maktu'tun kōtanū. ⁴⁵ Chī'chini' jā māxkakēni'lh. Līlakamilīn nac templo ixlīmān taxtī'tli ē tapūpitzilh. Ū'tza' huā'mā' līlakamilīn tū ixmāpitzi templo.

⁴⁶ Palaj tunca Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—QuinTāta', icmacamaxquī'yān quilīstacna'.

A'cxni' huankō'lh, nīlh.

⁴⁷ A'cxni' capitān romano laktzī'lh tū a'kspulalh, laktaquilhpūtalh Dios ē huanli:

—Ixlīcāna' huā'mā' chī'xcu' tzeya chī'xcu' ixuanī't.

⁴⁸ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't tī tamīlh ē talaktzī'lh tū a'kspulalh, tatapānūlh ā'tzā' ē cācu'xatucstēlhacan xpālacata ixtalīpuhuā'tca'n. Ta'a'lh na ixchicca'n. ⁴⁹ Ixtalakapasnī'n Jesús ē nā puscan tī ixtastālani'nī't nac estado Galilea makat tatāyalh ē ixtalaktzī'mā'nalh huā'mā'.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42

⁵⁰ Ixuī'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' José ē ū'tza' xala' nac Arimatea nac estado Judea. Ixcātā'tapa'ksī māpa'ksīni'nī'n tī ā'chulā' ixtamāpa'ksīni'n israelitas. Tzeya chī'xcu'

ixuanī't. ⁵¹ Ixka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'. Jā lakatīlh tū ixtatlahuanī't māpa'ksīni'nī'n ixpālacata Jesús. ⁵² Nā huā'mā' chī'xcu' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. ⁵³ A'cxni' ixmāyujūnī'ttza' nac cruz, līmaksui'tli a'ktin lu'xu' ē mǎnūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac ka'tla' chihuix. A'ntza' jāna'j tī chā'tin ixmā'cnūcanī't. ⁵⁴ Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' tū ixpūcāxtlahuakō'can ixpālacata ixlīlakalī quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ixtzucumā'ltza'.

⁵⁵ Puscan tī ixtatā'minī't Jesús nac estado Galilea ta'a'lh talaktzī'n lhu'cu' ē cuenta tatlahualh jā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús. ⁵⁶ Tataspī'tli na ixchicca'n ē tacāxtlahualh perfume ē pomada iخلا' tī nīnī't. Tapūjaxli quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chī māpa'ksīlh Moisés.

24

Jesús lacastālancuana'nli

Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10

¹ Tzī'saj domingo tzamā' puscan ta'a'mpālh nac pūtā'cnūn ē ixtalē'mā'nalh perfume tū ixtacāxtlahuanī'ttza'. Ā'makapitzīn puscan tatā'a'lh. ² A'cxni' tachā'lh, talaktzī'lh ixmāpānūcanī'ttza' chihuix tū ixlīmālacchahuacanī't pūtā'cnūn. ³ Tatanūlh ē jā tamaclalh ixmacni' Māpa'ksīni' Jesús. ⁴ Tajicua'nli ē jā ixtaca'tzī tū natatlahua ē a'cxni' talaktzī'lh chā'tu' ángeles tī ixtatasu'yu hua'chi chī'xcu'huī'n. Snapapa ixlu'xu'ca'n ixtahuanī't ē ixtayāna'lh ixlacatzuna'jca'n puscan. ⁵ Xlaca'n tajicua'nli, ē tataquilhpūtalh ē ángeles cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata putzayā'tit na ixpu'nanca'n nīnī'n chā'tin tī lakahuanlitza'? ⁶ Huā'tzā' jātza' tihuī'lh. Xla' lacastālancuana'nī'ttza'. Calacapāstactit chī cāhuanin a'cxni' ixuī'lhcus nac Galilea. ⁷ Huanli chī ixlacasqui'nca Chī'xcu' xala' Tālmā'n nacāmacamaxquī'can tī jā tzeya chī'xcu'huī'n ē nataxtokohua'ca' ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālancuana'mpala.

⁸ Palaj tunca puscan talacapāstacli ixtachihuīn Jesús.

⁹ A'cxni' tataspī'tli nac pūtā'cnūn, tahuanikō'lh kelhacāujtin apóstoles ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn. ¹⁰ Puscan, xlaca'n cāhuanican María Magdalena ē Juana ē María tī ixtzī' Jacobo ē ā'makapitzīn puscan huampala. ¹¹ Apóstoles takexmatli hua'chi takelhkamān tū ixcāhuanimā'ca ē jā ta'a'ka'ī'lh.

¹² Masqui jā ta'a'ka'ī'lh, Pedro taxtulh ē tu'jnulh nac pūtā'cnūn. Taquilhpūtalh ē tala-canūlh ē laktzī'lh xmān lu'xu' jā ixmā'lh. A'lh na ixchic ē ixlī'a'cnīmā'lh ē ixlacapāstacmā'lh tū a'kspulanī't.

Na ixtej cā'lacchicni' Emaús

Mr. 16:12-13

¹³ Ū'tza' huā'mā' quilhtamacuj chā'tu' tī ixtastālani'nī't Jesús, ixta'a'mā'nalh a'ktin nac cā'lacchicni' jā huanican Emaús. Ū'tza' hua'chi a'kcāujtin kilómetros ixlīmakat Jerusalén. ¹⁴ Ixtalītā'chihuīna'ntēlha ixlīpō'ktu tū ixa'kspulanī't. ¹⁵ Līhuan ixtalītā'chihuīna'mā'nalh ē ixtalālīhuani'mā'nalh, Jesús cālaktalacatzuna'jīlh ē tzuculh cātā'tlā'huan. ¹⁶ Masqui talaktzī'lh, jāla talakapasli ixpālacata catūhuālh talītamakchuyīlh. ¹⁷ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū līchihuīna'ntēlhayā'tit? ¿Tūchu līlīpuhua'nā'tit?

¹⁸ Chā'tin tī huanican Cleofas kelhtīni'lh:

—Ixlīpō'ktu tachi'xcu'huī't taca'tzīkō' tū a'kspulalh nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj. ¿Hui'x tī ixuī'la'chi a'ntza' ē jā ca'tzīya'?

¹⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Tū lalh?

Tahuanilh:

—Lhūhua' tū a'kspulalh ixpālacata Jesús xala' nac Nazaret tī a'kchihuīna' ē ixka'lhī lītli'hui'qui na ixlacatīn Dios ē na ixpu'na'itātca'n tachi'xcu'huī't. Ū'tza' lītasu'yulh tū tlahualh ē tū huanlī. ²⁰ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nī'n tamacamāstā'lh na-maknīcan ē naxtokohua'ca'can nac cruz.

²¹ 'Quina'n xa'icka'lhīmā'nauj ū'tza' xla' tī nacāmakapūtāxtū israelitas. Ixlīlaku'tuntza' quilhtamacuj chuhua'j a'cxni' a'kspulalh. ²² Ā'makapitzīn puscan na quilacpu'na'itātca'n quincātalīmekē'klhanī'tan. Tzī'saj taquīlalh nac pūtā'cnūn, ²³ ē jā talaktzī'lh ixmacni' Jesús ē tataspi'tli. Quincātahuanin talīlakachuyalh ángeles tī cāhuanilh lakahuan Jesús. ²⁴ Palaj tunca ā'makapitzīn quincopañerosnu'ca'n taquīlalh nac pūtā'cnūn ē chuntza' chī tahuanilh puscan, chuntza' tamaclalh. Jā talaktzī'lh Jesús.

²⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Jā lacaca'tziyā'tit. ¿Jā'cxni' na'a'ka'ī'yā'tit ixlīpō'ktu tū tahuanli a'kchihuīna'nī'n?

²⁶ Cristo tī Dios hui'līnī't ixlīmakapūtāxtūnu', ¿ē jā ixlacasqui'nca pūla napātīni'n chuntza' ē ā'līstān natanū jā xkaka?

²⁷ Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni'kō' ixlīpō'ktu tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios ē tū līchihuīna'n xla'. Tzuculh tū tzo'knunī't Moisés ē cāmāsu'yuni'lh tū ixtatzo'knunī't ixlīpō'ktuca'n profetas.

²⁸ A'cxni' tachā'lh nac cā'lacchicni' jā ixta'a'mā'nalh, tasu'yulh hua'chi Jesús ixa'mā'lh ā'chulā' pekanācha'. ²⁹ Xlaca'n cuesa tahuanilh natachoko ē tahuanilh:

—Xatze catachoko. Licua' tzi'suamā'lhtza'. Cā'pucsua'tza'.

Palaj tunca Jesús cātā'tanūlh nac chic.

³⁰ A'cxni' tatahuī'lh tahuā'yan, xla' tayalh pāntzīn ē māstā'lh tapāxcatca'tzīn ē māpitzilh ē cāmaxquī'lh. ³¹ Palaj tunca huā'mā' tza'la hua'chi tzej talacahuāna'nli ē talakapasli ē xla' cālakspu'tni'lh.

³² Xlaca'n talāhuanilh:

—¿Ē chā jā ixlīcāna' quina'n līpāxuhua'j a'cxni' ixquincāmāsu'yuni'tēlhayān ixtachihuīn Dios?

³³ Xamaktin tachi'papālh ixtejca'n. Jā tatamakapalīlh nūn macsti'na'j. Tataspi'tpālh nac Jerusalén ē cātā'lāpāxtokli kelhacāujtin apóstoles jā ixtatakēstoknī't ē ā'makapitzīn.

³⁴ Cāhuanica huā'mā' chā'tu':

—Ixlīcāna' lacastālancuana'nli Māpa'ksīni'. Tasu'yuni'lh Simón.

³⁵ Palaj tunca xlaca'n cāhuanilh chī cā'a'kspulalh nac tej ē chī talakapasli Jesús a'cxni' māpitzilh pāntzīn.

Jesús cātasu'yuni'lh ī'scu'jnu'nī'n

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23

³⁶ A'cxni' ixtalīchihuīna'mā'nalhcus tzamā', a'cxni' Jesús tāyalh na ixpu'na'itātca'n. Cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

³⁷ Cāmekē'klhaca ē tajicua'nli ē ixtapuhuan ixtalaktzī'mā'nalh espíritu. ³⁸ Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata jīcua'nā'tit? ¿Tū ixpālacata xtum puhua'nā'tit mina'cstuca'n?

³⁹ Calaktzī'ntit quimacanī'n ē quintujanī'n. Naquilālakapasāuj. Caquilāxa'mauj ē caquilālaktzī'uj. Espíritu jā ka'lhī quīnīt ē lucut chuntza' chī quit.

⁴⁰ A'cxni' chuntza' cāhuanilh, cāmāsu'yuni'lh ixmacanī'n ē ixtujanī'n. ⁴¹ Masqui līpāxuhua talaktzī'lh, jāla ta'a'ka'ī'lh. Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Ē huī'lh līhua't?

⁴² Palaj tunca maxquī'ca pītzu'na'j xatatzi'li' squī'ti' ē pītzu'na'j xatachu'cu cera tū ka'lhī xaxcān. ⁴³ Xla' maktīni'lh ē hua'kō'lh na ixlacatīnca'n. ⁴⁴ Ā'līstān cāhuanilh:

—Tū quina'kspulalh ū'tza' tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān. Ixlacasqui'nca na'icmākentāxtū ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios quimpālacata, jā tzo'knulh Moisés ē profetas ē jā huanican Salmos.

⁴⁵ Palaj tunca cāmāasca'tīlh ixtachihuīn Dios. ⁴⁶ Cāhuanilh:

—Chuntza' tatzo'kni'. Ixlacasqui'nca nanī Cristo tī Dios hui'līnī't ixlīmakapūtaxtūnu'. Ixlacasqui'nca ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālancuana'n jā tahuī'lāna'ncha'n nīnī'n. ⁴⁷ Ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'kō'can ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ixpālacata Cristo. Natzucucan nac Jerusalén ē nacāhuanikō'can ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nacāmātza'nkēna'ni'can. ⁴⁸ Hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tzamā' catūhuālh ixpālacata laktzī'nkō'tit. ⁴⁹ Chuhua'j calaktzī'ntit. Na'iccāmacamini'yān tū huanli quinTāta'. Natachokoyā'tit huā'tzā' nac Jerusalén hasta a'cxni' namaktīni'nā'tit lītli'huī'qui tū xala' nac a'kapūn.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Mr. 16:19-20

⁵⁰ Palaj tunca Jesús cālē'lh ī'scujnu'nī'n nac tej hasta nac Betania ē makayāhualh ixmacanī'n ē cāsicua'lanātlahualh. ⁵¹ Līhuan ixcāsicua'lanātlahuamā'lh, tzuculh tā'kayāhua na ixlacatīnca'n ē lē'nca nac a'kapūn. ⁵² Xlaca'n talaktaquilhpūtalh ē ā'līstān līpāxuhua tataspi'tli nac Jerusalén. ⁵³ Pō'ktu quilhtamacuj ixtahuī'lāna'lh xaka'tla' nac templo natamāka'tlī Dios. Amén.

San Juan

Ixtachihuīn Dios quītachi'xcuhuī'lichi nac cā'quilhtamacuj

¹ A'cxni' jāna'j ixcāxui'līcan cā'quilhtamacuj, ixiuī'ltza' chā'tin tī tzamā' Tachihuīn. Chuntza' huanican ixpālacata ū'tza' quincāmāsu'yuni'yān Dios. Xla' ixtā'huī'lacha' Dios. Xla' ū'tza' Dios. ² Xapūla ixtā'huī'lh Dios. ³ Tzamā' Tachihuīn cāxui'līh ixlīpō'ktu tū a'nan; jā tū ixa'nalh palh jā cahuālh ū'tza'. ⁴ Ū'tza' māsā' latamat ē chuntza' lītaxtulh a'ktin taxkaket ixpālacataca'n tachi'xcuhuī't. ⁵ Ū'tza' chī a'ktin taxkaket tū māxxakēni'n a'ntza' jā nac cā'pucsua'. Skāhuī'ni' xala' nac cā'pucsua' ē jāla skāhuī' taxkaket.

⁶ Ixiuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Juan, tī Dios macamilh. ⁷ Xla' milh nalīchihuīna'n tī huanican taxkaket ē milh nacālīmaxquī' talacapāstacni' tachi'xcuhuī't nata'a'ka'ī'ni' tī huanican taxkaket. ⁸ Juan jā ū'tza' taxkaket. Xla' xmān quīmāsu'yuchi huā'mā' tī ixlīcāna' taxkaket. ⁹ Tī ixlīcāna' taxkaket ixmimā'lhcus nac cā'quilhtamacuj. Xla' cāmāxxakēni'kō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

¹⁰ Xla' milh nac cā'quilhtamacuj. Masqui ū'tza' cāxui'līh cā'quilhtamacuj, tachi'xcuhuī't jā talakapasli. ¹¹ Tī ixla' ticālakmilh ē jā tamaktīni'nli. ¹² Makapitzīn ta'a'ka'ī'lh. Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'lh, xla' cāmaxquī'lh lītli'huī'qui natalītaxtu ixlacstīn Dios. ¹³ Chī talīlacatuncuhuī' ixlacstīn Dios, jā chī talīlacatuncuhuī' ixcamana'ca'n tachi'xcuhuī't. Ixlacstīn Dios jā chī a'ktin ska'ta' tī lacatuncuhuī'lh ixpālacata ixtapāxuānca'n ē ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't. Dios ū'tza' tī cāmaxquī' ixlamatca'n ixlacstīn.

¹⁴ Tī huanican Tachihuīn, xla' quītachi'xcuhuī'lichi nac cā'quilhtamacuj. Xla' ixquincātā'huī'lan. Iclaktzī'uj chī ka'lhī lītli'huī'qui. Huā'mā' lītli'huī'qui ū'tza' ixla' tī ixlīmān ī'Ska'ta' Dios. Xla' lakalhu'manīni'n ē pō'ktu tū huanli ū'tza' ixlīcāna'. ¹⁵ Juan līchihuīna'nli ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' tī ixlīchihuīna'nli a'cxni' icuanli tī icpūlani'nī't, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Xla' ixiuī'ltza' a'cxni' quit ixlacatuncuhuī'lh.

¹⁶ Quincātlahuani'nī'ta'n lhūhua' talakalhu'mān, ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. ¹⁷ Moisés quincāmāsu'yuni'n ixlīmāpa'ksīn Dios. Jesucristo quincāmāca'tzīnīyān tū ixlīcāna' ē chī quincālakalhu'manān Dios. ¹⁸ Jā tī laktzī'nī't Dios nūn maktin. Tī ixlīmān ī'Ska'ta' tī Dios pāxquī', ū'tza' quincāmāsu'yuni'nī'ta'n Dios.

Juan līchihuīna'nli Jesucristo

Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17

¹⁹ Israelitas xalanī'n nac Jerusalén talakmacamilh Juan makapitzīn pālejni' ē levitas. Xlaca'n takelhasqui'nīlh Juan tīchu xla'. ²⁰ Juan cālīmāsu'yulh ē cāhuanilh:

—Jā quit Cristo.

²¹ Takelhasqui'nīpālh:

—¿Tīchu hui'x? ¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios tī huanican Elías?

Juan huanli:

—Jā quit.

Takelhasqui'nīpālh:

—¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios tī icka'lhīmā'nauj?

Xla' kelhtīni'lh:

—Jā quit.

²² Takelhasqui'nīpālh:

—¿Tīchu hui'x? Caquilāhuaniuj ē chuntza' na'iccāhuaniyāuj tī quincātamacaminī'ta'n.

¿Tīchu hui'x?

²³ Juan cākelhtīlh:

—Quit hua'chi tī palha' na'icuan nac cā'tzaya'nca ti'ya't: “Cacāxtlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n ē nakexpa'tā'tit Māpa'ksīni' a'cxni' namin.” Chuntza' huanli ixa'kchihuīna' Dios tī huanican Isaías, a'cxni' huanli: Camālaksajtit ixtej Māpa'ksīni'.

²⁴ Nā ixtahui'lāna'lh makapitzīn fariseos tī ixcālakmacamincanī't Juan. ²⁵ Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata mā'kpaxīni'mpā't palh jā Cristo hui'x, nūn Elías, nūn ixa'kchihuīna' Dios tī icka'lhīmā'nauj?

²⁶ Juan cāhuanilh:

—Quit iclīmā'kpaxīni'n xcān. Huā'tzā' hui'lh chā'tin tī jā lakapasā'tit. Nā xla' namā'kpaxīni'n. ²⁷ Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jā minī'ni' nūn na'icxcutni' ixlīchī'can ixcacli'.

²⁸ Pō'ktu huā'mā' a'kspulalh nac Betábara tuntacut nac Jordán, jā ixmā'kpaxīni'n Juan.

Jesús ixTamālacnūn Dios

²⁹ Ixlīlakalī Juan laktzī'lh Jesús ixlaktalacatzuna'jītēlha ē cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—Calaktzī'ntit tī mimā'lh. Ū'tza' tī macaminī't Dios ē ū'tza' huanican ixTamālacnūn Dios. Ū'tza' namāpānū quincuentaca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³⁰ Ū'tza' iclīchihuīna'nli a'cxni' iccāhuanin: “Tī icpūlani'nī't, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit ixpālacata xla' ixuī'ltza' a'cxni' quit iclacatuncuhuī'lh.” ³¹ Masqui quit jāna'j xa'iclakapasa, quit icminī't iclīmā'kpaxīni'n xcān ixpālacata tachi'xcuhuī't nataca'tzī Dios macamilh tī icpūlani'nī't.

³² Nā cāhuanilh Juan:

—Quit iclaktzī'lh Espíritu Santo tī yujchi ē chilh na ixa'cpūn Jesús. Espíritu Santo tasu'yulh hua'chi a'ktin tantzasnān. ³³ Xapūla quit jā xa'icca'tzī tīchu xla'. Quihuanilh Dios tī quimacā'lh na'iclīmā'kpaxīni'n xcān. Dios quihuanilh: “Nalaktzī'na' nayujāchi Espíritu Santo ē nachin na ixa'cpūn chā'tin. Huā'mā' chī'xcu' ū'tza' tī līmā'kpaxīni'n Espíritu Santo.” ³⁴ Iclaktzī'nī'ttza' chī quihuanicanī't. Ū'tza' iclīmāsu'yu quit ū'tza' huā'mā' ī'ska'ta' Dios.

Xapūla ī'scujnu'nī'n Jesús

³⁵ Ixlīlakalī huampala Juan ixcātā'layālh chā'tu' ī'scujnu'nī'n. ³⁶ Laktzī'lh ixtētactumā'lh Jesús. Juan laktzī'lh Jesús ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' tī macamilh Dios ē tī huanican ixTamālacnūn Dios.

³⁷ Chā'tu' ī'scujnu'nī'n Juan takexmatli ē tastālani'lh Jesús. ³⁸ Jesús talakspi'tli ē cālaktzī'lh ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:

—¿Tū putzayā'tit?

Xlaca'n tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā hui'la'?

³⁹ Jesús cākelhtīlh:

—Cata'ntit ē calaktzī'ntit.

Tatā'a'lh ē talaktzī'lh jā ixuī'lh. Kōtanūtza' hua'chi maktā'ti'tza' ixuanī't, ē chuntza' a'ntza' tatachokolh tzamā' quilhtamacuj.

⁴⁰ Tzamā' chā'tu' tī tastālani'lh Jesús ixpālacata tū ixcāhuaninī't Juan, chā'tin ixuanican Andrés, ixtā'tin Simón Pedro. ⁴¹ Palaj tunca Andrés putzalh ixtā'tin tī ixuanican Simón ē huanilh:

—Ictā'lapāxtokuitza' Mesías. (Ū'tza' huanicu'tun: Cristo tī lacsacnī't Dios.)

⁴² Andrés tā'a'lh Simón talaktzī'n Jesús. A'cxni' Jesús laktzī'lh Simón ē huanilh:

—Hui'x Simón, ixka'hua'cha Jonás. Hui'x nahuanica'na' Cefas. (Huā'mā' ū'tza' huanicu'tun: Pedro ē nā chihuix.)

Jesús cāta'sani'lh Felipe ē Natanael

⁴³ Ixlilakalī huampala Jesús ixa'ncu'tun jā huanican Galilea. Tā'lāpāxtokli Felipe ē huanilh:

—Caquistāla'ni'.

⁴⁴ Huā'mā' Felipe xala' nac Betsaida ixuanī't ē nā xala' a'ntza' Andrés ē Pedro. ⁴⁵ Felipe laka'lh Natanael ē huanilh:

—Iclaktzī'nī'tauj chā'tin tī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā Moisés tzo'kli līmāpa'ksīn ē jā tatzo'knulh profetas. Xla' ū'tza' Jesús, ixka'hua'cha José xala' nac Nazaret.

⁴⁶ Natanael huanli:

—¿Ē tzē nataxtu tū xatze nac Nazaret?

Felipe kelhtīlh:

—Cata't ē calaktzi'.

⁴⁷ Jesús laktzi'lh Natanael lakmimā'lh ē līhuanli:

—Tī mimā'lh ū'tza' tzeya israelita. Xla' jā a'kskāhuī'nin.

⁴⁸ Natanael kelhasqui'nīlh:

—¿Chī quilīlakapasti?

Jesús huanilh:

—Quit iclaktzī'nī'ta'ntza' xapūla na ixtampīn nac ka'tla' qui'hui' a'cxni' jāna'j ixā'ta'sani'yān Felipe.

⁴⁹ Natanael kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', hui'x ī'ska'ta' Dios; hui'x puxcu' nalītahui'la'ya' nac Israel.

⁵⁰ Jesús kelhtīlh:

—Quina'ka'ī'ni'ya' xmān ixpālacata icuanin iclaktzī'nī'ta'n na ixtampīn nac qui'hui'. Nalaktzī'na'cus ā'chulā' xalaka'tla' tū na'ictlahua.

⁵¹ Nā huanli Jesús:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit a'kapūn laqui'yālh, ē ángeles tī nacāmacamin Dios. Xlaca'n natatahua'ca' ē natayujāchi na ixa'cpūn Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n.

2

Tamakaxtokca nac Caná

¹ Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj tamakaxtokca nac a'ktin cā'lacchicni' jā huanican Caná, nac Galilea. Ixtzī' Jesús a'ntza' ixuī'lh. ² Nā ixuanicanī't na'a'n Jesús ē ī'scuju'nī'n. ³ Sputli xaxcān uva, ē ixtzī' Jesús huanilh:

—Jātza' tū xaxcān uva.

⁴ Jesús kelhtīlh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' huā'mā', Nā? Jāna'j tzucu tū quilītlahuat nahuan.

⁵ Ixtzī' cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:

—Catlahua'tit ixlipō'ktu tū xla' nacāhuaniyān.

⁶ Ixuī'lh pāchāxan tlāmam ixla' chihuix tū ixtamaclacasqui'n israelitas a'cxni' ixtamakacha'ka'n chuntza' chī ixtahui'latca'n. (Ixta'a'ka'ī' palh maklhūhua' ixtamakacha'ka'n, chuntza' natalītaxtu lactze na ixlacatīn Dios.) Pātunu' tlāmam ixtalītatzumā'lh pātu' o pātu'tun pūxka'tni'. ⁷ Jesús cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:

—Cacālīmātzuma'tit xcān tzamā' tlāmam.

Chuntza' xlaca'n tamātzumalh. ⁸ Jesús cāhuanilh:

—Camācututit macstī'na'j ē calīpini'tit tī cuenta lanī' ixla' cā'tani'.

⁹ Xla' kelhuāna'lh. Xaxcāntza' uva ixuanī't. Xla' jā ixca'tzī palh xcān ixuanī't ē ixtalak-palīnī'ttza'. Ixtaca'tzī xmān tī ixtamacascujmā'nalh, ixpālacata ū'tunu'n ixtamojōnī't xcān. Chī'xcu' tī cuenta lanī' cā'tani' ta'sani'lh tī ixtamāxtokmā'lh ¹⁰ ē huanilh:

—Tahui'lat xapūla cāmaxquī'can tī cāta'sani'canī't xatze xaxcān uva. Ā'līstān, a'cxni' tzejtza' tako'tnī't tī cāta'sani'canī't, cāmaxquī'can tū jā xatze. Ē hui'x ā'xmān māsā'pā't tū xatze.

¹¹ Ū'tza' huā'mā' tū tlhualh Jesús nac Caná nac Galilea, ū'tza' xapūla lī'a'cnīn. Chuntza' līmāsu'yulh ixlītlī'hui'qui. Ī'scuju'nī'n talī'a'ka'ī'ni'lh.

¹² Ā'līstān Jesús a'lh nac Capernaum. Tatā'a'lh ixtzī' ē ixtā'timīn ē Ī'scuju'nī'n. A'ntza' jā lakma'j tatahuī'lh.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46

¹³ Ixtalacatzuna'jīmā'lh ixcā'tani'ca'n lī'israelitas tū huanican pascua. Jesús a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén. ¹⁴ Tanūlh xaka'tla' nac templo. A'ntza' cālaktzī'lh tī ixtastā'mā'nalh huācax ē borregos ē tantzasnān, ē ā'makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh na ixmesaca'n jā ixpūpakxtucan tumīn. ¹⁵ Jesús tlhualh a'ktin lītasno'knu' ixla' ko'xka', ē cālītansno'kxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n nā borregos nā huācax. Cāmakpūspi'tni'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh tumīn, ē cāmaka'ni'kō'lh ixtumīnca'n. ¹⁶ Cāhuanilh stā'na'nī'n tantzasnān:

—Cāmāxtutit tzmā' huā'tzā'. Jā calīmāxtutit lītāmāuj na ixchic quinTāta'.

¹⁷ Ī'scuju'nī'n talīlacapāstacli chuntza' chī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Iclacasqui'n calakachi'xcuhuī'ca ixchic Dios.

Ū'tza' iclacasqui'n quit.

¹⁸ Israelitas tahuanilh:

—¿Ē ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn natlahua'ya' huā'mā'? Caquilātlahuani'uj a'ktin lī'a'cnīn ē chuntza' na'icca'tzīyāuj palh hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn nacāmāxtuya' animalh xaka'tla' nac templo.

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Calactlahua'tit tzmā' chic ē ixlītu'tuma'j na'iclicāxtlahuapalakō'.

²⁰ Israelitas takelhtīl:

—Tu'pu'xamachāxan cā'ta līcāxtlahuakō'ca huā'mā' templo. ¿Ē hui'x tzē nalīcāxtlahuakō'ya' a'ktu'tun quilhtamacuj?

²¹ A'cxni' huanli huā'mā' Jesús ixlīchihuīna'mā'lh ixmacni'. ²² Ī'scuju'nī'n talacapāstacli ixtachihuīn Jesús a'cxni' lacastālancuana'nli. Ta'a'ka'ī'lh tū ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ā'nā tū huanli Jesús.

Jesús cālakapaskō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't

²³ Nac Jerusalén ixlāmā'lh cā'tani' tū huanican pascua. Jesús ixui'lacha' ē a'ntza' tlhualh lhūhua' lī'a'cnīn. Ū'tza' lhūhua' talī'a'ka'ī'ni'lh Jesús. ²⁴ Jesús ixcālakapaskō' ixlīpō'ktuca'n, ē xla' ixca'tzī makapitzīn ixta'a'ka'ī' ē ā'makapitzīn jā ixta'a'ka'ī'. ²⁵ Jā ixlacasqui'nca nahuanican ixtalacapāstacni'ca'n. Xla' cālakapasni'kō' ixtalacapāstacni'ca'n.

3

Jesús ē Nicodemo

¹ Ixuī'lh chā'tin fariseo ixtacuhuīni' Nicodemo. Xapuxcu' israelitas ixuanī't. ² A'ktin tzi'sni' xla' lakmilh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ca'tzīyāuj Dios macaminī'ta'n namāsu'yu'ya'. Jā tī tī tzē tlhualh lī'a'cnīn tū hui'x tlhualh'ya' palh jā Dios macaminī't.

³ Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Tī jā catilacatuncuhuī'pāl jāla catitā'tapa'ksīlh Dios.

⁴ Nicodemo kelhasqui'nīlh:

—¿Chī nalīlacatuncuhuī'pala chā'tin tī kōlu'tza'? Jāla natanūpala na ixpūlacni' ixtzī' ē nalīlacatuncuhuī'pala.

⁵ Jesús huanli:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Palh tī jā līlacatuncuhuī' xcān ē ixlītlī'hui'qui Espíritu Santo, jāla catitā'tapa'ksīlh Dios. ⁶ Tī ixlacstīn tachi'xcuhuī't, ū'tza' ka'lhī ixquinīt ē ixlucut.

Ti ka'lhī xasāsti' ixlataamat ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo, ū'tza' ka'lhī ixEspiritu Dios. ⁷ Jā calī'a'cni' tū icuanīyān: “Ixlacasqui'nca nalacatuncuui'pala'yā'tit ē chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n milipō'ktuca'n.” ⁸ Ū'ni' a'n calhāxcuahuālh. Xmān kexpa'ta' chī macasā'nān ē hui'x jā ca'tziya' jāchu mincha' ē jāchu a'mā'lh. Nā chuntza' jā ca'tziya' chī nalilīlacatuncuui'pala chā'tin chī'xcu' ixlītlī'hui'qui Espiritu Santo ē naka'lhī xasāsti' ixlataamat.

⁹ Nicodemo kelhasqui'nīpālīh:

—¿Chī līla huā'mā'?

¹⁰ Jesús huanli:

—¿Ē jā ca'tziya' hui'x huā'mā'? Hui'x chā'tin mākelhtahua'kē'ni' nac Israel. ¹¹ Ixlīcāna' tū icuanīyān. Iclīchiuīna'nāuj tū icca'tziyāuj ē icuanāuj tū iclaktzī'nī'tauj. Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit tū icuanāuj. ¹² Hui'xina'n jā quīlā'a'ka'ī'ni'yāuj a'cxni' quit iccālītā'chihuīna'nān tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jā quintilā'a'ka'ī'ni'uj palh na'iccālītā'chihuīna'nān tū xala' nac a'kapūn.

¹³ 'Nūn chā'tin lakapasna'n nac a'kapūn, xmān quit. Xa'icui'lacha' a'cxni' jāna'j xa'icā'uyāchi ē ū'tza' iclīlakapasna'n. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ¹⁴ Chuntza' chī Moisés līmā'kayāhualh qui'hui' lūhua' nac cā'tzaya'nca ti'ya't, nā chuntza' ixlacasqui'nca naquimā'kayāhuacan quit nac cruz. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ¹⁵ Chuntza', ixlipō'ktuca'n tī quintalipāhuan nataka'lhī xasāsti' ixlataamatca'n tū jā catilakspūtlī.

Dios cāpāxquī' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't

¹⁶ Jesús cāhuanipālīh:

—Dios cāpāxquī' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' līmāstā'lh tī ixlīmān ī'Ska'ta' ē chuntza' tī natalipāhuan xla', xlaca'n jā makstin catitasputlī. Nataka'lhī xasāsti' ixlataamatca'n tū jā ka'lhī ixlīspūtlī. ¹⁷ Dios macamilh ī'Ska'ta' nac cā'quilhtamacuj. Jā macamilh nacāmakapātīnīn. Macamilh nacālīmakapūtaxtū.

¹⁸ 'Tī talipāhuan ī'Ska'ta' Dios, xlaca'n jā caticāmakapātīnīnca. Tī jā talipāhuan, nacāmakapātīnīncan ixpālacata jā talipāhuanli tī ixlīmān ī'Ska'ta' Dios. ¹⁹ Mīlh nac cā'quilhtamacuj tī taxkaket ixpālacata namāsu'yu tū ixlīcāna'. Makapitzīn jā ixtalakatī taxkaket. A'chulā' talakatīlh jā cā'pucsua' ixpālacata ixtatlahuacu'tun tū jā tze. Ū'tza' nacālīmakapātīnīncan. ²⁰ Pō'ktu tī tatlahua tū jā tze jā talakatī taxkaket ē jā tatalacatzuna'jīcu'tun nac taxkaket ixpālacata jā talacasqui'n nacālaktzī'ncan chī tatlahuamā'nalh tū jā tze. ²¹ Tī tatlahua tū tze, xlaca'n tatalacatzuna'jī nac taxkaket ixpālacata nacālaktzī'ncan tatlahuamā'nalh tū Dios lacasqui'n.

Juan Mā'kpaxīni' līchiuīna'mpālīh Jesús

²² Ā'līstān Jesús a'lh nac Judea ē tatā'a'lh ī'scuīnu'nī'n. A'ntza' tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixmā'kpaxīni'mā'lh. ²³ Nā Juan nā ixmā'kpaxīni'n nac Enón na ixlacatzuna'j Salīm ixpālacata a'ntza' ixmā'lh ka'tla' xcān. Tachi'xcuui't ixtalakchīn ē ixta'a'kpaxa. ²⁴ Jāna'j ixmānūcan Juan nac pūlāchī'n.

²⁵ Makapitzīn ixchi'xcuui'n Juan tatzuculh tatā'lāhuanī ā'makapitzīn israelitas ixpālacata chī mā'kpaxīni'ncan ē palh Dios laktzī'n ā'chulā' xatze catīhuālh a'cxni' a'kpaxa.

²⁶ Talaka'lh Juan ē tahuanihl:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿pāstaca' chī'xcu' tī ixtā'hui'lāchi ixtuntacut nac Jordán ē tī līchiuīna'? Chuhua'j nā xla' mā'kpaxīni'mā'lh ē ū'tza' lhūhua' talakminkō'.

²⁷ Juan cākelhtīlh:

—Chā'tin chī'xcu' ka'lhī xmān tū Dios maxquī'. ²⁸ Hui'xina'n kexpa'ttit chī icuanli: “Jā quit Cristo. Xmān quīmacamīncanī't na'īcpūlanī'.” ²⁹ A'cxni' chā'tin chī'xcu' tamakaxtoka, ixla'tza' tlāhua tasqui'ni'. Ixamigo pāxtūtāya ē kexmata ē līpāxuhua tū līchiuīna'n. Nā chuntza' quit iclīpāxuhua chī talakmīn Jesús. ³⁰ Ixlacasqui'nca ā'chulā' natastālani'kō' Jesús ē jā quit.

Tī mincha' nac a'kapūn

³¹ Tī minī'ta'ncha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā tī xala' nac cā'ti'ya'tna'. Tī talacatuncuhū' nac cā'quilhtamacuj, ū'tunu'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē xmān talīchihuīna'n tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Tī mincha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā tī xala' nac cā'ti'ya'tna'. ³² Masqui xla' līchihuīna'n tū laktzī'nī't ē tū kexmatnī't, jā tī chā'tin a'ka'ī' tū huan. ³³ Palh tī a'ka'ī' ixtachihuīn tī mincha' nac a'kapūn, ū'tza' lītasu'yu ixlīcāna' tū huan Dios. ³⁴ Tī Dios macamilh, xla' līchihuīna'n ixtachihuīn ixpālacata Dios līpāxuhua māstā' Espīritu Santo. ³⁵ XaTāta' pāxquī' ī'Ska'ta' ē macamaxquī'kō'lh pō'ktu ē ū'tza' namāpa'ksīkō'. ³⁶ Tī talīpāhuan ī'Ska'ta' Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Tī jā talīpāhuan, xlaca'n jā catitaka'lhīlh xasāsti' ixlatamatca'n. Dios nacāmākapātīnīn.

4

Jesús ē chā'tin puscāt xala' nac Samaria

¹ Fariseos ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' Jesús ā'chulā' lhūhua' ixtastālani' ē ixcāmā'kpaxīmā'lh, ē jā Juan. ² Jesús jā ixmā'kpaxīni'n; xmān ī'scujnu'nī'n ū'tunu'n ixtamā'kpaxīni'n. ³ A'cxni' Jesús ca'tzīlh fariseos ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza', Jesús taxtulh nac Judea ē a'lh nac Galilea.

⁴ Ixtej Galilea tētaxtu nac Samaria. ⁵ A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh jā ixtapa'ksīni' nac Samaria, chā'lh nac Sicar a'ktin cā'lacchicni' na ixlacatzuna'j ti'ya't tū Jacob ixmaxquī'nī't ixka'hua'cha tī ixuanican José. ⁶ A'ntza' ixiu'lh a'ktin mu'sni' tū makāstza' ixa' ixuanī't Jacob. A'cxni' tastu'nūt ixuanī't, Jesús chā'lh nac mu'sni'. Makat ixminī'ta'ncha', ē ū'tza' ixlītlakua'nī't. A'ntza' tahuī'lh na ixquilhtūn mu'sni'. ⁷ Jā ixlīna'j lakchilh chā'tin puscāt xala' nac Samaria namācutu xcān. Jesús huanilh:

—Quintā'hua' mixcān.

⁸ ī'scujnu'nī'n ixta'a'nī't nac cā'lacchicni' natatamāhua ixlīhua'ca'n. ⁹ Tzamā' puscāt samaritana huanilh Jesús:

—Hui'x israelita ē quit samaritana. ¿Chī quīlīsqi'ni'ya' xcān? (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas ē samaritanos jā ixtalālaktzī'ncu'tun.)

¹⁰ Jesús kelhtīlh:

—Ca'tzīya' cahuālh tū Dios māstā' ē tī squi'ni'mā'n xcān, hui'x ixquisqui'ni' xatze xcān ē quit xa'icmaxquī'n.

¹¹ Puscāt huanilh:

—Hui'x jā ka'lhī'ya' tū napūmācutuya' ē xcān pūlh mā'n tojōmā'cha'. ¿Jāchu nataya'ya' xatze xcān? ¹² Tī quimpapca'n Jacob quincāmāxtekni'n huā'mā' mu'sni'. Ā'tzā' ix-tako'tnun Jacob ē ixlacstīn ē ixanimalh. ¿Ē hui'x ā'chulā' ka'tla' ē jā Jacob?

¹³ Jesús huanilh:

—Ixlīpō'ktu tī natahua' huā'mā' xcān, natakelhpūtīpala. ¹⁴ Tī natahua' xcān tū na'iccāmāxquī', xlaca'n jātza' maktin catitakelhpūtīpāl. Tzamā' xcān tū na'iccāmāxquī' nala hua'chī mu'sni' na ixpūlacni'ca'n, ē nacāmāxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī.

¹⁵ Puscāt huanilh:

—Caquima'xquī' huā'mā' xcān ē chuntza' jātza' maktin ictikelhpūtīlh ē jātza' ictimilh na'ictaya xcān huā'tzā'.

¹⁶ Jesús huanilh:

—Caquīta'sa'ni' minkōlu' ē cata'ntit.

¹⁷ Puscāt kelhtīlh:

—Jā icka'lhī quinkōlu'.

Jesús huanilh:

—Ixlīcāna' tū hua'na' jā ka'lhī'ya' minkōlu'. ¹⁸ Hui'x cāka'lhī'nī'ta' kelhaquitizis chī'xcuhū'n. Tī tā'huī'la' chuhua'j jā minkōlu'. Ixlīcāna' tū huanī'ta'.

¹⁹ Puscāt huanilh:

—Hui'x ixa'kchihuīna' Dios. Chuntza' tasu'yu. ²⁰ Quinapapana'ca'n samaritanos ixta-makapāxui Dios huā'tzā' nac sipej. Hui'xina'n israelitas hua'nā'tit xmān nac Jerusalén tzē namakapāxui can Dios.

²¹ Jesús kelhtilh:

—Ca'a'ka'i' tū na'icuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jātza' catimaclacascui'nca na'a'ncan namakapāxui can Dios nac sipej ē jā nac Jerusalén. ²² Hui'xina'n samaritanos jā lakapasā'tit tī makapāxui'yā'tit. Quina'n iclakapasāuj tī icmakapāxuiyāuj. Tī namakapūtaxtūnu'n, xla' ū'tza' chā'tin israelita. ²³ Chilhtza' quilhtamacuj a'cxni' tī tzej tamakapāxui Dios natalimapakāxui ixlipō'ktu ixlīstacna'ca'n ē nata'a'ka'i' ixtachihuīn Dios. Dios lacascui'n chuntza' nalimapakāxui can. ²⁴ Dios lakahuan masqui jā tasu'yu. Ixlacascui'nca tachi'xcuhi't natalimapakāxui pō'ktu ixlīstacna'ca'n; ē ixlacascui'nca nata'a'ka'i' ixtachihuīn. Chuntza' tzej natalimapakāxui Dios.

²⁵ Puscāt huanilh:

—Quit icca'tzī namin Mesías tī huanican Cristo tī Dios lacsacnī't ē līhui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu'. Xla' naquincāhuanikō'yān ixlipō'ktu a'cxni' namin.

²⁶ Jesús huanilh:

—Ū'tza' quit tī tā'chihuīna'mā'n.

²⁷ Palaj tunca tachilh ī'scujnu'nī'n. Talī'a'cnīni'lh ixtā'chihuīna'mā'lh Jesús chā'tin puscāt. Nūn chā'tin kelhasqui'nīlh: “¿Tū lacascui'na?” Jā kelhasqui'nīca: “¿Tū lītā'chihuīna'mpā't tzamā' puscāt?” ²⁸ Puscāt hui'līlh ixtlāmam ē a'lh nac cā'lacchicni' ē cāhuanilh tachi'xcuhi't:

²⁹ —Capintit laktzī'nā'tit chā'tin chī'xcu' tī quihuanikō'lh ixlipō'ktu tū ictlahuanī't. Palhāsā' ū'tza' tī Cristo.

³⁰ Tataxtulh nac cā'lacchicni' natalaka'n Jesús. ³¹ A'cxni' ixtamimā'nalh tachi'xcuhi't, ī'scujnu'nī'n Jesús tahuanihl:

—Māpa'ksīni', catihua'ya' macsti'na'j.

³² Xla' cāhuanilh:

—Quit icka'lhī quilīhua' tū jā lakapasā'tit.

³³ Scujnu'nī'n talākelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'lh tī quīxtekni'chitza' ixlīhua'?

³⁴ Jesús cāhuanilh:

—Quit ictlahuacu'tun ixlīmāpa'ksīn quīnTāta' tī quīmacaminī't, ē ictlahuakō'cu'tun tū quīlīmacaminī't. Ū'tza' huā'mā' quit quilīhua'. ³⁵ Hui'xina'n hua'nā'tit: “Sputacus a'ktā'ti' mālhcuyu' nalanāna'n.” Quit iccāhuaniyān: Calaktzī'ntit tachi'xcuhi't. Talacapatēlha nata'a'ka'i' quīntachihuīn. ³⁶ Tī scuja maxqui'can ixtatlaj. Nā chuntza' tī quīntatā'scuja. Makapitzīn ta'a'ka'i' ē ū'tza' ixtatlajca'n tī quīntatā'scuja. Tī ta'a'ka'i'nī't quīntachihuīn, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Ū'tza' natalīpāxuhua tī tamāsu'yulh quīntachihuīn xapūla ē tī tamāsu'yulh ā'līstān. ³⁷ Ixlīcāna' chī tahuān: “Chā'tin cha'n ē ā'chā'tin ī'nin.” ³⁸ Quit iccāmacā'nī'ta'n na'ī'ninā'tit hui'xina'n jā jā cha'nī'ta'ntit hui'xina'n. Na'ī'ninā'tit jā tascujli ā'makapitzīn. Ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tī cāmāca'tzīnīcanī'ttza' macsti'na'j quīntachihuīn. Xlaca'n nata'a'ka'i' —huanli Jesús.

³⁹ Lhūhua' samaritanos xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ta'a'ka'i'ni'lh Jesús ixpālacata tū ixuanī't tzamā' puscāt: “Quihuanikō'lh ixlipō'ktu tū ictlahuanī't quit.” ⁴⁰ Chuntza' samaritanos, a'cxni' talakchilh Jesús, tahuanihl cacātā'tamakxtekli ū'tunu'n. Xla' tachokolh a'ktu' quilhtamacuj. ⁴¹ Lhūhua' ta'a'ka'i'lh a'cxni' takexmatli tū huanli xla'. ⁴² Xlaca'n tahuanihl tzamā' puscāt:

—Chuhua'j jā xmān ixpālacata mintachihuīn ica'ka'i'yāuj. Quina'n iclīlaktzī'uj quilakastapunca'n ē ickexmatnī'tauj tū huan xla'. Ixlīcāna' palh ū'tza' Cristo tī nacāmākapūtaxtū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

Jesús mātzeyīlh ixka'hua'cha chā'tin māpa'ksīni'

⁴³ Ixli'a'ktu' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac Samaria ē a'lh nac Galilea. ⁴⁴ Jesús huanli chā'tin a'kchiuina' jā lakachi'xcu'huī'can na ixtā'chicni'. ⁴⁵ A'cxni' Jesús chilh nac Galilea, lipāxuhua talaktzī'lh xalanī'n nac Galilea. Xlaca'n ixtaquīlanī't nac Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani' tū huanican pascua, ē ixtalaktzī'nkō'nī'ttza' lhūhua' tū quītlahualh Jesús.

⁴⁶ Jesús mimpāl h nac Caná, nac Galilea, a'ntza' jā līmāxtulh xaxcān uva. Ixla-catzuna'j Caná, nac a'ktin cā'lacchicni' tū huanican Capernaum, ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixtā'scujmā'lh puxcu'. Ixka'hua'cha ixta'jatatlā. ⁴⁷ A'cxni' ca'tzīlh ixtaxtunī'ttza' Jesús nac Judea ē ixuī'lacha'tza' nac Galilea, palaj tunca xatāta' a'lh laktzī'n Jesús ē huanilh ca'a'lh na ixchic namātzeyī ixka'hua'cha tī ixnīmā'lh'tza'. ⁴⁸ Jesús huanilh:

—Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit palh jā nalaktzī'nā'tit lī'a'cnīn.

⁴⁹ Tzamā' chi'xcu' huanilh:

—Capit na quinchic līhuan jā nanī quinka'hua'cha.

⁵⁰ Jesús huanilh:

—Capinchitza' na minchic. Minka'hua'cha tzeyanlitza'.

Tzamā' chi'xcu' a'ka'ī'lh tū huanilh Jesús ē a'lh.

⁵¹ A'cxni' ixchintēlha na ixchic, ixtasācua'n palaj tunca tataxtulh ta'a'lh talāpāxtoka ē tahuanih:

—Minka'hua'cha tzeyanlitza'.

⁵² Cākelhasqui'nīlh tuchūyā hora tzuculh tzeyan. Tahuanih:

—Huā' kōtan maktin hora kōtanū tapānūnī'lh macscut.

⁵³ Xatāta' palaj tunca ca'tzīlh chu ū'tza' tzamā' hora a'cxni' huanilh Jesús: “Minka'hua'cha tzeyanlitza'.” Ū'tza' lī'a'ka'ī'ni'lh Jesús tzamā' chi'xcu' ē nā ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic.

⁵⁴ Ū'tza' huā'mā' ixli'a'ktu' lī'a'cnīn tū tlahualh Jesús a'cxni' mincha' nac Judea ē chā'lh nac Galilea.

5

Jesús mātzeyīlh chā'tin chi'xcu' xala' nac Betesda

¹ Jā makās ā'līstān israelitas talitzuculh cā'tani'. Jesús a'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani'. ² Nac Jerusalén, ixuī'lh a'ktin mu'sni' na ixlacatzuna'j jā ixtalactanū borregos. Tzamā' mu'sni' ixuanican Betesda. Ū'tza' ixtachihuīn hebreo. Ixyāhuacanī'ttza' ixa'cchic tū ixka'lhī a'kquitzis ixtanquilhtin. ³ A'ntza' ixtamā'nal hūhua' ta'jatatlānī'n ē tī lakatzī'nī'n ē tī jā tze ixtujanca'n ē tī ixtalū'ntū'lanī't. Xlaca'n ixtaka'lhīmā'nal a'cxni' ixtasakā'līlh xcān. ⁴ Makatunu' ixquīyujāchi chā'tin ángel. Ū'tza' ixsakā'lī xcān. Tī pūla ixtojō nac xcān, a'cxni' ixtasakā'lī, xla' palaj tunca ixtzeyan catūhuāl ta'jatatlā.

⁵ A'ntza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixta'jatatlā pu'xamacāujtzeyan cā'ta. ⁶ Jesús laktzī'lh tzamā' chi'xcu' jā ixmā'lh. Ixca'tzītza' makāstza' ixta'jatatlā ē kelhasqui'nīlh:

—¿Ē tzeyancu'tuna'?

⁷ Tzamā' chi'xcu' kelhtīni'lh:

—Jā tī tī naquimojō nac xcān a'cxni' tasakā'lī. A'cxni' quit ictojōcu'tun palaj tunca tojō ā'chā'tin ē chuntza' quīliskāhuī'can.

⁸ Jesús huanilh:

—Catā'kaqui' ē casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti.

⁹ Palaj tunca tzamā' chi'xcu' tzeyanli ē sacli ixpūtama' ē tzuculh tlā'huan. Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' ixpūjaxcan. ¹⁰ Israelitas tahuanih chi'xcu' tī mātzeyīca:

—Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj ū'tza' tū pūjaxcan. Hui'x jā minī'ni' līpimpā't mimpūtama'.

¹¹ Tzamā' chi'xcu' cākelhtīlh:

—Tī quimātzeyīlh, ū'tza' quihuanilh: “Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti.”

¹² Takelhasqui'nīlh:

—¿Tīyā chi'xcu' tī huanin: “Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti?”

¹³ Tzamā' chi'xcu' jā ixca'tzī tī mātzeyīlh ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtahui'lāna'lh ē Jesús ixcātēlacataxtunī'ttza'. ¹⁴ Ā'līstān Jesús tā'lāmaclalh xaka'tla' nac templo ē huanilh:

—Chuhua'j hui'x tzeya'nī'ta'tza'. Jātza' catla'hua' tū jā tze. Palh hui'x natlahua'pala'ya' tū jā tze, ā'chulā' napātīpala'ya'.

¹⁵ Tzamā' chi'xcu' a'lh ē cāmāca'tzīnīlh israelitas Jesús tī ixmātzeyīnī't. ¹⁶ Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' tū ixpūjaxcan a'cxnī' Jesús tlhualh tzamā' lī'a'cnīn. Ū'tza' tatzuculh talīputzastālani' israelitas ē ixtamaknīcu'tun. ¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—QuinTāta' pō'ktu quilhtamacuj scujmā'lh ē nā ū'tza' quit iclīscuja.

¹⁸ Ū'tza' ā'chulā' talīsītzi'lh israelitas ē ixtalīmaknīcu'tun. Ū'tza' talīsītzi'lh tū tlhualh Jesús tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ū'tza' ā'chulā' talīsītzi'lh hua'chi Dios lītaxtulh a'cxnī' huanli: Dios quinTāta'.

I'Ska'ta' Dios ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit quina'cstu jāla tū ictlahua. Xmān ictlahua ixtalacascuī'nīn quinTāta' Dios. Iclaktzi'n tū tlhualh quinTāta' ē xmān ū'tza' ictlahua. Tū tlhualh quinTāta', nā ū'tza' ictlahua. ²⁰ QuinTāta' quimpāxquī' quit ē quimāsu'yuni' ixlīpō'ktu tū tlhuamā'lh. Naquimāsu'yuni'cus tū ā'chulā' xalaka'tla'. Ū'tza' na'ictlahua ē nalī'a'cnī'yā'tit. ²¹ QuinTāta' mālacastālancuanīnī'n. Nā chuntza' quit iccāmaxquī' ixlatamatca'n tī quit iclacasquī'n. ²² QuinTāta' jā tī putzāna'nī. Xla' quimacamaxquī'nī't līmāpa'ksīn quit na'iccāputzāna'nī. ²³ Chuntza' ixlīpō'ktuca'n naquintalīlakachi'xcuhuī' quit lacxtim chī talakachi'xcuhuī' quinTāta' Dios. Tī jā quilakachi'xcuhuī' jā lakachi'xcuhuī' quinTāta' tī quimacaminī't.

²⁴ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tī takexmata tū icuan ē talīpāhuan tī quimacaminī't, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Xla'ca'n jā caticāmāpātīnīca; taka'lhītza' ixlatamatca'n xasāsti' tū jā makstin catispūtlī. ²⁵ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Mimā'lh'tza' quilhtamacuj ē chuhua'jtza' huā'mā' quilhtamacuj a'cxnī' tī jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n, xla'ca'n natakexmata quintachihuīn quit, i'Ska'ta' Dios. Tī natakexmata quintachihuīn, xla'ca'n nacāmaxquī'can xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. ²⁶ Chuntza' chī quinTāta' Dios mās'tā' latamat, nā i'Ska'ta' tzē namās'tā' latamat. ²⁷ Quimaxquī'nī't līmāpa'ksīn na'icputzāna'nī, ixpālacata quit Chī'xcu' xala' Tālh mā'n. ²⁸ Jā calī'a'cnī'tit tū iccāhuanimā'n. Mimā'lh quilhtamacuj a'cxnī' nīnī'n natakexmata quintachihuīn. ²⁹ Natatā'cxtuyāchi xla'ca'n nac pūtā'cnūn. Tī tatlahualh tū tze, xla'ca'n natalacastālancuana'n ē nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Tī tatlahualh tū jā tze, xla'ca'n natalacastālancuana'n ē nacāmākapātīnīncan.

Jesús māsu'yulh xla' ka'lhī līmāpa'ksīn

³⁰ Jesús cāhuanipāl'h:

—Quit jā ictlahua tū xmān quintapāxuān. Quit icputzāna'nī chuntza' chī quilīmāpa'ksī Dios. Ū'tza' tzej iclīputzāna'nī. Quit jā ictlahua tū quintapāxuān. Ictlahua ixtapāxuān quinTāta' tī quimacaminī't. ³¹ Palh xmān quit quilīmān naquilīchihuīna'ncan ē jā tī ā'chā'tin tī naquilīchihuīna'n, chuntza' jā catī'a'ka'ī'ca tū icuan. ³² Hui'lapāl'h ā'chā'tin tī naquilīchihuīna'n. Quit icca'tzī tū nahuan xla' quimpālacata, ū'tza' ixlicāna'. ³³ Hui'xina'n mākelhasquī'nīnī'nī'ntit Juan. Juan kelhtīnī'lh tū ixlicāna'. ³⁴ Quit jā icmaclacasquī'n nūn chā'tin chī'xcu' tī nalīchihuīna'n quimpālacata. Xmān iccāhuanimā'n tzamā' ixpālacata hui'xina'n na'a'kapūtaxtuyā'tit. ³⁵ Juan xla' hua'chi a'ktin pūmaksko tū ixlama ē ixmāxkakēni'n. Hui'xina'n jā makās lakatītīt chī ixcāmāxkakēni'yān. ³⁶ Juan huanli Dios quimacaminī't. E quit ictlahua tū quimacamaxquī'nī't. Ū'tza' ā'chulā' māsu'yu Dios quimacaminī't. ³⁷ Nā Dios quimacamilh ē līchihuīna'n quimpālacata. Hui'xina'n jā makstin kexpa'tnī'ta'ntit ixtachihuīn ē jā makstin laktzī'nī'ta'ntit Dios. ³⁸ Jā makstin

cātanūni'nī'ta'n ixtachihuīn na milīstacna'ca'n. A'ntza' lītasu'yu hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit palh quit Dios quimacaminī't. ³⁹ Hui'xina'n tzej līkelhtahua'ka'yā'tit ixtachihuīn Dios. Puhua'nā'tit chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Masqui ixtachihuīn Dios līchihuīna'n quimpālacata, ⁴⁰ hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'cu'tunāuj ē chuntza' jā naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilakspuṭli.

⁴¹ 'Quit jā icputza ixtapāxquī'n chī'xcuhuī'n. ⁴² Quit icca'tzī tzej hui'xina'n jā pāxquī'yā'tit Dios. ⁴³ Dios quimaxquī'nī't līmāpa'ksīn. Ū'tza' iclīminī't. Hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj. Palh ixa'cstu ixmilh ā'chā'tin, ū'tza' ixa'ka'ī'tit. ⁴⁴ Hui'xina'n lacasquī'nā'tit cacātapāxquī'n tachi'xcuhuī't ē jā lacapāstacā'tit natlahua'yā'tit tū ixtalacasquī'nīn Dios. Ū'tza' jā lī'a'ka'ī'yā'tit. ⁴⁵ Jā capuhua'ntit na'iccālīmālacsu'yuyān na ixlacatīn quīnTāta'. Tī nacālīmālacsu'yuyān ū'tza' Moisés tī lī'a'ka'ī'ni'yā'tit. ⁴⁶ Palh hui'xina'n a'ka'ī'ni'yā'tit cahuālh tū tzo'kli Moisés, nā quit ixquilā'a'ka'ī'ni'uj. Moisés lītzo'knunī't quimpālacata. ⁴⁷ Palh hui'xina'n jā a'ka'ī'ni'yā'tit tū tzo'kli Moisés, ¿chī naquilālī'a'ka'ī'ni'yāuj tū iccāhuanimā'n?

6

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chī'xcuhuī'n

Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17

¹ Ā'līstān Jesús a'lh ixtuntacut nac mar jā huanican Galilea ē nā huanican Tiberias.

² Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtastālani'nī't ixpālacata ixtalaktzī'nī't lhūhua' lī'a'cnīn tū ixtlahuanī't, a'cxni' ixcāmātzeyīnī't ta'jatatlani'n. ³ Jesús tahua'ca'lh nac sipej ē a'ntza' cātā'tahuī'lh ī'scuju'nī'n. ⁴ Ixtalacatzuna'jītēlha ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pas-cua. ⁵ Jesús laca'a'lh ē cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtalakmimā'nalh. Huanilh Felipe: —Chuhua'j ¿jāchu natamāhuayāuj līhua' tū nacāmāhuī'yāuj huā'mā' tachi'xcuhuī't?

⁶ Jesús ixlītzā'samā'lh Felipe. Jesús, ixca'tzītza' tū natlahua. ⁷ Felipe kelhtīni'lh:

—A'ktu' ciento tumīn jā cati'a'cchā'lh natalīhuā'yankō' macasti'n.

⁸ Ā'chātin ī'scuju'nī' ixtacuhuīni' Andrés, ixtā'tin Simón Pedro, huanilh:

⁹ —Ā'tzā' huī'lh chā'tin ka'hua'cha. Līmin macquitzis pāntzīn ixtla' cebada ē tantu' squī'ti'. ¿Chī nalī'a'cchā'n natalīhuā'yankō' tachi'xcuhuī't?

¹⁰ Jesús huanli:

—Cacāhuani'tit tachi'xcuhuī't catatahuī'lh.

A'ntza' nac cā'seketni' tatahuī'lakō'lh hua'chi a'kquitzis mil chī'xcuhuī'n. ¹¹ Jesús maktīni'lh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcata'tzīn Dios ē cāmaxquī'lh ī'scuju'nī'n. Xlaca'n tamaxquī'lh tī ixtahuī'lāna'lh. Nā chuntza' cāmaxquī'ca squī'ti'. Cāmaxquī'ca chī xlaca'n ixtalacasquī'n. ¹² A'cxni' taka'sli, Jesús cāhuanilh ī'scuju'nī'n:

—Cacāmākēstokkō'tit xalacpītzun. Jā capāxcatlīla'tit.

¹³ Tamākēstokli ē a'cchā'lh pācāujtu' chā'xta lītatzumalh xalacpītzun macquitzis pāntzīn ixtla' cebada. ¹⁴ Tachi'xcuhuī't a'cxni' talaktzī'lh tzamā' lī'a'cnīn tū tlhualh Jesús, xlaca'n tahananli:

—Ixlīcāna' ū'tza' tzamā' ixa'kchihuīna' Dios tī ixmilh nac cā'quilhtamacuj.

¹⁵ Jesús ca'tzīlh ixtalē'ncu'tun ē ixtasāhui'līcu'tun chī ixpuxcu'ca'n. Ū'tza' lītapānūlh ē ixlīmān a'lh nac sipej.

Jesús kelhtlā'huanli xcān

Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52

¹⁶ A'cxni' tzī'satza' ixuanī't, ī'scuju'nī'n tamincha' na ixquilhtūn mar. ¹⁷ Tatojōlh a'ktin nac barco ē ixtapūtacutnu'mā'nalh nac mar. Ixtachā'ncu'tun nac Capernaum. Cā'pucsua'tza' ixuanī't ē Jesús jāna'j ixtaspi'ta. ¹⁸ Palha' tzuculh ū'nun. Ixpuput xcān tzuculh tā'kayāhua. ¹⁹ A'cxni' ixtatlā'huanī'ttza' hua'chi a'kquitzis kilómetro ixlīmakat,

ī'scujnu'nī'n talaktzī'lh Jesús. Ixtalacatzuna'jītēlha nac barco, ē ixkelhtlā'huantēlha xcān. Xlaca'n tājicua'nli. ²⁰ Jesús cāhuanilh:

—Quit Jesús. Jā cajicua'ntit.

²¹ Xlaca'n cā'tapāxuān tamojōlh nac barco. Palaj tunca tachā'lh na ixquilhtūn mar, ixlacatzuna'j Capernaum.

Tachi'xcuhuī't taputzalh Jesús

²² Ixlīlakalī tachi'xcuhuī't ixtalahuī'lāna'ncha' na ixtuntacut mar. Xlaca'n taca'tzīlh xmān a'ktin barco ixuī'lh ē ū'tza' ixtapūtacutnī't ī'scujnu'nī'n Jesús, ē Jesús jā ixcātā'a'nī't.

²³ Makapitzīn barcos xalacstīn ixtamini'ta'ncha' nac Tiberias ē tachilh ixlacatzuna'j jā ixua'canī't pāntzīn a'cxni' māsā'lh tapāxcatca'tzīn Jesús. ²⁴ A'cxni' tachi'xcuhuī't taca'tzīlh Jesús jā'tza' ixuī'lh a'ntza' ē nūn ī'scujnu'nī'n, xlaca'n tatojōlh nac barcos ē ta'a'lh taputza nac Capernaum.

Jesús ū'tza' līhua't tū māsā' latamat

²⁵ A'cxni' tachi'xcuhuī't tatacutcha', tamaclalh Jesús ē takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā'cxni' chita' huā'tzā'?

²⁶ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n laktzī'ntit lhūhua' lī'a'cnīn tū ictlahualh. Jā ixpālacata lī'a'cnīn quilālīputzayāuj. Hui'xina'n huā'yantit ē kelhka'stit. Ū'tza' quilālīputzayāuj. ²⁷ Jā calīscujtit mīlīhua'tca'n tū nasputa. Ā'chulā' caputzatit līhua't tū jā makstīn catisputli. Quit icmāsā' huā'mā' līhua't ixpālacata quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē quīnTāta' Dios quīmāsu'yuchi.

²⁸ Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Chī na'iclītlahuayāuj tū Dios lacasqui'n?

²⁹ Jesús cākelhtīlh:

—Tū Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit, ū'tza' huā'mā': Naquilā'a'ka'ī'ni'yāuj, ixpālacata quit quimacaminī't Dios.

³⁰ Takelhasqui'nīlh:

—¿Tūyā lī'a'cnīn tzē naquilāmāsu'yuni'yāuj ē chuntza' na'iccālī'a'ka'ī'ni'yān? ¿Tūchu natlahua'ya? ³¹ Quinapapana'ca'n tahua'lh tū ixuanican manā nac cā'tzaya'nca tī'ya't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Xla' cāmaxquī'lh ixlīhua'tca'n xala' nac a'kapūn.

³² Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Moisés jā cāmaxquī'lh līhua't tū xala' nac a'kapūn. QuīnTāta' cāmaxquī'yān tū ixlicāna' līhua't xala' nac a'kapūn. ³³ Mīnī'ta'ncha' nac a'kapūn chā'tin tī cāmaxquī' xasāsti' ixlamatca'n tachi'xcuhuī't.

³⁴ Tahuānīlh:

—Caquilāmāxquī'uj pō'ktu quilhtamacuj tzmā' līhua't.

³⁵ Jesús cāhuanilh:

—Quit huā'mā' līhua't. Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixlamatca'n tachi'xcuhuī't. Masqui hui'xina'n huā'yanā'tit, natzi'ncspalayā'tit ē nakelhpūtīpalayā'tit. Palh naquilā'a'ka'ī'ni'yāuj, jā caticāsputni'n tapāxuān. ³⁶ Iccāhuanintza' laktzī'nī'ta'ntittza' lhūhua' lī'a'cnīn tū ictlahualh. Jā a'ka'ī'yā'tit masqui laktzī'nī'ta'ntit. ³⁷ Ixlīpō'ktuca'n tī nacāmālacpuhuanī quīnTāta', naquīntalakmin. Ē tī naquīntalakmin jā icticāmālakaspi'tli. ³⁸ Quit icmīnī'ta'ncha' nac a'kapūn na'ictlahua ixtalacasqui'nīn tī quimacamilh. Jā ictlahua xmān quīntapāxuān. ³⁹ QuīnTāta' tī quimacaminī't lacasqui'n na'iccāmāktaka'lha ixlīpō'ktuca'n tī cāmālacpuhuanī naquīntalakmin. Xla' lacasqui'n na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachīn tū ā'xmān quilhtamacuj. ⁴⁰ Ixtalacasqui'nīn quīnTāta' ū'tza' huā'mā': Ixlīpō'ktuca'n tī natahuan quit ī'Ska'ta' Dios ē naquīntalīpāhuan, nataka'lhī xasāsti'

ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli; ē quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin tū ā'xmān quilhṭamacuj —huanli Jesús.

⁴¹ Israelitas tatzuculh talīchihuīna'n Jesús. Jā cāminī'ni'lh chī huanli Jesús: “Quit līhua't. Quit icmincha' nac a'kapūn.” ⁴² Talāhuanilh:

—¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha José huā'mā' Jesús? Quina'n cālakapasāuj ixtāta' ē ixtzī'. ¿Tū ixpālacata quincāhuaniyān chuhua'j palh nac a'kapūn minī'ta'ncha'?

⁴³ Jesús cāhuanilh:

—Jā chuntza' calālīchihuī'na'ntit. ⁴⁴ Xmān Dios tzē cāmālacpuhuanī tachi'xcuhuī't naquintastālani'. Ē tī naquinta'a'ka'ī'ni' quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin tū ā'xmān quilhṭamacuj. ⁴⁵ Chuntza' huan jā tatzo'knunī't ixa'kchihuīna'nī'n Dios:

Dios nacāmāsu'yuni' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

Ixlīpō'ktuca'n tī natakexmata ixtachihuīn quinTāta' ē chuntza' natalīasca'ta, ē naquintastālani'.

⁴⁶ 'Nūn chā'tin laktzī'nī't quinTāta'. Xmān quit iclaktzī'nī't, ixpālacata icminī'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios. ⁴⁷ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Tī quintalīpāhuan, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli. ⁴⁸ Quit līhua't tū ka'lhī latamat. ⁴⁹ Minapapana'ca'n ixtahua' maná a'cxni' ixtalatlā'huan nac cā'tzaya'nca tī'ya't. Masqui ixtahua' maná, tanīlh. ⁵⁰ Quit iccālītā'chihuīna'mā'n līhua't tū minī'ta'ncha' nac a'kapūn. Quit huā'mā' līhua't. Tī quinta'a'ka'ī'ni' jā makstin catitanīlh. ⁵¹ Quit xalakahuan līhua't tū minī'ta'ncha' nac a'kapūn. Tī natahua' huā'mā' līhua't jā makstin catitaspuṭli. Līhua't tū na'iccāmaxquī', ū'tza' quimacni' ē chuntza' natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n —huanli Jesús.

⁵² Israelitas tatzuculh talālītā'chihuīna'n ē talāhuanilh:

—¿Chī līlāh huā'mā' chī'xcu' naquincāmaxquī'yān ixmacni' nahua'yāuj?

⁵³ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Palh hui'xina'n jā nahua'yā'tit quimacni' ē quinka'lhni', jā catika'lhī'tit xasāsti' milatamatca'n. ⁵⁴ Tī natahua' quimacni' ē quinka'lhni', xla'ca'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catispuṭli. Quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin ā'xmān quilhṭamacuj. ⁵⁵ Quimacni' xatze līhua't ē quinka'lhni' xatze līko'tnuncan. ⁵⁶ Xla'ca'n tī natahua' quimacni' ē quinka'lhni', lacxtim naquintatā'tahuī'la. ⁵⁷ Quimacaminī't quinTāta'. Quit xalakahuan ixpālacata quinTāta' xalakahuan. Nā chuntza' na'iccāmālakahuanī tī natahua' quimacni'. ⁵⁸ Quit huā'mā' līhua't tū mincha' nac a'kapūn. Jā chuntza' chī maná tū tahuah'lh minapapana'ca'n. Masqui minapapana'ca'n tahuah'lh maná, tanīlh. Tī natahua' huā'mā' līhua't tū iccālītā'chihuīna'mā'n, nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli.

⁵⁹ Jesús huanli huā'mā' a'cxni' ixcāmāsu'yuni'mā'lh nac templo nac Capernaum.

Cāmāsu'yuni'ca chuntza' chī natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli

⁶⁰ A'cxni' takexmātlī huā'mā', lhūhua' tī ixtastālani'mā'nālh Jesús talāhuanilh:

—Palha' huā'mā' tachihuīn ē jātza' kexmatcu'tunāuj.

⁶¹ Jesús ixca'tzī ī'scujnu'nī'n ixtalīchihuīna'mā'nālh ē jā ixcāminī'ni' ixtachihuīn. Ē xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Ē jā cāminī'ni'yān tū iccāhuaniyān? ⁶² ¿Tūchu ixpuhuanit palh ixlaktzī'ntit Chī'xcu' xala' Tālmā'n tā'kayāhuamā'lh jā pūla ixui'lacha'? ⁶³ Tū iccāhuaniyān, ū'tza' jā huanicu'tun ixlīcāna' nahua'yā'tit quinquinīt. Quinquinīt jā caticāmaxquī'n milatamatca'n. Ū'tza' Espīritu Santo tī nacāmaxquī'yān xasāsti' milatamatca'n. Tū iccāhuanincus, ū'tza' māsuyu chī tzē nalīka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n. ⁶⁴ Huī'lh makapitzīn hui'xina'n tī jā a'ka'ī'yā'tit.

Jesús ixca'tzītza' tī jā ixta'a'ka'ī' ē tī namacamāstā'. ⁶⁵ Huanli:

—Ū'tza' iccālīhuaninī'ta'ntza' nūn chā'tin tzē naquintapa'ksīni' palh quinTāta' jā namālacpuhuanī naquistālani'.

⁶⁶ Ū'tza' lhūhua' talītaspi'tli ē jātza' tastālani'lh Jesús. ⁶⁷ Jesús cākelhasqui'nīlh ixlīkelhacāujtu' ī'scujnu'nīn:

—¿Ē hui'xina'n quilāmakteku'tunāuj?

⁶⁸ Simón Pedro kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', ¿tīchu tzē na'ictā'a'nāuj? Mintachihuīn māsu'yu chī na'iclika'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catisputli. ⁶⁹ Quina'n iccā'a'ka'ī'ni'nī'ta'n hui'x Cristo, ī'Ska'ta' Dios tī xalakahuan.

⁷⁰ Jesús cākelhtīlh:

—Quit iccālacsacnī'ta'n minkelhacāujtu'ca'n. Chā'tin tā'scujatza' skāhuī'ni'.

⁷¹ Jesús ixlīchihuīna'mā'lh Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón tī namacamāstā' Jesús, masqui ū'tza' chā'tin ixlīkelhacāujtu' ixuanī't.

7

Ixtā'timīn Jesús jā ixta'a'ka'ī'

¹ A'cxni' tētaxtukō'lh, Jesús a'lh tā'kchoko nac Galilea. Jātza' ixlatā'kchokocu'tun nac Judea ixpālacata israelitas ixtamaknīcu'tun. ² Ixtalacatzuna'jītēlhatza' cā'tani' tū huanican ixla' mū'xta'ka' tū ixtatlahua israelitas. ³ Ē ixtā'timīn Jesús tahuanihl:

—Jā catamakxtekti huā'tzā'. Capittza' nac Judea ē chuntza' mintachi'xcuui't nata-laktzī'n tū tlahua'pā't. ⁴ Tī lacasqui'n nalakapascan jā tū catitlahualh cā'lakatzē'k. Palh ixlīcāna' tū tla'hua'ya' hui'x, catla'hua' na ixlacatīnca'n tachi'xcuui't.

⁵ Nūn chu ixtā'timīn jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús. ⁶ Jesús cāhuanilh:

—Jāna'j chīn quilhtamacuj a'cxni' na'ica'n nac Judea. Hui'xina'n tzē napinā'tit a'cxni' napincu'tunā'tit. ⁷ Hui'xina'n jāla caticātaquiclhaktzī'n. Quit quintalīquiclhaktzī'n iccāhuanimā'lh jā tze tū tatlahuamā'nalh. ⁸ Capintit hui'xina'n jā lamā'lh cā'tani'. Quit jāna'j icti'a'lh ixpālacata jāna'j chīn quilhtamacuj tū na'icpū'a'n.

⁹ A'cxni' cāhuanikō'lh ixtā'timīn, Jesús tachokolh nac Galilea.

Jesús a'lh jā ixlamā'lh cā'tani'

¹⁰ A'cxni' ixta'a'ni'ttza' ixtā'timīn Jesús, nā xla' hua'chi tzē'k a'lh jā ixlamā'lh cā'tani'.

¹¹ Israelitas ixtaputza Jesús jā ixlamā'lh cā'tani' ē ixtalīkelhasqui'nīni'n:

—¿Jāchu huī'lh tzamā' chī'xcu'?

¹² Lhūhua' tī tzē'k ixtalīchihuīna'mā'nalh. Makapitzīn ixtahuan: “Tzeya chī'xcu'.” Ē makapitzīn ixtahuan: “Jā tzeya chī'xcu'; a'kskāhuī'nin.”

¹³ Ē lītze'k ixtalīchihuīna'n ixpālacata ixtajicua'ni' lī'israelita.

¹⁴ A'cxni' i'tāttza' ixlamā'lh cā'tani', Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cāmāsu'yuni'. ¹⁵ Israelitas talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—¿Chī tzej līca'tzī huā'mā' chī'xcu'? Jā maktin kelhtahua'ka'nī't.

¹⁶ Jesús cākelhtīlh:

—Tū icmāsu'yu quit jā quintalacapāstacni'. Ixtalacapāstacni' tī quimacaminī't. ¹⁷ Palh tī tlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n, naca'tzī palh icmāsu'yumā'lh ixtalacapāstacni' Dios, ē jā xmān quintalacapāstacni'. ¹⁸ Tī chihuīna'n xmān ixtalacapāstacni', lacasqui'n calakachi'xcuui'ca. Tī lacasqui'n nalakachi'xcuui'can tī macaminī't, nahuan tū ixlīcāna'. Jā cati'a'kskāhuī'nīlh.

¹⁹ 'Moisés cāmāxqui'n līmāpa'ksīn ē jā mākentaxtūyā'tit tzamā' līmāpa'ksīn. ¿Ē tū ixpālacata quilālīmaknīcu'tunāuj?

²⁰ Tachi'xcuui't takelhtīlh:

—Hui'x chuya'ya'. ¿Tīchu maknīcu'tunān?

²¹ Jesús cāhuanilh:

—Milīpō'ktuca'n lī'a'cnī'yā'tit tū ictlahualh tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²² Moisés cāmāsu'yuni'n tahuilat tū huanican circuncisión (masqui xapūla quinapapana'ca'n chuntza' ixtatlahua). Ū'tza' hui'xina'n līchu'cuyā'tit chā'tin ska'ta' tī xaka'hua'cha,

masqui ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²³ Chuntza' mākentaxtūyā'tit tū huanli Moisés ē chu'cuyā'tit chā'tin ska'ta' tī xaka'hua'cha, masqui ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit, ¿tū xpālacata līsītzyā'tit icmātzeyīlh chā'tin ta'jatatlani' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? ²⁴ Hui'xina'n quilāputzāna'nīyāuj xpālacata puhua'nā'tit jā tze tū ictlahualh. A'cxni' naputzāna'nī'yā'tit ā'chā'tin, ixlacasqui'nca naputzāna'nī'yā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n —huanli Jesús.

Jesús cāhuanilh jā xala'

²⁵ Tatzuculh talākelhasqui'nīn xalanī'n nac Jerusalén:

—¿Ē jā ū'tza' tī putzacan maknīcu'tuncan? ²⁶ Calaktzī'ntit chī chihuīna'mā'lh nac cā'lhūhua'latatīn ē jā tū tahananī xanapuxcu'nu'. ¿Ē talacpuhuan huā'mā' Cristo tī Dios lacsacnī't? ²⁷ A'cxni' namin Cristo nūn chā'tin catica'tzīlh jā naminācha'. Quina'n ca'tzīyāuj jā xala' huā'mā' chī'xcu'.

²⁸ Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn jā ixcāmāsu'yuni'mā'lh xaka'tla' nac templo. Palha' cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālakapasāuj ē nā ca'tzīyā'tit jā icminī'ta'ncha'. Quit jā icminī't quina'cstu. Tī quimacaminī't xla' ixlīcāna' ē jā lakapasā'tit hui'xina'n. ²⁹ Quit iclakapasa xpālacata a'ntza' icmincha' ē ū'tza' quimacamilh.

³⁰ Palaj tunca ixtachī'lē'ncu'tun. Nūn chā'tin tī chī'palh xpālacata jāna'j ixchā'n ixquilhtamacuj. ³¹ Ē līlhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh ē tahananli:

—Palhāsā' huā'mā' Cristo. ¿Ē Cristo a'cxni' namin ē ā'chulā' natlahua lī'a'cnīn ē jā huā'mā'?

Fariseos tamacā'lh policía nachī'lē'ncan Jesús

³² Fariseos takexmatli chī tzē'k ixtalīchihuīna'n Jesús tachi'xcuhuī't. Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' tamacā'lh xpolicíaca'n natachī'lē'n Jesús. ³³ Jesús cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—Jātza' lakma'j icticātā'latamān. Palajtza' na'iclaka'n tī quimacaminī't. ³⁴ Hui'xina'n naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj. Jāla catichipintit jā quit na'ica'n.

³⁵ Israelitas talākelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu na'a'n palh jāla catimaclauj? Palhāsā' nacālaka'n israelitas tī tatā'huī'lāna'ncha' griegos ē nacāmāsu'yuni' griegos. ³⁶ Quincāhuanin: “Naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj, xpālacata jāla catichipintit jā na'ica'n quit.” ¿Tūchu huanicu'tun huā'mā' tachihuīn?

Xcān tū māsā' latamat

³⁷ Tū ā'xmān quilhtamacuj ixla' cā'tani' tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, tzamā' quilhtamacuj Jesús tāyalh ē palha' chihuīna'lh:

—Tī takelhpūtī, caquintalakmilh ē catahua'lh. ³⁸ Tī quinta'a'ka'ī'ni' nataka'lhī hua'chī mu'sni' na ixlīstacna'ca'n ē natā'cxtuni'yāchi lhūhua' xcān tū māsā' latamat. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

³⁹ Jesús ixuanicu'tun tī nata'a'ka'ī' natamaktīni'n Espíritu Santo. Jāna'j ixmin Espíritu Santo xpālacata Jesús jāna'j ixa'n nac a'kapūn.

Jā lacxtim ixuanī't ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't

⁴⁰ A'cxni' tachi'xcuhuī't takexmatli huā'mā' tachihuīn, makapitzīn tahananli:

—Ixlīcāna' huā'mā' Jesús ixa'kchihuīna' Dios tī naquincālakminān.

⁴¹ Ā'makapitzīn tahuampāl:

—Ū'tza' huā'mā' Cristo.

Ā'makapitzīn tahuampāl:

—Cristo jā catimincha' nac Galilea. ⁴² Cristo ī'xū'nātā'nat David. Ē natahui'la nac Belén jā xala' ixuanī't David. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

⁴³ Ū'tza' jā lacxtim ixtalīlacapāstaca xpālacata Jesús. ⁴⁴ Makapitzīn ixtachī'lē'ncu'tun ē nūn chā'tin chī'palh.

Māpa'ksīni'nī'n jā ixta'a'ka't'ni' Jesús

⁴⁵ Policías talaka'mpāl̄h fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni'. Cākelhasqui'nīca:

—¿Tū ixpāl̄acata jā līlī'ta'ntit?

⁴⁶ Policías takelhtīni'lh:

—Jā maktin ickexmatnī'tauj nūn chā'tin chī'xcu' tī chihuīna'n chī huā'mā' chī'xcu'.

⁴⁷ Fariseos takelhtīni'lh:

—Palhāsā' nā hui'xina'n cāta'a'kskāhuī'nī'ta'ntza'. ⁴⁸ Jā a'ka't'ni'nī't Jesús nūn chā'tin xapuxcu' ē nūn chā'tin fariseo. ⁴⁹ Catihuāl̄h tachi'xcuhuī't tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dīos nacāmāl̄akspūtūcan.

⁵⁰ Nicodemo tī ixlakminī't Jesús cā'tzī'sni', xla' nā fariseo ixuanī't. Xla' cāhuanilh:

⁵¹ —Jāla catimakapātīnīuj chā'tin chī'xcu' palh jā pūla naca'tzīyāuj tū laclē'n ē palh jā pūla namakxtekāuj nachihuīna'n. Chuntza' tatzo'knī' nac līmāpa'ksīn.

⁵² Ā'makapitzīn fariseos tahuanilh Nicodemo:

—¿Ē nā hui'x xala' nac Galilea? Hui'x cakelhtahua'ka' ixtachihuīn Dīos ē naca'tzīya' jā makstin minī'ta'ncha' nac Galilea chā'tin ixa'kchihuīna' Dīos.

⁵³ Palaj tunca ta'a'lh na ixchicca'n.

8

Puscāt tī xamaklani'

¹ Jesús a'lh nac sipej jā ixuanican Olivos. ² Ixlīlakalī tzi'saj Jesús a'lh xaka'tla' nac templo. Ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't talakminkō'lh. Xla' tahuī'lh ē tzuculh cāmāsu'yuni'.

³ Fariseos ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn talīmini'lh Jesús chā'tin puscāt. Tzamā' puscāt quītā'maclaca chā'tin chī'xcu' ē chī'paca. Yāhuaca a'ntza' na ixlacpu'itātca'n tī ixtahuī'lāna'lh. ⁴ Tahuanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', huā'mā' puscāt tā'maclaca chā'tin chī'xcu'. ⁵ Līmāpa'ksīn tū quincāmaxquī'nī'ta'n Moisés, ū'tza' quincāmāsu'yuni'yān nacucta'lamaknīyāuj chā'tin puscāt tī chuntza' la. Hui'x, ¿chī hua'na'?

⁶ Xlaca'n tahuanilh Jesús huā'mā' xmān talīputzāna'nīcu'tun ē chuntza' tzē na-talīmālapapū'. Jesús taquilhpūtāl̄h ē tzuculh lītzo'knun ixmacan nac ti'ya't. ⁷ Ā'chulā' ixtakelhasqui'nī ē xla' tā'clhsajli ē cāhuanilh:

—Chā'tin chī hui'xina'n tī jā tū laclē'n ū'tza' pūla cacucta'lal̄h tzamā' puscāt.

⁸ Jesús taquilhpūtāpāl̄h ē lītzo'knumpāl̄h ixmacan nac ti'ya't. ⁹ A'cxni' takexmatli huā'mā', nā xlaca'n tamakca'tzīl̄h ixtalacclē'n. Tatzuculh ta'a'n tī ā'chulā' kōlu'ntza' ē makapitzīn chā'tunu' chā'tunu' ta'a'nkō'lh. Xlīmān tamakxtekli Jesús ē tzamā' puscāt.

¹⁰ Jesús tā'clhsajli ē kelhasqui'nīl̄h:

—¿Jāchu tayāna'lh tī ixtamāl̄acsu'yumā'na'n? ¿Nūn tī chā'tin tī makapātīnīnī'ta'n?

¹¹ Xla' huanli:

—Nūn chā'tin, Māpa'ksīni'.

Jesús huanilh:

—Nūn quit icmakapātīnīnān. Capit ē jātza' ā'makstin titlahua'ya' tū jā tze.

Jesús taxkaket nac cā'quilhtamacuj

¹² Jesús cātā'chihuīna'mpāl̄h tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh:

—Quit iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't. Chuntza' quit taxkaket. Tī naquintastāl̄ani' jā catitalatā'kchokolh nac cā'pucsua'. Quit na'iccāmāxkakēni'ni' ixlatamatca'n.

¹³ Fariseos tahuanilh:

—Hui'x mintalacapāstacni' līchihuīna'na'. Chuntza' jā tū līmacuan mintachihuīn.

¹⁴ Jesús cākelhtīl̄h:

—Quit tū icuan, ū'tza' ixlīcāna' masqui quit quina'cstu quilīchihuīna'ncan. Quit icca'tzī jā icminī'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala. Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit jā icminī'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala. ¹⁵ Hui'xina'n līputzāna'nā'tit xmān tū laktzī'nā'tit. Quit jā tī tī icputzāna'nī.

¹⁶ Palh quit xa'icputzāna'nīlh, na'icputzāna'nī chuntza' chī ixlīcāna'. Quit jā quilīmān icputzāna'nī. QuinTāta' tī quimacaminī't ū'tza' quintā'putzāna'n. ¹⁷ Chuntza' tatzo'kni' na milīmāpa'ksīnca'n: A'cxni' chā'tu' chī'xcuhui'n līlacxtīm tamālactzeyī, ū'tza' huā'mā' tū ixlīcāna'. ¹⁸ Quit iclīmāsu'yu quimpālacata. Hui'lapālh ā'chā'tin tī līmāsu'yu quimpālacata. Ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' quimacaminī't.

¹⁹ Takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu hui'lacha' mintāta'?

Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n jā quilālakapasāuj ē nā jā lakapasā'tit quinTāta'. Palh ixquilālakapasui, nā quinTāta' ixlakapastit hui'xina'n.

²⁰ Jesús huanli huā'mā' a'cxni' ixmāsu'yumā'lh xaka'tla' nac templo jā ixmāquī'can tumīn. Nūn chā'tin puhuanli nachī'lē'n ixpālacata jāna'j ixchā'ni' ixquilhtamacuj tū napūchī'lē'ncan.

Jāla catita'a'lh jā ixa'mā'lh Jesús

²¹ Jesús ā'maktin cāhuanipālh:

—Quit na'ica'n. Hui'xina'n naquilāputzayāuj. A'cxni' nanīyā'tit hui'xina'n naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Jāla catipintit jā na'ica'n quit.

²² Israelitas tahuanli:

—Palhāsā' ixa'cstu namaknīcan ē ū'tza' lihualh jāla cati'a'uj jā na'a'n.

²³ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n xala' nac cā'ti'ya'tna', ē quit xala' nac tālhmā'n. Hui'xina'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ²⁴ Ū'tza' iccālīhuanin a'cxni' nanīyā'tit naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj a'cxni' iccāhuaniyān tī quit. Chuntza' nalika'lhī'yā'titcus mincuentaca'n a'cxni' nanīyā'tit.

²⁵ Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu hui'x'?

Jesús cākelhtīlh:

—Iccāhuaninī'ta'ntza' xapūla. ²⁶ Quit tzē na'icuan lhūhua' mimpālacataca'n ē tzē na'icpūtzāna'nīyān lhūhua' tū tlahuapā'na'ntit tū jā tze. Tī quimacaminī't, xla' huan tū ixlīcāna'. Tū quihuanī, xmān ū'tza' iccāhuanī tachi'xcuhui't.

²⁷ Xlaca'n jā ixtaca'tzī Jesús ixlīchiuīna'mā'lh Dios, xaTāta'. ²⁸ Ū'tza' cālīhuanilh Jesús:

—A'cxni' hui'xina'n naquilāmā'ka'yāhuayāuj tālhmā'n, hasta a'cxni' naca'tzīyā'tit tīchu quit. Quit Chī'xcu' xala' Tālhmā'n. Naca'tzīyā'tit quit jā tū ictlahua quina'cstu. Xmān icuan tū quimāsu'yuni'nī't quinTāta'. ²⁹ Tī quimacamilh, xla' quintā'huī'lh. Jā quimakx-teknī't quina'cstu, ixpālacata quit pō'ktu quilhtamacuj ictlahuamā'lh tū ixtalacasqui'nīn.

³⁰ A'cxni' Jesús huanli huā'mā', lhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh.

Tī ixlacstīn Dios ē tī jā ixlacstīn

³¹ Jesús cāhuanilh israelitas tī ixta'a'ka'ī'ni'mā'nalhcus:

—Hui'xina'n palh naquilākexpa'tni'yāuj quintachiuhīn, chuntza' hui'xina'n ixlīcāna' quiscujnu'nī'n. ³² Nalakapasā'tit tū ixlīcāna'. Tū ixlīcāna' nalīlaktaxtuyā'tit hui'xina'n.

³³ Xlaca'n takelhtīlh:

—Quina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham. Nūn makstin quincātataamāhuanī'ta'n. ¿Tū ixpālacata hua'na' hui'x na'iclaktaxtuyāuj?

³⁴ Jesús cāhuanilh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Tī tlaha tū jā tze, chuntza' chī chā'tin tasācua' tī tamāhuacani't, ixpālacata jāla makxteka tū jā tze. ³⁵ Xatataamāuj tasācua' jā chuntza' chī tī ixlīcāna' ka'hua'cha. Xatataamāuj jā pō'ktu quilhtamacuj catitahui'lal na ixchic ixtēcu' ixpālacata nastā'palacan. Tī ixlīcāna' ixka'hua'cha chā'tin chī'xcu', xla' pō'ktu quilhtamacuj ixka'hua'cha. Jāla catistā'lh. ³⁶ Hui'xina'n hua'chi tī xatataamāuj ixpālacata

jāla makxtekā'tit tū jā tze. Ī'ska'ta' Dios tzē nacāmaktāyayān hui'xina'n ē chuntza' tzē nalīmakxtekā'tit tū jā tze. Chuntza' jātza' catitahuī'la'tit hua'chi xatata māuj. ³⁷ Masqui hui'xina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham, quīlāmāknīcu'tunāuj xpālacata jā a'ka'ī'yā'tit tū iccāhuaniyān. ³⁸ Quit iclīchihuīna'n tū quīmāsu'yuni'nī't quīnTāta'. Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū cāhuaninī'ta'n mīntāta'ca'n.

³⁹ Xlaca'n takelhtīlh:

—Quīntāta'ca'n, ū'tza' Abraham.

Jesús cāhuanilh:

—Palh ixlīcāna' cahuālh hui'xina'n ixlacstīn Abraham, chuntza' ixtlahua'tit chī ixtlahua Abraham. ⁴⁰ Hui'xina'n quīlāmāknīcu'tunāuj masqui quit iccāhuaniyān tū ixlīcāna' tū Dios quīmāsu'yuni'nī't. Abraham jā chuntza' ixtlahua chī hui'xina'n tlahua'yā'tit.

⁴¹ Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit tū tlahua mīntāta'ca'n.

Xlaca'n tahuanihlh:

—Quīna'n jā xtūka'hua'chan. Icka'lhīyāuj xmān chā'tin quīntāta'ca'n ē ū'tza' Dios.

⁴² Jesús cāhuanilh:

—Palh mīntāta'ca'n cahuālh Dios, hui'xina'n ixquīlāpāxquī'uj xpālacata quit icmīnī'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios ē chuhua'j ā'tzā' icuī'lh. Quit jā icmīlh quīna'cstu talacapāstacni'. Dios ū'tza' tī quīmacamīnī't. ⁴³ Hui'xina'n jā kexpa'tcu'tunā'tit tū icuan. Ū'tza' jā līca'tziyā'tit tū iccāhuanimā'n.

⁴⁴ 'Mīntāta'ca'n hui'xina'n ū'tza' skāhuī'ni'. Hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit ixtalacacqui'nīn. Skāhuī'ni' xla' ū'tza' xamāknīni' hasta ixquīlhtzucut. Xla' jā makstin lacapāstaca tū ixlīcāna' xpālacata jā lakatī tū ixlīcāna'. Xla' huāk tā'ksa'nīn līchihuīna'n xpālacata xla' chuntza' ixtāyat. Xla' a'ksa'nīni' ē xla' ū'tza' mālacatzuculh tā'ksa'nīn.

⁴⁵ Quit iccāhuaniyān tū ixlīcāna' ē hui'xina'n jā quīlā'a'ka'ī'ni'yāuj. ⁴⁶ ¿Tīchu chī hui'xina'n nahuanā'tit palh quit ictlahuanī't tū jā tze? Palh quit iccāhuaniyān tū ixlīcāna', ¿tū xpālacata jā quīlā'a'ka'ī'ni'yāuj? ⁴⁷ Tī ixla' Dios kexmata ixtachihuīn. Hui'xina'n jā ixla' Dios. Ū'tza' jā līkexpa'tcu'tunā'tit —huanli Jesús.

Cristo ixuī'htza' a'cxni' jāna'j ixā'lacatuncuhuī' Abraham

⁴⁸ Israelitas tahuanihlh Jesús:

—Ixlīcāna' chī icuanāuj hui'x samaritano ē ka'lhī'ya' jā tzeya ū'ni'.

⁴⁹ Jesús cākelhtīlh:

—Jā icka'lhī jā tzeya ū'ni'. Quit iclakachi'xcuhuī' quīnTāta' ē hui'xina'n jā quīlālakachi'xcuhuī'yāuj. ⁵⁰ Quit jā quīncuenta palh jā quīlālakachi'xcuhuī'yāuj. Huī'lh chā'tin tī lacacqui'n caquīlakachi'xcuhuī'ca, ū'tza' tī naputzāna'nīkō'. ⁵¹ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān: Tī natamākentaxtū quīntachihuīn xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā makstin catisputli.

⁵² Israelitas takelhtīni'lh:

—Quīna'n icca'tziyāujtza' hui'x ka'lhī'ya' tū jā tzeya ū'ni'. Abraham nīlhtza' ē nā tanīlhtza' ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Hui'x hua'na' tī natamākentaxtū mīntachihuīn jā makstin catitasputli. ⁵³ ¿Ē hui'x ā'chulā' xaka'tla' ē jā quīntāta'ca'n Abraham? Xla' nīlh ē a'kchihuīna'nī'n nā tanīlh. ¿Tīchu hui'x palh jā catinī't?

⁵⁴ Jesús cākelhtīlh:

—Palh quīna'cstu naquīlakachi'xcuhuī'can, jā tū ixtapalh. Tī quīlakachi'xcuhuī' quit, xla' ū'tza' quīnTāta' ē ū'tza' tī hui'xina'n huani'yā'tit mīnDiosca'n. ⁵⁵ Ū'tza', tī hua'nā'tit mīnDiosca'n, jā lakapasā'tit. Ē quit iclakapasa. Palh quit xa'icualh jā iclakapasa, quit xa'iclitaxtulh chā'tin a'ksa'nīni' chuntza' chī hui'xina'n. Quit ixlīcāna' iclakapasa ē quit icmāquī' ixtachihuīn. ⁵⁶ Abraham tī mīmpapca'n ka'lhīlh tapāxuhuān xpālacata ixca'tzī nalaktzī'n a'cxni' xa'icmīlh nac cā'quīlhtamacuj. Xla' laktzī'lh ē līpāxualh.

⁵⁷ Israelitas tahuanihlh Jesús:

—Hui'x jāna'j ka'lhī'ya' nūn i'tāt ciento cā'ta, ¿ē chī līhua'na' palh laktzī'nī'ta'tza' Abraham?

⁵⁸ Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit xa'icui'lhtza' a'cxni' jāna'j ixlacatuncuhuī' Abraham.

⁵⁹ Palaj tunca tasacli chihuix ē ixtalīcucta' lacu'tun. Jesús cātatzē'kni'lh ē chuntza' lītaxtulh xaka'tla' nac templo.

9

Jesús mātzeyīlh chā'tin chī'xcu' tī ixlīlacatuncuhuī'nī't xalakatzī'n

¹ A'cxni' Jesús ixlatlā'huan, laktzī'lh chā'tin chī'xcu' tī ixlīlacatuncuhuī'nī't xalakatzī'n.

² I'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿tū ixpālacata līlacatuncuhuī'lh lakatzī'n huā'mā' chī'xcu'? ¿ē ixpālacata ixcuentaca'n ixtāta' ē ixtzī', o ixpālacata ixcuenta līlakatzī'?

³ Jesús cāhuanilh:

—Jā ixpālacata ixcuenta līlakatzī' nūn ixcuentaca'n ixtāta' ē ixtzī'. Xla' līlacatuncuhuī'lh lakatzī'n ixpālacata chuntza' tzē nalīmāsu'yu ixlītlī'hui'qui Dios a'cxni' namātzeyī. ⁴ A'cxni' xkakacus, tzē scujcan; a'cxni' tzi'suamā'lhtza', jātza' la catiscujca. Nā chuntza' quit ixlacasqui'nca na'ictlahua chuhua'j ixtascujūt tī quīmacaminī't. Namin a'ktin quīlhtamacuj a'cxni' na'ica'n ē jātza' la ca'ictiscujli. ⁵ Quit iccāmāxkakēni'ni' tachi'xcuhuī't līhuan icui'lh nac cā'quīlhtamacuj.

⁶ A'cxni' huanli huā'mā' Jesús chojli nac cā'ti'ya'tna'. Tlahualh macsti'na'j pūtlū'n ē līlacatlahualh na ixlakastapun lakatzī'n. ⁷ Huanilh:

—Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē nalakacha'ka'na'. (Siloé huanicu'tun: Macaminī't.)

Tzamā' lakatzī'n a'lh ē a'ntza' lakacha'ka'nli. A'cxni' chimpāl, tzētza' ixlacahuāna'n.

⁸ Ixtā'līmacchicni' ē tī ixtalaktzī'nī't xapūla a'cxni' lakatzī'n ixuani't, xla'ca'n talāhuanilh:

—¿ē jā ū'tza' huā'mā' chī'xcu' tī i'squi'nīhuā'yan?

⁹ Makapitzīn ixtahuan:

—Ū'tza'.

Ā'makapitzīn ixtahuan:

—Jā ū'tza'. Hua'chī ū'tza' tasu'yu.

Ē ū'tza' huanli:

—Quit tzamā' chī'xcu'.

¹⁰ Takelhasqui'nīlh:

—¿Chī līlāl tzētza' lacahuāna'na' hui'x?

¹¹ Xla' cākelhtīlh:

—Ū'tza' tzamā' chī'xcu' tī huanican Jesús tlahualh pūtlū'n ē quīlīlacatlahualh na quīlakastapun. Quihuanilh: “Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē calakacha'ka'.” Ica'lh ē a'cxni' iclakacha'ka'nkō'lh, tzētza' ixlacahuāna'lh.

¹² Takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu huī'lh tzamā' chī'xcu'?

Xla' cāhuanilh:

—Jā icca'tzī.

Fariseos takelhasqui'nīlh chī'xcu' tī ixlakatzī'

¹³ Cālīmini'ca fariseos tzamā' chī'xcu' tī ixlakatzī'. ¹⁴ Tzamā' quīlhtamacuj tū pūtlahualh pūtlū'n Jesús ē mātzeyīlh lakatzī'n, ū'tza' quīlhtamacuj tū pūjaxcan. ¹⁵ Fariseos ā'maktin takelhasqui'nīpāl:

—¿Chī līlacahuā'na'?

Xla' cākelhtīlh:

—Quīlīlacatlahualh pūtlū'n na quīlakastapun ē iclakacha'ka'nli ē chuhua'j quit tzē ixlacahuāna'n.

¹⁶ Makapitzin fariseos tahuanli:

—Huā'mā' chi'xcu' jā ixla' Dios ixpālacata jā lakachi'xcuhuī' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Ā'makapitzin tahuampāl:

—Tī tlahua tū jā tze, xla' jā catitlahualh lī'a'cnīn chī tlahua huā'mā' chi'xcu'.

Jā lacxtim ixtaka'lhī ixtalacapāstacni'ca'n. ¹⁷ Takelhasqui'nīpāl tāmā' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't:

—¿Chī hua'na' hui'x ixpālacata tāmā' chi'xcu' tī mālacahuānīn?

Xla' huanli:

—Xla' ixa'kchihuīna' Dios.

¹⁸ Israelitas, xla'ca'n jā ta'a'ka'ī'ni'lh palh lakatzī'n ixuanī't ē mālacahuānīca. Cāta'sani'ca ixtāta' ē ixtzī'. ¹⁹ Ē cākelhasqui'nīca:

—¿Ē ū'tza' huā'mā' chi'xcu' minka'hua'chaca'n tī lacatuncuhuī'lh xalakatzī'n? ¿Chī tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j?

²⁰ Ixtāta' ē ixtzī' takelhtīni'lh:

—Quina'n icca'tzīyāuj ū'tza' quinka'hua'chaca'n. Icca'tzīyāuj līlacatuncuhuī'lh lakatzī'n.

²¹ Jā icca'tzīyāuj chī tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j. Jā icca'tzīyāuj tī mālacahuānīlh. Cakelhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chi'xcu'tza'. Māni' ū'tza' tzē nacāhuaniyān.

²² Ixtāta' ē ixtzī' tahuanli chuntza' ixpālacata xla'ca'n ixtajīcua'ni' israelitas. Israelitas ixtalīchihuīna'nī'ttza' natamacxtucan xaka'tla' nac templo tī natahuan Jesús ū'tza' Cristo.

²³ Ū'tza' talīhuanli ixtāta' ē ixtzī': "Cakelhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chi'xcu'tza'."

²⁴ Israelitas tata'sani'pāl ixlīmaktu' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't ē tahuanilh:

—Caquilāhuaniuj ixlīcāna' na ixlacatīn Dios. Quina'n icca'tzīyāuj huā'mā' chi'xcu' tlahua tū jā tze.

²⁵ Xla' cākelhtīlh:

—Quit jā icca'tzī palh tlahua tū jā tze. Xmān icca'tzī xapūla lakatzī'n xa'īcuani't ē chuhua'j iclacahuāna'ntza'.

²⁶ Kelhasqui'nīpalaca:

—¿Tū tlahuani'n? ¿Chī līmālacahuānīn?

²⁷ Xla' cākelhtīlh:

—Iccāhuani'ntza'. Hui'xina'n jā ixkexpa'tcu'tunā'tit. ¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit na'iccāhuani'palayān? ¿Ē nā stālani'cu'tunā'tit nā hui'xina'n?

²⁸ Talakapalalh ē tahuanilh:

—Hui'x stālani'ya' tāmā' chi'xcu'. Quina'n icstālani'yāuj Moisés. ²⁹ Icca'tzīyāuj Dios tā'chihuīna'nli Moisés. Huā'mā' Jesús jā icca'tzīyāuj jā minī'ta'ncha'.

³⁰ Chī'xcu' cākelhtīlh:

—¿Chī līlāl jā ca'tzīyā'tit jā mincha' tāmā' chi'xcu'? Ū'tza' tī quimālacahuānīlh.

³¹ Quina'n ca'tzīyāuj Dios jā cākexmata tī tatlahua tū jā tze. Dios cākexmata tī talakachi'xcuhuī' ē tī tatlahua tū ixtalacasqui'nīn Dios. ³² A'cxni' ixlītzucuni' quilhtamacuj, jā makstin kexmatca chā'tin chi'xcu' mālacahuānī tī lakatzī'n lacatuncuhuī'nī't. ³³ Palh jā Dios ixmacamīlh, jāla tū ixtitlahualh.

³⁴ Tahuanilh:

—Hui'x līlacatuncuhuī'nī'ta' ixlītzumayān tū jā tze. ¿Tū naquilāmāsu'yuni'yāuj quina'n? Tamacxtuca nac kēpūn.

Lakatzī'nī'n tī jā ta'a'ka'ī'

³⁵ Jesús huanica ixtamacxtucanī't tāmā' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't. A'cxni' tā'lāpāxtokli, huanilh:

—¿Ē a'ka'ī'ni'ya' hui'x ī'ska'ta' Dios?

³⁶ Chī'xcu' huanilh:

—¿Tīchu xla'? Caquihua'ni' ē chuntza' tzē na'iclī'a'ka'ī'ni'.

³⁷ Jesús kelhtīlh:

—Hui'x laktzī'nī'ta'tza'. Ū'tza' tī tā'chihuīna'mā'n.

³⁸ Tzamā' chi'xcu' taquilhpūtani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksīni', ica'ka'ī'ni'yān.

³⁹ Jesús huanli:

—Quit icmilh nac cā'quilhtamacuj nalitasu'yu tī ta'a'ka'ī' ē tī jā ta'a'ka'ī'. Quit icmilh nac cā'quilhtamacuj na'iccāmālacahuānī tī xalakatzī'nī'n ē icmilh na'iccāmālakatzī' tī talacahuāna'n.

⁴⁰ Makapitzīn fariseos ixtayāna'lh ixlacatzuna'j. A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, tahuani:

—¿Ē iclakatzī'yāuj quina'n?

⁴¹ Jesús cāhuanilh:

—Palh lakatzī'n cahuālh hui'xina'n, jā ixlīpintit cuenta. Hua'nā'tit hui'xina'n lacahuāna'nā'tit, ē ū'tza' hui'xina'n līlīpinā'tit cuenta.

10

Ixchicca'n borregos

¹ Jesús cāhuanipāl:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: Tī lacatin lactanū na ixchicca'n borregos ē jā lactanū jā yālh xamākelhcha ū'tza' ka'lhāna'. ² Tī lactanū jā yālh xamākelhcha, ū'tza' ixmaktaka'lhna' borregos. ³ Tī maktaka'lhna mākelhcha mālaquī'ni' tī cāmaktaka'lhna borregos ē takexmata ixtachihuīn. Cāmāpācuhi chī tanatunu' ixborrego. Cāmāxtu na ixchicca'n. ⁴ A'cxni' cāmāxtukō' xla' cāpūlani' ē ixlīborregos tastālani' ixpālacata xlaca'n takelhlakapasatza' ixtēcu'ca'n. ⁵ Jā catitastālani'lh tī ā'chā'tin ixpālacata jā takelhlakapasa. Natatzā'lani'.

⁶ Jesús cāhuanilh huā'mā' tachihuīn chī cālīmāsu'yuni'can. Xlaca'n jā taca'tzīlh tū ixcāhuanicu'tuncan.

Jesús hua'chi tī xatze maktaka'lhna' borregos

⁷ Jesús cāhuanipāl:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit chī xamākelhcha jā talactanū borregos. ⁸ Ixlīpō'ktuca'n tī quintapūlani'lh, xlaca'n ka'lhāna'nī'n. Ē borregos jā takexmatni'lh līka'lhāna'nī'n. ⁹ Quit chī mākelhcha. Tī naquinta'a'ka'ī'ni', xlaca'n natapūtaxtu. Na'iccāmaktaka'lhna chī cāmaktaka'lhcan borregos tū natataxtu ē nataputza ixlīhua'tca'n ē natatanūpala.

¹⁰ 'Ka'lhāna' xmān min ka'lhāna'n ē maknīni'n ē mālaksputūnu'n. Quit icminī't na'iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tū ā'chulā' xatze. ¹¹ Quit ā'chulā' xatze ixmaktaka'lhna' borregos. Tī xatze ixmaktaka'lhna' tzej cāmaktaka'lhna ixborregos ē masqui cacālīnīlh. ¹² Tī xmān tasācua', a'cxni' laktzī'n mimā'lh misin, cāmakxteka borregos ē tzā'latāquī' ixpālacata jā tzamā' maktaka'lhna' jā ixta' borregos. Palaj tunca misin cāchi'pa borregos ē cāmakatzā'lakō'. ¹³ Tasācua' tzā'la ixpālacata xmān tasācua' ē jā ixta' borregos, ē xla' jā ixcuenta.

¹⁴ Quit hua'chi xatze maktaka'lhna' borregos. Xatze maktaka'lhna' cālakapasa ixborregos, ē nā quit iccālakapasa quintachi'xcuhi't, ē nā xlaca'n quintalakapasa. ¹⁵ Nā chuntza' quīntāta' quilakapasa ē nā quit iclakapasa. Quit na'iccālīnī quintachi'xcuhi't chuntza' chī maktaka'lhna' borregos cālīnī ixborregos. ¹⁶ Hui'lapāl ā'makapitzīn tachi'xcuhi't tī jāna'j quintalakapasa. Nā ixlacasqui'nca nā xlaca'n na'iccālīmin. Xlaca'n naquintakexmatni'. Chuntza' xlaca'n kēxtim natala quintachi'xcuhi't. Xmān chā'tin ixmaktaka'lhna' nahuan.

¹⁷ 'Quīntāta' quimpāxquī' ixpālacata icmāstā' quilatamat ē quit na'iclahahuampala.

¹⁸ Nūn chā'tin quintimaktīlh quilatamat. Quit icmāstā' ixpālacata icmāstā'cu'tun. Quit icka'lhī talacasqui'nīn ē chuntza' tzē na'icmāstā', ē tzē na'ictayapala. Chuntza' quīlīmāpa'ksīlh quīntāta' —huanli Jesús.

¹⁹ A'cxni' israelitas takexmatli huā'mā' tachihuīn, tatapāpitzini'lh. ²⁰ Makapitzīn ixtahuan:

—¿Tū ixpālacata kexpa'tni'yā'tit huā'mā' chī'xcu' palh ka'lhī jā tze ya ū'ni', ē xla' chuya?

²¹ Ā'makapitzīn huampala tahuani:

—Tī ka'lhī jā tze ya ū'ni', xla' jā chuntza' catichihuīna'nli. ¿Ē tze namālacahuānī chā'tin lakatzī'n jā tze ya ū'ni'?

Israelitas talakmaka'lh Jesús

²² Nac Jerusalén ixtlahuamā'ca cā'tani'. Tzamā' cā'tani' ū'tza' tū ixlīlacapāstaccan a'cxni' ixcāxtlahuakō'canī't xaka'tla' templo makāstza'. Cā'lonkni' ixuanī't. ²³ Jesús ixlatlā'huan na ixtanquilhtīn xaka'tla' templo jā ixuanican Ixtanquilhtīn Salomón. ²⁴ Israelitas tasti'li'hui'līh ē tahuanih:

—¿Hasta jā'cxni' naquilāhuaniyāuj tīchu hui'x? Palh hui'x Cristo xamaktin caquilāhuaniuj.

²⁵ Jesús cākelhtīl:

—Quit iccāhuanintza' ē hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit. Pō'ktu tū ictlahua quit iclītlahua ixlītlī'hui'qui quinTāta'. Ū'tza' lītasu'yu tīchu quit. ²⁶ Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit ixpālacata hui'xina'n jā quintachī'xcuhuī't. ²⁷ Quintachī'xcuhuī't takexmata quintachihuīn chuntza' chī borregos takexmata ixtachihuīn ixtēcu'ca'n. Quit iccālakapasa quintachī'xcuhuī't, ē xla'cā'n quintastālani'. ²⁸ Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā makstin catilakspūtlī. Jā tī chā'tin tze naquīmaktī tī quinta'a'ka'ī'ni'. ²⁹ Quimacamaxquī'nī't quinTāta' ē xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' māpa'ksīni'. Ē nūn tī chā'tin tī tze quintimaktīl tī quinta'a'ka'ī'ni'lh. ³⁰ Quit ē quinTāta' chu chā'tin quina'n.

³¹ Palaj tunca israelitas tasacpāl chihuix ixtalīcucta'lacu'tun. ³² Jesús cāhuanih:

—Ixlītlī'hui'qui quinTāta' quit iclītlahuanī't lhūhua' tū xatze na milacatīnca'n. ¿Ē ū'tza' naquilālīcucta'layāuj?

³³ Israelitas tahuanih:

—Jā ū'tza' icticālīcucta'lan ixpālacata tū lactze tlahuanī'ta'. Na'iccālīcucta'layān ixpālacata hui'x lakmaka'na' Dios ē mālakchipini'cu'tuna'. Hui'x xmān chī'xcu'.

³⁴ Jesús cāhuanih:

—Chuntza' tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Dios: “Hui'xina'n milīpō'ktuca'n diosnu'.” ³⁵ Dios cāmāpācuhih diosnu' tī cāmācamaxquī'lh ixtachihuīn Dios ē huā'mā' tatzo'kni' jā makstin catilactlahuaca. ³⁶ Dios quilacsacī ē quimacamīlh nac cā'quilhtamacuj. ¿Tū ixpālacata quilālīmālacsu'yuyāuj iclakmaka'lh Dios a'cxni' iccāhuanin quit ī'Ska'ta' Dios? ³⁷ Palh quit jā ictlahua chuntza' chī tlahua quinTāta', jā caquilā'a'ka'ī'ni'uj. ³⁸ Palh hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'cu'tunāuj, masqui quit ictlahua chuntza' chī tlahua quinTāta', ca'a'ka'ī'tit tū ictlahua ū'tza' ixlā' Dios. Chuntza' naca'tzīyā'tit hui'xina'n ē na'a'ka'ī'yā'tit xaTāta' ē quit chu chā'tin quina'n.

³⁹ Ē ā'maktin ixtachī'lē'mpalacu'tun ē Jesús cātzā'lanī'lh.

⁴⁰ Palaj tunca Jesús a'lh na ixtuntacut nac Jordán. Chā'lh jā Juan ixmā'kpaxīni'mā'lh xapūla. ⁴¹ Lhūhua' tachi'xcuhuī't talakchīlh Jesús ē xla'cā'n talāhuanih:

—Masqui Juan jā tlhualh lī'a'cnīn, pō'ktu tū ixlīchihuīna'n Jesús, ū'tza' tū ixlīcāna'.

⁴² A'ntza' lhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh Jesús.

11

A'cxni' nīlh Lázaro

¹ Ixui'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' Lázaro. Xla' ixta'jatatla. Xla' ixlahuī'lh a'ktin nac cā'lacchicni' tū huanican Betania. Nā ixtatā'lahui'lāna'lh María ē Marta ixtā'timīn. ² Huā'mā' María ū'tza' tī lītantūtlahualh Jesús xaxcān xa'nat ē lītantūxacalh ixya'j. Lázaro, ixtā'tin María ixta'jatatla. ³ María ē Marta tamāca'tzīnīlh Jesús ē tahuanih:

—Māpa'ksīni', ta'jatatla tī pāxquī'ya'.

⁴ A'cxni' huanica huā'mā' Jesús huanli:

—Huā'mā' ta'jatāt jā catilaknīlh. Ixpālacata tzamā' ta'jatāt nalaktzī'ncan chī ixlīka'tla' Dios, ē nā nalīmāsu'yu chī ixlīka'tla' ī'Ska'ta'.

⁵ Jesús ixcāpāxquī' Marta ē María ē nā Lázaro. ⁶ A'cxni' huanica Lázaro ixta'jatātla, Jesús tachokopālh jā ixuī'lh ā'a'ktu' quilhtamacuj. ⁷ Ā'līstān cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ca'a'uj nac Judea.

⁸ Ī'scujnu'nī'n tahuanihl:

—Māpa'ksīni', israelitas xalanī'n nac Judea jāna'j makās ixtacucta'lamaknīcu'tunān. Ē hui'x pīmpalacu'tuna'tza'.

⁹ Jesús cāhuanilh:

—A'ktin quilhtamacuj ka'lhī a'kcāujtu' hora. Palh chā'tin latlā'huan cā'cuhuīni', jā cati'a'kche'kxlalh ixpālacata xkakana'n. ¹⁰ Palh chā'tin latlā'huan cā'tzī'sni', xla' a'kche'kxla ixpālacata jā ka'lhī taxkakēt. Ixlasqui'nca na'ica'n chuhua'j. Jā tū quinti'a'nani'lh hasta na'ictitlahuakō' quintascujūt.

¹¹ Ā'līstān Jesús cāhuanilh:

—Lázaro, quinamigoca'n lhtatamā'lh ē quit na'ica'n na'icmālakahuanī.

¹² Ī'scujnu'nī'n tahuanihl:

—Māpa'ksīni', palh lhtatamā'lh, natzeyan.

¹³ Jesús ixcāhuanicu'tun Lázaro ixnīnī'ttza'. Ī'scujnu'nī'n ixtapuhuan Jesús ixcāhuanimā'lh xmān ī'lhtatamā'lh. ¹⁴ Ū'tza' tzej cālīhuanikō'lh:

—Lázaro nīnī'ttza'. ¹⁵ Xalītze jā xa'icuī'lh a'ntza' quit. Chuntza' xatze mimpālacataca'n. Chuntza' nali'a'ka'ī'yā'tit. Chuhua'j ca'a'uj jā mā'cha' Lázaro.

¹⁶ Tomás, tī ixuanican Līstu', cāhuanilh ā'makapitzīn scujnu'nī'n:

—Nā catā'a'uj Jesús. Nanīyāuj lacxtim.

Jesús nacāmālacastālancuanī tachi'xcuhuī't

¹⁷ A'cxni' chā'lh Jesús, māca'tzīnīca tā'ti'ma'jtza' ixa'cnū Lázaro. ¹⁸ Betania hua'chi a'ktu'tun kilómetro ixuanī't ixlīmakat nac Jerusalén. ¹⁹ Lhūhua' israelitas ixtalakminī't Marta ē María. Tatastokli ixpālacata ixnīnī't ixtā'tinca'n. ²⁰ Marta, a'cxni' ca'tzīlh ixchā'ntēlhatza' Jesús, palaj tunca milh lakapāxtoka. María tachokolh nac chic. ²¹ Marta huanilh Jesús:

—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' huā'tzā', jā ixtinīlh quintā'tin. ²² Quit icca'tzī, masqui chuhua'j, Dios namaxquī'yān pō'ktu tū nasqui'ni'ya'.

²³ Jesús huanilh:

—Mintā'tin nalacastālancuana'mpala.

²⁴ Marta huanilh:

—Quit icca'tzī nalacastālancuana'mpala a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj.

²⁵ Jesús huanilh:

—Quit tī na'iccāmālacastālancuanī tachi'xcuhuī't ē quit na'iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n. Tī quintalīpāhuan, masqui catanīlh, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

²⁶ Tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n ē quintalīpāhuan, jā makstin catitasputli. ¿Ē hui'x jā a'ka'ī'ya' huā'mā'?

²⁷ Marta huanilh:

—Jē, Māpa'ksīni'. Quit ica'ka'ī' hui'x ī'Ska'ta' Dios, ē hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nāuj.

Jesús calhuanli ixlacatzuna'j nac pūtā'cnūn

²⁸ Marta, a'cxni' huanli huā'mā', a'lh ta'sani' María ixtā'tin. Lakatzē'k huanilh:

—Chuhua'j chilhtza' Māpa'ksīni' ē ta'sani'yān.

²⁹ A'cxni' kexmatli huā'mā', María palaj tunca tāyalh ē laka'lh Jesús. ³⁰ Jesús jāna'j ixtanū nac cā'lacchicni'. Ixlayālhcus jā quīpāxtokli Marta. ³¹ Israelitas ixtatā'lahui'lāna'lh María nac chic ē ixtamāmakxtokmā'nalh. A'cxni' talaktzī'lh María chī tāyalh ē palaj tunca a'ntāquī'lh, xlaca'n tastālani'lh. Ixtapuhuan a'mā'lh calhuan nac pūtā'cnūn.

³² María a'cxni' lakchā'lh Jesús, tatzokostani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' huā'tzā', jā ixtinilh quintā'tin.

³³ Jesús laktzī'lh tzuculh calhuan María ē israelitas tī ixtatā'mimā'nalh. Lhpipelineklalh ē līpuhuanli. ³⁴ Cākelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu mā'cnū'tit?

Tahuanilh:

—Māpa'ksīni', cata't laktzī'na'.

³⁵ Jesús calhuanli. ³⁶ Israelitas talāhuanilh:

—Calaktzī'ntit chī ixpāxquī'.

³⁷ Ā'makapitzīn tahuani:

—Ū'tza' huā'mā' tī mālacahuānīlh lakatzī'n. ¿Ē jāla ixtlahualh Lázaro jā ixtinilh?

Lázaro lacastālancuana'nli

³⁸ Jesús līpuhuampāl hā'maktin. Chā'lh nac pūtā'cnūn. A'ktin lhu'cu' ixtlahuacani't ē ixlīlakatalacani't a'ktin chihuix. ³⁹ Jesús huanli:

—Camāpānū'tit chihuix.

Marta, ixtā'tin nīn, huanilh:

—Māpa'ksīni', ka'lhī a'ktā'ti' quilhtamacuj nīn't ē chuhua'j pu'csantza'.

⁴⁰ Jesús huanilh:

—¿Ē jā icuanin palh na'a'ka'ī'ya', nalaktzī'na' ixlītli'hui'qui Dios tū natlahua?

⁴¹ Palaj tunca māpānūca chihuix. Jesús talacayāhualh nac tālmā'n ē huanli:

—Tāta', icmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata hui'x quinkexpa'tni'nī'ta'. ⁴² Quit icca'tzī tihua'na' quinkexpa'tni'ya'. Quit icuaniyāntza' ixpālacataca'n tachi'xcuui't tī tahuilāna'lh huā'tzā' xla'ca'n chuntza' nata'a'ka'ī' hui'x quimacata'nī'ta'.

⁴³ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús palha' huanli:

—¿Lázaro, cataxtu!

⁴⁴ Ta'a'cxtulh tī xanīntza' ixuanī't. Ixlīmakchī'canī't ē ixlīlacchī'canī't ē ixlīlakatlapacani't lu'xu'. Jesús cāhuanilh:

—Calacxcutit ē camacaxcutit ē chuntza' camakxtektit.

Talīchihuīna'nli natachi'pa Jesús

Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2

⁴⁵ A'cxni' talaktzī'lh Jesús tū tlahualh, ta'a'ka'ī'lh lhūhua' israelitas tī ixtamāmakxtokmā'nalh María. ⁴⁶ Makapitzīn talaka'lh līfariseos ē cāhuanica tū ixtlahuani't Jesús. ⁴⁷ Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nī'n talāmāstokli ē talāhuanilh:

—¿Tū natlahuayāuj chuhua'j? Huā'mā' chī'xcu' tlahuamā'lh lhūhua' lī'a'cnīn. ⁴⁸ Palh jā tū natlahuani'yāuj, nata'a'ka'ī'ni'kō' ū'tza', ē xanapuxcu'nu' romanos natamin ē natalactlahua xaka'tla' templo ē quincā'lacchicni'ca'n.

⁴⁹ Chā'tin chī ū'tunu'n ixuanican Caifás. Xla' ū'tza' xapuxcu' pālej ixuanī't tzamā' cā'ta. Cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit. ⁵⁰ Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' tze palh chā'tin chī'xcu' nanī quimpālacataca'n. Chuntza' ixlīpō'ktu cā'lacchicni' jā catilakspu'tlī.

⁵¹ Tū huanli Caifás, jā ixa'cstu ixtalacapāstacni'. Caifás xapuxcu' pālej ixuanī't tzamā' cā'ta, ē Dios māhuanīlh chī Jesús nalinī ixpālacataca'n tachi'xcuui't. ⁵² Jā xmān israelitas ixticālīnīlh; nā ixlīpō'ktuca'n xala' makat, ē ū'tza' tzē nacālīmākēxtimī ē kēxtim natala.

⁵³ Tzamā' quilhtamacuj xanapuxcu'nu' israelitas tatzuculh talīchihuīna'n chī tzē natalīmāknī Jesús.

⁵⁴ Ū'tza' Jesús jā'tza' ixcālītasu'yuni' israelitas. Taxtulh nac Judea ē a'lh ā'latin cā'lacchicni' tū ixuanican Efraín, na ixlacatzuna'j nac cā'tzaya'nca tī'ya't. A'ntza' cātā'tahuī'lh ī'scujnu'nī'n.

⁵⁵ Ixtalacatzuna'jītēlhatza' ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'tani', lhūhua' tachi'xcuui't ta'a'lh nac Jerusalén natatalacpa'lha chuntza'

chī ixtahui'latca'n. ⁵⁶ Xlaca'n ixtaputza Jesús. A'cxni' ixtatanūmā'nalhtza' xaka'tla' nac templo, ixtalākelhasqui'nī:

—¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Namin Jesús o jā catimilh?

⁵⁷ Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ixtamāstā'nī't līmāpa'ksīn palh ixuī'lh tī ixca'tzī jā ixuī'lh Jesús, cacāmāca'tzīnīca ē chuntza' tzē nalīchi'pacan.

12

Chā'tin puscāt lītlahualh xaxcān xa'nat ixtujan Jesús

Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9

¹ Ixtalacatzuna'jītēlhatza' cā'tani' tū ixuanican pascua. Xmān a'kchāxan quilhtamacuj ī'sputa. Jesús a'lh nac Betania jā ixuī'lacha' Lázaro tī ixmālacastālancuanīnī't. ² A'ntza' cāxtlahuaca ixlīhua' Jesús. Marta ixcāmaxquī' expulātuca'n. Lázaro ē makapitzīn lacxtim ixtatā'hui'lāna'lh Jesús jā ixtahuā'yamā'nalh. ³ María līmīlh i'tāt litro xaxcān xa'nat nardo tū mu'csun ē lhūhua' ixtapalh. Lītantūtlahualh Jesús ē palaj tunca lītantūxacalh ixya'j. Ixlīpūchakānmu'csun chīc. ⁴ Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón, tī nā ī'scujni' ixuanī't ē tī namacamāstā' Jesús, huanli:

⁵ —¿Tū xpālacata jā līstā'ca huā'mā' xaxcān xa'nat? Hua'chi a'ktu'tun ciento tumīn ixtapalh. Huā'mā' tumīn tzē ixcāmaxquī'ca xcamanīnī'n.

⁶ Judas jā ixcālakahu'man xcamanīnī'n. Huanli huā'mā' chū'nu xla' ka'lhāna' ixuanī't. Xla' ixmāmāquī'nīcanī't tumīn ē a'ntza' ixka'lhantēlha. ⁷ Jesús huanilh:

—Jā camāmakchu'yi' huā'mā' puscāt. Xla' māquī'nī't huā'mā' xaxcān xa'nat hasta naquilītlahua xpālacata a'cxni' na'icnī ē naquīmā'cnūcan. ⁸ Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanīnī'n. Quit jā pō'ktu quilhtamacuj icticātā'latamān.

Talīchihiuīna'nli Lázaro

⁹ A'cxni' taca'tzīlh Jesús ixuī'lacha' nac Betania, lhūhua' israelitas ta'a'lh talaktzī'n. Jā xmān Jesús ixtalaktzī'ncu'tun. Nā ixtalaktzī'ncu'tun Lázaro tī ixmālacastālancuanīnī't Jesús.

¹⁰ Chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' nā xlaca'n talīchihiuīna'mpālh nā natamaknī Lázaro.

¹¹ Ixpālacata Lázaro, lhūhua' israelitas ixtatalakaspi'tnī'ttza' pālejni' ē ixta'a'ka'ī'nī'nī'ttza' Jesús. Ū'tza' ixtalīmaknīcu'tun Lázaro.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40

¹² Ixlīlakalī lhūhua' tachi'xcuui't tī ixtachinī't nac Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani', xlaca'n taca'tzīlh Jesús ixmīmā'lh nac Jerusalén. ¹³ Talē'lh ixpeken palhma ē ta'a'lh talāpāxtoka Jesús ē ixtamāta'sīmā'nalh:

—¡Camakapāxuī'tit Dios! ¡Dios casicua'lanātlahualh tī līmīmā'lh ixlītlī'hui'qui Māpa'ksīnī'! Ū'tza' quimPuxcu'ca'n quina'n israelitas.

¹⁴ Jesús ixmaclanī't lakatin burro ē ixkēhuī'lh. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

¹⁵ Jā cajicua'ntit hui'xina'n xalanī'n nac Sión;

chuhua'j mimPuxcu'ca'n mimā'lh

ē kēhuī'lh lakatin xaska'ta' burro.

¹⁶ Xapūla ī'scujnu'nī'n jā ixtaca'tzī tū ixuanicu'tun huā'mā'. A'cxni' Jesús la-castālancuana'nli, a'cxni' talacapāstacli chī ixtatzo'kni' ē chuntza' mākentaxtūlh Jesús.

¹⁷ Tachi'xcuui't tī ixtatā'hui'lāna'lh Jesús a'cxni' xla' ta'sani'lh Lázaro nac pūtā'cnūn jā ixmā'cnūcanī't ē mālacastālancuanīlh, ē xlaca'n ixtalīchihiuīna'mā'nalh tū ixtalaktzī'nī't.

¹⁸ Ū'tza' talī'a'lh talīpāxtoka Jesús lhūhua' tachi'xcuui't expālacata xlaca'n ixtaca'tzī ixtlahuani't huā'mā' lī'a'cnīn. ¹⁹ Fariseos talāhuanih:

—Calaktzī'ntit chī tastālani'kō'. Jāla tū tlahuani'yāuj.

Makapitzīn griegos taputzalh Jesús

²⁰ Makapitzīn griegos nā xlaça'n ixta'a'nī't nac Jerusalén natalaktaquilhpūta Dios a'cxni' ixlāmā'lh cā'tani'. ²¹ Xlaça'n talaka'lh Felipe xala' nac Betsaida nac Galilea. Tahuanih:

—Señor, quina'n ictā'chihuīna'ncu'tunāuj Jesús.

²² Felipe laka'lh Andrés ē huanilh tū tahuani. Ixchā'tu'ca'n ta'a'lh tahuani Jesús.

²³ Jesús cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Chilhtza' quilhtamacuj tū naquimpūlakachi'xcuui'can expālacata palaj na'icnī. ²⁴ Ū'tza' ixlīcāna'. Palh a'ktin līcha'nat namāstā' ixtahua'ca't, ixlacasqui'nca namā'cnūcan nac ti'ya't. A'cxni' namā'cnūcan, pūla tasu'yu hua'chi ixnīnī't. Ā'līstān namāstā' ixtahua'ca't. Nā chuntza' naquina'kspula a'cxni' naquimā'cnūcan. ²⁵ Nā chuntza' tachi'xcuui't. Tī tatlahua tū ixtalacasqui'nīnca'n, xlaça'n nacāspu'tni' ixlatamatca'n. Tī tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios, taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā makstin caticāspu'tni'lh. ²⁶ Tī quintatā'scuju'tun, caquintastālani'lh. Jā na'ictahui'la quit nac a'kapūn, nā a'ntza' naquintatā'tahui'la tī quintatā'scuja. QuinTāta' nacālakachi'xcuui' ixlīpō'ktuca'n tī quintatā'scuja.

Jesús huanli chī nanī

²⁷ 'Chuhua'j quit ictamakchuyīnī't. ¿Chī na'icuan? Jā ictihuanilh quinTāta': "Tāta', caquimakapūtaxtū tū na'icpātī." Jāla icuan chuntza'. Ixlacasqui'nca na'icpātīni'n. Ū'tza' iclīminī't nac cā'quilhtamacuj. ²⁸ Tāta', calakachi'xcuui'ca' hui'x.

Palaj tunca kexmatca a'ktin tachihiuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Quilakachi'xcuui'canī'ttza' ē naquilakachi'xcuui'palacan.

²⁹ Tachi'xcuui't, a'cxni' takexmatli huā'mā', tahuani:

—Jililh.

Ā'makapitzīn tahuampāl:

—Chā'tin ángel tā'chihuīna'lh.

³⁰ Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tachihiuīn chihuīna'nli mimpālacataca'n ē jā quimpālacata. ³¹ Chuhua'j natzucucan cāputzāna'nīcan xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Namaktīcan ixlītli'huī'qui tī māpa'ksī huā'mā' cā'quilhtamacuj. ³² Quit a'cxni' naquimā'kayāhuacan nac cruz, na'iccāmāpāstaquī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't palh naquintakexmatni'.

³³ Jesús huanli huā'mā' expālacata chuntza' naca'tzīcan chī nalīnī. ³⁴ Tachi'xcuui't takelhtīl:

—Quilīmāpa'ksīnca'n quincāmāsu'yuni'yān Cristo natahui'la ixlīpō'ktu quilhtamacuj. ¿Chī līhua'na' hui'x Chi'xcu' xala' Tālmā'n namā'kayāhuaca'na' nac cruz? ¿Ē tīchu huā'mā' Chi'xcu' xala' Tālmā'n?

³⁵ Jesús cāhuanilh:

—Jātza' makās catika'lhī'tit taxkaket. Catlā'hua'ntit hui'xina'n līhuancus ka'lhī'yā'tit taxkaket ē jāna'j lakatzī'suanā'tit. Tī talatlā'huan cā'pucsua' jā taca'tzī jā ta'a'n. ³⁶ Quit taxkaket expālacata icmāsu'yu tū ixlīcāna'. Caquilā'a'ka'ī'ni'uj ē chuntza' naca'tzīyā'tit tū ixlīcāna'.

A'cxni' ixuanī'ttza' huā'mā', Jesús a'lh ē cātatzē'kni'lh.

Tū expālacata israelitas jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús

³⁷ Israelitas jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús masqui ixtlahuani'ttza' lhūhua' lī'a'cnīn ixlacatīnca'n.

³⁸ Chuntza' mākentaxtūlh tū ixtzo'knī't a'kchihuīna' Isaías:

Māpa'ksīni', jā tī a'ka'ī'nī't tū icmāsu'yūj.

Jā tī a'ka'ī'lh masqui laktzī'nca chī Dios ka'lhī lītli'huī'qui.

³⁹ Isaías līchihuīna'nli chī jāla ixta'a'ka'ī'. Ē ū'tza' līhuampāl:

⁴⁰ Dios cāmālakatzī'lh ē cālactlahuani'lh ixtalacapāstacni'ca'n.

Chuntza' jāla natalacahuāna'n

ē jā natalīlacapāstaca ixlīstacna'ca'n

ē jā quintalakmin na'iccālīmātzeyī.

⁴¹ Isaías huanli huā'mā' expālacata ixlaktzī'nī'ttza' chī ixlītlī'hui'qui Jesús. Chuntza' līchihuīna'nli Jesús.

⁴² Lhūhua' xanapuxcu'nu' ta'a'ka'ī'nī'lh Jesús. Xlaca'n xmān tzē'k ta'a'ka'ī'lh expālacata ixtajicua'ni' līfariseo. Ixtajicua'n nacātamacxtucan nac templo. ⁴³ Xlaca'n ā'chulā' ixtalakatī catalakachi'xcu'huī'lh tachi'xcu'huī't; ē jā ixtatlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n.

Ixtachihuīn Jesús nacālīputzāna'nīcan tachi'xcu'huī't

⁴⁴ Jesús palha' chihuīna'nli ē huanli:

—Tī quinta'a'ka'ī'nī'nī't jā xmān quina'cstu quinta'a'ka'ī'nī'nī't. Xlaca'n ta'a'ka'ī'nī'nī't nā quinTāta' tī quimacaminī't. ⁴⁵ Tī quintalaktzī'n hua'chī talaktzī'mā'nalh nā quinTāta' tī quimacaminī't. ⁴⁶ Quit taxkaket. Icmīnī't nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakēni'nī' tachi'xcu'huī't. Chuntza' tī naquinta'a'ka'ī'nī' jātza' catitatahuī'lh nac cā'pucsua', expālacata nata'a'ka'ī' tū ixlicāna'. ⁴⁷ Tī takexmata quintachihuīn ē jā ta'a'ka'ī', jā quit ic-ticāputzāna'nīlh. Quit icmīnī't na'iccāmakapūtaxtū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ē jā icmīnī't na'iccāputzāna'nī. ⁴⁸ Tī quintalakmaka'n ē jā ta'a'ka'ī' quintachihuīn, xlaca'n nacāputzāna'nīcan. A'cxni' ā'xmān quilhtamacuj, nacālīputzāna'nīcan tū icuanī't. ⁴⁹ Quit jā xmān icchihuīna'n tū quintalacapāstacni'. QuinTāta' tī quimacamilh xla' quimāpa'ksīlh tū icuan ē tū icmāsu'yu. ⁵⁰ Quit icca'tzī quinTāta' quimāpa'ksīlh tū iccāmāsu'yuni' tachi'xcu'huī't chī natalīka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspūtlī. Tū quihuaninī't quinTāta', ū'tza' iclīchihuīna'n.

13

Jesús cātantūche'kē'lh ī'scujnu'nī'n

¹ A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'tani', Jesús ca'tzīlh ā'macsti'na'j ī'sputni' nalatama ē nalaka'mpala ixTāta'. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ixcāpāxquī'nī't tī ixla' xala' nac cā'quilhtamacuj. Jātza' lātma'j namāsu'yu chī lhūhua' ixcāpāxquī'.

² Jesús ixcātā'huā'yamā'lh ī'scujnu'nī'n. Skāhuī'ni' ixmālacpuhuanīnī'ttza' Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón, namacamāstā' Jesús. ³ Jesús ixca'tzī ixTāta' ixmaxquī'kō'nī't līmāpa'ksīn. Nā ixca'tzī ixmīnī'ta'ncha' jā huī'lh Dios ē nalaka'mpala. ⁴ Ā'līstān tāyalh jā ixuā'yamā'lh ē tamakxtulh ixlu'xu' tū ixmākelhalīnī't ē tampātahuī'lh a'ktin ixlīmacaxaca. ⁵ Palaj tunca mojōlh xcān nac a'ktin pūmakacha'ka'. Tzuculh cātantūche'kē' ī'scujnu'nī'n ē cālītantūxacalh ixlīmacaxaca tū ixtampāhuī'lh.

⁶ A'cxni' ixtantūche'kē'cu'tumā'lh'tza' Simón Pedro huanli:

—Māpa'ksīni', ¿hui'x naquintantūche'kē'ya'?

⁷ Jesús kelhtīlh:

—Chuhua'j hui'x jā ca'tzīya' tū ictlahuamā'lh. Ā'līstān nalacapāstaca.

⁸ Pedro huanilh:

—Quit jā makstin quintitantūche'ke'.

Jesús huanilh:

—Palh jā ictitantūche'kē'n, hui'x jātza' quintitā'scujti.

⁹ Simón Pedro huanilh:

—Jā xmān quintujan, nā quimacan caquimakache'ke', ē nā quina'kxāk caquina'kche'ke'.

¹⁰ Jesús huanilh:

—Tī paxni'cus, xmān ixlacasqui'nca natantūche'kē'can expālacata pō'ktu ixmacni' xat-ache'kē'n. Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā tze.

¹¹ Jesús ixca'tzī'tza' tī namacamāstā'. Ū'tza' līhuanli: “Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā tze.”

¹² Jesús a'cxni' cātantūche'kē'kō'lh ī'scujnu'nī'n, lhakā'pālh ixlu'xu' ē tahui'lapālh ē cāhuanilh:

—¿Ē lacaca'tziyā'tit tū iccātlahuani'nī'ta'n? ¹³ Hui'xina'n quilāmāpācuhiyāuj Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksīni'. Tze chī hua'nā'tit. Ū'tza' quit. ¹⁴ Quit Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksīni', ē iccātantūche'kē'nī'ta'n. Nā chuntza' ixlacasqui'nca hui'xina'n nalātantūche'kē'yā'tit. ¹⁵ Quit iccātlahuani'n huā'mā' hua'chi xalilaktzī'ntēn. Nā chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n. ¹⁶ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla' chī quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'n ē quit mintēcu'ca'n. Hui'xina'n quilacscujnī'n ē quit iccāmālacscujūyān. Chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū ictlahua. ¹⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit tū iccāhuaninī'ta'ncus. Palh natlahua'yā'tit, lipāxuhua nalatapāyā'tit.

¹⁸ Jā milipō'ktuca'n iccālīchihiūna'nān. Quit icca'tzī tī iccālacsacnī't. Namākentaxtū chuntza' chī tatzo'kni' na ixtachihiūn Dios: Ū'tza' tī quintā'huā'yan ū'tza' jā quilaktzī'ncu'tun.

¹⁹ Quit iccāhuanimā'n tū na'a'kspula. A'cxni' nala huā'mā', hui'xina'n naca'tziyā'tit tīchu quit. ²⁰ Quit ixlīcāna' iccāhuaniyān. Tī takexmatni' tī icmacā'n, quit quintakexmatni' ē nā takexmatni' tī quimacaminī't.

Jesús huanli ū'tza' Judas namacamāstā'

Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23

²¹ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús lipuhuanli ē lacatancs huanli:

—Ixlīcāna' iccāhuaniyān, chā'tin chī hui'xina'n naquimacamāstā'.

²² Ē tatzuculh talālakalaktzī'n ī'scujnu'nī'n ixpālacata jā ixtaca'tzī tī ixlīchihiūna'mā'lh.

²³ Chā'tin ī'scujni' ixiuā'yamā'lh na ixpāxtūn. Ū'tza' tī ā'chulā' ixpāxquī' Jesús. ²⁴ Simón Pedro macahuanilh tzmā' scujni':

—Cakelhasqui'ni' tīchu līchihiūna'mā'lh.

²⁵ Xla' ā'chulā' laktalacatzuna'jīlh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿tīchu līchihiūna'mpā't?

²⁶ Jesús kelhtīlh:

—Na'icmāchū'huī' līhua' pītzuna'j pāntzīn. Ē tī na'icmaxquī' ū'tza' iclīchihiūna'mā'lh.

Māchū'huī'lh pītzuna'j pāntzīn ē maxquī'lh Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón.

²⁷ A'cxni' Judas maktīni'lh pāntzīn, tanūni'lh skāhuī'ni' na ixlīstacna'. Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tū tla'hua'cu'tuna', palaj tunca catla'hua'.

²⁸ Makapitzīn tī ixtahuā'yamā'nalh jā ixtalacaca'tzī tū chuntza' ixlīhuanimā'lh. ²⁹ Judas ū'tza' ixmāmāquī'nīcanī't tumīn, ē makapitzīn tapuhuanli Jesús ixuaninī't natamāhua tū ixtamaclacasqui'n ixpālacata cā'tani', o ixuaninī't nacāmaxquī' macasti'n xcamanīnī'n.

³⁰ A'cxni' ixua'nī'ttza' pāntzīn, Judas taxtulh. Tzī'satza' ixuanī't.

Xasāsti' līmāpa'ksīn

³¹ A'cxni' Judas ixtaxtunī'ttza', Jesús huanli:

—Chuhua'j Dios quimāka'tlī'nī't quit, Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Ē xla' quilītaka'tlī'nī't.

³² Namāka'tlī'can Dios ixpālacata tū ictlahua, ē chuntza' Dios naquilīmāka'tlī'. Palaj tunca nakentaxtu. ³³ Quilacstīn, jātza' makās icticātā'tahui'lan. Hui'xina'n naquilāputzayāuj. Chuntza' chī iccāhuanilh israelitas, nā hui'xina'n chu chuntza' chuhua'j na'iccāhuaniyān: Jā na'ica'n, hui'xina'n jāla catipintit. ³⁴ Iccāmaxquī'yān xasāsti' līmāpa'ksīn: Calāpāxquī'tit hui'xina'n. Chuntza' chī iccāpāxquī'yān quit, nā chuntza' nalāpāxquī'yā'tit. ³⁵ Palh hui'xina'n nalāpāxquī'yā'tit, chuntza' natalīca'tzī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't hui'xina'n quiscujnu'nī'n.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34

³⁶ Simón Pedro kelhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', ¿jāchu pimpā't?

Jesús kelhtīlh:

—Jā na'ica'n, jāla quintitā'pi chuhua'j. Ā'listān naquistālani'ya'.

³⁷ Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', ģtū ixpālacata jāla ictitā'a'n chuhua'j? Iclīnīcu'tun mimpālacata.

³⁸ Jesús kelhtilh:

—Ģē ixlīcāna' quilīnīcu'tuna'? Ixlīcāna' tū icuanīyān. A'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x nakelhtatzē'ka' maktu'tun.

14

Ū'tza' Jesús nalīlakchā'ncan Dios

¹ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n jātza' catamakchuyī'tit. Calīpāhua'ntit Dios ē nā chuntza' quit caquilālīpāhuanui. ² Jā hui'lacha' quinTāta', a'ntza' a'nan lhūhua' pūtahuī'lh. Palh jā cahualh chuntza', xa'iccāhuanin. Ica'nā iccāxui'lī pūtahuī'lh jā natahuī'la'yā'tit. ³ A'cxni' na'ica'n ē na'iccāxui'likō'yācha', na'icmimpala ē na'iccālē'nān. Chuntza' jā na'ictahui'la, nā hui'xina'n a'ntza' natahuī'la'yā'tit. ⁴ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit jā ica'mā'lh ē ca'tzīyā'tit chī tzē līchā'ncan.

⁵ Tomás huanilh:

—Māpa'ksīni', quina'n jā icca'tzīyāuj jā pimpā't. Ģchī na'iclīca'tzīyāuj chī līchā'ncan?

⁶ Jesús kelhtilh:

—Quit xatze tej, ē quit tū ixlīcāna', ē quit latamat. Xmān tī quinta'a'ka'ī'ni' tzē natalakchā'n quinTāta'. ⁷ Palh hui'xina'n ixca'tzītīt tīchu quit, ixlakapastit quinTāta'. Chuhua'j lakapasā'tittza' quinTāta' ē laktzī'nī'ta'ntit.

⁸ Felipe huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'. Xmān ū'tza' iccāsqi'ni'yān.

⁹ Jesús kelhtilh:

—Felipe, makās iccātā'huī'lan. Ģtū ixpālacata jāna'j quilakapasa'? Tī quintalaktzī'nī't, nā talaktzī'nī't quinTāta'. Ģtū ixpālacata līhua'na': "Caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'?" ¹⁰ Ģē jā a'ka'ī'ya' quinTāta' ē quit chu chā'tin? Tū iccāhuanīyān, jā quintalacapāstacni'. QuinTāta' quintā'lahuī'lh, ē māni' ū'tza' quintā'tlahua tū ixtascujūt. ¹¹ Ca'a'ka'ī'tit chu chā'tin quina'n, quit ē quinTāta'. Palh jāla na'a'ka'ī'yā'tit huā'mā', calī'a'ka'ī'tit lī'a'cnīn tū ictlahua. ¹² Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Tī quinta'a'ka'ī'ni', nā xlaca'n natatlahua tū ictlahua quit. Ā'chulā' xalaka'tla' natatlahua ixpālacata quit na'iclaka'n quinTāta'. ¹³ Tū nasqui'nā'tit hui'xina'n na quintacuhuīni' quit na'ictlahua ixpālacata quit ī'Ska'ta' Dios. Chuntza' tzē na'iclīmāsu'yukō' chī ixlīka'tla' ixlīli'huī'qui quinTāta'. ¹⁴ Quit na'ictlahua pō'ktu tū nasqui'nā'tit na quintacuhuīni'.

Jesús huanli namacamīn Espīritu Santo

¹⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Palh hui'xina'n quilāpāxquī'yāuj, cakexpa'ttit quilīmāpa'ksīn. ¹⁶ Quit na'icsqui'ni' quinTāta' ē xla' nacālakmacamīpalayān ā'chā'tin tī nacāmaktāyayān. Xla' ū'tza' nacātā'tahuī'layān chī ixlīpō'ktu quilhtamacuj. Ū'tza' Espīritu Santo tī māsu'yu tū ixlīcāna'. ¹⁷ Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj jāla catitamaktīni'lh Espīritu Santo ixpālacata xlaca'n jā catitalaktzī'lh ē jā catitalakapasli. Hui'xina'n lakapasā'tit ixpālacata xla' cātā'huī'lan. ¹⁸ Jā icticāmakstekni' mina'cstuca'n. Na'iccālakmīpalayān. ¹⁹ Jātza' makās quintitalaktzī'lh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj. Nalatahuī'la'yā'tit ixpālacata quit iclahuī'lh. ²⁰ A'cxni' namin Espīritu Santo, hui'xina'n naca'tzīyā'tit quinTāta' quintā'huī'lh ē nā iccātā'huī'lan. ²¹ Tī taca'tzī quilīmāpa'ksīn ē tamākentaxtū, ū'tza' lītasu'yu quintapāxquī'. QuinTāta' nā nacāpāxquī' tī quintapāxquī'. Nā quit na'iccāpāxquī' ē na'iccātasu'yuni'.

²² Judas (ā'chā'tin Judas ē jā Iscariote) huanilh:

—Māpa'ksīni', ģtū ixpālacata naquilātasu'yuni'yāuj quina'n ē jā ā'makapitzīn?

²³ Jesús kelhtil:

—Tī quintapāxquī', xla'cā'n natakexmata tū iccāhuani. QuinTāta' nacāpāxquī'. QuinTāta' ē quit na'iccālakmināuj ē na'iccātā'tahui'layāuj. ²⁴ Tī jā quintapāxquī' jā takexmata tū icuan. Quintachihuīn tū kexpa'tpā'na'ntit, xla' jā quila'; i'xla' quinTāta' tī quimacaminī't.

²⁵ 'Pō'ktu huā'mā' iccāhuani'kō'nī'ta'n līhuan iccātā'huī'lan. ²⁶ QuinTāta' namacamin Espīritu Santo ē xla' namāsu'yu quimpālacata. Ū'tza' nacāmaktāyayān ē nacāmāsu'yuni'kō'yān ē nacāmālacapāstaquī'yān i'xlipō'ktu tū iccāhuaninī'ta'n.

²⁷ 'Iccāmakxtekni'yān quintapāxuān. Iccāmaxquī'yān quintapāxuān ē jā chuntza' chī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Jā catamakchuyī'tit ē jā cajicua'ntit. ²⁸ Hui'xina'n kexpa'ttit chī iccāhuanin: “Quit ica'nā ē na'iccālakmimpalayān.” Palh i'xlicāna' i'xquilāpāxquī'uj, i'xlipāxua'tit i'xpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta'. Xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. ²⁹ Iccāhuanimā'n tū na'a'kspula. A'cxni' na'a'kspula huā'mā', hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit.

³⁰ 'Jātza' icticātā'chihuīna'n i'xpālacata mimā'lh'tza' tī māpa'ksīni'n cā'quilhtamacuj. Xla' jāla quintimāpa'ksīlh quit. ³¹ Quit ictlahua tū quihuani quinTāta'. Chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tzē nataca'tzī palh quit icpāxquī' quinTāta'.

A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanipāl:

—Chuhua'j catāya'tit ē ca'a'uj

15

Xamayāc uva ē ixpekenī'n

¹ Jesús cāhuanipāl:

—Quit hua'chī xatze mayāc ē quinTāta' hua'chī xamaktaka'lhna'. ² I'xlipō'ktu ixpekenī'n tū jā māstā' ixtahua'ca't, xla' cāpekesitmaka'n. I'xlipō'ktu ixpekenī'n tū māstā' ixtahua'ca't, xla' nacāmaktaka'lh. Chuntza' ā'chulā' namāstā' ixtahua'ca't. ³ Nā chuntza' Dios cāmāpānūnī'nī'ta'n tū jā tze i'xpālacata hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit quintachihuīn. ⁴ Caquilātā'lātahui'lauj ē chuntza' quit na'iccātā'lātahui'layān. Kentin ixpeken xamayāc palh jā tzej chī'pāxna'n jā catimāstā'lh ixtahua'ca't ixa'cstu. Nā chuntza' nalītaxtuyā'tit hui'xina'n. Palh jā a'cxtim quilātā'huī'lanāuj, jāla catimāstā'tit mintahua'ca'tca'n.

⁵ 'Quit hua'chī xamayāc ē hui'xina'n hua'chī ixpekenī'n. Tī pō'ktu quintatā'lātahui'la, xla'cā'n natamāstā' ixtahua'ca'tca'n. Hui'xina'n mīna'cstuca'n jāla tū catitlahua'tit palh quit jā na'iccāmaktāyayān. ⁶ Tī jā quintatā'lātahui'la nacālakmaka'ncan hua'chī ixpekenī'n tū cāpekesitmaka'ncanī't ē natascācā ē namākēxtimīcan ē nalhcuyucan.

⁷ 'Palh hui'xina'n lacxtim naquilātā'tahui'layāuj, ē palh jā napātza'nkāyā'tit quintachihuīn, casqui'ntit tū hui'xina'n lacasqui'nā'tit ē nacātamaxquī'yān. ⁸ Palh hui'xina'n māstā'yā'tit mintahua'ca'tca'n, chuntza' nalīmāka'tlī'yā'tit quinTāta'. Chuntza' lītasu'yu i'xlicāna' quiscujnu'nī'n. ⁹ Quit iccāpāxquī'yān chuntza' chī quinTāta' quimpāxquī'. Hui'xina'n caquilāpāxquī'tēlhauj. ¹⁰ QuinTāta' quimpāxquī' i'xpālacata ickexmatni' ixtachihuīn. Nā hui'xina'n palh naquinkexpa'tni'yā'tit quintachihuīn, nā chuntza' na'iccāpāxquī'yān.

¹¹ 'Quit iccāhuaninī'ta'n huā'mā' i'xpālacata naka'lhī'yā'tit quintapāxuhuān. Chuntza' nalīka'lhī'yā'tit lhūhua' tapāxuhuān. ¹² Quilīmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': calāpāxquī'tit hui'xina'n chuntza' chī quit iccāpāxquī'yān. ¹³ Palh hui'lh chā'tin tī līnīlh i'xamigo, i'xlicāna' pāxquī'. ¹⁴ Hui'xina'n quinamigos palh natlahua'yā'tit tū iccālīmāpa'ksīyān. ¹⁵ Jātza' icticāmāpācuhuīn quintasācua'n i'xpālacata tasācua' jā ca'tzī tū tlahuacu'tumā'lh i'xtēcu'. Hui'xina'n iccāhuanīyān quinamigos i'xpālacata quit iccāmāca'tzīnīyān pō'ktu tū quihuani quinTāta'. ¹⁶ Jā hui'xina'n quilālacsacui. Quit iccālacsacnī'ta'n. Iccāmacamaxquī'yān napīnā'tit ē namāstā'yā'tit mintahua'ca'tca'n tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Nā chuntza' quinTāta' nacāmāxquī'yān pō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit na quintacuhuīni'. ¹⁷ Ū'tza' huā'mā' iccālīmāpa'ksīyān: calāpāxquī'tit milīpō'ktuca'n.

Makapitzin jā caticātalaktzī'ncu'tun

¹⁸ Jesús cāhuanipāl'h:

—Palh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj cātaquiclhaktzī'nān, jā natamakchuyī'yā'tit. Ca'tzīyā'tit nā quit xapūla quintaquiclhaktzī'lh. ¹⁹ Palh cahuāl'h hui'xina'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ixcātapāxquī'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chī talāpāxquī' xla'ca'n. Quit iccālacsacnī'ta'n ē chuntza' hui'xina'n jātza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' cātalīquiclhaktzī'nān. ²⁰ Calacapāstactit chī iccāhuanin hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla' chī quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'n ē quit hua'chi mintēcu'ca'n. Makapitzin quintaputzastālani'nī't. Nā hui'xina'n chuntza' nacātaputzastālani'yān. Ā'makapitzin takexmatnī't quintachihuīn, ē nā hui'xina'n nacātakexmatnī'yān. ²¹ Pō'ktu huā'mā' nacātatlahuani'yān quimpālacata, ixpālacata xla'ca'n jā talakapasa tī quimacaminī't.

²² Palh quit jā xa'icmilh iccāhuanī quintachihuīn, xla'ca'n jā ixtitalē'lh cuenta. Chuhua'j jāla catitahualh palh jā talē'n cuenta, ixpālacata iccāhuaninī'ttza'. ²³ Tī quitaquiclhaktzī'n, nā chuntza' quinTāta' taquiclhaktzī'n. ²⁴ Xla'ca'n jā tū ixtalē'lh cuenta, palh quit jā xa'ictlahualh na ixlacatīnca'n tū jāla tlahua ā'chā'tin. Masqui talaktzī'nī't huā'mā', quintaquiclhaktzī'lh ē nā quinTāta' taquiclhaktzī'lh. ²⁵ Chuntza' nalīkentaxtu chī tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn tū cāmaxquī'ca:

Quintaquiclhaktzī'lh ē jā tū ixpālacata.

²⁶ 'Namin Maktāyana'. Ū'tza' Espīritu Santo tī nahuan tū ixlīcāna'. Xla' naminācha' jā hui'lacha' xaTāta'. Quit na'iccāmacaminī'yāchā'n jā hui'lacha' quinTāta'. Namāsu'yū quimpālacata. ²⁷ Nā hui'xina'n nalīchihuīna'nā'tit ixpālacata ixquilātā' hui'lāna'uj a'cxni' iclītzuculh quintascujūt huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

16

¹ 'Quit iccāhuanimā'n huā'mā' ē chuntza' jā titamakahuasā'tit a'cxni' napātīni'nā'tit. ² Hui'xina'n nacātatamacxtuyān nac templos. Namin a'ktin quilhtamacuj tū nacātapūmaknīyān. Tī nacātamaknīyān, xla'ca'n natapuhuan tatlahuamā'nal'h tū ixtalacasqui'nīn Dios. ³ Huā'mā' natatlahua ixpālacata jā makstin talakapasnī't quinTāta' ē nā quit jā quintalakapasnī't. ⁴ Iccāhuanīyān huā'mā' ē chuntza' a'cxni' nacātaputzastālani'yān, nalīlacapāstacā'tit chī iccāhuanin xapūla.

Tū tlahua Espīritu Santo

Jesús cāhuanipāl'h:

—Quit jā iccāhuanin huā'mā' xapūla ixpālacata quit xa'iccātā' hui'lan. ⁵ Chuhua'j na'iclaka'mpala tī quimacaminī't. Hui'xina'n nūn tī tī quinkelhasqui'nīn: “¿Jā pimpā't?” ⁶ Chuhua'j hui'xina'n līlīpuhuanā'tit ixpālacata tū iccāhuanimā'n. ⁷ Quit iccāhuanīyān tū ixlīcāna'. Xatze mimpālacataca'n palh quit na'ica'n. Palh quit jā icti'a'lh, jā catīcālakmin tī nacāmaktāyayān. Ē palh na'ica'n quit na'iccālakmacaminān tī nacāmaktāyayān. ⁸ Xla', a'cxni' namin, nacāmāca'tzīnī tachīxcu'huī't chī talaclē'n chā'tunu' xla'ca'n. Nacāmāca'tzīnī tū xatze na ixlacatīn Dios. Nacāmāca'tzīnī chī Dios nacāputzāna'nī. ⁹ Nacāmāca'tzīnī xla'ca'n talaclē'n ixpālacata jā quinta'a'ka'tī'ni'. ¹⁰ Nacāmāca'tzīnī tū xatze, ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta' ē hui'xina'n jātza' quintilālaktzī'uj. ¹¹ Nacāmāca'tzīnī chī Dios nacāputzāna'nī ixpālacata chuhua'j putzāna'nīcanī'ttza' tī māpa'ksī huā'mā' cā'quilhtamacuj.

¹² 'Lhūhua' sputa tū iccāhuanicu'tunān. Jāna'j la catikexpa'tkō'tit chuhua'j. ¹³ A'cxni' namin Espīritu Santo, tī nahuan tū ixlīcāna', ū'tza' nacāmāsu'yūni'kō'yān pō'ktu. Xla' jā catichihuīna'nli xmān ixtalacapāstacni'. Xla' nacāhuanīyān xmān tū xaTāta' nahuanī. Nā nacāmāca'tzīnīyān hui'xina'n tū na'a'kspulana'n. ¹⁴ Xla' naquimāka'tlī' ixpālacata nacāmāca'tzīnīyān tū iclacasqui'n naca'tzīyā'tit. ¹⁵ Pō'ktu tū ka'lhī quinTāta' nā quila'. Ū'tza' iclīhualh Espīritu Santo nacāmāca'tzīnīyān hui'xina'n tū iclacasqui'n naca'tzīyā'tit.

Natapāxuhua tī talīpuhuan

¹⁶ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Ā'macsti'na'j hui'xina'n jā quintilālaktzī'uj. Ā'macsti'na'j huampala naquilālaktzī'mpalayāuj ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta'.

¹⁷ Makapitzīn ī'scujnu'nī'n talākelhasqui'nīlh:

—¿Tū huanicu'tun huā'mā'? Xla' quincāhuaniyān ā'macsti'na'j jā catilaktzī'uj ē ā'macsti'na'j huampala nalaktzī'mpalayāuj, ixpālacata nalaka'n ixTāta'. ¹⁸ ¿Tūchu huanicu'tun ā'macsti'na'j? Jā ca'tzīyāuj tū quincāhuanimā'n.

¹⁹ Jesús ca'tzīlh tū ixtakelhasqui'nīcu'tun ē ū'tza' cālīhuanilh:

—Quit iccāhuanin ā'macsti'na'j jā quintilālaktzī'uj ē ā'macsti'na'j huampala naquilālaktzī'mpalayāuj. ¿Jā ū'tza' huā'mā' tū lākelhasqui'nī'pā'na'ntit? ²⁰ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n nacalhua'nā'tit ē nalīpuhuanā'tit. Tachi'xcuhui't natalīpāxuhua. Masqui pūla nalīpuhuanā'tit, ā'listān līpāxūj natahui'la'yā'tit. ²¹ A'cxni' chā'tin puscāt nacamala, xla' līpuhuan ixpālacata pātīni'n. A'cxni' lacatuncuhui'nī'ttza' ī'ska'ta', xla' jātza' pāstaca chī pātīni'lh ixpālacata chilhtza' nac cā'quilhtamacuj chā'tin ska'ta'. Ū'tza' līpāxuhua. ²² Nā chuntza' hui'xina'n chuhua'j līpuhuanā'tit. A'cxni' quit na'iccālakmimpalayān hui'xina'n napāxua'yā'tit. Nūn chā'tin caticāmaktīn huā'mā' tapāxuhuān.

²³ A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, hui'xina'n jā tū quintilākelhasqui'nīuj. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān, quinTāta' nacāmaxquī'yān ixlīpō'ktu tū nasqui'nī'yā'tit na quintacuhuīni'.

²⁴ Jāna'j tū squī'nī'ta'ntit na quintacuhuīni'. Casqui'ntit ē nacātamaxquī'yān. Ē ū'tza' nalīpāxua'yā'tit.

Jesús skāhuī'lh tī māpa'ksī cā'quilhtamacuj

²⁵ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Iccāhuaninī'ta'n huā'mā' tū līmāsu'yun. Namin quilhtamacuj a'cxni' jātza' ic-ticātā'chihuīna'n chuntza'. Tzej na'iccātā'līchihuīna'nān quinTāta'. ²⁶ Tzamā' quilhtamacuj hui'xina'n nasqui'nī'yā'tit quinTāta' na quintacuhuīni'. Jātza' ixlacasqui'nca quit na'icsqui'nī' quinTāta' mimpālacataca'n. ²⁷ QuinTāta' cāpāxquī'yān hui'xina'n ē ū'tza' nalīsqi'nī'yā'tit na quintacuhuīni'. Hui'xina'n quilāpāxquī'yāuj quit ē a'ka'ī'nī'ta'ntit quit icminī'ta'ncha' jā huī'lh Dios. Ū'tza' xla' cālīpāxquī'yān hui'xina'n. ²⁸ Quit icmincha' na ixpāxtūn quinTāta' ē icmilh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Chuhua'j na'icmakxteka cā'quilhtamacuj ē na'iclaka'mpala quinTāta'.

²⁹ Ī'scujnu'nī'n tahananilh:

—Chuhua'j tzej icca'tzīyāuj tū līchihuīna'mpā't ixpālacata jātza' chihuīna'mpā't tū līmāsu'yun. ³⁰ Chuhua'j icca'tzīyāuj hui'x ca'tzīkō'ya' ixlīpō'ktu. Jātza' ixlacasqui'nca nakelhasqui'nīca'na'. Icca'tzīyāuj hui'x ta'nī'ta'nchi jā hui'lacha' Dios.

³¹ Jesús cākelhtīlh:

—¿Chuhua'j a'ka'ī'yā'tittza'? ³² Mīmā'lhtza' quilhtamacuj, ē chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n nata'a'kahuanī'yā'tit. Milīpō'ktuca'n hui'xina'n ē chā'tunu' napinā'tit na minchicca'n ē quit naquilāmakxtekāuj quīna'cstu. Masqui quilāmakxtekui, jā quilīmān ictitahuī'lh ixpālacata quinTāta', xla' quintā'huī'lh. ³³ Iccāhuaniyān huā'mā' ē chuntza' jā najicua'nā'tit ixpālacata hui'xina'n quilālīpāhuanāuj xmān quit. Līhuan hui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj, napātīni'nā'tit. Jā cajicua'ntit. Quit icskāhuī'lhtza' tī māpa'ksī cā'quilhtamacuj.

17*Jesús lī'orarlīlh ī'scujnu'nī'n*

¹ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús talacayāhualh nac a'kapūn ē huanli:

—Tāta', chilhtza' quilhtamacuj. Caquilakachi'xcuhui' quit, miSka'ta', ē nā chuntza' quit nā na'iclakachi'xcuhui'yān. ² Quimaxquī'nī'ta' līmāpa'ksīn na'iccāmāpa'ksī

ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't. Chuntza' quit tzē na'iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Tzē na'iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tī quimacamaxquī'nī'ta'.
³ Xlaca'n talakapasān hui'x ē quintalakapasa quit, Jesucristo. Taca'tzī hui'x ixlīcāna' Dios ē hui'x quimacata'nī'ta'. Chuntza' tasu'yu xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli.

⁴ 'Quit iclakachi'xcuui'nī'ta'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Ictlahuakō'ltza' tū quimāpa'ksīnī'ta' na'ictlahua. ⁵ Chuhua'j Tāta', caquilakachi'xcuui' na milacatīn chuntza' chī ixquilakachi'xcuui'ya' a'cxnī' xa'ictā'huī'lachā'n hui'x a'cxnī' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj.

⁶ 'Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī hui'x quimacamaxquī'nī'ta', xlaca'n iccāmāca'tzīnī'nī'ttza' tī hui'x. Xlaca'n mila' ixtahuanī't ē hui'x quimacamaxquī'nī'ta' ē xlaca'n takexmatnī'nī't milīmāpa'ksīn. ⁷ Chuhua'j xlaca'n taca'tzī milīmāpa'ksīn ū'tza' tū iclītlahua ixlīpō'ktu. ⁸ Quit iccāmāsu'yuni'nī't mintachihuīn tū quihua'ni'. Xlaca'n quinta'a'ka'ī'nī'lh. Chuhua'j taca'tzītza' ixlīcāna' icminī'ta'ncha' jā hui'la'chi hui'x. Ta'a'ka'ī'nī'ttza' hui'x quimacata'nī'ta'.

⁹ 'Quit icsqui'ni'yān ixpālacataca'n. Jā icsqui'ni'yān ixpālacataca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Icsqui'ni'yān xmān ixpālacataca'n tī quimacamaxquī'nī'ta' ixpālacata xlaca'n pō'ktu mila'. ¹⁰ Pō'ktu tī quila' ē nā mila'. Pō'ktu tī mila' ē nā quila'. Quit quintalakachi'xcuui'nī't.

¹¹ 'Chuhua'j quit na'iclakmimpalayān. Ē jātza' ictitachokolh nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n natatachoko nac cā'quilhtamacuj. Tāta' xatasica'lanālani' hui'x, cacālīmaktāya' milītlī'huī'qui xlaca'n tī quimacamaxquī'nī'ta' ē kēxtim catalalh, chī hui'x ē quit lacxtim.

¹² A'cxnī' xa'iccātā'huī'lh ū'tunu'n, xa'iccālīmaktaka'lhā milītlī'huī'qui tī quimacamaxquī'. Xa'iccāmaktaka'lhā xlaca'n. Chuntza' jā tī chā'tin tza'nkāl, xmān ū'tza' tī jā ixa'ka'ī'cu'tun ū'tza' tza'nkāl. Chuntza' mākentaxtūlh mintachihuīn chī tatzo'kni'.

¹³ 'Chuhua'j quit iclaka'mā'chā'n. Lihuan icuī'lhcus huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, quit icuan huā'mā' ē chuntza' xlaca'n natalīka'lhī tapāxuhuān chī quit. ¹⁴ Iccāmaxquī'nī't mintachihuīn. Ē xalanī'n nac cā'quilhtamacuj taquiclhaktzī'n xlaca'n. Cāquiclhaktzī'ncan quinchī'xcuui'n ixpālacata xlaca'n jātza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁵ Jā icsqui'ni'yān nacāmāxtuya' nac cā'quilhtamacuj. Quit icsqui'ni'yān cacāmaktāya'. Chuntza' skāhuī'ni' jā nacā'a'kskāhuī'. ¹⁶ Xlaca'n jā xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁷ Xalactze cacālīmāxtu mintachihuīn. Mintachihuīn ū'tza' tū ixlīcāna'. ¹⁸ Chuntza' chī quimacata'nī'ta' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' xlaca'n nā quit na'iccāmācā'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁹ Ixpālacataca'n quit na'iclitamacamāstā' quina'cstu hua'chi a'ktin talakalhu'mān ē chuntza' ā'chulā' xlaca'n mila' natalītaxtu.

²⁰ 'Icsqui'ni'mā'n ixpālacataca'n xlaca'n ē ixpālacataca'n ixlīpō'ktuca'n tī nā nata'a'ka'ī' ā'līstān ixpālacata ixtamāsu'yunca'n xlaca'n tī quila'. ²¹ Icsqui'ni'yān quina'n ē xlaca'n kēxtim nalayāuj, Tāta', chuntza' chī hui'x ē quit. Catalalh chī chā'tin ē chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nā nata'a'ka'ī' hui'x tī quimacata'nī'ta'. ²² Chī hui'x quilakachi'xcuui'nī'ta', nā chuntza' quit iccālakachi'xcuui'nī't xlaca'n ē chuntza' chā'tin natahuan chī quit ē hui'x chu chā'tin quina'n. ²³ Quit iccātā'lahuī'lh xlaca'n chuntza' chī hui'x quintā'huī'la', ē xlaca'n natalītaxtu chu chā'tin. Chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tzē natalīca'tzī hui'x quimacata'nī'ta' ē hui'x nā cāpāxquī'ya' xlaca'n chī quimpāxquī'ya' quit.

²⁴ 'QuinTāta', hui'x quimacamaxquī'nī'ta' xlaca'n. Quit iclacasqui'n nā xlaca'n catachā'lh jā quit na'icchā'n, ē chuntza' xlaca'n natalaktzī'n chī quilakachi'xcuui'ya'. Hui'x quilakachi'xcuui'ya' ixpālacata ixquimpāxquī'ya' xapūla a'cxnī' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj. ²⁵ Tāta', hui'x xatze. Masqui jā talakapasān tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, quit iclakapasān. Quinchī'xcuui'n, xlaca'n taca'tzī hui'x

quimacata'nī'ta'. ²⁶ Quit iccāmāca'tzīnīnī'ttza' tī hui'x. Na'iccāmāca'tzīnīcus ē xla'ca'n natapāxquī'nin chuntza' chī hui'x quimpāxquī'ya'. Nā xla'ca'n pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahui'la.

18

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53

¹ Jesús a'cxni' tlahuakō'lh oración, cātā'taxtulh ī'scujnu'nī'n ē tatacutli nac Cedrón. A'ntza' ixuī'lh a'ktin pū'olivar. Jesús a'ntza' cātā'tanūlh ī'scujnu'nī'n. ² Nā Judas tī namacamāstā' Jesús, xla' ixlakapasna'n a'ntza' ixpālacata maklhūhua' Jesús ixcātā'takestoknī't a'ntza' ī'scujnu'nī'n. ³ A'ntza' nac pū'olivar Judas cālē'lh soldados ē policías tī ixcāmacā'nī't xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos. Ixtalē'nācha' ixespadaca'n ē ixpūmaksoca'n ē ixlamparaca'n. ⁴ Jesús ixca'tzikō'tza' ixlīpō'ktu tū na'a'kspula ē cālaktalacatzuna'jīlh ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tī putzayā'tit?

⁵ Xla'ca'n takelhtīlh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

Jesús cākelhtīlh:

—Quit Jesús tī putzayā'tit.

A'ntza' ixcātā'yālh Judas tī namacamāstā' Jesús. ⁶ A'cxni' Jesús cāhuanilh: “Quit Jesús tī putzayā'tit”, xla'ca'n chā'kēni'yaj tatamakahuasli ē ta'a'kā'lh nac ti'ya't.

⁷ Jesús cākelhasqui'nīpālh:

—¿Tī putzayā'tit?

Xla'ca'n tahuampālh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

⁸ Jesús cāhuanilh:

—Iccāhuanintza' quit. Palh quit quilāputzayāuj, cacāmakxtektit cata'a'lh tzamā' makapitzīn.

⁹ Huanli huā'mā' ixpālacata namākentaxtū tū Jesús ixuanī't: “Jā tī chā'tin tza'nkālh tī quimacamaxqui'lh xaTāta'.”

¹⁰ Simón Pedro ixlē'mā'lh ixmachīta, ē māxtulh ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j tī ixuanican Malco. Xla' ū'tza' ixtasācua' ixuanī't xapuxcu' pālej. ¹¹ Jesús huanilh Pedro:

—Camānū'pala' mimachīta na mimpūmachīta. Quit iclīhui'līnī't na'icpātī tū ixtalacasqui'nīn quīnTāta'.

Lē'ni'ca Jesús xapuxcu' pālej

Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54

¹² Tachi'palh Jesús soldados ē ixcomandanteca'n ē policías tī ixlaca'n israelitas. Macachī'ca. ¹³ Lē'nca pūla na ixchic Anás. Kōlu' Anás ixpuhuiti' ixuanī't Caifás tī xapuxcu' pālej tzamā' cā'ta. ¹⁴ Tzamā' Caifás ū'tza' tī ixcāhuaninī't israelitas ā'chulā' tze palh chā'tin chī'xcu' nalīnī ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús jā ixlakapasa

Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57

¹⁵ Ixtastālani'tēlha Jesús Simón Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni'. Tzamā' ī'scujni' xla' ixlakapasa xapuxcu' pālej. Ū'tza' lītā'tanūlh Jesús na ixtanquilhtīn ixchic xapuxcu' pālej.

¹⁶ Pedro tachokolh nac kēpūn, ixlacatzuna'j nac mākelhcha. Taxtulh tzamā' ī'scujni' tī ixlakapasa xapuxcu' pālej. Tā'chihuīna'nli tzu'ma'jāt tī ixmaktaka'lh mā'lh mākelhcha. Chuntza' tzamā' ī'scujni' tzē mātūlh Pedro nac tanquilhtīn. ¹⁷ Tzu'ma'jāt tī ixmaktaka'lh mākelhcha, xla' kelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Ē jā hui'x ī'scujni' huā'mā' chī'xcu'?

Pedro kelhtīni'lh:

—Jā quit.

¹⁸ Tasācua'n ē policías ixtahui'līnī't macscut expālacata ixlonknu'n. Ixtayāna'lh ē ixtasko'mā'nalh. Nā a'ntza' ixmaklayālh Pedro ixmaksko'mā'lh.

Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Jesús

Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71

¹⁹ Anás tī xapuxcu' pālej, xla' līkelhasqui'nīlh Jesús expālacata ī'scujnu'nī'n ē ixtamāsu'yun.

²⁰ Jesús huanilh:

—Quit icchihiūna'nī't cā'lacan na ixlacatīnca'n tachi'xcuui't. Pō'ktu quilhtamacuj xa'icmāsu'yu quit nac templos ē nac xaka'tla' templo jā ixtatakēstoka israelitas. Jā tū icuanī't nac cā'tzē'k. ²¹ ¿Tū expālacata quilīkelhasqui'nī'ya' quit? Cacākelhasqui'ni' tachi'xcuui't tī quintakexmatnī't. Ū'tunu'n catahualh tū iccāhuanilh.

²² A'cxni' Jesús huanli huā'mā', chā'tin policía tī ixlayālh a'ntza', lacala'syāhualh ē huanilh:

—¿Ē chuntza' kelhtīcan tzamā' xapuxcu' pālej?

²³ Jesús kelhtīlh:

—Palh jā tze tū icuanli, cacāhua'ni' ixlīpō'ktuca'n huā'tzā' tū icuanli. Palh tze tū icuanli, ¿tū expālacata quilītucsa'?

²⁴ Anás lakmacā'lh Jesús xatachī'n Caifás tī xapuxcu' pālej.

Pedro kelhtatzē'kpālh Jesús jā ixlakapasa

Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62

²⁵ Simón Pedro ixyālh ī'sko'mā'lh. Huanica:

—¿Ē hui'x jā ī'scujni' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kelhtatzē'kpālh ē huanli:

—Jā quit.

²⁶ Nā a'ntza' ixui'lh chā'tin ixtasācua' xapuxcu' pālej. Xla' ixtalakapasni' ixuanī't tī a'kacā'yujulh Pedro. Tzamā' tasācua', xla' kelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Ē jā hui'x ictā'laktzī'n Jesús nac pū'olivar?

²⁷ Pedro kelhtatzē'kpālh ē palaj tunca ta'salh lakatin puyux.

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5

²⁸ Tzi'sajcus ixuanī't a'cxni' māxtuca Jesús na ixchic Caifás ē lē'nca na ixchic gobernador. Israelitas, xla'ca'n jā tatanūlh nac chic. Palh ixtatanūlh, chuntza' jā tze ixtalītaxtulh na ixtahui'latca'n. Palh ixtatanūlh jāla ixtahua'lh līhua' i'xla' cā'tani' tū huanican pascua. ²⁹ Ū'tza' lītaxtulh Pilato nacātā'chihuīna'n. Cāhuanilh:

—¿Tū expālacata līmālacsu'yuyā'tit huā'mā' chi'xcu'?

³⁰ Xla'ca'n takelhtīni'lh:

—Palh jā cahuālh xla' laclē'n, jā xa'icticāmacamaxquī'n.

³¹ Pilato cāhuanilh:

—Calī'pintit hui'xina'n ē calacāxtlahua'tit chī ka'lhī'yā'tit milīmāpa'ksīnca'n hui'xina'n.

Israelitas takelhtīlh:

—Quina'n israelitas jā icka'lhīyāuj līmāpa'ksīn na'icmaknīyāuj catīhuālh.

³² Chuntza' a'kspulalh expālacata namākentaxtū tū ixuanī't Jesús expālacata chī nalīnī.

³³ Pilato tanūpālh na ixpūchihuīn ē ta'sani'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x i'xpuxcu'ca'n israelitas?

³⁴ Jesús huanilh:

—¿Ē mintalacapāstacni' quilīkelhasqui'nī'ya' huā'mā' o talīchihuīna'nī'ta'n ā'makapitzīn quimpālacata?

³⁵ Pilato kelhtīlh:

—¿Ē quit israelita? Quintamacamaxqui'n hui'x mintā'israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni'. ¿Tūchu tlahua'nī'ta'?

³⁶ Jesús kelhtīlh:

—Quit jā icmāpa'ksīni'n nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Palh chuntza' cahuālh, quinchī'xcu'huī'n ixquintamaktāyalh a'cxni' quintachi'palh israelitas. Jā icmāpa'ksīni'n huā'tzā'.

³⁷ Pilato kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x xapuxcu'?

Jesús kelhtīlh:

—Ixlicāna' tū huanī'ta'. Ū'tza' iclīlacatuncu'huī'lh ē ū'tza' iclīmīlh nac cā'quilhtamacuj ixpālacata na'icuan tū ixlicāna'. Ixlīpō'ktuca'n tī taca'tzīcu'tun tū ixlicāna', xla'ca'n quīn-takexmatni'.

³⁸ Pilato huanīlh:

—¿Chī līca'tzīcan tū ixlicāna'?

Jesús līchi'huīna' nca namaknīcan

Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25

A'cxni' Pilato ixuanī'tza' huā'mā', xla' cālaktaxtupālh israelitas ē cāhuanīlh:

—Quit jā icmaclani' nūn tū jā tze tū tlahuanī't huā'mā' chī'xcu'. ³⁹ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mintahuī'latca'n cā'ta cā'ta quit icmakxteka chā'tin tachī'n a'cxni' lamā'lh cā'tani' tū huanican pascua. ¿Ē lacasqui'nā'tit na'iccāmakxtekni'yān ixPuxcu'ca'n israeli-tas?

⁴⁰ Ixlīpō'ktuca'n tata'sapālh ē tahuanli:

—¡Jā ū'tza'! ¡Camakxtekti Barrabás!

Tzamā' Barrabás xla' ka'lhāna' ixuanī't.

19

¹ Pilato māmaksno'knīni'lh Jesús. ² Soldados tatlahualh a'ktin corona ixla' tzu'pīn ē tamaknūlh na ixa'kxāk Jesús ē tamālhakē'lh a'ktin ixlu'xu' xasmataka chī ixtalhakā'nan reyes. ³ Ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtahuanī:

—¡Tzehuanī't ixPuxcu'ca'n israelitas!

Ixtalacala'syāhuamā'nal.

⁴ Pilato cālaktaxtupālh tachi'xcu'huī't ē cāhuanīlh:

—Calaktzī'ntit. Iccāmāxtuni'yān hui'xina'n. Ē naca'tzīyā'tit quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauj.

⁵ Taxtulh Jesús. Ixa'knū a'ktin corona ixla' tzu'pīn. Ixmālhakē'canī't lu'xu' xasmataka. Pilato cāhuanīlh:

—¡Huā'yālh tzamā' chī'xcu'!

⁶ A'cxni' talaktzī'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē policías, xla'ca'n tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Pilato cāhuanīlh:

—Calīpintit ē caxtokohua'ca'tit hui'xina'n. Quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauj.

⁷ Israelitas takelhtīlh:

—Quina'n icka'lhīyāuj a'ktin līmāpa'ksīn. Chuntza' chī huan nac līmāpa'ksīn, ixla-casqui'nca nanī huā'mā' chī'xcu' ixpālacata xla' huan ū'tza' ī'Ska'ta' Dios.

⁸ Pilato, a'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuīn, xla' ā'chulā' jicua'nli. ⁹ Tanūpālh na ixpūchihuīn ē kelhasqui'nīpālh Jesús:

—¿Jāchu xala' hui'x?

Jesús jā kelhtīlh.

¹⁰ Pilato huanīlh:

—¿Chī jā quīlīkelhtīya'? ¿Ē jā ca'tzīya' palh quit icka'lhī līmāpa'ksīn tzē na'icmakxtekān ē nā tzē na'icxtokohua'ca'yān?

¹¹ Jesús kelhtīlh:

—Palh jā Dios ixmaxquī'n līmāpa'ksīn, hui'x jā ixtika'lhī' nūn a'ktin līmāpa'ksīn naquint-lahua'ni'ya' catūhuālh. Chi'xcu' tī quimacamāstā'lh na milacatīn, xla' ā'chulā' ka'tla' ka'lhī ixcuenta ē jā hui'x.

¹² A'cxni' kexmatli huā'mā', Pilato ā'chulā' makxtekcu'tunli Jesús. Israelitas tata'salh ē tahuanilh:

—¡Palh hui'x namakxteka', hui'x jā ixamigo César, ixpuxcu'ca'n romanos! ¡Tī litanūcu'tun ixlīpuxcu', xla' ū'tza' ixtā'lāquiclhaktzi' César!

¹³ A'cxni' kexmatli Pilato huā'mā', māmāxtunīni'lh Jesús. Tahuī'lh na ixpūmāpa'ksīn jā huanican Empedrado ē nā hebreo ixtacuhuīni' Gabata. ¹⁴ Xmān a'ktin quīlhtamacuj ī'sputni' natzucu cā'tani' tū huanican pascua. Hua'chi i'tāt quīlhtamacuj Pilato cāhuanilh israelitas:

—¡Huā'yālh mimPuxcu'ca'n!

¹⁵ Xlaca'n tata'salh ē tahuanli:

—¡Camaknīca! ¡Camaknīca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Pilato cāhuanilh:

—¿Ē lacasquī'nā'tit naxtokohua'ca'can mimPuxcu'ca'n?

Xanapuxcu'nu' pālejni' takelhtīni'lh:

—Quina'n icka'lhīyāuj xmān chā'tin quīmpuxcu'ca'n. Ū'tza' César.

¹⁶ Palaj tunca Pilato cāmacamaxquī'lh xlaca'n naxtokohua'ca'can. Ē xlaca'n talē'lh.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43

¹⁷ Jesús taxtulh ē ixcu'ca'lē'mā'lh ixcrúz. Chā'lh jā huanican Calavera ē nā hebreo ixtacuhuīni' Gólgota. ¹⁸ A'ntza' xtokohua'ca'ca ē nā cāxtokohua'ca'ca ā'chā'tu' na ixpāxtūtunī'n Jesús. Jesús pū'i'tāt ixua'ca'lh. ¹⁹ Pilato māhui'līnīni'lh a'ktin letrero nac cruz tū ixuan: Jesus xala' nac Nazaret, ixPuxcu'ca'n israelitas. ²⁰ A'ntza' jā xtokohua'ca'ca Jesús ixlacatzuna'j nac cā'lacchicni' ē lhūhua' israelitas talaktzī'lh letrero. Tzamā' letrero kempātu'tun tachihuīn ixtzo'kcanī't: hebreo ē griego ē latín.

²¹ Xanapuxcu'nu' pālejni' tahuanilh Pilato:

—Jā ixtzo'kti “IxPuxcu'ca'n israelitas.” Chuhua'j catzo'kti: “Ū'tza' huanli: Quit ixPuxcu'ca'n israelitas.”

²² Pilato cākelhtīlh:

—Ū'tza' tū ictzo'knī't, ū'tza' natahui'la.

²³ A'cxni' soldados ixtaxtokohua'ca'ni'ttza' Jesús, tasacli ixlu'xu' kelhatā'ti' soldados ē talātapitzīlh. Ixkelhni' lu'xu' xla' jā xatatza'pa' ixuanī't; chu a'ktin ixtacāxtlahuanī't chī ixa'cpūn ē chī ixquīlhtūn. ²⁴ Soldados talāhuanilh:

—Jā calacxtitui. Xatze calālīlaktzī'uj ē nalaktzī'nāuj tī napāxtoka.

Chuntza' mākentaxtūlh ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni':

Tamālapitzīlh quīlu'xu' ē talālīlaktzī'lh chī napāxtoka.

Chuntza' tatlahualh soldados.

²⁵ Ixlacatzuna'j cruz jā ixmāhua'ca'canī't Jesús, ixtayāna'lh ixtzī' Jesús ē xapuscāt ixtā'tin ixtzī' ē María ixpuscāt Cleofas, ē María Magdalena. ²⁶ Jesús cālaktzī'lh ixtzī' ē ī'scujni' tī ixmakyālh. Tzamā' ī'scujni' ū'tza' tī tzej ixpāxquī'. Jesús huanilh ixtzī':

—Nā', ā'tzā' hui'lh minka'hua'cha.

²⁷ Ē huanilh ī'scujni':

—Ū'tza' huā'yā puscāt mintzī'.

Tzamā' ī'scujni' mānūlh na ixchic.

*Jesús nīlh**Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49*

²⁸ Jesús ixca'tzītza' ixmākentaxtūkō'canī'ttza' ixlīpō'ktu. Chuntza' chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, xla' huanli:

—Ickelhpūtī.

²⁹ A'ntza' ixyālh a'ktin tla'ma'nc ixlitzuma xaxcān vinagre. Līmāchū'huī'ca esponja xaxcān vinagre. Cucchi'huī'lica a'ktin qui'huī' tū huanican hisopo ē līlakmacā'nca ē māhuī'ca. ³⁰ Jesús hua'lh xaxcān vinagre. Palaj tunca huanli:

—Ixlīpō'ktu icmākentaxtūkō'nī'ttza'.

Jesús māquilhpūtīlh ixa'kxāk ē ixa'cstu tamacamāstā'ni'lh Dios ē chuntza' nīlh.

Chā'tin soldado lītāpālhtuculh Jesús ixlanza

³¹ Xmāntza' ā'a'ktin quilhtamacuj ī'sputa natzucutza' cā'tani' tū huanican pascua. Israelitas jā ixtalacasqui'n ixmacni'ca'n nīnī'n natatahua'ca' nac cruz quilhtamacuj tū pūjaxcan, ixpālacata tzamā' quilhtamacuj xla' ū'tza' ixlakachi'xcu'huī'can. Ū'tza' līsqui'ni'ca Pilato nacāmāchēkētucxnīni'n tī ixcāxtokohua'ca'canī't ē nacāmāyujūnīni'n ixmacni'ca'n nīnī'n. ³² Soldados ta'a'lh ē tachēkētucxli chā'tu' chi'xcu'huī'n tī ixcātā'xtokohua'ca'canī't Jesús. ³³ A'cxni' talaktalacatzuna'jīlh Jesús, talaktzī'lh ixnīnī'ttza'. Ū'tza' jā līchēkētucxca xla'.

³⁴ Chā'tin soldado lītāpālhtuculh Jesús ixlanza ē palaj tunca taxtulh ka'lhni' ē xcān.

³⁵ Quit Juan ē iclaktzī'lh huā'mā'. Tū icuan ū'tza' tū ixlīcāna'. Iccāhuaniyān huā'mā' ixpālacata chuntza' nā hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit. ³⁶ Huā'mā' a'kspulalh ixpālacata namākentaxtū ixtachihuīn Dios chī tatzo'kni':

Jā catitucxnī'ca nūn kentin ixlucut.

³⁷ Nā chuntza' tatzo'kni':

Xlaca'n natalaktzī'n tī tāpālhtucucanī't.

*Mā'cnūca Jesús**Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56*

³⁸ A'cxni' ixa'kspulanī't huā'mā', José xala' nac Arimatea squi'ni'lh Pilato namakxteka nalē'n ixmacni' Jesús. Huā'mā' José tī tatze'kli ixa'ka'ī'ni' Jesús ixpālacata xla' ixcājicua'ni' israelitas. Pilato makxtekni'lh José ē xla' a'lh ē lē'lh ixmacni' Jesús. ³⁹ Nā tā'a'lh Nicodemo tī pūla ixlakminī't cā'tzī'sa Jesús. Xla' līmīlh mirra ē áloes. Chī pu'xamacāuj kilos līmīlh Nicodemo. ⁴⁰ Chuntza' José ē Nicodemo talē'lh ixmacni' Jesús ē talīpāsna'tli lu'xu' ē nā tatā'mānūlh mirra ē áloes tū ixtalīminī't. Chuntza' ixtahui'latca'n israelitas a'cxni' ixtamā'cnūnu'n. ⁴¹ A'ntza' jā xtokohua'ca'ca Jesús, ixlacatzuna'j a'ktin pū'olivar ē a'ntza' ixiu'lh a'ktin lhu'cu' tū ixtlahuacani't namā'cnūcan catīhuālh. A'ntza' jāna'j tī ixmā'cnūcanī't, nūn chā'tin. ⁴² Tzamā' lhu'cu' ixlacatzuna'j ixiu'lh ē a'ntza' mānūca ixmacni' Jesús ixpālacata ixtzucumā'htza' quilhtamacuj tū ixtapūjaxa israelitas.

20*Jesús lacastālancuana'nli**Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12*

¹ Ixlītzucuni' semana tzi'saj a'cxni' cā'pucsua'cus ixuanī't, María Magdalena a'lh nac lhu'cu' jā ixmānūcanī't Jesús. Xla' laktzī'lh jātza' ixiu'lh chihuix tū ixkelhui'līcanī't nac lhu'cu'. ² Tu'jnuntēlha cālaka'lh Simón Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni' tī tzej ixpāxqui' Jesús. Ē cāhuanilh:

—Māxtucanī't nac lhu'cu' Māpa'ksīni' ē jā icca'tzīyāuj jā mā'cnūca.

³ Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni' tataxtulh ē ixta'a'mā'nalh nac lhu'cu'. ⁴ Ixchā'tu'ca'n ix-tatu'jnuntēlha lacxtim. Ā'līstān chā'tin ā'chulā' tu'jnulh. Pedro a'kapūlaca. Xapūla chā'lh nac lhu'cu' ā'chā'tin ī'scujni'. ⁵ Taquilhpūtāl h ē talacanūlh ē laktzī'lh a'ntza' ixiu'lh lu'xu' tū ixlīpāsna'tcanī't Jesús. Tzamā' ī'scujni' jā tanūlh. ⁶ Simón Pedro ī'stālātēlha. Ā'līstān xla'

chā'lh ē tanūlh nac lhu'cu' ē a'ntza' laktzī'lh lu'xu' tū ixlīpāsna'tcanī't Jesús. ⁷ Nā laktzī'lh tū ixlītacucsna'tnī't. Xtum ixuī'lh tzamā' lu'xu'; ē ixpāsui'tui'līcanī't. ⁸ Nā tanūlh ī'scujni' tī xapūla ixchini't nac lhu'cu' ē laktzī'lh ē a'ka'ī'lh Jesús ixlacastālancuana'nī'ttza'. ⁹ Jāna'j ixtakexmatnī't ixtachihuīn Dios jā ixtatzo'kni' ixlacasqui'nca nalacastālancuana'n Jesús ā'maktin. ¹⁰ Tzamā' scujnu'nī'n ta'a'mpālh na ixchicca'n.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Mr. 16:9-11

¹¹ María tāyalh ixtanquilhtīn nac lhu'cu' jā ixmānūcanī't Jesús. Ixcalhuamā'lh. Līhuan ixcalhuayālh, taquilhpūtalh ē talacanūlh nac lhu'cu'. ¹² Cālaktzī'lh chā'tu' ángeles ē lakstala'nka'n ixtaka'lhī ixlu'xu'ca'n. Xlaca'n ixtahui'lāna'lh jā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús. Chā'tin ixuī'lh na ixa'cpūn ē chā'tin nā ixuī'lh na ixtujan jā ixmāpī'canī't Jesús.

¹³ Ángeles takelhasqui'nīlh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'?

Xla' cāhuanilh:

—Lē'nca ixmacni' quiMāpa'ksīni'. Jā icca'tzī jā mānūcanī't.

¹⁴ A'cxni' ixuanī'ttza' huā'mā', palaj tunca xla' talakspi'tli ē laktzī'lh Jesús a'ntza' ixyālh. Xla' jā ixlakapasa palh ū'tza' Jesús. ¹⁵ Jesús huanilh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'? ¿Tī putzaya'?

Tzamā' puscāt xla' ixlacpuhuan ū'tza' ixmaktaka'lhna' pū'olivar ē huanilh:

—Chī'xcu', palh hui'x lī'pi, caquihua'ni' jā lī'pi, ē chuntza' quit na'ica'n ictaya.

¹⁶ Jesús huanilh:

—¡María!

Xla' talakspi'tpālh ē huanilh:

—¡Raboni! (Ū'tza' a'ktin tachihuīn hebreo tū huanicu'tun: Mākelhtahua'kē'ni'.)

¹⁷ Jesús huanilh:

—Jā caquixa'ma' ixpālacata quit jāna'j ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Capinchi ē cacāhua'ni' quintā'timīn quit na'ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Ū'tza' nā minTāta'ca'n ē quinDios ē minDiosca'n.

¹⁸ Palaj tunca María Magdalena a'lh cāmāca'tzīnī ī'scuju'nī'n xla' ixlaktzī'nī'ttza' Māpa'ksīni' ē cāhuanilh tū ixuaninī't.

Jesús cātasu'yuni'lh ī'scuju'nī'n

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49

¹⁹ A'cxni' ixtzī'suamā'htza' ixlītucuni' semana ī'scuju'nī'n ixtatakēstokkō'nī't a'ktin nac chic. Lacchahua'j ixtatanūmā'nalh ixpālacata xlaca'n ixtajicua'ni' israelitas. Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'na'ī'tātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

²⁰ A'cxni' ixcāhuaninī'ttza' huā'mā', cāmāsu'yuni'lh ixmacan ē ixtāpān. ī'scuju'nī'n tapāxualh ixpālacata talaktzī'mpālh ixMāpa'ksīni'ca'n.

²¹ Jesús cāhuanipālh:

—Tzej calatapā'tit. Chuntza' chī quimacamilh quinTāta' ē nā chuntza' hui'xina'n na'iccāmācā'nān.

²² A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús cāsu'nulh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Chuhua'j, caquilāmaktīuj Espíritu Santo. ²³ Palh hui'xina'n namātza'nkēna'ni'yā'tit ixcuenta ā'chā'tin, xla' jātza' lacle'n. Palh hui'xina'n jā catimātza'nkēna'ni'tit ixcuenta ā'chā'tin, xla' ū'tza' lacle'ncus.

Tomás laktzī'lh Māpa'ksīni' lacastālancuana'nī'ttza'

²⁴ Chā'tin ī'scujni' ixtacuhuīni' Tomás nā ixuanican Līstu'. Jā ixmakuī'lh xla' a'cxni' cātasu'yuni'lh Jesús ā'makapitzīn scujnu'nī'n. ²⁵ Xlaca'n tahananilh:

—Iclaktzī'ujtza' Māpa'ksīni'.

Tomás cāhuanilh:

—Palh jā na'iclahtzī'n jā ixtakāhuī'nī't na ixmakxtampūn ē palh jā na'icxa'mani' jā ixtanūni'nī't clavos, ē palh jā na'icxa'ma ixtāpān jā ixtakāhuī'nī't, jā icti'a'ka'ī'lh palh lacastālancuana'nī't.

²⁶ Ixlitzeyama'j huampala ixtatakēstokpalanī't ī'scujnu'nī'n ē nā Tomás a'ntza' ixmakui'lh. Masqui ixlacchahuayālh chic, Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'ī'tātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

²⁷ Palaj tunca huanica Tomás:

—Camānu' mimacan na quimakxtampūn jā quimakxtampūlhu'cu'canī't ē cālaktzi' quimacan ē calī'ta' mimacan ē catamacnu' na quintāpān. Jātza' capuhua' palh jā ixlicāna' īclacastālancuana'nī't. Ca'a'ka'ī'.

²⁸ Tomás kelhtīni'lh:

—¡QuiMāpa'ksīni' ē quinDios!

²⁹ Jesús huanilh:

—Tomás, chuhua'j hui'x a'ka'ī'ya' ixpālacata quilaktzī'nī'ta'. Līpāxuhua tī ta'a'ka'ī' ē masqui xlaca'n jā quintalaktzī'nī't.

Tū ixpālacata tzo'kca huā'mā' libro

³⁰ Jesús tlahuapālh lhūhua' lī'a'cnīn na ixlacatīnca'n ī'scujnu'nī'n. Tzamā' lī'a'cnīn jā tatzo'knī' tzamā' nac libro. ³¹ Makapitzīn lī'a'cnīn tatzo'knī't ē chuntza' hui'xina'n tzē na'a'ka'ī'yā'tit Jesús xla' ū'tza' ī'Ska'ta' Dios tī Dios līhui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu', ē hui'xina'n tzē naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n palh nalīpāhua'nā'tit Jesucristo.

21

Jesús cātasu'yuni'lh kelhatojon ī'scujnu'nī'n

¹ Ā'līstān Jesús cātasu'yuni'pālh ī'scujnu'nī'n na ixquilhtūn xcān tū ixuanican Galilea, ē nā ixuanican Tiberias. A'cxni' talacsu'yulh chuntza' lī'a'kspulalh: ² A'ntza' ixtahui'lāna'lh lacxtim Simón Pedro ē Tomás, tī ixuanican Līstu', ē Natanael xala' nac Caná, Galilea, ē ixka'hua'chan Zebedeo ē ā'chā'tu' ī'scujnu'nī'n Jesús. ³ Simón Pedro cāhuanilh:

—Ica'nā icchi'pāna'n.

Xlaca'n tahananli:

—Nā quina'n na'iccātā'a'nān.

Ta'a'lh ē tatojōlh nac barco. Jā tū tachi'palh ixlīpō'ktu tzamā' tzi'sni'. ⁴ A'cxni' tzuculh xkaka, Jesús cātasu'yuni'lh ixquilhtūn nac xcān. Ē ī'scujnu'nī'n jā ixtalakapasa. ⁵ Jesús cāhuanilh:

—Chī'xcuhuī'n, ¿ē chī'patittza' squī'ti'?

Xlaca'n takelhtīl:

—Jā tū icchi'panī'tauj.

⁶ Jesús cāhuanilh:

—Camacapintit pūtayan na ixpekxtūcāna'j barco. A'ntza' nachī'payā'tit.

Chuntza' tatlahualh xlaca'n. Palaj tunca jātza' la ixtamācutu ixpūtayanca'n ixpālacata lhūhua' squī'ti' ixtalaknūnī't. ⁷ Ī'scujni' tī tzej ixpāxqui' Jesús, xla' huanilh Pedro:

—¡Ū'tza' Māpa'ksīni'!

A'cxni' huanica huā'mā', Simón Pedro palaj tunca lhakā'lh ixlū'xu' tū ixtamakxtunī't ē palaj tunca tojōlh nac xcān ē laka'lh Jesús. ⁸ Tzamā' barco lacatzuna'j ixquilhtūn nac xcān ixuī'lh hua'chi a'ktin ciento metros ixlīmakat. Makapitzīn ixtapūmimā'nalh barco ē ixtasakalīmimā'nalh ixpūtayanca'n tū ixpūtalaknūnī'ta'ncha' lhūhua' squī'ti'.

⁹ A'cxni' tatacutchi xlaca'n talaktzī'lh pūlactin macscut ē ixa'ctzi'li'pūmā'ca lakatin squī'ti' ē pāntzīn. ¹⁰ Jesús cāhuanilh:

—Calīta'ntit squī'ti' tū chī'patittza'.

¹¹ Simón Pedro palaj tunca tojōlh nac barco ē sakalīmilh pūtayan na ixquilhtūn nac xcān. Pūtayan ixpūtalaknūnī'ta'ncha' a'ktin ciento tu'pu'xamacāujtu'tun laka'tla' squī'ti'. Masqui lhūhua' squī'ti' ixtalaknūnī't, pūtayan jā taxtī'tli. ¹² Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit, cahuā'ya'ntit.

Nūn chā'tin ī'scujni' līhui'līlh nakelhasqui'nī tīchu, ixpālacata ixtaca'tzī palh ū'tza' Māpa'ksīni'. ¹³ Jesús quītayalh pāntzīn ē cāmaxquī'lh. Ē chuntza' tlahuapālh squī'ti'.

¹⁴ Tzamā' ixlīmaktu'tun cātasu'yuni'lh ī'scujnu'nī'n a'cxni' ixlacastālancuana'nkō'nī'ttza'.

Jesús tā'chihuīna'nli Simón Pedro

¹⁵ A'cxni' tahuā'yankō'lh, Jesús kelhasqui'nīlh Simón Pedro:

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē ā'chulā' quimpāxquī'ya' quit ē jā ā'makapitzīn?

Pedro kelhtīlh:

—Jē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' icpāxquī'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn.

¹⁶ Kelhasqui'nīpālh ixlīmaktu':

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē quimpāxquī'ya'?

Pedro kelhtīlh:

—Jē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' icpāxquī'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktaka'lhti tī quilacstīn.

¹⁷ Ixlīmaktu'tun kelhasqui'nīpālh:

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē quimpāxquī'ya'?

Pedro līlīpuhuanli ixpālacata xla' kelhasqui'nīca ixlīmaktu'tun palh ixpāxquī' Jesús. Huanilh:

—Māpa'ksīni' hui'x ca'tzīya' ixlīpō'ktu. Hui'x ca'tzīya' icpāxquī'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn. ¹⁸ Icuaniyān quit tū ixlīcāna'. A'cxni' ka'hua'chacus ixuanī'ta', hui'x ixlhakā'na'na' ē ixpina' jā ixpincu'tuna'. A'cxni' nakōlu'ya' hui'x, nalacstū'nca' mimpekenī'n ē ā'chā'tin natāpāchī'yān ē xla' nalē'nān jā jā pincu'tuna'.

¹⁹ Chuntza' Jesús ixlīhuanimā'lh Pedro chī xla' nalīnī ē chuntza' nalīlakachi'xcuhuī' Dios. Ā'līstān huanilh:

—Caquistāla'ni'.

Ī'scujni' tī tzej ixpāxquī'can

²⁰ Pedro talakspi'tli ē laktzī'lh chā'tin ī'scujni' ī'stālani'tēlha. Ū'tza' huā'mā' Jesús tzej ixpāxquī'. Nā huā'mā' ū'tza' tī ixpāxtūhuī'lh Jesús a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh ē kelhasqui'nīlh: “Māpa'ksīni', ¿tīchu namacamāstā'yān?” ²¹ A'cxni' laktzī'lh Pedro kelhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', ē huā'mā' chī'xcu' ¿tū na'a'kspula?

²² Jesús kelhtīlh:

—Palh quit na'īclacasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni' na'īcmimpala ā'maktin, ¿ē mincuenta hui'x? Hui'x caquistāla'ni'.

²³ Ū'tza' ixtalīhuan tā'timīn tzamā' ī'scujni' jā catinīlh. Jesús jā huanli xla' jā catinīlh. Tū huanli xla' ū'tza': “Palh quit na'īclacasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni' na'īcmimpala, ¿ē mincuenta hui'x?”

²⁴ Huā'mā' ī'scujni' ū'tza' quit. Iclīmāsu'yunī't ē ictzo'knī't huā'mā' tachihuīn. Icca'tzīyāuj ixlīcāna' tū icuan.

²⁵ A'nampala lhūhua' catūhuālh tū tlhualh Jesús. Palh ixtzo'kui'līca cahuālh ixlīpō'ktu tū tlhualh xla', quit icpuhuan jāla ixlītahui'lakō'lh ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj ixlīlhūhua' libros jā ixtzo'kui'līca. Amén.

Los Hechos

Chī māstā'ca Espíritu Santo

¹ Icuaniyān, Teófilo, a'cxni' ictzo'kli pūla a'ktin ca'psnap, ictzo'kli ixlipō'ktu tū Jesús litzuculh tlahua ē māsu'yu. ² Ictzo'kli tū tlahualh hasta a'cxni' a'lh nac a'kapūn. A'cxni' jāna'j ixa'n nac a'kapūn, Jesús cāmaxquī'lh a'ktin līmāpa'ksīn ixapóstoles tī ixcālacsacnī't. Cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn ixpālacata Espíritu Santo chī tzē natascuja. ³ A'cxni' Jesús ixpātīni'nī'ttza', xla' xalakahuan cātasu'yuni'lh ixapóstoles. Xla' tlahualh lhūhua' tū māsu'yulh ixlīcāna' xalakahuan ixuanī't Jesús. Cātasu'yuni'lh hasta jā chā'lh tu'pu'xam quilhtamacuj. Ixcālītā'chihuīna'mā'lh chī māpa'ksīni'n Dios.

⁴ A'cxni' ixcātā'takēstoknī't Jesús cāhuanilh:

—Jāna'j cataxtutit nac Jerusalén. Caka'lhī'tit tū nacāmaxquī'yān quīnTāta'. Huā'mā' quīt iccāhuaninī'ta'ntza' hui'xina'n. ⁵ Ixlīcāna', Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Xtum chī nalī'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n nacātamaxquī'yān Espíritu Santo. Palaj nacātamaxquī'yān —cāhuanilh Jesús.

Jesús a'lh nac a'kapūn

⁶ Tī ixtatakēstoknī't takelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ħē chuhua'j nahui'lī'ya' a'ktin līmāpa'ksīn nac Israel?

⁷ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jāla catīca'tzītīt tāmā' quilhtamacuj a'cxni' nala huā'mā'. Xmān Dios ca'tzī a'cxni' namacamin huā'mā' tū nala. Ū'tza' tī māpa'ksīni'n. ⁸ Hui'xina'n namaktīni'nā'tit lītli'huī'qui a'cxni' Espíritu Santo nacālakminān. Hui'xina'n nachihuīna'nā'tit quimpālacata nac Jerusalén ē na ixlipō'ktu Judea ē Samaria ē ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj.

⁹ A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā' xla' palaj tunca tzuculh tā'kayāhua na ixlacatīnca'n. Tanūlh nac a'ktin poklhu' tū lītatzē'kli. ¹⁰ Xlaca'n ixtatalacayāhuayāna'lh a'cxni' Jesús ixa'mā'lh tālhmā'n. Xamaktin tatāyachi chā'tu' chī'xcuhuī'n ixlacatzuna'jca'n. Ixtaka'lhī ixlū'xu'ca'n xastala'nka'. ¹¹ Xlaca'n tachihuīna'nli:

—Hui'xina'n chī'xcuhuī'n xalanī'n nac Galilea, ħtū ixpālacata talacayāhuapāna'ntit nac a'kapūn? Ū'tza' huā'mā' Jesús, tī tā'kayāhuamā'lh nac a'kapūn na milacatīnca'n, chuntza' nataspi'tpala ā'maktin —cāhuanica.

Lacsacca Matías natahui'la ixlakxoko Judas

¹² Apóstoles tayujchi nac sipej jā huanican Olivos. Huā'mā' sipej ixlacatzuna'j nac Jerusalén ixlīmakat a'cxnim chī tzē natlā'huancan a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chī tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn. Xlaca'n tataspi'tpālh nac Jerusalén. ¹³ A'cxni' tachā'lh xlaca'n tatahua'ca'lh tālhmā'n. A'ntza' ixtahui'lāna'ncha' Pedro ē Jacobo ē Juan ē Andrés ē Felipe ē Tomás ē Bartolomé ē Mateo ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón Zelote ē Judas ixtā'tin Jacobo. ¹⁴ Ixlipō'ktuca'n lacxtim ixta'orarlāmā'nalh. Nā puscan ixta'orarlāmā'nalh ē María tī ixtzī' Jesús ē nā ixtā'timīn Jesús.

¹⁵ Tī ixtahui'lāna'lh a'ktin ciento ē ā'kelhapu'xam. Huā'mā' quilhtamacuj Pedro tāyalh ixlacpu'na'nca'n tā'timīn. Cāhuanilh:

¹⁶ —Tā'timīn, chuntza' ixlacasqui'nca na'a'kspula tū huan ixtachihuīn Dios jā David lihuani pūla ixlītli'huī'qui Espíritu Santo. David līchihuīna'nli Judas. Ū'tza' huā'mā' Judas tī cāpūlani'lh xlaca'n tī tachi'palh Jesús. ¹⁷ Ū'tza' huā'mā' Judas tī ixquincātā'latlā'huānān. Nā ū'tza' ixtā'scujā Dios chuntza' chī quīna'n tā'scujāuj Dios. ¹⁸ Huā'mā' tumīn tū tlajalh ixpālacata tū tlahualh tū jā tze lītāmāhuaca ti'ya't. Judas tālhmā'n mincha' ē taxtuni'kō'lh ixpālūhua'. ¹⁹ Ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Jerusalén taca'tzīkō'lh huā'mā'. Ū'tza' līmāpācuhuīca ti'ya't Acēldama. Nā ixtachihuīnca'n Acēldama huanicu'tun ti'ya't

ixtapalh ka'lhni'. ²⁰ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios nac libro ixtacuhuīni' Salmos:

Calakmaka'nca ixchic.

A'ntza' jā tī chā'tin catitahui'lah.

Nā tatzo'kni' chuntza':

Ā'chā'tin catahui'lapālh na ixtascujūt.

²¹ Pedro chihuīna'mpālh:

—Catanūlh chā'tin ixlakxoko Judas tī ixquincātā'latlā'huanān a'cxni' Jesús ixquincātā'latlā'huanān. ²² Catahui'lh chā'tin tī ixquincātā'latlā'huanān a'cxni' Juan mā'kpaxīlh Jesús hasta a'cxni' Jesús a'lh nac a'kapūn. Ū'tza' nala hua'chi quina'n ē nalīchihuīna'n chī Jesús lacastālancuana'nli.

²³ Cālacsacca chā'tu' chī'xcuhuī'n. Ixtacuīni' chā'tin José tī ixuanican Barsabás ē Justo. Ē ā'chā'tin huampala ixtacuhuīni' Matías. ²⁴ Ē tatlhualh oración ē tahuanli chuntza':

—QuinDiosca'n, hui'x cālakasni'ya' ixlīstacna'ca'n ixlīpō'ktuca'n chī'xcuhuī'n. Hui'x caquilāmāsu'yuni'uj tī hui'x lacsacni'ta' huā'mā' chā'tu'. ²⁵ Ū'tza' natā'scujān chī apóstol. Natahui'la ixlakxoko Judas tī makxtekli ixtascujūt ē tlhualh tū jā tze. Ū'tza' lī'a'lh nac pūpātīn.

²⁶ Tlahuaca a'ktin talacsacni' tī napāxtoka. A'cxni' laktzī'nca ū'tza' Matías pāxtokli. Ē ū'tza' līchi'palh tzamā' tascujūt. Ū'tza' lacchā'lh ixlīkelhacāujtu' apóstoles.

2

Macaminca Espíritu Santo

¹ A'cxni' chilh ixquilhtamacuj Pentecostés, ixlīpō'ktuca'n ixtatakēstokkō'nī't. ² Xamaktin macasā'nalh tū ixmimā'cha' nac a'kapūn. Kexmatca hua'chi palha' ū'ni' ixmimā'lh pō'ktu nac chic jā ixtahui'lāna'lh. ³ Cātasu'yuni'lh hua'chi sī'ma'kā't tū tasu'yulh hua'chi macscut. Cālakchā'lh chā'tunu' xlaca'n. ⁴ Ixlīstacna'ca'n talītatzumakō'lh Espíritu Santo. Tatzuculh tachihuīna'n a'katunu' tachihuīn tū cāmaxquī'lh Espíritu Santo natachihuīna'n.

⁵ Ixtahui'lāna'lh nac Jerusalén israelitas, chī'xcuhuī'n tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios. Xlaca'n ixtaminkō'nī't xala' calhāxcuhuāl. ⁶ A'cxni' takexmatli tū macasā'nanli, tatakēstokkō'lh ixlīpō'ktuca'n. Jā ixtaca'tzī chā'tunu' chī ixtakexmatmā'nalh chī ixtachihuīnca'n. ⁷ Ixtalītamakchuyīmā'nalh ē talāhuanilh:

—Hua'chi jā xala' nac Galilea tī tachihuīna'mā'nalh. ⁸ ¿Chī kexmatāuj huā'mā' tachihuīn tū chihuīna'nāuj līchā'tunu' quina'n? ⁹ Makapitzīn quina'n xala' nac Partia ē Media ē Elam ē Mesopotamia ē Judea ē Capadocia ē Ponto ē Asia. ¹⁰ Ā'makapitzīn quina'n xala' nac Frigia ē Panfilia ē Egipto ē xala' nac África ā'chulā' pekanācha' Cirene. Ā'makapitzīn xala' nac Roma tī taminī'ta'ncha' nac Jerusalén. Makapitzīn xlaca'n talīlacastacni' israelitas ē ā'makapitzīn tamaktanūkō'lh na ixtamāsu'yunca'n israelitas. ¹¹ Ā'makapitzīn quina'n xala' nac Creta ē Arabia. Quina'n cākexmatni'yāuj tzamā' chī'xcuhuī'n, xala' nac Galilea, chī tachihuīna'mā'nalh tū quintachihuīnca'n. Quincātalīchihuīna'mā'n tū lītlahuamā'lh Dios ixlītli'huī'qui —talāhuanilh.

¹² Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīkō'lh ē jā ixtaca'tzī chī līlamā'lh. Talākelhasqui'nīlh:

—¿Tū huanīcu'tun huā'mā'?

¹³ Makapitzīn ixtalīkelhkamāna'mā'nalh ē ixtaquilhuamā'nalh:

—Huā'mā' chī'xcuhuī'n taka'chī.

Pedro cātā'chihuīna'nli tachi'xcuhuī't

¹⁴ Pedro tāyalh ē ā'makapitzīn apóstoles ē palha' chihuīna'lh:

—Iccāhuaniyān chī'xcuhuī'n israelitas ē milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit nac Jerusalén. Caca'tzītī hui'xina'n huā'mā' ē cakexpa'ttī quintachihuīn. ¹⁵ Tzamā' chī'xcuhuī'n jā taka'chī chī puhua'nā'tit hui'xina'n. Jā taka'chī ixpālacata xmān

makna'jāstza' tzi'saj. ¹⁶ Huā'mā', tū hui'xina'n laktzī'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit, ū'tza' līchihuīna'nli profeta Joel makāstza'. Joel huanli:

¹⁷ Chuntza' Dios huanli:

A'cxni' ā'xmān quilhtamacuj na'iccāmacamini' quinEspíritu ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Minka'hua'chanca'n ē mintzu'ma'janca'n natalīchihuīna'n quintachihuīn.

Minka'hua'chanca'n natalakachuya ē lakkōlu'n natalakahuāna'n.

¹⁸ Ixlīcāna' na'iccāmacamini' xlaca'n quinEspíritu huā'mā' quilhtamacuj tī quintatā'scuja, chī'xcuhuī'n ē puscan.

Xlaca'n natalīchihuīna'n quintachihuīn.

¹⁹ Na'icmāsu'yu lī'a'cnīn tālhmā'n nac a'kapūn ē natasu'yu tū talī'a'cnīn chī'xcuhuī'n nac cā'ti'ya'tna'.

Natatasu'yu ka'lhni' ē lamana' ē mixini' tū hua'chī jini'.

²⁰ Chī'chini' jā naxkaka ē mālhcuyu' natasu'yu chī ka'lhni'.

Ā'līstān namin ixquilhtamacuj Māpa'ksīni' Jesucristo a'cxni' namimpala.

Nala a'ktin quilhtamacuj xaka'tla'.

Nalaktzī'ncan tū na'a'nan.

²¹ Nala chuntza': Catīxcuhuālh tī nata'sani' Māpa'ksīni' namaktāya, ū'tza' na'a'kapūtaxtu.

²² Pedro chihuīna'mpāl:

—Chī'xcuhuī'n israelitas, cakexpa'ttit huā'mā' tachihuīn. Dios cāmāsu'yuni'n hui'xina'n ū'tza' macamilh Jesús xala' nac Nazaret. Cāmāsu'yuni'n huā'mā' ixpālacata lī'a'cnīn tū līlahualh Jesús ixlītlī'hui'qui Dios na milacatīnca'n. Huā'mā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit.

²³ A'cxni' macamāstā'ca Jesús, ē hui'xina'n hua'ntit caxtokohua'ca'ca ē camāmaknīnīca. Tī tamaknīlh Jesús, xlaca'n jā tzeya chī'xcuhuī'n. Huā'mā' kentaxtūlh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios tū jāla talakpalī ē chuntza' chī ixca'tzī Dios makāstza'. ²⁴ Dios mālacastālancuanīlh Jesús ē līmāxtulh ixlītlī'hui'qui līnīn ixpālacata Jesús jāla tamakxteka nac cā'līnīn. ²⁵ David līchihuīna'nli Jesús ē huanli:

Pō'ktu quilhtamacuj xa'iclaktzī'n Māpa'ksīni' na quilacatīn.

Huī'lh na quimpekxtūcāna'j.

Chuntza' jā ictitamakchuyīlh.

²⁶ Ū'tza' līpāxuhualh quilīstacna' ē icchihuīna'nli catūhuālh tū līpāxuhualh ixpālacata jā catimakxteka quimacni'.

²⁷ Hui'x jā catimakxtekti quilīstacna' nac cā'līnīn, ē jā catimakxtekti namasa quimacni'.

Quit miSka'ta' xatasīcua'lanālani'.

²⁸ Quimāsu'yuni'nī'ta' chī na'iclīlatā'kchoko.

Na'icka'lhī tapāxuhuān na milacatīn.

²⁹ Pedro chihuīna'mpāl:

—Chī'xcuhuī'n, israelitas chī quit, na'iccāhuaniyān tū ixlīcāna' ixpālacata quimpapca'n David tī ixpuxcu'ca'n israelitas ixuanī't. Xla' nīlh ē mā'cnūca. Huī'lhcus jā mā'cnūca. ³⁰ Xla' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't. Ixca'tzī chī Dios ixuanī't ixlīcāna' nahui'lī chī ixlīpuxcu' tī ī'xū'nātā'nat David. ³¹ David ixca'tzī Cristo nalacastālancuana'n ē jā catitahuī'lacha' nac cā'līnīn ē jā catimasli ixmacni' Cristo. Ū'tza' chuntza' lītzo'knulh David. ³² Dios mālacastālancuanīnī't huā'mā' Jesús. Quilīpō'ktuca'n iclaktzī'nī'ta'uj huā'mā'. ³³ Dios līmāhua'ca'lh Jesús ē līhui'līlh na ixpekxtūcāna'j. XaTāta' Dios maxquī'lh Jesús Espiritu Santo chuntza' chī huanli pūla. Nā Jesús macamilh Espiritu Santo huā'tzā'. Huā'mā' ū'tza' tū hui'xina'n laktzī'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit chuhua'j. ³⁴ David jā a'lh nac a'kapūn. Xla' huanli:

Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':

“Catahui'la'na quimpekxtūcāna'j

³⁵ hasta a'cxni' quit na'iccāskāhuī' mintā'lāquiclhaktzi'.”

³⁶ Pedro chihuīna'mpāl:

—Catata'tzīkō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Israel huā'mā': Dios hui'lilh Jesús ixlīmāpa'ksīni' ē ixlīCristo. Ū'tza' huā'mā' Jesús tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīni'ntit.

³⁷ A'cxni' takexmatli huā'mā', tatamakchuyīlh. Kelhasqui'nīca Pedro ē ā'makapitzīn apóstoles:

—Chī'xcuhuī'n, ¿tū na'ictlahuayāuj?

³⁸ Pedro cāhuanilh:

—Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpaxtit milīpō'ktuca'n hui'xina'n na ixtacuhuīni' Jesucristo. Chuntza' nacātamātza'nkēna'ni'yān mincuentaca'n ē Dios nacāmaxquī'yān Espīritu Santo. ³⁹ Ū'tza' tū Dios huanī't namāstā'. Huā'mā' tzē namaktīni'nā'tit hui'xina'n. Nā tzē natamaktīni'n nā mincamana'ca'n ē nā ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni' ē ixlīpō'ktu tī nacāta'sani' Māpa'ksīni' quīnDiosca'n.

⁴⁰ Pedro cāhuanilh ē cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē huanli:

—Ca'a'kapūtaxtutit ē chuntza' jā tila'yā'tit chī huā'mā' tachi'xcuhuī't jā tze tī tahui'lāna'lh chuhua'j —cāhuanica.

⁴¹ Tī ta'a'ka'ī'ni'lh ixtachihuīn Pedro, xlaca'n ta'a'kpaxli. Tī ta'a'ka'ī'lhcus huā'mā' quīlhtamacuj a'ktu'tun mil tachi'xcuhuī't. ⁴² Xlaca'n jā ixtamakxteka ixtamāsu'yunca'n apóstoles. Jā ixtamakxteka chī ixtatakēstoka ē chī ixtamālapitzī pāntzīn ē chī ixta'orarla. Ixtaka'lhī a'ktin ixtalacapāstacni'ca'n.

Chī ixtalīlatlā'huan tī ixta'a'ka'ī xapūla

⁴³ Ixlīpō'ktuca'n ixtajicua'n. Apóstoles tatlahualh lhūhua' laka'tla' lī'a'cnīn tū talīmāsu'yulh ixlītlī'hui'qui Dios. ⁴⁴ Ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī', ixtahui'lāna'lh kēxtim ē a'ktin ixtamālapitzī ixlīpō'ktu tū ixtaka'lhī. ⁴⁵ Tastā'lh ixti'ya'tca'n ē tū ixtaka'lhī ē ixtalāmāpitzīni' tumīn ixlīpō'ktuca'n chā'tunu' chī ixtamaclacasqui'n. ⁴⁶ Lakalīyān ixtatakēstoka xaka'tla' nac templo. Ixtamāpitzī pāntzīn na ixchicca'n ē cā'tapāxuhuān ixtahuā'yan. Ixtapāxuhua ixlīstacna'ca'n. ⁴⁷ Ixtamakapāxuī Dios. Ixcālaktzī'ncan tzeya chī'xcuhuī'n. Māpa'ksīni' Dios ixmālhūhuī'pala lakalīyān. Lakalī lakalī ixtalhūhua'ntēlha tī ixta'a'kapūtaxtu.

3

Mātzeyīca chā'tin lū'ntu'

¹ A'ktin quīlhtamacuj Pedro ē Juan lacxtim ixtatahua'ca'mā'nalh xaka'tla' nac templo. Ixlacchā'ni' hora tū ixpūtlahuacan oración, chī maktu'tun hora kōtanū. ² Lakalī lakalī ixtahui'la a'ntza' chā'tin chī'xcu' lū'ntu' chu tunca ixlīlacatuncuhuī'nī't. Lakalī lakalī ixui'līcan na ixtanquīlhtīn nac templo xalacatzuna'j nac xamākelhcha jā ixuanican Tzēhuanī't. A'ntza' ī'squi'n tumīn tū ixlīhuā'yan. Ixcāsqi'ni' tī ixtatanū nac templo. ³ A'cxni' lū'ntu' cālaktzī'lh Pedro ē Juan ixtatanūmā'nalh nac templo ē xla' cāsqi'ni'lh tumīn. ⁴ Pedro ē Juan talakalaktzī'lh ē Pedro huanilh:

—Caquīlālakalaktzī'uj.

⁵ Xla' cālakalaktzī'lh ē xla' puhuanli huī'lh tū namaxquī'can. ⁶ Pedro huanilh:

—Jā tū icka'lhī plata ē nūn oro. Na'icmaxquī'yān tū icka'lhī. Na ixtacuhuīni' Jesucristo xala' nac Nazaret, catāya' ē catlā'hua'nti.

⁷ Macachi'palh ixpekcāna'j ē yāhualh. Palaj tunca ixtujan ē ixtūpixni' tatli'hui'clhli.

⁸ Palaj tunca tāyalh ē tlā'huanli ē cātā'tanūlh Pedro ē Juan nac templo. Ixtlā'huantēlha tanūlh ē ixtachāyāhuatēlha ē ixmakapāxuīmā'lh Dios. ⁹ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talak-tzī'lh chī ixtlatlā'huan ē ixmakapāxuīmā'lh Dios. ¹⁰ Talakapasli ū'tza' tī ī'squi'ntahui'la tumīn na ixtanquīlhtīn xaka'tla' templo, xalacatzuna'j jā huanican xamākelhcha Tzēhuanī't. Talī'a'cnīlh tū ixa'kspulanī't. Jā ixtaca'tzī.

Pedro a'kchihuīna'nli na ixtanquīlhtīn Salomón

¹¹ Tzamā' lū'ntu' tī ixtzeyanī'tcus, ixcātā'lāmacachi'patlā'huan Pedro ē Juan. Ixlipō'ktu tachi'xcuhuī't tu'jnun ta'a'lh ē cālaktastokca nac tanquilhtīn jā huanican ixtanquilhtīn Salomón ē talī'a'cnīlh. ¹² Pedro, a'cxni' laktzī'lh huā'mā', cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—Chī'xcuhuī'n israelitas, ¿tū ixpālacata lī'a'cnī'yā'tit huā'mā'? ¿Tū ixpālacata quilālakalaktzī'nāuj? Jā quilītlī'hui'quica'n tū iclīmātzeyīnī'ta'uj ē jā ixpālacata quina'n tzeyā chī'xcuhuī'n. ¹³ Tlahualh huā'mā' ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob ē quinatāta'na'ca'n. Ū'tza' Dios māsu'yunī't ka'lhī līmāpa'ksīn Jesús tī ī'Ska'ta' Dios. Huā'mā' Jesús ū'tza' tī macāmāstā'tit hui'xina'n ē kelhtatzē'ktit na ixlacatīn Pilato. Pilato ixmakxtekcu'tun ē hui'xina'n jā lacasqui'ntit. ¹⁴ Hui'xina'n kelhtatzē'ktit tī tze ē tlahuanī't xmān tū tze. Hui'xina'n hua'ntit camakxtekca chā'tin maknīnī'. ¹⁵ Māmāknīnīnī'ntit Jesús tī māstā' latamat ē tī Dios mālacastālancuanīlh. Huā'mā' quina'n icmāsu'yuyāuj chī lacastālancuana'nli. ¹⁶ Ica'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo. Ū'tza' līmātzeyīca huā'mā' chī'xcu' tī hui'xina'n laktzī'nā'tit ē lakapasā'tit. Jesús quincāmā'a'ka'ī'nīn. Ū'tza' līmātzeyīca na milacatīnca'n milipō'ktuca'n hui'xina'n.

¹⁷ 'Chuhua'j chī'xcuhuī'n, quit icca'tzī hui'xina'n jā ixca'tzīyā'tit tū tlahua'tit a'cxni' māmāknīnīnī'ntit Jesús. Nā jā ixtaca'tzī mimāpa'ksīnī'nī'nca'n. ¹⁸ Dios māca'tzīnīnī'lh xapūla Cristo napātīnī'n. Chuntza' tahuanli ixa'kchihuīna'nī'n Dios xala' makāstza'. Huā'mā' mākentaxtūlh Dios. ¹⁹ Chuhua'j hui'xina'n calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē calakpalī'tit milīstacna'ca'n ē chuntza' naxapacan mīncuentaca'n. Chuntza' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāsīcua'lanātlahuani'yān milīstacna'ca'n. ²⁰ Namacamin Jesucristo tī xapūla līhui'līlh Dios nacāmacamini'yān hui'xina'n. ²¹ Jesucristo natahui'la nac a'kapūn hasta a'cxni' Dios nacāxtlahuapalakō' ixlipō'ktu chī Dios makāstza' cāmāchiuīnīlh ixa'kchihuīna'nī'n tī lactze. ²² Moisés cāhuanilh quīnapapana'ca'n:

Māpa'ksīnī' quīnDiosca'n nacāmacamini'yān hui'xina'n chā'tin a'kchihuīna', chuntza' chī quīmacamilh quit.

Dios nalacsaca chā'tin chī hui'xina'n.

Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ixlipō'ktu tū nacāhuaniyān.

²³ Tī jā nata'a'ka'ī' tū nahuan tzamā' chī'xcu', ū'tunu'n nacāmālakspūtūcan ē nacātamacxtucan ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.

²⁴ 'Chuntza' tahuanli ixlipō'ktuca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios xamakāstza', Samuel ē nā chuntza' tī tamīlh ā'līstān. Xlaca'n tahuanli na'a'kspula huā'mā'. ²⁵ Hui'xina'n ixcamana'ca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Nā milaca'n talacāxtlahuan tū tlahualh quīnDiosca'n ē quīnapapana'ca'n. Tlahuaca talacāxtlahuan a'cxni' Dios huanilh Abraham:

Ixpālacata minatā'natna' nacāsīcua'lanātlahuacan ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

²⁶ A'cxni' Dios macamilh ī'Ska'ta', cālāmacamin hui'xina'n pūla ixpālacata milipō'ktuca'n namakxtekā'tit tū jā tze ē chuntza' nacātasīcua'lanātlahuayān —huanli Pedro.

4

Pedro ē Juan na ixlacatīnca'n scujnī'n

¹ A'cxni' Pedro ē Juan ixtatā'chihiuīna'mā'nalh tachi'xcuhuī't, talakmilh pālejni' ē ixcapitán tropas xalanī'n nac templo ē nā saduceos. ² Xlaca'n tatamakchuyīlh ixpālacata tū ixcāmāsu'yuni'can tachi'xcuhuī't ē chī ixtalīchihiuīna'n Jesús lacastālancuana'nli, ē chuntza' nalīlacastālancuana'ncan. ³ Cāchi'paca Pedro ē Juan ē cāmānūca nac pūlāchī'n. Kōtanūtza' ixuanī't, ē ū'tza' cālīmākxtekca a'ntza' hasta ixlīlakalī. ⁴ Ta'a'ka'ī'lh lhūhua' tī takexmatli tachihuīn. Ixlīlhūhua'ca'n chī a'kquitzis mil chī'xcuhuī'n.

⁵ Ixlīlakalī tatakēstokli nac Jerusalén māpa'ksīnī'nī'n ē xanapuxcu'nu' israelitas ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ⁶ Milh Anás, tī xapuxcu' pālej, ē Caifás ē Juan ē Alejandro ē ixlipō'ktuca'n ixtalakapasnī'n xapuxcu' pālej. ⁷ A'cxni' ixcāhui'līcanī'ttza' Pedro ē Juan na ixlacatīnca'n, cākelhasqui'nīca:

—¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn tū lītlahua'tit huā'mā'? ¿Tīchu cāmacaminān lītlahua'tit huā'mā'?

⁸ Ixlīstacna' Pedro ixlītzuma Espīritu Santo ē cāhuanilh:

—Chī'xcu'huī'n, māpa'ksīni'nī'n ē xanapuxcu'nu' israelitas: ⁹ Chuhua'j quina'n quīlāmālacapū'nī'ta'uj ixpālacata a'ktin tū tze ictlahuani'uj huā'mā' chī'xcu' ta'jatatlani' ē ixpālacata chī lītatzeyīlh. ¹⁰ Caca'tzītīt milīpō'ktuca'n hui'xina'n ē cataca'tzīlh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't israelitas huā'mā' tū a'kspulalh. Huā'mā' chī'xcu' tī yālh na milacatīnca'n ū'tza' līmātzeyīlh ixlītlī'huī'qui Jesucristo xala' nac Nazaret. Ū'tza' Jesucristo tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīni'ntit ē Dios mālacastālancuanīlh. ¹¹ Huā'mā' Jesucristo ū'tza' tī lakmaka'ntit hui'xina'n hua'chi tapācna'nī'n talakmaka'n a'ktin chihuix. Chuhua'j huā'mā' Jesucristo hua'chi chihuix tū pūla hui'līca ixtzā'stūn. ¹² Jesucristo xmān ū'tza' makapūtaxtūnu'. Jā a'nampala ā'chā'tin chī'xcu' nac cā'quīlhtamacuj tī tze quīncāmakapūtaxtūyān —huanli Pedro.

¹³ A'cxni' talaktzī'lh māpa'ksīni'nī'n chī Pedro ē Juan jā ixtajicua'n, xlaca'n talī'a'cnīlh ixpālacata ixtaca'tzī Pedro ē Juan xlaca'n catīhuālh chī'xcu'huī'n ē jā tū ixtaca'tzī. Ū'tza' talīca'tzīlh xlaca'n ixtatā'latlā'huan Jesús. ¹⁴ Talaktzī'lh chī'xcu' tī mātzeyīca ē ixyālh ixlacatīnca'n. Jāla tahananli jā tze tū tatlahualh Pedro ē Juan. ¹⁵ Cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn catataxtulh macstī'na'j Pedro ē Juan jā ixtatakēstoknī't tī ixtatlahua justicia. Talīkelhachihiuīna'nli xlaca'n ¹⁶ ē talāhuanilh:

—¿Tū nacātlahuani'yāuj tzamā' chī'xcu'huī'n? Ū'tunu'n tatlahuanī't a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn. Huā'mā' taca'tzī ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac Jerusalén. Jāla catī'a'kskāhuī'uj. ¹⁷ Cacāmekē'klhauj ē cacāhuanīuj jātza' catamāsu'yulh na ixtacuhuīni' Jesús. Chuntza' jātza' catītalhūhua'nli tī ta'a'ka'ī' ixtachihiuīnca'n —talāhuanilh.

¹⁸ Cāmāta'satīnīni'nca Pedro ē Juan ē cāmāpa'ksīca jātza' catalīchihiuīna'nli ē jātza' catamāsu'yulh nūn ā'maktin na ixtacuhuīni' Jesús. ¹⁹ Pedro ē Juan takelhtīni'lh ē tahananli:

—¿Ē chā tze na ixlacatīn Dios na'iccākexmatni'yān hui'xina'n ē jā na'ickexmatni'yāuj Dios? ¿Chī puhua'nā'tit? Caquīlāhuaniuj. ²⁰ Quina'n jāla ictimakxtekui na'icuanāuj tū iclaktzī'nī'ta'uj ē tū ickexmatnī'ta'uj —tahuanli.

²¹ A'cxni' ixcāmekē'klhacanī't huampala, cāmāxtekca. Jāla ixtamaclani' chī nacālīmakapātīnīncan ixpālacata ixtajicua'nī' tachi'xcu'huī't. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't ixtachihiuīna'n chī ixlīka'tla' Dios chī lītzeyanli lū'ntu'. ²² Ē huā'mā' chī'xcu' ixka'lhītza' līhua'ca'lh tu'pu'xam cā'ta.

Tā'timīn tasquī'ni'lh Dios cacāmaktāyalh jā titajicua'n

²³ A'cxni' Pedro ē Juan ixcāmāxtekanī'ttza', talaka'lh ixtā'timīnca'n. Cāhuanica ixlīpō'ktu tū ixtahuanī't xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. ²⁴ A'cxni' takexmatli huā'mā', ixlīpō'ktuca'n kēxtim ta'orarlīlh ē tahananli Dios:

—Māpa'ksīni', hui'x Dios ē hui'x tla'hua' a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan. ²⁵ Ixlītlī'huī'qui Espīritu Santo hui'x māchihuī'ni' David tī ixtā'scuījān. David huanli chuntza':

¿Tū ixpālacata tata'sa ē tasītzi' tzamā' tachi'xcu'huī't tī jā israelitas?

¿Tū ixpālacata talacapāstaca tachi'xcu'huī't tū jā ixtapalh?

²⁶ Napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'ti'ya'tna' tatā'lāquīchlaktzī'lh Dios.

Māpa'ksīni'nī'n tatakēstokli,

ē talītalakaspi'tni'ni'lh Māpa'ksīni' Dios ē nā Cristo tī Dios lacsacnī't.

²⁷ Ū'tza' ixlīcāna'. Nac huā'mā' cā'lacchicni' tatakēstokli Herodes ē Poncio Pilato ē israelitas ē tī jā israelitas. Talītalakaspi'tni'ni'lh Jesús mīSka'ta' tī lacsacnī'ta' hui'x, quīnDiosca'n. ²⁸ Xlaca'n tatakēstokli natatlahua xmān tū hui'x līhui'li' xapūla tū nala ē xmān tū milīmāpa'ksīn ē mintalacapāstacni'. ²⁹ Chuhua'j, Māpa'ksīni' Dios, cala'ktzi' chī quīncātamekē'klhacu'tunān. Caquīlāmaktāyauj quina'n tī iccātā'scuījān. Chuntza' na'iclīchihiuīna'nāuj mintachihiuīn ē jā na'icjicua'nāuj. ³⁰ Camāsu'yu' milītlī'huī'qui ē cacāmātzeyi' ē calītla'hua' lī'a'cnīn ixlītlī'huī'qui Jesús mīSka'ta' tī tze.

³¹ A'cxni' ixta'orarlinī'ttza', tachiquilh jā ixtatakēstoknī't. Ixlīpō'ktuca'n ixlīstacna'ca'n talītatzumalh Espīritu Santo. Talīchihuīna'nli ixtachihuīn Dios ē jā ixtajicua'n.

Kēxtim tahui'līlh tū ixtaka'lhī

³² Ixlīlhūhua' tī ixta'a'ka'ī'nī't ixtaka'lhī a'ktin talacapāstacni' ē a'ktin tapuhuāt. Nūn chā'tin puhuanli jāla namāstā' tū ixka'lhī. Maktin ixtamākēxtimīnī't ixlīpō'ktu tū ixtaka'lhī. ³³ Apóstoles ixtaka'lhī lhūhua' lītlī'hui'qui. Ixtalīmāsu'yu chī Māpa'ksīni' Jesús ixlacastālancuana'nī't. Ē Dios ixcāsīcu'lanātlahua. ³⁴ Nūn chā'tin ī'sputni' catūhuālh ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tī ixtaka'lhī ixti'ya'tca'n ē ixchicca'n, ixtastā' ē ixtalīmin ixtapalh tū ixtastā'. ³⁵ Ixtamaxquī' apóstoles. Tamāpitzīlh chā'tunu' chī ixtamaclacasquī'n. ³⁶ Ixuī'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' José. Apóstoles tamāpācuhih ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Bernabé (huā'mā' huanicu'tun māko'xamixīni'). Ū'tza' levita ixuanī't xala' nac Chipre. ³⁷ Xla' ixka'lhī ixti'ya't. Stā'lh ē cālīmini'lh ixtapalh ē cāmaxquī'lh apóstoles.

5

Tamātzē'kli macsti'na'j tumīn Ananías ē Safira

¹ Nā ixuī'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' Ananías. Ixka'lhī ixpuscāt tī ixuanican Safira. Xlaca'n tastā'lh pītzuana'j ixti'ya'tca'n. ² Ananías māquī'lh macsti'na'j ixtapalh. Nā ixpuscāt nā ixtā'līca'tzī. Ananías līmīlh tū quītāxtūlh ē cāmaxquī'lh apóstoles. ³ Pedro huanilh:

—Ananías, ¿tū ixpālacata lītanūlh skāhuī'ni' na mīlīstacna' ē lakpalīlh mintalacapāstacni' lī'a'kskāhuī'cu'tuna' Espīritu Santo ē namāquī'ya' macsti'na'j tumīn ixtapalh tī'ya't? ⁴ Mīla' ixuanī't tī'ya't a'cxni' jāna'j ī'stā'ya'. Mīla' ixuanī't ixtapalh a'cxni' stā't tī'ya't. ¿Tū ixpālacata līlacapāstacti natlahua'ya' huā'mā'? Hui'x a'ksa'nī'ni' jā xmān na ixlacatīnca'n chī'xcuhuī'n. Hui'x nā a'ksa'nī'ni'ni'ta' na ixlacatīn Dios.

⁵ A'cxni' Ananías kexmatli huā'mā' tachihuīn, a'kā'lh xanīn. Tajicua'nli ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli tū a'kspulalh. ⁶ Ka'hua'chan tamā'kaquī'lh Ananías ē tapāsui'tli ē tamāxtulh ē tamā'cnūlh.

⁷ Chī ixlī'a'ktu'tun hora ixpuscāt Ananías tanūlh. Xla' jā ixca'tzī tū ixa'kspulanī't. ⁸ Pedro kelhasqui'nīlh:

—Caquihua'ni', ¿chī līstā'tit tī'ya't?

Puscāt huanilh chuntza' chī ixuaninī't ixkōlu'.

⁹ Pedro huanilh:

—¿Tū ixpālacata lālīca'tzīyā'tit a'kskāhuī'cu'tunā'tit ixEspīritu Dios? Cakexpa'tti chī tatantūsa'nan kēpūn tī tamā'cnūlh mīnkōlu'. Nā hui'x natamāxtuyān.

¹⁰ Lacapala puscāt a'kā'lh xanīn na ixlacatīn Pedro. Ka'hua'chan tatanūchi ē talaktzī'lh mā'lh xanīn. Tamāxtulh ē tamā'cnūlh ixpāxtūn ixkōlu'. ¹¹ Ixtajicua'n ixlīpō'ktuca'n tā'timīn tī takexmatli huā'mā'.

Tlahuaca lhūhua' lī'a'cnīn

¹² Apóstoles tatlahualh lhūhua' lī'a'cnīn ixlacpu'na'ī'tātca'n tachī'xcuhuī't. Ixtatakēstoknī't ixlīpō'ktuca'n na ixtanquīlhtīn Salomón. ¹³ Nūn chā'tin chī ixlīlhūhua'ca'n jā tā'takēxtimīcu'tunli ū'tunu'n ixpālacata ixtajicua'n. Tachī'xcuhuī't ixtalakztī'n apóstoles chī tzeya chī'xcuhuī'n. ¹⁴ Tī ixta'a'ka'ī'ni' Māpa'ksīni' ā'chulā' ixtalhūhua'n, chī'xcuhuī'n ē puscan. ¹⁵ Ixcālīmīncan ta'jatatlānī'n nac cā'tejen jā ixtētaxtu Pedro. Ixcāhui'līcan nac talajni' ē na ixpūtama'ca'n, palh tzē cahuālh masqui xmān ixmāstilē'k Pedro ixcālīmātzeyīlh. ¹⁶ Nā ixtamīmā'nal nac Jerusalén lhūhua' tachī'xcuhuī't xalanī'n cālīlacchīni' na ixlacatzuna'j Jerusalén. Ixtalīmin ta'jatatlānī'n ē tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni'. Ixlīpō'ktuca'n cāmātzeyīca.

Cāputzastālani'ca Pedro ē Juan

¹⁷ Tā'kaquī'lh xapuxcu' pālej ē ixchi'xcuhuī'n tī ixta'a'ka'ī'ni' ixtamāsu'yunca'n saduceos. Tasītzi'lh xla'ca'n. ¹⁸ Cāchi'paca apóstoles ē cāmānūca nac pūlāchī'n. ¹⁹ Dios macamilh chā'tin ángel. Ē cāmāquī'ni'lh pūlāchī'n tzi'sa ē cāmāxtulh ē cāhuanilh:

²⁰ —Capintit ē catāya'tit xaka'tla' nac templo ē cacātā'chihuīna'ntit tachi'xcuhuī't ixlipō'ktu chī tzē natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

²¹ A'cxni' ixtakexmatni't huā'mā', tatanūlh xaka'tla' nac templo a'cxni' ī'xkakamā'ltza' ē tamāsu'yulh.

Xapuxcu' pālej ē nā ixchi'xcuhuī'n tatakēstokli. Cāmākēstokca ū'tunu'n tī ixtatlahua justicia ē ixlipō'ktu xanapuxcu'nu' xalanī'n nac Israel. Cāmacā'nca policías natamāxtu tachi'nī'n nac pūlāchī'n ē natalīmin. ²² A'cxni' policías tachā'lh, jā cāmaclaca nac pūlāchī'n. Taquītaspi'tli ē tamāca'tzīnī'lh. ²³ Tahualh:

—Icchā'uj nac pūlāchī'n ē iclaktzi'uj ē tzej ixlacchahua. Maktaka'lhna'nī'n ixtayāna'lh ixtanquilhtīn nac pūlāchī'n. A'cxni' icmālaquī'uj, jā tī chā'tin icmaclauj na ixpūchakān pūlāchī'n.

²⁴ A'cxni' takexmatli huā'mā', xacapitān xaka'tla' templo ē xanapuxcu'nu' pālejni' lhūhua' talacapāstacni'lh tūchu nala. ²⁵ Palaj tunca milh chā'tin ē cāhuanilh:

—Chī'xcuhuī'n tī cāmānū'tit nac pūlāchī'n tayāna'ncha' xaka'tla' nac templo ē tamāsu'yuni'mā'nalh tachi'xcuhuī't.

²⁶ Palaj tunca ta'a'lh capitān ē policías ē cāquītēpalaca Pedro ē Juan. Cālīminca līlacatzucu ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhuī't palh ixcācucta'laca. ²⁷ A'cxni' ixcālīmincanī'ttza', cāhui'līca ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n. Xapuxcu' pālej cākelhasqui'nīlh:

²⁸ —¿Ē jā iccāmāpa'ksīn hui'xina'n jātza' camāsu'yu'tit na ixtacuhuīni' Jesús? Hui'xina'n cāmāscatīkō'tittza' xalanī'n nac Jerusalén tzamā' mintamāsu'yunca'n. Hui'xina'n hua'nā'tit quina'n iclē'nāuj cuenta ixpālacata maknīca Jesús.

²⁹ Takelhtīni'lh Pedro ē ā'makapitzīn apóstoles ē tahananli:

—¿Ē chā tze palh na'iccākeexmatni'yāuj chī'xcuhuī'n ē jā Dios? ³⁰ IxDiosca'n quinatāta'na'ca'n mālacastālancuanīlh Jesús tī hui'xina'n māmaknīnīni'ntit a'cxni' xtoko-hua'ca'ca nac cruz. ³¹ Dios līmāhua'ca'lh Jesús ē hui'līlh na ixpekxtūcāna'j ē līhui'līlh xapuxcu' ē makapūtaxtūnu'. Ū'tza' tlhualh ixpālacata xalanī'n nac Israel natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nacāmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n. ³² Quina'n iclīmāsu'yuyāuj huā'mā'. Ē chuntza' līmāsu'yu Espīritu Santo tī Dios cāmaxquī'nī't tī takexmatni'.

³³ A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzi'lh ē ixcāmaknīcu'tuncan. ³⁴ Chā'tin scujni', tī fariseo ixuanī't, ixuanican Gamaliel. Xla' ū'tza' chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmapa'ksīn ē ixlakachi'xcuhuī'can. Xla' tāyalh ē huanli cacāmāxtuca Pedro ē Juan tzāla'j. ³⁵ Gamaliel cāhuanilh ā'makapitzīn scujni'n:

—Chī'xcuhuī'n xalanī'n nac Israel, calacapāstacna'ntit tū nacātlahuani'yā'tit tzamā' chī'xcuhuī'n. ³⁶ Ca'tziyā'tit makāstza' ixuī'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' Teudas, tī ka'tla' ixmakca'tzi. Makapitzīn chī'xcuhuī'n, hua'chī a'ktā'ti' ciento, ixtastālani'. Xla' maknīca. Tata'a'kahuanīkō'lh tī ixtastālani'nī't. Chuntza' līsputli tū ixmātzucunī't Teudas. ³⁷ Ā'līstān ixuī'lapālh Judas xala' nac Galilea a'cxni' lālaktzo'kca. Xla' cāmā'kaquī'lh makapitzīn tī ixtastālani'. Nā Judas sputli. Tata'a'kahuanīkō'lh tī ixtastālani'nī't. ³⁸ Chuhua'j iccāhuaniyān hui'xina'n, jā tū cacātlahuani'tit tzamā' chī'xcuhuī'n ē cacāmakxtektit. Palh huā'mā' talacapāstacni' ē huā'mā' tamāsu'yun xmān ixlaca'n chī'xcuhuī'n, ixlīmān nalakspūta. ³⁹ Palh ixla' Dios, jā maktin catimāpānū'tit. Jā catā'lākelhtaxtoktīt Dios.

⁴⁰ Ta'a'ka'ī'lh ixtachihuīn Gamaliel. Cāmāta'satīnīni'nca apóstoles ē cāsno'kca. Cāhuanica jātza' catachihuīna'lh na ixtacuhuīni' Jesús. Cāmakxtekca. ⁴¹ Pedro ē Juan tataxtulh ixlacatīnca'n scujni'n. Tapāxuhualh ixpālacata cālaktzi'nca xla'ca'n tze natapātī tū līmāxana' ixpālacata Jesucristo. ⁴² Lakalī lakalī xaka'tla' nac templo ē na ixchicca'n, jā ixtamakx-teka tamāsu'yu ē talīchihuīna'n Jesucristo.

6

Cālacsacca kelhatojon maktāyana'nī'n

¹ Huā'mā' quilhtamacuj ixtatachā'lhūhuītēlha tī ixta'a'ka'ī'. Chī'xcu'huī'n griegos talāhuanilh hebreos jā tze chī'ixcāmāpitzini'can līhua' lakalī lakalī tī'ixcānīmaka'ncanī'ttza' ē jā lacxtim ixcāmaxquī'can. ² Kelhacāujtu' apóstoles tamākēstokli ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī' ē cāhuanica:

—Jā minī'ni' na'icmakxtekāuj na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios ē na'icmāstā'yāuj līhua'. ³ Chuhua'j, tā'timīn, cacālacsactit kelhatojon chī'xcu'huī'n chī' hui'xina'n tī cālakapasā'tit lactze ē tī talītzuma Espīritu Santo ē tī tzej talacapāstacna'n. Nacāmacamaxquī'yāuj huā'mā' tascujūt. ⁴ Quina'n ū'tza'tza' quintascujūtca'n: na'icorarlīyāuj ē na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios —cāhuanica.

⁵ Huā'mā' cāminī'ni'lh ixlīpō'ktuca'n. Lacsacca Esteban, chā'tin chī'xcu' tī ixlītzuma Espīritu Santo ē tī tzej ixa'ka'ī'ni' Dios. Cālacsacca Felipe ē Prócoro ē Nicanor ē Timón ē Parmenas ē Nicolás xala' nac Antioquía tī'ixcātā'a'ka'ī' israelitas. ⁶ Cālīminca ixlacatīnca'n apóstoles ē cā'orarlīca ē cā'a'cpūhui'līca ixmacanca'n.

⁷ A'kahuanli ixtachihuīn Dios. Tī ixta'a'ka'ī' ixtatachā'lhūhuītēlha nac Jerusalén. Lhūhua' pālejni' ta'a'ka'ī'lh ē takexmatni'lh ixtachihuīn Dios.

Chī'paca Esteban

⁸ Esteban ixa'ka'ī' ē ixka'lhī ixlītlī'huī'qui Dios. Ixtlahua lī'a'cnīn ixlacpu'na'itātca'n tachi'xcu'huīt. ⁹ Tatā'kaquī'lh makapitzīn xalanī'n na ixtemploca'n israelitas tī'ixcāmāpācu'huīcan Libertos, ē nā xalanī'n nac Cirene ē Alejandría ē Cilicia ē Asia. Ē tatā'lālīhuanilh Esteban. ¹⁰ Xlaca'n jāla ixtatā'lāskāhuī' ixpālacata ixtalacapāstacni' Esteban ē ixpālacata Espīritu Santo tī'ixmāchihuīnī. ¹¹ Xlaca'n taxokolh ā'makapitzīn nata'a'ksa'nīni'n ixtakexmatni't chī Esteban a'ksa'nli Moisés ē Dios. ¹² Cāchihuīna'makasītzi'ca tachi'xcu'huīt ē xanapuxcu'nu' israelitas ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xamaktin laktalacatzuna'jīca Esteban ē chī'paca ē līminca ixlacatīnca'n scujnī'n. ¹³ Cāhui'līca tī natahuan tū jā ixlīcāna' ē tahuanlı:

—Huā'mā chī'xcu' jā makxteka a'ksa'n līmāpa'ksīn ē tzamā' xaka'tla' templo tū xata-sicua'lanālan. ¹⁴ Ickexmatui a'cxni' huanli Jesús xala' nac Nazaret namālaksputū xaka'tla' templo ē natalakpali tahuilat tū māsuyulh Moisés.

¹⁵ Ixlīpō'ktuca'n tī ixtahuī'lāna'ncha' jā ixtlahuacan justicia, talakalaktzī'lh Esteban. Ixlacan ixtasu'yu hua'chi ángel.

7

Tamaktāyalh Esteban ē maknīca

¹ Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Esteban:

—¿Ē ixlīcāna' huā'mā'?

² Esteban huanli:

—Chī'xcu'huī'n, israelitas hua'chi chī quit, cakexpa'ttit. Dios, tī ka'tla', tasu'yuni'lh quimpapca'n Abraham a'cxni' xla' ixuī'lhcus nac cā'lacchicni' nac Mesopotamia. Jāna'j ixa'n tahuī'la nac Harán. ³ Dios huanilh: Cataxtu na mincā'lacchicni' ē cacāmakxtekti mintalakapasnī'n ē capit nac cā'lacchicni' tū na'icmāsu'yuni'yān.

⁴ Abraham taxtulh na ixcā'lacchicni'ca'n caldeos ē a'lh tahuī'la nac Harán. A'cxni' ixnīnī'ttza' ixtāta' Abraham, Dios līmīlh Abraham nac cā'lacchicni' jā hui'xina'n hui'lā'na'ntit chuhua'j. ⁵ Dios jā maxquī'lh ti'ya't huā'tzā', nūn pītzuna'j jā nayāhua ixtujan. Xmān huanilh ixtēcu' ti'ya't nahuan xla' ē ixnatā'natna', masqui jāna'j ixka'lhī ixka'hua'cha. ⁶ Dios tā'chihuīna'nli chuntza':

Mīnatā'natna' natatahuī'la chī xamini' nac ā'lacatin cā'lacchicni'. A'ntza' nacāmāscujūcan ē nacāmākapātīnīncan a'ktā'ti' ciento cā'ta.

⁷ Quit na'iccāmakapātīnīn tachi'xcuhuī't tī nacāmāscujū minatā'natna'.

Ā'listān natataxtu minatā'natna' ē naquintamakapāxui huā'tzā'.

⁸ Dios hui'lilh a'ktin talacāxtlahuan tū ixpālacata ixcāchu'cucan chi'xcuhuī'n israelitas ixpālacata nacālilakapascan. Tahuī'lh chā'tin ixka'hua'cha Abraham, ixtacuhuīni' Isaac. Ixli'a'ktzayan quilhtamacuj Abraham chu'culh ixka'hua'cha. Ā'listān tahuī'lh chā'tin ixka'hua'cha Isaac, ixtacuhuīni' Jacob. Ā'listān Jacob ka'lhilh kelhacāujtu' ixcamana' tī quinapapana'ca'n.

⁹ 'Quinapapana'ca'n ixtaquiclhaktzī'n ixtā'tinca'n José. Xlaca'n tastā'lh José. Lē'nca nac Egipto. Dios ixmaktaka'lha. ¹⁰ Dios makapūtaxtūlh ixlipō'ktu tū pātīlh. Dios maxquī'lh José talacapāstacni' na ixlacatīn Faraón tī puxcu' xala' nac Egipto. Faraón ixlakachi'xcuhuī' José. Līhui'lilh chī gobernador nac Egipto. Hui'lilh namāpa'ksikō' pō'ktu ixchic Faraón.

¹¹ 'Milh a'ktin tatzi'ncstat ixlipō'ktu tzamā' ti'ya't Egipto ē nac Canaán. Tapātīni'lh. Quinapapana'ca'n jā ixtamacla tū natahua'. ¹² A'cxni' kexmatli Jacob ixa'nan trigo nac Egipto, pūla cāmacā'lh a'ntza' ixka'hua'chan tī quinapapana'ca'n. ¹³ A'cxni' ta'a'mpālhl ixlīmaktu', José cāhuanilh ixnapuxcu'nu': "Quit mistancuca'n." Faraón māca'tzīnīca ixtā'timīn José ixtahuanī't. ¹⁴ José mātā'satīnīni'lh Jacob tī ixtāta' ē ixlipō'ktuca'n ixtā'timīn ē ixcamana'ca'n, i'tāt ciento ā'pu'xamaquitzis tachi'xcuhuī't. ¹⁵ Jacob a'lh tahuī'la nac Egipto. A'ntza' nīlh xla' ē nā tanikō'lh ixka'hua'chan tī quinapapana'ca'n. ¹⁶ Ā'maktin cālē'mpalaca nac Siquem ē a'ntza' cāmā'cnūca nac lhu'cu' tū cāmaktamāhualh Abraham ixcamana' Hamor xalanī'n nac Siquem. Lītamāhualh tumīn.

¹⁷ 'Ixtalacatzuna'jītēlha quilhtamacuj a'cxni' ixmākentaxtūlh Dios tū ixuaninī't Abraham. Tachi'xcuhuī't israelitas lhūhua'ntēlhalh nac Egipto. ¹⁸ Hui'līpalaca chā'tin puxcu' nac Egipto tī jā lakapasli José. ¹⁹ Xla' cā'a'kskāhuī'lh quinapapana'ca'n ē chuntza' cālītlajalh. Xla' cāmakapātīnīnli quinapapana'ca'n ē cāmāmaka'nīlh xanatāta'na' ixlacstīnca'n natanī. ²⁰ Milh a'ktin quilhtamacuj lacatuncuhuī'lh Moisés ē tzēhuanī't ixuanī't na ixlacatīn Dios. Ixmaktaka'lh mā'ca a'ktu'tun mālhcuyu' na ixchic ixtāta'. ²¹ A'cxni' quīhui'līca Moisés nac xcān, ixtzu'ma'jāt Faraón sacli ē makastacli hua'chi ixlīcāna' ixka'hua'cha. ²² Moisés māsca'tīca ixlipō'ktu talacapāstacni' xala' nac Egipto. Tzej ixchihuīna'n ē pō'ktu tzē ixtlahua.

²³ 'A'cxni' ixka'lhītza' tu'pu'xam cā'ta, puhuanlītza' palh nacālaka'n ixtalakapasni' tī israelitas. ²⁴ Laktzī'lh chī chā'tin egipcio ixmākāpātīnīmā'lh chā'tin israelita. Moisés līmaktāyalh ē maknīlh tzamā' egipcio. Chuntza' tapānūni'lh tū ixmākca'tzī. ²⁵ Moisés ixpuhuan israelitas ixtakexmata chī Dios ixlacsacni't nacāmaktāya nata'a'kapūtaxtu. Ē xlaca'n jā ixtakexmata. ²⁶ Ixlīlakalī huampala cālakhilh Moisés chā'tu' israelitas ixtalātucsmā'nalh ē ixlāmakxtekecu'tun ē cāhuanilh: "Chī'xcuhuī'n, hui'xina'n lītalakapasni'n. ¿Tū ixpālacata lālītucspā'na'ntit?" ²⁷ Tī ixlacatāquī'mā'lh ixtā'chic palaj tunca tancsli Moisés ē huanilh: "¿Tīchu hui'līnī'ta'n hua'chi quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n? ²⁸ ¿Ē naquimaknīcu'tuna' quit chī ma'kni' huā' kōtan egipcio?" ²⁹ A'cxni' kexmatli huā'mā', Moisés tzā'lalh. Chā'lh cā'lacchicni' nac Madián ē a'ntza' tachokolh chī xamini'. A'ntza' tatahuī'lh chā'tu' ixcamana'.

³⁰ 'A'cxni' ixtētaxtunī'ttza' tu'pu'xam cā'ta, chā'tin ángel tasu'yuni'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't ixlacatzuna'j nac sipej ixtacuhuīni' Sinaí. A'ntza' tasu'yulh nac a'katin putzuna'j qui'huī' tū i'lh cumā'lh. ³¹ A'cxni' laktzī'lh Moisés jā ixca'tzī tū i'lh cumā'lh. Ē talacatzuna'jīlh nalaktzī'n. Ixtachihuīn Dios huanilh:

³² Quit ixDiosca'n minatāta'na' ē ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob.

Moisés xpipilh ē jicua'nli ē jā ixlaktzī'ncu'tun. ³³ Māpa'ksīni' huanilh:

Catatūxtu mincacli' ixpālacata jā yā't, ixlacatīn Dios.

³⁴ Quit ixlīcāna' iclaktzī'nī't chī cāmakapātīnīmā'ca quintachi'xcuhuī't tī tahuī'lāna'lh nac Egipto.

Ickexmatnī't chī tata'samā'nalh xlaca'n, ē icyujnī'ta'nchi na'iccāmakapūtaxtū.
Chuhua'j cata't.

Na'icmacā'nān nac Egipto.

³⁵ 'Huā'mā' ū'tza' Moisés tī talakmaka'lh a'cxni' tahananli: “¿Tīchu hui'līnī'ta'n hua'chi quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n?” Dios macamilh huā'mā' Moisés chī xapuxcu' ē makapūtaxtūnu'. Ixmaktāya ángel tī tasu'yuni'lh nac a'katin putzuna'j qui'hui'. ³⁶ Moisés cāmāxtulh quinapapana'ca'n. Xla' tlhualh laka'tla' lī'a'cnīn nac Egipto ē nac Xatzu'tzo'ko Mar ē nac cā'tzaya'nca ti'ya't tu'pu'xam cā'ta. ³⁷ Huā'mā' ū'tza' Moisés tī cāhuanilh israelitas:

Māpa'ksīni' quinDiosca'n nalacsaca chā'tin mintalakapasni'ca'n chuntza' chī quilacsacli quit.

Ū'tza' ixa'kchihuīna' Dios nahuan.

Nakexpa'tā'tit hui'xina'n.

³⁸ Huā'mā' Moisés ū'tza' ixi'lh a'cxni' ixtatakēstoknī't nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Ángel tā'chihuīna'nli nac sipej Sinaí. Moisés cāhuanilh quinapapana'ca'n tū huanli ángel. Moisés maktīni'lh tachihuīn tū jā maktin catisputli ē ū'tza' quincāmaxquī'n.

³⁹ 'Huā'mā' quinapapana'ca'n jā takexmatni'cu'tunli Moisés ē talakmaka'lh. Ix-tataspi'tcu'tun nac Egipto. ⁴⁰ Tahananilh Aarón:

Caquilātlahuani'uj ídolos tū naquincāpūlani'yān.

Jā icca'tzīyāuj tū a'kspulalh Moisés tī quincāmāxtun nac ti'ya't Egipto.

⁴¹ Xlaca'n tatlahualh a'ktin ídolo tū ixtasu'yu hua'chi xaska'ta' huācax ē maknīca animalh ē maxquī'ca talakalhu'mān ídolo. Talīpāxuhualh tū ixtalitlahuanī't ixmacanca'n. ⁴² Dios cātamakatīni'lh xlaca'n ē cāmakxtekli natalaktaquilhpūta sta'cu. Nā chuntza' tatzo'kni' nac libro tū tatzo'kli ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Huanli:

¿E quilāmālacnūni'uj talakalhu'mān ē animalh tū xatamaknīn tu'pu'xam cā'ta nac cā'tzaya'nca ti'ya't?

⁴³ Hui'xina'n līta'ntit ixa'cchic ídolo Moloc jā ixlaktaquilhpūtacan, ē ídolo Renfán tū ixtasu'yu hua'chi sta'cu.

Hui'xina'n tlhualh tit ídolos nacālaktaquilhpūtayā'tit.

Chuhua'j quit na'iccālē'nān ā'chulā' ixlakamakāt Babilonia.

⁴⁴ Esteban chihuīna'mpālh:

—Nac cā'tzaya'nca ti'ya't, quinapapana'ca'n ixtaka'lhī xaka'tla' a'cchic tū ixmāsu'yu Dios ixcāmāmakxtoklē'mā'lh. A'cchic ū'tza' ixtlahuacanī't chuntza' chī Dios ixmāsu'yuni'nī't Moisés. ⁴⁵ Quinapapana'ca'n tamaktīni'lh ixa'cchic. Talīmilh a'cxni' tatā'tanūchi Josué na ixti'ya'tca'n ā'makapitzīn chī'xcu'huī'n tī Dios cāmāxtulh ixlacatīnca'n quinapapana'ca'n. A'ntza' tamakxtekli a'cchic hasta a'cxni' ixquilhtamacuj David.

⁴⁶ Dios līpāxuhualh David chun ixtlahuani'cu'tun a'ktin ixchic Dios tī nā ixDios Jacob.

⁴⁷ Tī tlhualh ixchic Dios, ū'tza' Salomón. ⁴⁸ Dios xaka'tla' jā tahuī'la nac a'ktin chic tū tatlahuanī't chī'xcu'huī'n. Nā chuntza' huanli ixa'kchihuīna' Dios:

⁴⁹ Quit, Dios, icmāpa'ksī nac a'kapūn ē nac cā'quilhtamacuj.

¿Tuyā chic naquilātlahuani'yāuj? huanli Māpa'ksīni'.

¿Jāchu na'icjaxa quit?

⁵⁰ ¿E jā quit iclītlhualh quimacan ixlīpō'ktu tū a'nan?

⁵¹ Esteban cāhuanipālh:

—Hui'xina'n lacxumpin. Jā ka'lhī'yā'tit milīstacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit. Jā kexpa'tcu'tunā'tit. Tihua'na' tā'lāhuaniyā'tit Espíritu Santo. Chuntza' chī ixtala minapapana'ca'n nā chuntza' la'yā'tit hui'xina'n. ⁵² Minapapana'ca'n tamakapātīnīnli ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tamaknīlh tī tahananli xapūla namin tī xatze. Ū'tza' milh ē hui'xina'n macamāstā'tit ē maknī'tit. ⁵³ Hui'xina'n maktīni'ntit līmāpa'ksīn tū tamacamāstā'lh ángeles ē jā kexpa'tni'tit —cāhuanilh Esteban.

Maknīca Esteban

⁵⁴ A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh ē talāxcakō'lh ixtatzanca'n ixpālacata chī tasītzī'lh. ⁵⁵ Ixlīstacna' Esteban ixlītzuma Espīritu Santo. Xla' ixtalacayāhuamā'lh nac a'kapūn. Laktzī'lh taxkaket jā huī'lh Dios. Laktzī'lh Jesús ixyālh na ixpekxtūcāna'j Dios ⁵⁶ ē huanli:

—Calaktzī'ntit. Quit iclaktzī'n a'kapūn laquī'yālh, ē Chi'xcu' xala' Tālmā'n na ixpekxtūcāna'j Dios.

⁵⁷ Ē tī ixtakexmatmā'nalh tata'salh palha' ē cā'a'kachi'paca. Ixlīpō'ktuca'n palaj tunca talakminkō'lh. ⁵⁸ Māxtuca Esteban nac cā'lacchicni' ē cucta'laca. Testigos tahuī'līlh ixlū'xu'ca'n na ixlacatīn chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Saulo. ⁵⁹ A'cxni' cucta'laca Esteban huanli'lh Dios:

—Māpa'ksīni' Jesús, icmacamaxquī'yān quilīstacna'.

⁶⁰ Tatzokostal ē huanli palha':

—Māpa'ksīni', cacāmātza'nkēna'ni' tū quintatlahuani'mā'nalh.

A'cxni' huanli huā'mā' Esteban nīlh.

8*Saulo ixcāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī'*

¹ Saulo ixcātā'līca'tzī chī līmaknīca Esteban.

Tzamā' quilhtamacuj tzucuca cāputzatokokecan tī ixta'a'ka'ī' nac Jerusalén. Ixlīpō'ktuca'n ta'a'kahuankō'lh hasta nac ti'ya't Judea ē Samaria. Tatachokolh xmān apóstoles. ² Makapitzīn chi'xcu'huī'n, tī ixtalakachi'xcu'huī' Dios, talē'lh Esteban ē tamā'cnūlh ē talakcalhuanli. ³ Saulo ixcāmālakspūtūcu'tunkō' tī ixta'a'ka'ī'. Tzuculh tanū a'katunu' nac chic ē ixcāsakalē'n chi'xcu'huī'n ē puscan ē ixcāmānū nac pūlāchī'n.

Māsu'yuca xatze tachihuīn nac Samaria

⁴ Tī ta'a'kahuankō'lh ixta'a'n calhāxcu'huālh ē ixtalīchi'huīna'n xatze tachihuīn. ⁵ Felipe a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' nac Samaria. Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Cristo. ⁶ Lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtakexmata kēxtim tū ixcāhuani Felipe. Takexmatli ē talaktzī'lh lī'a'cnīn tū ixtlahua. ⁷ Tū jā tzeya ū'ni' ixtata'sa palha' ē ixcātaxtuni' tī ixtaka'lhī. Lhūhua' ixtalū'ntū'nun ē tī i'xcāhui'huananī't ixcāmātzeyīmā'ca. ⁸ Lhūhua' ixa'nan tapāxuhuān tzamā' nac cā'lacchicni'.

⁹ Ixū'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Simón. Xla' xapūla ixuanī't xantilh nac tzamā' cā'lacchicni'. Ixcā'a'kskāhuī'mā'lh xalanī'n nac Samaria. Huanli ū'tza' xaka'tla'. ¹⁰ Tzej ixtakexmatni' Simón ixlīpō'ktuca'n tī xalacstīn ē tī xalaka'tla'tza'. Ixtahuan:

—Huā'mā chi'xcu' ka'lhī ixlītlī'huī'qui Dios.

¹¹ Tzej ixtakexmatni' Simón ixpālacata makāstza' ixcālī'a'kskāhuī'nī't ixlīxantilh. ¹² Felipe cālītā'chihuīna'lh xatze tachihuīn chī Dios māpa'ksīni'n ē ixpālacata Jesucristo. Xlaca'n ta'a'ka'ī'lh ē ta'a'kpaxli chi'xcu'huī'n ē puscan. ¹³ Nā Simón nā a'ka'ī'lh ē a'kpaxli ē stālani'lh Felipe. A'cxni' Simón laktzī'lh lhūhua' lī'a'cnīn tū tlhualh Felipe, lhūhua' ixlacapāstaca.

¹⁴ A'cxni' taca'tzīlh xalanī'n nac Samaria ixtamaktīni'nī'ttza' ixtachihuīn Dios, apóstoles nac Jerusalén tamacā'lh Pedro ē Juan nac Samaria. ¹⁵ Xlaca'n tamilh ē ta'orarlīlh ixpālacata natamaktīni'n Espīritu Santo xalanī'n nac Samaria. ¹⁶ Jāna'j ixcālakyujachi Espīritu Santo. Xmān ixtalī'a'kpaxnī't na ixtacuhuīni' Jesús. ¹⁷ Cā'a'cpūhui'līca ixmacanca'n ē tamaktīni'lh Espīritu Santo.

¹⁸ Simón laktzī'lh chī Espīritu Santo maktīni'nca a'cxni' apóstoles ta'a'cpūhui'līlh ixmacanca'n ē cāmālacnūni'lh tumīn. ¹⁹ Huanli Simón:

—Nā quit caquilāmaxquī'uj huā'mā' lītli'huī'qui ē chuntza' chī catīhuālh na'ica'cpūhui'lī quimacan nā namaktīni'n Espīritu Santo.

²⁰ Pedro huanli'lh:

—Calakspuṭli mintumīn ē nā hui'x casputti xipālacata puhuanti nalītamāhua'ya' tumīn tū Dios māstā'. ²¹ Hui'x jāla catimaktīni' tzamā' talakalhu'mān xipālacata jā tze milīstacna' na ixlacatīn Dios. ²² Camakxtekti tzamā' tū jā tze talacapāstacni' ē casqui'ni' Dios namātza'nkēna'ni'yān tzamā' talacapāstacni' tū ka'lhī'ya' na milīstacna'. ²³ Iclaktzī'nān hui'x jā tzeya chī'xcu'. Hui'x jāla makxteka tū jā tze.

²⁴ Kelhtīni'lh Simón ē huanli:

—Casqui'ni'tit Māpa'ksīni' Dios jā quinti'a'kspula tū hui'xina'n quilāhuaniuj.

²⁵ A'cxni' xlaca'n ixtalīmāsu'yunī'ttza' ē ixtalīchihuīna'nī'ttza' ixtachihuīn Dios, tataspi'tpālḥ nac Jerusalén. Talīchihuīna'nli xatze tachihuīn ixla' Jesucristo na ixcā'lacchicni'ca'n samaritanos.

Felipe ē chā'tin chī'xcu' xala' nac Etiopía

²⁶ Tā'chihiuīna'nli Felipe chā'tin ángel tī Dios macamilh ē huanilh:

—Catā'kaqui' ē capit nac sur. Nalacpina' xatej Jerusalén tū a'mā'lh nac Gaza. A'ntza' cā'tzaya'nca tī'ya't.

²⁷ Felipe tā'kaquī'lh ē a'lh. Tā'lāpāxtokli chā'tin chī'xcu' eunuco xala' nac Etiopía. Xla' chā'tin scuḡni' ixuanī't nac Etiopía jā ixmāpa'ksīni'n reina ixtacuhuīni' Candace. Huā'mā' chī'xcu', xla' ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtumīn reina. Quilachi nac Jerusalén namakapāxuīchi Dios. ²⁸ Ixtaspi'tmā'lh'tza' ē xipūmimā'lh a'ktin carreta. Ixlīkelhtahua'ka'tēlha tū tzo'kli Isaías, tī ixa'kchihiuīna' Dios ixuanī't. ²⁹ Espíritu Santo huanilh Felipe:

—Catalacatzuna'ji' nac tej jā lē'mā'ca carreta ē catā'pi.

³⁰ Felipe tu'jnulḥ ē laktalacatzuna'jilḥ ē kexmatli tū ixlīkelhtahua'ka'tēlha tū ixtzo'knī't Isaías. Felipe kelhasqui'nīlḥ:

—¿Ē chā kexpatni'ya' tū līkelhtahua'ka'tēlha'ya'?

³¹ Kelhtīlḥ:

—¿Ē chī na'iclikexmatni' palḥ jā tī tī quimāsu'yuni'?

Huanica Felipe:

—Catahua'ca' ē caquimpāxtūtahui'la'.

³² Xla' ixlīkelhtahua'ka'huī'lh ixtachihuīn Dios jā huan chuntza':

Hua'chī chī lē'ncan lakatin oveja tū namaknīcan, chuntza' lē'nca; ē chī lakatin oveja xakō'ko' na ixlacatīn tī macsi'ta, chuntza' tzamā' chī'xcu' jā tū huanli.

³³ Māmāxani'ca ē jā tlahuani'ca justicia.

¿Tīchu cahuālḥ nahuan hasta makās tilatamalḥ?

¿Ē jā naminācha' ixlītalakapasni' palḥ maktin maknīca ē mālakspuṭūni'ca ixlatamat nac cā'quilhtamacuj?

³⁴ Eunuco huanilh Felipe:

—Ickelhasqui'nīyān, ¿tīchu līchihiuīna'mā'lh huā'mā' Isaías? ¿Ixlīmān līchihiuīna'ncan, o līchihiuīna'mpala ā'chā'tin?

³⁵ Felipe tzuculḥ chihuīna'n. Tzuculḥ huani tū ixlīkelhtahua'ka'nī't ixtachihuīn Dios ē māsuyuni'lh xipālacata Jesús. ³⁶ A'cxni' ixta'a'mā'nalḥ nac tej, tachā'lh jā mā'lh xcān. Huanli eunuco:

—Cala'ktzi'. Huā'tzā' mā'lh xcān. ¿Tū naquimāmakchuyī palḥ na'ica'kpaxa'?

³⁷ Felipe huanilh:

—Palḥ hui'x lī'a'ka'ī'ya' pō'ktu milīstacna', tzē na'a'kpaxa'.

Xla' kelhtīni'lh:

—Quit ica'ka'ī'ni' Jesucristo ū'tza' ī'Ska'ta' Dios.

³⁸ Palaj tunca māchokolḥ ixcarreta. Tatojōlḥ nac xcān ixchā'tu'ca'n, Felipe ē eunuco. Felipe mā'kpaxīlḥ. ³⁹ A'cxni' tatacutli, ixEspíritu Dios mā'kayāhualḥ Felipe. Eunuco jā'tza' lak-tzī'lh. A'mpālḥ ē pāxuhualḥ. ⁴⁰ Felipe chā'lh nac cā'lacchicni' Azoto. Ixcālītā'chihiuīna'ntēlha xatze tachihuīn ixla' Jesucristo na ixlīpō'ktu cā'lacchicni' hasta chā'lh nac Cesarea.

9

Saulo lakpalilh ixtalacapāstacni'

Hch. 22:6-16; 26:12-18

¹ Saulo ixcāmekē'klha tī ixta'a'ka'ī'ni' Māpa'ksīni' ē ixcāmaknīcu'tun. Laka'lh xapuxcu' pālej ² ē squi'nli a'ktin tatzo'knu' tū nalē'n na ixtemploca'n israelitas nac Damasco. Chuntza' tzē nacāputza chi'xcu'huī'n ē puscan tī ixtastālani' Jesús ē tzē nacālīmin xat-achī'nī'n nac Jerusalén. ³ Saulo ixtlā'huantēlha ē ixtalacatzuna'jītēlhatza' nac Damasco. Xamaktin a'ktin taxkaket xala' nac a'kapūn lītamacsti'li'lh. ⁴ A'kā'lh nac ti'ya't. Kexmatli a'ktin tachihuīn tū huanica:

—Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'?

⁵ Saulo kelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu hui'x, Chi'xcu'?

Xla' huanli:

—Quit Jesús, ū'tza' tī hui'x putzatokokeya'. Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'cxni' chi'nta qui'huī' tū lītlakalē'ncan.

⁶ Saulo xpipilh ē jicua'nli ē huanli:

—Māpa'ksīni', ¿tū lacasqui'na' na'ictlahua?

Māpa'ksīni' huanilh:

—Catā'kaqui' ē catanu' nac cā'lacchicni'. A'ntza' nahuanica'na' tū milītlahuat nahuan.

⁷ Chi'xcu'huī'n tī ixtatā'a'mā'nalh Saulo takexmatli tachihuīn ē jā tū talaktzī'lh ē tajicua'nli. ⁸ Saulo tā'kaquī'lh nac ti'ya't. A'cxni' tilacahuāna'ncu'tunli, jātza' lacahuāna'nli. Pekechi'palē'na ē līminca nac Damasco. ⁹ A'ntza' tamakxtekli a'ktu'tun quilhtamacuj ē jāla lacahuāna'nli. Jā huā'yalh ē jā ko'tnūlh.

¹⁰ Ixui'lh nac Damasco chā'tin chi'xcu' tī ixa'ka'ī'ni' Jesucristo ē ixtacuhuīni' Ananías. Xla' lakachuyalh ē Māpa'ksīni' huanilh:

—Ananías.

Xla' kelhtīni'lh:

—Ā'tzā' icuī'lh, Māpa'ksīni'.

¹¹ Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit nac tej tū huanican Lacasaj. Caputza na ixchic Judas chā'tin tī huanican Saulo xala' nac Tarso. A'ntza' orarlīmā'lh. ¹² Ū'tza' līlakachuyanī't ē laktzī'nī't chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Ananías tī tanūlh ē a'cpūhui'līlh ixmacan ē chuntza' nalīlacahuāna'mpala.

¹³ Ananías kelhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lhūhua' quintahuaninī't huā'mā' chi'xcu' tū jā tze cātlahuani'nī'ttza' xalanī'n nac Jerusalén tī ta'a'ka'ī'ni' mintachihuīn. ¹⁴ Xanapuxcu'nu' pālejni' tamaxquī'nī't līmāpa'ksīn naquincāchi'payān quilpō'ktuca'n tī iclīchihuīna'nāuj milīmāpa'ksīn.

¹⁵ Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit. Quit iclacsacnī't Saulo. Xla' nacālītā'chihuīna'n quimpālacata ā'makapitzīn ē na ixlacatīnca'n reyes ē israelitas. ¹⁶ Quit na'icmāsu'yuni' lhūhua' tū napātīni'n quimpālacata.

¹⁷ Ananías a'lh ē tanūlh nac chic jā ixui'lh Saulo. A'cpūhui'līlh ixmacan ē huanilh:

—Tā'tin Saulo, quimacaminī't Māpa'ksīni' Jesús tī tasu'yuni'n nac tej jā ixta'mpā't. Ū'tza' quimacaminī't nalacahuāna'mpala'ya' ē nalītatzumakō'ya' Espíritu Santo na milīstacna'.

¹⁸ Palaj tunca yujni'lh na ixlakastapun tū ixua'ca'ni'lh chī kepēksma' ē lacahuāna'mpāl. Tā'kaquī'lh ē palaj tunca a'kpaxli. ¹⁹ Huā'yalh ē tatli'huī'clhli. A'klhūhua' quilhtamacuj ixcatā'lahuī'lh tā'timīn nac Damasco.

Saulo a'kchihuīna'nli nac Damasco

²⁰ Palaj tunca na ixtemploca'n israelitas, Saulo tzuculh līchihuīna'n Jesús. Ixuan ū'tza' huā'mā' ī'Ska'ta' quīnDiosca'n. ²¹ Talī'a'cnīlh ixlipō'ktuca'n tī takexmatli ē talāhuanilh:

—¿E jā ū'tza' huā'mā' tī ixcāmālakspūtūcu'tun nac Jerusalén tī ixtatapa'ksīni' Jesús? Minī't huā'tzā' ē quincāchī'lē'ncu'tunān ē quincāmacamāstā'cu'tunān na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni'. Ū'tza' līmīlh huā'tzā'.

²² Saulo ā'chulā' ixlītatli'hui'clhmā'lh ē ixmāsu'yumā'lh Jesús ū'tza' huā'mā' Cristo tī Dios ixlacsacnī't. Ū'tza' talīlī'a'cnīlh israelitas tī ixtahui'lāna'lh nac Damasco.

Saulo cātā'lanī'lh israelitas

²³ A'cxnī' ixpātē'kēnī'ttza' lakma'jtza' quilhtamacuj, israelitas tachihuīna'nli nata-maknī Saulo. ²⁴ Māca'tzīnīca Saulo ixmaktaka'lh mā'ca. Pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu tzi'sa ixtaka'lh tīmā'nalī jā ixlactanūcan nac cā'lacchicnī' ixpālacata ixtamaknīcu'tun. ²⁵ Cā'tzī'sa tā'timīn talē'lh Saulo ē tamāyujūlh a'ktin nac canasta nac lhu'cu' nac xatalhta'm cā'lacchicnī'. Chuntza' līpūtaxtulh.

Saulo a'lh nac Jerusalén

²⁶ Saulo chā'lh nac Jerusalén ē ixcātā'tanūcu'tun tā'timīn a'ntza'. Xlaca'n ixtajicua'ni'. Jā ixta'a'ka'ī'ni' palh xla' ixa'ka'ī'ni'ttza'. ²⁷ Bernabé cālīmīni'lh Saulo lī'apóstoles. Cāhuanīlh chī Saulo ixlaktzī'ni't nac tej Māpa'ksīni' Jesucristo tī tā'chihuīna'nli. Cāhuani'lh chī Saulo ixlīchihuīna'nī't nac Damasco ixlīmāpa'ksīn Jesús, ē jā ixjicua'n. ²⁸ Saulo ixcātā'latlā'huan nac Jerusalén. ²⁹ Ixlīchihuīna'n ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā ixjicua'n. Ixcātā'lāhuani israelitas tī ixtachihuīna'n griego. Ixtamaknīcu'tun Saulo. ³⁰ A'cxnī' tā'timīn taca'tzīlh huā'mā', talē'lh Saulo nac Cesarea ē tamacā'lh nac Tarso.

³¹ Cā'līpāxuhuatza' ixtahui'lāna'lh tī ixtatalacxtimī na ixlīpō'ktu ixlīka'tla' Judea ē Galilea ē Samaria. Ā'chulā' ixta'a'ka'ī'ni' ē ixtajicua'ni'tēlha Māpa'ksīni'. Espīritu Santo ixcāmāko'xamāka'tlī ē ixtatalhūhua'ntēlha.

Eneas mātzeyīca

³² Pedro calhāxcuahuālh ixlātā'huan ē cālakmilh tī ixta'a'ka'ī' xalanī'n nac Lida. ³³ A'ntza' maclalh chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Eneas. Xla' ixmā'lh na ixpūtama' a'ktzayan cā'ta. Ixchēkēnī'n ixlū'ntū'nunī't. ³⁴ Pedro huanīlh:

—Eneas, Jesucristo mātzeyīyān. Catā'kaqui' ē camā'kaqui' mimpūtama'.

Palaj tunca tā'kaqui'lh Eneas. ³⁵ Ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh nac Lida ē Sarón talaktzī'lh Eneas ixtzeyani'ttza'. Xlaca'n tatamacamāstā'ni'lh Jesucristo.

Dorcas lacastālancuana'nli

³⁶ Ixui'lh nac Joep chā'tin puscāt tī ixa'ka'ī'. Ixtacuhuīni' Tabita ē nā Dorcas ixtacuhuīni' griego. Huā'mā' puscāt ixtlahua lhūhua' tū tze. Ixmāstā' lhūhua' talakalhu'mān. ³⁷ Huā'mā' quilhtamacuj ta'jatatlal ē nīlh. Ixmāpaxīcanī'ttza' ē ixcāxmāpī'canī'ttza' na ixlī'a'ktu' piso. ³⁸ Tā'timīn nac Joep takexmatli Pedro ixui'lh nac Lida, ixlacatzuna'j nac Joep. Cālakmacā'nca chā'tu' chī'xcu'ni'. Xlaca'n tahuanīlh Pedro:

—Palaj capit a'ntza' jā icui'lāna'uj.

³⁹ Palaj tunca Pedro cātā'a'lh. A'cxnī' cālakhā'lh, lē'nca na ixlī'a'ktu' piso. Ixlīpō'ktuca'n tī ixcānīmaka'ncanī'ttza' talītalacxtimīlh jā ixmā'lh Dorcas ē tacalhuanli. Tamāsu'yuni'lh lu'xu' tū ixtlahua Dorcas a'cxnī' ixui'lhcus. ⁴⁰ Pedro cāmāxtulh ixlīpō'ktuca'n ē tatzokostalh ē orarlīlh. Laktalakspi'tli tzamā' nīn ē huanīlh:

—Tabita, catā'kaqui'.

Lacahuāna'nli ē laktzī'lh Pedro ē tā'kaqui'lh ē tahuī'lh. ⁴¹ Pedro makachi'palh ē yāhualh. Pedro cāta'sani'lh tī ixta'a'ka'ī' ē tī ixcānīmaka'ncanī't ē cāmāsu'yuni'lh Dorcas xalakahuan. ⁴² Huā'mā' ca'tzīkō'ca na ixlīpō'ktu Joep. Lhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo. ⁴³ Pedro tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Joep na ixchic chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Simón tī ixcāxtlahua ko'xka'.

¹ Ixuī'lh nac Cesarea chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Cornelio. Xla' capitán ixuanī't a'ktin nac batallón tū ixuanican Italiano. ² Cornelio ixlakachi'xcuhuī' ē ixtajicua'ni' Dios, ē nā chuntza' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. Ixmāstā' talakalhu'mān ē pō'ktu quilhtamacuj ixorarlīni' Dios. ³ A'ktin quilhtamacuj chī maktu'tun kōtanū, Cornelio lakachuyalh. Laktzī'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. Ángel tanūlh ē huanilh:

—¡Cornelio!

⁴ Cornelio laktzī'lh ē jicua'nli ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu, Māpa'ksīni'?

Ángel huanilh:

—Dios kexmatni'cha'n minoración ē chī māstā'ya' talakalhu'mān. ⁵ Chuhua'j cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac Jope ē camāta'satīni'ni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. ⁶ Xla' tētachokonī't na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' tī ka'lhī ixchic na ixquilhtūn mar. Ū'tza' nahuanīyān tū natlahua'ya'.

⁷ A'cxni' huanikō'lh ángel palaj tunca a'lh. Cornelio cāta'sani'lh chā'tu' ixtasācua'n ē chā'tin tropa tī ixlakachi'xcuhuī' Dios ē tī ixtā'scuja na ixchic. ⁸ A'cxni' cāhuanikō'lh tū ixuaninī't ángel, cāmacā'lh nac Jope.

⁹ Ixlīlakalī xlaca'n ixtatlā'huamā'nalh ē ixtatalacatzuna'jītēlha nac cā'lacchicni'. Chī tastu'nūt Pedro tahua'ca'lh na ixa'kstīn chic na'orarlī. ¹⁰ E tzi'ncstāyalh ē ixuā'yancu'tun. Līhuan ixcāxtlahuamā'ca līhua', Pedro lakachuyalh. ¹¹ Laktzī'lh a'kapūn laquī'yālh ē hua'chi a'ktin ka'tla' sávana chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti'. Yujli na ixlacatīn. ¹² A'ntza' ixtatojōmā'nalh ixlīpō'ktu animalh tū makakentā'ti' ē lūhua' ē spūnī'n. ¹³ Kexmatli chī tā'chihuīna'nca ē huanica:

—Catā'kaqui', Pedro, cama'kni' ē cahua't.

¹⁴ Pedro huanli:

—E'ē, Māpa'ksīni'; jā maktin icua'nī't tū jā tzē hua'can.

¹⁵ Kexmatpāl ixlīmaktu' tā'chihuīna'nca ē huanica:

—Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuani't tze.

¹⁶ Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē sávana tayapalacancha' nac a'kapūn. ¹⁷ Pedro ixlacapāstacuī'lh ixpālacata jā ixca'tzī tū ixuanicu'tun tū lakachuyalh. Tzamā' chi'xcuhuī'n, tī ixcāmacaminī't Cornelio, takelhasqui'nīni'lh jā yālh ixchic Simón. Palaj tunca tachilh na ixlacapūn mākelhcha. ¹⁸ Palha' tachihuīna'lh ē takelhasqui'nīni'lh palh jā lahuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. ¹⁹ A'cxni' Pedro ixlacapāstacuī'lh chī lakachuyani't, Espiritu Santo huanilh:

—Chā'tu'tun chi'xcuhuī'n taputzayān. ²⁰ Catāya' ē cayujti ē cacātā'pi. Jā tipuhua'na': “Jā icti'a'lh.” Quit iccāmacaminī't.

²¹ Pedro cālakyujli chi'xcuhuī'n ē huanli:

—Quit tī putzayā'tit. ¿Tūchu lakta'nī'ta'ntit?

²² Xlaca'n takelhtīlh:

—Ixpālacata capitán Cornelio. Xla' tzeya chi'xcu' ē jicua'ni' Dios. Talaktzī'n israelitas tzeya chi'xcu'. Chā'tin ángel tī Dios macamilh huanilh Cornelio namāta'satīnīni'nān ē xla' nakexmata tū nahua'na'.

²³ Pedro cāmānūlh nac chic ē cāhuanilh catatachokokelh huā'mā' tzi'sni'. Ixlīlakalī cātā'a'lh ē nā ta'a'lh makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Jope.

²⁴ Ixlīlakalī huampala tachā'lh nac Cesarea. Cornelio ixcāka'lhīmā'lh ē ixcāmākēstokkō'nī't ixtalakapasnī'n ē ixamigo tī ā'chulā' ixcālakapasa. ²⁵ A'cxni' Pedro ixtanūmā'lh, Cornelio lakchilh. Palaj tunca tatzokostani'lh ē laktaquilhpūtalh. ²⁶ Pedro mā'kaquī'lh ē huanilh:

—Catā'kaqui'. Nā quit chi'xcu' chī hui'x.

²⁷ A'cxni' Pedro ixtanūtēlha ē ixtā'chihuīna'ntēlha ē lhūhua' cāmaclalh tī ixtatakēstoknī't. ²⁸ Pedro cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chā'tin israelita jāla catitā'talacxtimīlh tī jā israelita. Jāla catitanūlh na ixchic. Dios quimāsu'yuni'nī't jāla ictihualh jā tze ā'chā'tin chī'xcu' ē xmān catīhuālh. ²⁹ Ū'tza' iclīmīlh a'cxni' quimāta'satīnīni'nca ē jātū tū icpuhuanli. Iccākelhasqui'nīyān: ¿Tūchu ixpālacata quilālīmāta'satīnīni'uj?

³⁰ Palaj tunca Cornelio huanli:

—Tā'ti'majatzā' quit jā xa'icuā'yamā'lh. Hua'chi maktu'tun kōtanū quit xa'icorarlamā'lh na quinchic. Chā'tin chī'xcu' taylor na quilacatīn ē ixka'lhī ixlū'xu' tū ī'xkaka. ³¹ Quihuanilh: “Cornelio, Dios kexmatnī't minoración ē lacapāstacmā'lh chī māsā'ta' talakalhu'mān. ³² Cacāmacapi chī'xcuhuī'n nac Jope ē camāta'satīnīni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. Xla' tētachokomā'lh na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' na ixquilhtūn mar. Xla' namīn ē natā'chihuīna'nān.” Chuntza' quihuanilh. ³³ Ū'tza' iclīmāta'satīnīni'n palaj tunca. Hui'x quintlahua'ni' talakalhu'mān quilakta. Chuhua'j quilpō'ktuca'n icuī'lāna'uj huā'tzā' na ixlacatīn Dios. Ickexmatcu'tunāuj tū Dios māpa'ksīnī'ta'n nahua'na' —huanica Pedro.

Pedro tzuculh a'kchihuīna'n na ixchic Cornelio

³⁴ Pedro tzuculh a'kchihuīna'n ē cāhuanilh:

—Chuhua'j quit icca'tzī ixlīcāna' Dios lacpuhuan lacxtim ixlīpō'ktuca'n chī'xcuhuī'n.

³⁵ Xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni' tī tajicua'ni' Dios ē tatlahua tū tze, ū'tunu'n tamakapāxūi Dios. ³⁶ Dios cāmacamini'lh israelitas ixtachihuīn. Cāmāsu'yuni'lh tzē ixamigo natahuan Dios ixpālacata Jesucristo tī cāmāpa'ksikō'. ³⁷ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī māsū'yucanī't xatze tachihuīn pūla nac Galilea ē ā'līstān nac Judea a'cxni' Juan ixmāsu'yunī'ttza' ē ixmā'kpaxīni'nī'ttza'. ³⁸ Dios maxquī'lh Jesús, xala' nac Nazaret, ixlītlī'hui'qui Espiritu Santo. Jesús ixtlahuatlā'huan tū tze ē ixcāmātzeyītlā'huan tī ixtapātīni'n ixpālacata tū māsā' skāhuī'ni'. Huā'mā' tzē tlahualh Jesús ixpālacata Dios ixmaktāyamā'lh. ³⁹ Quina'n icmāsu'yuyāuj tū tlahualh Jesús na ixcā'lacchicni'ca'n israelitas ē nac Jerusalén. Ū'tza' tī xtokohua'ca'ca nac cruz ē chuntza' maknīca. ⁴⁰ Dios mālacastālancuanīlh ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj ē Dios quincāmāsu'yuni'n Jesús. ⁴¹ Jā cāmāsu'yuni'lh ixlīpō'ktuca'n tachī'xcuhuī't. Dios quincāmāsu'yuni'n Jesús xmān quina'n tī quincālacsacnī'ta'n na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn. Quina'n ictā'huā'yauj Jesús ē ictā'ko'tnūj a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza'. ⁴² Dios quincāhuanin na'icāmāsu'yuni'yāuj tachī'xcuhuī't ē na'icuanāuj Jesús ū'tza' tī Dios hui'līlh chī ixJuezca'n xalakahuan ē xanīnī'n. ⁴³ Ixlīpō'ktuca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios, xamakāstza', ixtamāsu'yu ixlīpō'ktu tī talīpāhuan Jesús, xlaca'n nacāmātzā'nkēna'ni'can ixcuentaca'n.

Ta'a'ka'ī'lh tī jā israelitas

⁴⁴ Pedro ixa'kchihuīna'mā'lhcus ē Espiritu Santo cālakyujchi ixlīpō'ktuca'n tī ixtakexmatnī'mā'nalh Pedro. ⁴⁵ Talī'a'cnīni'lh israelitas tī ixta'a'ka'ī ē ixtatā'minī't Pedro. Talī'a'cnīlh ixpālacata ixcāmaxquī'mā'ca Espiritu Santo tī jā israelitas. ⁴⁶ Cālī'a'cnīca ixpālacata ixcākexmatcanī't chī ixtachihuīna'n xtum tachihuīn ē ixtamāka'tlī'mā'nalh Dios.

⁴⁷ Pedro cāhuanipālh:

—¿Ē huī'lh chā'tin tī nacāmāmakchuyī nata'a'kpaxa huā'mā' chī'xcuhuī'n? Ā'nā xlaca'n cāmaxquī'ca chuntza' chī quina'n quincātamaxquī'n Espiritu Santo.

⁴⁸ Pedro cāhuanilh cata'a'kpaxli na ixtacuhuīni' Jesucristo. Huanica Pedro cacātā'lātahuī'lh a'klhūhua' quilhtamacuj.

11

Pedro cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac templo nac Jerusalén

¹ Apóstoles ē tā'timīn tī ixtahui'lāna'lh nac Judea cāmāca'tzīnīca chī ixta'a'ka'ī ixtachihuīn Dios nā xlaca'n tī jā israelitas. ² A'cxni' Pedro chā'lh nac Jerusalén, tatā'lāquilhnīlh israelitas. ³ Takelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Tū ixpālacata maktanūnī'ta' jā tahui'lāna'lh chi'xcuhuī'n tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata cātā'huā'ya'nī'ta'?

⁴ Pedro tzuculh chihuīna'n ē cāhuanilh:

⁵ —Xa'icui'lācha' quit nac Joep ē xa'icorarlāmā'lh e iclakachuyalh. Iclaktzī'lh hua'chi ka'tla' sámana tū yujchi nac a'kapūn. Chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti' ē quilakchilh. ⁶ Iclaktzī'lh animalh tū xamakakentā'ti' ē animalh tū tahua'nan ē lūhua' ē spūnī'n. ⁷ Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh: “Pedro, catā'kaqui' ē cama'kni' ē cahua't.” ⁸ Icuanih: “E'ē, Māpa'ksīni'. Jā maktin icua'nī't tū catūhuālh ē tū jā tze.” ⁹ Quintā'chihuīna'mpālhl ixlīmaktu' nac a'kapūn. Quihuanilh: “Jā cahua'nti' jā tze tū Dios tlahuanī't tze.” ¹⁰ Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē tayapalacancha' tālmā'n. ¹¹ Palaj tunca tachilh nac chic jā xa'icui'lāna'uj chā'tu'tun chi'xcuhuī'n tī ixquilakmacamincanī't nac Cesarea. ¹² Espiritu Santo quihuanilh: “Cacātā'pi ē jā tipuhua'na': Jā icti'a'lh.” E' quintatā'a'lh kelhachāxan tā'timīn. Ictanūj na ixchic Cornelio. ¹³ Xla' quincāhuanin chī laktzī'lh na ixchic chā'tin ángel tī tasu'yuni'lh ē huanilh: “Cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac Joep ē calīminca Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. ¹⁴ Xla' nahuaniyān chī tzē nali'a'kapūtaxtuya' hui'x ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na minchic.”

¹⁵ Pedro cāhuanipālh:

—A'cxni' ictzuculh iclīchihuīna'n, Espiritu Santo cālakmilh chuntza' chī quincālakmin pūla. ¹⁶ Quit iclacapāstacli chī huanli Māpa'ksīni' Jesús: “Ixlīcāna' Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Hui'xina'n nali'a'kpaxā'tit Espiritu Santo.” ¹⁷ Dios cāmaxquī'lh Espiritu Santo nā chuntza' chī quincāmaxquī'n quina'n tī a'ka'ī'ni'nī'ta'uj Jesucristo. ¿E' tīchu quit na'iclimāmakchuyī Dios? —huanli Pedro.

¹⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā', ca'cs taquilhuanli. Palaj tunca tatzuculh tachihuīna'n chī ixlīka'tla' Dios ē tahuanli:

—Dios lacasquī'n natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n nā xlaca'n tī jā israelitas ē nā chuntza' nataka'lhī ixlatamatca'n.

Ta'a'ka'ī'lh xalanī'n nac Antioquía

¹⁹ A'cxni' maknīca Esteban, tzucuca cāputzatokokecan tī ixta'a'ka'ī'nī't. Xlaca'n tatzā'lalhl ē ixta'a'kahuankō'nī't. Ixtalatlā'huanācha' nac Fenicia ē nac Chipre ē nac Antioquía. Cāhuanica xatze tachihuīn xmān israelitas. ²⁰ Makapitzīn xlaca'n xalanī'n nac Chipre ē nac Cirene tachā'lh nac Antioquía. Cātā'chihuīna'nca tī jā israelitas. E' cāmāsu'yuni'ca xatze tachihuīn ixta' Jesús. ²¹ Jesucristo cāmaxquī'lh lītlī'hui'qui ē chuntza' lhūhua' ta'a'ka'ī'lh.

²² Cāmāca'tzīnīca tī ixta'a'ka'ī'nī't xalanī'n nac Jerusalén tū ixlāmā'lh nac Antioquía. Macā'nca Bernabé a'ntza'. ²³ A'cxni' chā'lh, laktzī'lh chī Dios ixcāsīcua'lanātlahuanī't, ē pāxuhualh. Bernabé cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Calīhui'lī'tit nastālani'yā'tit Jesucristo.

²⁴ Bernabé tzeya chi'xcu' ixuanī't ē ixlīstacna' ixlītzuma Espiritu Santo ē ixa'ka'ī'. Lhūhua' tachi'xcuhuī't tatzuculh tatapa'ksīni' Jesucristo.

²⁵ Ā'līstān Bernabé a'lh putza Saulo nac Tarso. ²⁶ A'cxni' maclalh, līmīlh nac Antioquía. A'ktin cā'ta Bernabé ē Saulo ixtatā'takēstoka tī ixta'a'ka'ī'nī't. Ixcāmāsu'yuni'can lhūhua' tachi'xcuhuī't. A'ntza' nac Antioquía tzucuca pūla cāmāpācuhi'can cristianos tī ixta'a'ka'ī'tēlha.

²⁷ Tzamā' quilhtamacuj tataxtulh nac Jerusalén makapitzīn ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tachā'lh nac Antioquía. ²⁸ Chā'tin, tī ixuanican Agabo, tāyalh na ixlacatīnca'n ē cāhuanilh tū ixmāca'tzīnīlh Espiritu Santo. Huanli calhāxcuhuālh na'a'nan a'ktin ka'tla' tatzi'ncstat. Chuntza' lalhl a'cxni' Claudio ixmāpa'ksīni'n. ²⁹ Tī ixta'a'ka'ī'nī't talīhui'līlh tamacā'ni' a'ktin tamaktay tā'timīn xalanī'n nac Judea. Tapuhuanli natamāstā' chuntza' chī ixtaka'lhī chā'tunu'. ³⁰ Chuntza' tatlahualh. Bernabé ē Saulo talē'ni'lh tamaktay xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo.

12

Maknīca Jacobo ē chī'ca Pedro

¹ Tzamā' quilhtamacuj rey, tī ixuanican Herodes, tzuculh cāchi'pa ē cāmāpātīnīn tī ixta'a'ka'ī'nī't. ² Līmāmāknīnīnī'nli cuchilu Jacobo ixtā'tin Juan. ³ A'cxni' lak-tzī'lh Herodes israelitas talipāxuhualh tū tlahualh, ā'chulā' cātlahuasti'lh. Nā Pedro māchi'panīnī'nli. Huā'mā' lalh a'cxni' ixlāmā'lh cā'tani' a'cxni' tahua'lh pāntzīn tū jā ixka'lhī levadura. ⁴ A'cxni' Herodes ixmāchi'panīnī'nī't Pedro ē māmānūnīnī'lh nac pūlāchī'n. Cāmacamaxquī'ca kelhacāujchāxan tropas tī natamaktaka'lhā ē ixtalālīlakpalītēlha līkelhatā'ti'n. Herodes ixpuhuan ixlīmīnca ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't a'cxni' na'a'ksputa cā'tani' tū huanican pascua. ⁵ Chuntza' Pedro ixmānūcanī't nac pūlāchī'n ē ixtamaktaka'lh mā'nal. Tī ixta'a'ka'ī'nī't jā tajaxli talī'orarla ē tasquī'ni'lh Dios ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchī'n

⁶ A'ktin tzi'sni' Pedro ī'lh tamā'lh nac pūlāchī'n. Herodes ixmāxtucu'tun ixlīlakalī. ī'lh tamā'lh Pedro na ixpāxtūnca'n chā'tu' tropas ē ixcātā'lāmacachi'maxquī'canī't chā'tunu' tropa. Ē a'chā'tu' tropa ixtayāna'lh ixlacapūn mākelhcha ē ixtamaktaka'lhā pūlāchī'n. ⁷ Xamaktin tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. A'ktin taxkaket māxkakēlh pūlāchī'n. Ángel tāpātoklhi Pedro ē mālahuanīlh ē huanīlh:

—Palaj catā'kaqui'.

Taxcutli na ixmacan Pedro. ⁸ Ángel huanīlh:

—Calha'kā'na' ē catatūnu' mincacchi'.

Chuntza' tlahualh Pedro. Huanipālhl ángel:

—Calha'ka' milu'xu' ē caquistāla'ni'.

⁹ Pedro taxtulh ē ī'stālani'tēlha. Jā ixca'tzī palh ixlicāna' tū ixtlahuamā'lh ángel. Ixpuhuan ixlakachuya. ¹⁰ Tatēlakataxtulh xapūla tropa tī ixmaktaka'lh mā'lh ē ā'līstān tatētaxtupālhl ā'chā'tin. Tachīlh nac mākelhcha xalicā'n jā lactanūcan nac cā'lacchicni'. Ixa'cstu talaquī'lh. Xlaca'n tatētaxtulh nac kentin tej. Palaj ángel makxtekli Pedro. ¹¹ A'cxni' Pedro tzeya ca'tzīlh ē huanīli:

—Chuhua'j icca'tzī Jesucristo macamilh ixángel ē quimakapūtaxtūnī't na ixlīmāpa'ksīn rey Herodes. Quimakapūtaxtūnī't tū ixquintatlahuani'cu'tun israelitas.

¹² A'cxni' ixlacapāstacnī'ttza' huā'mā', Pedro chā'lh na ixchic María tī ixtzī' Juan tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos. A'ntza' līlhūhua' ixtastokcanī't ē ixta'orarlāmā'nal. ¹³ Pedro toklhi nac mākelhcha jā lactanūcan na ixtanquilhtīn chic. Chā'tin tzu'ma'jāt, tī ixuanican Rode, milh kelhasquī'nī tīchu xla'. ¹⁴ Kelhlakapasli Pedro ē pāxuhualh. Ū'tza' jā līmālaquī'ni'lh ē palaj tu'jnuntēlha tanūpālhl nac chic. Cāhuanīlh tī ixtatakēstoknī't:

—Layālhl Pedro nac kēpūn.

¹⁵ Xlaca'n tahuanihl:

—Chuya'ya'.

Rode ā'chulā' cāhuanīlh ixlicāna' ū'tza'. Palaj tunca tahuanihl:

—Jā ū'tza'. Ixmāstilē'k ángel tī maktaka'lhā Pedro.

¹⁶ Pedro ā'chulā' palha' toklhi nac mākelhcha. A'cxni' tamālaquī'lh, talaktzī'lh Pedro ē talī'a'cnīlh. ¹⁷ Pedro cāmacahuani'lh cataquīlhca'cslalh. Cāhuanīlh chī Dios līmāxtulh nac pūlāchī'n. Cāhuanīlh:

—Camāca'tzīnī'tit Jacobo ē tā'timīn huā'mā' tū quina'kspulalh.

Pedro taxtulh ē a'lh ā'lacatin.

¹⁸ Palaj a'cxni' xkakalh, tropas tatamakchuyīlh ixpālacata chī lītza'lalhl Pedro. ¹⁹ A'cxni' Herodes māputzīnī'lh Pedro ē jā maclaca ē cākelhasquī'nīlh tropas tī ixcāyāhuacanī't

natamaktaka'lhā ē cāmāmaknīnīnī'lh. Herodes taxtulh nac Judea ē a'lh tancā'n nac Cesarea ē a'ntza' tachokolh.

Nīlh Herodes

²⁰ Herodes ixcātā'lāsītī'ni't xalanī'n nac Tiro ē Sidón. Makapitzīn talālītā'chihuīna'nli palh tzē natalaka'n. Lī'amigos talalh Blasto tī ixmaktaka'lhā jā ī'ltata rey. Xlaca'n ixtalīmāko'xamixīcu'tun ixpālacata ixlīhua'tca'n tū līmīncancha' na ixcā'lacchicni' rey. ²¹ Lakchā'lh quilhtamacuj tū ixcālhcāni'ni't Herodes. Ixlhakā'ni't ixlū'xu' tū ixtasu'yu chī rey ixuanī't. Tahuī'lh nac trono ē a'kchihuīna'nli. ²² Tachi'xcuhuī't tamāta'sīlh:

—Jā chī'xcu' tī chihuīna'mā'lh. Hua'chi chā'tin dios.

²³ Xamaktin chā'tin ixángel Dios makata'jatatlalh Herodes ixpālacata cāmāxtekli talak-taquilhpūtalh hua'chi Dios. Lūhua' tahua'lh ē nīlh.

²⁴ Ixtachihuīn Māpa'ksīni' ta'a'kahuani'lh ē cālākchā'lh ā'makapitzīn chī'xcuhuī'n.

²⁵ A'cxni' Bernabé ē Saulo ixtatlahuakō'ni't ixlītlahuatca'n nac Jerusalén, xlaca'n tataspi'tli nac Antioquía. Cātā'a'lh Juan tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos.

13

Bernabé ē Saulo tatzuculh ta'a'n makat talīchihuīna'n xatze tachihuīn

¹ Chī ū'tunu'n tī ixtatakēstoka nac Antioquía, ixtahuī'lāna'lh a'kchihuīna'nī'n ē mākeltahua'kē'ni'ni'n. Makapitzīn ixtacuhuīni'ca'n Bernabé ē Simón (tī ixuanican Negro) ē Lucio xala' nac Cirene ē Manaén (tī tā'stacli rey Herodes) ē Saulo. ² Xlaca'n ixtalaktaquilhpūtāmā'nalh Dios ē ixtalīhui'līnī't jā tū natahua'. Espiritu Santo huanli:

—Iclacasqui'n Bernabé ē Saulo natatlahua xtum ixtascujūtca'n tū na'iccāmaxquī'.

³ Xlaca'n jāna'j tū ixtahua', ē ta'orarlīlh ē ta'a'cpūhui'līlh ixmacanca'n ē cāmācā'nca.

Apóstoles tamāsu'yulh nac Chipre

⁴ Espiritu Santo cāmācā'lh Bernabé ē Saulo. Xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Seleucia. A'ntza' tapū'a'lh barco nac Chipre, a'ntza' jā pu'nahuī'lh macsti'na'j ti'ya't. ⁵ A'cxni' tachīlh nac Salamina, talī'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios na ixtemploca'n israelitas. Talē'lh Juan ixmaktāyana'ca'n. ⁶ A'cxni' tatētaxtulh ixlīpō'ktu nac Chipre, tachīlh nac cā'lacchicni' ixtacuhuīni' Pafos. Tamaclalh chā'tin chī'xcu' israelita ixtacuhuīni' Barjesús. Xla' xantīlh ixuanī't ē a'kchihuīna' tū jā ixta' Dios. Xmān ixcālī'a'kskāhuī'mā'lh. ⁷ Xantīlh ixmaktāya gobernador Sergio Paulo tī skalalh ixuanī't. Gobernador cāmāta'satīnīnī'lh Bernabé ē Saulo ē ixkexmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ⁸ Cātā'lāhuanīlh xantīlh tī ixuanican Barjesús ē Elimas. Xla' jā ixlacasqui'n na'a'ka'ī' gobernador. ⁹ Saulo, tī nā ixuanican Pablo, ixlītzuma Espiritu Santo na ixlīstacna'. Xla' lakalaktzī'lh Elimas. ¹⁰ Huanīlh:

—Hui'x a'kskāhuī'ni'na' ē jā tzeya chī'xcu'. Hui'x ixka'hua'cha skāhuī'ni' ē hui'x jā lakatiya' tū tze. ¿Chī jā līmāxteka' lactlahua'ya' tū ixta' Dios? ¹¹ Chuhua'j Dios namakapātīnīnān. Lakatzī'n nahua'na' ē lakma'j jāla catilacahuā'na'.

Xamaktin lakapoklhuana'lh ē jāla lacahuāna'lh ē ixputzatlā'huan tī ixpekechi'palē'lh. ¹² A'cxni' gobernador laktzī'lh tū a'kspulalh, xla' a'ka'ī'lh ē lī'a'cnīlh tū ixmāsu'yucan ixpālacata Jesús.

Pablo ē Bernabé nac Antioquía

¹³ Pablo ē tī ixtatā'a'n tataxtulh nac Pafos ē tapū'a'lh barco ē tachā'lh nac Perge ixlīka'tla' nac Panfilia. A'ntza' Juan cāmāxtekli ē taspī'tli nac Jerusalén. ¹⁴ Pablo ē Bernabé tataxtulh nac Perge ē tachā'lh nac Antioquía ixlīka'tla' nac Pisidia. Quilhtamacuj tū pūjaxcan, xlaca'n tatanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tatahuī'lh. ¹⁵ Līkelhtahua'ka'ca ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn ē jā huanican profetas. Xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo tamacamīlh chā'tin tī cāhuanīlh Pablo ē Bernabé:

—Chī'xcuhuī'n, palh cāmāxquī'cu'tunā'tit talacapāstacni' tachi'xcuhuī't, cacāhuani'tit.

¹⁶ Pablo tāyalh ē cāmācahuani'lh cataquilhca'cslālh ē huanli:

—Cakexpa'ttit chi'xcuui'n israelitas ē hui'xina'n tī jicua'ni'yā'tit Dios. ¹⁷ QuinDiosca'n quina'n israelitas cālacsacli quinapapana'ca'n. Dios cāmālhūhuī'lh a'cxni' xlaca'n xamini' ixtahuanī't nac ti'ya't Egipto. Dios ka'lhī lhūhua' lītli'huī'qui ē ū'tza' tzē cālīmāxtulh nac huā'mā' ti'ya't. ¹⁸ Dios cālīpātīlh tu'pu'xam cā'ta a'cxni' ixtalatlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ¹⁹ Dios cāmālaksputūlh tachi'xcuui't xalanī'n a'ktojon cā'lacchicni' nac ti'ya't jā ixuanican Canaán. Cāmāpitzīni'lh ti'ya't quinapapana'ca'n jā natatahui'la. ²⁰ Dios cāhui'līni'lh ixjuezca'n tī nacāmāpa'ksī a'ktā'ti' ciento ā'i'tāt cā'ta. A'kchihiuīna' Samuel ū'tza' ā'xmān ixlīhuī'lh ixlījuez. ²¹ Ā'līstān quinapapana'ca'n israelitas tasqui'nli chā'tin ixreyca'n. Dios hui'līlh ixlīrey Saúl, ixka'hua'cha Cis. Ixtalakapasni' Benjamín ixuanī't. Xla' ixmāpa'ksīni'n tu'pu'xam cā'ta. ²² A'cxni' Dios māpānūlh Saúl, ē hui'līpālh David ixlīrey. Dios līchihiuīna'nli David ē huanli: “Quit iclakapasa David, ixka'hua'cha Isaí. Iclaktzī'n ū'tza' chā'tin chi'xcu' tī lacapāstacna'n chī iclacapāstacna'n quit. Xla' natlahua pō'ktu tū iclacasqui'n.” Chuntza' huanli Dios. ²³ Dios cāmaxquī'lh israelitas chā'tin makapūtaxtūnu' chuntza' chī huanli Dios xapūla. Makapūtaxtūnu' ū'tza' Jesús, ī'xū'nātā'nat David. ²⁴ A'cxni' Jesús jāna'j ixā'min, Juan ixcāhuani ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't israelitas: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpaxtit.” ²⁵ A'cxni' ī'sputmā'ltza' quilhtamacuj tū ixlīmā'kpaxīni'n Juan, xla' ixuan: “Jā quit tī puhua'ni'yā'tit. Ā'līstān namimpala ā'chā'tin tī ka'lhī lītli'huī'qui. Ū'tza' jā minī'ni' na'icxcutni' ixcaclhi'.”

²⁶ Pablo chihiuīna'mpālīh:

—Iccāhuanīyān hui'xina'n tī ī'xū'nātā'natna' Abraham, chī quit, ē hui'xina'n tī jicua'ni'yā'tit Dios. Chuhua'j cātamacaminī'nī'ta'n tachihuīn tū nalī'a'kapūtaxtucan. ²⁷ Xalanī'n nac Jerusalén ē nā ī'scujni'ca'n jā ixtaca'tzī tī Jesús. Jā takexmatli ixtachihuīnca'n ixa'kchihiuīna'nī'n Dios tū līkelhtahua'ka'can pō'ktu quilhtamacuj tū pūjaxcan. Ū'tza' līmāmaknīnī'nca Jesús. Chuntza' tamākentaxtūlh chuntza' chī tahuanli a'kchihiuīna'nī'n xamakāstza'. ²⁸ Masqui jāla tamaclani'lh chī natalīmaknī Jesús, xlaca'n tasqui'nī'lh Pilato camaknīca. ²⁹ A'cxni' xlaca'n ixtamākentaxtūnī'ttza' ixlīpō'ktu tū ixtatzo'kni' natatlahuani' Jesús, māyujūca Jesús xanīn nac cruz ē mānūca nac lhu'cu'. ³⁰ Dios mālacastālancuanīlh. ³¹ A'klhūhua' quilhtamacuj ixcātasu'yuni' tī ixcātā'taxtunī't nac Galilea ē ixcātā'a'nī't nac Jerusalén. Huā'mā' chi'xcuui'n ū'tunu'n tī tamāsu'yuni'mā'nalī chuhua'j tachi'xcuui't ixpālacata Jesús.

³² 'Chuhua'j quina'n iccāhuanīyān hui'xina'n xatze tachihuīn ixpālacata tū cāhuanilīh Dios quinapapana'ca'n namāstā'. ³³ Ū'tza' Dios quincāmākentaxtūnī'n quina'n, tī ī'xū'nātā'natna'ca'n, a'cxni' mālacastālancuanīlh Jesús. Chuntza' tatzo'kni' nac libro Salmos ixlī'a'ktu' capítulo:

Hui'x quinKa'hua'cha.

Chuhua'j icmaxquī'nī'ta'n latamat.

³⁴ Dios mālacastālancuanīlh Jesús nac cā'līnīn. Jā ā'maktin cati'a'lh nac cā'līnīn. Dios chuntza' huanli:

Na'iccāsīcua'lanātlahuayān chuntza' chī huanica David.

³⁵ Tatzo'kni' nac libro Salmos ā'a'ktin capítulo:

Hui'x jā catimakxtekti namasa ixmacni' minKa'hua'cha tī tze.

³⁶ David ixtlahuanī'ttza' ixtalacasqui'nīn Dios ixlacatīnca'n xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh a'cxni' xla' ixlātā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xla' nīlh ē mā'cnūca jā ixcāmā'cnūcanī't ixnātā'ta'na'. Ixmacni' David masli. ³⁷ Jā masli ixmacni' Jesús tī Dios mālacastālancuanīlh.

³⁸ Caca'tzītī hui'xina'n tī israelitas chī quit. Ixpālacata huā'mā' chi'xcu', cātamāca'tzīnīyān hui'xina'n mincuentaca'n tzē nacātamātza'nkēna'ni'yān. ³⁹ Jesús cāmātza'nkēna'ni' ixlīpō'ktu ixcuentaca'n tī talīpāhuan Jesús. Līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés, ū'tza' jāla catimālaksputūlh tū jā tze. ⁴⁰ Caskalalhuantit jā nacā'a'kspulayān tū tahuanli a'kchihiuīna'nī'n. Tahuanli:

⁴¹ Cakexpa'ttit hui'xina'n tī lakmaka'nā'tit.

Ca'a'cnī'tit ē calaksputtit; ixpālacata quit, Dios, na'ictlahua a'ktin lī'a'cnīn a'cxni' hui'xina'n hui'lā'na'ntit.

Palh ixcātahuani'n tū quit na'ictlahua, hui'xina'n jā cati'a'ka'ī'tit.

⁴² Pablo ē Bernabé tataxtulh na ixtemploca'n israelitas. Tachi'xcuhuī't, tī jā israelitas, tasqui'ni'lh natahuanipala huā'mā' tachihuīn ixlitzayama'j. ⁴³ Tataxtulh tī ixtatakēstoknī't nac templo. Tastālani'lh Pablo ē Bernabé lhūhua' israelitas ē ā'makapitzīn tī ixta'a'ka'ī'nī't chī israelitas. Pablo cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh jā catamakxtekli xatze tachihuīn tū māsuyū ixtalakalhu'mān Dios.

⁴⁴ Ixlitzayama'j, a'cxni' ixchā'n quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'lacchicni' tatakēstokli natakexmata ixtachihuīn Dios. ⁴⁵ A'cxni' israelitas talaktzī'lh ixlīlhūhua'ca'n tachi'xcuhuī't, xla'ca'n talaksītzī'lh ē tatā'lāhuanilh Pablo ē talakapalalh.

⁴⁶ Pablo ē Bernabé tachihuīna'nli ē jā tajicua'nli ē cāhuanica:

—Ixlasacqui'nca cacātahuani'n xapūla hui'xina'n, israelitas, ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n lakmaka'ntit, ē chuntza' lītasuyū jā ka'lhīcu'tunā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilaksputli. Chuhua'j quina'n na'iccālaka'nāuj tī jā israelitas. ⁴⁷ Chuntza' quindiosca'n quincāmāpa'ksīn ē huanli:

Quit iclacsacnī'ta'n nacāmāca'tzīnī'ya' chī natalī'a'kapūtaxtu xalanī'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' na ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj.

Chuntza' hui'x chī a'ktin pūcās chī namāxkakēni'na' ixlipō'ktu.

⁴⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā', tapāxuhualh tī jā israelitas. Tahuanli tze ixtachihuīn Dios. Ta'a'ka'ī'lh ixlipō'ktuca'n tī ixcāhui'līcanī't natamaktīni'n xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilaksputli. ⁴⁹ Māca'tzīnīni'nca ixtachihuīn Māpa'ksīni' calhāxcuhuāl h jā ixmāpa'ksī Antioquía. ⁵⁰ Israelitas tachihuīna'makasītzī'lh xalaka'tla' puscan tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios ē nā xanapuxcu'nu' cā'lacchicni'. Tachihuīna'makasītzī'lh cacāputzatokokeca Pablo ē Bernabé ē cāmakatā'laca na ixcā'lacchicni'ca'n ē nā a'ntza' jā ixtamāpa'ksī. ⁵¹ Pablo ē Bernabé tatincxli pokxni' ixtujanca'n ē chuntza' cāmāca'tzīnīca xalanī'n cā'lacchicni' ixtalē'n cuenta. Ta'a'lh nac Iconio. ⁵² Tā'timīn tapāxuhualh. Ixlīstacna'ca'n ixlitzuma Espíritu Santo.

14

Pablo ē Bernabé nac Iconio

¹ Pablo ē Bernabé lacxtim tatanūlh na ixtemploca'n israelitas nac Iconio ē ta'a'kchihuīna'nli. Ta'a'ka'ī'lh lhūhua' israelitas ē nā tī jā israelitas. ² Israelitas tī jā ixta'a'ka'ī' tachihuīna'makasītzī'lh tī jā israelitas. Cāmālacapāstaquīca tā'timīn jā tze ixtahuani't. ³ Pablo ē Bernabé tatauī'lh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Iconio ē ixta'a'kchihuīna'n ē jā tajicua'nli ixpālacata ixtalīpāhuan Jesucristo. Ixlīli'huī'qui Dios lhūhua' ixtalītlahua tū laka'tla' lī'a'cnīn. Ū'tza' līmāsu'yulh Dios ixlīcāna' tū ixtalīchihuīna'n Pablo ē Bernabé ixpālacata Jesucristo. ⁴ Tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Iconio jā lacxtim ixtalacapāstaca. Makapitzīn ixtalacapāstaca chī israelitas ē ā'makapitzīn ixtalacapāstaca chī apóstoles. ⁵ Israelitas ē nā tī jā israelitas ē nā xanapuxcu'nu' tachihuīna'nli natalacatā'quī'nin ē natakucta'lanā'n. ⁶ A'cxni' taca'tzīlh huā'mā', Pablo ē Bernabé tatā'lalh. Ta'a'lh nac estado Licaonia nac cā'lacchicni' Listra ē Derbe ē ā'lacatunu' cā'lacchicni'. ⁷ A'ntza' ixtalī'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixta' Jesucristo.

Cucta'laca Pablo nac Listra

⁸ Ixuī'lh chā'tin chī'xcu' nac Listra. Jā tze ixuanī't ixtujan. Ixlū'ntū'nunī't chu tunca ixlīlacatuncuhuī'ni'. Jā maktin ixtlā'huan. ⁹ Ixkexmatmā'lh Pablo. Pablo lakalaktzī'lh ē ca'tzīlh ixa'ka'ī' tzē namātzeyīcan. ¹⁰ Pablo palha' huanli:

—Lacłhtzaj catāya'.

Chī'xcu' tāyalh ē tzuculh tlā'huan.

¹¹ A'cxni' ixlīlhūhua'ca'n talaktzī'lh tū tlahualh Pablo, xla'ca'n tata'salh ē tahananli chī ixtachihiuīnca'n xalanī'n nac Licaonia. Tahuanh:

—¡Tayujnī'ta'nchi dioses tī tatasu'yu chī chī'xcu'huī'n!

¹² Ixtahuan Bernabé ixuanī't ū'tza' dios Júpiter. Ē ixtahuan Pablo ixuanī't ū'tza' dios Mercurio ixpālacata ū'tza' tī ixa'kchihiuīna'nī't. ¹³ Templo jā ixlaktaquilhpūtacan dios Júpiter, ixyālh jā lactanūcanācha' nac cā'lacchicni'. Ixcura Júpiter līmilh huācax ē xa'nat nac tanquilhtīn. Pālej ē tachi'xcu'huī't ixtalakachi'xcu'huī'cu'tun apóstoles. ¹⁴ A'cxni' apóstoles, Bernabé ē Pablo, taca'tzīlh tū ixcātlahuani'cu'tuncan, xla'ca'n talacxtī'tli ixlīmānca'n ixlū'xu'ca'n ixpālacata tatamakchuyīlh. Tatu'jnulh ixlacpu'na'ī'tātca'n tachi'xcu'huī't ē tata'salh ē tahananli:

¹⁵ —¡Tachi'xcu'huī't! ¿Tū ixpālacata tlahua'yā'tit huā'mā? Quina'n nā chī'xcu'huī'n chuntza' chī hui'xina'n. Iccālīmini'yān xatze tachihuīn ixpālacata nalītalakaspī'tni'yā'tit ixlīpō'ktu huā'mā' tū jā tū ixtapalh tū tlahua'yā'tit. Ē chuntza' naputzayā'tit Dios tī lakahuan. Ū'tza' tī tlahuanī't a'kapūn ē cā'ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan. ¹⁶ Lakma'jtza' Dios cāmaktēknī't ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't natatlahua tū talacasquī'n. ¹⁷ Pō'ktu quilhtamacuj Dios ixcāmacā'ni' tū ixmāsu'yu palh a'nan Dios. Dios tlahua tū tze. Ū'tza' līla xcān ē līla tū tzē hua'can. Quincāmaxquī'yān quina'n tapāxuhuān ē tū hua'yāuj hasta līpāxuhua hui'lāna'uj —huanli Pablo.

¹⁸ Masqui Pablo cāhuanilh huā'mā', ē jicslīhua' cālīmāpānūni'ca ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcu'huī't jā catalakachi'xcu'huī'lh Pablo ē Bernabé.

¹⁹ Tachilh makapitzīn israelitas xalanī'n nac Antioquía ē Iconio. Tachihiuīna'makasītzī'lh tachi'xcu'huī't. Ū'tza' licucta'la'ca Pablo ē sakalē'nca ē māxtuca nac cā'lacchicni' ē makstekca. Tapuhuanli xanīntza' ixuanī't. ²⁰ Tā'timīn talītamacstī'li'lh ē Pablo tā'kaquī'lh ē tanūlh nac cā'lacchicni'. Ixlīlakalī ta'a'lh Pablo ē Bernabé nac Derbe.

²¹ Ixta'a'kchihiuīna'n xatze tachihuīn ixta' Jesucristo nac tzamā' cā'lacchicni' ē lhūhua' ta'a'ka'ī'lh. Palaj tunca xla'ca'n tataspi'tli nac Listra ē nac Iconio ē nac Antioquía. ²² A'ntza' ixcāmaxquī'ca tā'kpuhuanīn tī ixta'a'ka'ī'. Ixcāmaxquī' talacapāstacni' nata'a'ka'ī' pō'ktu quilhtamacuj. Cāhuanica:

—Ixlacasquī'nca napātīni'nāuj a'cxni' jāna'j tanūyāuj jā Dios māpa'ksīni'n.

²³ Cālacsacca xanapuxcu'nu' a'katunu' nac templo. Pūla ta'orarlīlh ē jā tahuā'yalh. Tasqui'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo tī ixta'a'ka'ī'nī't. Tasqui'ni'lh cacāmaktaka'lhli xanapuxcu'nu'.

Pablo ē Bernabé taquītaspi'tpāl'lh nac Antioquía

²⁴ Palaj tunca Pablo ē Bernabé tatētaxtulh nac Pisidia ē tamilh nac Panfilia. ²⁵ A'cxni' ixtalī'a'kchihiuīna'nī't xatze tachihuīn nac Perge, ē ta'a'lh tancā'n nac Atalia. ²⁶ A'ntza' tapū'a'lh barco nac Antioquía. Chu ū'tza' cā'lacchicni' ixuanī't jā xapūla ī'squi'ni'canī't Dios cacāmaktāyālh Bernabé ē Pablo ixtascujūtca'n tū chū'cus ixtatlahuanī't.

²⁷ A'cxni' tachā'lh Pablo ē Bernabé nac Antioquía, tamākēstokli ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'. Cāhuanica ixlīpō'ktu tū Dios ixcāmaktāyanī't natatlahua. Cāhuanica chī Dios ixcāmāsu'yuni'nī't ixlacasquī'nca nā nata'a'ka'ī' nā xla'ca'n tī jā israelitas. ²⁸ A'ntza' Pablo ē Bernabé tatā'tachokokō'lh tā'timīn makās.

15

Tatakēstokli nac Jerusalén

¹ Tamilh nac Antioquía makapitzīn chī'xcu'huī'n xalanī'n nac Judea. Tatzuculh tamāsu'yuni' tā'timīn. Tahananli:

—Ixlacasquī'nca natachu'cuyā'tit chuntza' chī ixmāsu'yu Moisés. Palh jā tachu'cunī'ta'ntit, jāla cati'a'kapūtaxtutit.

² Pablo ē Bernabé talālīhuanilh xlaça'n ē talālīquilhñilh. Ā'līstān cālacsacca Pablo ē Bernabé ē ā'makapitzīn huampala tī natalaka'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' xala' nac templo nac Jerusalén ē natakelhasqui'nīnī'n chī nalīlacāxtlahuacan.

³ Chuntza' tā'timīn xalanī'n nac templo nac Antioquía tamacā'lh Pablo ē Bernabé. Xlaça'n ta'a'lh ē ixtatētaxtumā'nalh ixā'tuntamacni' estado Fenicia ē Samaria. Ixcāhuani chī ixta'a'ka'ī'nī't tī jā israelitas. Ū'tza' talīpāxuhualh tā'timīn.

⁴ A'cxni' Pablo ē Bernabé tachā'lh nac Jerusalén ē talālākchā'lh tā'timīn ē apóstoles ē xanapuxcu'nu' xala' nac templo. Pablo ē Bernabé tahuaniilh ixlīpō'ktu tū Dios cāmaktāyālh tzē natatlahua. ⁵ Tatāyālh makapitzīn tī ī'stālani' ixtamāsu'yunca'n fariseos ē ixta'a'ka'ī'. Tahuani:

—Ixlasqui'nca nacāchu'cucan israelitas nā xlaça'n tī jā israelitas. Nā ixlacasqui'nca catakexmatni'lh līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés.

⁶ Apóstoles ē xanapuxcu'nu' tatakēstokli nataputzāna'nī huā'mā'. ⁷ Ixtachihuīna'mā'nalhcus ē tāyālh Pedro ē cāhuaniilh:

—Tā'timīn, hui'xina'n ca'tzīyā'tit makāstza' Dios lacsacli chā'tin chī quina'n. Quit quilacsacli na'iccāhuani xatze tachihiuīn tī jā israelitas ē chuntza' tzē nata'a'ka'ī' xlaça'n.

⁸ Dios, tī lakapasa ixlīstacna'ca'n tachi'xcuui't, ū'tza' cāmaxquī'lh xlaça'n Espīritu Santo chuntza' chī quincāmaxquī'nī'ta'n. Chuntza' māsu'yulh Dios chī lacsacqui'n nata'a'ka'ī' nā xlaça'n tī jā israelitas. ⁹ Chuntza' Dios nā liche'kē'lh ixlīstacna'ca'n xlaça'n chī quina'n ixpālacata līpāhuanāuj Dios. ¹⁰ ¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n jā tze chī Dios lacsacqui'n nata'a'ka'ī' nā xlaça'n tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata lacsacqui'nā'tit hui'xina'n xlaça'n natamākentaxtū līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés? Ū'tza' quinatāta'na'ca'n jāla tamākentaxtūlh. Nā quina'n jāla catimākentaxtūj. ¹¹ Ica'ka'ī'yāuj ta'a'kapūtaxtuyāuj quina'n chuntza' chī xlaça'n ixpālacata quincāmakapūtaxtūcu'tunni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús —huanli Pedro.

¹² Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n ixlīlhūhua'ca'n tachi'xcuui't taquilhca'cslalh. Xlaça'n takexmatli a'cxni' Bernabé ē Pablo tachihiuīna'nli ē tahuani lika'tla' lī'a'cnīn tū Dios cāmaktāyālh tzē tatlahua na ixlacpu'na'ī'tātca'n tī jā israelitas. ¹³ A'cxni' xlaça'n tachihiuīna'nkō'lh, Jacobo kelhtīni'lh:

—Tā'timīn, caquilākexmatui. ¹⁴ Chihuīna'nī'ttza' Simón Pedro chī Dios xapūla cālacsacli makapitzīn chi'xcuui'n tī jā israelitas. Dios cālacsacli ixpālacata ixlacstīn natahuan.

¹⁵ Chuntza' tahuani a'kchihiuīna'nī'n xalanī'n makāstza'. Ē chuntza' tatzo'kni':

¹⁶ Ā'līstān na'ictaspi'ta ē na'ictlahuapala ixchic David tū laclalh.

Na'iccāxtlahuapala jā laclani't, ē na'icyāhuapala.

¹⁷ Chuntza' ā'makapitzīn chi'xcuui'n nataputza Māpa'ksīni', ē nā ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' tī cālakapascan ū'tunu'n quīn-tachi'xcuui't.

¹⁸ Huā'mā' huanli Māpa'ksīni' tī māsu'yulh huā'mā' a'cxni' tzuculh quilhtamacuj.

¹⁹ Jacobo chihuīna'mpāl:

—Ū'tza' quit quintalacapāstacni': jā cacāmāmakchuyīuj tī tatā'a'n Dios tī jā israelitas.

²⁰ Icpuhuan natzo'kāuj ē nacāhuanīyāuj jā catahua'lh tū cālakahui'līcanī't ídolos ē nā jā cataputzalh ixtā'lāpāxqui'nca'n ē nā jā catahua'lh xaquinīt animalh tū a'kpixchī'canī't ē nā jā catahua'lh ka'lhni'. ²¹ Chuntza' icpuhuan ixpālacata makās na ixlīpō'ktu cā'lacchicni', pō'ktu quilhtamacuj tū pūjaxcan, a'kchihiuīna'ncan ē kelhtahua'ka'can tū huanli Moisés —cāhuaniilh Jacobo.

²² Apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē ixlīpō'ktuca'n talīhui'līlh talacsaca makapitzīn chi'xcuui'n ixlī'ū'tunu'nca'n ē nacātā'macā'ncan Pablo ē Bernabé nac Antioquía. Macā'nca Judas, tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Barsabás, ē ā'chā'tin ixtacuhuīni' Silas. Tzamā' chā'tu' chi'xcuui'n xalaka'tla' lītā'timīn ixtahuani't. ²³ Tzo'kca a'ktin carta tū talē'lh Judas ē Silas. Ē a'ntza' nac carta tahuani:

“Quina'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē tā'timīn iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tā'timīn tī jā israelitas xalanī'n nac Antioquía ē nac estado Siria ē Cilicia. ²⁴ Ickexmatnī'ta'uj makapitzīn tataxtunī't huā'tzā' masquī quina'n jā iccāmaxquī'uj līmāpa'ksīn. Xlaca'n cātālīmāmakchuyīnī'ta'n tū ixtamāsu'yunca'n. Ē cātālīlakpalīcu'tunān a'cxni tahuanli ixlacasqui'nca hui'xina'n natlahuayā'tit ixtahui'latca'n israelitas. ²⁵ A'cxni' quina'n ictakēstokui, iclīhui'līuj iclacsacāuj chi'xcu'huī'n tī na'iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n ē natatā'a'n Bernabé ē Pablo tī cāpāxquī'yāuj. ²⁶ Huā'mā' chā'tu' chi'xcu'huī'n tatanūnī't jā cā'lījicua' ixpālacata quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁷ Iccāmacā'nī'ta'nchāuj Judas ē Silas. Xlaca'n nacāhuaniyān ū'tza' tū iccāto'knuni'mā'n. ²⁸ Na'iccāmaxquī'yān hui'xina'n a'ktin līmāpa'ksīn chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Espīritu Santo ē nā chuntza' quintalacapāstacni'ca'n. Chu xmān huā'mā' ixlacasqui'nca: ²⁹ hui'xina'n jā catihua'tit quīnīt tū cālakahui'līcanī't ídolos, ē jā cahua'tit ka'lhni', ē jā cahua'tit ixquinīt animalh tū a'kpīxchī'canī't, ē jā caputzatit mintā'lāpāxquī'nca'n. Palh hui'xina'n namākentaxtūyā'tit huā'mā', natlahuayā'tit tū tze. Xmān huā'mā' iccāhuaniyān.”

³⁰ Cāmacā'nca Bernabé ē Pablo ē ā'makapitzīn. Xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Antioquía. A'ntza' cāmākēstokca tachi'xcu'huī't tī ixta'a'ka'ī' ē cāmaxquī'ca carta. ³¹ Xlaca'n talīkelhtahua'ka'lh ē tapāxuhualh ixpālacata cāmāko'xamāka'tlī'ca. ³² Judas ē Silas nā xlaca'n a'kchihuīna'nī'n ixtahuani't. Xlaca'n tamāstā'lh talacapāstacni' ixpālacata lītā'timīn ē nā tamāstā'lh lītli'huī'qui. ³³ A'cxni' ixtahui'lāna'lhtza' makās a'ntza', cāmakxtekca tā'timīn ē cāhuanica: “Dios cacālē'ncha'n.” Ē talaktaspi'tpālīh tī ixcāmacā'nī't. ³⁴ Silas puhuanli natachoko a'ntza'. ³⁵ Pablo ē Bernabé tatachokolh nac Antioquía. Ē lhūhua' ā'makapitzīn huampala ixtamāsu'yu ē ixtalīchihuīna'n ixtachihuīn Māpa'ksīni'.

Pablo a'lh ixlīmaktu' a'cxni' lē'lh makat xatze tachihuīn

³⁶ A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' lakma'j quilhtamacuj, Pablo huanilh Bernabé: —Cacālaka'mpalauj quīntā'timīnca'n na ixlīpō'ktu cā'lacchicni' jā māsuyunī'ta'uj ixtachihuīn Māpa'ksīni'. Ca'a'uj cālaktzī'nāuj chī tataxtukō'.

³⁷ Bernabé ixlē'ncu'tun Juan, tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos. ³⁸ Pablo jā ixlē'ncu'tun ixpālacata Marcos ixcāmakxteknī't a'cxni' ixtahui'lāna'lh nac Panfilia. Jā a'lh cātā'scuja. ³⁹ Talālītā'chihuīna'lh Bernabé ē Pablo. Ū'tza' talītaxtumlīlh. Bernabé lē'lh Marcos ē tapū'a'lh barco nac Chipre. ⁴⁰ Pablo lacsacli Silas ē tataxtulh. Tā'timīn ixtasqui'ni'nī't Dios cacāmaktaka'lhli. ⁴¹ Pablo ē Silas ixtatētaxtu nac estado Siria ē Cilicia ē ixcāmaxquī' tā'kpuhuanīn tā'timīn tī a'ntza' ixtatakēstoka nac a'katunu' cā'lacchicni'.

16

Timoteo cātā'a'lh Pablo ē Silas

¹ Pablo ē Silas tachā'lh nac Derbe ē Listra. Talāpāxtokli chā'tin ixta'tinca'n ixtacuhuīni' Timoteo, ixka'hua'cha chā'tin puscāt israelita tī ixa'ka'ī'. Ixtāta' Timoteo griego ixuani't. ² Tā'timīn nac Listra ē nac Iconio tzeya chi'xcu' ixtalaktzī'n Timoteo. ³ Pablo ixlē'ncu'tun Timoteo. Israelitas ixtaca'tzī ixtāta' Timoteo jā israelita ixuanī't. Ū'tza' Pablo līmāchu'cunīni'lh Timoteo ixpālacata naka'lhī ixlīlakapascan chī israelita. Pablo tlauhualh huā'mā' ixpālacata jā cāmāsītzi'cu'tunli israelitas. ⁴ Xlaca'n ixtatētaxtumā'nalīh a'katunu' cā'lacchicni'. Ixcāmāca'tzīnīcan līmāpa'ksīn tū ixtahuani't apóstoles ē xanapuxcu'nu' nac Jerusalén. ⁵ Chuntza' tī ixtatakēstoka nac a'katunu' cā'lacchicni' tatahuixcānīlh ē ā'chulā' ta'a'ka'ī'lh. Lakalī lakalī talhūhua'ntēlhalh.

Pablo lakachuyalh ē laktzī'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Macedonia

⁶ Espīritu Santo jā cāmakxtekli natalīchihuīna'n xatze tachihuīn nac Asia. Pablo ē tī ixtatā'a'n tatētaxtulh na ixlīka'tla' Frigia ē Galacia. ⁷ A'cxni' tachā'lh na ixlītapitzi jā ixmāpa'ksī Misia, ē tita'a'ncu'tunli nac Bitinia. IxEspīritu Jesús jā cāmakxtekli nata'a'n.

⁸ Tatētaxtulh nac Misia ē ta'a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' Troas. ⁹ A'ntza' tzi'sa Pablo lakachuyalh ē laktzī'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Macedonia tī tāyalh ixlacatīn. Chi'xcu' ī'squi'ni'mā'lh ē huanilh: “Caquilālaka'uj nac Macedonia ē caquilāmaktāyauj.” ¹⁰ A'cxni' lakachuyakō'lh, palaj tunca quina'n ixtacāxui na'ica'nāuj nac estado Macedonia. Palaj tunca ixlacapāstacui ixlīcāna' Dios quincālacsacnī'ta'n na'iccālītā'chihuīna'nāuj xalanī'n nac Macedonia xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo.

Pablo ē Silas nac Filipos

¹¹ Ictaxtūj nac Troas ē icpū'a'uj barco ē lacatza'j icmiuj nac Samotracia. Ixlīlakalī huampala ica'uj nac Neápolis. ¹² Ictaxtūj a'ntza' ē icchā'uj nac Filipos tū tapa'ksi' nac Roma. Ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' cā'lacchicni' ixlīpō'ktu estado Macedonia. Ictachokouj nac huā'mā' cā'lacchicni' a'klhūhua' quilhtamacuj. ¹³ A'ktin quilhtamacuj tū tapūjaxa israelitas, ictaxtūj nac cā'lacchicni'. Icchā'uj na ixquilhtūn ka'tla' xcān jā icpuhuanui palhāsā' a'ntza' jā ixtakēstokcan ixtlahuacan oraciōn. Ictahui'lauj ē iccātā'chihuīna'uj puscān tī ixtatakēstoknī't. ¹⁴ Chā'tin chī xla'ca'n, tī ixquincākexmatni'yān, chā'tin puscāt ixtacuhuīni' Lidia. Xla' xala' nac Tiatira ē ī'stā' lu'xu' xasmataka. Ixlakachi'xcu'huī' Dios. Māpa'ksīni' mākexmatīcu'tunli tū huanli Pablo. Kexmatni'lh. ¹⁵ Xla' a'kpaxli ē ixlīpō'ktu tī xalanī'n na ixchic. Lidia quincāsqui'ni'n ē quincāhuanin:

—Palh puhua'nā'tit hui'xina'n quit ixlīcāna' ica'ka'ī'ni' Jesucristo, capintit na quinchic ē natachokoyā'tit a'ntza'.

Chuntza' ixquincāhuanian.

¹⁶ A'ktin quilhtamacuj a'cxni' xa'ica'mā'nauj jā ixtlahuacan oraciōn, ictā'lāpāxtokui chā'tin tzu'ma'jāt tī ixka'lhī tū jā tzeja ū'ni' tū ixmāhuanī tū na'a'kspula. Chi'xcu'huī'n, tī ixtēcu'nī'n tzu'ma'jāt, lhūhua' ixtalītla'ja ixpālacata ixca'tzī tū na'a'kspula. ¹⁷ Tzu'ma'jāt ixquincāstālani'yān a'cxni' xa'ictā'latlā' huanāuj Pablo. Palha' ixta'sa ē ixuan:

—Tzamā' chi'xcu'huī'n tatā'scuja Dios tī ka'tla'. Xla'ca'n cātahuanian chī tze nali'a'kapūtaxtucan.

¹⁸ Chuntza' ixuan a'klhūhua' quilhtamacuj. Pablo jiclhualh ē talakspi'tli ē huanilh tū jā tzeja ū'ni':

—Na ixtacuhuīni' Jesucristo iclīhuanian cataxtu na ixlīstacna' tzu'ma'jāt.

Palaj tunca taxtulh.

¹⁹ A'cxni' taca'tzīlh ixtēcu'nī'n jā'tza' la ixtalītla'ja, cāchi'paca Pablo ē Silas ē cālīminca nac pūchihuīn. ²⁰ A'cxni' ixcālīmīncanī't ixlacatīnca'n scujnī'n cāhuanica:

—Tzamā' chi'xcu'huī'n israelitas cāmāmakchuyīlh xalanī'n na quincā'lacchicni'ca'n.

²¹ Tamāsu'yu ā'xtum tahuilat tū quina'n jāla a'ka'ī'yāuj ixpālacata quina'n romanos. Jāla catitlahuāuj ixpālacata jā chuntza' quilīmāpa'ksīnca'n.

²² Chuntza' tachī'xcu'huī't tatā'kaquī'lh ē cāquichlaktzī'nca Pablo ē Silas. Scujnī'n tamāpa'ksīni'lh cacāxtī'tpūxtuca ixlū'xu'ca'n ē cacālīmacni'cca qui'huī'. ²³ A'cxni' cāhui'līni'kō'ca ē cāmānūca nac pūlāchī'n. Nā māpa'ksīca tī maktaka'lhnan tzej cacāmaktaka'lhca. ²⁴ Chuntza' māpa'ksīca, ē ū'tza' cālīmānūlh ā'xmāntza' ē cāmānūni'ca ixtujanca'n jā ixlacahu'cu'canī't kentū' qui'huī' ē ixmāpekstokcanī't.

²⁵ I'tāt tzi'sa, Pablo ē Silas ixta'orarlītanūmā'nalh ē ixtapixtlī'tanūmā'nalh ē nā ixtamapakāxuīmā'nalh Dios. Tachī'nī'n ixtakexmattanūmā'nalh. ²⁶ Xamaktin tzuculh tachiquī ti'ya't. Ixtūtza'n talhta'm pūlāchī'n tasakā'līlh. Palaj tunca pūlāchī'n talaquī'lh. Qui'huī' jā ixcāmānūcanī't ixtujanca'n ixlīpō'ktuca'n tachī'nī'n palaj tunca talakxtulh.

²⁷ Palaj tunca lakahuanli tī maktaka'lhnan ē laktzī'lh laquī'yālh pūlāchī'n. Māxtulh ixcuchilu ē ixlīmān ixmaknīcu'tuncan ixpālacata xla' puhuanli tachī'nī'n ixtatzā'lanī'ttza'.

²⁸ Pablo ta'salh palha' ē huanilh:

—Jā tū catlahua'ni'ca milīmān. Quilīpō'ktuca'n ictanūmā'nauj huā'tzā'.

²⁹ Maktaka'lhna' squi'nli a'ktin pūcās ē tanūlh palaj ē i'xpipitēlha cātatzokostani'lh Pablo ē Silas. ³⁰ Cāmāxtulh ē cākelhasqui'nīlh:

—Chi'xcuhuī'n, ¿tū ixlacasqui'nca na'ictlahua quit na'ica'kapūtaxtu?

³¹ Xlaca'n takelhtīlh:

—Ca'a'ka'ī' Māpa'ksīni' Jesucristo ē na'a'kapūtaxtuya' hui'x ē nā chuntza' xalanī'n na minchic.

³² Litā'chihuīna'nca ixtachihuīn Dios tī maktaka'lhnan ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. ³³ Tzamā' tzi'sa, tī maktaka'lhnan cālē'lh Pablo ē Silas ē cāche'kē'ni'lh jā ixcāmātakāhuī'canī't. Ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh na ixchic ta'a'kpaxkō'lh palaj tunca.

³⁴ Tī maktaka'lhnan cālē'lh na ixchic ē cāmāhuī'lh. Pāxuhualh xla' ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic ixpālacata ta'a'ka'ī'ni'lh Dios.

³⁵ A'cxni' xkakalh, scujnī'n tamacā'lh mayūlhnu' natahuani tī maktaka'lhnan:

—Cacāmakxtekti tzamā' chi'xcuhuī'n.

³⁶ Tī maktaka'lhnan māca'tzīnīlh Pablo ē huanli:

—Scujnī'n tamāpa'ksīni'lh na'iccāmakxtekān. Chuhua'j cataxtutit ē capintit ē Dios cacālē'ncha'n.

³⁷ Pablo cāhuanilh mayūlhnu':

—Quincātamacni'cnī'ta'n na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ē quincātamānūn nac pūlāchī'n ē jā quincātatlahuani'n justicia, masqui quina'n ictapa'ksīyāuj nac Roma ē ū'tza' iclīka'lhīyāuj quintachihuīnca'n. Chuhua'j tzē'k quincātamakatzā'lacu'tunān. Chuhua'j catamilh ū'tunu'n ē caquincātamāxtun.

³⁸ Mayūlhnu' tamāca'tzīnīpāl scujnī'n. Xlaca'n tajicua'nli a'cxni' takexmatli tachī'nī'n ixtatapa'ksī nac Roma ē jā catīhuāl chī'xcuhuī'n. ³⁹ Cālakminca Pablo ē Silas ē cāsqui'ni'ca tamātza'nkēn. Cāmāxtuca ē cāsqui'ni'ca catataxtulh nac cā'lacchicni'. ⁴⁰ Pablo ē Silas, a'cxni' ixtataxtuni'ttza' nac pūlāchī'n, tatanūlh na ixchic Lidia. Cālaktzī'nca tā'timīn. Pablo ē Silas tamāstā'lh talacapāstacni' ē ta'a'lh.

17

Tatā'kaquī'lh nac Tesalónica

¹ Pablo ē Silas tatētaxtulh nac Anfípolis ē Apolonia. Tachā'lh nac Tesalónica jā ixyālh a'ktin ixtemploca'n israelitas. ² Pablo ixlīsmānī'nī't tanū nac templo ē chuntza' cātā'tanūlh. A'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan, Pablo cālītā'chihuīna'lh ixtachihuīn Dios. Chuntza' tlahuapāl ixlītzayama'j ē ixlīcāujquitzisma'j. ³ Pablo cāmāsu'yuni'lh ē cāmāca'tzīnīlh ixlacasqui'nca napātīni'n ē nalacastālancuana'n Cristo tī Dios lacsacni't. Cāhuanilh:

—Huā'mā Jesús, tī iccālītā'chihuīna'nān, xla' ū'tza' Cristo.

⁴ Ā'makapitzīn ta'a'ka'ī'lh tū huanli Pablo. Talīstakli Pablo ē Silas. Nā chuntza' cāmākēxtimīlh lhūhua' tī jā israelitas ē ixtalakachi'xcuhuī' Dios. Makapitzīn puscan xalaka'tla' nā xlaca'n cāmākēxtimīlh Pablo ē Silas. ⁵ Israelitas tī jā ixta'a'ka'ī', xlaca'n taquiclhaktzī'lh ē talē'lh ā'makapitzīn tī jā tzeya chī'xcuhuī'n ē tī xmān ixtalatlā'huan. Tamākēstokli lhūhua' tachi'xcuhuī't ē tatā'kaquī'lh nac cā'lacchicni'. Līcuesa ixtatanūcu'tun na ixchic Jasón. Ixtamāxtucu'tun Pablo ē Silas ē ixcālīmincu'tuncan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't. ⁶ Jā cāmaclaca ē sakalē'nca Jasón ē makapitzīn huampala tā'timīn. Talē'ni'lh scujnī'n ē palha' cāhuanica:

—Tzamā' chi'xcuhuī'n tamāmākchuyīnī't ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't nac cā'quilhtamacuj. Nā taminī't huā'tzā'. ⁷ Jasón cāmānūlh na ixchic. Xlaca'n jā talakachi'xcuhuī' ixlīmāpa'ksīn César. Xlaca'n tahuan a'nampala chā'tin rey ixtacuhuīni' Jesús. Xlaca'n talacasqui'n ū'tza' huā'mā' nalakachi'xcuhuī'can.

⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā', tatamakchuyīlh tachi'xcuhuī't ē scujnī'n. ⁹ A'cxni' cālācāxtlahuaca, taxokolh macstī'na'j ē makxtekca Jasón ē ā'makapitzīn.

Pablo ē Silas nac Berea

¹⁰ Palaj tunca tzamā' tzi'sa tā'timīn tamacā'lh Pablo ē Silas nac Berea. A'cxni' tachā'lh, tatanūlh na ixtemploca'n israelitas. ¹¹ Tzamā' israelitas xalanī'n nac Berea tzej ixtalacapāstacna'n ē jā chī xalanī'n nac Tesalónica. Ixtakexmatcu'tun xatze tachihiuīn ē lakalī lakalī ixtaputzana'ni' na ixtachihiuīn Dios palh ixlicāna' tū huanli Pablo. ¹² Chuntza' ta'a'ka'ī'lh lhūhua' tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Ixlīlhūhua'ca'n tī jā israelitas, lhūhua' puscan xalaka'tla' ē lhūhua' chī'xcu'huī'n. ¹³ A'cxni' israelitas xalanī'n nac Tesalónica taca'tzīlh Pablo ixcālītā'chihuīna'mā'lh nac Berea ixtachihiuīn Dios, ē xla'ca'n ta'a'lh a'ntza'. Cāchihuīna'makasītzī'ca tachi'xcu'huī't xalanī'n nac Berea tī jā ixta'a'ka'ī'. Xla'ca'n tatā'kaquī'lh. ¹⁴ Palaj tunca tā'timīn tamacā'lh Pablo na ixquilhtūn mar. Silas ē Timoteo tatachokolh nac Berea. ¹⁵ Tī tatā'a'lh Pablo talē'lh nac cā'lacchicni' Atenas ē tataspi'tli nacāmāca'tzīnīcan Silas ē Timoteo catalaka'lh Pablo palaj tunca.

Pablo nac Atenas

¹⁶ Pablo ixcāka'lhīmā'lh Silas ē Timoteo nac Atenas. Tamakchuyīlh ixpālacata laktzī'lh tzamā' cā'lacchicni' ixlītzumakō' ídolos. ¹⁷ Lakalī lakalī ixcātā'lāhuanimā'lh nac templo israelitas ē tī ixtalakachi'xcu'huī' Dios. Lakalī lakalī ixcātā'lāhuani nac lītāmāuj tī ixtachā'n a'ntza'. ¹⁸ Tatā'chihuīna'nli ā'makapitzīn tī lakskalalhna' chī'xcu'huī'n. Makapitzīn ū'tunu'n ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n tī ixcāhuanican epicúreos. Ā'makapitzīn ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n estoicos. Makapitzīn tahananli:

—¿Tū māsuyumā'lh tzamā' chī'xcu' tī chihuīna'n?

Ā'makapitzīn tahananli:

—Huā'mā māsuyumā'lh ixdiosesca'n makatīyātī'n.

Tahananli huā'mā' ixpālacata Pablo ixcālīmāsu'yuni' Jesús ē chī nalīlacastālancuana'n. ¹⁹ Chī'paca Pablo ē lē'nca nac Areópago jā ixtatalacxtimī makapitzīn scu'jnī'n ē tahananli:

—Quina'n icca'tzīcu'tunāuj huā'mā' xasāsti' tachihiuīn tū māsuyu'ya'. ²⁰ Hui'x ta'nī'ta' ē quīlāmāsu'yuni'yāuj tū jā maktin icke'xmatnī'tauj. Icca'tzīcu'tunāuj tūchu huanicu'tun huā'mā'.

²¹ Ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Atenas ē xamini' tī ixtahui'lāna'lh a'ntza', xla'ca'n jā tū ixtatlahuacu'tun xmān ixtahuancu'tun ē ixtakexmatcu'tun tū xalacsāsti'.

²² Pablo ixyālh na ixlacatīnca'n tī ixtatakēstoknī't nac Areópago ē cāhuanilh:

—Chī'xcu'huī'n xalanī'n nac Atenas, hui'xina'n lakachi'xcu'huī'yā'tit mindiosesca'n. Chuntza' tasu'yu. ²³ A'cxni' ictētaxtulh, iclaktzī'lh tū laktaquilhpūtayā'tit hui'xina'n. A'ntza' icmaclalh a'ktin pūmacamāstā'n jā tatzo'kni' tzamā' tachihiuīn: “Isla' quindiosca'n tī jāna'j iclakapasāuj.” Quit iccātā'chihuīna'mā'n hui'xina'n ixpālacata huā'mā' Dios tī laktaquilhpūtayā'tit masqui jāna'j lakapasā'tit.

²⁴ 'Dios tlahualh cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktu tū a'nan. Xla' māpa'ksīkō' a'kapūn ē cā'quilhtamacuj. Xla' jā huī'lh nac templo jā xamacanī'tlahua. ²⁵ Xla' jā maclacasqui'n tachi'xcu'huī't catamaktāyalh. Xla' jā tū sputnī'. Ixlīmāpa'ksīn līhui'lāna'uj ē lījaxāna'nāuj ē pō'ktu līka'lhīyāuj.

²⁶ 'Dios līmātzumalh tachi'xcu'huī't ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ixpālacata chā'tin chī'xcu' tī ixpapca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't. Dios cāmāsu'yuni'lh ixquilhtamacujca'n chī natalīlatama ē jāchu natatahui'la. ²⁷ Xla' lacasqui'n naputzayāuj ē hua'chī namacaputzayāuj palh namaclayāuj Dios masqui huī'lh na quilacatzuna'jca'n. ²⁸ Ixlīmāpa'ksīn līhui'lāna'uj quina'n ē līlatlā'huanāuj ē līlatā'kchokoyāuj. Chā'tin chī hui'xina'n tī lactzēhuani't ixtachihiuīn, ū'tza' huanli chuntza': “Nā quina'n ixlacstīn.” ²⁹ Palh quina'n ixlacstīn Dios, jā capuhuanui Dios hua'chī oro ē plata ē chihuix tū cāxtlahualh chā'tin chī'xcu' xmān chī ixtalacapāstacni' xla'. ³⁰ A'cxni' jāna'j ixtaca'tzī tachi'xcu'huī't jā tū, Dios xmān cālaktzī'lh ē jā tū cātlahuani'lh. Chuhua'j cāmāpa'ksī Dios catalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't calhāxcu'huālh nac cā'quilhtamacuj. ³¹ Dios līlacsacī' a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nacāputzāna'nī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Nacāputzāna'nī chuntza' chī ixlacasqui'nca. Dios lacsacnī't chā'tin

chi'xcu', Jesucristo, tī nacāputzāna'nī tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Huā'mā' tzej ca'tzīcan ixpālacata Dios mālacastālancuanilh Jesucristo —cāhuanilh Pablo.

³² A'cxni' tachi'xcuui't takexmatli chī nalacastālancuana'ncan, makapitzīn tatzuculh talakapala. Ā'makapitzīn tahananli:

—Na'iccākexmatni'yān ā'maktin ixpālacata huā'mā'.

³³ Pablo cāmakxtekli. ³⁴ Ā'makapitzīn tatalacxtimilh ē ta'a'ka'ī'lh. Nā a'ka'ī'lh Dionisio, chā'tin scujni' tī ixtatalacxtimī nac Areópago. Nā a'ka'ī'lh chā'tin puscāt tī ixuanican Dámaris ē ā'makapitzīn huampala.

18

Pablo nac Corinto

¹ Ā'līstān Pablo taxtulh nac Atenas ē a'lh nac Corinto. ² Tā'lāpāxtokli chā'tin israelita tī ixtacuhuīni' Aquila xala' nac Ponto. Xla' ē ixpuscāt, tī ixuanican Priscila, ixtataxtunī'tcus nac Italia. Xapuxcu' Claudio ixcāmāpa'ksīnī't ixlīpō'ktuca'n israelitas catataxtukō'lh nac Roma. Ū'tza' talītaxtulh Aquila ē Priscila. Pablo cālaka'lh. ³ A'ntza' cātā'tachokolh ixpālacata ixtā'chuntza' ixtascujūtca'n ixuanī't. Ixtascuja ē ixtatlahua a'cchic. ⁴ Pablo ixcāmāsu'yuni' nac templo ixtzayama'jān ixlīpō'ktu quilhtamacuj tū ixpūjaxcan. Ixcāmā'a'ka'ī'nīcu'tun israelitas ē nā tī jā israelitas.

⁵ Silas ē Timoteo tataxtulh nac Macedonia ē tachā'lh nac Corinto. A'cxni' xlaca'n tachā'lh, Pablo ixmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios. Ixcāhuanimā'lh tachi'xcuui't israelitas Jesús ū'tza' Cristo tī Dios ixlacsacnī't. ⁶ Xlaca'n tatā'lāhuanilh ē talakapalalh. Pablo tincxli ixlū'xu' na ixlacatīnca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n līpinā'tit cuenta tū nacā'a'kspulayān. Quit jātza' quincuenta. Chuhua'j na'iccālaka'n tī jā israelitas.

⁷ A'lh ē chā'lh na ixchic tī ixuanican Justo. Xla' ixlakachi'xcuui' Dios. Ixka'lhī ixchic ixlacatzuna'j ixtemploca'n israelitas. ⁸ A'ka'ī'lh Crispo, tī xapuxcu' xala' nac templo. Nā ta'a'ka'ī'kō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. Chuntza' chā'lhūhua' xalanī'n nac Corinto takexmatli tū huanli Pablo ē ta'a'ka'ī'lh ē ta'a'kpaxli. ⁹ Pablo lakachuyalh tzamā' tzi'sa. Māpa'ksīni' huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Jā camakxtekti chihuīna'na'. ¹⁰ Quit icmaktaka'lhān. Jā tū catitlahuani'ca. A'nan lhūhua' tachi'xcuui't nac huā'mā' cā'lacchicni' tī naquīntastālani'.

¹¹ Pablo tachokolh a'ktin cā'ta ā'ī'tāt. Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios.

¹² A'cxni' Galión ixlīgobrador ixuanī't nac Acaya, ē israelitas ixlīpō'ktuca'n ixtatā'lāquiclhaktzī'n Pablo. Talē'lh jā ixtlahuacan justicia. ¹³ Tahananilh gobernador:

—Huā'mā' chi'xcu' chihuīna'makasītzi' tachi'xcuui't. Xtum chī cāhuanī catalak-taquilhpūtalh Dios, ē jā chī tatzo'kni' na quilīmāpa'ksīnca'n.

¹⁴ A'cxni' Pablo ixchihuīna'ncu'tun, Galión cāhuanilh israelitas:

—Palh tlahuanī't cahuālh a'ktin tū jā tze, o palh maknīni'nī't cahuālh, quit xa'iccākexmatni'n līlacatzucu hui'xina'n, israelitas. ¹⁵ Hui'xina'n līmālacapū'yā'tit xmān tū māsū'yu ē a'ktin tacuhuīni' tū māpācuui' ē tū milīmāpa'ksīnca'n. Hui'xina'n caputzāna'nī'tit. Quit jā icputzāna'nīcu'tun huā'mā'.

¹⁶ Cāmāxtulh jā ixtlahuacan justicia. ¹⁷ Ixlīpō'ktuca'n talhūhua'chi'palh Sóstenes, tī xapuxcu' xala' nac templo, ē tatucslī na ixlacatīn gobernador. Galión jā tū cāhuanilh.

Pablo a'lh ixlīmaktu'tun nalē'n makat xatzē tachihuīn

¹⁸ Pablo tahui'lapālh ā'a'klhūhua' quilhtamacuj. Ā'līstān cāmakxtekli tā'timīn ē pū'a'lh barco nac Siria. Nā Priscila ē Aquila tatā'a'lh. Tā'ksitpūxtulh ē ū'tza' līmākentaxtūlh ixpromesa nac Cencia. ¹⁹ A'cxni' tachā'lh nac Efeso, Pablo a'ntza' cāmakxtekli. Tanūlh nac templo ē ixcātā'chihuīna'mā'lh israelitas tī ixtatakēstoknī't a'ntza'. ²⁰ Tahananilh Pablo ixtachokolh ā'chulā' a'ntza'. Pablo jātza' lacasqui'nli. ²¹ A'cxni' cātā'lāmāxtekli Pablo cāhuanilh:

—Ixlacasqui'nca quit tunca na'ica'n nac Jerusalén já nala cā'tani'. Na'ictaspi'tpala palh Dios lacasqui'n.

Pablo taxtulh nac Efeso ē pū'a'lh barco.

²² Pablo chā'lh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén ē cātā'chihuīna'nli tī ixta'a'ka'ī'nī't, ē a'lh tancā'n nac Antioquía. ²³ Tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē taxtulh ē a'lh ē tētaxtutēlhalh nac a'katunu' cā'lacchicni' xala' nac Galacia ē Frigia. Ixcāmāhuixcānītēlha ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'nī't.

Apolos a'kchihuīna'nli nac Efeso

²⁴ Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' israelita xala' nac Alejandría tī ixuanican Apolos. Xla' chā'lh nac Efeso. Huā'mā' chi'xcu' tzej ixchihuīna'n hua'chi tī ī'sca'tnī't. Tzej ixca'tzī ixtachihuīn Dios. ²⁵ Xla' ī'sca'tnī't ixlīmāpa'ksīn Dios. Līchihuīna'lh ixlītli'hui'qui. Tzej ixmāsu'yu ixpālacata Jesús, masqui ixca'tzī xmān ixlīmā'kpaxīn Juan. ²⁶ Apolos tzuculh chihuīna'n na ixtemploca'n israelitas ē jā ixjicua'n. Priscila ē Aquila takexmatli ē talē'lh ā'lacatin ē ā'chulā' tzej tamāsu'yuni'lh ixpālacata Dios. ²⁷ Apolos ixa'ncu'tun nac Acaya. Tā'timīn tahuanih tzē na'a'n. Cāmacā'ni'ca a'ktin carta tā'timīn xalanī'n nac Acaya ē cāhuanica catamānūh Apolos na ixchicca'n. A'cxni' chā'lh Apolos, lhūhua' cāmaktāyalh tī ixta'a'ka'ī'nī't ixpālacata ixtalakalhu'mān Dios. ²⁸ Lhūhua' līmāpa'ksīn Apolos ixcālītā'lāhuani israelitas ixlacatinca'n ixlīpō'ktuca'n. Ē ixcāskāhuī'kō'. Ixmāsu'yu ixtachihuīn Dios chī Jesús chu ū'tza' Cristo tī Dios ixlacsacnī't.

19

Pablo nac Efeso

¹ A'cxni' Apolos ixuī'lh nac Corinto, Pablo ixtētaxtunī'ttza' nac lacsti'na'j cā'lacchicni' nac cā'sipejni' ē chā'lh nac Efeso. A'ntza' cātā'lāpāxtokli ā'makapitzīn tī ixta'a'ka'ī'nī't ² ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Chā maktīni'ntit Espíritu Santo a'cxni' a'ka'ī'tit?

Xlaca'n tahuanih:

—Jā maktin ickexmatnī'ta'uj palh māstā'can Espíritu Santo.

³ Pablo cākelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu cāmāsu'yuni'n na'a'kpaxā'tit?

Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Quīna'n ica'kpaxui chuntza' chī ixquincāmāsu'yuni'yān Juan.

⁴ Pablo cāhuanilh:

—A'cxni' ixmā'kpaxīni'n Juan ixcāhuani tachi'xcuhuī't: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'ka'ī'tit tī namin ā'līstān.” Ū'tza' huanicu'tun Jesús.

⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā', talī'a'kpaxli na ixtacuhuīni' Jesús. ⁶ A'cxni' Pablo cā'a'cpūhui'līh ixmacan, Espíritu Santo tanūh na ixlīstacna'ca'n. Xlaca'n tachihuīna'nli xtum tachihuīn tū jā ixtaca'tzī, ē talīchihuīna'nli ixtachihuīn Dios. ⁷ Ixlīpō'ktuca'n xlaca'n hua'chi kelhacāujtu' chi'xcuhuī'n.

⁸ A'ktu'tun mālhcuyu' Pablo ixtanū na ixtemploca'n israelitas ē ixmāsu'yu ē jā ixjicua'n. Ixcālītā'chihuīna'n ē ixcāmā'a'ka'ī'nīcu'tun chī māpa'ksīni'n Dios. ⁹ Makapitzīn lacxumpin ixtahuani't ē jā ixta'a'ka'ī'. Ixtalakapala xasāsti' tamāsu'yun na ixlacatinca'n tachi'xcuhuī't. Pablo cā'a'kxtekmaka'lh ē cālē'lh tī ixta'a'ka'ī'. Ixchihuīna'n pō'ktu quilhtamacuj na ixpūscuela Tiranno. ¹⁰ Chuntza' hasta tlhualh a'ktu' cā'ta. Chuntza' takexmatli ixtachihuīn Māpa'ksīni' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Asia, tī israelitas ē nā tī jā israelitas. ¹¹ Dios mātlahuīh Pablo laka'tla' lī'a'cnīn. ¹² Pixtahua'ca' ē lu'xu' tū talītoklhi Pablo, ē a'cxni' talē'ni'lh ta'jatatanī'n, cātapānūni'lh ixta'jatatca'n. Cāmāxtuni'ca tū jā tzeza ū'ni' tū ixtaka'lhī.

¹³ Ixtahuī'lāna'lh makapitzīn xantilhni' israelitas tī ixtalatlā'huan a'katunu' cā'lacchicni'. Xlaca'n, na ixtacuhuīni' Jesús, talīmāxtucu'tunli tū jā tzeza ū'ni'. Cāhuanica tū jā tzeza ū'ni':

—Iccālīmāpa'ksīyān hui'xina'n na ixtacuhuīni' Jesús, tū māsu'yumā'lh Pablo, cataxtutit.

¹⁴ Tī ixtatlahua huā'mā', xla'ca'n kelhatojon ixka'hua'chan chā'tin israelita tī ixuanican Esceva tī xapuxcu' pālej. ¹⁵ A'cxni' huanica chuntza', jā tze'ya ū'ni' cākelhtīlh:

—Iclakapasa Jesús ē icca'tzī tīchu Pablo. Hui'xina'n jā iccālakapasān. ¿Tīchu hui'xina'n?

¹⁶ Chi'xcu' tī ixka'lhī jā tze'ya ū'ni' cālaktu'jnunli ē ixka'lhī lītli'huī'qui ē cāskāhuī'lh xantilhni'. Xla'ca'n tataxtulh nac chic ē tatzā'lah makhpi'mpi'lī'n ē tatakāhuī'nī't. ¹⁷ Taca'tzīkō'lh huā'mā' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Efeso, tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Tajicua'nkō'lh. Chuntza' ā'chulā' tamāka'tlī'lh Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁸ Lhūhua' tī ixta'a'ka'ī'nī'tcus tamīlh ē tahuanilh Dios tū jā tze ixtatlahuanī't. ¹⁹ Lhūhua' ū'tunu'n, tī xantilhni' ixtahuanī't, tamākēstokli ixlibroca'n ē talhcuyulh na ixlacatīnca'n ixlīlhūhua'. Tatlahualh ixcountaca'n ē ixtaxokonī't i'tāt ciento mil tumīn xaplata.

²⁰ Ā'chulā' a'kahuanli ixtachihiuīn Māpa'ksīni' ē ā'chulā' ixtasu'yutēlha ixlītli'huī'qui Dios.

²¹ A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' huā'mā', Pablo puhuanli natētaxtu nac estado Macedonia ē nac Acaya ē na'a'n nac Jerusalén. Pablo huanli:

—Pūla na'ica'n nac Jerusalén ē ā'līstān ixlacasqui'nca na'ica'n nac Roma.

²² Cāmacā'lh nac Macedonia chā'tu' ixmaktāyana', Timoteo ē Erasto. Pablo tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Asia.

Tatā'kaquī'lh xalanī'n nac Efeso

²³ Tzamā' quilhtamacuj taka'lhīlh a'ktin tā'kslokon ixpālacata xatze tachihiuīn. ²⁴ Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixtacuhuīni' Demetrio. Xla' platero ixuanī't. Plata ixcālītlahua lacsti'na'j tū ixtemplo dios Diana. Demetrio ē tī ixtatā'scuja lhūhua' ixtalītlaja. ²⁵ Demetrio cāmākēstokkō'lh ixlīpō'ktuca'n tī nā ū'tza' ixtalīscuja. Cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, hui'xina'n ca'tzīyā'tit huā'mā' tascujūt ū'tza' lītlayāuj. ²⁶ ¿Ē jā ca'tzīyā'tit o jā kexpa'tā'tit tū a'kspulamā'lh nac Efeso ē na ixlīpō'ktu nac Asia? Huā'mā' Pablo cāmā'a'ka'ī'nī'nī't lhūhua' tachi'xcuhuī't. Cālakpalīni'lh ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanī tū ixtamacanī'tlaujca'n chi'xcuhuī'n jā ū'tza' dios. ²⁷ Quit icjicua'n tzamā' quintascujūtca'n nasputa ē jātza' cati'a'ka'ī'ca ixtemplo xaka'tla' quimpāxca'ttzi'ca'n Diana. Jātza' catihuanca palh ka'tla' Diana tū talaktaquilhpūta chuhua'j xalanī'n nac Asia ē ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj —cāhuanilh Demetrio.

²⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh ē tata'salh ē tahuanli:

—jKa'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n quina'n tī xalanī'n nac Efeso!

²⁹ Palaj tunca tasītzī'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Efeso. Cāchi'paca Gayo ē Aristarco ē cāsakalē'nca jā ixtatakēstokmā'nalh. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Macedonia ixtatā'scuja Pablo. ³⁰ Pablo ixtanūcu'tun na ixlacpu'na'ī'tātca'n tachi'xcuhuī't. Tā'timīn jā tamakxteklī. ³¹ Makapitzīn scujnī'n xalanī'n nac estado Asia, xla'ca'n ixamigo Pablo ixtahuanī't. Tahuanilh jā ca'a'lh nac pūstakni'. ³² Makapitzīn a'ntza' jā ixtatakēstoknī't tata'salh palha' ē tahuanli catūhuālh. Ā'makapitzīn huampala tahuampālh xtum. Chuntza' tatamakchuyīkō'lh ixlīpō'ktuca'n jā ixtatakēstoknī't. Jā ixtaca'tzī ixlīlhūhua' tūchu ixpālacata ixtalītakēstoknī't. ³³ Māxtuca Alejandro ixlacpu'na'ī'tātca'n ixlīlhūhua'. Israelitas ta'a'clhta'ncslē'lh na ixlacatīnca'n. Alejandro cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh. Xla' ixtamaktāyacu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't. ³⁴ A'cxni' ca'tzīca palh xla' israelita ixuanī't, tata'salh lacxtim chī a'ktu' hora ē tahuanli:

—jKa'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n quina'n tī xalanī'n nac Efeso!

³⁵ A'cxni' secretario ixcāmāquilhca'cslīnī'ttza' ixlīlhūhua', xla' huanli:

—Iccāhuanīyān chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Efeso. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtemplo xaka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n, ē nā ixídolo tū mincha' nac a'kapūn. ¿Ē huī'lh tī jā ca'tzī huā'mā'? ³⁶ Jāla catihuanca jā ixlīcāna' huā'mā'. Chuntza' hui'xina'n caquilhca'csla'tit ē tzej calacapāstactit tū tlahua'yā'tit. ³⁷ Hui'xina'n cālīta'nī'ta'ntit huā'tzā' tzamā' chi'xcuhuī'n. Xla'ca'n jā tū tatlahuanī'nī't tzamā'

quimpāxca'ttzi'ca'n ē jā talīchihiuīna'nī't. ³⁸ Palh Demetrio ē tī tatā'scuja talāmakasītzi'lh ā'makapitzīn, ū'tza' lī'a'nan pūchihiuīn ē juez. Catamālacapū'lh. ³⁹ Palh catūhuālh tala-casqui'n xla'ca'n, cataputzāna'nīlh a'cxni' tatakēstokkō' scujnī'n natlahuacan justicia. ⁴⁰ Quit icjicua'n naquincātalīmālacsu'yuyān tā'kaquī'lh ixpālacata tū a'kspulalhcus. ¿Chī nakelhtīni'nāuj quina'n palh naquincātakelhasqui'nīyān tū ixpālacata takēstoknī'ta'ntit ē ta'sapā'na'ntit?

⁴¹ Chuntza' lī'a'kspu'tli chihuīna'n secretario ē cāmacā'lh na ixchicca'n.

20

Pablo a'lh nac Macedonia ē nac Grecia

¹ A'cxni' taquilhca'cslakō'lhtza', Pablo cāmāta'satīnīni'lh tā'timīn. A'cxni' ixcāmaxquī'ni'ttza' talacapāstacni', cāmakxtekli ē taxtulh ē a'lh nac Macedonia. ² A'cxni' ixlātā'huan nac Macedonia, ixcāmaxquī' talacapāstacni' tā'timīn. Ā'līstān chā'lh jā ixmāpa'ksīni'ntza' Grecia. ³ A'ntza' ixuī'lh a'ktu'tun mālhcuyu'. Ixlacapāstacmā'lh na'a'n nac barco nac Siria. Israelitas ixtalīchihiuīna'nī'ttza' natamaknī Pablo. Ū'tza' Pablo līlacpuhuampālh natētaxtu nac Macedonia. ⁴ Tatā'a'lh nac Asia, Sópater xala' nac Berea, ē Aristarco ē Segundo xalanī'n nac Tesalónica, ē Gayo xala' nac Derbe ē nā Timoteo. Nā tatā'a'lh Tíquico ē Trófimo xalanī'n nac Asia. ⁵ Tzamā' chīxcu'huī'n xapūla tachā'lh nac cā'lacchicni' Troas ē a'ntza' quincātaka'lhīn. ⁶ Quina'n ictaxtūj nac Filipos a'cxni' a'kspu'tli cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn tū jā ixka'lhī levadura. Icpū'a'uj barco ē ixlī'a'kquitzis quilhtamacuj iccālākchā'uj nac Troas. A'ntza' ictahui'lauj a'ktojon quilhtamacuj.

Pablo ixuī'lh nac Troas

⁷ Xapūla quilhtamacuj a'cxni' tanūlh semana, tatakēstokli tī ixta'a'ka'ī' natamāpitzī pāntzīn. Pablo cātā'chihuīna'nli. Xla' ixpuhuamā'lh palh na'a'n ixlīlakalī. Mālmā'nīlh ixtachihuīn hasta i'tāt tzi'sa. ⁸ A'ntza' jā xa'ictakēstoknī'ta'uj tālmā'n na ixlī'a'ktu'tun piso nac chic. Lhūhua' pūcās ixua'ca'lh. ⁹ Chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Eutico ixuī'lh nac ventana. Ī'lhtatacu'tun ixpālacata Pablo lhūhua' chihuīna'nli. Ā'līstān lhtatahuī'lh ē kelhtun mincha' ixlī'a'ktu'tun nac piso. Quīsacca xanīn. ¹⁰ Pablo yujli ē taquilhpūtalh ē laktzī'lh ē sko'ka'lh. Cāhuanilh tā'timīn:

—Jā cajicua'ntit. Xla' lakahuan.

¹¹ Pablo tahua'ca'lh ē māpitzīlh pāntzīn ē hua'lh. Cā'a'kchihuīna'nī'pālh hasta jā xkakalh. Ā'līstān a'lh. ¹² Lē'nca ka'hua'cha xalakahuan ē tapāxuhualh.

Ica'uj nac Mileto

¹³ Quina'n icpūlauj ē icpū'a'uj barco nac Asón jā Pablo ixtanūcu'tun nac barco. Chuntza' icchihuīna'uj ixpālacata xla' ixtlā'huana'a'ncu'tun hasta nac Asón. ¹⁴ A'cxni' quincāmaclan nac Asón, quincātā'tanūn nac barco. Ā'līstān icchā'uj nac Mitilene. ¹⁵ Ictaxtūj a'ntza' nac a'ktin barco. Ixlīlakalī icchā'uj ixlacatīn Quío. Ixlīlakalī huampala ictalacatzuna'jīuj Samos. Ā'līstān icchā'uj nac Trogilio. Ixlīlakalī icchā'uj nac Mileto. ¹⁶ Pablo ixlacapala ixpālacata ixtahui'lacu'tun nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj tū huanican Pentecostés. Ū'tza' jā lītanūcu'tunli nac Efeso ē jā tahui'lacu'tunli lakma'j nac Asia.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Efeso

¹⁷ A'cxni' xa'icui'lāna'nchāujcus nac Mileto, Pablo cāmāta'satīnīni'lh xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo nac Efeso. ¹⁸ A'cxni' talākchā'lh, Pablo cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'iclīlatlā'huan na milacatīnca'n pō'ktu quilhtamacuj hasta xapūla quilhtamacuj a'cxni' icmilh nac Asia. ¹⁹ Quit xa'ictā'scuja Māpa'ksīni'. Quit jā maktin ka'tla' icmakca'tzīlh. Ē icpātīni'lh ē lhūhua' tū ixquina'kspula ixpālacata israelitas ixquintalīchihiuīna'nī'ttza'. ²⁰ Quit tzej xa'iccāmāsu'yuni'n ixlīpō'ktu tū hui'xina'n na-maclacasqui'nā'tit. Iccāmāsu'yuni'nī'ta'n na ixlacatīnca'n tachi'xcu'huī't ē na minchicca'n.

²¹ Israelitas ē nā tī jā israelitas xa'iccāhuani: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē cakexpa'tni'tit Dios ē calipāhua'ntit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.”

²² 'Chuhua'j ica'mā'lh nac Jerusalén. Espíritu Santo quimacā'mā'lh. Quit jā icca'tzī tū naquina'kspulayācha'. ²³ Quilīmān icca'tzī ixlīpō'ktu cā'lacchicni' jā ica'n, Espíritu Santo quimāca'tzīnī naquinchī'can ē na'icpātīni'n. ²⁴ Pō'ktu huā'mā' jā quınca'tzani'. Quit jā iclakca'tzan quilatamat. Xmān līpāxuhua icmāspūtūcu'tun quintas-cujūt ē icmākentaxtūcu'tun tū quimacamaxquī'lh Māpa'ksīni' Jesús. Quimacamaxquī'lh na'iclīchihuīna'n xatze tachihuīn tū quincāhuanīyān ixtalakalhu'mān Dios.

²⁵ 'Quit icca'tzī jātza' quintilālaktzī'uj milīpō'ktuca'n hui'xina'n, tī xa'iccāhuanitlā'huanān chī māpa'ksīni'n Dios. ²⁶ Ū'tza' quit chuhua'j iccālīhuanicu'tunān quit icmākentaxtūnī'ttza' tū ixquimacamaxquī'canī't mimpālacataca'n. Jātza' iclē'n cuenta. ²⁷ Quit iccāmāsu'yuni'nī'ta'n ixlīpō'ktu tū ixtalacasquī'nīn Dios. Nūn tū icmātzē'kli. ²⁸ Chuhua'j cacuentatlahua'tit chī nalatā'kchokoyā'tit. Nā cacāmaktaka'lhīt tī ixlacstīn Dios. Espíritu Santo cāmacamaxquī'nī'ta'n nacāmaktaka'lhā'tit chī maktaka'lhna'nī'n purecu. Māpa'ksīni' cālītamāhualh ixka'lhni' ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. ²⁹ Quit icca'tzī a'cxni' na'ica'n, nacātalacpu'na'tanūyān chī'xcuhui'n. Xlaca'n hua'chī misinī'n lījicua'ni' tū tamālakspūtū purecu. Nūn macstī'na'j catitalakalhu'manli ixlacstīn Dios. ³⁰ Nā makapitzīn hui'xina'n natatzucu cāta'a'kskāhuī'yān ē nacātamāxtucu'tunān makapitzīn hui'xina'n ixpālacata nacāstālani'yā'tit ū'tunu'n. ³¹ Skalalh catahui'la'tit ē calacapāstactit chī xa'iccāmaxquī'yān talacapāstacni' tzi'sa ē cā'cuhuīni' a'ktu'tun cā'ta hasta iccalhuanli.

³² 'Chuhua'j quit icsquī'ni' Dios ū'tza' cacāmaktaka'lhni' hui'xina'n. Ē hui'xina'n ka'lhī'yā'tit tachihuīn tū quincātahuanīyān ixtalakalhu'mān Dios. Tzamā' tachihuīn tzē nacāmaxquī'yān līli'huī'qui ē tzē nacāmaxquī'yān tū natamaktīni'n ixlīpō'ktuca'n tī Dios cātlahuanī't lactze. ³³ Quit jā iclakca'tzanī't ixtumīn ē ixoro ē ixlu'xu' ā'chā'tin. ³⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'iclīscuja quimacan ē chuntza' xa'iclīhuā'yan quit ē tī ixquintatā'lahui'lāna'lh. ³⁵ Nā chuntza' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n cascujtīt ē cacāmaktāya'tit tī cāspūtni' tū tamaclacasquī'n. Calacapāstactit chī huanli Māpa'ksīni' Jesús: “Ā'chulā' līpāxuhuan a'cxni' māstā'can ē jā a'cxni' maktīni'ncan.”

³⁶ A'cxni' Pablo chihuīna'nkō'lh, tatzokostalh ē cātā'orarlīlh ixlīpō'ktuca'n. ³⁷ Tacalhuankō'lh ixlīpō'ktuca'n ē tasko'ka'lh Pablo ē tamu'sulh. ³⁸ Pablo ixcāhuaninī't jātza' maktin catitalaktzī'lh. Ū'tza' ixtalīlīpuhuan. Ā'līstān taquīxtekli hasta nac barco.

21

Pablo a'lh nac Jerusalén

¹ Iccāmakxtekui tā'timīn ē ictojōuj nac barco ē lacatza'j ica'uj nac Cos. Ixlīlakalī icchā'uj nac Rodas ē ā'līstān icchā'uj nac Pátara. ² A'ntza' icmaclauj a'ktin barco tū ixa'mā'lh nac Fenicia. Ictojōuj nac barco ē ica'uj. ³ A'cxni' ictētaxtūj makat, iclaktzī'uj quimpāxtūnca'n Chipre a'ntza' jā pu'nahuīlh macstī'na'j ti'ya't. Ica'uj nac Siria. Ā'līstān icchā'uj nac Tiro ixpālacata barco natēxteka ixtacu'ca'. ⁴ A'ntza' iccāmaclauj tī ixta'a'ka'ī' ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktojon quilhtamacuj. Espíritu Santo ixcāhuaninī't tū na'a'kspula. Ū'tza' tā'timīn talīhuanilh Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén. ⁵ Ixlī'a'ktojon quilhtamacuj ictaxtūj. Quincātātā'a'n, hasta iclaclhtaxtukō'uj nac cā'lacchicni', ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī' ē ixpuscātca'n ē ixcamana'ca'n. A'cxni' icchā'uj na ixquilhtūn mar, ictatzokostauj ē icorarlauj. ⁶ Ā'līstān iclāsko'ka'uj ē iclāmakxtekui. Quina'n ictojōuj nac barco ē xlaca'n tataspi'tpāl na ixchicca'n.

⁷ Ictaxtūj nac Tiro ē icchā'uj nac Tolemaida. A'ntza' ica'kspūtui iclatā'kchokoyāuj nac mar. Iccāmaclauj tā'timīn a'ntza' ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktin quilhtamacuj. ⁸ Ixlīlakalī huampala ictā'taxtūj Pablo. Icchā'uj nac cā'lacchicni' Cesarea. A'ntza' ictanūj na ixchic Felipe tī ixmāsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Xla' chā'tin ixlīkelhatojonca'n

maktāyana'nī'n xalanī'n nac templo. Ictā'tachokouj ū'tza'. ⁹ Xla' ixcāka'lhī kelhatā'ti' ixtzu'ma'jan tī jāna'j ixtatamakaxtoka. Xlaca'n ixtalīchiuīna'n tū Dios ixcāmāca'tzīnīnī't. ¹⁰ A'ntza' ictachokouj a'klhūhua' quilhtamacuj. Chilh chā'tin chī'xcu' xala' nac Judea tī ixuanican Agabo. Ū'tza' ixuan tū na'a'nan. ¹¹ Xla' quincālakchin ē tayalh ī'cinturón Pablo ē lītantūchī'ca ē nā līmacachī'ca ē huanli:

—Espíritu Santo huanli: “Chuntza' nac Jerusalén israelitas nā natachī' ixtēcu' huā'mā' cinturón ē nacāmacamaxquī'can tī jā israelitas.”

¹² A'cxni' ickexmatui huā'mā', quina'n ē nā xalanī'n nac Cesarea icuaniuj Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén. ¹³ Pablo kelhtīnī'lh ē quincākelhasqui'nīn:

—¿Tū ixpālacata līcalhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tū ixpālacata quilālīmāmakchuyīyāuj? Quit iclīhui'līnī't naquinchī'can ē naquimaknīcan nac Jerusalén ixpālacata Māpa'ksīnī' Jesús.

¹⁴ A'cxni' jāla icmālapuhuanīuj jā ca'a'lh nac Jerusalén, jātza' ā'chulā' icuaniuj. Xmān huā'mā' icuanui:

—Calalh tū ixtalacasqui'nīn Māpa'ksīnī'.

¹⁵ Ā'līstān ictacāxui ē ica'uj nac Jerusalén. ¹⁶ Quincātātā'a'n makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Cesarea ē quincātalē'n na ixchic Mnasón xala' nac Chipre. Xla' makāstza' ixa'ka'ī'nī't. A'ntza' na ixchic ictētachokouj.

Pablo laka'lh Jacobo

¹⁷ A'cxni' icchā'uj nac Jerusalén, tā'timīn tapāxuhualh a'cxni' iclāpāxtokui. ¹⁸ Ixlīlakalī quina'n ē Pablo iclakchā'uj Jacobo. A'ntza' ixtahui'lāna'n ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' lītā'timīn. ¹⁹ Pablo cātā'chihuīna'nli ē ā'līstān cāhuanilh pō'ktu chī Dios maktāyalh tū tlhualh na ixlacpu'na'ī'tātca'n tī jā israelitas. ²⁰ A'cxni' takexmatli xlaca'n tamakapāxūilh Dios. Tāhuanilh Pablo:

—Tā'tin, hui'x ca'tzīya' lhūhua' miles israelitas ta'a'ka'ī'nī't. Kēxtim takexmatni' līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés. ²¹ Cāmāca'tzīnīcanī'ttza' hui'x cāmāsu'yuni'ya' israelitas, tī tahui'lāna'ncha' na ixcā'lacchicni'ca'n makatīyātī'n, ē cāhuani'ya' jā catakexmatni'lh Moisés. Tāhuan hui'x cāmāsu'yuni'ya' jā ixlacasqui'nca ixka'hua'chanca'n nataka'lhī ixtasmani'ca'n israelitas ē jā ixlacasqui'nca natatlahua ixtahui'latca'n israelitas. ²² Chuhua'j, ¿tū natlahuayāuj? Tzamā' tachi'xcu'huī't natatakēstoka a'cxni' nataca'tzī palh ta'nī'ta'. ²³ Chuntza' hui'x catla'hua' tū na'iccāhuaniyān. Tahui'lāna'lh kelhatā'ti' chī'xcu'huī'n na quilacpu'na'ī'tātca'n. Xlaca'n natamākentaxtū tū tamālacnūnī't. ²⁴ Cacālī'pi ē catalacpa'lhtit ē hui'x nacāxokonuni'ya'. Ā'līstān xlaca'n tzē nacā'a'csitcan. Chuntza' naca'tzīkō'can jā ixlīcāna' chī līchiuīna'nca'na' hui'x. Ā'chulā' nā nalaktzī'ncan nā hui'x kexpa'tni'ya' līmāpa'ksīn. ²⁵ Quina'n iccāmācā'ni'nī'ta'uj a'ktin carta tī jā israelitas tī ta'a'ka'ī'nī't. Iccāhuaniuj tū icpuhuanāuj quina'n. Iccāhuaniuj: “Camākentaxtūtīt xmān huā'mā': Jā tihua'yā'tit quīnīt tū hui'līnī'canī't ídolos ē jā tihua'yā'tit ka'lhni' nūn quīnīt ixla' animalh tū ta'a'kpīxchī'nī't. Jā tika'lhī'yā'tit mīntā'lāpāxquī'nca'n.” Chuntza' iccāhuaniuj xlaca'n.

Chī'paca Pablo xaka'tla' nac templo

²⁶ Pablo cālē'lh kelhatā'ti' chī'xcu'huī'n ē ixlīlakalī cātā'talacpa'lhli. Tanūlh xaka'tla' nac templo nacāmāca'tzīnī a'cxni' natamāspūtū quilhtamacuj tū napūtalacpa'lhcan a'cxni' ixlīpō'ktuca'n natalīmin ixofrendaca'n.

²⁷ Xmān macsti'na'j ī'sputa ixlī'a'ktojon quilhtamacuj ē israelitas xalanī'n nac Asia talaktzī'lh Pablo xaka'tla' nac templo. Tachihuīna'makasītzī'lh tachi'xcu'huī't ē chī'paca Pablo. ²⁸ Palha' tāhuanli:

—¡Chī'xcu'huī'n israelitas, caquilāmaktāyauj! Huā'mā' chī'xcu' calhāxcu'huālh cāmāsu'yuni'tlā'huan ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't. Xla' cālīchiuīna'n quincā'lacchicni'ca'n ē quilīmāpa'ksīnca'n ē huā'mā' xaka'tla' templo. Nā cāmānūnī't xaka'tla' nac templo tī jā israelitas. Chuntza' talactlahualh chī ixlītze ixuanī't.

²⁹ Chuntza' tahuanli ixpālacata laktzī'nca Pablo ē Trófimo xala' nac Efeso. Tapuhuanli Pablo ū'tza' ixmānūnī't xaka'tla' nac templo.

³⁰ Ixlipō'ktu tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Jerusalén tatā'kaquī'lh ē tatu'jnuntēlha tatalacx-timīlh. Chī'paca Pablo ē sakaxtuca xaka'tla' nac templo ē palaj tunca mālacchahuaca.

³¹ A'cxni' ixmaknīcu'tuncantza', palaj māca'tzīnīca xapuxcu' tropa ē huanica ixlipō'ktu xalanī'n nac Jerusalén ixtasītzī'kō'nī't ē ixtatā'kaquī'kō'nī't. ³² Palaj tunca xapuxcu' tropa cālē'lh ixtropas ē ixcapitanesca'n. Tatu'jnulh ē tachā'lh jā ixtatakēstoknī't. A'cxni' xlaca'n talaktzī'lh tropas ē capitanes, jātza' tatucsli Pablo. ³³ Xapuxcu' tropa talacatzuna'jīlh ē palaj tunca māchi'panīni'nli Pablo ē līmāchī'nīni'lh kentū' cadenas. Kelhasqui'nīni'lh tīchu xla' ē tīchu ixtlahuanī't. ³⁴ Makapitzīn tachi'xcuhuī't palha' tahuanli catūhuālīh ē ā'makapitzīn xtum tahuampālīh. Chuntza' xapuxcu' tropa jāla tzej ca'tzīlh tū ixa'kspulamā'lh ixpālacata ixtata'samā'nalīh. Mālē'nīni'nca Pablo nac cuartel. ³⁵ A'cxni' tachā'lh jā ixlactahua'ca'can nac cuartel, tropas tacu'ca'lē'lh Pablo ixpālacata ixtamaknīcu'tuntza' tachi'xcuhuī't. ³⁶ Ixlipō'ktuca'n ixtastālani'tēlha ē ixtata'satēlha ē ixtahuan:

—¡Canīlh!

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn tachi'xcuhuī't

³⁷ A'cxni' ixmānūtēlhacantza' nac cuartel, Pablo huanīlh xapuxcu' tropa:

—Icchihuīna'ncu'tun macstī'na'j.

Xapuxcu' huanli:

—¿Ē chā tzē chihuīna'na' griego? ³⁸ ¿Jā hui'x tzamā' chī'xcu' xala' nac Egipto tī tā'kaquī'lh lakma'jtza' ē cālē'nca nac cā'tzaya'nca tī'ya't a'ktā'ti' mil maknīni'nī'n?

³⁹ Pablo kelhtīni'lh:

—Quit israelita xala' nac xaka'tla' cā'lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Icsqui'ni'yān caquimaxtekti na'iccātā'chihuīna'n tzamā' tachi'xcuhuī't.

⁴⁰ Xapuxcu' maxquī'lh talacasqui'nī'n. Pablo tāyalh jā ixtahua'ca'mā'lh ē cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh tachi'xcuhuī't. A'cxni' taquilhca'cslalh, cātā'chihuīna'nli tachihuīn hebreo ē huanli:

22

¹ —Chī'xcuhuī'n, quintā'israelitas, cakexpa'ttīt chī na'icchihuīna'n ē chī na'iclītamaktāya na milacatīnca'n.

² A'cxni' takexmatli chī cātā'chihuīna'lh tachihuīn hebreo, ā'chulā' taquilhca'cslalh. Pablo cāhuanīlh:

³ —Quit israelita. Iclacatuncuhuī'lh nac cā'lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Huā'tzā' quimakastacca nac Jerusalén. Quimāsu'yuni'lh Gamaliel. Tzej quimāsu'yuni'ca ixlīmāpa'ksīnca'n quinatāta'na'ca'n. Quit xa'iclīhui'lī na'ictlahua tū ixla' Dios chuntza' chī hui'xina'n tlahua'yā'tit chuhua'j. ⁴ Quit xa'iccāputzatokokeya tī ixta'a'ka'tī Jesús ē xa'iccāmāknīcu'tun. Tachī'n xa'iccālē'n chī'xcuhuī'n ē puscan ē xa'iccāmānū nac pūlāchī'n.

⁵ Xapuxcu' pālej ē xanapuxcu'nu' israelitas tzē natahuan ixlīcāna' tū icuan. Ū'tunu'n quintamaxquī'lh carta na'iccālē'ni' israelitas xalanī'n nac Damasco. Tzamā' carta ū'tza' tū tzē xa'iccālīchi'palh tī ixta'a'ka'tī Jesús a'ntza' ē xa'iccālīmīlh tachī'n nac Jerusalén jā ixcāmākapātīnīnca.

Pablo cāhuanīlh chī līlakpalīh ixtalacapāstacni'

Hch. 9:1-19; 26:12-18

⁶ 'Quit xa'ica'mā'lh nac tej ē xa'icchā'ntēlhatza', chī i'tāt quilhtamacuj, nac Damasco ē xamaktin quintapūnūlh a'ktin taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. ⁷ Ica'kā'lh nac tī'ya't ē ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanīlh: “Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya?” ⁸ Quit ickelhasqui'nīlh: “¿Tīchu hui'x, Chī'xcu'?” Quihuanīlh: “Quit Jesús xala' nac Nazaret tī hui'x putzatokokeya.” ⁹ Tī ixquintatā'a'mā'nalīh nā xlaca'n talaktzīlh

taxkaket ē tajicua'nli xipālacata jā taxexmatli tū quihuanilh tachihuīn. ¹⁰ Quit icuanilh: “¿Tū na'ictlahua, Māpa'ksīni'?” Māpa'ksīni' quihuanilh: “Catā'kaqui' ē capit nac Damasco. A'ntza' nahuanica'na' ixlipō'ktu tū natlahua'ya.” ¹¹ Tzamā' taxkaket quimālakatzi'lh. Quintapekechi'palē'lh tī ixquintatā'a'mā'nalh. Chuntza' icchā'uj nac Damasco.

¹² 'A'ntza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Ananías. Xla' ixlakachi'xcuhuī' Dios ē ixkexmatni' līmāpa'ksīn. Ixtaca'tzīkō' israelitas xalanī'n nac Damasco tzeya chi'xcu' ixuanī't. ¹³ Ananías quilakmilh ē quilaktalacatzuna'jīlh ē quihuanilh: “Tā'tin Saulo, calacahuā'na'mpala'.” Lacapala iclacahuāna'mpālhl ē iclaktzi'lh Ananías. ¹⁴ Quihuanilh: “Ix Diosca'n quinatāta'na'ca'n lacsacni' hui'x ē chuntza' nalica'tziya' tū ixtalacasqui'nīn ē nalaktzi'na' tī Xatze ē nakexpa'ta' ixtachihuīn. ¹⁵ Chuntza' nacātā'chihuīna'na' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xipālacata tī Xatze. Nacāhuani'ya' tū laktzi'nī'ta' ē tū kexpa'tnī'ta'. ¹⁶ Chuhua'j, ¿tū xipālacata lītamakapalī'ya? Catā'kaqui' ē ca'a'kpaxti ē calīpāhua'nti Jesucristo ē chuntza' naxapacan mincuenta.” Chuntza' quihuanilh Ananías.

Pablo cāhuanilh chī līmacā'nca na ixlacatīnca'n tī jā israelitas

¹⁷ 'Icmimpālhl nac Jerusalén ē icquī'orarlīhl xaka'tla' nac templo. Iclakachuyalh. ¹⁸ Iclaktzi'lh Māpa'ksīni' Jesús ē xla' quihuanilh: “Calacapala' ē cataxtu palaj tunca nac Jerusalén xipālacata ā'tzā' jā cati'a'ka'ica' tū līchihuīna'na' quimpālacata.” ¹⁹ Icuanihl: “Māpa'ksīni', xla'ca'n taca'tzi' quit xa'ica'n ixlipō'ktu nac templo ē xa'iccāmānū nac pūlāchī'n tī ixta'a'ka'ī'ni'yān ē xa'iccāhui'līni'. ²⁰ Nā quit xa'icyālhl a'ntza' a'cxni' maknīca Esteban tī ixlīchihuīna'n mimpālacata. Quit nā xa'iclicā'tzi' tū tatlahuani'lh ē xa'icmaktaka'lha ixlū'xu'ca'n xla'ca'n tī tamaknīhl.” ²¹ Māpa'ksīni' quihuanilh: “Capit. Quit na'icmacā'nān makat. Nacālakpina' xla'ca'n tī jā israelitas.” Chuntza' quihuanica —huanli Pablo.

Xapuxcu' tropa timāpa'ksīni'lh ixkēsno'kca Pablo

²² Tachi'xcuhuī't jātza' ixtakexmatni'cu'tun Pablo tū ixcāhuani. Tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¿Canīhl huā'mā' chi'xcu'! jā līmacuan natahui'la!

²³ Ixtata'sa ē ixtatincxa ixlū'xu'ca'n ē ixtamākosū pokxni' xipālacata ixtasītzī'nī't. ²⁴ Xapuxcu' tropa māmānūnīni'lh Pablo nac cuartel. Ixmāmaksno'knīni'ncu'tun xipālacata namāchihuīnīcan. Ixca'tzīcu'tun tū xipālacata ixtalīta'sa tachi'xcuhuī't ē ixtalīsītzī'ni' Pablo. ²⁵ A'cxni' ixchī'yāhuamā'ca nakēsno'kcan, Pablo kelhasqui'nīhl capitán tī ixyālhl a'ntza':

—¿Chā chuntza' huan nac līmāpa'ksīn? Jāla kēsno'kcan chā'tin tī tapa'ksī nac Roma ē palh jāna'j tlahuani'can justicia.

²⁶ A'cxni' huanica huā'mā', capitán laka'lh xapuxcu' tropa ē māca'tzīnīhl ē huanilh:

—¿Tū natlahuani'ya? Tzamā' chi'xcu' xla' tapa'ksī nac Roma.

²⁷ Xapuxcu' tropa lakmilh Pablo ē kelhasqui'nīhl:

—¿Chā ixlīcāna' hui'x xala' nac Roma?

Pablo kelhtīni'lh:

—Ixlīcāna'. Quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁸ Xapuxcu' tropa huanli:

—Lhūhua' tumīn icxokonī't na'ictapa'ksī nac Roma.

Pablo huanli:

—Hasta chī iclacatuncuhuī'lh quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁹ Palaj tunca ta'a'kxtekyāhualh Pablo tī ixtakēsno'kcu'tun. Xapuxcu' jicua'nli a'cxni' ca'tzīhl ixchī'nī't chā'tin tī ixtapa'ksī nac Roma.

Pablo tamaktāyahl nac pūchihuīn

³⁰ Ixlīlakalī xapuxcu' tropa ixca'tzīcu'tun tūchu xipālacata israelitas talīmālacsu'yulh Pablo. Macaxcutli Pablo. Cāmākēstokli ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlipō'ktuca'n scuynī'n. Līminca Pablo ē hui'līca na ixlacatīnca'n.

23

¹ Pablo cālakaiaktzī'lh scuynī'n ē huanli:

—Chī'xcuhuī'n, quintā'israelitas, quit quina'cstu iclacapāstacna'n tzej iclatlā'huan na ixlacatīn Dios hasta chuhua'j.

² Palaj tunca Ananías, tī xapuxcu' pālej, cāhuanilh tī ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j Pablo:

—Caquilhtu'cstit.

³ Pablo huanilh:

—Dios namakapātīnīnān hui'x, a'kskāhuī'ni'. Hui'x hui'la' naquintlahuani'ya' justicia chuntza' chī tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn. Quimātu'csnī'ni'. Jā chuntza' tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn.

⁴ Tī ixtayāna'lh a'ntza' tahuanli:

—¿Tū ixpālacata lacaquilhnī'ya' xla' tī Dios hui'līnī't xapuxcu' pālej?

⁵ Pablo huanli:

—Chī'xcuhuī'n, quit jā xa'icca'tzī palh xla' xapuxcu' pālej. Chuntza' tatzo'kni': “Jā tilīchihuīna'na' tī cāmāpa'ksī tachi'xcuhuī't.”

⁶ Makapitzīn scuynī'n xlaca'n ixchī'xcuhuī'n saduceos ixtahuanī't ē ā'makapitzīn huam-pala ixchī'xcuhuī'n fariseos. A'cxni' ca'tzīlh Pablo huā'mā', palha' cāhuanilh:

—Chī'xcuhuī'n, quintāta' xla' fariseo ē nā quit fariseo. Quilālīmālacsu'yuyāuj ixpālacata quit ica'ka'ī' natalacastālancuana'n nīnī'n.

⁷ A'cxni' Pablo huanli huā'mā', tataxtumlīlh tī ixtatakēstoknī't. Tatzuculh talālītā'chihuīna'n fariseos ē saduceos. ⁸ Saduceos tahuan jāla catitalacastālancuana'nli nīnī'n. Tahuan jā tī ángeles ē jā tī espíritu. Fariseos, xlaca'n ta'a'ka'ī' pō'ktu a'nan. Ū'tza' talālīhuanilh. ⁹ Ixlīpō'ktuca'n ixtata'samā'nalh. Palaj tunca tatāyalh makapitzīn mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, tī ixchī'xcuhuī'n fariseos ē tahuanli:

—Huā'mā chī'xcu' jā tū tlahuanī't tū jā tze. Palhāsā' tā'chihuīna'nli a'ktin espíritu o chā'tin ángel. Jā catā'lātlahuáuj Dios.

¹⁰ Ā'chulā' talālītā'chihuīna'lh. Xapuxcu' tropa, xla' jicua'nli Pablo ixtalālīlaksakamā'nalh. Ū'tza' cālīmacā'lh ixtropas namāxtucan ē nalē'mpalacan nac cuartel.

¹¹ Huā'mā' tzi'sa Māpa'ksīni' tasu'yuni'lh Pablo ē huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Chuntza' chī chihuīna'nī'ta' quimpālacata nac Jerusalén, chuntza' nachihuīna'na' nac Roma.

Talīchihuīna'nli natamaknī Pablo

¹² A'cxni' xkakalh, makapitzīn israelitas tachihuīna'nli natamaknī Pablo. Talāhuanilh:

—Jā tū catihua'uj ē jā catiko'tnūnui hasta a'cxni' namaknīyāuj Pablo. Dios caquincāmakapātīnīn palh jā namākentaxtūyāuj.

¹³ Tī chuntza' tahuanli lihua'ca'lh chī tu'pu'xam chī'xcuhuī'n. ¹⁴ Xlaca'n talaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē cāhuanica:

—Quina'n icuanī'ta'uj Dios caquincāmakapātīnīn palh na'icua'yāuj catūhuālh a'cxni' jāna'j na'icmaknīyāuj Pablo. ¹⁵ Chuhua'j hui'xina'n ē milīpō'ktuca'n scuynī'n, casqui'ni'tit xapuxcu' tropa lakalī calīmilh Pablo na milacatīnca'n. Nahua'ni'yā'tit hui'xina'n palh ā'chulā' kelhasqui'nīcu'tunā'tit. Pablo jā catichilh. Quina'n na'icka'lhītīyāuj nac tej na'icmaknīyāuj.

¹⁶ Ixka'hua'cha ixtā'tin Pablo ca'tzīlh tū ixlīchihuīna'nīnī't ē a'lh nac cuartel ē māca'tzīnīlh Pablo. ¹⁷ Pablo ta'sani'lh chā'tin capitán ē huanilh:

—Calī'pini'chi huā'mā' ka'hua'cha xapuxcu' tropa. Xla' tā'chihuīna'ncu'tun macsti'na'j.

¹⁸ Capitán lē'ni'lh ē huanilh xapuxcu':

—Tachī'n Pablo quinta'sani'lh ē quisqui'ni'lh ca'iclīmini'n huā'mā' ka'hua'cha. Xla' tā'chihuīna'ncu'tunān macsti'na'j.

¹⁹ Xapuxcu' tropa makachi'palh ka'hua'cha ē lē'lh lacapunchuna'j ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tū quihuanicu'tuna'?

²⁰ Ka'hua'cha huanli:

—Israelitas tal'ichihu'ina'nī'ttza' natasqui'ni'yān nalīpina' lakalī Pablo jā tlahuacan justicia. Natahuaniyān tū ā'chulā' takelhasqui'nīcu'tun Pablo. Xmān nata'a'kskāhuī'lē'nān. ²¹ Jā cacākexpa'tni'. Xlaca'n līhua'ca'lh chī tu'pu'xam chi'xcuhuī'n tī taka'lhītīmā'nalh. Jā tū catitahua'lh ē nūn catitako'tnūlh hasta jā natamaknī Pablo. Chuhua'j tacāxui'lāna'ncha'tza'. Ā'xmān hui'x taka'lhīmā'nān palh namacapina'.

²² Xapuxcu' tropa huanilh:

—Jā tī tihuani'ya' palh quimāca'tzīnīnī'ta'tza' huā'mā'.

Ē macā'lh na ixchic ka'hua'cha.

Lakmacā'nca Pablo gobernador Félix

²³ Xapuxcu' tropa cāta'sani'lh chā'tu' ixcapitān ē cāhuanilh:

—Cacāmācāxtit a'ktu' ciento tropas ē tu'tumpu'xamacāuj tropas kētahui'lana'nī'n ē a'ktu' ciento tī natalē'n espada. Nataxtuyā'tit makna'jāstza' tzi'sa ē napinā'tit nac Cesarea. ²⁴ Cacākētla'pa'tit cahuāyujnu' tū nakētahui'la Pablo. Chuntza' jā tū cati'a'nani'lh Pablo ē nalakchā'n gobernador Félix.

²⁵ Xapuxcu' tropa tzo'kli a'ktin ca'psnap ē huanli:

²⁶ “Quit, Claudio Lisias, ictzo'knuni'yān hui'x, gobernador Félix, tī lakachi'xcuhuī'ca'na'. ²⁷ Israelitas tachi'panī't huā'mā' chi'xcu' ixtacuhuīni' Pablo. Ixtamaknīmā'nalh a'cxni' icchā'lh ē quintropas. Icmakapūtaxtūlh ixpālacata icca'tzīlh xla' ixtapa'ksī nac Roma. ²⁸ Quit xa'icca'tzīcu'tun tūchu ixpālacata ixtalīmālacsu'yu. Ū'tza' iclīlē'lh jā tatlahua justicia israelitas. ²⁹ Palaj tunca icca'tzīlh ixtalīmālacsu'yu ixpālacata ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas. Jā tū lacle'n huā'mā' chi'xcu' ixpālacata tū nalīmaknīcan o ixpālacata tū nalīmānūcan nac pūlāchī'n. ³⁰ A'cxni' quit icca'tzīlh israelitas ixtal'ichihu'ina'nī'ttza' natamaknī, palaj tunca quit icmacā'ni'cha'n. Quit iccāhuanilh tī ixtamālacsu'yumā'nalh Pablo catalīmālacsu'yulh na milacatīn. Xmān ū'tza' icuaniyān.”

³¹ Chuntza' chī iccāhuanicanī't, tropas talē'lh Pablo ē līminca cā'tzī'sni' nac cā'lacchicni' Antīpatris. ³² Ixlīlakalī tropas tachimpālh nac cuartel. Xmān kētahui'lāna'nī'n ixtatā'a'mā'nalh Pablo. ³³ A'cxni' tachā'lh nac Cesarea, tamacamaxquī'lh ca'psnap gobernador Félix ē talīmini'lh Pablo na ixlacatīn. ³⁴ A'cxni' gobernador līkelhtahua'ka'kō'lh ca'psnap, xla' cākelhasqui'nīlh jāchu xala' Pablo. Tahuanilh xla' xala' nac estado Cilicia.

³⁵ Félix huanilh Pablo:

—Naquihuani'ya' ixlīpō'ktu a'cxni' natamin tī tamālacsu'yuyān.

Gobernador māchī'nīnī'lh Pablo na ixpalacio Herodes ē cāyāhuaca tī natamaktaka'lha.

24

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn Félix

¹ Ixlī'a'kquitzis quilhtamacuj chā'lh nac Cesarea Ananías tī xapuxcu' pālej. Nā tachā'lh makapitzīn xanapuxcu'nu' israelitas ē chā'tin ixkelhmaktāyana'ca'n tī ixuanican Tértulo. Talakchā'lh gobernador Félix ē tamālacsu'yulh Pablo.

² A'cxni' līminca Pablo, Tértulo tzuculh mālacsu'yu Pablo. Huanilh Félix:

—Señor gobernador, iccāmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn quina'n cā'ca'csua' icui'lāna'uj. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n makāstza' xatze ixpālacata mintalacapāstacni'.

³ Iccāmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn hui'x, señor gobernador Félix, tū pō'ktu quilhtamacuj quilāmaxquī'yāuj calhāxcuhuāl. ⁴ Jā icmāmakchuyīcu'tunān ā'chulā'. Icsqui'ni'yān caquintlahua'ni' talakalhu'mān ē caquinkexpa'tni' macstī'na'j. ⁵ Huā'mā' chi'xcu' Pablo jicsmāhuī'nin. Calhāxcuhuāl chihu'ina'makasītzī'lh ixlīpō'ktuca'n israelitas. Xla' ū'tza' xapuxcu' secta tū huanican nazarenos. ⁶ Xla' lactlahuacu'tun ixlītze xaka'tla' templo. Quina'n icchī'pauj ē xa'ickelhasqui'nīcu'tunāuj chuntza' chī huan na quilīmāpa'ksīnca'n.

⁷ Lisias, tī xapuxcu' tropa, maktanūlh ē palha' quincāmaktīn. ⁸ Cāhuanilh tī tamālacsu'yu

catalakmin hui'x. Hui'x tzē nakelhasqui'nī'ya' ē chuntza' naca'tzīya' ixlīpō'ktu tū ixpālacata iclīmālacsu'yuyāuj —huanli.

⁹ Israelitas nā xlaça'n tamālacsu'yulh ē tahuanli pō'ktu ixlīcāna' tū huanli Tértulo.

¹⁰ Gobernador macahuani'lh Pablo nachihuīna'n. Pablo huanli:

—Quit icca'tzī hui'x juez huā'tzā' nac cā'lacchicni' lakma'jtza'. Ū'tza' iclīpāxuhua na'ictamaktāya na milacatīn. ¹¹ Hui'x tzē nakelhasqui'nīni'na' palh ixlīcāna' ka'lhītza' xmān a'kcāujtu' quilhtamacuj icquīlah nac Jerusalén icquīlaktaquilhpūtāl Dios. ¹² Jā tī chā'tin xa'ictā'lāhuanimā'lh a'cxni' quilaktzī'nca a'ntza'. Jā iccāmākēstokli tachi'xcuui't xaka'tla' nac templo, nūn na ixtemploça'n israelitas, ē nūn nac Jerusalén. ¹³ Xlaça'n jāla catitamāactzeyīlh tū quintaputzāna'nīlh. ¹⁴ Tū ixlīcāna' ū'tza' huā'mā': Quit iclaktaquilhpūta ixDiosça'n quīnatāta'na' chuntza' chī xasāsti' tamāsu'yun tū xlaça'n tahuansecta. Quit ica'ka'ī' ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huanican līmāpa'ksīn ē jā huanican profetas. ¹⁵ Chuntza' chī ta'a'ka'ī' xlaça'n nā chuntza' ica'ka'ī' quit chī Dios nacāmālacastālancuanī tī xalactze ē tī jā xalactze. ¹⁶ Ū'tza' iclīhui'līlh na'ictlahua tū tze ē chuntza' quit na'iclicā'tzī jā tū icmaklāclē'n nūn Dios ē nūn chī'xcuui'n.

¹⁷ Quit makās xa'iclatlā'huan ē chuhua'j icmimpālhtza' na quīncā'lacchicni' na'icmāstā' limosna ē talakalhu'mān. ¹⁸ Xmān huā'mā' xa'ictlahuamā'lh ē makapitzīn israelitas xalanī'n nac Asia quintalaktzī'lh xaka'tla' nac templo a'cxni' ixquilakpa'lhcanī'tcus. Jā tī ixa'nan. Cā'ca'csua' ixuanī't. ¹⁹ Palh xlaça'n tapuhuan quit ictlahuani't catūhuālh, ixtamilh huā'tzā' ē ixquīntamālacsu'yulh na milacatīn. ²⁰ Catahuanli xlaça'n tī tahuī'lāna'lh huā'tzā' palh quīntamaclani'lh tū jā tze xa'ictlahuani't a'cxni' quīlē'nca na ixlacatīnca'n xanapuxcu'nu' israelitas. ²¹ Tū xa'ictlahuani't ū'tza' huā'mā': A'cxni' xa'iccātā'huī'lh ū'tunu'n, iccāhuanilh palha': “Chuhua'j hui'xina'n quīlākelhasqui'nīmā'nauj ixpālacata quit ica'ka'ī' natalacastālancuana'n nīnī'n.”

²² Félix tzej ixca'tzī ixtamāsu'yunca'n tī ixtatā'a'n Jesucristo. Xla' cālhcāni'lh ā'a'ktin quilhtamacuj ē cāhuanilh:

—Hasta a'cxni' namin Lisias xapuxcu' tropa, hasta a'cxni' na'icputzāna'nī huā'mā'.

²³ Félix māpa'ksīlh capitān calē'lh Pablo tachī'n ē catlahuani'lh talakalhu'mān macsti'na'j ē cacāmakxtekli talakmin ixamigo natatlahuani' tū xla' namaclacasqui'n.

²⁴ A'klhūhua' quilhtamacuj tachā'lh Félix ē Drusila, ixpuscāt, tī israelita ixuanī't. Félix māta'satīnīni'lh Pablo. Pablo cātā'chihuīna'nli chī a'ka'ī'can Jesucristo. ²⁵ Cālītā'chihuīna'nli chī tzej līlatā'kchokocan ē chī līhui'līcan jāla catitlahuaca tū jā tze. Cālītā'chihuīna'nli chī Dios nalīputzāna'n. Félix jicua'nli ē huanilh:

—Tzetza'. Chuhua'j capit. A'cxni' icka'lhī quilhtamacuj na'icmāta'satīnīni'mpalayān.

²⁶ Félix ixpuhuan Pablo ixmaxquī'lh tumīn ixpālacata ixlīmāxtekli. Ū'tza' maklhūhua' ixlīmāta'satīnīni'n ē ixtā'chihuīna'n. ²⁷ A'cxni' tlhualh a'ktu' cā'ta, Félix taxtulh ixlīgobrador. Tanūlh ixlakxoko tī ixuanican Porcio Festo. Félix ixcātlahuani'cu'tun israelitas ka'tla' talakalhu'mān. Ū'tza' līmāxtekli Pablo tachī'n.

25

Pablo na ixlacatīn Festo

¹ Festo chā'lh natanū ixlīgobrador. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj taxtulh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén. ² A'ntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē israelitas ā'chulā' xalaka'tla' talīmālacsu'yulh Pablo na ixlacatīn Festo. ³ Lhūhua' talakalhu'mān tasqui'ni'lh Festo camāta'satīnīni'lh Pablo nac Jerusalén. Xlaça'n ixtalīchihuīna'nī'ttza' nataka'lhītī nac tej natamaknī. ⁴ Festo cāhuanilh Pablo chī'canī'ta'ncha' nac Cesarea ē ū'tza' ixa'ncu'tun a'ntza' palaj. ⁵ Cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit līmāpa'ksīn. Palh huā'mā' chī'xcu' tlahuani't tū jā tze, camālacsu'yutit a'ntza'.

⁶ Festo tachokolh nac Jerusalén xmān a'ktzayan o a'kcāuj quilhtamacuj ē a'mpālhnac Cesarea. Ixlilakalī tahuī'lh jā ixtlahuacan justicia. Māta'satīnīni'lh Pablo. ⁷ A'cxni' milh Pablo, talītasti'li'lh israelitas tī ixtaminī'ta'ncha' nac Jerusalén. Lhūhua' laka'tla' ixtalīmālacsu'yu. Jā tū ixtamāactzeyī. ⁸ Pablo ixtamaktāya ē huanli:

—Quit jā tū ictlahuani'nī't ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas. Jā tū ictlahuani'nī't xaka'tla' templo nūn xamāpa'ksīni' nac Roma tī huanican César.

⁹ Festo ixcātlahuani'cu'tun israelitas a'ktin talakalhu'mān. Ū'tza' likelhasqui'nīlh Pablo:

—¿Pincu'tuna' nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīni'ca'na' na quilacatīn?

¹⁰ Pablo kelhtīni'lh:

—Quilākelhasqui'nīmā'nauj nac pūchiuīn tū māpa'ksī César. Chuntza' xatze. Quit jā tū tū iccātlahuani'nī't israelitas tū jā tze. Huā'mā' hui'x ca'tzīya'. ¹¹ Palh quit ictlahuanī't tū naquilīmāknīcan, caquimāknīca. Palh jā ixlīcāna' tū quintaputzāna'nī, jāla tī quintimacamāstā'lh chī ū'tunu'n. Icsqui'ni' César caquimputzāna'nīlh.

¹² Festo cātā'chihuīna'nli ixmaktāyana'nī'n ē palaj tunca xla' huanilh Pablo:

—Hui'x squi'nī'ta' César ixputzāna'nīn. Ū'tza' nalīlakpina' César.

Pablo na ixlacatīn rey Agripa

¹³ Ā'listān ē jā a'klhūhua' quilhtamacuj rey Agripa ē Berenice, ixpuscāt rey, talakchā'lh Festo nac Cesarea. ¹⁴ A'ntza' tatachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj. Festo tā'chihuīna'lh rey ixpālacata Pablo ē huanli:

—Huā'tzā' tachī'nī't chā'tin chī'xcu' tī tachī'n makxtekli Félix. ¹⁵ A'cxni' quit icquīlālhnac Jerusalén, tamālacsu'yulh na quilacatīn xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Quintasqui'ni'lh quit ca'icmāmāknīnīni'lh. ¹⁶ Quit iccākelhtīlh, chuntza' chī ixlīmāpa'ksīnca'n romanos, xla' jā līsmānī namāknīcan chā'tin palh jā pūla natā'lacāxla nac cā'lacan tī mālacsu'yumā'lh. ¹⁷ A'cxni' tachīlh xlaca'n huā'tzā', quit jā ictanajīlh. Ixlilakalī ictahuī'lh jā tlahuacan justicia. Icmāta'satīnīni'lh tachī'n Pablo. ¹⁸ A'cxni' tatāyalh tī ixtalīmālacsu'yuni', jā tamālacsu'yulh chī quit xa'icpuhuan. ¹⁹ Tū ixtahuan xmān ixpālacata tū ta'a'ka'ī' xlaca'n ē ixpālacata chā'tin tī ixtacuhuīni' Jesús tī nīlh. Pablo huan xla' lakahuan. ²⁰ Quit jāla xa'icputzāna'nī huā'mā', ē ū'tza' iclīkelhasqui'nīlh Pablo palh a'ncu'tun nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīcan. ²¹ A'cxni' Pablo squi'nli caputzāna'nīlh César, xamāpa'ksīni' nac Roma, quit icmāpa'ksīni'lh catachokolh tachī'n hasta a'cxni' quit tzē na'iclakmacā'n César.

²² Agripa huanilh Festo:

—Nā quit ickexmatni'cu'tun ixtachihuīn huā'mā' chī'xcu'.

Kelhtīca:

—Lakalī nakexpa'ta'.

²³ Ixlilakalī Agripa ē Berenice tamīlh tzej tacāxyāna'lh. Tatanūlh nac pūtastokni' ē nā tatanūkō'lh xanapuxcu'nu' tropa ē xalaka'tla' chī'xcu'huī'n. Festo māta'satīnīni'lh Pablo.

²⁴ Festo huanli:

—Rey Agripa ē milīpō'ktuca'n tī takēstoknī'ta'ntit huā'tzā', hui'xina'n laktzī'nā'tit huā'yālhn chī'xcu' Pablo. Quintasqui'ni'lh, ixpālacata huā'mā' chī'xcu', lhūhua' israelitas xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n huā'tzā' nac Cesarea. Palha' tahuanli canīlh. ²⁵ Quit icpuhuan jā tū tlahuanī't ixpālacata tzē namāknīcan. Xla' squi'ni'lh xamāpa'ksīni' César caputzāna'nīlh. Ū'tza' quit iclīlacpuhuanli na'iclakmacā'n César. ²⁶ Quit jā tū icka'lhī tū ixlacasqui'nca na'ictzo'knun ixpālacata tzamā' chī'xcu'. Ū'tza' iclīlīmin na milacatīnca'n hui'xina'n. Ā'chulā' iclīmincu'tun na milacatīn hui'x, rey Agripa, ixpālacata nakelhasqui'nī'ya'. Chuntza' quit na'icca'tzī tū na'ictzo'ka. ²⁷ ¿Chī quit na'iclīmacā'n chā'tin tachī'n palh jā icca'tzī chī putzāna'nīcan?

26

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn rey Agripa

¹ Agripa huanilh Pablo:

—Chuhua'j tzē natamaktāya'ya'.

Pablo tamacayāhualh ē tzuculh tamaktāya ē huanli:

² —Rey Agripa, iclīpāxuhua expālacata quit na'ictamaktāya na milacatīn expālacata ixlīpō'ktu tū quintalīmālacsu'yu israelitas. ³ Hui'x lakapasa' ixlīpō'ktu chī quintahui'latca'n quina'n israelitas ē nā tū iclālīhuanimā'nauj. Ū'tza' iclīsqui'ni'yān caquinkexpa'tni' lilacatejtin.

Pablo cāhuanilh chī ixlīlatlā'huan a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'

⁴ 'Ixlīpō'ktuca'n israelitas taca'tzikō', a'cxni' quilīka'hua'chacus xa'icuanī't, chī xa'iclīlatlā'huan nac Jerusalén ē na ixlacpu'na'itātca'n. ⁵ Xlaca'n taca'tzī ē, palh tahuancu'tun, tzē natalīmāsu'yu makāstza' quit fariseo xa'icuanī't. Fariseos, xlaca'n taka'lhī ixlīmāpa'ksīnca'n ā'chulā' xapalha' ē jā ixlīpō'ktuca'n tī tamakstāla chī israelitas. ⁶ Chuhua'j quinkelhasqui'nīmā'ca expālacata quit ica'ka'ī' Dios nacāmālacastālancuanī nīnī'n chuntza' chī Dios cāhuanilh quinapapana'ca'n. ⁷ Quina'n, israelitas, i'xū'nātā'natna'ca'n kelhacāujtu' lītā'timīn tī ixka'hua'chan Israel ixtahuanī't. Quilīpō'ktuca'n ica'ka'ī'ni'yāuj Dios namākentaxtū tū huanli. Ū'tza' iclīlaktaquilhpūtayāuj Dios tzī'sa ē cā'cuhuīni'. Icuaniyān, rey Agripa, nā quit ica'ka'ī'ni' Dios namākentaxtū tū huanli. Ū'tza' quintalīmālacsu'yu israelitas. ⁸ ¿Tū expālacata hui'xina'n jā a'kā'ī'yā'tit Dios tzē namālacastālancuanī nīnī'n?

Pablo cāhuanilh chī ixcāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī'

⁹ 'Xapūla quit xa'icpuhuan lhūhua' catūhuālh xa'iccātlahuani'lh tī ixtastālani' Jesús xala' nac Nazaret. ¹⁰ Chuntza' ictlahualh nac Jerusalén. Xanapuxcu'nu' pālejni' quinta-maxqui'lh līmāpa'ksīn. Chuntza' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n lhūhua' tī ixtastālani' Jesús. Nā quit xa'iclīca'tzī a'cxni' ixcāmāknīcan. ¹¹ Maklhūhua' quit xa'iccāmākapātīnīn ē chuntza' quit xa'iccāmāmakxtekēcū'tun chī ixta'a'ka'ī'ni'nī't Jesús. Chuntza' xa'ictlahua quit na ixlīpō'ktu ixtemploca'n israelitas. Ixquintamakasītzi' ē xa'iccāputzatokoke hasta na ixcā'lacchicni'ca'n makatīyātī'n.

Pablo cāhuanilh chī tzuculh tapa'ksīni' Cristo

Hch. 9:1-19; 22:6-16

¹² Ū'tza' xa'icli'a'mā'lh nac Damasco. Xanapuxcu'nu' pālejni' ixquintamaxqui'nī't līmāpa'ksīn ē talacasqui'nī'n ē ū'tza' tzē xa'iccālīputzatokoke. ¹³ Na'icuanīyān hui'x, rey, tū quina'kspulalh. Chī tastu'nūt ixuanī't xa'ictlā'huantēlha, quit iclaktzī'lh a'ktin taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. Xla' ā'chulā' xkaka ē jā chī'chīni'. Quilītamacsti'lilh quit ē nā tī ixquintatā'a'mā'nalh. ¹⁴ Quilīpō'ktuca'n ica'kā'uj nac ti'ya't. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh ixtachihuīn hebreo: “Saulo, Saulo, ¿tū expālacata quimputzatokokeya? Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'cxni' chī'nta qui'hui' tū lītlakalē'ncan.” ¹⁵ Quit icuanli: “¿Tīchu hui'x, Chī'xcu'?” Māpa'ksīni' quihuanilh: “Quit Jesús tī hui'x putzatokokeya”. ¹⁶ Catā'kaqui' ē catāya'. Quit ictasu'yuni'mā'n hui'x. Quit iclacsacnī'ta'n ē naquintā'scuja ē nacāhuani'ya' ā'makapitzīn chī iclītasu'yuni'n ē chī na'iclītasu'yuni'yān. ¹⁷ Na'icmakapūtaxtūyān tī israelitas ē nā tī jā israelitas jā na'icmacā'nān. ¹⁸ Na'iccāmācā'ni'yān expālacata nā xlaca'n natalacahuāna'n ē natataxtu jā cā'pucsua' ē chuntza' natalatā'kchoko nac taxkaket ē nata'a'kapūtaxtu na ixlītlī'hui'qui skāhuī'ni' ē natastālani' Dios. Quit na'iccāmācā'ni'yān naquinta'a'ka'ī'ni' quit ē chuntza' ixcuentaca'n nacāmāspūtūnu'ni'can ē nā xlaca'n nacātlahuacan lactze chī ixlīpō'ktuca'n tī quinta'a'ka'ī'ni' quit.” Chuntza' quihuanilh Māpa'ksīni' Jesús.

Pablo kexmatni'lh Māpa'ksīni' Jesús

19 'Ū'tza' huā'mā' icuaniyān, rey Agripa. Quit ickexmatni'lh tū quihuanilh Māpa'ksīni' xala' nac a'kapūn a'cxni' quintasu'yuni'lh. 20 Quit xapūla iccā'a'kchihuīna'ni'lh xalanī'n nac Damasco ē ā'listān xalanī'n nac Jerusalén ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac estado Judea. Nā xa'iccāhuani tī jā israelitas: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē castālani'tit Dios ē chuntza' catahui'la'tit chī tī talakpalīnī't ixtalacapāstacni'ca'n.” Chuntza' xa'iccāhuani. 21 Ū'tza' quintalīchi'palh israelitas xaka'tla' nac templo ē ixquintamaknīcu'tun. 22 Hasta chuhua'j Dios quimaktāyanī't. Ū'tza' iccālīhuanicus ixtachihuīn Dios ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't tī xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla'. Xmān iclīchihuīna'n tū māsu'yulh Moisés makāstza' ē tū tahuanli a'kchihuīna'nī'n na'a'kspula. 23 Xlaca'n tahuanli ixlacasqui'nca napātīni'n Cristo ē nanī ē ū'tza' tī xapūla nalacastālancuana'n, ē chuntza' nacāmāca'tzīnīcan tū ixlīcāna' tī israelitas ē nā tī jā israelitas.

Pablo ixmā'a'ka'ī'nīcu'tun Agripa

24 Chuntza' Pablo lītamaktāyalh. Festo huanli palha':

—jHui'x chuya'ya', Pablo! Lhūhua' sca'tnī'ta'. Ū'tza' līmakachuya'yān.

25 Pablo kelhtīni'lh:

—Quit jā icchuya, Festo. Quit ixlīcāna' tū icuan. 26 Rey Agripa nā xla' lakapasa huā'mā'. Ū'tza' iclīchihuīna'n na ixlacatīn ē jā icmāxana'n. Quit tzej icca'tzī nā xla' ca'tzīkō' huā'mā'. Quit iclīchihuīna'n tū jā tzē'k tlahuacanī't. 27 jĒ hui'x, rey Agripa, a'ka'ī'ya' tū tahuanli a'kchihuīna'nī'n xalanī'n makāstza'? Quit icca'tzī a'ka'ī'ya'.

28 Agripa huanilh Pablo:

—Puhua'na' palh ā'macsti'na'j tachihuīn naquilīmā'a'ka'ī'nī'ya'.

29 Pablo huanli:

—Masqui macsti'na'j, o masqui lhūhua' tachihuīn, ixlacasqui'n hui'x cala't hua'chi chī quit. Catalakō'lh hua'chi chī quit ixlīpō'ktuca'n tī quintakexmatni'mā'nalh chuhua'j. Xmān jā cacāmacachī'ca hua'chi chī quit —huanli Pablo.

30 Tatāyakō'lh ixlīpō'ktuca'n, rey ē gobernador ē Berenice ē ixlīpō'ktuca'n tī ixtatā'huī'lāna'lh. 31 Tatatampūxtulh lacapunchuna'j ē talāhuanilh:

—Huā'mā chi'xcu' jā tū tlahuanī't tū ixpālacata nalīmknīcan o nalīchī'can.

32 Agripa huanilh Festo:

—Palh huā'mā' chi'xcu' jā ī'squi'nli naputzāna'nī César, quina'n tzē ixmakxtekui.

27

Macā'nca Pablo nac Roma

1 A'cxni' lacapāstacca naquincātamacā'nān nac Italia, Pablo ē ā'makapitzīn tachī'nī'n tamacamaxquī'lh chā'tin capitán tī ixuanican Julio. Xla' ixmāpa'ksī batallón tū huanican Augusto. 2 Ictojōuj a'ktin nac barco xala' nac Adramitio ē ica'uj. Huā'mā' barco ixtētaxtumā'lh nac makapitzīn cā'lacchicni' nac Asia jā ixpūjaxni' barco. Quincātā'a'n Aristarco xala' nac Tesalónica, a'ktin cā'lacchicni' nac Macedonia. 3 Ixlīlakalī icchā'uj nac Sidón jā ixpūjaxni' barco. Julio tzej ixtā'lālē'n Pablo ē makxtekli cālaka'lh ixamigo. Xlaca'n tatlahuanī'lh tū ixmaclacasqui'n. 4 Ā'maktin ica'mpalauj nac barco. Ū'ni' palha' quincālāpāxtokni'. Ū'tza' iclītētaxtūj na ixpāxtūn Chipre a'ntza' jā pu'nahuī'lh macsti'na'j ti'ya't. A'ntza' jātza' palha' ixquincāsno'kmā'n ū'ni'. 5 Ā'listān icpū'a'uj barco lacatzuna'j na ixquilhtūn jā huanican Cilicia ē Panfilia. Icchā'uj nac Mira, a'ktin cā'lacchicni' nac estado Licia.

6 A'ntza' maclalh capitán a'ktin barco xala' nac Alejandría tū ixa'mā'lh nac Italia. Quincāmojōpalan ā'a'ktin nac barco. Ū'tza' icpū'a'mpalauj. 7 Xa'ica'mā'nauj līlacatzucu a'klhūhua' quilhtamacuj, ē jicslīhua' iclīchā'uj ixlacatzuna'j Gnido. Ū'ni' quincāmāmakchuyīn ē ū'tza' iclītētaxtupalauj ixlacatzuna'j Salmón na ixpāxtūn Creta a'ntza' jā pu'nahuī'lh macsti'na'j ti'ya't. A'ntza' jā palha' ixquincāsno'kān ū'ni'. 8 Jicslīhua'

xa'ictētaxtumā'nauj ixlacatzuna'j Creta. Icchā'uj nac Buenos Puertos, ixlacatzuna'j cā'lacchicni' jā huanican Lasea.

⁹ Makās ictamakapaliuj ē ixmimā'lhtza' lonkni'. Ū'tza' ixlījicua'ncan ixpū'a'ncan barco. Pablo cāmaxquī'lh talacapāstacni' ¹⁰ ē cāhuanilh:

—Chī'xcuhuī'n, quit icpuhuan palh ā'chulā' na'a'nāuj, huī'lh tū naquincālani'yān ē lhūhua' namakasputāuj. Lhūhua' natza'nkāna'n: tzamā' barco ē tzamā' tacu'ca' ē nā quina'n nanīyāuj.

¹¹ Capitán jā kexmatni'lh Pablo. Cākexmatni'lh piloto ē ixtēcu' barco. ¹² A'ntza' jāla ixmāxtekcan barco a'cxni' ixlonknu'n. Ū'tza' ixlīlhūhua' talīhualh:

—Ca'a'uj ā'chulā'.

Ixtapuhuan palh tzē cahuālh ixtachā'lh nac Fenice, a'ktin cā'lacchicni' nac Creta. Nac Fenice jā ixpūjaxni' barco laca'a'huī'lh nac noroeste ē nac suroeste. A'ntza' ixtapuhuan ixtatachokolh a'cxni' ixlonknu'lh.

Ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān barco

¹³ A'cxni' tzuculh ū'nun macsti'na'j nac sur, tapuhuampālh tzētza' nata'a'mpala. Tatzucupālh ta'a'n ē ixtatētaxtumā'nalh ixlacatzuna'j Creta. ¹⁴ Palaj tunca milh a'ktin palha' ū'ni' tū ixuanican Nordeste. ¹⁵ Ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān barco ē jā quincāmāxtekni' na'ica'nāuj jā xa'ica'ncu'tumā'nauj. Jātza' la tū ixtlahuacan. Calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'. ¹⁶ Ictētaxtūj na ixlacatzuna'j a'ktin pītzauna'j ti'ya't tū ixuanican Claudia. A'ntza' jātza' palha' ixquincāsno'kān ū'ni'. Jicslīhua' icsakacu'tūj pūtacutnu' tū xa'icsakalīmimā'nauj. ¹⁷ A'cxni' ixmojōcanī'ttza' pūtacutnu' nac barco, chā'xpāchī'ca barco. Ixtalījicua'n palhāsā' ixa'ksatāyālh nac cā'cucujnu' tū ixuanican Sirte. Ū'tza' talīmāyujūlh xalu'xu' barco tū ixlīsno'klē'n ū'ni'. Chuntza' calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'. ¹⁸ Ixlīlakalī xaxiyālh xcān ē ū'ni' palha' sno'kli barco. Ū'tza' tatzuculh talīmaka'n tacu'ca' nac mar. Chuntza' jātza' tzi'nca lihualh barco. ¹⁹ Ixlīlakalī huampala iclīmaka'uj quimacanca'n ixtamacatzucun tū ixtojōmā'lh nac barco. ²⁰ Lakma'j quilhtamacuj tētaxtulh ē jā iclaktzī'uj chī'chini' nūn sta'cu. Ū'ni' palha'cus ī'sno'kmā'lh barco. Ū'tza' jātza' xa'iclīca'tzīyāuj palh xa'iclaktaxtūj.

²¹ Lakma'jtza' jā xa'icuā'yanī'ta'uj. Pablo tāyalh na ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanli:

—Chī'xcuhuī'n, ixquilākexmatni'uj. Palh jā ixtaxtucha'uj nac Creta, jā tū ixquincā'a'kspulan huā'mā' lījicua' ē jā tū ixtimakasputui. ²² Chuhua'j, jā calīpuhua'ntit. Hui'xina'n jā tī chā'tin catinīlh, masqui casputli tzamā' barco. ²³ Tzamā' huā' kōtan tzī'sa quit quintasu'yuni'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. Huā'mā' Dios ū'tza' tī quimāpa'ksī ē tī ictā'scuja. ²⁴ Ángel quihuanilh: “Hui'x, Pablo, jā caji'cua'nti. Ixlacasqui'nca hui'x nalakpina' César. Milīpālacata, Dios nacāmākapūtāxtū ixlīpō'ktuca'n tī tatā'tojōmā'nan nac barco.” Chuntza' quihuanilh. ²⁵ Chuhua'j, chī'xcuhuī'n, jā calīpuhua'ntit. Quit iclīpāhuan Dios. Quit icuan chuntza' nala chī quihuanica. ²⁶ Ixlacasqui'nca nachā'nāuj jā pu'nahuī'lh macsti'na'j ti'ya't —huanli Pablo.

²⁷ A'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ixlanī't palha' ū'ni'. Hua'chī i'tāt tzī'sa barco calhāxcuhuālh ixlē'n xaxiyālh xcān jā huanican Adria. Marineros tapuhuanli palhāsā' ixtatalacatzuna'jīmā'nalh nac a'ktin ti'ya't. ²⁸ Talhcālh ixlīpūlhāmā'n xcān ē pu'xamacāujchāxan metro ixuanī't. Lacapunchuna'j huampala talhcāpālh ē xmāntza' pu'xamatojon metro ixuanī't. ²⁹ Ixtajicua'n palhāsā' ixtalaknūlh barco nac cā'chihuixni'. Ū'tza' talīmojōlh nac xcān a'ktā'ti' xalactzinca līcā'n xala' na ixchakēn barco ē chuntza' tzē talīyāhualh barco. Taka'lhīlh hasta a'cxni' xkakalh. ³⁰ Marineros ixtamāyujūmā'nalh pūtacutnu'. Ixtatasu'yu chī ixtamojōmā'nampālh nac xcān xalactzinca līcā'n xala' na ixquini' barco tū nalītāya barco. Xmān ta'a'kskāhuī'nilh. Ixtapūtzā'lacu'tun nac pūtacutnu'. ³¹ Pablo cāhuanilh capitán ē tropas:

—Palh tzamā' chī'xcuhuī'n jā natatachoko nac barco, hui'xina'n jātza' la cati'a'kapūtāxtutit.

³² Palaj tunca tropas tacā'tu'cxli lāsu' tū tapūmāyujūlh pūtacutnu'. Tamacamincha' nac xcān.

³³ A'cxni' ī'xkakamā'lhtza', Pablo cāhuanilh ixlīpō'ktuca'n catahuā'yalh macsti'na'j. Cāhuanilh:

—Ka'lhītza' a'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ē jā huā'ya'nī'ta'ntit ē jā lhtatanī'ta'ntit.

³⁴ Iccāhuaniyān cahuā'ya'ntit ē chuntza' tli'huī'qui nahuanā'tit. Nūn chā'tin hui'xina'n catimakasputtit nūn kentin miya'jca'n.

³⁵ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Pablo tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n ē che'kelh ē tzuculh huā'yan. ³⁶ Ixlīpō'ktuca'n jātza' ixtalīpuhuan ē nā tahuā'yalh. ³⁷ Quina'n quilīpō'ktuca'n a'ktu' ciento ā'tu'tumpu'xamacāujchāxan tī xa'ictojoīmā'nauj nac barco. ³⁸ A'cxni' ixtahuā'yanī'ttza', tamaka'lh trigo nac mar ē chuntza' jātza' ixtzincan barco.

Barco laclalh

³⁹ A'cxni' xkakalh, marineros jā ixtalakapasna'n tzamā' nac ti'ya't. Talaktzī'lh jā ixquīpātanūnī't mar ē ixka'lhī cucuj. Titapuhualh palh tzē cahuālh ixtamālacatzuna'jīlh a'ntza' barco. ⁴⁰ Tacā'tu'cxli lāsu' ē chuntza' tachokolh nac mar xalactzinca līcā'n ē chuntza' tzē tasakā'līlh barco. Taxla'jalh xalāsu' ixlīkosnu' barco. Tamakyāhualh lu'xu' xala' ixquini' barco ē chuntza' natantancslē'n ū'ni'. Barco tzuculh a'n nac ti'ya't. ⁴¹ Talaknūlh nac cā'cucujnu'. Ixquini' barco a'ksātāyalh ē jātza' la tasakā'līlh. Ixlīsnū'n xcān mālakuanīlh ixchakēn barco. ⁴² Tropas ixtamaknīcu'tun tachī'nī'n ē chuntza' nūn chā'tin natusuāyanatacuta nac mar ē chuntza' tzē natatzā'la. ⁴³ Capitán ixmakapūtactūcu'tun Pablo. Ū'tza' jā līmakxtekli nacāmaknīcan. Cāmāpa'ksīlh tī tzē ixtasuāyanan xapūla catatojōlh nac xcān ē cata'a'lh nac ti'ya't. ⁴⁴ Māpa'ksīni'lh makapitzīn catapūtacutli lhta'ca'la' ē makapitzīn catapūtacutli xalacpītzun barco. Chuntza' tatacutkō'lh nac xcān ē ta'a'kapūtactukō'lh ixlīpō'ktuca'n.

28

Pablo nac Malta

¹ A'cxni' xa'ica'kapūtactunī'ta'ujtza', icca'tzīuj pītzu'na'j ti'ya't tū ixuanican Malta. ² Xalanī'n a'ntza' quincātalakalhu'manni'. Ixlamā'lh xcān ē ixlonknu'n. Tahuī'līlh macscut. Quincātahanin ca'icskō'nui. ³ Pablo putzalh makxpātin qui'huī'. A'cxni' ixmāpūcu'tumā'lh nac macscut, taxtuchi lakatin lūhua' tzā'latēlha nac macscut ē macaxcalh Pablo. ⁴ A'cxni' xalanī'n nac Malta talaktzī'lh lūhua' chī ixlaknūhua'ca'lh na ixmacan Pablo, talāhuanilh:

—Ixlicāna' huā'mā' chī'xcu' maknīni'nī't. Masqui a'kapūtactulh nac mar, ixlacasqui'nca nani ē chuntza' nalīxokoni' Dios.

⁵ Pablo tīncxmaka'lh lūhua' nac macscut ē jā tū lani'lh. ⁶ Xlaca'n ixtapuhuan palh ixcu'ni'lh jā ī'xcānī't lūhua' o palh ixa'kā'lh ē ixnīlh. Naj tunca taka'lhīlh. A'cxni' talaktzī'lh jā tū lani'lh, ē tapuhuampālh ē talāhuanilh:

—Ū'tza' chā'tin dios huā'mā' chī'xcu'.

⁷ Lacatzuna'j ixuī'lh ixti'ya't xapuxcu' chī'xcu' xala' nac Malta. Xla' ixuanican Publio. Ū'tza' quincāhui'līn na ixchic a'ktu'tun quilhtamacuj ē lhūhua' quincātlahuani'n tū tze. ⁸ Ixtāta' Publio ixmā'lh nac tama' ē ixmacscutla ē ixka'lhni'tantin. Pablo laka'lh ē orarlīlh ē hui'līni'lh ixmacan ē mātzeyīlh. ⁹ A'cxni' mātzeyīlh, tamīlh ā'makapitzīn huampala ta'jatatlanī'n tī ixtahuī'lāna'lh nac Malta. Nā cāmātzeyīca. ¹⁰ Lhūhua' talakalhu'mān quincātatlahuani'n. A'cxni' ictaxtūj, ū'tunu'n tamānūlh nac barco tū na'icmaclacasquī'nāuj.

Pablo chā'lh nac Roma

¹¹ Ixlī'a'ktu'tun mālhcuyu' icpū'a'uj a'ktin barco tū ixtachokonī't na ixlacatzuna'j Malta ixlīpō'ktu cā'lonkni'. Barco xla' xala' nac cā'lacchicni' Alejandría. Ixyāhuani'canī't nac barco ixlīlakapascan tū a'ktu' ídolo tū ixuanican Cástor ē Pólux. ¹² Icchā'uj nac Siracusa ē a'ntza'

ictētahui'lauj tu'tuma'j. ¹³ A'ntza' ictaxtūj ē jāla lacatza'j ica'uj. Ā'līstān icchā'uj nac Regio. Ixlīlakalī lalh ū'ni' nac sur. Ixlītu'ma'j icchā'uj nac Puteoli. ¹⁴ A'ntza' iccātā'lāpāxtokui ā'makapitzīn tā'timīn. Xlaca'n quincātahuanin ca'iccātā'tachokouj a'ntza' a'ktojon quilhtamacuj. Ā'līstān ictaxtupalauj na'ica'nāuj nac Roma. ¹⁵ Ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' tā'timīn nac Roma palh na'icchā'nāuj. Xlaca'n tataxtulh ē tamilh hasta nac lītāmāuj Apio ē nā jā huanican Tres Tabernas. A'ntza' iclāpāxtokui nac tej. A'cxni' cālaktzī'lh Pablo maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē ka'lhīlh tapāxuhuān. ¹⁶ A'cxni' icchā'uj nac Roma, capitán cāmacamaxquī'lh tachī'nī'n xapuxcu' maktaka'lhna'. Pablo makxtekca natachoko ixlīmān ē chā'tin tropa ixmaktaka'lhna.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Roma

¹⁷ Ixlītu'tuma'j Pablo cāmāta'satīnīnī'lh xanapuxcu'nu' israelitas nac Roma. A'cxni' talakminkō'lh, Pablo cāhuanilh:

—Chī'xcuhuī'n israelitas, quit jā tū iccātlahuani'nī't israelitas tū jā tze nūn ixtahui'latca'n quinatāta'na'ca'n. Masqui jā tū ictlahuani't tū jā tze, quīmacamāstā'ca hua'chī chā'tin tachī'n na ixlīmāpa'ksīnca'n romanos nac Jerusalén. ¹⁸ Romanos quintakelhasqui'nīlh ē jā tū tamaclalh tū tzē naquīlīmāknīcan. Ū'tza' ixquīntalīmāxtekcu'tun. ¹⁹ Israelitas jā talacasqui'nli naquīmakxtekcan. Ū'tza' iclīsqui'nli quit caquīkelhasqui'nīca na ixlacatīn Cēsar, masqui jā iccāmālacsu'yu xalanī'n na quīncā'lacchicni'. ²⁰ Ū'tza' iccālīmāta'satīnīnī'ta'n hui'xina'n. Xa'iccālaktzī'ncu'tunān hui'xina'n ē xa'iccātā'chihuīna'ncu'tunān. Israelitas ta'a'ka'ī' nacāmālacastālancuanīcan nīnī'n. Nā quit chuntza' ica'ka'ī'. Ū'tza' quīlīmācatūpīxchī'canī't.

²¹ Xanapuxcu'nu' israelitas tahuanilh:

—Xalanī'n nac Judea jā tamacaminī't ca'psnap mimpālacata. Israelitas, tī tamīncha' nac Judea, jā tū quīncātahuaninī'ta'n mimpālacata. ²² Iclacasqui'nāuj caquīlāhuaniuj tū hui'x puhua'na'. Icca'tzīyāuj chī calhāxcuhuālh huancan jā tze huā'mā' secta —huanica Pablo.

²³ Tzamā' quilhtamacuj tū ixlīlacsaccanī't, ixlhūhua'ca'n tamilh nac chic jā ixtachoko Pablo. Pablo tzuculh tzi'saj cālītā'kelhachihuīna'n chī māpa'ksīnī'n Dios. Cātā'chihuīna'nli hasta jā tzi'suanli. Cālītā'chihuīna'nli tū huan ixtachihuīn Dios xpālacata Jesús jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés ē jā huanican profetas. Chuntza' Pablo cāmā'a'ka'ī'nīcu'tunli xpālacata Jesús. ²⁴ Makapitzīn ixta'a'ka'ī'mā'nalh ē ā'makapitzīn jā ta'a'ka'ī'lh. ²⁵ Chuntza' jā a'ktin ixtalacapāstacni'ca'n ixtahuanī't. Tatzuculh ta'a'n. A'cxni' jāna'j ixtataxtu, Pablo cāhuanilh:

—Espíritu Santo huanli tū ixlīcāna' a'cxni' māchihuīnīlh a'kchihuīna' Isaías. Chuntza' cāhuanilh quīnapapana'ca'n:

²⁶ Capit ē cacāhua'ni' huā'mā' tachī'xcuhuī't:

Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ē jā catīca'tzītīt tū huanicu'tun;

nalaktzī'nā'tit ē jā cuenta catītlahua'tit tū laktzī'nā'tit.

²⁷ Jā tū tamakca'tzī na ixlīstacna'ca'n huā'mā' tachī'xcuhuī't.

Ixa'ka'xko'lhca'n jā tzej talīkexmata.

Ixlakastapunca'n jā talīlaktzī'n.

Jā talaktzī'ncu'tun ē jā takexmatcu'tun.

Jā taca'tzī tū huanicu'tun.

Jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n ē chuntza' quit tzē na'iccāmātzeyī.

²⁸ Pablo ā'chulā' ixchihuīna'n ē cāhuanilh:

—Caca'tzītīt hui'xina'n huā'mā': Tī jā israelitas cāmāca'tzīnīcanī'ttza' chī Dios makapūtāxtūnu'n. Xlaca'n natakekxmata.

²⁹ A'cxni' Pablo ixuani'ttza' huā'mā', israelitas ta'a'lh ē ixtalīkelhachihuīna'ntēlha.

³⁰ Pablo a'ntza' tachokolh a'ktu' cā'ta nac chic jā ixsācua'nī't. Ixcāmakamaktīni'n ixlīpō'ktuca'n tī ixtalakmin. ³¹ Ixcāhuani chī Dios māpa'ksīni'n. Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Māpa'ksīni' Jesucristo na ixlacatīnca'n ē jā tī chā'tin ixmāmakchuyī.

Romanos

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Jesucristo. Dios quilihui'lilh quilī'apóstol. Quimacamaxquī'lh na'icmāsu'yu xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnī'lh.

² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, jā huanican profetas, chī Dios huanli tū na'a'kspula.

³ Tatzo'kni' expālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios. Jesucristo xla' ī'xū'nātā'nat rey David. ⁴ Nā Jesucristo, nā xla' ī'Ska'ta' Dios. Jesucristo lacastālancuana'nli ē chuntza' līmāsu'yu xla' ī'Ska'ta' Dios ē ka'lhī lītli'huī'qui. Xla' chuntza' chī Dios ixlītze. ⁵ Cristo quilakalhu'manli ē quilihui'lilh quilī'apóstol expālacata ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Dios. Xla' lacasqui'n na'iccāmāsu'yuni' tachi'xcuui't xalanī'n calhāxcuui'lh nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' xlaca'n tzē nata'a'ka'ī'ni' Jesucristo ē tzē natalexmatni' Dios. Chuntza' Jesucristo nalakachi'xcuui'can. ⁶ Nā chuntza' hui'xina'n xalanī'n nac Roma. Dios cāta'satīnī'ta'n ē chuntza' tapa'ksīni'yā'tittza' Jesucristo.

⁷ Quit iccātzo'knuni'yān milipō'ktuca'n xalanī'n nac Roma tī Dios cāpāxquī'yān ē cāta'satīnī'ta'n ē ū'tza' līlītaxtuyā'tit ixtachi'xcuui't Dios. Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Dios tī quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Cacāmaxquī'n tze latamat.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

⁸ Pūla icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios expālacata Jesucristo, expālacata hui'xina'n tzej a'ka'ī'yā'tit. Calhāxcuui'lh līchihuīna'ncan hui'xina'n chī tzej a'ka'ī'yā'tit. ⁹ Dios ca'tzī palh ixlīcāna' tū na'iccāhuaniyān. Xla' ū'tza' tī iclītā'scuja ixlīpō'ktu quilīstacna', expālacata quit icmāsu'yu xatze tachihuīn ixta' ī'Ska'ta' Dios. Dios ca'tzī palh pō'ktu quilhtamacuj iccālacapāstacān hui'xina'n a'cxni' icorarla. ¹⁰ Quit icsqui'ni' Dios tzē na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n palh chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios. ¹¹ Quit iccālaktzī'ncu'tunān hui'xina'n expālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān tū quimāca'tzīnīlh Espīritu Santo. Chuntza' hui'xina'n tzē na'a'ka'ī'yā'tit ā'chulā'. ¹² Chuntza' tzē nalāmaktāyayāuj chā'tunu' chī a'ka'ī'yāuj.

¹³ Quit iclacasqui'n caca'tzītīt hui'xina'n, tā'timīn, maklūhūa' xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. Jā ica'nī'ta'ncha' expālacata jālana'j ica'ncha'. Quit iccāmaktāyacu'tunān ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. Chuntza' a'nani't ā'lacatin jā iccāmāsu'yuni'nī't ixtachihuīn Dios tī jā israelitas. ¹⁴ Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't. Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' tī catīxcuui'lh tachi'xcuui't ē nā tī jā catīxcuui'lh tachi'xcuui't, ē tī taca'tzī ē nā tī jā taca'tzī. ¹⁵ Chuntza' iccāmāsu'yuni'cu'tunān chī lī'a'kapūtaxtucan hui'xina'n xalanī'n nac Roma.

A'kapūtaxtucan a'cxni' a'ka'ī'can xatze tachihuīn

¹⁶ Jā iclīmāxana'n icmāsu'yu xatze tachihuīn ixta' Jesucristo. A'cxni' māsu'yucan huā'mā' tachihuīn, Dios cāmā'a'kapūtaxtūkō' ixlīpō'ktuca'n tī talīpāhuan Dios, expālacata xla' ka'lhī lītli'huī'qui. Pūla cāmāsu'yuni'ca tī israelitas ē ā'līstān tī jā israelitas. ¹⁷ Ixtachihuīn Dios quincāmāsu'yuni'yān chī Dios cāmāpānūni' ixcountaca'n ixlīpō'ktuca'n tī talīpāhuan Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlīpō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcountaca'n expālacata talīpāhuan Dios, xlaca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.”

Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't talaclē'n

¹⁸ Ca'tzīyāuj Dios hui'lacha' nac a'kapūn ē xla' nacāmākapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Xlaca'n tatlahuacu'tun tū jā tze, ē ū'tza' jā talīlacapāstaccu'tun tū ixlīcāna' ixta' Dios. ¹⁹ Xlaca'n tzē nataca'tzī macsti'na'j chī Dios, chuntza' chī quilīpō'ktuca'n nā tzē ca'tzīyāuj. Ū'tza' Dios cāmāsu'yuni'nī't. ²⁰ A'cxni' ixlītucuni' cā'quilhtamacuj tachi'xcuui't talaktzī'n tū tlakuanī't Dios. Chuntza' tzē natalīca'tzī chī Dios. Masquī jāla talaktzī'n Dios, xlaca'n taca'tzī huī'lh Dios ē xla' ka'lhī ixlītli'huī'qui tū jā maktin catilaksputi.

Ū'tza' talilē'n cuenta. ²¹ Masqui xla'ca'n taca'tzī Dios huī'lh, xla'ca'n jā talakachi'xcu'huī' chī ixlacasqui'nca nalakachi'xcu'huī'can. Jā tamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios. Ā'chulā' talacapāstaca tū jā tze. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n jā tze taka'lhī. ²² Xla'ca'n tahuan lak-skalahna', ē ā'chulā' talalh xalac'lhkēntin. ²³ Jā tamakapāxuī'cu'tun Dios tī pō'ktu quilhtamacuj huī'lh. Talaktaquilhpūta ídolos tū tatasu'yu chī chī'xcu'huī'n. Chī'xcu'huī'n, xla'ca'n natanīkō'. Nā xla'ca'n talaktaquilhpūta xtum ídolos xatamacanī'tlahua tū tatasu'yu hua'chi spūnī'n ē lūhua' ē animalh.

²⁴ Ū'tza' Dios cālīlakmaka'lh ē cālīmakxtekli natatlahua tū jā tze. Chuntza' talātlahuani' tū jā tze chuntza' chī ixtalacasqui'nīnca'n. ²⁵ Xla'ca'n jā ta'a'ka'ī'cu'tun tū ixlīcāna' ixla' Dios; xmān ta'a'ka'ī'cu'tun a'ktin tā'ksa'nīn. Talakachi'xcu'huī' ē talaktaquilhpūta tū tlahuanī't Dios. Jā tamakapāxuī' tī ixlīcāna' Dios. Ū'tza' tī tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Ixlacasqui'nca ū'tza' namakapāxuī'yāuj quilīpō'ktuca'n pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

²⁶ Ū'tza' Dios cālīmakxtekli natatlahua tū līmāxana' chuntza' chī tatlahuacu'tun. Chuntza' puscan jātza' taka'lhīcu'tun ixkōlu'ca'n chī talacasqui'n. Talātā'tahui'lah chī ixlīpuscanca'n. Chuntza' talātlahuani' puscan tū līmāxana'. ²⁷ Nā chuntza' chī'xcu'huī'n. Jā taputza ixpuscātca'n chī talacasqui'n. Talātā'tahui'lah chī ixlīchi'xcu'huī'nca'n. Chuntza' talātlahuani' chī'xcu'huī'n tū līmāxana'. Ū'tza' talīclatāyalh.

²⁸ Jā talacapāstaccu'tun tū ixla' Dios, chuntza' Dios cālīlakmaka'lh ē cāmāxtekli natala-capāstaca tū jā tze. Ū'tza' talītlahua tū jā tze. ²⁹ Tatlahua kempālhūhua' tū jā tze. Taputza ixtā'lāpāxquī'nca'n. Tatlahua tū jā tze. Xla'ca'n talālākca'tzani' tū taka'lhī ā'makapitzīn. Jā talaktzī'ncu'tun ā'makapitzīn. Talālākca'tzani'. Tamaknīni'n. Talālīsītzī'ni'. Ta'a'kskāhuī'nin. Talālācpuhuanī' tū jā tze ā'makapitzīn. Ta'a'ksa'nīni'n. ³⁰ Talīchiuīna'n ā'makapitzīn tū jā tze, ē tasītzī'ni' Dios. Talacatāquī'nin. Ka'tla' tamakca'tzī. Tahuan palh xla'ca'n laka'tla'. Tapuhuan chī natalītlahua ā'chulā' tū jā tze. Jā takexmatni' ixtāta'ca'n ē ixtzī'ca'n. ³¹ Jā taca'tzī tū xatze. Jā tamākentaxtū tū tahuan. Jā tapāxquī' ā'makapitzīn. Jā tamātza'nkēna'ni' ā'makapitzīn. Nūn talakalhu'manīni'n. ³² Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua chuntza', xla'ca'n nacāmākapātīnīncan. Chuntza' huanī't Dios. Masqui xla'ca'n taca'tzī huā'mā', jā tamāxteka tatlahua tū jā tze. Ā'chulā' tamālacpuhuanī ā'makapitzīn nā natatlahua tū jā tze.

2

Dios nacāputzāna'nī tachi'xcu'huī't

¹ Palh chā'tin ixuanli ā'makapitzīn talac'lē'n, chuntza' xa'cstu huanimā'ca ū'tza' la-clē'n ixpālacata nā xla' tlahua tū jā tze. ² Ca'tzīyāuj Dios nacāputzāna'nī chī ixlīcāna' xla'ca'n tī jā tze tū tatlahua. ³ Tī tahuan Dios nacāputzāna'nī ā'makapitzīn ixpālacata talac'lē'n, nā xla'ca'n nā nacāputzāna'nīcan ixpālacata xla'ca'n nā taka'lhī ixcuentaca'n. ⁴ Masqui Dios quincālākalhu'manān, ē masqui jā palaj quincāmākapātīnīnān, xla'ca'n jā takexmata. Hua'chi talakmaka'n Dios chī cālīpātīmā'lh. Dios tzej lakalhu'manīni'n ixpālacata xla' lacasqui'n natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁵ Xla'ca'n xalīlacxumpin. Jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' ā'chulā' natalīxoko na ixlacatīn Dios a'cxni' Dios nacāputzāna'nī xla'ca'n tī talac'lē'n. ⁶ Dios naputzāna'nī chā'tunu' chuntza' chī tlahuanī't. ⁷ Nacāmaxquī' ixlātamataca'n tū jā catilakspu'tli xla'ca'n tī tatlahua tū tze. Tatlahua tū tze ixpālacata xla'ca'n ta'a'ncu'tun nac a'kapūn, ē talacasqui'n Dios nacālaktzī'n lactze, ē taka'lhīcu'tun xasāsti' ixlātamataca'n tū jā catilakspu'tli. ⁸ Dios tamakasītzī' xla'ca'n tī lacxumpin ē jā tatlahuacu'tun ixtalacasqui'nīn Dios, ē xmān tatlahuacu'tun tū jā tze. Dios nacāmākapātīnīn. ⁹ Natapātīni'n ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze. Natapātīni'n israelitas xapūla ē nā natapātīni'n tī jā israelitas. ¹⁰ Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū tze, Dios nacālaktzī'n lactze. Dios nacāmaxquī' tze latamat. Nata'a'n nac

a'kapūn. Nā chuntza' xapūla nacā'a'kspula tī israelitas ē nā chuntza' nacā'a'kspula tī jā israelitas.

¹¹ Chuntza' nacā'a'kspula tī israelitas ē nā tī jā israelitas, ixpālacata Dios chu lacxtim cālaktzī'n. ¹² Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't taka'lhī ixcentaca'n. Makapitzin xluca'n jā talakapasa līmāpa'ksin tū Dios cāmaxquī'lh israelitas. Xluca'n nacāputzāna'nīcan chuntza' chī taca'tzī xluca'n. Ā'makapitzin talakapasa ixlīmāpa'ksin Dios. Xluca'n nacāputzāna'nīcan chī huan ixlīmāpa'ksin Dios. ¹³ Dios lactze cālaktzī'n xluca'n tī takexmatni' huā'mā' līmāpa'ksin. Tī taca'tzī ixlīmāpa'ksin Dios ē jā takexmat'cu'tun, xluca'n jā tze cālaktzī'ncan. ¹⁴ Xluca'n tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksin Dios, ē palh xluca'n lacatejtin tahuilāna'lh chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n, chuntza' tatlahua chī ixlīmāpa'ksin Dios masqui jā talakapasa. Chuntza' lītasu'yu palh xluca'n taca'tzī tū tze ē tū jā tze. ¹⁵ Hua'chi ixtalakapasli ixlīmāpa'ksin Dios, ixpālacata ixlīmānca'n taca'tzī palh tze o palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. ¹⁶ Namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nalihui'lī Jesucristo naputzāna'n. Jesucristo nacāputzāna'nī tachi'xcuui't ixpālacata ixcentaca'n ē ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze tū lakatzē'k taca'tzī. Ū'tza' icmāsu'yu a'cxni' ica'kchihiuina'n xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo.

Israelitas ixtalipāhuan līmāpa'ksin tū maxquī'ca Moisés

¹⁷ Xluca'n tī israelitas, xluca'n ka'tla' talīmakca'tzī. Talipāhuan līmāpa'ksin tū Dios cāmaxquī'lh. Ka'tla' talīmakca'tzī ixcālacsacni't Dios. ¹⁸ Xluca'n talakapasa ixtalacasqui'nīn Dios. Cāmāsu'yuni'canī't huā'mā' līmāpa'ksin ē chuntza' tzē'tza' taca'tzī tū tze ē tū jā tze. ¹⁹ Xluca'n tapuhuan tzē natamāsu'yuni' tī jā tū talakapasa. Nā tapuhuan xluca'n hua'chi tamāxkakēni'mā'nalh tī talatlā'huan nac cā'pucsua'. ²⁰ Tapuhuan tzē tamāsu'yuni' tī xalacilhēntin ē tī hua'chi lacstīn ixpālacata jāna'j tū taca'tzī. Talakapasa ixlīmāpa'ksin Dios. Tapuhuan taca'tzītza' ixlipō'ktu tū ixlicāna' ē ixlipō'ktu tū ca'tzīcan. ²¹ Xluca'n tamāscā'tī ā'makapitzin, ē jā tamākentaxtū tū tamāsu'yu. Tahuani ā'makapitzin jā tze palh ka'lhāna'ncan, ē xluca'n taka'lhāna'n. ²² Xluca'n tahuani ā'makapitzin jā tze palh taputza ixtā'lāpāxquī'nca'n, ē xluca'n taputza ixtā'lāpāxquī'nca'n. Xluca'n talakmaka'n ídolos, ē xluca'n taka'lhāna'n nac templo jā tahuilāna'lh ídolos. ²³ Xluca'n ka'tla' talīmakca'tzī cāmaxquī'canī't ixlīmāpa'ksin Dios, ē xluca'n jā takexmatni' huā'mā' līmāpa'ksin. Ū'tza' talīlakmaka'n Dios ā'makapitzin. ²⁴ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Hui'xina'n israelitas ā'chulā' līpinā'tit cuenta ixpālacata talakmaka'n Dios ā'makapitzin tī jā israelitas.

²⁵ Tze israelita huancan xmān palh natamākentaxtū ixlīmāpa'ksin Dios. Palh jā tamākentaxtū, chuntza' jā tū līmacuan huanican israelitas. ²⁶ Xluca'n tī jā israelitas, palh xluca'n tamākentaxtū ixlīmāpa'ksin Dios, chuntza' Dios cālaktzī'n hua'chi israelitas. ²⁷ Palh xluca'n tī jā israelitas tamākentaxtū ixlīmāpa'ksin Dios, chuntza' lītasu'yu hui'xina'n tī israelitas ka'lhī'yā'tit mincuentaca'n, ixpālacata hui'xina'n jā mākentaxtūyā'tit huā'mā' līmāpa'ksin, masqui ka'lhī'yā'tit jā tatzo'kni'. ²⁸ Chā'tin jā catitaxtulh ixka'hua'cha Dios xmān ixpālacata chu'cucanī't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. ²⁹ Tī ixlicāna' ixtachi'xcuui't Dios, ū'tunu'n tī talakpalīnī't ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' talakpalīnī't nā ixpūlacni'ca'n ē jā xmān na ixmacni'ca'n. Xluca'n tī talakpalīnī't ixtalacapāstacni'ca'n, Dios cālaktzī'n lactze masqui jā cālaktzī'ncu'tuncan na ixlacatīnca'n tachi'xcuui't.

3

¹ Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit palh jā tū ixtapalh huancan israelita ē palh jā tū ixtapalh chu'cucan. ² Quit icuan jā ixlicāna'. Israelitas lhūhua' taka'lhī tū jā taka'lhī ā'makapitzin. A'cxni' Dios cāmaxquī'lh tachi'xcuui't ixtachihuīn tū tatzo'kni', israelitas ū'tunu'n tī Dios cāmacamaxquī'lh ixtachihuīn. ³ Masqui ā'makapitzin jā ta'a'ka'ī'cu'tun palh ixlicāna' tū huan Dios, Dios namākentaxtū tū huan. ⁴ Masqui ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't ta'a'kskāhuī'nin, Dios namākentaxtū tū huan. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Chuntza' lītasu'yu pō'ktu quilhtamacuj hui'x hua'na' tū ixlīcāna'.

Nūn chā'tin tzē nahuan jā tze tū hua'na'.

Chuntza' huanica Dios.

⁵ Palh quina'n natlahuayāuj tū jā tze, chuntza' ā'chulā' lītasu'yu palh Dios pō'ktu quilhtamacuj tlahua tū tze. Palhāsā' chā'tin nakelhasqui'nīni'n: “¿Tū ixpālacata naquincātamakapātīnīnān? Ixpālacata quincuentaca'n, ā'chulā' naca'tzīcan Dios ā'chulā' xatze. ¿Chā naquincātamakapātīnīnān ixpālacata tū māsū'yu Dios xatze?” Chuntza' tapuhuan tachi'xcuui't. ⁶ Jā tze talacapāstaca. Palh Dios jā nacāmakapātīnīn xlaca'n tī talaclē'n, ¿chī nacālīputzāna'nī tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj?

⁷ Palhāsā' chā'tin nahuan: “Palh quintā'ksa'nīn māsū'yu Dios xatze, ixpālacata xla' jā maktin a'ksa'nīni'n, ¿chā naquilīmakapātīnīn Dios? Ixpālacata quincuenta ā'chulā' nalakachi'xcuui'can Dios.” ⁸ Palh tze cahuālh huā'mā' talacapāstacni', chuntza' tzē ixuanui: “Ā'chulā' catlahuāuj tū jā tze ē chuntza' ā'chulā' nalakachi'xcuui'can Dios.” Jāla huancan huā'mā' tachihuīn. Makapitzīn tahuan quit chuntza' icmāsū'yu. Jā ixlīcāna'. Dios nacāmakapātīnīn tī tahuan chuntza'.

Nūn chā'tin tī jā laclē'n

⁹ Jāla huanāuj israelitas ā'chulā' lactze. Icuani'ttza' kēxtim jāla tamakxteka tū jā tze, xlaca'n tī israelitas ē nā xlaca'n tī jā israelitas. ¹⁰ Nā huā'mā' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios huan:

Nūn chā'tin tī tze.

¹¹ Nūn chā'tin tī kexmata tū ixla' Dios.

Nūn chā'tin tī lacapāstaccu'tun Dios.

¹² Ixlīpō'ktuca'n tatamakātīni'lh Dios.

Talacalakō'lh ixlīpō'ktuca'n.

Nūn tī chā'tin tlahua tū tze.

¹³ A'cxni' tatakelpitzi, hua'chi mālaquī'can a'ktin pūtā'cnūn jā tojōmālh' nīn, ixpālacata jā tze chī tachihuīna'n.

Ta'a'kskāhuī'nīn ē ta'a'ksa'nīni'n.

Ixtachihuīnca'n tū taxtu na ixquilhni'ca'n hua'chi ixlīcu'chu lūhua' tū xcana'n.

¹⁴ Taquiclhaktzī'n ā'makapitzīn.

¹⁵ Masqui jā tū ixpālacata, palaj tunca tamaknīni'n.

¹⁶ A'ntza' jā talatā'kchoko xlaca'n tamālakspūtūnu'n ē tamālakalīpuhuanīni'n.

¹⁷ Jā taca'tzī chī tze natalīlatama.

¹⁸ Nūn talacapāstaca natalakachi'xcuui' Dios.

¹⁹ Quina'n ca'tzīyāuj tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntza' jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn, ū'tza' cāhuani xlaca'n tī cāmacamaxquī'canī't līmāpa'ksīn. Chuntza' ixlīpō'ktuca'n talaclē'n na ixlacatīn Dios. Nūn chā'tin tzē catihuanli palh jā laclē'n. ²⁰ Nūn chā'tin mākentaxtūkō'nī't ixlīmāpa'ksīn Dios. Ū'tza' jā tī chā'tin lītasu'yu palh tze na ixlacatīn Dios. Ixlīmāpa'ksīn Dios xmān tzē naquincāmāsū'yuni'yān palh quina'n ka'lhīyāuj quincuentaca'n.

Ta'a'kapūtaxtu xlaca'n tī ta'a'ka'īni' Jesucristo

²¹ Chuhua'j ca'tzīyāuj Dios jā catimāpānūni'lh ixcuenta chā'tin chī'xcu' tī xmān mākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn. Xtum chī Dios cālīmāpānūni' ixcuentaca'n tachi'xcuui't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn ē jā huanican profetas.

²² Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'īni' Jesucristo. Catīxcuui'lh tī a'ka'īni' Jesucristo, ū'tza' Dios namakapūtaxtū palh xla' israelita ē palh jā israelita.

²³ Quilīpō'ktuca'n tlahuanī'ta'uj tū jā tze. Nūn chā'tin tī līl catejtin latā'kchoko chuntza' chī Dios lacasqui'n. ²⁴ Dios lakalhu'manīni'n. Cristo Jesús xokolh quincuentaca'n. Chuntza' Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n. ²⁵ Chī ixtalacasqui'nīn Dios, Jesucristo xtokohua'ca'ca. Xla' nīlh ē chuntza' xla' xapakō'lh ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'īni' Jesucristo. Chuntza' lītasu'yu Dios pō'ktu tze tū tlahua. A'cxni' jāna'j ixnī

Cristo, Dios ixcālīpātī chī ixtlahuacan tū jā tze. ²⁶ Chuhua'j Cristo nīnī't ē cāmāpānūnī'nī't ixcountaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'nī' Jesucristo. Chuntza' lītasu'yu ū'tza' Dios tlahua tū tze.

²⁷ Jā tī tī ka'tla' nalīmakca'tzī na ixlacatīn Dios. Palh chā'tin cahuālh ixmākentaxtūkō'lh ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' tzē ka'tla' ixlīmakca'tzīlh. Jāla ka'tla' makca'tzīyāuj, ixpālacata Cristo ū'tza' tī quincāmakapūtaxtūnī'ta'n ixpālacata līpāhuanāuj xla'. ²⁸ Dios quincāmakapānūnī'n quincuentaca'n ixpālacata a'ka'ī'yāuj Jesucristo quincāmakapūtaxtūyān, ē masqui quina'n jā mākentaxtūkō'nī'ta'uj ixlīmāpa'ksīn.

²⁹ Ixlacstīn Dios, xla'ca'n jā xmān israelitas. Nā xla'ca'n tī jā israelitas nā xla'ca'n ixlacstīn Dios. ³⁰ Dios xmān chā'tin. Xla' cāmāpānūnī' ixcountaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'nī' Jesucristo ē masqui xla'ca'n israelitas ē masqui jā ū'tza'. ³¹ Jā māpānūmā'nauj ixlīmāpa'ksīn Dios. A'ka'ī'yāujtza' Jesucristo quincāmakapūtaxtūyān, ā'chulā' tzej natlahuayāuj tū tze chuntza' chī ixlīmāpa'ksīn Dios.

4

Abraham ixlīpāhuan Dios

¹ Chuhua'j na'icīchihuīna'n Abraham, quimpapca'n quina'n israelitas. ¿Chī līmātzā'nkēna'ni'ca ixcounta? ² Palh Abraham tzē ixmākentaxtūkō'lh cahuālh tū Dios ixuani ē palh chuntza' Dios ixlīmāpānūnī'lh ixcounta, chuntza' tzē ka'tla' ixlīmakca'tzīlh Abraham. Jā chuntza' lalh. Ū'tza' jāla ka'tla' līmakca'tzīlh. ³ Ixtachihuīn Dios huan Abraham ixlīpāhuan Dios. Ū'tza' Dios līlaktzī'lh tze Abraham. ⁴ A'cxni' chā'tin chī'xcu' makscuja, xla' maxquī'can ixtatlaj. Ixtatlaj xla' jātza' talakalhu'mān. Xokocan ixpālacata makscuja. Ū'tza' tū lāclē'ni'can. ⁵ Dios cāmāpānūnī' ixcountaca'n xla'ca'n tī talīpāhuan Dios, ē masqui jā tū tatlahuanī't tū xatze na ixlacatīn Dios. Tū Dios māstā' huāktza' talakalhu'mān. ⁶ Nā David līchihuīna'nli huā'mā'. Līchihuīna'nli chī talīpāxuhua tī Dios cāmāpānūnī'lh ixcountaca'n xmān hua'chī talakalhu'mān ē jā ixpālacata tatlahuanī't tū tze. ⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanli David:

Tapāxuhua xla'ca'n tī Dios cāmātzā'nkēna'ni'lh ē cāxapanī'lh ixcountaca'n.

⁸ Tapāxuhua xla'ca'n tī Dios jā caticāmāxokonīlh ixcountaca'n.

⁹ Na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. ¿Ē hui'xina'n puhua'nā'tit Dios cāmātzā'nkēna'ni' xmān tī cāchu'cuanī't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas? Jā chuntza'. Nā Dios cāmātzā'nkēna'ni' tī jā cāchu'cuanī't. Iccāhuaninī'ta'ntza' Abraham ixlīpāhuan Dios, ē ū'tza' Dios līlaktzī'lh Abraham tze. ¹⁰ A'cxni' a'kspulalh huā'mā', Abraham jāna'j ixchu'cuanī't. ¹¹ Ā'līstān chu'cuca. Huā'mā' līlakapascan Abraham tze na ixlacatīn Dios ixpālacata ixlīpāhuan Dios, masqui jāna'j ixchu'cuan. Chuntza' Abraham hua'chī ixtāta'ca'n ixlīpō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūnī'lh ixcountaca'n ixpālacata talīpāhuan Dios, masqui jā cāchu'cuanī't. ¹² Nā Abraham hua'chī ixtāta'ca'n tī cāchu'cuanī't. Jā ixpālacata cāchu'cuanī't. Hua'chī ixtāta'ca'n ixpālacata ta'a'ka'ī' xla'ca'n chuntza' hua'chī quimpapca'n Abraham a'ka'ī'lh a'cxni' jāna'j ixchu'cuanī't.

Dios mākentaxtūlh tū ixuanī't

¹³ Dios huanilh Abraham namaxquī' cā'quilhtamacuj, xla' ē nā ī'xū'nātā'natna'. Huanilh huā'mā' jā ixpālacata Abraham kexmatni'lh līmāpa'ksīn. Jā chuntza'. Dios huanilh huā'mā' ixpālacata Abraham ixa'ka'ī'nī't ixlīcāna' tū Dios ixuaninī't ē ū'tza' līlaktzī'lh palh tze. ¹⁴ Dios huanli nacāsīcua'lanātlahua tachi'xcuhui't. Jā ixpālacata tamākentaxtū līmāpa'ksīn. Jā ū'tza' cālīcīcua'lanātlahuacan. Palh chuntza' cahuālh, palh Dios ixcāsīcua'lanātlahuacal xmān xla'ca'n tī tamākentaxtū līmāpa'ksīn, chuntza' jā tī chā'tin ixsīcua'lanātlahuaca, ixpālacata jā tī tzē mākentaxtūkō' līmāpa'ksīn. Nā jā ixcāsīcua'lanātlahuaca nūn xla'ca'n tī ta'a'ka'ī'. ¹⁵ Ixlīmāpa'ksīn Dios quincāmāsu'yuni'yān palh lāclē'nāuj ē ū'tza' nalīpātīnī'nāuj. Palh jā ixa'nalīh līmāpa'ksīn, jā ixca'tzīuj palh lāclē'nāuj.

¹⁶ Tī Dios cāsicua'lanātlahua, ū'tunu'n tī ta'a'ka'ī'. Dios cātlahuani' huā'mā' talakalhu'mān ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' chuntza' hua'chi Abraham, masqui xla'ca'n israelitas ē masqui jā israelitas. Abraham a'ka'ī'lh ixlicāna' tū huan Dios. Chuntza' Abraham hua'chi quintāta'ca'n quilipō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj. ¹⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanilh Abraham:

Quit iclacsacnī'ta'n ē chuntza' nalītaxtuya' hua'chi ixtāta'ca'n lhūhua' tachi'xcuhuī't.

Abraham a'ka'ī'lh tū Dios huanilh namākentaxtū. Dios ū'tza' tī tzē nacāmālacastālancuanī nīnī'n ē xla' nā cāmaxquī' ixlatamatca'n tī jāna'j talacatuncuhuī'.

¹⁸ Dios ixuaninī't Abraham naka'lhī chā'tin ixka'hua'cha. Abraham a'ka'ī'lh tū ixuaninī't Dios. Puhuanli ixlicāna', ē masqui ixtasu'yu palh jāla ixlītaxtulh ixtāta'ca'n lhūhua' tachi'xcuhuī't. Abraham a'ka'ī'lh chī ixuanicanī't:

Mixū'nātā'natna' lhūhua' natahuan.

¹⁹ Abraham kōlu'tza' ixuanī't. Ixka'lhī chī a'ktin ciento cā'ta. Sara, tī ixpuscāt, tētaxtunī'ttza' chī namālacatuncuhuī'nīnī'n. Masqui kōlu'tza' ixtahuanī't, Abraham jā pātza'nkālīh tū ixuaninī't Dios. ²⁰ Jā puhuanli palh Dios jā namākentaxtū tū ixuanicanī't. Xla' ā'chulā' ixa'ka'ī' ē ixmakapāxuī Dios. ²¹ Xla' ixca'tzī palh Dios tzē natlahua tū ixmālacnūnī'nī't. ²² Abraham a'ka'ī'lh na'a'kspula chī Dios ixuaninī't ē ū'tza' Dios līmāpānūnī'lh ixcuenta.

²³ Ū'tza' jā tzo'kca xmān ixpālacata Abraham. ²⁴ Nā tzo'kcanī't ixpālacata quina'n tzē naca'tzīyāuj Dios nā quincāmāpānūnī'yān quincuentaca'n quina'n tī līpāhuanāuj Dios. Xla' ū'tza' tī mālacastālancuanīlh quiMāpa'ksīnī'ca'n Jesucristo. ²⁵ Dios macamilh Jesucristo nanī ixpālacata quincuentaca'n. Ā'līstān mālacastālancuanīlh. Ū'tza' Dios quincālīmāpānūnī'yān quincuentaca'n.

5

Jā caticāmakapātīnīnca xla'ca'n tī Dios cāmāpānūnī'lh ixcuentaca'n

¹ Quina'n a'ka'ī'nī'ta'uj Jesucristo. Ū'tza' Dios quincālīmāpānūnī'nī'ta'n quincuentaca'n. Chuntza' jātza' ixtā'lāquichlaktzi' Dios quina'n, ixpālacata Dios quincāmāspūtūnu'nī'nī'ta'n quincuentaca'n ixpālacata quiMāpa'ksīnī'ca'n Jesucristo. ² A'ka'ī'yāuj Jesucristo quincāmakapūtaxtūyān, ē chuntza' Dios quincālakahu'manān. Chuhua'j pāxuhuayāuj ixpālacata ca'tzīyāuj na'a'nāuj nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. ³ Nā līpāxuhua hui'lāna'uj masqui pātīnī'mā'nauj, ixpālacata ca'tzīyāuj chuntza' nalīca'tzīyāuj līlacatzucu napātīnī'nāuj. ⁴ Palh līlacatzucu napātīnī'nāuj, chuntza' Dios nalīpāxuhua. Chuntza' līca'tzīyāuj palh nalakchā'nāuj Dios. ⁵ Jā catita'a'kskāhuī'uj. Ixlicāna' nalakchā'nāuj Dios. Huā'mā' tzej ca'tzīyāuj, ixpālacata makca'tzīyāuj na quilīstacna'ca'n chī Dios quincāpāxquī'yān. Huā'mā' quincāmāmakca'tzīnīyān Espīritu Santo. Ū'tza' tī Dios quincālākmacamīnī'ta'n.

⁶ Quina'n jāla cati'a'kapūtaxtūj quina'cstuca'n. Chuntza' a'cxnī' chilh quilhtamacuj tū Dios ī'lhcā'nī't, Cristo nīlh ixpālacata quincuentaca'n. ⁷ Jā tī chā'tin nīcu'tun ixpālacata ā'chā'tin masqui xla' chā'tin chī'xcu' tī jā tū tlahuani't. Palhāsā' nanī ixpālacata ā'chā'tin tī tzeya chī'xcu'. ⁸ Cristo nīlh quimpālacataca'n quina'n masqui jā tze ixuanī'ta'uj. Chuntza' Dios līmāsu'yulh palh quincāpāxquī'yān. ⁹ Chuhua'j Cristo nīlh quimpālacataca'n, ē chuntza' Dios quincāmāpānūnī'nī'ta'n quincuentaca'n. Ū'tza' līca'tzīyāuj jā quincāmakapātīnīn a'cxnī' nachin ā'xmān quilhtamacuj. ¹⁰ Quina'n ixtā'lāquichlaktzi' Dios ixuanī'ta'uj. Dios ixamigo quincātlahuan ixpālacata Cristo, ī'Ska'ta' Dios, nīlh quimpālacataca'n. Quina'n ixamigo Dios ē ixpālacata Cristo lacastālancuana'nli, ā'chulā' ca'tzīyāuj Cristo quincāmaktāyayān ē chuntza' jā quincāmakapātīnīn. ¹¹ Ū'tza' līpāxuhuayāuj Dios jātza' quincāmakapātīnīn. Nā līpāxuhuayāuj Dios ixamigo quincātlahuani'ta'n ixpālacata quiMāpa'ksīnī'ca'n Jesucristo.

Adán ē Cristo

¹² Xapūla ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Adán. Ū'tza' tī xapūla ē chū'cus tlahualh tū jā tze. Ixcuenta ū'tza' linīlh. Chuhua'j ū'tza' talīnīkō' tachi'xcuhuī't ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tatlahualh tū jā tze. ¹³ A'cxni' jāna'j ixmaxquī'can ixlīmāpa'ksīn Dios, tachi'xcuhuī't ixtatlahuamā'nalh tū jā tze. Masqui jāla ixuancan xlaca'n ixtalactlahuani'ttza' līmāpa'ksīn, ixpālacata jāna'j ixcāmaxquī'canī't līmāpa'ksīn, xlaca'n ixtalaclē'n na ixlacatīn Dios. ¹⁴ Chuntza' talīnīlh masqui xlaca'n jā tatlahualh chu lacxtim chī tlahualh Adán. Ixcuenta Adán talīlacalh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Cristo jā chuntza' chī Adán. Xla' tze tū cātlahuani'lh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

¹⁵ Xtum Adán ē xtum Cristo; jā chu chā'tin talītaxtulh. Adán tlahualh tū jā tze. Ū'tza' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talīnī. Dios cālakahu'mankō' tachi'xcuhuī't. Chuhua'j tzē nata'a'kapūtaxtu ixpālacata Jesucristo. Ū'tza' hua'chi a'ktin talakahu'mān tū Dios māstā'. ¹⁶ Xtum tū tlahualh Adán. Xtum tū tlahualh Dios. Adán tlahualh tū jā tze, ē ū'tza' nacālīmakapātīnīkō'can ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Dios cālakahu'manli, ē chuntza' lhūhua' cāmāpānūni'canī'ttza' ixcuentaca'n. ¹⁷ Chā'tin tī xapūla ē chū'cus tlahualh tū jā tze. Ū'tza' Adán. Ū'tza' talīnīkō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Xtum tū tlahualh ā'chā'tin chi'xcu' tī huanican Jesucristo. Ixpālacata Jesucristo, Dios cālakahu'manli tachi'xcuhuī't ē Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ē nā cāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n.

¹⁸ Chuntza' ixlīpō'ktuca'n nacāmakapātīnīkō'can ixpālacata a'ktin tū jā tze tū tlahualh Adán. Jesucristo tlahualh tū tze, ē chuntza' ixlīpō'ktuca'n tzē nacālīmakapānūni'can ixcuentaca'n ē tzē natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. ¹⁹ Adán jā kexmatni'lh Dios ē ū'tza' talīlaclē'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Jesucristo, xla' kexmatni'lh Dios ē ū'tza' ixlīpō'ktuca'n tzē nacālīmakapānūni'kō'can ixcuentaca'n.

²⁰ Dios māstā'lh līmāpa'ksīn ixpālacata namāsu'yu palh quina'n tlahuayāuj tū jā tze. Masqui ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze, ā'chulā' Dios quīncālakahu'manān. ²¹ Xapūla quīlīpō'ktuca'n ixtlahuayāuj tū jā tze. Ū'tza' ixpālacata nalīnīkō'yāuj. Chuhua'j Dios lakalhu'manīni'n, ē chuntza' tzē naka'lhīyāuj xasāsti' quīlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Dios quīncāmāpānūni'yān quīncuentaca'n ixpālacata quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

6

Tī tatapa'ksīni' Cristo, xlaca'n jātza' cāmāpa'ksī tū jā tze

¹ Jāla huanāuj natlahuayāuj ā'chulā' tū jā tze ē ā'chulā' Dios naquīncālakahu'manān. ² Quina'n jāla catihuāuj chuntza'. Quina'n makxteknī'ta'ujtza' tū jā tze. Jātza' la natlahuatā'kchokoyāuj tū jā tze. ³ Hui'xina'n ca'tziyā'tit quīlīpō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo, chu chā'tin lītaxtuyāuj. Hua'chi ixtā'nīnī'ta'uj Cristo. ⁴ A'cxni' a'kpaxāuj, hua'chi tā'tā'cnūyāuj Cristo. Hua'chi tā'lacastālancuana'nāuj Cristo. Xla' līlacastālancuana'nli ixlīli'huī'qui Dios quīnTāta'ca'n. Chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quīlatamatca'n.

⁵ Cristo hua'chi ixtā'nīnī'ta'uj ē tā'lacastālancuana'nui, ē chuntza' quina'n nā ka'lhīyāuj xasāsti' quīlatamatca'n. ⁶ Ca'tziyāuj talakpalīnī'ta'ujtza'. Xapūla ixtlahuatlā'huanāuj tū jā tze. Chuhua'j hua'chi ixquīncātā'taxtokohua'ca'nī'ta'n Cristo. Chuntza'tza' tze nalīlatā'kchokoyāujtza'. Jātza' quīncāmāpa'ksīyān tū jā tze. ⁷ Chā'tin tī xanīntza' jātza' tlahua tū jā tze. Nā quina'n jātza' quīncāmāpa'ksīyān tū jā tze. ⁸ Hua'chi ixtā'nīnī'ta'uj Cristo, ē chuhua'j tā'lacastālancuana'nī'ta'ujtza' Cristo. ⁹ Ca'tziyāuj Cristo lacastālancuana'nli. Jātza' maktin catinīlh. Xla' natahui'la ixlīpō'ktu quīlhtamacuj. ¹⁰ Cristo xmān maktin linīlh ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't. Chuhua'j Cristo huī'lh. Xla' tlahuamā'lh ixtalacasqui'nīn Dios. ¹¹ Calīhui'lī'tit jātza' natlahua'yā'tit tū jā tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n ixpālacata quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Chuhua'j calatā'kchokotit chuntza' chī Dios lacasqui'n.

¹² Jātza' catamakxtektit nacāmāpa'ksīyān tū jā tze. Jātza' catlahua'tit tū lacasqui'n mimacni'ca'n tū jā tze. ¹³ Jā catamakxtektit mintalacapāstacni'ca'n nacāmātlahuīyān tū

jā tze. Catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksīyān. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n, ē catlahua'tit ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁴ Jātza' nacāmāpa'ksīyān tū jā tze. Jātza' līpāhuanāuj līmāpa'ksīn. Līpāhuanāuj xmān ixtalakalhu'mān Dios.

Tī tatlahua tū tze

¹⁵ Masqui jātza' līpāhuanāuj līmāpa'ksīn, quina'n jāla tlahuayāuj tū jā tze. ¹⁶ Hui'xina'n ca'tziyā'tit palh ka'lhī'yā'tit chā'tin xapuxcu', natlahua'yā'tit tū nahuan xla'. Nā chuntza' xlaca'n tī tatamakxteka nacāmāpa'ksī tū jā tze, xlaca'n chu līcuesa natatlahua tū jā tze. Tī tatlahua tū jā tze natanī. Xlaca'n tī tatamakxteka nacāmāpa'ksī Dios, xlaca'n natatlahua tū Dios lacasqui'n. ¹⁷ Quit icmaxqui' Dios tapāxcatca'tzīn mimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit tū cātamāsu'yuni'n ē tū maktīni'nī'ta'ntit. Jātza' cāmāpa'ksīyān tū jā tze. ¹⁸ Makxteknī'ta'ntittza' tū jā tze; chuhua'j tlahua'cu'tunā'tit tū xatze. ¹⁹ Chuntza' iclīchihiūina'n quit ixpālacata hui'xina'n nakexpa'tā'tit. Xapūla hui'xina'n tamakxtektit ixcāmāpa'ksīyān tū jā tze. Ā'chulā' ixtlahua'pā'na'ntit tū jā tze. Chuhua'j catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksīyān. Ā'chulā' natlahuatēlha'yā'tit tū tze.

²⁰ Xapūla a'cxni' ixcāmāpa'ksīyān tū jā tze, hui'xina'n jāla ixtlahua'yā'tit tū tze. ²¹ Chuhua'j līmāxana'nā'tit tū ixtlahua'yā'tit xapūla. Tū ixtlahua'yā'tit xapūla, jā tū līmacuan. Tī tatlahua huā'mā', xlaca'n natanī. ²² Chuhua'j Dios cāmāpa'ksīyān hui'xina'n, ē chuntza' talakpalīnī'ta'ntit tū jā tze. Chuhua'j tzētza' natlahua'yā'tit tū tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ²³ Xlaca'n tī cāmāpa'ksī tū jā tze, xlaca'n natamaktīni'n ixtatla'jca'n. Ū'tza' līnīn. Dios quincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'tī'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xlaca'n cāmaxqui'can xasāsti' ixlamatamatca'n tū jā catilakspu'tli.

7

Tū līca'tzīcan tī tamakaxtoklitza'

¹ Hui'xina'n tā'timīn, lakapasā'tit ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcu'huī'n. Ca'tziyā'tit chā'tin chī'xcu' natlahua tū talīmāpa'ksīni'n līhuan lamā'lh nac cā'quilhtamacuj. A'cxni' xla' nīnī'ttza', huā'mā' līmāpa'ksīn jātza' māpa'ksī. ² Chā'tin puscāt tī tamakaxtoknī'ttza', xla' ka'lhī ixkōlu' līhuan huī'lh ixkōlu' nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' huan ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcu'huī'n. Palh nanī ixkōlu' puscāt jātza' māpa'ksī. ³ Palh puscāt ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n ē palh ka'lhīcus ixkōlu', chuntza' xla' tlahua tū jā tze. Palh ixkōlu' nī, xla' tzē natamakaxtokpala. Xla' masqui tamakaxtokpala, chuntza' jā tlahua tū jā tze.

⁴ Hui'xina'n tā'timīn, hua'chi tā'nīnī'ta'ntit Cristo. Ū'tza' lītāxokolh tū ixlāclīpinā'tit chuntza' chī līmāpa'ksīn. Chuhua'j tzamā' līmāpa'ksīn jātza' cāmāpa'ksīyān. Chuhua'j tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Xla' lacastālancuana'nī'ttza'. Tzētza' nalatapāyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁵ A'cxni' jāna'j tapa'ksīni'yāuj Dios, quina'n ixlātlā'huanāuj chuntza' chī quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. A'cxni' lakapasuī ixlīmāpa'ksīn Dios, ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze. Tī chuntza' tatlahua, xlaca'n natanī. ⁶ Chuhua'j līmāpa'ksīn jātza' quincāmāpa'ksīyān, ixpālacata hua'chi tā'nīnī'ta'ujtza' Cristo. Xapūla ixquincāmāpa'ksīyān līmāpa'ksīn. Chuhua'j kexmatni'yāuj Dios ixpālacata ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. Ū'tza' lītlahuacu'tunāuj ixtalacasqui'nīn Dios.

Tachi'xcu'huī't ixa'cstuca'n jāla tamakxteka tū jā tze

⁷ Palhāsā' hui'xina'n nahua'nā'tit jā tze līmāpa'ksīn. Jā ixlīcāna'. Tzamā' līmāpa'ksīn quincāmāsu'yuni'yān chī a'nani' tū jā tze. Chuntza' huan līmāpa'ksīn: Jā tilakca'tzana' tū ixla' ā'chā'tin.

Ū'tza' līca'tziyāuj tzamā' tū jā tze. ⁸ A'cxni' icca'tzīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, ā'chulā' xa'iclakca'tzan tū ixla' ā'chā'tin. A'cxni' jāna'j ixlakapascan līmāpa'ksīn, jā ixca'tzīcan tū jā tze. ⁹ A'cxni' jāna'j xa'icca'tzī tū huan ixlīmāpa'ksīn Dios, quit xa'icpuhuan tzej xa'iclatlā'huan. A'cxni' icca'tzīlh tū huan huā'mā' līmāpa'ksīn, icca'tzīlh palh

xa'iclaclē'n na ixlacatīn Dios ē chuntza' Dios naquimakapātīnīn. ¹⁰ Tzamā' līmāpa'ksīn quincāmāsu'yuni'nī'ta'n līlacatejtīn natahui'layāuj. Quit quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n ē ū'tza' Dios ixquilīmālakspūtūlh. ¹¹ Iclīta'a'kskāhuī'lh quina'cstu xpālacata tū jā tze. Ū'tza' iclīlacpuhualh quit tzē xa'icmākentaxtūkō' ixlīmāpa'ksīn Dios. Tzamā' līmāpa'ksīn quimāsu'yuni'lh Dios naquilīmālakspūtū xpālacata quincuenta.

¹² Ixlīmāpa'ksīn Dios tze. Pō'ktu tze. ¹³ Masqui tze ixlīmāpa'ksīn Dios, ū'tza' quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n. Nā quimāsu'yuni'lh jā tze tū xa'ictlahuamā'lh ē ū'tza' tū ixquilīmakapātīnīlh Dios.

¹⁴ Ca'tzīyāuj tzamā' līmāpa'ksīn ixla' Dios ē tze. Quit jā tze xa'icuanī't xpālacata xa'ictlahua tū jā tze, chuntza' chī tatlahua ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁵ Quit jā icca'tzī tū quina'kspula. Masqui quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, ū'tza' ictlahua. Masqui quit ictlahuacu'tun tū tze, jā ictlahua. ¹⁶ Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, ū'tza' lītasu'yu palh quit icpuhuan xatze līmāpa'ksīn. ¹⁷ Masqui quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, jā tze quintalacapāstacni' ē ū'tza' quimātlahuī tū jā tze. ¹⁸ Icca'tzī quit quina'cstu jāla ictlahua tū tze. Ū'tza' jāla iclītlahua tū tze, masqui chuntza' ictlahuacu'tun tū xatze. ¹⁹ Masqui ictlahuacu'tun tū tze, jāla ictlahua. Masqui jā ictlahuacu'tun tū jā tze, chuntza' ictlahua. ²⁰ Hua'chī quintalacapāstacni' jā tze. Ū'tza' quimātlahuī tū jā tze, ē jā quit. Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze.

²¹ Pō'ktu quilhtamacuj chuntza' quina'kspula. A'cxni' quit ictlahuacu'tun tū tze, xmān tzē ictlahua tū jā tze. ²² Quit tzej icca'tzī tze ixlīmāpa'ksīn Dios. Iclīpāxuhua a'cxni' iclacapāstaca huā'mā' līmāpa'ksīn. ²³ Masqui ictlahuacu'tun tū huan ixlīmāpa'ksīn Dios, hua'chī ā'a'ktin līmāpa'ksīn lītap'a'ksī quimacni'. Huā'mā' līmāpa'ksīn ixtā'lāquiclhaktzi' ixlīmāpa'ksīn Dios. Quit hua'chī xatachī'n xpālacata jāla icmakxteka ictlahua tū jā tze.

²⁴ Līlakalhu'mānat quit. Jāla ictapānūni' huā'mā' līmāpa'ksīn tū jā tze. ¿Tīchu tzē naquimakapūtāxtū huā'mā' līmāpa'ksīn tū jā tze? ²⁵ Dios ū'tza' tī tzē namakapūtāxtūnu'n xpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Quimacni' tlahuacu'tun tū jā tze, masqui quit icmākentaxtūcu'tun ixlīmāpa'ksīn Dios. Chuhua'j Dios quimakapūtāxtūnī't huā'mā' līmāpa'ksīn. Ū'tza' iclīmaxquī' Dios tapāxcatca'tzīn.

8

Espíritu Santo cāmaxquī' xasāsti' ixlamatatca'n tī ta'a'ka'ī'

¹ Chuhua'j jātza' caticāmakapātīnīlh Dios xlaca'n tī talīpāhuan Cristo ē talatlā'huan chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Espīritu Santo ē jātza' talatlā'huan chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ² Espīritu Santo ka'lhī lītlī'hui'qui. Ū'tza' tzē cālīmaxquī' xasāsti' ixlamatatca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo Jesús. Quilakmāxtulh huā'mā' līmāpa'ksīn tū ixquimātlahuī tū jā tze. Chuntza' Dios jātza' quintimakapātīnīlh. ³ Ixlīmāpa'ksīn Dios jāla catimakapūtāxtūnu'lh, xpālacata jā tī tī tzē mākentaxtūkō' tāmā' līmāpa'ksīn. Dios tlahualh tū jāla tlahua līmāpa'ksīn. Ī'ska'ta' macamilh naquincāmāpānūni'yān tū jā tze. A'cxni' milh, ixtasu'yu chā'tin chī quina'n. Masqui ixtasu'yu chī quina'n, xla' jā tlahualh tū jā tze. Xla' xokolh tū quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' quincālīmakapūtāxtūnī'ta'n chī ixlītlī'hui'qui tū ixquincāmātlahuīyān tū jā tze. ⁴ Chuntza' līlatlā'huanāujtza' chuntza' chī ixlīmāpa'ksīn Dios xpālacata tlahuayāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espīritu Santo. Jātza' līlatlā'huanāuj tū jā tze quintalacapāstacni'ca'n.

⁵ Tī tatlahuacu'tun tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xmān ū'tza' talacapāstaca xlaca'n. Tī tatlahuacu'tun tū cāmāsu'yuni' Espīritu Santo, xlaca'n talacapāstaca chī lacasqui'n Dios. ⁶ Tī talatlā'huan chuntza' chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xlaca'n nacāmakapātīnīncan. Tī talatlā'huan chuntza' chī lacasqui'n Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n ē tzej talamā'nalh. ⁷ Ixlīpō'ktuca'n ixtā'lāquiclhaktzi' Dios tī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n.

Jā tatlahua tū ixlīmāpa'ksīn Dios. Masqui ixtatlahuacu'tunli, jāla ixtitatlauhualh. ⁸ Tī talatlā'huan chuntza' chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xla'ca'n jāla tamakapāxuī Dios.

⁹ Hui'xina'n jātza' latlā'hua'nā'tit chuntza'. Hui'xina'n latlā'hua'nā'tittza' chuntza' chī lacasqui'n Espiritu Santo, ixpālacata Espiritu Santo cātā'latlā'huanān hui'xina'n. Tī jā taka'lhī Espiritu Santo, xla'ca'n jā tatapa'ksīni' Cristo. ¹⁰ Quina'n, Cristo quincātā'lahui'lān. Quimacni'ca'n natanī, ixpālacata quilpō'ktuca'n tlhuanī'ta'uj tū jā tze. Masqui quimacni'ca'n natanī, quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n, ixpālacata Dios quincāmātza'nkēnāni'nī'ta'n quincuentaca'n. ¹¹ Dios mālacastālancuanīnī't Jesús. Masqui nanīyāuj, Dios naquincāmālacastālancuanīyān quina'n ixpālacata Espiritu Santo quincātā'lahui'lān.

¹² Chuhua'j tā'timīn, jātza' catlahuāuj chī xapūla quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ¹³ Tī tatlahua tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, Dios nacāmākapātīnīn. Tī tamakxteknī'ttza' tatlahua tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, ixpālacata Espiritu Santo cāmaktāya, xla'ca'n nataka'lhī ixlamatatca'n tū jā catilaksputi.

¹⁴ Ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū cāmālacapāstaquī Espiritu Santo, xla'ca'n ixlacstīn Dios. ¹⁵ Chuhua'j ka'lhīyāuj Espiritu Santo. Jātza' jicua'ni'yāuj Dios, hua'chi chā'tin tasācua' tī tamāhuacanī't. Ca'tzīyāuj quina'n ixlacstīn Dios. Ū'tza' tzē nali'huaniyāuj: “Dios quincātā'ca'n.” ¹⁶ Espiritu Santo quincāmāca'tzīnīyān quina'n ixlacstīn Dios. ¹⁷ Quina'n ixlacstīn Dios, ē chuntza' namaktīni'nāuj tū Dios cāmālacnūni' ixlacstīn. Tū maxqui'can Cristo nā quina'n quilaca'n nahuan. Cristo pātīni'lh. Nā chuntza' quina'n napātīni'nāuj. Chuntza' tū namaxqui'can Cristo, ē nā ū'tza' naquincātamaxqui'yān.

¹⁸ Chuhua'j pātīni'mā'nauj. Ā'līstān naka'lhīyāuj tapāxuhuān nac a'kapūn ē jātza' catītlahuāuj cuenta tū pātīni'mā'nauj. Chuntza' icpuhuan quit. ¹⁹ Ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj taka'lhīmā'nalh chī namāsu'yu tī ixlacstīn Dios. ²⁰ Ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj nalakspu'ta. Chuntza' Dios māpa'ksīni'lh. Ē huī'lh tū ka'lhīmā'nauj. ²¹ Dios namāsāsti'kō' ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj a'cxni' nacāmāxqui' ixlacstīn tū cāmālacnūni'nī't. ²² Ca'tzīyāuj ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj hua'chi ixtaca'tzana'juā't hua'chi chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuhuī'nī i'ska'ta'. ²³ Masqui quina'n ka'lhīyāujtza' Espiritu Santo, hua'chi nā makca'tzīyāuj taca'tzana'juā't ixpālacata ka'lhīmā'nauj a'cxni' Dios naquincāmāxqui'yān xasāsti' quimacni'ca'n ē nā namāsu'yu quina'n ixlacstīn Dios. Ka'lhīmā'nauj a'cxni' Dios nacāmāxqui' ixlacstīn tū cāmālacnūni'nī't. ²⁴ Quina'n quincātamakapūtaxtūnī'ta'ntza'. Ka'lhīmā'nauj tū Dios naquincāmāxqui'palayān. Jātza' ka'lhīmā'nauj tū ka'lhīyāujtza'. ²⁵ Ca'tzīyāuj Dios naquincāmāxqui'yān tū jāna'j ka'lhīyāuj, chuntza' līlacatzucu ka'lhīmā'nauj.

²⁶ Espiritu Santo quincāmāktāyayān a'cxni' jāla tlahuayāuj tū talacasqui'n natlahuayāuj. A'cxni' orarlīyāuj, quina'n jā ca'tzīyāuj tū ixlacasqui'nca nasqui'ni'yāuj Dios. Espiritu Santo quincāmāsu'yuni'yān nasqui'ni'yāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n. Nā quincāmāmakca'tzīnīyān tū jāla līchihuīna'nāuj. ²⁷ Dios lakapasa quilīstacna'ca'n. Xla' ca'tzī tū squi'n Espiritu Santo, ixpālacata Espiritu Santo squi'n chī lacasqui'n Dios. Espiritu Santo squi'ni' Dios quimpālacataca'n, ixpālacata quina'n tapa'ksīni'yāuj Dios.

Quina'n tzē skāhuī'yāuj

²⁸ Quina'n ca'tzīyāuj tzej nalītaxtuyācha' ixlipō'ktu tū quincā'a'kspulayān quina'n tī pāxqui'yāuj Dios. Dios quincālacsacni'ta'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn. ²⁹ Xapūla Dios ixquincālakapasān quina'n hua'chi ixlacstīn. Chuhua'j quincālīmāxtucu'tunān chī ixlītze Jesucristo, i'ska'ta' Dios. Chuntza' Jesucristo xla' chī quimpuxcu'ca'n quilpō'ktuca'n tā'timīn. ³⁰ Dios quincālacsacni'ta'n ē quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n. Xla' natā'tahui'lachāuj nac a'kapūn.

³¹ Dios quincātlahuani'nī'ta'n ixlipō'ktu huā'mā', ē ū'tza' līca'tzīyāuj jāla quincāskāhuī'n tī quincātā'lātlahuayān, ixpālacata pō'ktu quilhtamacuj Dios quincāmāktāyamā'n.

³² Dios māstālh ī'Ska'ta ē macamilh nanī quimpālacatata'n. Ū'tza' līca'tzīyāuj Dios naquincāmaxquī'yān ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nāuj. ³³ Dios quincālacsacnī'ta'n ē xapakō'nī'ttza' quincuentaca'n. Chuntza' jā tī chā'tin tzē naquincālimālacsu'yuyān. ³⁴ Jā tī chā'tin tzē naquincāmakapātīnīnān, ixpālacata Cristo xokokō'lh quincuentaca'n a'cxni' nīlh. Nā xla' lacastālancuana'nli. Hui'lacha' na ixpekxtūcāna'j Dios. Squi'ni'mā'lh Dios quimpālacatata'n. ³⁵ Cristo pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxquī'yān. Masqui pātīni'nāuj, ē masqui tētamakchuyīyāuj, ē masqui quincātaputzatokokeyān, ē masqui tzi'ncsāuj, ē masqui jā tū quilu'xu'ca'n, ē masqui nac cā'lījicua' latlā'huanāuj, ē masqui quincātamaknīcu'tunān, Cristo pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxquī'yān. ³⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Mimpālacata hui'x, pō'ktu quilhtamacuj quincātamaknīcu'tunān.

Quina'n hua'chi borregos tū nacāmāknīcan.

³⁷ Masqui quincā'a'kspulayān ixlīpō'ktu huā'mā', quina'n naskāhuī'yāuj, ixpālacata Cristo quincāpāxquī'yān ē quincāmaktāyayān. ³⁸ Quit icca'tzī Dios pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxquī'yān masqui xanīntza' ē masqui xalakahuancus. Jā tī chā'tin tzē naquincāmāmakxtekēyān Dios, nūn ángeles, ē nūn tī taka'lhī lītli'huī'qui, ē nūn tū huī'lh chuhua'j, ē nūn tū namin. ³⁹ Jā tū tū tzē naquincāmāmakxtekēyān Dios nūn tū huī'lh nac a'kapūn, ē nūn tū huī'lh nac cā'quilhtamacuj. Ca'tzīyāuj Dios pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxquī'yān ixpālacata ū'tza' huā'mā' tū quincāmāsu'yuni'nī'ta'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

9

Dios cālacsacli israelitas natalītaxtu ixtachi'xcu'huī't Dios

¹ Ixlīcāna' tū na'iccāhuanīyān. Jā iccā'a'kscāhuī'mā'n, ixpālacata quit ictapa'ksīni' Cristo. Espīritu Santo laktzī'n quīlīstacna' ē ca'tzī ixlīcāna' tū na'icuan. ² Quit iccālacīpuhan quīntā'israelitas hasta quīnca'tzani' quīlīstacna', ixpālacata xlaca'n jā ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. ³ Quit xa'īcpātīni'lh ixpālacatata'n quīntā'israelitas ē xa'īclītapekpānūni'lh Cristo palh chuntza' tzē cahuālh ixtalī'a'kapūtaxtulh quīntā'israelitas. ⁴ Israelitas xlaca'n ī'xū'nātā'natna' Israel. Dios cālacsacli ixtachi'xcu'huī't nacātlahua. Dios cāmāsu'yuni'lh ixlīmāpa'ksīn. Dios chuntza' līlacāxui'līlh a'ktin talacāxtlahuan. Cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn. Cāmāsu'yuni'lh chī natalīmakapāxui. Cāhuanīlh nacāmāxquī' tū mālacnūni'. ⁵ Xlaca'n ixnapapana'ca'n israelitas tī tahuī'lāna'lh chuhua'j. Cristo, a'cxni' milh nac cā'quilhtamacuj, lacatuncu'huī'lh israelita. Cristo ū'tza' Dios tī māpa'ksīkō'. Ū'tza' makapāxui'can pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

⁶ Jāla huanāuj palh Dios jā mākentaxtūlh tū cāhuanīlh israelitas makāstza'. Jā ixlīpō'ktuca'n israelitas ta'a'ka'ī'nī't Cristo. Chuntza' jā ixlīpō'ktuca'n israelitas ixlacstīn Dios. ⁷ Jā ixlīpō'ktuca'n ī'xū'nātā'natna' Abraham, jā pō'ktu ixlacstīn Dios. Makāstza' Dios huanīlh Abraham:

Ixlacstīn Dios natala tī ixlacstīn minka'hua'cha Isaac, ē nā ī'xū'nātā'natna' Isaac.

⁸ Tū iccāhuanīmā'n ū'tza' huā'mā': israelitas jā ixlīpō'ktuca'n ixlacstīn Dios, xmān tī taka'lhī ixlatamatca'n chuntza' chī huanli Dios. ⁹ Ū'tza' tū Dios huanīlh Abraham makāstza': Huā' quilhtamacuj tū talhcān, quit na'īcmākentaxtū tū icuanīyān.

Mimpuscāt, Sara, naka'lhī chā'tin ī'ska'ta' ka'hua'cha.

¹⁰ Chuhua'j xtum na'iccāhuanīyān. Jacob ē Esaú tī ixlacstīn Rebeca xmān chā'tin ixtāta'ca'n. Ū'tza' Isaac, quimpapca'n. ¹¹ A'cxni' jāna'j ixtalacatuncu'huī' lacstīn, Dios lacsacli chā'tin chuntza' chī lacasqui'nli. Jā lacsacli chī tatlahualh lacstīn, ixpālacata jāna'j tū ixtatlahua tū jā tze nūn tū tze. ¹² Dios huanīlh Rebeca:

Xastancu namāpa'ksī ixpuxcu'.

¹³ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit xa'īcpāxquī' Jacob.

Esaú jā xa'īcpāxquī'.

¹⁴ Jāla huanāuj jā tze chī līlacsacna'n Dios, ixpālacata xmān chā'tin lacsacli ē ā'chā'tin jā lacsacli. Iccāhuaniyān tū tlahua Dios ū'tza' pō'ktu tze. ¹⁵ Dios huanilh Moisés:

Na'iccālakalhu'man tī na'iccālakalhu'mancu'tun.

¹⁶ Ā'makapitzīn tapuhuan Dios nacālakalhu'man xlaca'n chi talacasqui'n. Ā'makapitzīn tapuhuan Dios nacālakalhu'man ixpālacata xlaca'n tze tū tlahua. Jā chuntza'. Dios cālakalhu'man tī cālakalhu'mancu'tun. ¹⁷ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanica rey Faraón:

Quit iclīhui'līn milīrey, ixpālacata quit xa'icmāsu'yucu'tun quilītli'huī'qui a'cxni' hui'x quintā'lātlahua'ya'.

Chuntza' tachi'xcuui't xalanī'n na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj, xlaca'n nataca'tzī tū quit tze na'ictlahua.

¹⁸ Chuntza' tasu'yu Dios cālakalhu'man tī cālakalhu'mancu'tun. Makapitzīn tī jā takexmatni'cu'tun Dios, Dios cāmāxteka ā'chulā' lacxumpin catahuanli.

¹⁹ Ē palh chā'tin nahuan: “Palh Dios chuntza' lacasqui'n, ¿chī quincāputzāna'nīyan? Palh chuntza' chī Dios nahuan, chuntza' nalatā'kchoko chā'tin chī'xcu'. Jāla catitalakpalīh.” ²⁰ Palh chā'tin chuntza' ixquihuanilh, quit xa'icuanilh: “Hui'x xmān chā'tin chī'xcu'. ¿Ē tze hui'x natā'lāhua'ya' Dios?” A'ktin tla'ma'nc jā chuntza' kelhasqui'nī tī tlahualh tla'ma'nc: “¿Tū ixpālacata chuntza' quilītla'hua'?” ²¹ Chā'tin tī tlahua tla'ma'nc tze natlahua chī ū'tza' lacasqui'n. Ū'tza' pūtlū'n tze nalītlahua a'ktin tla'ma'nc tū tze huanī't ē a'ktin tla'ma'nc tū jā tze huanī't.

²² Nā chuntza' Dios līlacatzucu ixcālīpātīmā'lh xlaca'n tī ixtatlahuamā'nālh tū jā tze. Masqui Dios ixmāsu'yucu'tun ixtasītzi', ē masqui ixmāsu'yucu'tun palh ka'lhī līmāpa'ksīn nacāmākapātīnīn, ē masqui ixlacasqui'nca natapātīnī'n, Dios ixcālīpātīmā'lh xlaca'n. ²³ Nā Dios ixmāsu'yucu'tun palh xla' tze. Dios quincālakalhu'manān ē quincālakpalīyān chī tze nalīchā'nāuj nac a'kapūn. ²⁴ Dios quincāta'satīnī'ta'n quina'n tī israelitas ē nā xlaca'n tī jā israelitas. ²⁵ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā tzo'kli Oseas tū huanli Dios: Tī jā quintachi'xcuui't ixtahuanī't, na'iccāmāpācuhi' quintachi'xcuui't.

Tachi'xcuui't tī jā ixcāpāxquī'can quit na'iccāpāxquī' xlaca'n.

²⁶ A'ntza' jā cāhuanica: “Hui'xina'n jā quintachi'xcuui't”,

xlaca'n nacāmāpācuhi'can ixlacstīn Dios xalakahuan.

²⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanli Isaías ixpālacatata'n israelitas. Xla' huanli:

Masqui israelitas xlaca'n lhūhua' hua'chi cucuj tū huī'lh ixquilhtūn nac mar, jā ixlīpō'ktuca'n catita'a'kapūtaxtulh.

²⁸ Dios nacāmākapātīnīnkō' a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj.

Ē palaj natlahua.

²⁹ Nā Isaías chuntza' chihuīna'mpāl:

Dios ka'lhī ixlītli'huī'qui.

Palh xla' jā ixcāmāxtekli natatahui'la makapitzīn,

quilīpō'ktuca'n quina'n ixnīkō'uj chuntza' chī tanīkō'lh xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra.

Israelitas jā ixta'a'ka'ī'cu'tun

³⁰ Nā chuntza' xlaca'n tī jā israelitas. Masqui xapūla jā ixtaputza chī tze natalītaxtu na ixlacatīn Dios, chuhua'j Dios cāmāpānūnī'lh ixcuentaca'n ixpālacata xlaca'n ta'a'ka'ī'ni'lh Jesucristo. ³¹ Israelitas talīhui'līh ta'a'ka'ī' ixlīmāpa'ksīn Dios ixpālacata tapuhuanli chuntza' Dios nacālīlaktzī'n tze. Xlaca'n jāla tatlāhualh tū tze natalītaxtu lactze na ixlacatīn Dios. ³² ¿Tū ixpālacata? Ixpālacata xlaca'n talītaxtucu'tunli tze na ixlacatīn Dios ixpālacata tū xlaca'n ixtatlahua. Jāla chuntza'. Xlaca'n jā ixta'a'ka'ī'ni'cu'tun Jesucristo. Xmān ū'tza' tī tze makapūtaxtūnu'n. Hua'chi talī'a'kche'kxlalh a'ktin chihuix, ixpālacata Jesucristo hua'chi a'ktin chihuix tū lī'a'kche'kxlacan. ³³ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios:

Quit icui'lī nac Sión chā'tin tī hua'chi chihuix jā a'kche'kxlacan ē hua'chi chihuix jā pūtamakahuascan.
 Xlaca'n tī talipāhuan xla', jā chu tlakaj catitalipāhuanli.
 Ē chuntza' jā catitamāxana'ni'llh.

10

¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n cata'a'kapūtaxtulh quintā'israelitas. Ū'tza' iclīsqi'ni' Dios huā'mā'. ² Quit icca'tzī xlaca'n tamakapāxuīcu'tun Dios. Xlaca'n jā taca'tzī chī līmakapāxuīcan Dios. ³ Xlaca'n jā taca'tzī chī Dios cālīmāpānūni' ixcentaca'n tachi'xcuui't. Chuntza' ixlīmānca'n taputza xtum chī nacālīmāpānūni'can ixcentaca'n. Ē jā takexmatni' Dios. ⁴ Dios nacāmāpānūni' ixcentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo, ixpālacata Cristo xla' mākentaxtūkō'lh ixlīpō'ktu ixlīmāpa'ksīn Dios.

⁵ Ā'makapitzīn tamākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn ixpālacata chuntza' tapuhuan nacālīmāpānūni'can ixcentaca'n. Makāstza' Moisés līchihuīna'nli huā'mā'. Xla' huanli: Palh chā'tin mākentaxtūkō' ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn, xla' na'a'kapūtaxtu.

⁶ Masqui Moisés huanli chuntza', quina'n Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n ixpālacata a'ka'ī'ni'yāuj Cristo. Ū'tza' māsuyucan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' jā ixlacasqui'nca chā'tin na'a'n nac a'kapūn nalīmin Cristo. ⁷ Jā ixlacasqui'nca chā'tin na'a'n jā tahui'lāna'ncha' nīnī'n ē nalīmin Cristo, ixpālacata xla' lacastālancuana'nī'ttza'. ⁸ ¿Chī huan ixtachihuīn Dios?

Lacatzuna'j ka'lhī'ya' ixtachihuīn Dios, a'ntza' na minquilhni' ē na milīstacna'.

Ū'tza' huā'mā' tachihuīn ixlīcāna' tū icmāsu'yu. ⁹ Chuntza' palh huanāuj Jesús ū'tza' quiMāpa'ksīni'ca'n ē palh a'ka'ī'yāuj ixlīcāna' Dios mālacastālancuanīlh, chuntza' Dios naquincāmakapūtaxtūyān. ¹⁰ Palh a'ka'ī'yāuj Jesucristo makapūtaxtūnu'n ē palh cāhuanīyāuj ā'makapitzīn a'ka'ī'yāuj, chuntza' Dios quincāmakapūtaxtūyān.

¹¹ Chuntza' ixlīcāna'. Ixtachihuīn Dios huan:

Xlaca'n tī talipāhuan xla', jā chu tlakaj catitalipāhuanli ē jā catitamāxana'ni'llh.

¹² Lacxtim chī natalī'a'kapūtaxtu xlaca'n tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Dios xmān chā'tin. Xla' cālakalhu'man ixlīpō'ktuca'n tī tasqui'ni' Dios nacāmaktāya. ¹³ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixlīpō'ktuca'n tī natasqui'ni' Māpa'ksīni' nata'a'kapūtaxtukō'.

¹⁴ ¿Chī tzē nalīsqi'ni' Cristo palh jāna'j a'ka'ī'? ¿Ē chī nalī'a'ka'ī' palh jāna'j kexmata? ¿Ē chī līkexmata palh jā tī tī lītā'chihuīna'n? ¹⁵ Nūn chā'tin tzē na'a'nācha' namāsu'yu palh jā Dios namacā'nācha'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tze a'cxni' mīn chā'tin tī namāsu'yu xatze tachihuīn tū iyla' Dios.

¹⁶ Masqui cāmāsu'yuni'canī't xatze tachihuīn iyla' Jesucristo, ā'makapitzīn jā ta'a'ka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā Isaías huanīlh Dios:

QuiMāpa'ksīni', jā tī chā'tin a'ka'ī'cu'tun tū icmāsu'yu.

¹⁷ A'ka'ī'can xmān palh pūla kexmatcan ixtachihuīn Dios.

¹⁸ Quit iccākelhasqui'nīyān: ¿Ē ixlīcāna' israelitas jā takexmatnī't xatze tachihuīn? Ixlīcāna' takexmatnī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Calhāxcuahuālh taxtumā'lh ixtachihuīnca'n tī Dios cāmācā'nī't ixlīpō'ktu nac cā'quilhtamacuj.

¹⁹ Nā quit icuan: ¿Ē jā talakapasa huā'mā' israelitas? Moisés cāhuanīlh israelitas chī Dios ixmāsu'yunī't:

Na'iccāsīcua'lanātlahua tī jā israelitas.

Ū'tza' nacālīlakca'tzani'yā'tit hui'xina'n israelitas.

Na'iccālīmakasītzi'yān hui'xina'n ixpālacata tachi'xcuui't tī jā taca'tzī.

²⁰ Nā Isaías tzej huanli chī Dios huanli:

Xlaca'n chuhua'j taca'tzīlhtza' tī jā ixquintaputza.

Cāmāsu'yuni'ca xlaca'n quimpālacata xlaca'n tī jā ixtakelha'squi'nīni'n tū quimpālacata.

²¹ Dios huampāl̃h ixpāl̃acata israelitas:
Lakaliyān xa'iccāta'sani' tachi'xcuui't tī xalacxumpin ē jā ixquintakexmatni'cu'tun.

11

Makapitzin israelitas cāmakapūtaxtūcani'ttza'

¹ Hui'xina'n jā capuhua'ntit palh Dios cāl̃akmaka'nkō'nī't israelitas. Quit israelita. Abraham quimpap. Quit ixquilhtzucut Benjamín tī xala' makāstza' ixuanī't. ² Dios jā cāl̃akmaka'nī't ixtachi'xcuui't tī cāl̃acsac̃li makāstza'. Hui'xina'n ca'tziyā'tit tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Elías cāl̃īmālacsu'yulh israelitas a'cxni' ī'squi'ni'mā'lh Dios. ³ Xla' huanli:

QuiMāpa'ksīni' Dios, cām̃aknīkō'canī't ixl̃ipō'ktuca'n mina'kchihuīna'nī'n.

Cām̃amakahuasīkō'canī't ixl̃ipō'ktu altares.

Ā'xmān quit iclatlā'huan.

Nā quimaknīcu'tuncan quit.

⁴ Dios kelhtil̃h ē huanil̃h:

Ā'lakatojon mil chi'xcuui'n jā quintamakxtekni'.

Xlaca'n jā talaktaquilhpūtani't ídolo Baal.

⁵ Chuhua'j a'kspulamā'lh chu a'cx̃tim. Xmān makapitzin israelitas ta'a'ka'ī'nī't. Dios cāl̃acsac̃nī't ixpāl̃acata xla' lakalhu'manīni'n. ⁶ Dios cāl̃acsac̃li ē jā ixpāl̃acata tū ixtatlahuanī't. Dios cātlahuani'lh a'ktin talakalhu'mān. A'ktin talakalhu'mān jā hua'chi tatlaj. Dios ixcāl̃akalhu'manī't ē ū'tza' cāl̃il̃acsac̃li.

⁷ Israelitas ixtaputza chī nacāl̃īmāpānūni'can ixcuentaca'n. Jā lhūhua' xlaca'n tī Dios cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n. Xlaca'n ū'tunu'n tī Dios cāl̃acsac̃nī't. Ā'makapitzin ā'chulā' lacxumpin tataxtulh. ⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hua'chi Dios cāmāl̃htatīl̃h ixpāl̃acata xlaca'n jā takexmatcu'tun tū ixl̃icāna'.

Hua'chi jā tze ixlakastapunca'n ē ixa'ka'xko'lhca'n ixpāl̃acata jā takexmata tū cāhuanican ē tū talaktzī'n.

Nā chuntza' hasta chuhua'j.

⁹ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā David huanli:

Tū talipāhuan xlaca'n, ū'tza' nal̃itaxtu hua'chi a'ktin a'ksuj tū nacāpūchi'pacan.

Ē nal̃itaxtu hua'chi a'ktin chihuix tū natalī'a'kche'kxla.

Dios nacām̃akapātīnīn.

¹⁰ Natatalakatzi' ē chuntza' jā catitalacahuāna'lh.

Natapātīni'n hua'chi tī talē'n tzinca ixtacu'ca'ca'n.

Tī jā israelitas nā xlaca'n nā tzē nacām̃akapūtaxtūcan

¹¹ Iccāhuaniyān hui'xina'n Dios jā cāl̃akmaka'nī't israelitas pō'ktu quilhtamacuj. Israelitas jā ta'a'ka'ī'cu'tunli. Chuntza' Dios cām̃akapūtaxtūl̃h tī jā israelitas. Dios lacasqui'n palh israelitas natalakca'tzani' xlaca'n tī jā israelitas ixpāl̃acata xlaca'n ixtachi'xcuui'ttza' Dios. Chuntza' israelitas nā nata'a'ka'ī'cu'tun. ¹² A'cxni' israelitas jā takexmatni'cu'tunli Dios, chuntza' Dios cāsicua'lanātlahualh xlaca'n tī jā israelitas. A'cxni' israelitas natakexmatni'pala, Dios ā'chulā' nacāsicua'lanātlahua ixl̃ipō'ktuca'n tachi'xcuui't.

¹³ Chuhua'j na'iccāhuaniyān catūhuāl̃h hui'xina'n tī jā israelitas. Dios quimacamaxqui'nī't na'iccām̃asu'yuni'yān xatze tachihuīn. Quit ictlahuacu'tun tū quimacamaxqui'canī't. ¹⁴ Quit icl̃acasqui'n quintā'israelitas natalaktzī'n chī Dios cāsicua'lanātlahuamā'lh ā'makapitzin ē ū'tza' natalī'a'kapūtaxtucu'tun nā xlaca'n. ¹⁵ A'cxni' Dios cāl̃akmaka'lh israelitas, ixamigo cātlahualh tī jā israelitas. A'cxni' israelitas natatapa'ksīni'pala Dios, hua'chi xlaca'n natalacastāl̃ancuana'mpala. ¹⁶ Palh macsti'na'j tasquit tze ē chuntza' ixl̃ipō'ktu nā tze. Palh ixtankēxē'k a'ktin qui'huī' tze, nā ixpekenī'n tze. Nā chuntza' israelitas. Quinapapana'ca'n quina'n israelitas ixtatapa'ksīni' Dios, ē nā chuntza' ī'xū'nātā'natna'ca'n nā natatapa'ksīni' Dios.

¹⁷ Israelitas hua'chi ixpekenī'n a'ktin qui'huī'. Ixpekenī'n tū cācā'tayacanī't, xla'ca'n hua'chi israelitas tī cālākmaka'lh Dios. Hui'xina'n tī jā israelitas, hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n a'ktin qui'huī' tū a'cstun pu'n. Hua'chi cālāchā'mānūcanī't ixpekenī'n qui'huī' tū a'cstun pu'n jā cācā'tayacanī't. Ixpekenī'n tū cālāchā'mānūcanī't talīstaca ixtankēxē'k jā lāchā'mānūcanī't. Nā chuntza' hui'xina'n tī jā israelitas. Dios cāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n a'cxtim chī israelitas. ¹⁸ Hui'xina'n tī jā israelitas, jā ka'tla' calīmakca'tzītīt ixpekenī'n tū cācā'tayacanī't. ¿Ē jā ca'tzīyā'tit ixtankēxē'k qui'huī' ū'tza' tū makastaca ixpekenī'n? Ixpekenī'n tū cālāchā'mānūcanī't jāla makastaca ixtankēxē'k qui'huī'.

¹⁹ Jā tze palh nahuanā'tit hui'xina'n tī jā israelitas: “Dios ixlacasqui'n natapa'ksīni'yāuj xla'. Ū'tza' cālīlakmaka'lh israelitas.” Huā'mā' hua'chi ixcācā'tayani'kō'lh ixpekenī'n qui'huī', ixpālacata cālāchā'mānūcu'tunli ā'makapitzīn. ²⁰ Jā chuntza'. Xla'ca'n jā ta'a'ka'ī'lh ē ū'tza' cālīlakmaka'lh Dios. Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit ē ū'tza' Dios jā cālīlakmaka'nī'ta'n hui'xina'n. Ū'tza' jā ka'tla' calīmakca'tzītīt. Tzej calatā'kchokotit. ²¹ Dios cālākmaka'lh israelitas tī hua'chi ixpekenī'n tū ixa'nan xapūla. Dios nā tzē nacālākmaka'nān hui'xina'n tī hua'chi ixpekenī'n tū cālāchā'mānūcanī't. ²² Chuntza' tasu'yu Dios lakalhu'manīni'n ē nā nacāmakapātīnīn xla'ca'n tī tatlahua tū jā tze. Cāmakapātīnīnli israelitas tī jā ta'a'ka'ī'lh. Hui'xina'n cālākalhu'manān līhuan a'ka'ī'yā'tit. Palh makxtekā'tit na'a'ka'ī'yā'tit, Dios nacālākmaka'nān chuntza' hua'chi chā'tin chī'xcu' tī pekecā'yujū ixpeken qui'huī'. ²³ Israelitas, palh nata'a'ka'ī'cu'tun, Dios nacālaktzī'mpala chī ixtachi'xcu'huī't. Chuntza' hua'chi Dios cālāchā'mānūpala jā ixtayāna'ncha' xapūla. ²⁴ Jā jicslīhua' cālāchā'mānūpalacan ixpekenī'n tū ixcācā'tayacanī'ttza'. Ā'chulā' jicslīhua' cālāchā'mānūcan ixpekenī'n ā'makapitzīn qui'huī'. Israelitas, xla'ca'n hua'chi ixpekenī'n qui'huī' tū ixa'nan xapūla.

Israelitas nata'a'ka'ī'ni' Cristo

²⁵ Tā'timīn iclacasqui'n naca'tzīyā'tit tū jāna'j lakapascan. Chuntza' a'cxni' naca'tzīyā'tit huā'mā', jā ka'tla' nalīmakca'tzīyā'tit. Ū'tza' huā'mā' tū iccāhuanicu'tunān: Ā'makapitzīn israelitas lacxumpin ē jā takexmatni' Dios. Namin quilhtamacuj natatalakpalī. A'cxni' nata'a'ka'ī' lhūhua' tī jā israelitas, israelitas nata'a'ka'ī' nā xla'ca'n. ²⁶ Dios nacāmakapūtaxtūkō' ixlīpō'ktuca'n israelitas tī nata'a'ka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Makapūtaxtūnu' naminācha' nac Sión.

Nacāxapani' ixcuentaca'n israelitas, ī'xū'nātā'natna' Jacob.

²⁷ Quit na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n

ē chuntza' na'icmākentaxtū tū iccāhuanilh makāstza'.
Chuntza' huanli Dios.

²⁸ Israelitas jā ta'a'ka'ī'cu'tunli xatze tachihuīn ixla' Jesucristo, ē chuntza' talītaxtulh ixtā'lāquiclhaktzi' Dios. Xla'ca'n jā takexmatni'cu'tun Jesucristo, chuntza' cātamāca'tzīnīn hui'xina'n tī jā israelitas. Dios cāpāxquī'cus israelitas, ixpālacata makāstza' ixcālacsacnī't ī'xū'nāpapna'ca'n natalītaxtu ixtachi'xcu'huī't. ²⁹ Dios jā lakpalī ixtalacapāstacni'. Ixlīpō'ktuca'n tī cālacsacnī't xla' nacāsicua'lanātlahua. ³⁰ Israelitas jā ta'a'ka'ī'cu'tunli, ē chuntza' hui'xina'n cātamāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios. Masqui xapūla hui'xina'n jā a'ka'ī'tit, chuhua'j cālākalhu'manān Dios ē cāmakapūtaxtūnī'ta'n. ³¹ Chuntza' chī Dios cālākalhu'manān hui'xina'n, nā chuntza' nacālākalhu'man israelitas masqui chuhua'j jāna'j ta'a'ka'ī'. ³² Dios māsuyunī't ixlīpō'ktu tachi'xcu'huī't taka'lhī ixcuentaca'n. Dios ixcāmāsu'yuni'cu'tun chī cālākalhu'mankō' ixlīpō'ktuca'n.

³³ Dios tzej lacapāstaca ē ca'tzīkō' ixlīpō'ktu. Quina'n jāla ca'tzīyāuj chī ixtalacapāstacni' ē tū tlaha. ³⁴ Jā tī chā'tin ca'tzī chī lacpuhuan Dios. Jā tī chā'tin tzē namālācapāstaquī Dios.

³⁵ Palh namaxquī'yāuj Dios catūhuālh, jāla catihuanui Dios quincāmaklaclē'nān. ³⁶ Dios tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu. Pō'ktu ixla'. Camāka'tlī'ca Dios pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

12

Ixlacasqui'nca natamacamāstā'ni'yāuj Dios

¹ Tā'timīn, Dios quincālakahu'manī'ta'n. Ū'tza' iccālīsqi'ni'yān catamacamāstā'ni'tit Dios. Chuntza' hui'xina'n nalītaxtuyā'tit hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū hui'līcan nac pūmacamāstā'n, masqui xalakahuancus hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān tū līpāxuhua Dios. Chuntza' nalīmakapāxui'yā'tit Dios. ² Jā calatā'kchokotit chī talatlā'huan tī xalanī'n nac cā'quiltamacuj. Catamakxtekni'tit Dios nalakpalī mintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' tzē naca'tzīyā'tit tū Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit. Chuntza' tzē natlahua'yā'tit tū tze ē tū nalīpāxuhua Dios.

³ Dios lakalhu'manīni'n ē quimacamaxquī'lh na'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n. Ū'tza' tzē na'iccālīhuaniyān huā'mā'. Jā ka'tla' tilīmakca'tzīyā'tit. Calacapāstactit hui'xina'n, chī Dios cāmaktāyayān na'a'ka'ī'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ⁴ Quimacni'ca'n lhūhua' lātāstuca masqui a'ktin macni'. Chā'tunu' xlaca'n xtum ixtascujūtca'n. ⁵ Nā chuntza' quina'n tī a'ka'ī'ni'yāuj Cristo. Quina'n quilhūhua'ca'n ē quilpō'ktuca'n chu chā'tin lītaxtuyāuj chī Cristo. Ixlacasqui'nca chā'tunu' quina'n nalāmaktāyayāuj.

⁶ Chā'tunu' chī quina'n ka'lhīyauj quintascujūtca'n chuntza' chī Dios quincāmaxquī'nī'ta'n chā'tunu'. Xlaca'n tī ixa'kchihuīna'nī'n Dios, catamāsu'yulh xmān tū Dios cāhuanī. ⁷ Tī tamaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī', tzej catatlahualh. Tī tamāsu'yuni' ā'makapitzīn nā tzej catamāsu'yulh. ⁸ Tī tahuanilē'n ā'makapitzīn nā tzej catatlahualh. Tī tamāstā' tumīn, jā catatampi'lhīni'lh. Tī xanapuxcu'nu' tā'timīn, catamākentaxtūlh tū cāmamacamaxquī'canī't. Tī tamaktāya ā'makapitzīn tī talīpuhuan catatlahualh nac cā'tapāxuhuān.

Ixlacasqui'nca līlacatejtin natalatā'kchoko tī ta'a'ka'ī'

⁹ Milīpō'ktuca'n hui'xina'n tzej cacāpāxquī'tit ā'makapitzīn. Camāpānū'tit tū jā tze. Catlahua'tit tū tze. ¹⁰ Calāpāxquī'tit ixpālacata hui'xina'n lītā'timīn. Cacālakachi'xcuhuī'tit ā'makapitzīn ē jā cala'tit hua'chi xlaca'n tī xmān talacasqui'n nacālakachi'xcuhuī'can.

¹¹ Tzej cascujtit ē jā tilhquititni'nā'tit. Catā'scujtit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac cā'tapāxuhuān.

¹² Capāxua'tit ixpālacata ca'tzīyā'tit Dios nacāsīcua'lanātlahuayān. Capātīni'ntit masqui nacā'a'kspulayān tū jā tze. Jā timakxtekā'tit na'orarlayā'tit.

¹³ Palh tā'timīn cāspuṭni' catūhuālh, cacāmaktāya'tit. Cacāmānū'tit na minchicca'n tī taminācha' makat.

¹⁴ Casqui'ni'tit Dios nacāsīcua'lanātlahua xlaca'n tī cātaputzastālani'yān. Jā tisqui'nā'tit tū nacā'a'kspula xlaca'n tū jā tze.

¹⁵ Cacātā'pāxuhua'tit xlaca'n tī tapāxuhua. Cacātā'calhua'ntit tī tacalhuan.

¹⁶ Chu a'ktin talacapāstacni' naka'lhī'yā'tit. Jā ka'tla' timakca'tzīyā'tit. Capāxquī'tit tī catīhuālh tachi'xcuhuī't. Jā tipuhua'nā'tit palh hui'xina'n ca'tzīyā'tit ā'chulā'.

¹⁷ Palh chā'tin nacātlahuani'yān tū jā tze, hui'xina'n jā titlahua'ni'yā'tit tū jā tze. Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit tū tze na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. ¹⁸ Tzej nalīputzayā'tit chī amigos nacālītā'la'yā'tit ā'makapitzīn. ¹⁹ Tā'timīn, jā ticātlahuani'yā'tit tū jā tze palh chuntza' hui'xina'n cātatlahuani'yān tū jā tze. Namakxtekā'tit xmān Dios nacāmakapātīnīn xlaca'n. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xmān quit tzē na'iccāmākapātīnīn tī tatlahua tū jā tze.

Naquintaxokonuni' quit, huanli quiMāpa'ksīni'ca'n Dios.

²⁰ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh mintā'lāquichlaktzi' tzi'ncsa, catā'huā'ya'.

Palh kelhputī, cama'xqui' xcān.

Chuntza' xla' nalīmāxana'n.

21 Jā titamakxtekā'tit nacāskāhuī'yān tū jā tze. Catlahua'tit xmān tū tze ē chuntza' nalīskāhuī'yā'tit tū jā tze.

13

1 Ixlacasqui'nca milīpō'ktuca'n nacākexpa'tni'yā'tit māpa'ksīni'nī'n na mincā'lacchicni'ca'n. Dios cāhui'līnī't natamāpa'ksīni'n xluca'n. Palh jā cahuālh Dios ixcāmaxquī'lh līmāpa'ksīn, xluca'n jāla ixtamāpa'ksīni'lh. 2 Tī tatā'lāhuani māpa'ksīni'nī'n, xluca'n chuntza' tatā'lāhuani Dios. Xluca'n nataxokonuni' Dios. 3 Tī tatlahua tū tze, xluca'n jā catitajicua'ni'lh māpa'ksīni'nī'n. Xmān xluca'n tī tatlahua tū jā tze, xluca'n tajicua'ni' māpa'ksīni'nī'n. Palh hui'xina'n jā cājicua'ni'cu'tunā'tit māpa'ksīni'nī'n, līl catejtin nalatā'kchokoyā'tit ē chuntza' nacātalīlaktzī'nān hui'xina'n lactze. 4 Māpa'ksīni'nī'n taka'lhī līmāpa'ksīn ixpālacata Dios cāmaxquī'nī't nacāmaktāyayān hui'xina'n. Palh hui'xina'n tlahua'yā'tit tū jā tze, nacājicua'ni'yā'tit ixpālacata xluca'n tze nacātamakapātīnīnān. Dios cāmaxquī'nī't līmāpa'ksīn natamakapātīnīn xluca'n tī tatlahua tū jā tze. 5 Ū'tza' lītalacasqui'n nacākexpa'tni'yā'tit māpa'ksīni'nī'n. Jā xmān ixpālacata xluca'n nacātamakapātīnīnān. Ixlacasqui'nca nacākexpa'tni'yā'tit ixpālacata ca'tzīyā'tit chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit. 6 Nā ixlacasqui'nca naxokoyā'tit impuestos. Māpa'ksīni'nī'n tī tamākentaxtū ixtascujūtca'n, xluca'n chuntza' tatlahua tū Dios lacasqui'n.

7 Chuntza' caxokotit ixlīpō'ktu tū laclīpinā'tit. Caxokonuntit tū cātasqui'ni'yān. Cacākexpa'tni'tit ē cacālakachi'xcu'huī'tit tī tamāpa'ksīni'n. 8 Palh cālaclīpini'yā'tit ā'makapitzīn, cacāxokonuni'tit. Calāpāxquī'tit. Tī tapāxquī' ā'makapitzīn, chuntza' talīmākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios. 9 Ixlīmāpa'ksīn Dios chuntza' huan:

Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxquī'n.

Jā timaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilīchihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.

Jā tilakca'tzana' tū ixla' ā'chā'tin.

Hui'lh ā'a'ktin līmāpa'ksīn tū huan:

Chuntza' chī minā'cstu pāxquī'ca'na', nā chuntza' cacāpāxquī' ā'makapitzīn.

Chā'tin tī tlahua huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' mākentaxtū pō'ktu huā'mā' līmāpa'ksīn ē nā ā'makapitzīn līmāpa'ksīn tū a'nan. 10 Palh chā'tin chī'xcu' pāxquī' ā'chā'tin, chuntza' jāla tlahuani' tū jā tze. Chuntza' tī tapāxquī' ā'makapitzīn, chuntza' talīmākentaxtūkō' ixlīmāpa'ksīn Dios.

11 Ixlīpō'ktu huā'mā' natlahua'yā'tit ixpālacata ca'tzīyā'tit chuhua'j ā'chulā' ixlacasqui'nca nakexpa'tni'yā'tit Dios. Skalalh natahui'la'yā'tit ixpālacata namin quīlhtamacuj a'cxni' Cristo naquīncālē'nān nac a'kapūn. Tzamā' quīlhtamacuj jātza' makās chī puhuanī'ta'uj xapūla. 12 Palaj namin quīlhtamacuj a'cxni' nalaka'nāuj Dios nac a'kapūn. Hua'chī xkakamā'ltza'. Ū'tza' calīmaktēkui natlahuayāuj tū jā tze. Jā catlahuāuj chī tatlahua tī xalanī'n nac cā'pucsua'. Catlahuāuj tū tze chuntza' chī tī xalanī'n nac cā'xkaka. 13 Tzej nalatā'kchokoyāuj chī talacasqui'n. Jā tū natlahuayāuj tū nalīmāxana'nāuj palh naquīncālaktzī'nān. Jā ticālīpāxuhuyāuj tī tatlahua tū jā tze. Jā tika'chīyāuj. Jā tika'lhīyāuj quīntā'lāpāxquī'nca'n. Jā titlahuayāuj tū jā tze. Jā tilālīsītzī'ni'yāuj. Jā tilakca'tzana'nāuj. 14 Calīlatā'kchokotit chī quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā catlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze.

14

Jā tze nacālīchihuīna'nāuj ā'makapitzīn tā'timīn

1 Masqui makapitzīn jāna'j tzej ta'a'ka'ī' ixpālacata jāna'j tū taca'tzī, līpāxuhua cacāmamakaktīni'ntit. Jā ticātā'lāhuani'yā'tit xluca'n ixpālacata tū jāna'j tū taca'tzī.

2 Ā'makapitzīn tapuhuan tze natahua' ixlīpō'ktu tū a'nan. Ā'makapitzīn tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī',

xlaca'n tapuhuan jā tze hua'can quinīt. ³ Hui'xina'n tī hua'yā'tit ixlīpō'ktu tū a'nan, jā cālākmaka'ntit tī jā tahua' quinīt. Hui'xina'n tī jā hua'yā'tit quinīt, jā ticālīchiuīna'nā'tit xlaca'n tī tahua' quinīt. Dios cāmaktīni'nān milīpō'ktuca'n. ⁴ Jā quincuentaca'n chī scuja ixtasācua' ā'chā'tin chī'xcu'. Xmān tī māpa'ksī tze nahuan chī scuja ixtasācua' palh tze o palh jā tze. Nā chuntza' tī tatapa'ksīni' Dios, xmān Dios ca'tzī chī talīlatlā'huan. Dios cāmaktāya, ē chuntza' xlaca'n jā catitatomakahuasli.

⁵ Ā'makapitzīn tā'timīn talakachi'xcuhuī' a'ktin quilhtamacuj. Ā'makapitzīn tapuhuan ixlīpō'ktu quilhtamacuj chu a'ktin. Calacapāstactit chā'tunu' hui'xina'n tū xatze ē ū'tza' catlahua'tit. ⁶ Tī talakachi'xcuhuī' a'ktin quilhtamacuj, xlaca'n ū'tza' talīlakachi'xcuhuī'cu'tun Dios. Nā tī tahua' quinīt, xlaca'n ū'tza' talīlakachi'xcuhuī'cu'tun Dios ixpālacata tamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata lihua't. Tī jā tahua' quinīt, nā xlaca'n chuntza' talakachi'xcuhuī'cu'tun Dios, ē nā tamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios.

⁷ Lihuan hui'lāna'uj nac cā'quilhtamacuj, jā tlahuayāuj xmān tū quina'n puhuanāuj. Jā nīyāuj a'cxni' quina'n nīcu'tunāuj. ⁸ Lihuan hui'lāna'uj, tlahuayāuj ixtalacasqui'nīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Nīyāuj chuntza' a'cxni' ixtalacasqui'nīn. Masqui lakahuan-cus quina'n ē masqui xanīntza', tapa'ksīni'yāuj Cristo. ⁹ Cristo nīlh ē nā lacastālancuana'nli. Chuntza' tze nacāmāpa'ksī xlaca'n tī xalakahuancus ē nā tī tanīnī'ttza'.

¹⁰ Chuntza' jā tze palh chā'tin nacālīchiuīna'n ā'makapitzīn tā'timīn. Jā tze palh chā'tin nacālākmaka'n ā'makapitzīn tā'timīn. Quilīpō'ktuca'n nachā'nāuj na ixlacatīn Cristo ē xla' ū'tza' tī naquincāputzāna'nīyān. ¹¹ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

QuiMāpa'ksīni'ca'n huan: Ixlīcāna' tū icuan.

Ixlīpō'ktuca'n naquintatatzokostani'kō'.

Ē naquintahuani quit Dios.

¹² Chuntza' quilīpō'ktuca'n nakelhtīyāuj Dios tū tlahuanī'ta'uj.

Jā tze namāmakahuasīyāuj ā'chā'tin quintā'tinca'n

¹³ Chuntza' jātza' calālē'ksa'ntit. Xatze calīhui'lī'tit jā natlahua'yā'tit tū nalītamakahuasa ā'chā'tin. ¹⁴ Quit ictapa'ksīni' Māpa'ksīni' Jesús, ē quit tzej icca'tzī ixlīpō'ktu lihua't pō'ktu tze. Masqui chuntza' icpuhuan, quit icuan ā'chā'tin tlahua tū jā tze palh hua' quinīt, masqui lacpuhuan jā tze na ixlacatīn Dios. ¹⁵ Hui'xina'n jā cahua'tit quinīt palh ū'tza' nalīmāmakchuyī'yā'tit chā'tin quintā'tinca'n, ixpālacata xla' napuhuan jā tze tū tlahua'yā'tit. Palh pāxquī'yā'tit quintā'tinca'n, xatze jā natlahua'yā'tit tū xla' napuhuan jā tze. Cristo nīlh ixpālacata, ē jā xmān mimpālacataca'n. Ū'tza' jā tilīhua'yā'tit hui'xina'n tū nalītalakspi'ta ā'chā'tin na ixtej Dios. ¹⁶ Masqui hui'xina'n ca'tzīyā'tit pō'ktu tze tū tlahua'yā'tit, jā catlahua'tit tū ā'makapitzīn tahuan jā tze. ¹⁷ Quina'n tapa'ksīni'yāuj Dios, jā ā'chulā' lacapāstacāuj tū hua'can. Tū ā'chulā' talacasqui'n ū'tza' huā'mā': Līlācatejtin nalatā'kchokoyāuj ē tze nalatahui'layāuj ē naka'lhīyāuj tapāxuhuān ixpālacata Espīritu Santo quincātā'lahui'lān. ¹⁸ Tī chuntza' takexmatni' Cristo, chuntza' talīmakapāxui Dios ē nahuancan tzej talatlā'huan.

¹⁹ Lacatancs natahui'layāuj. Nalāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nakexmatni'yāuj Dios. ²⁰ Jā nalactlahua'yā'tit tū Dios tlahualh. Palhāsā' chuntza' tlahua'yā'tit a'cxni' hua'yā'tit tū tahuan ā'makapitzīn jā tze. Ixlīpō'ktu lihua't tze na ixlacatīn Dios. Tze nahua'yāuj ixlīpō'ktu. Jāla xmān nahua'yāuj tū nalīmāmakahuasīyāuj chā'tin quintā'tinca'n. ²¹ Xatze jā nahua'yāuj quinīt ē jā nahua'yāuj vino, ē jā natlahuayāuj tū nalīmāmakahuasīyāuj chā'tin quintā'tinca'n. ²² Palh chā'tin chī hui'xina'n lacpuhuan palh tze na ixlacatīn Dios nahua' ixlīpō'ktu tū a'nan, xla' tze'k caca'tzīlh. Līpāxuhua tahui'lāna'lh tī taca'tzī tzej talatlā'huan chuntza' chī Dios lacasqui'n. ²³ Tī tahua' quinīt, masqui tapuhuan jā tze hua'can, ē chuntza' xlaca'n tatlahua tū jā tze. Palh chā'tin chī'xcu' tlahua tū xla' lacpuhuan jā tze na ixlacatīn Dios, chuntza' tlahua tū jā tze.

15

Ixlacasqui'nca natlahuayāuj tū natalīpāxuhua ā'makapitzīn tā'timīn

¹ Quina'n tī tzejtza' a'ka'ī'yāuj, nacāmaktāyayāuj tā'timīn tī jāna'j taca'tzīkō'. Jā xmān napuhuanāuj tū quina'n lacasqui'nāuj. ² Quina'n natlahuayāuj tū natalīpāxuhua ā'makapitzīn quintā'timīnca'n ē chuntza' nacāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nata'a'ka'ī'. ³ Nūn Cristo jā ixtlahua xmān tū ixlacasqui'n. Ū'tza' līpātīni'lh. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanica Dios:

Tī talakmaka'nān hui'x, nā quit quintalakmaka'n.

⁴ Ixlīpō'ktu tū tzo'kca makāstza' na ixtachihuīn Dios, quincāmāsu'yuni'yān tū Dios lacasqui'n naca'tzīyāuj. Ixtachihuīn Dios quincāmāko'xamāka'tlī'yān. Quincāmaktāyayān natāyani'yāuj tū quincā'a'kspulayān. Quincāmāca'tzīnīyān na'a'nāuj nac a'kapūn. ⁵ Dios ū'tza' tī quincāmāko'xamāka'tlī'yān ē quincāmaktāyayān natāyani'yāuj. Dios cacāmaktāyan hui'xina'n a'ktin nala mintalacapāstacni'ca'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo Jesús. ⁶ Chuntza' milīpō'ktuca'n tzē kēxtim namakapāxui'yā'tit Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Xatze tachihuīn cāmāca'tzīnīca tī jā israelitas

⁷ Hui'xina'n calālaktzī'ntit hua'chī lītā'timīn ixpālacata tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Chuntza' nalakachi'xcuui'can Dios. ⁸ Jesucristo a'cxni' milh nac cā'quilhtamacuj, ixcāmāsu'yuni' israelitas Dios mākentaxtū tū huan. Chuntza' māsu'yulh Cristo, ixpālacata xla' mākentaxtūlh tū Dios ixcāhuaninī't makāstza' quinapapana'ca'n. Chuntza' lītasu'yu Dios mākentaxtū tū huan. ⁹ Nā Cristo ixlacasqui'n natatapa'ksīni' Dios nā xlaca'n tī jā israelitas ē nā xlaca'n natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanica Dios:

Quit na'icmāka'tlī'yān na ixpu'nanca'n tī jā israelitas.

Na'icpixtlī' chī milīka'tla'.

¹⁰ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Cacātā'pāxua'tit ixtachi'xcuui't Dios, hui'xina'n tī jā israelitas.

¹¹ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Camāka'tlī'tit Māpa'ksīni' milīpō'ktuca'n tī jā israelitas.

Catamāka'tlī'lh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't.

¹² Nā tatzo'kni' jā Isaías huan:

Namin chā'tin ī'xū'nātā'nat Isaí.

Xla' nacāmāpa'ksī tī jā israelitas.

Xlaca'n nata'a'ka'ī' chī nacāmākapūtaxtū.

¹³ Dios ū'tza' tī quincāmāca'tzīnīyān xla' naquincāmākapūtaxtūyān. Hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios. Dios ā'chulā' cacāmāxqui'n tapāxuhuān ē tzej calatapā'tit. Espiritu Santo cacāmāca'tzīnīn chī Dios namākentaxtū tū huanī't.

¹⁴ Quit tzej iccā'tzī, tā'timīn, hui'xina'n tzej līhui'lā'na'ntit na ixlacatīn Dios ē tzejtza' ca'tzīyā'tit ixtachihuīn Dios. Nā tzē nalāmāsu'yuni'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ¹⁵ Xmān xa'iccāmāpāstaquīcu'tunān hui'xina'n tū ictzo'knī't. Dios quimacamaxqui'lh huā'mā' tascujūt. Ū'tza' quit jā iclījicua'n na'iccāto'knuni'yān tū lacatejtīn. ¹⁶ Dios quilacsacī na'ictā'scuja Jesucristo. Quimacamaxqui'lh na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas xatze tachihuīn. Ā'makapitzīn ta'a'ka'ī'nī't. Espiritu Santo cālīmāxtulh ixtachi'xcuui't Dios. Xlaca'n hua'chī a'ktin talakalhu'mān tū icmaxqui' Dios. Dios chuntza' līpāxuhua.

¹⁷ Quit icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Cristo Jesús, ixpālacata quimaktāyanī't ē na'icmākentaxtū tū Dios quimacamaxqui'lh. ¹⁸ Quit na'iccāhuanīyān xmān tū Cristo quimaktāyalh na'ictlahua. Quit iccāmāsu'yuni'lh tī jā israelitas. Chuhua'j xlaca'n tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁹ Ixlītlī'huī'qui Espiritu Santo ixlītlahuacan lī'a'cnīn. Chuhua'j icmākentaxtūnī't tū Dios quimacamaxqui'lh. Iccāmāsu'yuni'nī't xalanī'n nac Jerusalén xatze tachihuīn ixpālacata Cristo. Calhāxcuuhālh icmāsu'yuni't hasta nac Ilírico. ²⁰ Quit xa'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jāna'j ixtaca'tzī tū ixla' Cristo. Chuntza' xa'ictlahua

quit ixpālacata xa'icmāsu'yucu'tun jā jāna'j ixmāsu'yucan. ²¹ Chuntza' ictlahuamā'lh chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Tī jāna'j cāmāsu'yuni'can chī xla', nataca'tzī xlaca'n. Tī jāna'j takexmata, natakexmata xlaca'n.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

²² Quit xa'icmāsu'yutlā'huan, ē ū'tza' jāla xa'iccālīlaka'nāchā'n, masqui maklhūhua' xa'ica'ncu'tunācha'. ²³ Chuhua'j na'ica'nācha'. Jātza' la jā icmāsu'yu huā'tzā', ē lhūhua'tza' cā'ta xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. ²⁴ A'cxni' quit na'ica'n nac España na'iccātēlaktzī'nān hui'xina'n. Quit icka'lhī tapāxuhuān iccātā'chihuīna'ncu'tunān macstī'na'j. Iclacasqui'n naquilāmaktāyayāuj ē chuntza' tzē na'ica'mpalacha'. ²⁵ Pūla na'ica'n nac Jerusalén. Na'iccālē'ni' macstī'na'j tumīn tā'timīn xalanī'n a'ntza'. ²⁶ Tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ē nac Acaya, xlaca'n tamāstā'nī't tumīn, ē tamacā'ni'cu'tun tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén tī lacpobres. ²⁷ Huā'mā' ū'tza' tū tatlahuacu'tunli xlaca'n xalanī'n nac Macedonia ē nac Acaya. Chuntza' tī jā israelitas tamaktāyacu'tun tī israelitas. Chuntza' tze ixpālacata israelitas tamāca'tzīnī'nī't chī natalī'a'kapūtaxtu. Chuhua'j, tī jā israelitas tzē natamaxqui' tū taka'lhī. ²⁸ Quit, a'cxni' na'icmāstā' huā'mā' tumīn, quit na'ica'n nac España ē na'iccātēlaktzī'nān hui'xina'n. ²⁹ A'cxni' na'iccālakchā'nān quit icca'tzī Cristo nacāsicua'llanātlahuayān ixpālacata tū Cristo quimacamaxqui' na'iccāhuaniyān.

³⁰ Chuhua'j tā'timīn, hui'xina'n nā tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ē Espiritu Santo quincāmaktāyayān nalāpāxqui'yāuj. Chuhua'j iccāsqui'ni'yān naquilāmaktāyayāuj nac oración. ³¹ Casqui'ni'tit Dios caquimaktaka'lhī ē jā tū naquintatlahuani' xalanī'n nac Judea tī jā ta'a'ka'ī'. Nā casqui'ni'tit Dios caquintamaktīlh tumīn tū na'iccālē'ni' tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén. ³² Chuntza', palh Dios lacasqui'n, quit na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. Chuntza' quit na'iclipāxuhua. Chuntza' nalālīmāko'xamāka'tlī'yāuj. ³³ Chuhua'j Dios cacātā'tahui'lan milipō'ktuca'n. Xla' ū'tza' tī quincāmaxqui'yān tze latamat. Amén.

16

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n quintā'tinca'n Febe. Huā'mā' puscāt cātā'scuja xlaca'n tī tatapa'ksīni' Cristo nac Cencrea. ² A'cxni' xla' nacālakchā'nān, calaktzī'ntit chī mintā'tinca'n. Chuntza' ixlītlahuatca'n tī ta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios. Calīmaktāya'tit tū xla' namaclacasqui'n. Xla' lhūhua' tī cāmaktāyanī't. Nā quit quimaktāyanī't.

³ Casaludarlī'tit Priscila ē Aquila. Xlaca'n tamāsu'yu chī Cristo Jesús, chuntza' chī quit. ⁴ Xlaca'n cā'a'kspulalh tū lijicua' a'cxni' quintamaktāyalh. Ū'tza' iccālīmaxqui' tapāxcatca'tzīn. Nā tamāstā' tapāxcatca'tzīn ixlipō'ktuca'n tī jā israelitas tī tatapa'ksīni' Cristo. ⁵ Nā iccāmacā'ni' saludos tā'timīn tī tatakēstoka na ixchicca'n Priscila ē Aquila. Nā icmacā'ni' saludos Epeneto. Xla' quinamigo ē icpāxqui'. Xla' ū'tza' tī xapūla a'ka'ī'ni'lh Cristo nac Acaya. ⁶ Nā icmacā'ni' saludos María. Xla' scujnī't mimpālacataca'n. ⁷ Nā iccāmacā'ni' saludos quintā'israelitas tī Andrónico ē Junias. Ū'tunu'n xa'iccātā'chī'nī't. Apóstoles nā talakachi'xcuhui' xlaca'n. Nā xlaca'n ixta'a'ka'ī'ni'nī'ttza' Cristo xapūla a'cxni' quit jāna'j xa'ica'ka'ī'.

⁸ Nā icmacā'ni' saludos Amplias. Icpāxqui' ixpālacata xla' nā a'ka'ī'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. ⁹ Nā icmacā'ni' saludos Urbano tī quincāmaktāyayān quina'n tī tā'scujāuj Cristo. Nā icmacā'ni' saludos Estaquis tī icpāxqui'. ¹⁰ Nā icmacā'ni' saludos Apeles. Tasu'yu xla' tzej a'ka'ī'ni' Cristo. Nā iccāmacā'ni' saludos tī tahui'lāna'ncha' nā ixchic Aristóbulo. ¹¹ Nā icmacā'ni' saludos quintā'israelita Herodión ē nā xalanī'n na ixchic Narciso tī ta'a'ka'ī'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹² Nā iccāmacā'ni' saludos Trifena ē Trifosa. Xlaca'n tatā'scuja quiMāpa'ksīni'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos Pérsida tī pāxqui'can. Huā'mā' puscāt tā'scujnī't quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹³ Nā icmacā'ni' saludos Rufo. Tasu'yu xla' tzej a'ka'ī'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos ixtzī' Rufo, tī hua'chī quintzī' icca'tzīnī'. ¹⁴ Nā

iccāmacā'ni' saludos Asíncrito ē Flegonte ē Hermas ē Patrobas ē Hermes ē nā tā'timīn tī tatā'hui'lāna'ncha'. ¹⁵ Nā iccāmacā'ni' saludos Filólogo ē Julia ē Nereo ē nā ixtā'tin xapuscāt ē Olimpās ē ixlipō'ktuca'n ixtachi'xcuui't Dios tī tatā'hui'lāna'ncha'.

¹⁶ Calāsalarlī'tit ixpālacata lāpāxquī'yā'tit. Xalanī'n calhāxcuuhālh tī ta'a'ka'ī', xlaça'n cātamacā'ni'yān saludos.

¹⁷ Tā'timīn, iccāsqi'ni'yān hui'xina'n naca'tzīyā'tit tī tataxtumlī ē chuhua'j tamāsu'yu tū jā tze ē jā chuntza' chī cātamāsu'yuni'nī'ta'n xapūla. Cacātapekpānūni'tit xlaça'n. ¹⁸ Xlaça'n jā tatā'scujmā'nalh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tatlahua xmān tū xlaça'n talacasqui'n. Tasu'yu hua'chi tze tū tahuan ē hua'chi tzēhuanī't ixtachiuhīnca'n. Xmān ta'a'kskāhuī' tī ta'a'ka'ī' tū cāhuanican. ¹⁹ Calhāxcuuhālh ca'tzīcantza' chī hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit xatze tachi-huīn ixtla' Cristo. Huā'mā' iclīpāxuhua. Quit iclacasqui'n hui'xina'n tzejtza' naca'tzīyā'tit chī natlahua'yā'tit tū tze. Iclacasqui'n jā tipuhua'nā'tit natlahua'yā'tit tū jā tze. ²⁰ Dios tī quincāmaxquī'yān tze latamat. Dios palaj naskāhuī' skāhuī'ni' chī cāscujni'cu'tunān hui'xina'n. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n.

²¹ Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Timoteo tī quintā'scuja, ē nā quintā'israelitas Lucio ē Jasón ē Sosípater.

²² Quit, Tercio, quimātzo'knīca huā'mā' carta. Iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit chī quit.

²³ Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Gayo. Quit Pablo icmaklahuī' na ixchic. Nā ā'tzā' tatakēstoka tī ta'a'ka'ī'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos Erasto tī tesorero huā'mā' cā'lacchicni'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos quintā'tinca'n Cuarto.

²⁴ Cacāsicua'lanātlahuachā'n milīpō'ktuca'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Pablo ixmāka'tlī' Dios

²⁵ Chuhua'j camāka'tlī'uj Dios. Xla' tzē cāmaktāyayān tzej na'a'ka'ī'yā'tit chī xatze tachiuhīn tū icmāsu'yu, ē tū ixtla' Jesucristo. Xatze tachiuhīn, xapūla jā tī chā'tin ixca'tzī. Chuhua'j Dios quincāmāca'tzīnīnī'ta'n. ²⁶ Chuhua'j māsuyucan. Nā chuntza' māsuyucan nā ixtachiuhīn Dios jā huanican profetas. Dios līmāpa'ksīni'lh nacāmāca'tzīnīkō'can ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't ixpālacata Dios lacasqui'n nata'a'ka'ī'ni' ē natakexmatni' Dios. Dios ū'tza' tī huī'lh pō'ktu quilhtamacuj.

²⁷ Xmān Dios ca'tzīkō' ixlīpō'ktu. Calakachi'xcuui'ca Dios pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Jesucristo. Amén.

1 Corintios

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Corinto tī ixta'a'ka'ī'ni' Cristo

¹ Quit Pablo, ē quilacsacnī't Jesucristo ixapóstol na'icuan chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Ictzo'knumā'lh ē nā quintā'tinca'n Sóstenes nā xla' hui'lh huā'tzā'. ² Huā'mā' carta iccāmacā'ni'yāchān milipō'ktuca'n tī a'ka'ī'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios ē xalanī'n nac Corinto. Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī cāsicua'lanātlahuanī'ta'n Cristo Jesús. Xla' cālacsacnī'ta'n ē ixla' Dios huanī'ta'ntittza' ē ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' xala' calhāhuālh nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n talaktaquilhpūta Dios ē ixlakaliyān tasqui'ni' cacāmaktāyalh chī hui'xina'n nā squi'ni'yā'tit. ³ Dios quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacālakalhu'mani'. Tzej calatapā'tit.

Pablo māstā'lh tapāxcatca'tzīn ixpālacata Cristo cāsicua'lanātlahualh

⁴ Pō'ktu quilhtamacuj icmaxquī' tapāxcatca'tzīn quinDios mimpālacataca'n. Dios cāmaxquī'nī'ta'n talakalhu'mān ē ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān cāmaxquī'n ixpālacata tapa'ksīni'ya'tit Cristo Jesús. ⁵ Hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ē ū'tza' Dios lhūhua' cālīmāscā'ti'yān. Chuntza' tzej kexpatā'tit ē chuntza' nacālīmāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzīn. ⁶ Ixlipō'ktu huā'mā' Dios cātlahuani'n ixpālacata cuenta tlhua'tit ē a'ka'ī'tit tū iccāmāsu'yuni'n tū ixla' Cristo. ⁷ Nā chuntza' hui'xina'n jā tū cāmakasputān chī Dios quincāsicua'lanātlahuayān lihuan ka'lhī'pā'na'ntit quilhtamacuj tū napūmin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁸ Nā xla' nacāmaktāyayān hasta a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj ē chuntza' jā tū na'a'nan tū nacātālīmālacsu'yuyān a'cxni' nacāputzāna'nī Jesucristo. ⁹ Dios pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū mālacnū ē xla' cālacsacnī'ta'n ē chuntza' chā'tin nalītaxtuyā'tit Jesucristo, ī'Ska'ta' Dios, tī quiMāpa'ksīni'ca'n.

Tī ixta'a'ka'ī' tatalacpitzilh

¹⁰ Tā'timīn, iccāsqi'ni'yān ixpālacata ixlītlī'hui'qui Jesucristo ē iccāsqi'ni'yān talakalhu'mān milacxtimca'n nahua'nā'tit ē jā titalacpitziyā'tit. Caka'lhī'tit a'ktin mintalacapāstacni'ca'n milipō'ktuca'n ē a'ktin mintapuhuātca'n. ¹¹ Tachilh huā'tzā' tī xalanī'n na ixchic Cloé. Xlaca'n quintamāca'tzīnīlh hui'xina'n lāquilhni'yā'tit. ¹² Ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n jā lacxtim hua'nā'tit. Makapitzīn tahuān: “Quit icstālani' Pablo.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Apolos.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Pedro.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Cristo.” ¹³ ¿Ē tapāpitzinī't Cristo? ¿Ē quit icnīlh nac cruz mimpālacataca'n? ¿Ē quit iccāmā'kpaxīn naquilālīstālani'yāuj? ¹⁴ Icmāxquī' tapāxcatca'tzīn Dios jā iccāmā'kpaxīl nūn chā'tin tī hui'xina'n, xmān Crispo ē Gayo. ¹⁵ Chuntza' jā tī chā'tin tzē nahuan quit iccāmā'kpaxīl naquintastālani'lh. ¹⁶ Nā iccāmā'kpaxīl xalanī'n na ixchic Estéfanos. Jā icca'tzī palh icmā'kpaxīnī't ā'chā'tin. ¹⁷ Cristo jā quimacaminī't na'icmā'kpaxīnī'n. Quimacamilh na'iclīmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Jā iclīmāsu'yu xalaka'tla' tachihuīn. Palh chuntza' xa'ictlahualh, xa'iclakmakal'lh Cristo tī pātīni'lh nac cruz.

Cristo lītasu'yu ixlītlī'hui'qui Dios

¹⁸ Tī ta'a'mā'nālh nac pūpātīn ixpālacata jā ta'a'ka'ī'ni' Dios, xlaca'n tapuhuan jā ixlacasqui'nca namāsu'yucan Cristo nīlh nac cruz. Quina'n tī Cristo quincāmakapūtaxtūnī'ta'ntza' puhuanāuj tū māsuyucan chī līnīlh Cristo nac cruz, ū'tza' ixlītlī'hui'qui Dios. ¹⁹ Chuntza' tatzo'knī' na ixtachihuīn Dios: Na'icmālakspūtū ixlipō'ktu tū taca'tzī xalaka'tla' chī'xcuhuī'n. Ū'tza' jā tū ixtapalh. Na'iccāmāpānūnī' pō'ktu ixlīskalalhca'n tī ā'chulā' taca'tzī.

²⁰ Chuhua'j ¿chī natalītaxtu tī lakskalalhna' ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n? ¿Chī natalīla tī tzē talīchihuīna'n catūhuālh? ¿Ē jā tamāxana'n na ixlacatīn Dios? Dios ā'chulā' ca'tzī. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n na cā'quilhtamacuj hua'chī tachuyā na ixlacatīn Dios. ²¹ Masqui skalalh tachi'xcuhuī't, jāla chuntza' talīlakapasa Dios. Xla' jā makxteka chuntza' nalīlakapascan. Xla' lihui'līlh cāmakapūtaxtū ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachi-huīn tū icmāsu'yumā'nauj masqui ā'makapitzīn tahuan tachuyā.

²² Israelitas talacasqui'n catatlahualh a'ktin tū lī'a'cnīcan ū'tunu'n tī tamāsu'yu ix-tachihuīn Dios. Tī jā israelitas taputza tī ā'chulā' taca'tzī. Palh jā chuntza', jā ta'a'ka'ī'ni'cu'tun ixtachihuīn Dios. ²³ Quina'n icmāsu'yuyāuj chī Cristo nīlh nac cruz. Ū'tza' cālīmāmakchuyīlh israelitas expālacata jā takexmatcu'tun. Xlaca'n tī jā israelitas tapuhuan tachuyā. ²⁴ Tī Dios cālacsacī ē xlaca'n ta'a'ka'ī', masqui israeli-tas ē masqui jā israelitas, taca'tzī Cristo ka'lhī ixlītlī'hui'qui Dios ē ixtalacapāstacni' Dios. ²⁵ Ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhuī'n jāla catitamālakchā'nīlh ixtalacapāstacni' Dios. Chī'xcuhuī'n tapuhuan Dios hua'chī jā ixka'lhī ixlītlī'hui'qui chī Cristo nīlh nac cruz. Dios ā'chulā' māpa'ksīni'n ē jā chī'xcuhuī'n. ²⁶ Cuenta catlahua'tit māni' hui'xina'n, tā'timīn. Na milacpu'na'ī'tātca'n hui'xina'n tī Dios cālacsacni' jā lhūhua' tī xalakskalalhna' ixtahuanī't a'cxni' ta'a'ka'ī'lh. Jā lhūhua' ixtahui'lanalh tī māpa'ksīni'nī'n ixtahuanī't a'cxni' ta'a'ka'ī'lh ē jā lhūhua' ixtahui'lanalh tī laka'tla'n chī'xcuhuī'n ixtahuanī't. ²⁷ Dios cālacsacī tī xla' cālacasqui'n masqui puhuancan jā taca'tzī. Cālacsacī nacālīmāmāxanī' tī ā'chulā' taca'tzī. Dios cālacsacī tī puhuancan jā lactlī'hui'qui nacālīmāmāxanī' tī xalactlī'hui'quin. ²⁸ Dios cālacsacī tī cāpuhuanican xlaca'n jā laka'tla'n chī'xcuhuī'n ē tī cālākmaka'ncanī't hua'chī jā tū ixtapalhca'n ē chuntza' tzē natalīmālakspūtū tū cāpuhuanican ixlacasqui'nca. ²⁹ Nā chuntza' jā tī chā'tin tzē ka'tla' nalīmakca'tzī na ixlacatīn Dios. ³⁰ Hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo Jesús xmān ixlītlī'hui'qui Dios. Ū'tza' quincālīmāsu'yuni'n ixtala-casqui'nīn. Dios quincālaktzī'nān lactze quina'n. Dios quincāmāpānūni'n quincuentaca'n ē ū'tza' quincālīmākapūtaxtuyān. ³¹ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Tī ka'tla' makca'tzī, ka'tla' calīmakca'tzīlh tū quincātlahuani'nī'ta'n Māpa'ksīni'.

2

Māsu'yuca chī līxtokohua'ca'ca Cristo

¹ Chuntza' a'cxni' pūla icchā'lh ē iccāta'chihuīna'n, jā iccāmāsu'yuni'n hua'chī chā'tin xaka'tla' a'kchihuīna'. Jā ka'tla' quintachihuīn ē nūn lhūhua' quintalacapāstacni', a'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān tū ixlīcāna' ixla' Dios ē tū jā ixtasu'yu hasta chuhua'j. ² Quit iclīhui'līlh jā tū quimaca'tzi, xmān Jesucristo tī maknīca nac cruz. ³ Quit hua'chī jā tli'hui'qui xa'icuanī't a'cxni' xa'iccātā'hui'lān ē xa'icjicua'n ē xa'icxpipi. ⁴ Quintachihuīn ē chī xa'iccāmāscatīyān jā chī ixla' xaka'tla' a'kchihuīna' tī ā'chulā' ca'tzī. Palh chuntza' cahuālh xa'iccāmāscatīn, jā ixtitasu'yulh chī ī'scujmā'lh Espīritu Santo ē ixlītlī'hui'qui Dios. Espīritu Santo quimāsu'yuni'lh tachihuīn ē iclīchihuīna'nli ixlītlī'hui'qui. ⁵ Chuntza' jā nalī'a'ka'īyā'tit ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhuī'n. Xmān nalī'a'ka'īyā'tit ixlītlī'hui'qui Dios.

Dios cālīmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't Espīritu Santo

⁶ Na ixlacpu'na'ī'tātca'n tī tzej takexmata ixtachihuīn Dios, tasu'yu chī icca'tzī. Quinta-lacapāstacni' jā chuntza' chī ixlaca'n xanapuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n natalakspūta. ⁷ Iclīchihuīna'nāuj ixtalacapāstacni' Dios tū jāna'j ixca'tzīcan. Talacapāstacni' ū'tza' huā'mā': A'cxni' jāna'j tū ixa'nan cā'quilhtamacuj, xmān ixtalacapāstacni' Dios ixuanī't naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catīlakspūtli. ⁸ Jā tī chā'tin māpa'ksīni'n xala' nac cā'quilhtamacuj takexmatnī't huā'mā' tū jāna'j ixca'tzīcan. Palh ixtakexmatli cahuālh, jā maktin ixtaxtokohua'ca'lh Māpa'ksīni' tī ā'chulā' xaka'tla'. ⁹ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Jā tī chā'tin laktzī'nī't

ē jā tī chā'tin kexmatnī't

ē jā tī chā'tin puhuanī't tū Dios cāxui'līnī't ixpālacataca'n tī tapāxquī'.

¹⁰ Dios ixlīcāna' quincālmāsu'yuni'n Espīritu Santo ē jā tū mātze'kni'canī't Espīritu. Xla' ca'tzī hasta ixtalacapāstacni' Dios ē chī līhuī'lh Dios.

¹¹ ¿Tīchu ca'tzī tū lacpuhuan chā'tin chī'xcu'? Xmān ixlīmān ca'tzī. Chuntza' jā tī chā'tin tze' ca'tzī ixtalacapāstacni' Dios; xmān ixEspīritu Dios cā'tzī. ¹² Dios quincāmaxquī'nī'ta'n Espīritu tī ixla' Dios ē jā ixlaca'n chī'xcu'huī'n. Chuntza' tze' nakexmatāuj chī Dios quincālakaihu'manān ē quincāmaxquī'yān talacapāstacni'. ¹³ Jā icmāsu'yuyāuj chuntza' chī tamāsu'yu tachi'xcu'huī't masqui taca'tzī catūhuāl. Quina'n iccāmāsu'yuni'yāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espīritu. Chuntza' iccāmāsu'yuni'yāuj xla'ca'n tī taka'lhī Espīritu Santo ē xla'ca'n takexmata tū ixla' Dios.

¹⁴ Chā'tin chī'xcu' tī jā ka'lhī xasāsti' ixlatamat xmān lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jāla maktīni'n tū māsuy' Espīritu Santo. Lacpuhuan hua'chi tachuyā. Jāla kexmata ixpālacata xmān Espīritu Santo līkexmatcan. ¹⁵ Espīritu Santo cātanūni'nī'ttza' chī'xcu'huī'n tī ixla' Dios ē chuntza' talīkexmata tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. Chī'xcu' tī jā ka'lhī xasāsti' ixlatamat jāla ca'tzī chī lītalakpalī tī ka'lhī xasāsti' ixlatamat. ¹⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

¿Tīchu lakapasnī't ixtalacapāstacni' Māpa'ksīni' Dios?

¿Tīchu tze' namāsu'yuni' tū natlahua?

Quina'n iclacapāstacnāuj chī Cristo lacasqui'n.

3

Chī ixlatamatca'n tī tatā'scuja Dios

¹ Chuntza', tā'timīn, jāla iccāhuanin chī xa'iccāhuani xla'ca'n tī takexmata Espīritu Santo. Ixlacasqui'nca hui'xina'n na'iccāhuaniyān chī tatzucumā'nalhcus ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē tī tatlahuamā'nalhcus tū xmān xla'ca'n talacasqui'n. Hui'xina'n hua'chi lacstīn. ² Nā hua'chi ska'ta' jāna'j la laktzaka quinīt ē xmān hua' ixtzi'quī', chuntza' jāla iccāmāsu'yuni'n tū jicslīhua' nakexpatatit. Jāla catisca'ttit. Nūn chuhua'j jā iccāmāsu'yuni'yān tū jicslīhua' nakexpatatit. ³ Lacapāstacna'nā'titcus hua'chi tī jāna'j ta'a'ka'ī'. Palh lāquilhīpā'na'ntitcus ē lāsītzī'ni'yā'tit ē lāquichlaktzī'nā'titcus, tasu'yu tlahua'yā'titcus tū xmān mintapāxuhuānca'n. Latā'kchokoyā'tit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴ Makapitzīn chī hui'xina'n tahuān: “Quit icstālani' Pablo.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Apolos.” A'cxni' chuntza' hua'nātit tapāpitzipā'nantit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

⁵ A'cxni' iccāmāsu'yuni'n, jā iccāmāsu'yuni'n naquilāstālani'yāuj. Apolos jā cāmāsu'yuni'n nastālani'yā'tit xla'. Quina'n xmān ī'scuju'nī'n Dios. Quit iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios ē huixina'n a'ka'ī'tit. Chā'tunu' quina'n ictlahuāuj quintascujūtca'n tū Dios quincāmaxquī'n. ⁶ Quit ictzuculh iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios. Ā'līstān mīlh Apolos. Nā xla' māsuyupāl h ixtachihuīn Dios. Dios ixcāmā'a'ka'ī'nīmā'n. Ū'tza' hua'chi quit iccha'nli ixtachihuīn Dios ē Apolos mu'nulh ē Dios makastacī ē tahua'ca'lh huā'mā' tacha'nān. ⁷ Chuntza' tī cha'nli ē tī mu'nulh, xla'ca'n chu lacxtim ixpālacata xmān Dios ū'tza' maxquī' ī'stacat. ⁸ Tī cha'n ē tī mu'nu lacxtim ī'scuju'nī'n. Chā'tunu' namaktīni'n ixtatla'j chuntza' chī scu'jli. ⁹ Chuntza' quina'n ī'scuju'nī'n ixpālacata ictā'scuja'uj Dios ē hui'xina'n hua'chi ixtacuxtu Dios jā cha'ncan ixtachihuīn Dios. Xla' maktakā'lh mā'lh ē natahua'ca'.

Nā hui'xina'n hua'chi a'ktin chic tū ixla' Dios ē tū yāhuamā'cacus. ¹⁰ Dios quilacsacī ē quimāsu'yuni'lh chī na'icmāsu'yu ixtachihuīn jā jā maktin kexmatcanī't. Ā'līstān mīlh ā'chā'tin. Nā xla' māsuyulh ixtachihuīn Dios. Ū'tza' hua'chi quit chā'tin tī ictlahualh ixlītzucuni' chic. Ā'chā'tin namin nayāhua tzamā' chic. Ū'tza' ixlīlacasqui'nca chā'tunu' cuenta catlahualh tūchu nalīcāxtlahua tzamā' chic. ¹¹ Xmān a'ktin ixlītzucuni' huā'mā' chic

tū ixla' Dios tū yāhuamā'cacus. Ū'tza' huā'mā' tū iccāmāsu'yuni'n ixpālacata Jesucristo ē chī pātīni'lh nac cruz. ¹² Kempālhuahua' namāsu'yucan tū ixla' Dios, chuntza' chī a'ktin chic kempālhuahua' nalīcāxtlahuacan. Makapitzīn natalīcāxtlahua oro o plata o xatze chihuix tū tāyani'. Ā'makapitzīn natalīcāxtlahua qui'hui' o matlū'c o seket tū jā tāyani'. ¹³ Nachin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' natasu'yu tū talīscujli chā'tunu'. A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj natzucu hua'chi macscut ē chuntza' chī oro ē plata tatāyani' macscut, chu chuntza' ixtascujūt xatze mākelhtahua'kē'ni' nā natāyani'. ¹⁴ Palh ixtascujūt chā'tin natāyani', xla' namaktīni'n ixtatlaj. ¹⁵ Palh jā tāyani' ixtascujūt chā'tin, nasputni' ixtatlaj. Masqui namālakspūtūni' ixtatlaj, Dios namakapūtaxtū chuntza' hua'chi chī'xcu' tī na'a'kapūtaxtu a'cxni' lhcumā'lh ixchic ē nalhcukō' ixlīpō'ktu tū ixka'lhī.

¹⁶ ¿Ē jā ca'tziyā'tit milīpō'ktuca'n hui'xina'n hua'chi ixtemplo Dios? Espīritu Santo hui'lh na milīstacna'ca'n. ¹⁷ Nā palh chā'tin natlahuani' tū jā tze ixtemplo Dios, Dios namālakspūtū xla' ixpālacata ixtemplo Dios xaticua'lanātlahua. Hui'xina'n lītaxtutit ixtemplo Dios a'cxni' a'ka'ī'tit.

¹⁸ Jā cata'a'kskāhuī'tit mina'cstuca'n. Palh chā'tin na milacpu'na'ī'tātca'n lacpuhuan skalalh xla' ixpālacata tū a'nan nac cā'quilhtamacuj, calalh hua'chi jā tū ixca'tzī. Chuntza' tzē nasca'ta tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ¹⁹ Tzamā' talacapāstacni' tū xala' nac cā'quilhtamacuj Dios cālaktzī'n hua'chi tachuyā. Chuntza' tatzo'kni':

Tī tapuhuan lakskalalhna', ū'tunu'n Dios nacāmātlahuanī
tū natalīta'a'kskāhuī' ixa'cstuca'n ixlīlakskalalhca'n a'cxni' tatlahuacu'tun ixtala-
capāstacni'ca'n

ē chuntza' jāla catitamākentaxtūlh.

²⁰ Tatzo'kni' huampala:

Māpa'ksīni' Dios cālakapasni' ixtalacapāstacni'ca'n
tī lakskalalhna'

ē cālaktzī'n hua'chi jā tū ixtapalhca'n.

²¹ Chuntza' jā ka'tla' catimakca'tzītīt ixpālacata tū tlhualh catīhuālh chī'xcu' o tū māsu'yulh. Ixlīpō'ktu catūhuālh milaca'n. ²² Ixlīpō'ktu catūhuālh milaca'n ē tzē na'iccālīmaktāyayān. Pablo ē Apolos ē Pedro, quilīpō'ktuca'n tzē naiccālīmaktāyayān hui'xinan. Nā milaca'n cā'quilhtamacuj ixpālacata tzē nacālīmaktāyayān. Masqui hui'lā'na'ntitcus ē masqui canī'tit, Dios nacāmaktāyayān. Tū lamā'lh ē tū nalacus, pō'ktu ū'tza' tzē nacālīmaktāyayān. ²³ Pō'ktu milaca'n ixpālacata hui'xi'na'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ē Cristo tapa'ksīni' Dios.

4

Ixtascujūtca'n apóstoles

¹ Quina'n tī apóstoles, caquincātalaktzī'n quina'n ī'scujnu'nī'n Cristo tī quincāmacamaxquī'nī'tan quintascujūtca'n ē ū'tza' na'icmāsu'yuyāuj tū ixla' Dios ē tū Dios quincāmāca'tzīnīn. ² Tī macamaxquī'canī't tascujūt ixlacasqui'nca xla' tzej namākentaxtū tū līmāpa'ksīcanī't. ³ Quit jā quimaca'tzi tū puhua'nā'tit. Ē quit jā quimaca'tzi tū tapuhuan ā'makapitzīn tachi'xcu'huī't quimpalacata. Quit jāla na'icuan palh tze o jā tze quit. ⁴ Masqui icmakca'tzī palh jā tū iclaclē'n palhāsā' iclaclē'n. Dios nahuan palh iclaclē'n. ⁵ A'cxni' jāna'j min Māpa'ksīni' Jesucristo, jā catipuhua'ntit palh tze o jā tze ā'chā'tin ixpālacata tū tlhualh. A'cxni' namin Māpa'ksīni', xla' namālakxkakēni'nkō' ixlīpō'ktu catūhuālh tū tatzē'knī't jā cā'pucsua'. Namāsu'yukō' ixlīpō'ktu tū tapuhuan tachi'xcu'huī't ē tū tatlahuacu'tun. Tzamā' quilhtamacuj Dios nacāmāka'tlī' chā'tunu' ixpālacata xatze tū tatlahuanī't.

⁶ Tā'timīn, ixlīpō'ktu hua'mā' iccātzo'knuni'nī'ta'n quimpālacataca'n quit ē Apolos. Ū'tza' hua'chi tū iccālīpūlani'mā'n nalīscā'tā'tit chī tzej nakexpatni'yā'tit ixtachihuīn Dios tū tzo'kcanī't. Chuntza' jā ka'tla' tilīmakca'tziyā'tit ixpālacata chā'tin mākelhtahua'kē'ni' ē

jā catilakmaka'ntit ā'chā'tin. ⁷ Jā tipuhua'na'tit palh hui'xina'n ā'chulā' xatze. Pō'ktu tū ka'lhī'yā'tit Dios cāmaxquī'nī'ta'n. Jā tla'janī'ta'ntit. Jā ka'tla' tilīmakca'tzīyā'tit tū cāmaxquī'nī'ta'n Dios.

⁸ Makca'tzīyā'tit hua'chi jā tū caticāspu'tni'n ē makca'tzīyā'tit hua'chi ka'lhī'yā'tit ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. Puhua'nā'tit tzē natapa'ksīyā'tit mina'cstuca'n ē quīlāmāxtekni'ta'uj. Jātza' lacasqui'nā'tit na'iccāmāktāyāyān. Xatze palh ixlīcāna' ixmāpa'ksīni'ntit cahuālh ixpālacata quina'n tzē xa'iccātā'māpa'ksīni'n. ⁹ Palhāsā' Dios lacasqui'n quina'n apóstoles ictasu'yuyāuj hua'chi chī'xcu'huī'n tī ā'chulā' xatalakmaka' ē hua'chi tī līhui'līcan namaknīcan. Quīncātatlahuanī'ta'n hua'chi tū nalīstāna'ncan nac cā'quīlhtamacuj ē na ixlacatīnca'n ángeles ē tachi'xcu'huī't. Quīncātaltzī'nān hua'chi tī jā tū quintapalhca'n. ¹⁰ Huancan quina'n lāclhkēntin ixpālacata Cristo. Ē hui'xina'n puhua'nā'tit ca'tzīyā'tit tū ixlā' Cristo. Huancan quina'n xaxlajuanani'n ē hui'xina'n tī iccātzo'knuni'yān ka'lhī'yā'tit lītlī'huī'qui. Hui'xina'n cātalakachi'xcu'huī'yān ē quina'n xatalakmaka'. ¹¹ Hasta chuhua'j quina'n ictzī'ncsāuj ē ickelhpūtīyāuj ē jātza' tze quīlu'xu'ca'n. Quīncātātucsān ē ictējelatlā'huanāuj. ¹² Palha' icscu'jāuj na'iclīhuā'yanāuj, ē ictlakua'nāuj. A'cxni' quīncātālakapalayān, quina'n icsqui'ni'yāuj Dios ixpālacataca'n. A'cxni' quīncātāmakapātīni'nān, quina'n ictāyani'yāuj. ¹³ A'cxni' jā tze quīncātālīchi'huīna'nān, quina'n lacatejtin ickelhtīni'nāuj. Hasta chuhua'j cā'lhūhua'lacatīn quina'n hua'chi pa'lhxtum iclanī'tauj ē hua'chi xatanca'chī' ixlīpō'ktu tū lakmaka'ncan.

¹⁴ Jā iccālīmāmāxani'cu'tunā'n tū iccātzo'knuni'yān. Iccātzo'knuni'yān huā'mā' na'iccāmāca'tzīnīyān tū natlahua'yā'tit. Iccāpāxquī'yān hua'chi quīncamana'. ¹⁵ Masqui ixcāka'lhī'tit a'kcāuj mil tī nacātāmāsu'yuni'yān ixpālacata Cristo, xmān chā'tin hua'chi mīntāta'ca'n. Quīt mīntāta'ca'n ixpālacata Cristo ē xatze tachihuīn tū iccāmāscā'tīyān. ¹⁶ Ū'tza' iccālīsqi'ni'yān caquīlāmāksca'txtūj chī nalītahui'layā'tit.

¹⁷ Ū'tza' huā'mā' iccālīlakmacā'nchān Timoteo. Nā xla' lītāxtulh hua'chi quīnkahua'cha ixpālacata quīMāpa'ksīni' ē laktza' icpāxquī' ē xla' mākentāxtū ixtalacasqui'nīn Dios. Timoteo nacāmāpāstaquīyān chī iclīlatlā'huan ē ickexmatni' Cristo ē chuntza' chī iccāmāsu'yuni'mā'lh ā'makapitzīn nā chuntza' xlaca'n natalīlatā'kchoko. Chuntza' chī icmāsu'yu calhāxcu'huālh nac templo. ¹⁸ Makapitzīn hui'xina'n ka'tla' līmakca'tzīyā'tit ixpālacata puhua'nā'tit: “Jā catimilh Pablo.” ¹⁹ Palh Dios lacasqui'n, palaj na'iccālaka'nāchān ē na'iclakapasa ixlītlī'huī'quica'n xlaca'n tī ka'tla' tamakca'tzī o palh xmān tahuan. ²⁰ Natasu'yu tīchu tatapa'ksīni' Dios. Natasu'yu ixpālacata tū tzē talītlahua ixlītlī'huī'qui Dios, ē jā xmān tū tahuan chī'xcu'huī'n. ²¹ ¿Tūchu lacasqui'nā'tit a'cxni' na'iccālaka'nāchān? ¿Lacasqui'nā'tit na'icmīn na'iccācastigarlīyān o lacasqui'nā'tit na'iccāpāxquī'yān ē na'iccālakalhu'mānān?

5

Makapātīnīca tī ixtlahua tū jā tze

¹ Ixlīcāna' ca'tzīcan a'nan na milacpu'na'ī'tātca'n chā'tin jā tzeya chī'xcu'. Xla' tā'tahuī'lh ixtūtzī'. Ē tī jā ta'a'ka'ī' jā chuntza' talamā'nalh. ² Hui'xina'n jā māxa'na'nā'tit ē nūn līpuhuanā'tit ixpālacata hua'mā tū jā tze. Ixtamacxtutit na milacpu'na'ī'tātca'n tzamā' chī'xcu' tī ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n. ³ Quīt masqui jā a'ntza' icuī'lh a'cxni' talacx-timīyā'tit, iccālācapāstacmā'n. Chuntza' hua'chi icuī'lacha' ē icputzāna'nīnī'ta'ncha'tza'. ⁴ A'cxni' takēstokchipitit ixpālacata quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē cātā'huī'lan ixlītlī'huī'qui, ē a'cxni' hua'chi xa'icuī'lacha', ixpālacata iccālācapāstacmā'n, ⁵ catamacxtutit na milacpu'na'ī'tātca'n tzamā' chī'xcu'. Namacamāxquī'yā'tit Skā'huī'ni' ē xla' namakapātīni'n ixtmacni' ē namakapūtaxtūcan ixlīstacna' a'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesucristo.

⁶ Jā tze chī ka'tla' makca'tzīyā'tit. ¿Ē jā ca'tzīyā'tit macstī'na'j levadura laklhtāyakō' ixlīpō'ktu tasquit? Chuntza' ix cuenta chā'tin chī'xcu' nacāmāpasīkō'yān milīpō'ktuca'n

ixpālacata ū'tza' nacāmāsu'yuni' ā'makapitzīn. ⁷ Camakxtektit ixlipō'ktu tū jā tze. Ū'tza' hua'chi xaxcu'ta levadura. Camāxtutit xla' ē chuntza' nalītaxtuyā'tit hua'chi xasāsti' tasquit tū jā ka'lhī levadura. Ixlacasqui'nca lactze nahua'nātit ixpālacata maknīcanī't Cristo quimpālacataca'n chuntza' chī maknīcan purecu' tū nalīlakatāyana'ncan a'cxni' pas-cua. ⁸ A'cxni' tlahuacan ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pasqua, maka'ncan xamakās levadura ē hua'can xasāsti' pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. Chuntza' calaktaquilhpūtau'j Dios. Ixlacasqui'nca pūla camakxtekui tū jā tze talacapāstacni' ē pō'ktu tū jā tze. Catahui'lau'j līlacatejtīn. Chuntza' calaktaquilhpūtau'j Dios.

⁹ Iccātzo'knuni'nī'ta'ntza' a'ktin carta jā caticātā'talacxtuctit tī tatlahua tū jā tze. ¹⁰ Jā xa'icuanicu'tun xalanī'n tzmā' cā'quilhtamacuj tī tatlahua tū jā tze. Ē jā xa'icuanicu'tun tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē tatampi'lhīni'n ē ta'a'kskāhuī'ka'lhāna'n. Nūn xa'icuanicu'tun jā caticātā'talacxtuctit xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī talakachi'xcu'huī' ixíolosca'n. Palh jā ixcātā'talacxtuctit jā tī chā'tin xla'ca'n, ixlacasqui'nca namakxtekātīt huā'mā' cā'quilhtamacuj. ¹¹ Tū iccātzo'knuni'nī'ta'n ū'tza' huā'mā': Palh chā'tin tī a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē nā xla' tlahua tū jā tze, jā catitā'talacxtuctit. Palh chā'tin tī a'ka'ī' ē tlahua tū jā tze o tampi'lhīni'n o lakachi'xcu'huī' ixídolo, jā catitā'talacxtuctit ē jā titā'huā'ya'nā'tit. Jā titā'huā'ya'nā'tit tī a'ka'ī' ē xla' lakapalana'n o ka'chī o ka'lhāna'n. ¹²⁻¹³ ¿Ē quimaca'tzi na'iccālīputzāna'ni' tī jā ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios? Tī jā ta'a'ka'ī', xla'ca'n Dios nacāputzāna'ni'. Ixlacasqui'nca hui'xina'n naputzāna'nī'yā'tit tī ta'a'ka'ī'. Chuntza' catamacxtutit na milacpu'na'ī'tātca'n tzmā' chī'xcu' tī tlahua huā'mā' tū jā tze.

6

Tī tā'talacapū'ni' na ixlacatīnca'n jueces tī jā ta'a'ka'ī'

¹ A'cxni' chā'tin putzāna'nīcu'tun catūhuālh ā'chā'tin tī a'ka'ī', līmāxana' palh ixmālacapū'lh na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Ixtaputzāna'nīlh tī tā'tapa'ksīni' Dios. ² Hui'xina'n tī tā'tapa'ksīyā'tit Dios nacāputzāna'nī'yā'tit tachi'xcu'huī't a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Palh hui'xina'n nacāputzāna'nī'yā'tit ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, nā tzē naputzāna'nī'yā'tit tū jā ixlacasqui'nca. ³ ¿Ē jā ca'tziyā'tit quina'n nacāputzāna'nīyāuj ángeles? Palh nacāputzāna'nīyāuj ángeles, ā'chulā' tzē nacāputzāna'nīyāuj tū xala' nac cā'quilhtamacuj. ⁴ Chuntza' palh ixlacasqui'nca naputzāna'nī'yā'tit catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj, ¿tū ixpālacata lacasqui'nā'tit nacātaputzāna'ni'yān chī'xcu'huī'n tī jā cālakachi'xcu'huī'can na ixlacatīnca'n tī ta'a'ka'ī'? ⁵ Huā'mā' iccāhuaniyān na'iccāmāmāxani'yān. ¿Ē jā huī'lh chā'tin na milacpu'na'ī'tātca'n tī tzē nacāputzāna'nīyān hui'xina'n tī lītā'timīn? ⁶ Ca'tziyā'tit huī'lh. Chuntza' jā tze chī tlahua'yā'tit a'cxni' chā'tin tī a'ka'ī' ē namālacapū' ā'chā'tin xatā'tin ē nalacāxtlahua'yā'tit na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'ī'.

⁷ Lāmālacapū'yā'tit lītā'timīn ē chuntza' tasu'yu jā mākentaxtūyā'tit ixtalacasqui'nīn Dios ē lhūhua'cus cāspu'tni'yān. Ixlipātītīt tū jā tze tū cātatlahuani'n. Ixtāya'ni'tit chī cāta'a'kskāhuī'maktīn. ⁸ Hui'xina'n lātlahua'ni'yā'tit tū jā tze ē cā'a'kskāhuī'maktīyā'tit masqui mīntā'tinca'n.

⁹ ¿Ē jā ca'tziyā'tit tī tatlahua tū jā tze, xla'ca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'? Jā tita'a'kskāhuī'yā'tit mina'cstuca'n. Tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n ē tī tatlahua tū jā tze ē tī talaktaquilhpūta ídolos, xla'ca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Nā tī talātahui'lāna'lh līlacchi'xcu'huī'n ē tī tala līpuscāt, xla'ca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ¹⁰ Nā tī taka'lhāna'n ē tī talakca'tzan catūhuālh ē tī taka'chī jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Nā tī talakapalana'n ē tī ta'a'kskāhuī'maktīni'n catūhuālh jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Nūn tī chā'tin xla'ca'n catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ¹¹ Chuntza' ixtlahua'yā'tit makapitzīn hui'xina'n. Chuhua'j

Dios cālacsacnī'ta'n ē cāxapani'nī'ta'n mincuentaca'n ē lacasqui'n natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn. Chuhua'j Dios cālaktzī'nān lacuantza' hui'xina'n expālacata ixlītlī'huī'qui quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē expālacata ixlītlī'huī'qui ixEspíritu quīDiosca'n.

Ixlacasqui'nca Dios namāpa'ksī quīmacni'ca'n

¹² Tzē na'icuan: “Icka'lhī līmāpa'ksīn ē tzē na'ictlahua ixlīpō'ktu catūhuālh tū iclacasqui'n.” Masqui xa'icuanli, jā ixlīpō'ktu tū ictlahuacu'tun nacāmaktāya ā'makapitzīn. Tzē na'icuan: “Tzē na'ictlahua catūxcuhuālh tū iclacasqui'n. Masqui xa'icuanli, jā ictlahuacu'tun catūhuālh tū jāla na'icmakxteka ā'līstān ē ū'tza' naquiliskāhuī'.” ¹³ Nā nahuancan: “Quimpānca'n maclacasqui'n līhua' ē huī'lh līhua' expālacata quimpānca'n”, nahuancan. Chī kempātu' jā catitatāyani'lh pō'ktu quilhtamacuj. Namīn a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāmālakuanī chī kempātu'. Dios tlahualh quīmacni'ca'n nalīlakachi'xcu'huī'yāuj xla'. Xla' quīncāmaxquī'yān tū maclacasqui'n quīmacni'ca'n. Jā lacasqui'n nalītlahuayāuj tū jā tze quīmacni'ca'n. ¹⁴ Chuntza' chī Dios mālacastālancuanīlh ixmacni' Māpa'ksīni' Jesucristo nā chuntza' nalīmālacastālancuanī quīmacni'ca'n ixlītlī'huī'qui.

¹⁵ ¿Ē jā ca'tziyā'tit quīmacni'ca'n tā'tapa'ksī Cristo? Quīmacni' tū tapa'ksīni' Cristo, ¿chī na'iclitā'talacxtimī chā'tin puscāt xala' nac cā'tejen? Jā maktin ictitlahualh. ¹⁶ ¿Ē jā ca'tziyā'tit a'cxni' chā'tin chī'xcu' tā'talacxtimī chā'tin puscāt tī xala' nac cā'tejen chu a'ktin macni' natahuan a'cxni' natā'talacxtimī? Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Ixchā'tu'ca'n chu a'ktin macni' natahuan.

¹⁷ A'cxni' natamacamāstā'ni'ya' Jesús, mīnchā'tu'ca'n nalītaxtuyā'tit chu a'ktin līstacna'.

¹⁸ Jā catlahua'tit tū jā tze. A'cxni' chā'tin ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n, xla' ixa'cstu lactlahua ixmacni'. ¹⁹ Ca'tziyā'tit Dios cāmaxquī'nī'ta'n Espiritu Santo ē chī xla' tanūmā'lh na mīlīstacna'ca'n, chuntza' mimacni'ca'n lanī't ixtemplo Espiritu Santo. Ixlacasqui'nca Dios namāpa'ksīni'n a'ntza'. Hui'xina'n jā tapa'ksīyā'tit mē'cstuca'n; tapa'ksīni'yā'tit Dios. ²⁰ Tapalaxla' cālītamāhuanī'ta'n a'cxni' Jesucristo xokolh nac cruz. Ū'tza' tū lītlahua'yā'tit mimacni'ca'n calīlakachi'xcu'huī'tit Dios expālacata tapa'ksīni'yā'tit Dios.

7

Ixpālacata chī tamakaxtokcan

¹ Tū quilātzo'knuni'uj, chuhua'j iccākelhtīyān. Tze palh chā'tin chī'xcu' jā maktin tā'talacxtimī chā'tin puscāt. ² Masqui tze chuntza', expālacata lhūhua' a'nan tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n, caka'lhīlh chā'tin chī'xcu' xmān chā'tin ixpuscāt ē chā'tin puscāt caka'lhīlh xmān chā'tin ixkōlu'. ³ Camākentaxtūlh chā'tunu' chī'xcu'huī'n tū ixlacasqui'nca expālacata ixpuscātca'n. Chuntza' chā'tunu' puscan camākentaxtūlh tū ixlacasqui'nca expālacata ixkōlu'ca'n. ⁴ Puscāt jātza' ixlīmān māpa'ksī ixmacni'; ixkōlu' nā tā'māpa'ksī. Nā chuntza' chī'xcu' jātza' ixlīmān māpa'ksī ixmacni'; nā ixpuscāt tā'māpa'ksī. ⁵ Palh chī'xcu' ē ixpuscāt ā'chulā' natatlahuacu'tun oración, tzē natachihuīna'n jā natalātā'ltata jā a'klhūhua' quilhtamacuj, ē jā makās. Palh makās jā natalātā'ltata, skāhuī'ni' nacālīlaktzī'ncu'tun expālacata jā catitatāyani'lh.

⁶ Ū'tza' huā'mā' iccāhuaniyān tzē tlahuacan. Jā iccāmāpa'ksīmā'n. ⁷ Iclacasqui'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't ixtalalh chuntza' chī quit. Dios cāmaxquī' chā'tunu' chī'xcu'huī'n chī tzē natalatā'kchoko. Chā'tin tzē natlahua catūhuālh ē ā'chā'tin natlahua tū ā'xtum. Chā'tin natamakaxtoka ē ā'chā'tin jā ixlacasqui'nca natamakaxtoka.

⁸ Iccāhuaniyān hui'xina'n tī jā ā'tamakaxtoka'tit ē tī cānīmaka'ncanī'ttza', tze palh natahui'la'yā'tit chuntza' chī quit. ⁹ Palh chā'tin jā catitāyani'lh ixlīmān, xatze catamakaxtokli expālacata jā pō'ktu quilhtamacuj nalacapāstaca tū lacasqui'n ixmacni'.

¹⁰ Hui'xina'n tī tamakaxtoknī'ta'ntittza', iccāmāpa'ksīyān ē jā xmān quit. Nā Māpa'ksīni' nā xla' cāmāpa'ksīyān jā catitamakxtekli ixkōlu'ca'n puscan. ¹¹ Palh makxtekni'ttza'

ixkōlu' chā'tin puscāt, catahui'lh ixlīmān o catā'tahui'lapālhxkōlu'. Chi'xcu' jā catimakxtekli xpuscāt.

¹² Chuhua'j xmān quit iccāhuaniyān ā'makapitzīn hui'xina'n ē jātza' Māpa'ksīni'. Palh chā'tin chi'xcu' a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē xpuscāt jā a'ka'ī', jā catimakxtekli xpuscāt palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹³ Chā'tin puscāt tī a'ka'ī', jā catimakxtekli ixkōlu' tī jā a'ka'ī' palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹⁴ Masqui chi'xcu' jā a'ka'ī'ni' Dios, xpālacata xpuscāt tī a'ka'ī', māxtumlicanī't chi'xcu' ē tzē nala ixla' Dios. Nā puscāt tī jā a'ka'ī' māxtumlicanī't ē tzē nala ixla' Dios xpālacata ixkōlu' tī a'ka'ī'. Palh jā chuntza' cahuālh, mincamana'ca'n ixtalalh hua'chi tī jā ta'a'ka'ī'. Chuhua'j laktzī'ncan hua'chi tī ta'a'ka'ī'. ¹⁵ Chi'xcu' tī jā a'ka'ī' ē palh makxtekcu'tun xpuscāt, camakxtekli na'a'n. Puscāt tī jā a'ka'ī' ē palh makxtekcu'tun ixkōlu', camakxtekli na'a'n. Dios lacasqui'n tze calatahui'lauj quina'n. ¹⁶ ¿Chi lica'tziya', puscāt, palh tzē namakapūtaxtūcan minkōlu'? ¿Ē chī lica'tziya', chi'xcu', palh tzē namakapūtaxtūcan mimpuscāt?

¹⁷ Chuntza' chī ixui'la a'cxni' pūla a'ka'ī'ni'ta', chuntza' catahui'la, xmān nalatā'kchokoya' chī Dios lacasqui'n. Ū'tza' icmāsu'yu na ixlipō'ktu templo. ¹⁸ Palh hui'x xatachu'cutza' chī cālīlakapascan israelitas a'cxni' pūla a'ka'ī'ni'ni'ta' ixtachihuīn Dios, chuntza' catahui'la. Palh jā xatachu'cutza' a'cxni' pūla a'ka'ī'ni'ta', nā chuntza' catahui'la. ¹⁹ Palh xatachu'cutza' o palh jā xatachu'cu, xla' jā tū huanicu'tun. Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' tlahuacan ixtalacasqui'nīn Dios. ²⁰ Chā'tunu' calātachokolh na ixtascujūt tū ixka'lhī a'cxni' pūla a'ka'ī'ni'lh ixtachihuīn Dios. ²¹ Palh xatastā'maka tasācua' ixua'ni'ta' a'cxni' a'ka'ī'ni'ta', jā tilīpuhua'na'. Palh mintēcu namakxtekāni', capit. ²² Tī tasācua' ixuanī't a'cxni' a'ka'ī'lh, ū'tza' Dios laktzī'n hua'chi jā tasācua' ixuanī't. Tī jā xatastā'maka tasācua' ixuanī't a'cxni' a'ka'ī'lh, ū'tza' nahuan xatastā'maka ixtasācua' Cristo. ²³ Tā'timīn, Dios xla' tapalaxla' cālītamāhuanī'ta'n xpālacata Jesucristo xokolh nac cruz. Ū'tza' jā catilītamakxtektit nacātamāpa'ksīyān chi'xcuhui'n. Xmān Dios nacāmāpa'ksīyān. ²⁴ Tā'timīn, chuntza' chī ixuanī'ta'ntit a'cxni' a'ka'ī'tit, chuntza' natahui'layā'tit masqui tamakaxtoknī'ta'ntittza' o jāna'j ā'tamakaxtokatit, ē masqui xatastā'maka tasācua' o jā tasācua'. Xmān chuhua'j ixlacasqui'nca Dios nacāmākextimīyān.

²⁵ Masqui Māpa'ksīni' jā quimaxqui'lh līmāpa'ksīn xpālacata tī jāna'j ā'tamakaxtoka, tzē na'a'ka'ī'ni'yā'tit tū iccāhuaniyān xpālacata Dios quilakalhu'manli ē quilacsacli. ²⁶ Icpuhuan tze palh chā'tunu' ixtahuī'lh chuntza' chī quit icuī'lh. Chuntza' tze xpālacata mimā'lh a'ktin quilhtamacuj tū napūpātīni'nāuj. ²⁷ Palh ka'lhī'ya' mimpuscāt, jā catimakxtekti ē palh jā ka'lhī'ya' mimpuscāt, jā caputza. ²⁸ Palh natamakaxtokcu'tuna', ū'tza' tze. Palh chā'tin tzu'ma'jāt natamakaxtokcu'tun, ū'tza' tze. Masqui tze, ā'chulā' jis-clīhua' xpālacataca'n xlaca'n tī tatamakaxtoknī'ttza' a'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj. Quit jā iclacasqui'n napātīni'nā'tit.

²⁹ Tā'timīn, jātza' makās natahui'layāuj nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' iccālīhuaniyān tī ka'lhī xpuscāt catā'scujli Dios hua'chi jā ixka'lhīlh. ³⁰ Jātza' makās nasputa huā'mā' cā'quilhtamacuj. Jātza' makās nacalhua'nā'tit ē jātza' makās napāxuhua'yā'tit ē jātza' makās natamāhua'na'nā'tit. Ū'tza' calīputzatit tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ³¹ Makapitzīn tī taka'lhī ixlīstā'ca'n, pō'ktu quilhtamacuj talacapāstacmā'nalh ixlīstā'ca'n. Hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit, jā chuntza' calītaxtutit chī xlaca'n. Tū xala' nac cā'quilhtamacuj jā catitāyani'lh.

³² Jā iclacasqui'n hui'xina'n tū nalī'ā'ktuyuna'ntit. Chi'xcu' tī jā ā'tamakaxtoka, xla' cuenta natlahua chī tzē namakapāxuhua Māpa'ksīni'. ³³ Chi'xcu' tī tamakaxtoknī'ttza' jā xmān lacapāstaca Dios; nā lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj xpālacata ixfamilia. Cuenta tlahua chī namakapāxuhua xpuscāt. Chuntza' kempātu' ixtalacapāstacni'. ³⁴ Tzu'ma'jāt tī jā ā'tamakaxtoka o puscāt tī jātza' ka'lhī ixkōlu', ū'tza' tzē cuenta natlahua chī nalītlahua ixtalacasqui'nīn Māpa'ksīni'. Pō'ktu tū natlahua ē tū nalacapāstaca nalīlakachi'xcuhui' Dios. Puscāt tī tamakaxtoknī'ttza' jā xmān lacapāstaca Dios. Nā lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj xpālacata ixfamilia. Nā cuenta tlahua chī namakapāxuī ixkōlu'.

³⁵ Ū'tza' iccāhuaniyān ixpālacata iccāmaktāyacu'tunān. Jā iccāhui'līni'cu'tunān chuntza' chī a'cxni' cā'a'ksu'yucan cahuāyuj. Iclacasqui'n pō'ktu quilhtamacuj natlahua'yā'tit tū tze ixpālacata xmān mākentaxtūcu'tunā'tit ixtalacasqui'nīn Dios.

³⁶ Palh chā'tin chī'xcu' lacpuhuan jā tze ixpālacata jā ā'tamakaxtoka ixtzu'ma'jāt ē xla' ka'tla'tza' ē ixlacasqui'ncatza' natamakaxtoka, catlahualh tū lacasqui'n. Jā tlahuamā'lh tū jā tze. Camāmakaxtokli ixtzu'ma'jāt. ³⁷ Palh chā'tin chī'xcu' līhui'līnī't jā catimāmakaxtokli ixtzu'ma'jāt ē lacpuhuan jā ixlacasqui'nca natamakaxtoka ixtzu'ma'jāt, ū'tza' tze. Māpa'ksī xatāta' jā camāmakaxtokli. ³⁸ Chuntza' tī māmakaxtoka ixtzu'ma'jāt, tze tlahua, ē ā'chulā' tze tlahua tī jā māmakaxtoka ixtzu'ma'jāt.

³⁹ Puscāt jāla catimakxtekli ixkōlu' palh hui'līhcu. Palh nīnī'ttza' ixkōlu', tze natamakaxtokpala ā'maktin, xmān ixlacasqui'nca ū'tza' tī a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios. ⁴⁰ Quit icpuhuan ā'chulā' napāxuhua palh jātza' natamakaxtoka. Icpuhuan chuntza' quimāsu'yuni'lh Espiritu Santo.

8

Līhua' tū cālakahui'līcan ídolos

¹ Chuhua'j iccāhuaniyān ixpālacata līhua' tū cālakahui'līcanī't ídolos. Hui'xina'n hua'nā'tit: “Quilpō'ktuca'n lacaca'tzīyāuj ē ka'lhīyāuj talacapāstacni'”, hua'nā'tit. Quit iccāhuaniyān: “Calacapāstactit. Ka'tla' makca'tzīcan palh xmān ka'lhīcan lhūhua' talacapāstacni'.” Tū cāmaktāyayān milipō'ktuca'n, ū'tza' palh lāpāxquī'can. ² Palh chā'tin lacpuhuan cā'tzī catūhuālh, xla' jāna'j ca'tzī chī ixlacasqui'nca naca'tzī. ³ Palh chā'tin pāxquī' Dios, Dios ca'tzī palh xla' tapa'ksīni'.

⁴ Iccāhuaniyān ixpālacata līhua' tū cālakahui'līcanī't ídolos. Quina'n ca'tzīyāuj ídolo jā lakahuan ē xmān hui'lh chā'tin Dios tī xalakahuan. ⁵ Hui'lh tī cāmāpācuhiican díoses nac a'kapūn o nac cā'ti'ya'tna'. Masqui huancan lhūhua' hui'lh díoses ē lhūhua' māpa'ksīni'nīn, ⁶ quina'n ca'tzīyāuj xmān chā'tin quindiosca'n ē ū'tza' tī xaTāta'. Xla' cāmālacatzuculh ixlipō'ktu catūhuālh. Quina'n hui'lāna'uj namāka'tlī'yāuj ē nalakachi'xcuhui'yāuj. Quina'n ca'tzīyāuj xmān chā'tin Māpa'ksīni' Jesucristo ē xla' cācāxui'likō'lh ixlipō'ktu catūhuālh ē quina'n hui'lāna'uj ixpālacata.

⁷ Jā taca'tzī huā'mā' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. Makapitzīn tapuhuan tatlahua tū jā tze a'cxni' tahua' quinīt tū lakahui'līcanī't ídolos. Ū'tza' tapuhuan ixpālacata xapūla ixtalak-taquilhpūta ídolos a'cxni' jāna'j ixta'a'ka'ī'. Hasta chuhua'j chuntza' tapuhuan huā'mā' quinīt ixla' ídolo. Tahuan jā tze palh hua'can ixpālacata xlaca'n jāna'j taca'tzī tū tze ē tū jā tze. ⁸ Quinīt jā quincālactlahuayān na ixlacatīn Dios. Chu lacxtim chī quincālaktzīnān masqui nahua'yāuj quinīt tū ixla' ídolo ē masqui jā nahua'yāuj. ⁹ Ixlacasqui'nca cuenta natlahua'yā'tit tū tlahua'pā'na'ntit ixpālacataca'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī' ē jā namātlahuī'yā'tit tū jā tze ā'chā'tin. ¹⁰ Hui'x ca'tzīya' ē palh nahuā'ya'na' a'ntza' jā laktaquilhpūtacan ídolos, palhāsā' nalaktzī'nān chā'tin tī a'ka'ī' ē jāna'j ca'tzī tū tze ē tū jā tze. Hui'x tzej ca'tzīya', ē a'cxni' xla' nalaktzī'nā'n nalīhui'lī nahua' tū lakahui'līcanī't ídolos masqui makca'tzī tlahuamā'lh tū jā tze. ¹¹ Chuntza' mintā'tin tī jā tzej a'ka'ī', natlahua tū jā tze. Chuntza' natamakahuasa ixpālacata tū hui'x tla'hua'ya'. Cristo nīlh ixpālacata mintā'tin. ¹² Chuntza' hui'x tlahuani'pā't tū jā tze Cristo a'cxni' māmakchuyīya' mintā'tin ixpālacata tū puhuan xla' ē chuntza' mātlahuī'ya' tū jā tze. ¹³ Palh nalītamakahuasa chā'tin quintā'tin ixpālacata quinīt tū icua', jā maktin ictihua'lh quinīt.

9

Tū tze ixtatlahua apóstoles

¹ Ca'tziyā'tit quit apóstol ē quit libre. ¿Ē jā iclaktzi'nī't quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo? Quit iccāmāsu'yuni'n chī Dios quimacamaxquī'nī't ē ū'tza' lī'a'ka'ī'tit. ² Masqui na ixlacatīnca'n ā'makapitzīn quit jā apóstol, hui'xina'n jāla catihua'ntit chī xlaca'n. Hui'xina'n a'ka'ī'tit a'cxni' iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios ē chuntza' lītasu'yu quit apóstol.

³ A'cxni' quina'ksa'ncan, ictamaktāya ē chuntza' iccākelhtī: ⁴ ¿Ē jā ixlacasqui'nca palh naquintamāhuī' tī iccāmāsu'yuni'? ⁵ ¿Ē jā icka'lhī talacasqui'nī'n lacxtim na'ictlahua chī ā'makapitzīn apóstoles a'cxni' icmāsu'yu ixtachihuīn Dios? Chā'tunu' nalē'n ixpuscāt a'cxni' na'a'n calhāxcuhuālh namāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' tatlahua ā'makapitzīn apóstoles ē ixtā'timīn Jesús ē nā Pedro. ⁶ ¿Ē xmān quit ē Bernabé jāla iccāmāxtekāuj naquincātāmāhuī'yān? ¿Ē ixlacasqui'nca xmān quina'n icscujāuj na'icxokoyāuj quilīhua'tca'n? ⁷ Tī tanū ixlīsoldado, ¿ē jā xokocan? Tī cha'n pūlactin tacha'nān, xla' tzē nahua' ixtahua'ca't. Ē tī cāmaktaka'lhā purecu', xla' nahua' xaquīnīt. ⁸ Tū iccāhuanīyān jā xmān ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcu'huī'n. Nā chuntza' na ixlīmāpa'ksīn Moisés. ⁹ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huanican līmāpa'ksīn:

Jā caquilhui'li' ixbosol minanimālh tū lacchi'ntamā'lh trigo tū lītlahuacan harina.

Namāxteka' nahua'.

Jā xmān ixpālacata animalh līhuanli Dios chuntza'. ¹⁰ Nā huanli quimpālacataca'n. Tī cuxtu ē tī cha'n chu lacxtim taka'lhīmā'nālh hasta a'cxni' nalanāna'n ē natahua' xatza'ktza'. ¹¹ Palh quina'n iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj, ¿ē ka'tla' catūhuālh palh naquilāmaxquī'yāuj macsti'na'j tū hui'xina'n ka'lhī'yā'tit ē tū jā tāyani' pō'ktu quilhtamacuj? ¹² Palh cāmāpitzini'yā'tit ā'makapitzīn mimākelhtahua'kē'ni'ca'n, ā'chulā' ixquilāmāpitzini'uj quina'n. Quina'n ā'chulā' icka'lhīyāuj talacasqui'nī'n. Quina'n jā maktin iccāsqi'ni'n i'xquilāmāpitzini'uj.

Xatze quina'n ictāyani'uj ixlīpō'ktu ixpālacata jā na'a'nān tū nacāmāmakchuyī tī nata'a'ka'ī' xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo. ¹³ ¿Ē jā ca'tziyā'tit tī tamaktāyana'n xaka'tla' na ixtemploca'n israelitas, xlaca'n natahua' tū līmīncanī't nac templo? Tī nata-maktāyana'n nac pūmacamāstā'n, xlaca'n nā natahua' macsti'na'j tū hui'līnicanī't nac pūmacamāstā'n. ¹⁴ Chuntza' chī ixpālacata mākelhtahua'kē'ni'. Tī tasca'tmā'nālh ixtachihuīn Dios natamāhuī' tī cāmāsu'yuni'mā'lh. Chuntza' huanli Māpa'ksīni'. ¹⁵ Quit jā iccāsqi'ni'nī'ta'n naquilāmaxquī'yāuj tū icmaclacasqui'n. Quit jā iccātzo'knuni'mā'n natzucuyā'tit naquilāmaxquī'yāuj tū icmaclacasqui'n. Xatze xa'icnīlh ē jā naquimaktīcan tū ka'tla' iclīmāca'tzī. Ū'tza' ka'tla' iclīmāca'tzī: Jā maktin iccāsqi'ni'nī'tā'n tū icmaclacasqui'n.

¹⁶ Masqui icmāsu'yu ixtachihuīn Dios, jāla ka'tla' iclīmāca'tzī ixpālacata chuntza' quimacamaxquī'ca. Koxa' ictila palh jā na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Palh xa'icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios ixpālacata chuntza' quintapuhuān, quintapāxuhuān ixlanī't hua'chi quintatla'j. Quit ixlacasqui'nca na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ū'tza' quimacamaxquī'ca. ¹⁸ ¿Tūchu quintatla'j? Ū'tza' huā'mā: Libre quit ē jā iccāmāta'jīyān a'cxni' iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios masqui tzē xa'iccāsqi'ni'n catūhuālh.

¹⁹ Jā tu īcmaklaclē'n chā'tin chī'xcu' ē chuntza' jā tī chā'tin chī'xcu' tzē naquimāpa'ksī. Chuntza' libre quit. Masqui libre quit, iclītaxtu hua'chi ixtasācu'a'ca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't. Chuntza' naquintakexmata a'cxni' na'iccāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios ē nata'a'ka'ī'. ²⁰ Na ixlacpu'na'ī'tātca'n israelitas quit iclatā'kchokolh hua'chi israelita ē chuntza' natalī'a'ka'ī'. Na ixlacpu'na'ī'tātca'n tī tamākentaxtūcu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi xa'icmākentaxtūcu'tunli līmāpa'ksīn, masqui quit icca'tzī jā ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū līmāpa'ksīn. Chuntza' palhāsā' na'iccāmā'a'ka'ī'nī xlaca'n tī tamākentaxtūcu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés. ²¹ Na ixlacpu'na'ī'tātca'n tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi ū'tunu'n. Masqui jā ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Moisés, ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū

ixlīmāpa'ksīn Cristo. Chuntza' palhāsā' na'iccāmā'a'ka'ī'nī ixtachihuīn Dios tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Moisés. ²² Na ixlacpu'na'itātca'n xla'ca'n tī jāna'j taca'tzī tū tze o tū jā tze, iclatā'kchokolh hua'chi xla'ca'n ixpālacata tzē na'iccāmāsu'yuni'. Palhāsā' na'iccāmā'a'ka'ī'nī. Hua'chi catīhuālh chi'xcu' iclatā'kchokolh ē chuntza' nataxexmāta tū icmāsu'yumā'lh ē nata'a'ka'ī'. ²³ Pō'ktu huā'mā' ictlahuamā'lh na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' ā'makapitzīn naquintatā'pāxuhua ixpālacata Dios quincālakalhu'man.

²⁴ Ca'tzīyā'tittza' tī tatanū nac talālīskāhuī' cuenta tatlahua chī natatu'jnun ixpālacata xmān chā'tin natlaja ixpremio. Chuntza' natlahua'yā'tit. Cakexpatni'tit Dios natla'ja'yā'tit. ²⁵ Tī tanūcu'tun nac talālīskāhuī' ixlacasqui'nca nalaktahuaka' ē tzej natamaktaka'lha. Tī natlaja, namaxqui'can a'ktin corona tū palaj nascāca. Tū naquincātamaxqui'yān quina'n tī nalīhui'liyāuj natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios, xla' natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ²⁶ Ū'tza' iclīhui'līlh ictlahua ixtalacasqui'nīn Dios ē iclīhui'līlh na'ictlaja. Quit ixlīcāna' iclīhui'līlh ictlaja. Quit ja hua'chi tī tucsnu'ncu'tun ē xmān nac ū'ni' tētaxtu. ²⁷ Quit iclīhui'līlh ictlahua ixtalacasqui'nīn Dios ē quit icmakapātīnīn quimacni'. Chuntza' tzē na'iclīmāpa'ksī quimacni'. Chuntza' ictlahua ixpālacata jā tze palh quina'cstu quit jala icmākentaxtu ixtalacasqui'nīn Dios chuntza' chī iccāmāsu'yunilh ā'makapitzīn.

10

Jā tze palh laktaquilhpūtacan ídolos

¹ Jā iclacasqui'n napātza'nkā'yā'tit tū cā'a'kspulalh quilakmakānī'n tī tatā'a'lh Moisés. Ixlīpō'ktuca'n tastālani'lh poklhnu' tū Dios cāpūlani'lh. Ē tatētaxtulh nac mar tū māpācuhuīcan Xatzu'tzo'ko Mar. ² Xla'ca'n tastālani'lh poklhnu' ē cātujan tatētaxtulh nac mar. Chuntza' hua'chi ta'a'kpaxli a'ntza' ē ī'scujnu'nī'n Moisés tahuanli. ³ Ixlīpō'ktuca'n taha'lh maná. Ū'tza' līhuat tū Dios macamilh ixlakaliyān. Ixlīpō'ktuca'n lacxtim taha'lh xcān tū Dios māxtulh nac chihuix. ⁴ Huā'mā' chihuix hua'chi Cristo tī cāmaxqui'lh ixlīpō'ktu tū ixtamaclacasqui'n calhāxcuhuālh na ixtejca'n. ⁵ Masqui Dios tzej ixcāmaktaka'lha, xla'ca'n jā tamakapāxuih ē ū'tza' ixtalīnītēlha nac cā'tzaya'nca tī'ya't.

⁶ Tzamā' tū cā'a'kspulalh quilakmakānī'n, pō'ktu quincātamāsu'yuni'yān jā catilacasquinui tū jā tze chī xla'ca'n talacasqui'nli. ⁷ Makapitzīn xla'ca'n tatatzokostani'lh ídolo. Chuntza' tatzo'knī't ixpālacataca'n tī tatatzokostani'lh ídolo:

Tachi'xcu'huī't tatahuī'lal ē tahuā'yalh ē tako'tnūlh.

A'cxni' tahuā'yankō'lh, tatzuculh talakastāna'n.

Jā catitatzokostani'tit ídolos chī xla'ca'n. ⁸ Makapitzīn xla'ca'n tatlahualh tū jā tze ē a'ktin quilhtamacuj tanīlh pu'xamatu'tun mil. Jā catitlahua'tit tū jā tze chī xla'ca'n tatlahualh.

⁹ Makapitzīn xla'ca'n tajicsmāhuī'lh Dios ē ū'tza' cālīlakxcamaknīlh lhūhua' lūhua'. Jā cajicsmāhuī'tit Māpa'ksini' chī tatlahualh xla'ca'n. ¹⁰ Makapitzīn xla'ca'n talīquilhnih Moisés ē milh ángel tī cāmālakspūtūkō'lh. Hui'xina'n, jā catitlahua'tit chī xla'ca'n.

¹¹ Ixlīpō'ktu tū cā'a'kspulalh xla'ca'n ū'tza' talīmāsu'yu quimpālacataca'n. Tzo'kui'līca chī naquincātālīmāca'tzīnīyān chī natlahuayāuj quina'n tī hui'lāna'uj a'cxni' jātza' lakmaj nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. ¹² Ū'tza' tī lacpuhuan tze xla' ē jā natlahua tū jā tze, cuenta catlahualh. Xamaktin tzē natlahua tū jā tze. ¹³ Catūxcu'huālh tū na'a'kspulayān ū'tza' nalīlaktzī'nān ē ū'tza' chu lacxtim tū tzē na'a'kspula ā'chā'tin. Tzē nalīpāhua'na' Dios ixpālacata xla' jā catimakxtekli nalīlaktzī'nca'na' hasta a'cxni' jātza' tāyani'ya'. Xla' namāhuixcānīyān ē chuntza' nalītāyani'ya' ē chuntza' nalī'a'kapūtaxtuya'.

¹⁴ Iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' ixpālacata iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Camakxtektit tū ixla' ídolos ē jā tilaktaquilhpūtayā'tit. ¹⁵ Hui'xina'n tzē lacapāstacna'nā'tit. Capuhua'ntit mina'cstuca'n palh tze o jā tze tū iccāhuaniyān. ¹⁶ A'cxni' hua'can Santa Cena, mātā'yāuj tapāxcatca'tzīn ixpālacata tū tojōmā'lh nac vaso. Quilīpō'ktuca'n hua'yāuj tū tojōmā'lh. Ū'tza' huanicu'tun quina'n tā'talacxtimīyāuj Cristo tī maka'lh ixka'lhni'. Pāntzīn tū

che'keyāuj ē hua'yāuj nā ū'tza' huanicu'tun tā'talacxtimīuj Cristo ixpālacata quilipō'ktuca'n hua'uj ixmacni'. ¹⁷ Xmān mactin pāntzīn tū māpitzican, chuntza' quilipō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo quina'n chu a'ktin macni' lauj ixpālacata quilipō'ktuca'n hua'uj tzamā' pāntzīn.

¹⁸ Capāstactit chī tatlahua tī cāmāpacuhuīcan israelitas. A'cxni' tahua' quinīt tū hui'līcanī't nac pūmacamāstā'n, tā'talacxtimī Dios ixpālacata pūmacamāstā'n ixla' Dios. ¹⁹ ¿Tūchu icmāsu'yumā'lh? ¿Ē iccāhuanimān ídolo ka'lhī ixlītlī'hui'qui o ixofrenda ídolo tzē nacāmaktāyayān? ²⁰ Jā chuntza' iccāhuanin. Iccāhuanicu'tunān tū talakahui'li ídolo tī jā israelitas, xla'ca'n talakahui'līmā'nalh tū jā tzeya ū'nī' tū cāmāpa'ksī skāhuī'ni'. Jā talakahui'līmā'nalh Dios. Quit jā iclacasqui'n natā'talacxtimī'yā'tit skāhuī'ni'. ²¹ Palh tzej a'ka'ī'yā'tit, jāla catipūko'tnu'ntit ixvasocā'n Māpa'ksīni' nac Santa Cena ē nā ixvasocā'n ídolos. Ē jāla catihuā'yantit na ixmesa Māpa'ksīni' nac Santa Cena ē nā na ixmesacā'n ídolos. ²² ¿Ē hui'xinan palhāsā' makasītzi'cu'tunā'tit Māpa'ksīni'? Ā'chulā' xla' māpa'ksīni'n ē jā quina'n.

Nacālacapāstacāuj ā'makapitzīn

²³ Masqui tzē tlahuacan catūxcuhuālh, hui'lapālh catūhuālh tū jā minī'ni' tlahuacan ē jā cāmaktāya tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios. ²⁴ Jā catipuhua'ntit pō'ktu: “¿Tūchu ā'chulā' tze quimpālacata?” Nā napuhua'nā'tit: “¿Tūchu ā'chulā' tze ixpālacata ā'chā'tin?”

²⁵ A'cxni' tamāhua'ya' quinīt nac lītamāuj, jā catikelhasqui'ni' palh lakahui'līcanī't ídolo. Tzē nahua'ya' ē jā tū tilacpu'hua'na'. ²⁶ Dios tlhualh cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu tū a'nan huā'tzā'.

²⁷ Palh chā'tin minamigo jā a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē tā'huā'yancu'tunān ē palh pincu'tuna' na ixchic, cahua't catūxcuhuālh tū namaxquī'ca'na'. Jā cakelhasqui'ni' palh lakahui'līcanī't ídolo. ²⁸ Palh chā'tin nahuanīyān: “Huā'mā' quinīt lakahui'līcanī't ídolo”, jā catihua't ixpālacata tī māca'tzīnī'yān. Palhāsā' xla' lacpuhuan jāla hua'can. Hui'x ca'tzīya' jā tū catilīlanī'n palh nahua'ya'; tī māca'tzīnīyān, xla' jā ca'tzī. ²⁹ Ū'tza iclīhuanin jā cahua't ixpālacata tī māca'tzīnīyān.

Chā'tin tzē nakelhasqui'nīni'n: “¿Tū iclītlahuani' cuenta tū lacpuhuan ā'chā'tin ixpālacata tū tze ē tū jā tze a'cxni' quit ictlahuacu'tun catūhuālh? ³⁰ Palh pūla na'icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios a'cxni' na'icua' catūxcuhuālh, ¿chī quilīchihuīnancan tū iclīmaxquī'nī't tapāxcatca'tzīn Dios?” Chuntza' tzē nakelhasqui'nīni'n. ³¹ Chuntza' catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit, ū'tza' natlahua'yā'tit ixpālacata ā'makapitzīn natamakapāxuī Dios. A'cxni' huā'ya'mpā'na'ntit ē a'cxni' ko'tnu'nā'tit, natlahua'yā'tit ixpālacata ā'makapitzīn natamakapāxuī Dios. ³² Jā titlahua'yā'tit jā tū tū nacāmāmakchuyīn israelitas nūn griegos nūn xla'ca'n tī tatā'tapa'ksī Dios. ³³ Quit iccālīmakapāxuīcu'tun ixlipō'ktuca'n tachī'xcuhuī't catūxcuhuālh ictlahuamā'lh. Jā icputzamā'lh xmān tū tze quimpālacata; nā icputzamā'lh tū tze ixpālacata ā'makapitzīn ē chuntza' tzē natalī'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē nacāmakapūtaxtūcan.

11

¹ Caquilāmaksca'tui chuntza' chī quit icmaksca'tli Cristo.

Ixpālacata puscan a'ntza' jā takēstokcan

² Chuhua'j tā'timīn, tze chī hui'xina'n quilālacapāstacāuj ē mākentaxtūyā'tit tū iccāmāsu'yuni'nī'ta'n. ³ Iclacasqui'n naca'tzīyā'tit Cristo cāmāpa'ksī chā'tunu' chī'xcu'huī'n; ē chī'xcu' māpa'ksī ixpuscāt; ē Dios māpa'ksī Cristo. ⁴ A'cxni' chī'xcu' orarlīmā'lh o līchihuīna'mā'lh catūhuālh tū Dios māsuyuni'lh ē palh jā tā'kxtu ixtā'knu', xla' jā lakachi'xcuhuī' ixMāpa'ksīni'. ⁵ A'cxni' puscāt orarlīmā'lh o līchihuīna'mā'lh catūhuālh tū Dios māsuyuni'lh, ixlacasqui'nca natakuctlapa. Palh jā natakuctlapa puscāt, tamāxani' ixlīmān ē chu chuntza' lacxtim hua'chī ta'a'ksitnī't. ⁶ Palh chā'tin puscāt jā

tacuctlapacu'tun, ca'a'ksitca; ē xpālacata līmāxana' ta'a'ksita puscāt, catacuctlapalh. ⁷ Tū tlahua chi'xcu', ū'tza' tzē nalimāka'tlī'can Dios ē tū tlahua puscāt, ū'tza' nalīlakachi'xcuhuī'can ixkōlu'. ⁸ Dios jā tlahualh pūla puscāt. Pūla tlahualh chi'xcu' ē lītlahualh puscāt ixtāpālucut chi'xcu'. ⁹ Chuntza' Dios jā tlahualh chi'xcu' xpālacata puscāt. Tlahualh puscāt xpālacata chi'xcu'. ¹⁰ Ū'tza' ixlīlacasqui'nca puscāt natacuctlapa. Chuntza' lakachi'xcuhuī' ixkōlu' ē ángeles. ¹¹ Na ixlacatīn Dios, chi'xcu' ē puscāt chu lacxtim, ē talāmaclacasqui'n chā'tunu'. ¹² Xapūla puscāt Dios māxtulh na ixtāpālucut chi'xcu' ē chuhua'j puscāt mālacatuncuhuī' chā'tin ska'ta ka'hua'cha. Dios, xla' mālacatzuculh ixlīpō'ktu catūhuālh tū a'nan.

¹³ Hui'xina'n mīna'estuca'n calīhui'lī'tit. ¿Ē puhua'nā'tit minī'ni' palh puscāt na'orarlī ē jā tacuctlapanī't? ¹⁴ ¿Ē jā līmāxana' palh pūlmā'n ixya'j chi'xcu'? ¹⁵ Puscāt ka'tla' nalīmakca'tzī ixya'j xapūlmā'n. Ū'tza' lītacuctlapa. ¹⁶ Palh chā'tin līchiuīna'ncu'tun xpālacata tacuctlapacan, nahuanīyā'tit: “Quina'n iclīsmānīnī'ta'uj puscan natatacuctlapa a'cxni' ta'orarlīmā'nalh”, nahuanīyā'tit. Chuntza' līsmanīcan calhāxcuhuālh jā makapāxuīcan Dios.

Tlahuaca tū jā minī'ni' a'cxni' hua'can Santa Cena

¹⁷ Chuhua'j iccālacaquilhniyān ē xpālacata huā'mā': A'cxni' takēstokā'tit, tlahua'yā'tit tū jā minī'ni' ē tū jā lālīmaktāya'yā'tit. ¹⁸ Xapūla iccāhuanīyān tū quihuanica. A'cxni' takēstokā'tit, hui'xina'n tapāpitzīyā'tit na mīlacpu'na'itātca'n. Macsti'na'j ica'ka'ī tū tahuan. ¹⁹ Palhāsā' ixlacasqui'nca natapāpitzīyā'tit ē chuntza' natasu'yu tīchu ixlīcāna' tamakapāxuī Dios. ²⁰ A'cxni' takēstokā'tit, tasu'yu palh jā hua'pā'na'ntit ixCena Māpa'ksīni'. ²¹ A'cxni' hui'xina'n hua'yā'tit, chā'tunu' palaj tayayā'tit mīlīhua'ca'n tū līta'nī'ta'ntit. Chuntza' chā'tin tī jā tū ka'lhī, xla' natzī'ncsa ē ā'chā'tin naka'sa ē hasta naka'chī. ²² ¿Ē jā ka'lhī'yā'tit mīnchicca'n jā tzē nahuā'ya'nā'tit ē nako'tnū'nā'tit? Jā tze chī tlahua'pā'na'ntit xpālacata chuntza' cālakmaka'nā'tit ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī ē tatakēstoknī't. Cāmāmāxa'nī'yā'tit tī jā taka'lhī ixlīhua'ca'n. ¿Chī na'iccāhuanīyān palh tze tū tlahua'yā'tit? Jā icticāhuanin, nūn maktin.

IxCena Māpa'ksīni'

Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20

²³ Quit iccāmāsu'yuni'n tū quimāscatīlh Māpa'ksīni' ē ū'tza' huā'mā'. Tzamā' tzi'sa a'cxni' ixmacamāstā'mā'ca namaknīcan, Māpa'ksīni' Jesús tayalh pāntzīn a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh. ²⁴ Māstā'lh tapāxcatca'tzīn xpālacata pāntzīn ē che'kelh ē māpitzīlh ē cāhuanilh ixapóstoles: “Cataya'tit ē cahua'tit. Huā'mā' quimacni' tū icmacamāstā' mimpālacataca'n. Nahua'yā'tit chuntza' chī hua'yāuj chuhua'j xpālacata naquīlālīlacapāstactēlhayāuj.” ²⁵ Chu chuntza' tlahuapalh vaso a'cxni' tahuā'yankō'lh. Tayalh ē māstā'lh tapāxcatca'tzīn ē cāhuanilh: “Tū tōjōmā'lh nac huā'mā' vaso ū'tza' xasāsti' ixtalacāxtlahuan Dios lītaxtu ē tū līlaccāxtlanī't quinka'lhni'. Napūhua'yā'tit chuntza' chī pūhua'yāuj chuhua'j naquīlālīlacapāstactēlhayāuj.” Chuntza' cāhuanilh. ²⁶ Makatunu' nahua'yā'tit chuntza' huā'mā' pāntzīn ē napūhua'yā'tit chuntza' huā'mā' vaso, namāsu'yuyā'tit chī nīlh Māpa'ksīni' quimpālacataca'n. Chuntza' catlahua'tit hasta a'cxni' nataspi'ta Māpa'ksīni'.

Chī nahua'can Santa Cena

²⁷ Catīxcuhuālh tī nahua' huā'mā' pāntzīn ē catīxcuhuālh tī napūhua' huā'mā' vaso, catlahualh chī ixlacasqui'nca. Ū'tza' huanicu'tun ixlacasqui'nca tzej nalatā'kchoko na ixlacatīn Dios. Palh jā chuntza' natlahuacan, nalakmaka'ncan ixmacni' ē ixka'lhni' Jesús. ²⁸ Ixlacasqui'nca chā'tunu' tī nahua' pāntzīn ē napūhua' vaso pūla nalacapāstaca palh tzej latlā'huan na ixlacatīn Dios. Palh jā tzej latlā'huan na ixlacatīn Dios, pūla casqui'nli namātzankenāni'can ē chuntza' tzē nahua' pāntzīn ē tzē napūhua' vaso. ²⁹ Chuntza' tī nahua' pāntzīn ē napūhua' vaso ē palh jā ca'tzī tū huanicu'tun tū tlahuamā'lh, xla'

a'cstutlahuacan. Xla' jā ca'tzī huā'mā' līhuat hua'chi ixlakxoko ixmacni' ē ixka'lhni' Māpa'ksīni'. Hui'xina'n jā cuenta tlahua'yā'tit tū huanicu'tun ixCena Māpa'ksīni'. ³⁰ Ū'tza' lhūhua' na milacpu'na'itātca'n jā lactli'hui'quīn ē ū'tza' talīta'jatatlā ē ā'makapitzīn tanīlh. ³¹ Palh quina'n ixpuhuanui: “¿Chā tzej o ja tzej iclatlā'huan na ixlacatīn Dios?”, palh chuntza' ixpuhuanui, jā ixquinticāstacyāhuan. ³² Dios cuenta quincātlahuayān ē quincāstacyāhuayān' ē chuntza' nalīscatāuj. Chuntza' jā cati'a'uj nac pūpātīn hua'chi xla'ca'n tī jā ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios.

³³ Tā'timīn, a'cxni' natakēstokā'tit nahuā'ya'nā'tit, jā palaj titaya'yā'tit milīhua'ca'n. Cacāka'lhī'tit ā'makapitzīn. ³⁴ Palh tzi'ncsa chā'tin, cahuā'yalh pūla na ixchic. Chuntza' jā natlahua'yā'tit tū mina'cstuca'n nalīlactlahua'yā'tit jā takēstokā'tit. Ā'makapitzīn catūhuālh na'iccālacāxtlahua a'cxni' na'ica'nācha'.

12

Tascujūt tū cāmaxquī' Espíritu Santo chā'tunu' chi'xcuhuī'n

¹ Chuhua'j iclacasqui'n naca'tzīyā'tit ixpālacata tū māsā' Espíritu Santo.

² Ca'tzīyā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios, ixcāta'a'kskāhuī'yān ē chuntza' ixcātalīmāxtuyān na ixtej Dios nalaktatzokostayā'tit ídolos. Hua'chi sa'j ix-pinī'ta'ntit cālakachi'xcuhuī'yā'tit ídolos tū jāla caticāmaktāyan. ³ Iccāmāsu'yunicu'tunān tī ka'lhī ixEspíritu Dios jāla catilakapalalh ixtacuhuīni' Jesús. Ē palh jā ixmāsu'yuni'lh Espíritu Santo, jā tī chā'tin tzē ixuanli Jesús xla' ū'tza' Māpa'ksīni'.

⁴ Masqui xtumnu' ixtascujūtca'n chā'tunu' chi'xcu'huīn, xmān chā'tin Espíritu Santo tī cāmaxquī'lh. ⁵ Xtumnu' ixtalacapāstacni'ca'n chā'tunu' ē xmān chā'tin quiMāpa'ksīni'ca'n tī scujni'mā'nauj. ⁶ Xtum chī chā'tunu' tatā'scuja Dios ē ixlīmān Dios tī māsū'yu ixlītlī'hui'qui a'cxni' chi'xcuhuī'n tatā'scuja. ⁷ Tasu'yu Espíritu Santo cāmaxquī' ixlītlī'hui'qui chā'tunu' chī natalīmaktāya ā'makapitzīn. ⁸ Chā'tin tzej ca'tzī chī nalīmāsu'yu tū ixlīcāna' ixpālacata Dios ē chī Dios lacasqui'n nalatā'kchokoyāuj chātunu' quina'n. Ā'chā'tin tzej ca'tzī chī namāsu'yu tū jicslīhua' līkexmatni'can na ixtachihuīn Dios. Tī cāmāscatīlh chā'tunu', xmān chā'tin ē ū'tza' Espíritu Santo. ⁹ Espíritu Santo māsū'yu chā'tin chī līpāhuan Dios a'cxni' tlahua oración ē ca'tzī Dios namaxquī' tū nasqui'ni'. Ā'chā'tin tzē nacāmātzeyī ta'jatatlāni'n ixpālacata Espíritu Santo. ¹⁰ Chā'tin tzē natlahua tū natalī'a'cnī chi'xcuhuī'n ē ā'chā'tin tzē nahuan tū Dios māca'tzīnīlh. Ā'chā'tin huampala tzē naca'tzī tīchu cāmāchihuīnī ā'makapitzīn, palh Espíritu Santo o palh a'kskāhuī'ni'nī'n. Ā'chā'tin tzē nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā maktin chihuīna'nī't. Ā'chā'tin tzē nakexmata ē nahuan tū huanicu'tun xtum tachihuīn. ¹¹ Ixlīpō'ktu tzamā' catūhuālh ixtascujūt ixEspíritu Dios. Chu chuntza' chī lacasqui'n Espíritu Santo chu chuntza' cāmāsu'yuni' chā'tunu' tū natatlahua.

Quilīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj hua'chi chu a'ktin macni'

¹² Chā'tunu' chi'xcuhuī'n xmān a'ktin ixmacni'ca'n. Lhūhua' xalacpītzun ka'lhī quimacni'ca'n hua'chi quimacanca'n ē quilakastapunca'n ē quintujanca'n. Ixlīpō'ktu tzamā' chu a'ktin quimacni'ca'n. Nā chuntza' quina'n lanī'tauj hua'chi xalacpītzun ixmacni' Cristo. ¹³ Quilīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios, quina'n lanī'tauj hua'chi chu a'ktin macni' a'cxni' Dios quincāmaxquī'n Espíritu Santo. Quilīpō'ktuca'n masqui is-raelitas o griegos ē masqui xatastā'maka tasācua' o jā tasācua', quilīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj chu a'ktin lanī'tauj a'cxni' maktīni'uj Espíritu Santo.

¹⁴ Kempāhūhua' xalacpītzun quimacni'ca'n. Jā xmān ka'lhīyāuj quimacanca'n. Nā ka'lhīyāuj quintujanca'n ē qui'a'ka'xko'lhca'n ē chuntza' natalīlakō' chu a'ktin macni'. ¹⁵ Palh tujan ixuanli: “Quit jā ixmacan huā'mā' macni' ē chuntza' quit jā ixla' macni'”, chuntza' jā ixlīcāna'. Masqui chuntza' ixuanli, chu ū'tza' macni'. ¹⁶ Palh a'ka'xko'lh ixuanli: “Quit jā ixlakastapun huā'mā' macni' ē chuntza' quit jā ixla' macni'”, chuntza' jā ixlīcāna'. Masqui chuntza' ixuanli, chu ū'tza' macni'. ¹⁷ ¿Chī ixlīkexmatui palh

xmān ixka'lhūuj quilakastapunca'n? ¿Chī ixlīkenkahuana'uj palh quimacni'ca'n pō'ktu a'ka'xko'lh ixuanli? ¹⁸ Chuntunca quimacni'ca'n chuntza' chī Dios cācāxtlahualh. Xla' cācāxtlahualh chuntza' chī xla' lacasqui'nli ē ka'lhī ixlīpō'ktu xalacpītzun. ¹⁹ Palh pō'ktu quimacni'ca'n ixlalh cahuālh xmān a'ktin xalacpītzun hua'chi a'ka'xko'lh, jā tze ix-tasu'yulh a'ktin macni'. ²⁰ Chuntza' lhūhua' ixlacpītzun quimacni'ca'n ē xmān a'ktin macni'lanī't.

²¹ Chuntza' quilakastapunca'n jāla catihuanilh quimacanca'n: “Hui'x jā icmaclacasqui'nān.” Nūn quina'kxākca'n jāla catihuanilh quintujanca'n: “Hui'x jā icmaclacasqui'nān.” ²² Masqui jā lacxtim tasu'yu ixlītlī'hui'qui a'katunu' xalacpītzun quimacni'ca'n chu lacxtim talacasqui'n. ²³ Hui'lh na quimacni'ca'n jā jā minī'ni' tasu'yu. Tzej mālhekē'yāuj pō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' tzej maktaka'lhāuj ē lakachi'xcuui'yāuj jā līmāxana' tasu'yu. ²⁴ Xalacpītzun tū jā līmāxana' tasu'yu, jā cuenta tlahuayāuj. Dios tzej cāxtlahualh ixlīpō'ktu quimacni'ca'n ē chuntza' nalakachi'xcuui'yāuj jā huancan jā ixlacasqui'nca. ²⁵ Jāla cāmāxtumlican xalacpītzun quimacni'ca'n ixpālacata xalacpītzun talāmaktāya. Chuntza' quintujanca'n ē quimacanca'n ē quilakastapunca'n talāmaktāya. ²⁶ A'cxni' tatakāhui' quintujanca'n o quimacanca'n, ixlīpō'ktu quimacni'ca'n tatā'pātīni'n. Palh nalakachi'xcuui'can quintujanca'n o quimacanca'n, tatā'pāxuhua ixlīpō'ktu quimacni'ca'n.

²⁷ Chuhua'j hui'xina'n hua'chi xalacpītzun ixmacni' Cristo ē ixlacasqui'nca chā'tunu' nalāmaktāya'yā'tit. Chā'tunu' ka'lhī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n. ²⁸ Chā'tunu' tī a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios, xla' cāmaxquī'lh ixtascujūtca'n. Xapūla Dios cāhui'līlh makapitzīn ixlī'apóstolca'n tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē ixlīkempātu' cāhui'līlh chī a'kchihuīna'ni'n ē ixlīkempātu'tun cāhui'līlh ixlīmākelhtahua'kē'ni'ni'nca'n. Nā Dios cāhui'līlh ā'makapitzīn tī tze natatlahua tū lī'a'cnīn ē cāhui'līlh ā'makapitzīn tī tze natamātzeyī ta'jatatlanī'n. Nā ā'makapitzīn cāhui'līlh natamaktāyana'n ē ā'makapitzīn cāhui'līlh natala xapuxcu' tī ta'a'ka'ī'. Cāhui'līlh huampala ā'makapitzīn tī tze natachihuīna'n xtum tachichuīn. ²⁹ ¿Ē ixlīpō'ktuca'n apóstoles tahuani't? ¿Ē ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'ni'n tahuani't? ¿Ē ixlīpō'ktuca'n mākēlhtahua'kē'ni'ni'n tahuani't? ¿Ē ixlīpō'ktuca'n natatlahua tū lī'a'cnīn? Jā maktin nala chuntza'. ³⁰ Ixlīpō'ktuca'n jāla natamātzeyīni'n. Ixlīpō'ktuca'n jāla nat-achihuīna'n xtum tachihuīn. Nūn ixlīpō'ktuca'n jāla catitahuanli tū huanicu'tun xtum tachihuīn. ³¹ Caputza'tit chī naka'lhī'yā'tit mintascujūtca'n tū ā'chulā' tze. Ē chuhua'j na'iccāmāsu'yuni'yān tū ā'chulā' lihua'ca' xatze.

13

Chī nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn

¹ Palh ixchihuīna'uj kempālhūhua' tachihuīn ē nā chī tachihuīna'n ángeles, jā tū līmacuan palh jā ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. Quintachihuīnca'n hua'chi līcā'n ixu-anlī tū palha' macasā'nan ē pucsmakahuanini'n palh jā cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. ² Masqui tzej ixlīmāsu'yūj ixtachihuīn Dios ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo, ē masqui ixca'tzīuj tū huanicu'tun talacapāstacni' tū tatze'knī't, ē palh ixca'tzikō'uj kempālhūhua' catūhuālh, ū'tza' jā tū ixquinticālimaktāyan palh jā ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. Huam-pala palh ixlīpāhuanui Dios ē ixca'tzīuj tze ī'squi'ni'uj camālaxijli a'ktin sipej ē ixta-lacxijli, jā tū quintapalhca'n palh jā ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. ³ Palh ixcāstā'kō'uj tū ka'lhīyāuj ē ixcāmāpitzini'uj tī cāspu'ni' ixlīhuatca'n ē palh ixmacamāstā'uj quimacni'ca'n naquīncātalhcuyuyān, jā tū līmacuan ixtlahuāuj tzamā' palh jā ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn.

⁴ Tī cāpāxquī' ā'makapitzīn nalīpātīni'kō' ē jā nalīsītzi'. Xla' nalakalhu'manīni'n ē jā tū catipuhuanli masqui ā'makapitzīn ā'chulā' taka'lhī. Nā xla' jā ka'tla' makca'tzī ē jā ixlīmān napuhuan xla' xatze. ⁵ Tī cāpāxquī' ā'makapitzīn jā natlahua tū jā minī'ni' nūn nalacpuhuan tū xmān ū'tza' minī'ni'. Xla' jā tū catīlīsītzi'lh ē jā namālaxkonī'cu'tun tū tlahuani'canī't tū jā tze. ⁶ Nā xla' jā nalīpāxuhua a'cxni' tlahuacan tū jā tze; nalīpāxuhua

a'cxni' tlahuacan tū xatze. ⁷ Tī cāpāxquī' ā'makapitzīn, xla' natāyani'kō' catūxcuhuālh tū nalani'. Napuhuan tze ā'makapitzīn ē jā palaj nacālīmālacsu'yucu'tun. Xla' napuhuan ā'līstān natatlahua tū tze. Masquī napātīni'n, jā catimāxtekli nacāpāxquī' ā'makapitzīn.

⁸ Tapāxquī'n jā maktin catisputli. Nasputa ixtachihuīn tī māsu'yu ixtachihuīn Dios. Nā natasputa kempālhūhua' tachihuīn tū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Nasputa ixlīpō'ktu tū chī'xcuhuī'n tze nataca'tzī. ⁹ Jā ketzī chī ca'tzīyāuj chuhua'j ē jā ketzī chī māsu'yuyāuj chuhua'j ixtachihuīn Dios. ¹⁰ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' naca'tzīkō'yāuj ixlīpō'ktu ē a'cxni' jātza' namaclacasqui'nāuj tū ca'tzīyāuj chuhua'j ē tū jā ketzī.

¹¹ A'cxni' ska'ta'cus xa'icuanī't, hua'chī chā'tin ska'ta' xa'icchihuīna'n. Hua'chī chā'tin ka'hua'cha xa'icpuhuan ē xa'iclapāstacna'n. A'cxni' ictachī'xcuhuī'līlh, icmakxtekli chī xa'icuanī't quilīska'ta'. ¹² Chuhua'j jā tzej lakapasāuj Dios, xmān hua'chī ixlaktzī'uj ixtaxkaket nac xaslamama līcā'n. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalaktzī'nāuj Dios cālacan. Chuhua'j macsti'na'j ca'tzīyāuj chī līhuī'lh Dios; a'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, nalakapasāuj Dios chuntza' chī xla' quincālakapaskō'yān. ¹³ Chuntza' kempātu'tun catūhuālh tū ixlacasqui'nca pō'ktu quilhtamacuj. Ixlacasqui'nca nalīpāhuanāuj ē na'a'ka'ī'ni'yāuj Dios; ixlacasqui'nca napuhuanāuj Dios namākentaxtū tū huanī't; ē ixlacasqui'nca nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn.

14

Chihuīna'ncan ā'xtum tachihuīn

¹ Caputzatit chī nacālīpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn ē calacasqui'ntit tū Espíritu Santo cāmaxquī'yan. A'ktin tascujūt tū māsā' Espíritu Santo, ū'tza' tze māsu'yu ixtachihuīn Dios. Ā'chulā' calacasqui'ntit huā'mā' tascujūt ē jā ā'makapitzīn. ² A'cxni' chā'tin chihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't, xla' xmān tā'chihuīna'mā'lh Dios ē jā cātā'chihuīna'mā'lh chī'xcuhuī'n ixpālacata jā tī ca'tzī tū huanicu'tun. Espíritu Santo māchihuīnī. ³ Tī līmāsu'yu ixtachihuīn Dios ixlītlī'hui'qui Espíritu Santo, xla' cātā'chihuīna'n chī'xcuhuī'n. Chuntza' nacāmāsu'yuni' ē nacāmaktāya ē nacāmāhuixcānī. ⁴ Tī chihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't, ū'tza' xmān tahuixcānī ixlīmān. Tī māsu'yu ixtachihuīn Dios, ū'tza' cāmāhuixcānī ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'.

⁵ Iclacasqui'n milīpō'ktuca'n ixchihuīna'ntit xtumnu' tachihuīn tū jā ixca'tzīyā'tit. Ā'chulā' iclacasqui'n ixmāsu'yu'tit ixtachihuīn Dios. Ā'chulā' ixlacasqui'nca tī līmāsu'yu ixtachihuīn Dios ē jā tī xmān chihuīna'n xtumnu' tachihuīn ē jāla nahuan tū huanicu'tun tzamā' xtum tachihuīn. Xmān palh tze nahuan tū huanicu'tun tzamā' tachihuīn ē chuntza' nacāmaktāya ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī', xmān chuntza' tze palh nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā ca'tzī'. ⁶ Palh na'ica'nācha' ē na'icchihuīna'n xtum tachihuīn, ¿chī na'iccālīmaktāyayān? Palh jā na'iccāhuaniyān tū Dios quimāsu'yuni'lh o tū icsca'tli tū ixa' Dios, ¿chī na'iccālīmaktāyayān? Palh jā na'iccāhuaniyān ixtachihuīn Dios o palh jā iccāmāsu'yuni'yān, ¿chī na'iccālīmaktāyayān?

⁷ A'cxni' skoli'can ē a'cxni' sla'knancan, kexmatāuj chī sā'nan. Palh jā tzej skoli'can, jāla ca'tzīcan tū huanicu'tun. ⁸ Palh jā tzej liskoli'can trompeta, soldado jā catikexmatli ē jā catitā'kaquī'lh ē jā catitacāxli na'a'n nalāta'la. ⁹ Chuntza' hui'xina'n. Palh jāla kexmatcan mintachihuīnca'n, ¿chī nalīca'tzīcan tū huanicu'tun? Hua'chī xmān nachihuīna'nā'tit nac ū'nī'. ¹⁰ Kempālhūhua' tachihuīn chihuīna'ncan nac cā'quilhtamacuj ē chā'tunu' kexmata tū ixtachihuīn. ¹¹ Palh jāla ickexmata ixtachihuīn ā'chā'tin, quit iclanī't hua'chī xamini' ixpālacata xla' ē xla' xamini' lanī't quimpālacata. ¹² Hui'xina'n naputzayātīt tzamā' talakalhu'mān tū māsā' Espíritu Santo. Chuntza' calacasqui'ntit nacāmāxquī'yān tzamā' talakalhu'mān tū ā'chulā' xatze. Ū'tza' tū cāmāhuixcānī tī ta'a'ka'ī'.

¹³ Chuntza' tī nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't, casqui'ni'lh Dios namaktāya nacāmāsu'yuni' ā'makapitzīn tū huanicu'tun. ¹⁴ Palh xtum quintachihuīn

a'cxni' icorarlīmā'lh, xmān quilīstacna' ca'tzī tū huanicu'tun. Jā scujmā'lh quintalacapāstacni' ē jā tī chā'tin icmaktāyamā'lh. ¹⁵ ¿Chī na'icli'tlahua? Na'icli'orarlī quilīstacna' ē nā na'icmāscujū quintalacapāstacni' ē chuntza' na'iccāmaktāya tī takexmatmā'nalh. Na'icli'pixtlī' quilīstacna' ē nā na'icli'pixtlī' quintalacapāstacni' ē ānā chuntza' tī takexmatmā'nalh nataca'tzī tū huanicu'tun. ¹⁶ Palh chihuīna'na' xtum tachihuīn a'cxni' mās'tā'ya' tapāxcatca'tzīn, xmān milīstacna' makapāxuīmā'lh Dios, ē ā'makapitzīn jāla takexmata. ¿Chī tzē nalīhuan catīhuāl: “Amén”, palh jāla ca'tzī tū huanicu'tun tū huanī'ta'? ¹⁷ Masqui hui'x tzej maxquī'pā't tapāxcatca'tzīn Dios, jā maktāya'ya' ā'chā'tin. ¹⁸ Quit tzē icchihuīna'n xtum tachihuīn tū jā icsca'tnī't. Icmxquī' tapāxcatca'tzīn Dios quit ā'chulā' tzē icchihuīna'n xtum tachihuīn ē jā hui'xinan. ¹⁹ A'ntza' jā tatakēstoka tī ta'a'ka'ī', icchihuīna'ncu'tun macstī'na'j tachihuīn tū kexmatcan ē ū'tza' nacālīmāsu'yuni'. Jā icchihuīna'cu'tun lhūhua' xtum tachihuīn tū jā catilītamaktāyalh ā'chā'tin.

²⁰ Jā catipuhua'ntit hua'chi lacstīn tī jā takexmata; napuhua'nā'tit hua'chi lacstīn tī jāna'j taca'tzī tatlahua tū jā tze. A'cxni' lacapāstacpā'na'ntit, calacapāstacna'ntit hua'chi chī'xcu'huī'n. Xlaca'n taca'tzī tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ²¹ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ē Dios huanli chuntza':

Na'iccātā'chihuīna'n tzamā' israelitas.

Na'iccāmacamin tī xtum ixtachihuīnca'n ē tī makatiyātī'n.

Quit na'iccāmāchihuīnī.

Nūn chuntza' jā quintitakexmatni'cu'tunli tzamā' israelitas.

²² Chuntza' a'cxni' chihuīna'ncan xtum tachihuīn tū jā kexmatcan, ū'tza' nacālīmāsu'yuni' ixlītlī'huī'qui Dios xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' ē talaktzī'mā'nalh a'ktin lī'a'cnīn. A'cxni' līmāsu'yucan ixtachihuīn Dios ixlītlī'huī'qui Espīritu Santo, ū'tza' cālīmāsu'yuni'yān ixlītlī'huī'qui Dios hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit. ²³ Palh milīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'yā'tit ixtakēstoktit ē palh milīpō'ktuca'n ixchihuī'nā'tit xtum tachihuīn tū jā ixca'tzīyā'tit, ē palh ixtanūlh catīhuāl chī'xcu' o tī jā a'ka'ī', ¿ē jā nahuan chuya'yā'tit? ²⁴ Palh milīpō'ktuca'n ixmāsu'yutit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' natanū catīhuāl chī'xcu' o chā'tin tī jā a'ka'ī', xla' tzē nakexmata tū māsuyupā'na'ntit. Chuntza' nalīca'tzī xla' jā tze na ixlacatīn Dios. ²⁵ Nā naca'tzī jā tū catimātzē'kli ixlacatīn Dios. Chuntza' nalīlaktatzokosta namakapāxuī Dios ē nahuan: “Ixlicāna' Dios huī'lh na milacpu'na'ī'tātca'n.”

Chī chā'tunu' natachihuīna'n a'cxni' takēstokcan

²⁶ Ū'tza' huā'mā' tū natlahua'yā'tit a'cxni' natakēstokā'tit: Chā'tunu' napuhua'nā'tit tū napixtlī'yā'tit o jā namāsu'yu'yā'tit na ixtachihuīn Dios. Chā'tin tzē namāsu'yu tū Dios māsuyuni'lh. Ā'chā'tin tzē nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't o tzē namāsu'yu tū huanicu'tun xtum tachihuīn. Catūxcu'huāl tū tlahuacan, calalh ū'tza' tū nacālīmaktāya tī tatakēstoka. ²⁷ Palh tahuī'lanalh tī natachihuīna'n xtum tachihuīn, catachihuīna'nli līchā'tunu' ē xmān chā'tu' o chā'tu'tun ē catalālīlakpalītēlhalh. Nā ca'a'nalh chā'tin tī namāsu'yu tū huanicu'tun. ²⁸ Palh jā tī a'nan tī tzē namāsu'yu tū huanicu'tun xtum tachihuīn, caca'csa cahuanli tī tzē chihuīna'n xtum tachihuīn. Ixa'cstu catā'chihuīna'nli Dios ē jā a'ntza' jā takēstokcan. ²⁹ Chā'tu' o chā'tu'tun tzē natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ā'makapitzīn tzej catakexmatli nataca'tzī palh Dios ixlicāna' cāmāsu'yuni'lh tī tachihuīna'n. ³⁰ Palh huī'lh ā'chā'tin ē nā Dios māca'tzīnī xla' tū namāsu'yu, tī chihuīna'mā'lhcus jātza' catichihuīna'nli. Palaj nachihuīna'nkō' a'cxni' tasu'yu chihuīna'ncu'tun ā'chā'tin. ³¹ Līchā'tunu' namāsu'yuyā'tit ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacāmāscatīcan ixlīpō'ktuca'n ē nacāmāhuixcānīcan. ³² Tī līmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios ixlītlī'huī'qui Espīritu Santo, xla' tzē naquilhca'csa a'cxni' ca'tzī Dios namāchihuīnī ā'chā'tin. ³³ Dios lacasqui'n lacatejtin natlahuacan ē jā lacasqui'n xamaktin natachihuīna'n.

Calhāxcu'huāl tatakēstoka tī ta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios, chuntza' tlahuacan. ³⁴ Ca'cs natatahui'la puscan. Jā cacāmakxtekca natachihuīna'n xlaca'n. Puscan catakexmatli chī tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas jā huan puscan jā catitamāpa'ksīlh chī'xcu'huī'n.

³⁵ Palh chā'tin puscāt sca'tcu'tun catūhuālh, cakelhasqui'nīlh ixkōlu' a'cxni' tahui'lāna'lh na ixchicca'n. Līmāxana' palh puscan natachihuīna'n jā takēstokcanī't namakapāxuīcan Dios.

³⁶ Calacapāstactit huā'mā'. Na mincā'lacchicni'ca'n jā a'ntza' pūla māsu'yuca ixtachihuīn Dios. Jā xmān hui'xina'n kexpatnī'ta'ntit. ¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit ca'tziyā'tit chī ixlacasqui'nca talatā'kchoko tī ta'a'ka'ī'? ³⁷ Makapitzīn puhua'nā'tit tzē māsu'yuyā'tit ixtachihuīn Dios o puhua'nā'tit Espiritu Santo cāmaxquī'nī'ta'n a'ktin talakalhu'mān. Caca'tzītit hui'xina'n tū iccātzo'knuni'yān, ū'tza' ixlīmāpa'ksīn quiMāpa'ksīni'ca'n. ³⁸ Palh catīhuālh jā kexmatcu'tun ixtachihuīn Dios, calatachokolh chī ixtapāxuān.

³⁹ Tā'timin, caputza'tit chī nalīmāsu'yuyā'tit ixtachihuīn Dios ē jā timāmakchuyīyā'tit tī tzē chihuīna'n xtum tachihuīn. ⁴⁰ Ixlīpō'ktu tū natlahua'yā'tit, catlahua'tit chuntza' chī ixlacasqui'nca ē chuntza' chī minī'ni'.

15

Chī līlacastālancuana'lh Cristo

¹ Chuhua'j iccāmālacapāstaquīyān xatze tachihuīn tū iccāmāsu'yuni'nī'ta'n. Hui'xina'n maktīni'nī'ta'ntit ē a'ka'ī'nī'ta'ntit. ² Ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'nī'ta'n lī'a'kapūtaxtutit palh jā chu tlakaj a'ka'ī'nī'ta'ntit.

³ Iccāmāsu'yuni'nī'ta'n tū ixlacasqui'nca ē tū quimāasca'tīcanī't. Ū'tza' huā'mā'; Cristo nīlh ixpālacata quincuentaca'n chuntza' chī tzo'kcanī't makāstza' na ixtachihuīn Dios.

⁴ Mācnūcanī't Cristo ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj mālacastālancuanīca. Chuntza' tatzo'knī't na ixtachihuīn Dios. ⁵ A'cxni' lacastālancuana'nlitza', apóstol tī pūla laktzī'lh Cristo, ū'tza' Pedro. Ā'līstān ixlīpō'ktuca'n apóstoles talaktzī'lh. ⁶ Ā'līstān huampala hua'chi lakaquitzīs ciento ā'makapitzīn ixtachī'xcuhuī't xamaktin talaktzī'lh. Lhūhua' xla'ca'n tahui'lāna'lhcus ē ā'makapitzīn tasputlitza'. ⁷ Ā'līstān huampala Jacobo nā laktzī'lh ē huampala ixlīpō'ktuca'n apóstoles talaktzī'lh.

⁸ Ā'xmān quit iclaktzī'lh Cristo. Quit hua'chi chā'tin ska'ta' tī xatamāyujūn ē jā a'cchā'lh ixmālhcu'yu'. ⁹ Quit hua'chi apóstol tī ā'chula' xastancu. Ā'makapitzīn apóstoles ā'chulā' laka'tla' ē jā quit. A'cxni' jāna'j xa'ica'ka'ī' xa'iccāmakapātīnīn tī ixta'a'ka'ī'. Ū'tza' jā quilīminī'ni'n palh apóstol quihuanica. ¹⁰ Dios quilakalhu'manli ē ū'tza' apóstol iclīhuanli. Jātza' xmān quilakalhu'manli ixpālacata quit ā'chulā' i'cscujli ē jā ā'makapitzīn apóstoles. Jā quilīmān icscujli. Dios quilakalhu'manli ē ū'tza' quimaktāyalh chī icscujli. ¹¹ Masqui ā'makapitzīn apóstoles o masqui quit, quilīpō'ktuca'n icmāsu'yuyāuj xatze tachihuīn ixla' Jesucristo ē hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit.

Natalacastālancuana'n nīnī'n

¹² Palh icmāsu'yuyāuj chī Cristo lacastālancuana'nli, ¿chī tzē nalīhua'nā'tit makapitzīn hui'xina'n jā tī chā'tin nalacastālancuana'n? ¹³ Palh jā tī chā'tin cahuālh ixla-castālancuana'nli, chuntza' jā ixtilacastālancuana'nli Cristo. ¹⁴ Ē palh Cristo jā ixtilacastālancuana'nli, jā ixlīcāna' tū icmāsu'yumā'nauj ē jā tū līmacuan ixa'ka'ī'tit. ¹⁵ Nā chuntza' quīna'n xa'icuanui tū jā ixlīcāna' ixpālacata Dios chī icmāsu'yuyāuj Dios mālacastālancuanīlh Cristo. Chuntza' xa'icmāsu'yūj tū jā ixlīcāna' palh jā tī chā'tin cahuālh ixlacastālancuana'nli. ¹⁶ Palh jā tī chā'tin cahuālh nalacastālancuana'n, nūn Cristo jā ixlacastālancuana'nli. ¹⁷ Palh Cristo jā cahuālh lacastālancuana'nli, jā tū līmacuan ixa'ka'ī'tit. Jāna'j ixticātamātza'nkēna'nīn mincuentaca'n. ¹⁸ Palh jā cahuālh lacastālancuana'ncan, chuntza' tī tanīlhtza' masqui ixtatā'tapa'ksīlh Cristo, ixta'a'lh nac pūpātīn. ¹⁹ Palh jā ixka'lhīuj quilatamatca'n tū jā catilakspu'tli ixpālacata līpāhuanāuj Cristo, ā'chulā' koxa tīlayāuj quīna'n ē jā ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't.

²⁰ Ixlīcāna' chī mālacastālancuanīca Cristo ē laktaxtulh nac cā'līnīn. Chuntza' cāpūlani'lh tī ta'a'ka'ī'lh ē tanīlhtza' ē natalacastālancuana'mpala. ²¹ Adán tlahualh tū jā tze ē ū'tza'

talitzuculh tanī tachi'xcuui't. Cristo nīlh nac cruz ē chuntza' natalilacastālancuana'n tachi'xcuui't ē nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ²² Adán quixu'napapca'n ixuanī't, ē chuntza' quilpō'ktuca'n nanīyāuj. Ixlipō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksī Cristo, xla'ca'n natalacastālancuana'n. ²³ Chā'tunu' ka'lhī ixquilhtamacuj a'cxni' napūlacastālancuana'n. Tī xapūla lacastālancuana'nli, ū'tza' Cristo. A'cxni' namimpala Cristo, natalacastālancuana'n xla'ca'n tī tatā'tapa'ksī Cristo. ²⁴ Cristo nacāmālakspu'tukō' ixlītlī'hui'quica'n ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn ē a'cxni' nacāskāhuī'kō'tza' ixlipō'ktuca'n tī quiclh talaktzi'n xla', palaj tunca xla' namacamaxquī'kō' Dios ixlītlī'hui'qui. A'cxni' nala huā'mā', a'cxni' ixlīspu'tni' cāquilhtamacuj. ²⁵ Ixlacasquī'nca Cristo namāpa'ksīni'n hasta nacāskāhuī'kō' ixlipō'ktu tī quiclh talaktzi'n xla'. ²⁶ Tī ā'xmān naskāhuī'can, ū'tza' līnīn. ²⁷ Ixlipō'ktu catūhuālh tū a'nan Dios cāmaxquī'lh Cristo nacāmāpa'ksīkō'. A'ntza' jā huan ixtachihuīn Dios nacāmāpa'ksīkō', ū'tza' jā huanicu'tun Cristo namāpa'ksī Dios. Dios ū'tza' tī māstā'lh lītlī'hui'qui. ²⁸ Pūla nacāskāhuī'kō' ixlipō'ktuca'n tī quiclh talaktzi'n Cristo. A'cxni' xla' nacāmāpa'ksīkō', a'cxni' Cristo tī ī'Ska'ta' Dios ixa'cstu natamacamāstā'ni' Dios. Chuntza' namākentaxtukō' chī ixtalacasquī'nīn Dios. Chuntza' tī ixlīmān namāpa'ksīni'nkō' calhāxcuui'lh, ū'tza' Dios.

²⁹ Palh jā cahuālh lacastālancuana'ncan, ¿tū tapuhuamā'nalx xla'ca'n tī ta'a'kpaxa natamaktāya tī tanīlh? ¿Chī talī'a'kpaxa ixpālacata tī tanīlh palh jā tapuhuan natalacastālancuana'n?

³⁰ Lakaliyān lījicua' icuī'lh. Palh jā lacastālancuana'ncan, ¿tū ixpālacata chuntza' icuī'lh? ³¹ Lakaliyān quintamāknīcu'tun. Huā'mā' ixlīcāna' ē nā ixlīcāna' chī ka'tla' iclīmākca'tzī mimpālacataca'n. Ka'tla' iclīmākatzī ixpālacata tā'tapa'ksī'yā'tit Jesucristo quīMāpa'ksīni'ca'n. ³² Līlhūhua' huā'tzā' nac cā'lacchicni' Efeso hua'chī hua'na'nī'n chī ixquintamāknīcu'tun. Palh jā cahuālh lacastālancuana'ncan ¿tū ixpālacata na'iclītāyani' chuntza' chī iclīpātīni'mā'lh huā'tza' nac cā'quilhtamacuj? Xatze na'ictlahua chī huancan: “Nahuā'yanāuj ē nakō'tnu'nāuj. Lakalī nanīyāuj.”

³³ Jā catā'kskahuī'tit. Chuntza' chī huancan: “Tī līlacatejtin latlā'huan ē nacātā'talacxtuca xla'ca'n tī jā tze, xla' nala ixtā'chuntza'ca'n xla'ca'n tī jā tze.” ³⁴ Tzej calacapāstactit ē cuenta catlahua'tit ē jātza' catlahua'tit tū jā tze. Huī'lh ā'makapitzīn na milacpu'na'ī'tātca'n tī jāna'j ta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios ē jā taca'tzī chī līhuī'lh Dios. Ū'tza' iccāhuaniyān na'iccālīmāmāxanī'yān.

Chī natalilacastālancuana'n nīnī'n

³⁵ Ā'makapitzīn natakelhasquī'nīni'n: “¿Chī tzē natalilacastālancuana'n tī tanīlh? ¿Chī natala ixmacni'ca'n a'cxni' natalacastālancuana'n?” ³⁶ Calacapāstacna'ntit. A'cxni' nacha'nā'tit līcha'nat, namā'cnūyā'tit nac tī'ya't ē namasa xako'xka' ē chuntza' napu'n. ³⁷ Tū cha'nā'tit jā tasu'yu hua'chī tū nataxtu. Nacha'nā'tit xalīcha'nat cuxi' o stapun o catūxcuui'lh tū māscāquīcanī't. Tū napu'n, xla' sca'yā'hua' ē tzēhuani't. ³⁸ Dios cāmaxquī' chī nalīstaca ē chī ixtalacasquī'nīn. Xtum tasu'yu xāhuat ē xtum tasu'yu xapa'lhma' stapun. Kempālhuīhua' līcha'nat ē xtum tatasu'yu pūlacatunu' chī tastaca. ³⁹ Nā a'nan kempālhuīhua' macni'. A'nan ixmacni'ca'n tachi'xcuui't ē a'nan ixmacni'ca'n animalh ē a'nan ixmacni'ca'n squī'ti' ē ixmacni'ca'n spūnī'n. Chā'tunu' xtum ixmacni'ca'n. ⁴⁰ A'nan ixmacni' tī huī'lh nac a'kapūn ē ixmacni' tī huī'lh nac tī'ya't. Xtum chī ixlītzēhuani't macni' xala' nac a'kapūn ē xtum chī ixlītzēhuani't macni' xala' nac tī'ya't. ⁴¹ Xtum chī ixlītzēhuani't chī'chīni' ē xtum chī ixlītzēhuani't mālhcuyū' ē sta'cu. Nā xtum chī ixlītzēhuani't a'katunu' sta'cu. A'katunu' macni' xtum ixlītzēhuani't. ⁴² Chuntza' a'kspula a'cxni' lacastālancuana'ncan. Nacāmā'cnūcan quīmacni'ca'n ē nata-masa. A'cxni' nalacastālancuana'nāuj, xtum natala quīmacni'ca'n ē jātza' catitamasli. ⁴³ Quīmacni'ca'n tū nacāmā'cnūcan jā tze; xasāsti' quīmacni'ca'n tzēhuani't natala ē nataxkaka. Xaxlajuani' quīmacni'ca'n tū nacāmā'cnūcan; a'cxni' natalacastālancuana'n lactli'hui'quīn natahuan. ⁴⁴ Quīmacni'ca'n tū ka'lhīyāuj huā'tza' nac cā'quilhtamacuj

xmān macni' ē nacāmā'cnūcan a'cxni' nanīyāuj. A'cxni' nalacastālancuana'nāuj, Dios naquincāmaxquī'yān xasāsti' quimacni'ca'n tū espiritual. Ka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' huātza' nac cā'quilhtamacuj; nā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn.

⁴⁵ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Pūla tlahuaca chā'tin chi'xcu'.

Nā maxquī'ca ixlatamat.

Hui'līni'ca ixtacuhuīni' Adán.

Dios su'nulh na ixquini' ē chuntza' lakahuanli ē tahuī'lh. Ā'līstān lacatuncuhuī'lh Jesucristo tī quincāmaxquī'n xasāsti' quilatamatca'n. ⁴⁶ Pūla ka'lhīyāuj quimacni'ca'n tū xala' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tū natanī. Ā'līstān naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn. ⁴⁷ Xapūla chi'xcu' ū'tza' Adán ē Dios lītlahualh xapokxni' ti'ya't. Ā'chā'tin chi'xcu' ū'tza' Jesucristo ē xla' mincha' nac a'kapūn. ⁴⁸ Chuntza' chī ixuanī't ixmacni' Adán chu lacxtim chī quimacni'ca'n quina'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Nā chuntza' ixlīpō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksī Cristo nataka'lhī xasāsti' ixmacni'ca'n hua'chī ixmacni' Cristo. ⁴⁹ Chuntza' chī nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lītasu'yuyāuj Adán, nā chuntza' nac a'kapūn nalītasu'yuyāuj Cristo tī mincha' nac a'kapūn.

⁵⁰ Chuhua'j iccāhuaniyān quimacni'ca'n tū ka'lhī ka'lhni' ē quinīt jāla catitanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Quimacni'ca'n tū natamasa jāla catitatanūlh jā tahuī'lanā'lh tī taka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. ⁵¹ Cakexpa'ttit. Na'iccāhuaniyān tū ixtatzē'knī't. Quilīpō'ktuca'n jā catinīuj. Quilīpō'ktuca'n nalakpalīcan quimacni'ca'n. ⁵² A'cxni' ixlīspūtnī' cā'quilhtamacuj ē nasā'nan trompeta, xamaktin naquincā'a'kspulayān hua'chī a'cxni' natalakatzī'yāuj ē nalacahuāna'mpalayāuj. Nasā'nan trompeta ē tī tanīni'ttza' natalacastālancuana'n ē nataka'lhī ixmacni'ca'n xasāsti' tū jā maktin catitamasli. Quilīpō'ktuca'n naquincātalakpalīni'yān quimacni'ca'n. ⁵³ Quimacni'ca'n tū tzē natamasa ka'lhī natalakpalī ē xasāsti' natahuan ē jā maktin catitamasli. Quimacni'ca'n tū natanī ixlacasqui'nca xasāsti' natahuan ē jā catitalakspūtlī. ⁵⁴ A'cxni' quimacni'ca'n tū natamasa natalakpalī ē xasāsti' natahuan ē jā catitamasli ē a'cxni' quimacni'ca'n tū natanī natalakpalī ē jā catitanūlh, a'cxni' namākentaxtūcan tū tatzo'knī't chuntza':

Taskāhuī'nī't līnīn.

Ē chuntza' quincātalīmālakahuanīyān.

⁵⁵ ¿Jā hui'lh ixlītlī'huī'qui līnīn? Spūtlitza'. ¿Tīchu naca'tzani' ixpālacata līnīn? Jā tī chā'tin.

⁵⁶ Tzamā' tū jā tze ū'tza' nalīnīyāuj. Tachi'xcuhuī't jā takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios. Chuntza' lītasu'yu hua'chī tū jā tze cāmāpa'ksīmā'lh. Lītasu'yu ixpālacata tachi'xcuhuī't jā takexmatni'lh ixlīmāpa'ksīn Dios. ⁵⁷ Icmāxquī' tapāxcatca'tzīn Dios chī līskahuī'yāuj līnīn ixpālacata ixlītlī'huī'qui quīmāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

⁵⁸ Tā'timīn, iccāpāxquī'yān. Ū'tza' iccālīhuaniyān jā catamakxtektit tū nacāmāmakchuyīyān ē nacālīmāpānūni'yān tū a'ka'ī'nī'ta'ntit. Pō'ktu quilhtamacuj tzej nascu'jā'tit ixpālacata Māpa'ksīni'. Ca'tzīyā'tit tū natlahua'yā'tit ixpālacata Māpa'ksīni' jā catilakspūtlī.

16

Tumīn tū namākēstokcan

¹ Chuhua'j iccāhuaniyān ixpālacata tumīn tū namākēstokā'tit ē tū nacālīmaktāyayā'tit tī ta'a'ka'ī' xalanī'n nac Judea. Chuntza' chī iccāhuani tī tatakēstoka jā huanican Galacia, nā chuntza' natlahua'yā'tit. ² Cā'domingo namāquī'tēlha'yā'tit macsti'na'j mintumīnca'n tū tlajani'ta'ntit tzamā' semana. Chuntza' a'cxni' na'ica'nācha', xmān namākēstokā'tit tū māquī'nī'ta'ntittza'. ³ Hui'xina'n cacālacsā'ctit chi'xcuhuī'n tī lactze ē xlaca'n natalē'n minofrendaca'n. Quit na'iccāmaxquī' a'ktin ca'psnap ē na'iccāmacā'ni' nac Jerusalén. ⁴ Palh minī'ni' na'ica'n, naquintatā'a'n xlaca'n.

Pablo a'ncu'tun ā'lacatin

⁵ Na'ictētāxtutēlha nac cā'lacchicni' jā huanican Macedonia ē ā'līstān na'iccālaka'nāchān.
⁶ Palhāsā' lakmaj na'ictachokoyācha' na mīncā'lacchicni'ca'n o palhāsā' a'ntza' icuī'lācha' nahuan a'cxni' nalonknun. Chuntza' hui'xina'n tze naquilāmaktāyayāuj a'cxni' na'ictāxtupala calhāxcuhuālh na'ica'ncu'tun. ⁷ Jā iclacasqui'n xmān na'ictētāxtu a'cxni' na'iccālaka'nāchān. Iccātā'tachokocu'tunāchān lakma'j palh Dios lacasqui'n.
⁸ Na'ictachoko huā'tzā' nac Efeso hasta cā'tani' tū māpācuhuīcan Pentecostés.
⁹ Calhāxcuhuālh nac huā'mā' cā'lacchicni' tze na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios masqui lhūhua' tahui'lāna'lh tī quintaquiclhaktzi'n.

¹⁰ A'cxni' nachā'nācha' Timoteo, calakachi'xcuhuī'tit ē tzej camaktīni'ntit ixpālacata jā namāxana'n. Tzej camakamaktīni'nchipitit ixpālacata xla' tā'scujmā'lh Māpa'ksīni' chuntza' chī quit. ¹¹ Jā tī chā'tin calakmaka'lh. Tzej namaktāya'yā'tit naquilakmin. Quit icka'lhīmā'lh ē nā iccātā'ka'lhīmā'lh ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'.

¹² Ē quintā'tinca'n Apolos, icsqui'nli cacātā'a'lh ā'makapitzīn tī nacālaka'nāchān. Jā ixtalacasqui'nīn ixuani't na'a'nācha' chuhua'j. Na'a'n a'cxni' naka'lhī quilhtamacuj.

Ā'xmān saludos

¹³ Catamaktaka'lhiti. Jā tilakpalī'yā'tit tū a'ka'ī'nī'ta'ntit. Calatā'kchokotit chuntza' chī cāmīnī'ni' chī'xcuhuī'n ē catahui'xcā'nī'tit. ¹⁴ Catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit, catlahua'tit ixpālacata cāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn.

¹⁵ Ca'tziyā'tit Estéfanos ē ixlīpō'ktu ixfamilia xlaca'n xapūla tī ta'a'ka'ī'lh a'cxni' icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios jā huanican Acaya. Xlaca'n talīhui'līlh nacāmaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'lh. ¹⁶ Iccāsqui'ni'yān cacākexpatni'tit xlaca'n ē cacākexpatni'tit chā'tunu' tī tzej tatā'scuja ē tamaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'. ¹⁷ Iclīpāxuhua ixpālacata tachilh huā'tzā' Estéfanos ē Fortunato ē Acaico. Xlaca'n milakxokoca'n ixpālacata quintalakmilh ē hua'chi chuntza' iccālaktzī'kō'n. ¹⁸ Xlaca'n quintamakapāxuīlh ē nā nacātamakapāxuīyān hui'xina'n. Nacālakachi'xcuhuī'yā'tit chī'xcuhuī'n tī chuntza' chī xlaca'n.

¹⁹ Tī ta'a'ka'ī' ē xalanī'n calhāxcuhuālh jā huanican Asia, xlaca'n cātamacā'ni'yāchān saludos. Aquila ē Priscila tī ixpuscāt nā cātamacā'ni'yāchān saludos ixpālacata Māpa'ksīni'. Nā chu lacxtim ixlīpō'ktuca'n tī tatakēstoka na ixchicca'n. ²⁰ Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' cātamacā'ni'yāchān saludos. Nā hui'xina'n nalāsaludarlī'yā'tit.

²¹ Chuhua'j quit na'ictzo'ka huā'mā'. Quit, Pablo, iccāmacā'ni'yāchān saludos.

²² Palh chā'tin jā pāxquī' Māpa'ksīni' Jesucristo, camakapātīnīnca nac pūpātīn. Camilh quiMāpa'ksīni'ca'n.

²³ Cacāsicua'lanātlahuan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²⁴ Iccāpāxquī'kō'yān ixpālacata Jesucristo. Amén.

2 Corintios

Pablo cātzo'knuni'lh tī xalanī'n nac Corinto

¹ Iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' carta quit Pablo ē nā Timoteo tī quintā'tinca'n. Quit ixapóstol Jesucristo ixpālacata Dios quilihui'lilh quili'apóstol. Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Dios ē tā'kēstokā'tit nac Corinto namakapāxuī'yā'tit Dios. Nā iccātzo'knuni'yāuj ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' nac Acaya. ² Hui'xina'n cacālakahu'man Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksīni' Jesucristo. Tzej calatapā'tit.

Pablo pātīni'lh

³ Ca māka'tlī'ca Dios tī ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Dios lakalhu'manīni'n ē quincāmaktāyayān. ⁴ Dios quincāmāko'xamāka'tlī'yān pō'ktu quilhtamacuj a'cxni' pātīni'nāuj. Dios lacasqui'n nacāmāko'xamāka'tlī'yāuj ā'makapitzīn tī tapātīni'mā'nalh chuntza' chī Dios quincāmāko'xamāka'tlī'yān. ⁵ Cristo pātīni'lh, ē nā quina'n pātīni'nāuj. Cristo quincāmāko'xamāka'tlī'yān a'cxni' pātīni'nāuj. ⁶ Quit icpātīni'n, ē chuntza' tzē iccāmāko'xamāka'tlī'yān hui'xina'n ē tzē iccāmaktāyayān na'a'ka'ī'yā'tit ā'chulā'. Dios quimāko'xamāka'tlī', nā chuntza' tzē na'iccāmāko'xamāka'tlī'yān hui'xina'n ē nā tzē na'iccāmaktāyayān a'cxni' hui'xina'n pātīni'nā'tit chī quit. ⁷ Quit tzej icca'tzī hui'xina'n natāyani'yā'tit masqui pātīni'mpā'na'ntit nā hui'xina'n. Nā icca'tzī nacātāmāko'xamāka'tlī'yān.

⁸ Tā'timīn, quit iclacasqui'n hui'xina'n naca'tzīyā'tit chī iclīpātīni'lh a'cxni' xa'icui'lacha' nac Asia. Quit jātza' xa'ictāyani'. Ictipuhuanli jātza' ā'chulā' xa'ictilatamalh. ⁹ Xa'icpuhuan na'icnī'tza'. Xa'icca'tzī quit jātza' la tū xa'ictlahua. Ū'tza' xmān Dios xa'iclīpāhuan. Xla' ū'tza' tī tzē cāmālacastālancuanī nīnī'n. ¹⁰ Dios quimakapūtāxtūlh tzamā' lījica'. Tzēcus naquimakapūtāxtū Dios. Quit icca'tzī Dios naquimakapūtāxtū a'cxni' na'ictahui'lapala nac cā'lījica'. ¹¹ Xmān ixlacasqui'nca hui'xina'n na'orarli'yā'tit quimpālacata. Chuntza' naquilāmaktāyayāuj hui'xina'n. Chuntza' a'cxni' Dios naquīsicua'lanātlahua, lhūhua' tī natamaxquī' Dios tapāxcatca'tzīn, ixpālacata tū Dios māstā'nī't chuntza' chī hui'xina'n squi'ni'tit.

Pablo huanli tū ixpālacata jā lī'a'lh nac Corinto

¹² Līpāxuhua icuī'lh ixpālacata quit icca'tzī tzej ictlā'huanī't na milacpu'na'itātca'n ē nā na ixlacpu'na'itātca'n ixlīpō'ktuca'n tachī'xcuui't. Jā ica'kskāhuī'ninī't. Dios quimaxqui'lh talacapāstacni'. Ū'tza' tzej iclīlatlā'huan. Dios lakalhu'manīni'n. Quimaxqui'nī't talacapāstacni' tū jā hua'chī ixtalacapāstacni'ca'n tachī'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ¹³ Tū iccātzo'knuni'yān huā'mā' huanicu'tun xmān tū kexpa'tā'tit hui'xina'n a'cxni' nakelhtahua'ka'yā'tit. Jā iccāhuanimā'n ā'catūhuālh tachihuīn. Quit iclacasqui'n hui'xina'n tzej nakexpa'tā'tit tū ictzo'kmā'lh. ¹⁴ Ā'makapitzīn hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī nalīpāxuhua'yā'tit quimpālacata a'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesús. Nā quit na'iclīpāxuhua mimpālacataca'n.

¹⁵ Quit xa'icca'tzī huā'mā', ē ū'tza' quit iclīpuhuanli na'iccālaka'mpalayāchā'n hui'xina'n. ¹⁶ Quit xa'iccātēlaktāxtucu'tunān hui'xina'n a'cxni' icmilh nac Macedonia. Nā icpuhuanli na'iccālaka'nāchā'n a'cxni' xa'ictāxtulh nac Macedonia. Ē chuntza' ā'līstān hui'xina'n ixquilāmāmāxtoklē'uj nac Judea. ¹⁷ Masqui icuanli xa'iccālaka'ncha'n hui'xina'n, quit jāla icmākentāxtūlh. Ū'tza' talīhuan ā'makapitzīn palh quit xmān xa'ica'ksa'nīni'mā'lh a'cxni' icuanli xa'ica'ncu'tun. A'cxni' quit iclīchihuīna'n tū na'ictlahua, jā icchihuīna'n hua'chī chī'xcuui'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan ixlīcāna' natatlahua catūhuālh masqui taca'tzī jā catitamākentāxtūlh. ¹⁸ Dios jā maktin talakpalī. Xla' ca'tzī ixlīcāna' tū icuan. Tū iccāhuanīyān hui'xina'n tzē na'a'ka'ī'yā'tit. ¹⁹ Quit ē Silvano ē Timoteo

xa'iccāmāsu'yuni'yān ixpālacata Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios. Tzē a'ka'ī'can tū huan Jesucristo. Xla' pō'ktu quilhtamacuj huan tū ixlicāna'. Xla' jā maktin talakpalī. ²⁰ Ixlipō'ktu tū Dios huan natlahua, Jesucristo mākentaxtūkō'. Ū'tza' līmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios. ²¹ Dios ū'tza' tī quimaktāya na'ica'ka'ī'ni ni' Jesucristo. Nā hui'xina'n cāmaktāyayān tzej na'a'ka'ī'yā'tit. Nā xla' quilacsacnī't na'ictā'scuja. ²² Dios quincālakmacaminī'ta'n Espiritu Santo tī huī'lh na quilistacna'ca'n. Chuntza' tasu'yu tapa'ksini'yāuj Dios, ē hua'chi līxokohui'līnī'ttza' quilistacna'ca'n.

²³ Dios ca'tzī palh ixlicāna' tū na'iccāhuaniyān. Palh quit xa'iccālaka'ncha'n cahuālh nac Corinto, quit xa'iccālacaquilhnīn hui'xina'n. Ū'tza' jā iclī'a'lh. Dios ca'tzī tū jā iclī'a'ncha'. ²⁴ Quit jā iccāmāpa'ksīcu'tunān chī hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit. Hui'xina'n tzejtza' a'ka'ī'yā'tit. Xmān iccātlahuani'cu'tunān tū nalīpāxua'yā'tit.

2

¹ Ū'tza' quit iclīhui'līlh jā iccālaka'ncha'n hui'xina'n palh ixlacasqui'nca xa'iccālacaquilhnīn. Palh quit xa'iccālacaquilhnīn, lacxtim ixlīlīpuhuanui quina'n. ² Palh quit xa'iccāmālakaputzīn hui'xina'n, jā tī ixa'nalh tī ixquimakapāxūlh quit. Palh hui'xina'n līpuhuanā'tit, quit jāla līpāxuhua iclatahui'la. ³ Ū'tza' jā iclī'a'lh. Xmān iccātzo'kni'n a'ktin carta. Jā xa'ica'ncu'tunācha' iccālacaquilhnīyān ē nūn xa'iccāmālakaputzīcu'tunān. Palh hui'xina'n mākentaxtūyā'tit tū iccātzo'knuni'n, quit na'iclipāxuhua ē nā hui'xina'n nalīpāxua'yā'tit. ⁴ Quit xa'iclipuhuan a'cxni' iccātzo'knuni'n hui'xina'n. Nā xa'iccalhuan ixpālacata xa'icca'tzī iccāmālakaputzīn tū xa'iccātzo'knuni'nī'ta'n. Jā xa'iccāmālakaputzīcu'tunān. Iclacasqui'nli hui'xina'n naca'tzīyā'tit chī quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n.

Ixlacasqui'nca namāspūtūnu'ni'can chī'xcu' tī jātza' tlahua tū jā tze

⁵ Tzamā' chī'xcu' tī tlhualh tū jā tze, xla' iclīlīpuhuanli, ixpālacata jā tze tū tlhualh. Ā'chulā' cāmālakaputzīnī'ta'n hui'xina'n. Jā icuan palh milīpō'ktuca'n hui'xina'n cāmālakaputzīnī'ta'n. Palhāsā' jā milīpō'ktuca'n. ⁶ Milīlhūhua'ca'n hui'xina'n makapātīnīnī'ta'ntit tzamā' chī'xcu'. Chuhua'j tzetza'. Jātza' camakapātīnīntit. ⁷ Chuhua'j camātza'nkēna'ni'tit ē camāko'xamixī'tit. Palh jā chuntza' natlahua'yā'tit, tzamā' chī'xcu' jāla catitāyani'lh, ixpālacata nalīlīpuhuan. ⁸ Ū'tza' iccālīsqi'ni'yān hui'xina'n camāsu'yu'tit chī pāxquī'yā'tit. ⁹ A'cxni' quit iccāmācā'ni'chān a'ktin carta, quit icca'tzīcu'tunli palh hui'xina'n ixtlahua'tit tū iccāhuani'n ixpālacata tzamā' chī'xcu'. Icca'tzīcu'tunli palh hui'xina'n ixquilākexmatni'uj. ¹⁰ Palh hui'xina'n māsputūnu'ni'yā'tit tzamā' chī'xcu', nā quit na'icmāspūtūnu'ni'. Palh quit icmāspūtūnu'ni'lh catihuālh, mimpālacataca'n icmāspūtūnu'ni'lh na ixlacatīn Cristo. ¹¹ Māsputūnu'ni'yāuj ixpālacata jā lacasqui'nāuj naquincāskāhuī'yān skāhuī'ni'. Ca'tzīyāuj skāhuī'ni' a'kskāhuī'nin.

Pablo tamakchuyīlh a'cxni' ixuī'lh nac Troas

¹² Quit ictētaxtulh nac Troas ixpālacata a'ntza' icmāsu'yucu'tunli xatze tachihuīn tu īxla' Cristo. A'cxni' ictētaxtulh a'ntza', Dios ixlacāxtlahuakō'nī'ttza' ixlipō'ktu a'ntza'. ¹³ Masqui tzej taxtulh, quit xa'ictamakchuyīnī't, ixpālacata quintā'tinca'n, Tito, jā chā'lh a'ntza' chuntza' chī xa'iclacāxlanī'ta'uj. Ū'tza' iccālīmakxtekli xalanī'n nac Troas ē icmilh nac Macedonia ixpālacata icpuhuanli Tito ixchilh huā'tzā'.

Ixtachihuīn Dios tzej taxtu

¹⁴ Maxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Cristo tzej lītaxtuyācha' tachihuīn tū icmāsu'yu. Xla' quimaktāya na'icmāsu'yu calhāxcuhuālh ixpālacata Cristo. Huā'mā' tamāsu'yun hua'chi a'ktin perfume tū mu'csun calhāxcuhuālh. ¹⁵ Līpāxuhua Dios chī quina'n icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Cristo. Quina'n hua'chi a'ktin jini' na ixpu'nanca'n tī ta'a'kapūtaxtunī'ttza' ē nā tī jāna'j ta'a'kapūtaxtu. ¹⁶ Na ixpu'nanca'n

tī jāna'j ta'a'kapūtaxtu, tzamā' tamāsu'yun hua'chi catūhuāl̃h tū mu'csun tū laknīcan. Na ixpu'nanca'n tī ta'a'kapūtaxtunī'ttza', tzamā' tamāsu'yun hua'chi a'ktin perfume tū māstā' latamat. Nūn chā'tin tī tzē ixlīmān namāsu'yu tū ixla' Cristo. Ixlacasqui'nca Dios namaktāya. ¹⁷ Quit jā hua'chi tī ta'a'kskāhuī'nin ē talakpalī tamāsu'yun tū ixla' Dios. Xlaca'n jā tzej tamāsu'yu ixpālacata xmān ta'a'kskāhuī'tlajacu'tun. Quit iclīchihuīna'n tū ixlīcāna' na ixlacatīn Dios, ixpālacata xla' quimacamaxquī'nī't na'ictā'scuja Cristo.

3

A'ktin xasāsti' talacāxtlahuan

¹ Palhāsā' ā'makapitzīn natahuan quit ka'tla' icmakca'tzī ē quīlīchihuīna'ncan quina'cstu. Jā ixlacasqui'nca quit na'iccāmaxquī'yān a'ktin carta tū nahuan quit tzeza chi'xcu'. Jā ixlacasqui'nca hui'xina'n naquilāmaxquī'yāuj a'ktin carta tū tzē na'iclē'n calhāxcuhuāl̃h, chuntza' chī talē'n ā'makapitzīn. ² Hui'xina'n hua'chi quincarta. Mimpālacataca'n ca'tzīcan tze tū ictlahua. Huā'mā' carta tzē natalaktzī'n ē natalīkelhtahua'ka' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Hui'xina'n hua'chi a'ktin carta lītuxtuyā'tit tū tatzo'kni' na quīlīstacna', ixpālacata quit iccālacapāstacān hui'xina'n. ³ Hui'xina'n lītuxtuyā'tit hua'chi a'ktin carta tū Cristo quimātzo'knīl̃h. Tzamā' carta jā lītzo'kcanī't tinta. Jā tzo'kcanī't nac a'ktin chihuix tū hua'chi lhta'ca'la'. Espīritu Santo tī macamilh Dios xalakahuan, xla' cālakpalīni'n mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' iccāhuanin ixtachihuīn Jesucristo. Chuntza' tasu'yu tū tlahuanī't Cristo mimpālacataca'n.

⁴ Chuntza' icuan ixpālacata quit icca'tzī tze tū icmāsu'yu na ixlacatīn Dios, ixpālacata Cristo quimacamaxquī'lh na'icmāsu'yu. ⁵ Quit jā icuan xmān quina'cstu tzē ictlahua huā'mā' tascujūt. Dios quimaktāya ē ū'tza' tzē iclītlahua. ⁶ Xla' ū'tza' tī quimaxquī' talacapāstacni'. Ū'tza' tzē iclīmāsu'yu xasāsti' talacāxtlahuan tū Dios tlahuanī't. Tzamā' talacāxtlahuan jā hua'chi a'ktin līmāpa'ksīn tū tatzo'kni'. Tzamā' talacāxtlahuan līchihuīna'n Espīritu Santo. Ixlīmāpa'ksīn Dios māsū'yu ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't taka'lhī ixcuentaca'n ē ū'tza' natalīnī. Espīritu Santo māstā' xasāsti' latamat.

⁷ Huā'mā' līmāpa'ksīn tū māsū'yu ixlacasqui'nca nanīcan, huā'mā' tzo'kca pektu' nac chihuix. A'cxni' maxquī'ca Moisés tzamā' līmāpa'ksīn, a'nalh a'ktin ka'tla' taxkaket. Ixlacan Moisés ī'xkaka. Israelitas tī ixtayāna'lh a'ntza' jāla ixtalaktzī'n chī ī'xkaka ixpālacata ixcāmālakachi'xuani'. Huā'mā' taxkaket līlacatzucu mixli. Chuntza' tzēhuanī't ixuanī't chī Dios māstā'lh huā'mā' līmāpa'ksīn. ⁸ Ā'chulā' tzēhuanī't tamāsu'yun tū Espīritu Santo quīncāmaxquī'yān. ⁹ Tzēhuanī't ixuanī't huā'mā' līmāpa'ksīn tū Dios ixmaxquī'nī't Moisés masquī ū'tza' līca'tzīcan tachi'xcuhuī't nacāmakapātīnīncan. Ā'chulā' xatzēhuanī't ixtachihuīn Jesucristo, ixpālacata huā'mā' quīncāmāsu'yuni'yān chī tzē nalīxapacan tū laclē'nāuj. ¹⁰ Huā'mā' līmāpa'ksīn tzēhuanī't ixuanī't. Masquī tzēhuanī't ixuanī't, jāla mālakhā'nīcan ixtachihuīn Jesucristo. ¹¹ Palh līmāpa'ksīn tzēhuanī't ixuanī't masquī jā makās ixtitāyani'lh, ā'chulā' tzēhuanī't tū jā catilakspuṭli. Ū'tza' xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

¹² Quit lacatanes icca'tzī huā'mā' tachihuīn jā catilakspuṭli. Ū'tza' quit tzej iccālīmāsu'yuni'cu'tun tachi'xcuhuī't. ¹³ Quit jā ictlahua chī Moisés. Xla' ixtalakatlapa, ē chuntza' israelitas jāla ixtalaktzī'n chī ixtapānūni' tū ī'xkaka na ixlacan. ¹⁴ Israelitas jā ixtaca'tzī tū ixuanicu'tun. Hasta chuhua'j xlaca'n jā taca'tzī tū huanicu'tun a'cxni' talīkelhtahua'ka' ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' talacāxtlahuan xala' makāstza'. Huā'mā' tzē ca'tzīyāuj tū huanicu'tun xmān palh tapa'ksīni'yāuj Cristo. ¹⁵ Hasta chuhua'j israelitas jā taca'tzī tū huanicu'tun a'cxni' talīkelhtahua'ka' tū tzo'kli Moisés. ¹⁶ A'cxni' chā'tin a'ka'īni' Māpa'ksīni' Jesucristo, tzētza' ca'tzī tū huanicu'tun tū tzo'kli Moisés. ¹⁷ Māpa'ksīni' Jesucristo, xla' chu chā'tin chī Espīritu Santo. Tī tatā'latlā'huan Espīritu Santo, xlaca'n jātza' cāmāpa'ksī skāhuī'ni'. ¹⁸ Quina'n ca'tzīyāujtza' tū huanicu'tun. Hua'chi jātza' talakatlapani'ta'uj na quīlacanca'n. Chuntza' hua'chi laktzī'nāuj Māpa'ksīni' Jesucristo

a'ktin nac hualhtin. Laktzī'nāuj chī ixlīka'tla' ē chī ixlītze. Quina'n litalakpalītēlhayāuj chī Cristo. Ū'tza' huā'mā' tū tlahuamā'lh Espīritu Santo.

4

¹ Dios lakalhu'manīni'n, ē quimacamaxquī'lh xatze tachihuīn iخلا' Jesucristo. Chuntza' jā ictaxlajuani'. Jā icmakxteka icmāsu'yu huā'mā' xatze tachihuīn. ² Quit jā maktin ictlahua tū līmāxana' tū lakatzē'k tlahuacan. Jā ica'kskāhuī'nin. Jā iclakpalī ixtachihuīn Dios. Tzej icmāsu'yu tū ixlīcāna' na ixlacatīn Dios. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuī'lh tze nataca'tzī ixlīcāna' tū icmāsu'yu. ³ Tī jā takexmatcu'tun xatze tachihuīn tū icmāsu'yu, ū'tunu'n nacāmakapātīnīncan. ⁴ Xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' xatze tachihuīn, xlaca'n jā taca'tzī tū huanicu'tun. Skāhuī'ni' jā lacasquī'n xlaca'n nataca'tzī tū huanicu'tun. Ū'tza' jā talīca'tzī tū huanicu'tun. Skāhuī'ni' hua'chi ixdiosca'n, ē ū'tza' ixcāmālakatzī'nī't ē ū'tza' jāla talīlaktzī'n taxkaket tū xatze tachihuīn iخلا' Cristo. Cristo xaka'tla' chī Dios. ⁵ Tū icmāsu'yu quit, jā quit quilīchiuīna'n. Quit icmāsu'yu ixpālacata Jesucristo ū'tza' Māpa'ksīni' ē ixlacasquī'nca nalaktaquilhpūtayāuj. Quit iccāmaktāyayān hui'xina'n. Ū'tza' tū Jesucristo lacasquī'n na'ictlahua. ⁶ Dios quincāmāca'tzīnīni'ta'n tū ixlīcāna'. Ū'tza' māxkakē quintalacapāstacni'ca'n. Xla' ū'tza' tī māstā'lh līmāpa'ksīn natahui'la taxkaket nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' lītahuī'lh taxkaket. Ē chuntza' ixquincāmāxkakētēlhān. Ū'tza' līca'tzīyāuj chī Dios ixlīka'tla'. Huā'mā' ca'tzīyāuj ixpālacata lakapasāuj Jesucristo.

Pablo ixlīpāhuan Dios

⁷ Xatze tachihuīn tū Dios quilīmacamaxquī'lh na'icmāsu'yu, ka'lhī lhūhua' ixtapalh. Quit quina'cstu jā icka'lhī talacapāstacni' na'icmāsu'yu huā'mā' tachihuīn. Quit hua'chi a'ktin pūxkatni' jā tojomā'lh tū ka'lhī ixtapalh. Chuntza' tasu'yu Dios ū'tza' tī ka'lhī lītli'huī'qui ē jā quit. ⁸ Masqui lhūhua' quit icpātīni'n, pō'ktu quilhtamacuj tze ictāyani'. Masqui makatunu' jā icca'tzī tū na'ictlahua, jā ictaxlajuani'. ⁹ Masqui quimputzastālani'can, Dios jā quimacxteka. Masqui makatunu' quilīсно'ktamacatacan, jā tī quimaknī. ¹⁰ Pō'ktu quilhtamacuj lījicua' icuī'lh ixpālacata quimaknīcu'tuncan, chuntza' chī ixmaknīcu'tuncan Jesucristo. A'ntza' lītasu'yu quimaktāyamā'lh Jesucristo xalakahuan. ¹¹ Ictīlatlā'huancus nac cā'quilhtamacuj, quimaknīcu'tuncan, ixpālacata quit ictā'scuja Jesucristo. Ū'tza' lītasu'yu Jesucristo quintā'latlā'luan. ¹² Quit icmāsu'yu xatze tachihuīn iخلا' Jesucristo. Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj quilīmaknīcu'tuncan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n, ixpālacata quit iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Cristo.

¹³ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli chā'tin: Quit ica'ka'ī'lh, ē ū'tza' quit iclīchiuīna'n chī ixlīka'tla' Dios. Quit nā ica'ka'ī'ni't, ē ū'tza' iccālīhuani ā'makapitzīn ixtachihuīn Dios. ¹⁴ Quit iclīpāhuan xmān Dios, ixpālacata icca'tzī Dios mālacastālancuanīlh Māpa'ksīni' Jesucristo. Nā icca'tzī quit naquimālacastālancuanī, ixpālacata quit ictapa'ksīni' Jesucristo. Hui'xina'n ē quit kēxtim naquincātalē'nān na ixlacatīn Dios. ¹⁵ Ixlīpō'ktu tū icpātīlh, quit icpātīkō'lh ixpālacata iclacasquī'nli hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit. Chuntza' a'cxni' lhūhua' hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit, namaxquī'yā'tit tapāxcatca'tzīn Dios ē namāka'tlī'yā'tit Dios.

¹⁶ Ū'tza' jā iclītaxlajuani'. Masqui quimacni' taxlajuani'tēlha, ā'chulā' ica'ka'ī' lakalī lakalī. ¹⁷ Tū icpātīmā'lh hua'chi xmān macsti'na'j ē hua'chi jā makās icpātīmā'lh ixpālacata Dios quisicua'lanātlahua pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁸ Chuntza' icuan quit ixpālacata jā iclacapāstaca tū tasu'yu. Ā'chulā' iclacapāstaca tū jā tasu'yu. Tū tasu'yu nalaksputa. Tū jā tasu'yu jā catilaksputi.

5

¹ Quimacni'ca'n hua'chi a'ktin a'cchic jā hui'lāna'uj. Quit icca'tzī a'cxni' nasputa quimacni'ca'n, Dios naquincāmaxquī'yān ā'a'ktin xasāsti' quimacni'ca'n. Xasāsti' quimacni'ca'n hua'chi quinchicca'n nac a'kapūn. Tzamā' chic ixtatlahuat Dios ē

jā ixtatlahuatca'n tachi'xcuhuī't. Huā'mā' chic jā maktin catilakspuṭli. ² Ū'tza' līpāstacāuj ixpālacata a'ncu'tunāuj na quinchicca'n nac a'kapūn. ³ Jā capuhuanui jā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n a'cxni' naniyāuj. Naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. ⁴ Līhuan quina'n ka'lhī'yāujcus quimacni'ca'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, makca'tzīyāuj taxlajuani'yāuj chī pātīni'mā'nauj. Masqui jā ixmakxtekcu'tunui huā'mā' macni', ka'lhīcu'tunāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. Quimacni'ca'n tū ka'lhīyāuj chuhua'j, nalakspuṭa. Xasāsti' quimacni'ca'n tū Dios naquincāmaxquī'yān, ū'tza' tū jā catilakspuṭli. ⁵ Dios quincālacāxtlahuanī'ta'n ē ū'tza' tzē nalīchā'nāuj nac a'kapūn. Quincāmacamini'nī'ta'n Espīritu Santo. Ū'tza' līca'tzīyāuj ixlīcāna' natanūyāuj nac a'kapūn.

⁶ Chuntza' jā maktin taxlajuani'yāuj. Ca'tzīyāuj līhuan latlā'huanāuj nac cā'quilhtamacuj, jāna'j tā'hui'lāna'nchāuj Māpa'ksīni' Jesucristo nac a'kapūn. ⁷ Chuhua'j quina'n jā latlā'huanāuj chuntza' chī laktzī'nāuj. Latlā'huanāuj chuntza' chī tū a'ka'ī'yāuj. ⁸ Chuntza' quina'n jā taxlajuani'yāuj. Makxtekcu'tunāuj huā'mā' quimacni'ca'n ixpālacata lakchā'ncu'tunāuj Māpa'ksīni' Jesucristo. ⁹ Ū'tza' nalīhui'liyāuj natlahuayāuj tū Jesucristo lacasqui'n palh tā'hui'lāna'nchāuj Dios nac a'kapūn ē palh hui'lāna'ujcus nac cā'quilhtamacuj. ¹⁰ Huā'mā' līhui'liyāuj, ixpālacata ixlacasqui'nca quīlīpō'ktuca'n natāyayāuj na ixlacaṭīn Cristo. Xla' naquincāputzāna'nīyān chā'tunu' quina'n. Namaktīni'nāuj quīlīpō'ktuca'n chuntza' chī latā'kchokonī'tauj, palh tzej o palh jā tzej nac cā'quilhtamacuj.

Dios ixamigo cātlahuacu'tun tachi'xcuhuī't

¹¹ Quit iclakachi'xcuhuī' Māpa'ksīni' Jesucristo ē ickexmatni'cu'tun. Ū'tza' quit iccālīmā'a'ka'ī'nīcu'tun tachi'xcuhuī't. Dios laktzī'n quīlīstacna'. Quit icpuhuan nā hui'xina'n ca'tzīyā'tit quit ictlahuacu'tun tū tze. ¹² Quit jā ka'tla' icmakca'tzī na milacaṭīnca'n. Jā ū'tza' iclīchihiuīna'mā'lh chuntza'. Xmān iclacasqui'n hui'xina'n tzē naquīlāmaktāyayāuj a'cxni' naquīmālacsu'yucan. Iclacasqui'n tzē nacākelhtīyā'tit tī quīntāmālacsu'yucu'tun. Xlaca'n tapuhuan laka'tla' masqui jā tze ixlīstacna'ca'n. ¹³ Masqui makapitzīn tapuhuan quit icchuya ē masqui ā'makapitzīn tapuhuan tzej iclacapāstacna'n, quit ictlahuacu'tun xmān tū nalīpāxuhua Dios. Iccāmaktāyacu'tunān hui'xina'n ixpālacata iclacasqui'n hui'xina'n ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. ¹⁴ Cristo quīncāpāxquī'yān ē ū'tza' iclītlahuacu'tun tū xla' lacasqui'n. Quina'n a'ka'ī'yāuj Cristo līnīlh ixpālacataca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' līca'tzīyāuj quīlīpō'ktuca'n ixnīuj. ¹⁵ Cristo līnīlh quīncāmakapūtaxtuyān. Chuntza' līhuan hui'lāna'uj, jā catilatā'kchokouj chuntza' chī xmān quīntapuhuanānca'n. Ixlacasqui'nca nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo. Ū'tza' nīlh quīmpālacataca'n ē lacastālancuana'nli. ¹⁶ Chuntza' jātza' iccālaktzī'n ā'makapitzīn chī'xcuhuī'n chuntza' chī talaktzī'n chī'xcuhuī'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xapūla xa'icpuhuan Cristo lacxtim chī talacapāstaca xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Jātza' icpuhuan chuntza'. ¹⁷ Palh chā'tin chī'xcu' a'ka'ī'ni' Cristo, chuntza' talakpalī ixtalacapāstacni' ē xasāsti' chī'xcu' lītaxtu. Ixlīpō'ktu tū xapūla lakspuṭnī'ttza'. Tzamā' chī'xcu' jātza' hua'chī xapūla. Pō'ktutza' xasāsti' ixtalacapāstacni'.

¹⁸ Xmān Dios tī tzē lakpalī chā'tin chī'xcu'. Chuhua'j quina'n ixamigo Dios ixpālacata Jesucristo xokolh tū ixlacle'nāuj. Dios quīncāmacamaxquī'nī'ta'n nacāmāsu'yuni'yāuj ā'makapitzīn chī tzē natalītaxtu ixamigo Dios. ¹⁹ Ixpālacata Cristo, Dios ixamigo cātlahuacu'tun tachi'xcuhuī't ē cāmātza'nkēna'ni'cu'tun ixcuēntaca'n. Quīncāmacamaxquī'nī'ta'n nacāmāsu'yuni'yāuj ā'makapitzīn chī'xcuhuī'n chī tzē natalītaxtu ixamigo Dios. ²⁰ Chuhua'j quit icā'scuja Cristo. Hua'chī Dios ixchihiuīna'nli a'cxni' iccāsqui'ni'yān hui'xina'n. Iccālīsqi'ni'yān ixlīmāpa'ksīn Cristo, catamakxtekni'tit Dios ixamigo nacātlahuayān. ²¹ Masqui Cristo jā maktin tlhualh tū jā tze, Dios macāmāstā'lh īska'ta' namaknīcan. Ū'tza' nalīmāpānū quīncuēntaca'n Cristo. Chuntza' Dios xapa quīncuēntaca'n ē jātza' tū lacle'nāuj.

6

¹ Quit ictā'scuja Dios. Ū'tza' iccālīhuanīyān hui'xina'n, jā chu tlakaj camaktīni'ntit talakalhu'mān tū Dios cāmaxquī'cu'tunān. ² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli: Quit ickexmatli chī quisqui'ni' tzamā' quilhtamacuj a'cxni' xa'icmaxquī'cu'tunān a'ktin talakalhu'mān.

Quit icmaktāyan a'cxni' xa'iccāmakapūtāxtūcu'tun tachi'xcuhuī't.

Chuhua'j tze namaktīni'ncan talakalhu'mān tū Dios māstā'. Chuhua'j tze na'a'kapūtāxtucan.

³ Quit tzej iclatā'kchokocu'tun chuntza' chī talacasqui'n. Palh jā tzej iclatā'kchoko, nahuancan jā tze tū icmāsu'yu. ⁴ Iclacasqui'n naca'tzīcan quit tzej iclatā'huan chuntza' chī talacasqui'n tzej natalatā'kchoko tī tatā'scuja Dios. Ū'tza' quit līlacatzucu iclīpātī tū quina'kspula. Lhūhua' icpātīni'nī't. Quisputni'nī't tū xa'icmaclacasqui'n. Lhūhua' tū jā tze quina'kspulanī't. ⁵ Quimaksno'kcanī't. Quinchī'canī't. Iccātā'talacxtucnī't tachi'xcuhuī't tī jā ixquintalakztī'ncu'tun. Palha' icsujnī't. Iclakachu'huā'lhtatanī't. Makatunu' jā xa'icka'lhī quilīhua't. ⁶ Iclacasqui'n naca'tzīcan quit tzej iclatā'huan chuntza' chī ixlacasqui'nca. Pō'ktu tze quintalacapāstacni'. Tzej icca'tzī tū icmāsu'yu. Ictāyani' tū quintlahuani'can. Ē iclakalhu'manīni'n. Ē quimaktaya Ēspīritu Santo. Ē iccāpāxquī' ā'makapitzīn. ⁷ Quit icmāsu'yu tū ixlīcāna'. Iclīscuja ixlītlī'hui'qui Dios. Dios quimaktāya tzej na'iclatā'kchoko. Chuntza' jā quintiskāhuī'lh. ⁸ Makapitzīn quintalakachi'xcuhuī'; ē ā'makapitzīn quintalakmaka'n. Makapitzīn tahuan tze quit; ē ā'makapitzīn tahuan jā tze quit. Makapitzīn tahuan quit ica'kskāhuī'nin. Quit icuan xmān tū ixlīcāna'. ⁹ Masqui makapitzīn tapuhuan quit jā tū quintapalh, ā'makapitzīn taca'tzī quit ictā'scuja Dios. Masqui maklhūhua' quit xa'ictahui'la nac cā'lījicua' ē hua'chi xa'icnīmā'lhtza', chuhua'j icuī'lhuc. Masqui quimputzastālani'can, jā quimaknīcan. ¹⁰ Masqui quina'kspulanī't tū quimakalīpuhuan, pō'ktu quilhtamacuj līpāxuhua icuī'lh. Masqui pobre quit, iccāmaxquī' ā'makapitzīn tū ā'chulā' xatapalaxla' ē jā tumīn. Masqui jā tū icka'lhī nac cā'quilhtamacuj, Dios quimaxquī' chuntza' chī icmaclacasqui'n.

¹¹ Quit lacatejtin iccātā'chihuīna'nān hui'xina'n xalanī'n nac Corinto. Quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. ¹² Masqui hui'xina'n jā quilāpāxquī'yāuj, quit iccāpāxquī'yān. ¹³ Iccātā'chihuīna'nān hui'xina'n hua'chi quilacstīn. Iccāsqi'ni'yān caquilāpāxquī'uj chī quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n.

Quina'n hua'chi ixtemplo Dios

¹⁴ Jā a'ktin cacātā'latit tī jā ta'a'ka'ī'. Xtum talatā'kchoko tī ta'a'ka'ī' ē xtum talatā'kchoko tī jā ta'a'ka'ī'. Jāla a'ktin cātā'lacan. Taxkaket xtum ē cā'tzi'sni' nā xtum. Tū tze xtum ē nā tū jā tze nā xtum. ¹⁵ Cristo jā tlaha tū tlaha skāhuī'ni'. Nā huan tī ta'a'ka'ī' Cristo, xlaca'n jā talacapāstaca hua'chi tī jā ta'a'ka'ī'. ¹⁶ Jā tze laktaquilhpūtācan ídolos na ixtemplo Dios. Quina'n hua'chi ixtemplo Dios xalakahuan. Dios huanī't:

Quit na'ictahui'la na ixpu'nanca'n tī ta'a'ka'ī'.

Na'iccātā'latā'kchoko xlaca'n.

Xlaca'n quintachi'xcuhuī't natahuan.

¹⁷ Ū'tza' līhuan Dios:

Catapānūni'tit tī tatlahua tū jā tze.

Jā catlahua'tit tū tatlahua xlaca'n.

Jā caxa'ma'tit tū jā tze.

Chuntza' quila' nalītaxtuyā'tit hui'xina'n.

¹⁸ Quit hua'chi minTāta'ca'n na'icuan.

Hui'xina'n nalītaxtuyā'tit hua'chi quinka'hua'chan ē quintzu'ma'jan.

Chuntza' huanli Dios tī māpa'ksīni'n.

7

¹ Tā'timīn, chuntza' huanī't Dios. Ū'tza' nalīmakxtekkō'yāuj ixlīpō'ktu tū jā tze talanān. Nalīhui'liyāuj nalayāuj xatze ixpālacata nalakachi'xcu'huī'yāuj Dios.

Talakpalīh ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n nac Corinto

² Iccāsqui'ni'yān hui'xina'n naquilāpāxquī'yāuj. Nūn chā'tin ictlahuani'nī't tū jā tze. Nūn chā'tin icmāxtuyāhuanī't. Nūn chā'tin ica'kskāhuī'maktīnī't catūhuālh. ³ A'cxni' icuan huā'mā', jā icuan hui'xina'n quilātlahuani'nī'ta'uj tū jā tze. Iccāhuaninī'ta'ntza' iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Na'iccāpāxquī'yān ictika'lhīcus quilatamat ē hasta a'cxni' na'icnī. ⁴ Chuhua'j quit icca'tzī hui'xina'n natlahua'yā'tit chuntza' chī iccāhuaninī'ta'n. Chuntza' iccāhuani ā'makapitzīn chī hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Icca'tzī hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Ū'tza' quit jā iclītamakchuyīnī't. Icpāxuhua masqui icpātīni'mā'lh.

⁵ A'cxni' icchilh huā'tzā' nac Macedonia ictamakchuyīlh. Lhūhua' tū quina'kspulalh. Quintatā'lātlahualh. Xa'iclītamakchuyī. Jā xa'icca'tzī palh natataspi'tpala tī ixta'a'ka'ī'mā'nalhcus. ⁶ Dios cāmāko'xamāka'tlī' tī tatamakchuyīnī't. Dios makachilh Tito. Ū'tza' iclītako'xamāka'tlī'lh. ⁷ A'chulā' ictako'xamāka'tlī'lh a'cxni' icca'tzīlh chī hui'xina'n ixmāko'xamāka'tlī'nī'ta'ntit Tito. Xla' quihuanilh chī hui'xina'n quilālaktzī'ncu'tunāuj ē chī līlīpuhuanit ixpālacata ca'tzītīt ixquilāmakalīpuhuanī'ta'uj. Quihuanilh chī hui'xina'n quilālacapāstacāuj. Ū'tza' ā'chulā' iclīpāxualh.

⁸ Masqui huā'mā' carta tū iccātzo'kni'n hui'xina'n cāmālakaputzīn, quit icpuhuan tze chī iccātzo'knuni'nī'ta'n. Ā'līstān icpuhuanli jā xa'ictzo'kli tzamā' carta. Jātza' icpuhuan chuntza'. Chuhua'j tasu'yu jā makās līpuhuanit. ⁹ Chuhua'j icpāxuhua. Jā ixpālacata hui'xina'n līlīpuhuanit. Hui'xina'n līlīpuhuanit ixpālacata mincuentaca'n. Chuntza' makxtektit tū jā tze. Ū'tza' iclīpāxuhua. Dios cālīmālakaputzīn mincuentaca'n. Chuntza' lītasu'yu jā iccātlahuani'n tū jā tze a'cxni' iccātzo'kni'n carta. ¹⁰ Palh Dios mālācpuhuanī chā'tin chī'xcu' jā tze chī latlā'huan, ē palh huā'mā' chī'xcu' nalīpuhuan ē nalakpalī ixtalacapāstacni', chuntza' Dios namakapūtāxtū. Ā'līstān huā'mā' chī'xcu' jā catīpuhualh palh jā tze chī a'kapūtāxtulh. Palh chā'tin chī'xcu' līpuhuan ē palh jā kexmatni'cu'tun Dios, tzamā' chī'xcu' jā catī'a'kapūtāxtulh. ¹¹ Hui'xina'n jā chuntza'. A'cxni' Dios cāmālakaputzīn, palaj tlahua'tit tū ixtalacasqui'nīn. Squi'ntit tamātza'nkēna'ni'. Ca'tzītīt tū ixtlahua'nī'ta'ntit huā'mā' tū jā tze. Ixjicua'ni'yā'tit Dios. Quilālacapāstacui quit. Tlahua'cu'tuntit tū na'iclīpāxuhua quit. Makapātīnītīt tī ixtlahuanī't tū jā tze. Chuntza' lītasu'yu puhua'ntit jā tze tū ixtlahua tzamā' chī'xcu'. ¹² Quit ictzo'kli tzamā' carta, ē jā xmān ixpālacata tī tlahualh tū jā tze, ē jā xmān ixpālacata tī tlahuanī'ca tū jā tze. Quit ictzo'kli tzamā' carta ixpālacata icmāsu'yucu'tunli na ixlacatīn Dios chī iccāmaktakalhcucutunān hui'xina'n. ¹³ Ū'tza' quilīmāko'xamāka'tlī'ca.

Tito ixlīpāxuhua mimpālacataca'n. Ū'tza' nā iclīpāxuhua. ¹⁴ A'cxni' jāna'j ixcālaka'nāchā'n Tito, icuanilh hui'xina'n naquilākexmatni'yāuj. Chuhua'j jā iclīmāxana'n. Ixlīcāna' chī icuanilh Tito. Ixlīpō'ktu tū iccāhuaninī'ta'n hui'xina'n, pō'ktu ixlīcāna'. Nā chuhua'j tasu'yu ixlīcāna' tū icuanilh Tito. ¹⁵ Chuhua'j Tito ā'chulā' cāpāxquī'yān hui'xina'n ē cālācapāstacān chī hui'xina'n lakachi'xcu'huī'tit ē kexpa'tnī'tit tū cāhuanin. ¹⁶ Chuntza' tasu'yu hui'xina'n tlahua'yā'tit tū tze, chuntza' chī icpuhuanli. Ū'tza' iclīpāxuhua.

8

Chī māstā'ca xatze tapuhuāt

¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n hui'xina'n naca'tzīyā'tit chī Dios cāsīcua'lanātlahualh tī ta'a'ka'ī' xalanī'n nac Macedonia. ² Masqui xlaca'n ixtapātīni'mā'nal, ixtapāxuhua. Chuntza', masqui pobres ixtahuani't xlaca'n tamāstā'lh lhūhua' chī ixtapuhuatca'n. ³ Quit iclīchiuīna'n jā lakca'tzan huan tū tamāstā'lh. Tahui'līlh ā'chulā huan tū ixlīmāstā'ca'n. ⁴ Quincātasqui'ni'n xa'icmaktīni'uj tumīn ē xa'iccālē'ni'uj tā'timīn xalanī'n

nac Jerusalén tī ixcāmaktāyacu'tun. ⁵ Xlaca'n ā'chulā' tatlahualh ē jā tū xa'icpuhuan quit. Xapūla tahuanilh Dios chī ixtatapa'ksīni' ē ixtatlahuacu'tun ixtalacasqui'nīn Dios. Nā ixtatlahuacu'tun tū iccāhuanilh chī lacasqui'n Dios. ⁶ Chuntza' icsqui'ni'lh Tito ixcālaka'ncha'n hui'xina'n ē ixcāmaktāyan namākēstokkō'yā'tit tumīn tū namāstā'yā'tit. Ū'tza' tī cāmāca'tzīnīn hui'xina'n namāstā'yā'tit. ⁷ Hui'xina'n pō'ktu tzej tlahua'yā'tit. Tzej a'ka'ī'yā'tit. Tzej lakapasā'tit ixtachihuīn Dios ē tzej māsuyū'yā'tit. Tlahua'cu'tunā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. Quilāpāxquī'yāuj. Chuhua'j ixlacasqui'nca hui'xina'n namāstā'yā'tit nacāmaktāyā'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn.

⁸ Huā'mā' tū iccāhuanincus jā a'ktin līmāpa'ksīn. Xmān iccāhuanimā'n chī ā'makapitzīn tamāstā'mā'nalh. Quit iclacasqui'n hui'xina'n nacāmaxquī'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn. A'ntza' nalītasuyū chī hui'xina'n cāpāxquī'yā'tit quintā'timīnca'n. ⁹ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo pāxquī'nin. Xla' masqui ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj pō'ktu ixla', xla' xcamanīn hualh ixpālacata quincāpāxquī'yān. Chuntza' quina'n quincālīricujui'līnī'ta'n tū ixtasicua'lanātlahuan.

¹⁰ Na'iccāhuaniyān tū icpuhuan quit: Cā'tatza' hui'xina'n ixmāstā'cu'tunā'tit tumīn. Xapūla tzucutit māstā'yā'tit. Xmān tzucutit mākēstokā'tit. Quit icpuhuan xatze nahuan palh hui'xina'n namāstā'kō'yā'tit. ¹¹ Xapūla timāstā'cu'tuntit tumīn. Chuhua'j camākentaxtūt chuntza' chī tzē namāstā'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ¹² Līpāxuhua Dios palh chā'tin ixtapāxuān līmāstā' chuntza' chī tzē namāstā' chā'tin. Dios, xla' jā quincāsqui'ni'yān palh jā tū ka'lhīyāuj.

¹³ Jā iccāhuanimā'n hui'xina'n namāstā'yā'tit ixlipō'ktu tū ka'lhī'yā'tit a'cxni' nacāmaxquī'yā'tit tī jā tū taka'lhī. ¹⁴ Tū icuan ū'tza' huā'mā': lacxtim cataka'lhīlh ixlipō'ktuca'n tā'timīn. Chuhua'j hui'xina'n nacāmaxquī'yā'tit tī jā tū taka'lhī. Palh namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n jā catika'lhī'tit nūn tū, xlaca'n nacātamaktāyāyān hui'xina'n. Chuntza' tze nahuan. ¹⁵ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tī lhūhua' mākēstokli, jā quītāxtūnī'lh.

Tī macsti'na'j mākēstokli, jā sputni'lh.

Tito ē tī tatā'a'lh

¹⁶ Icmāxquī' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata Tito lacasqui'n hui'xina'n tzej nalatā'kchokoyā'tit chuntza' chī quit iclacasqui'n. ¹⁷ Tito ixlīmān puhuanli nacālaka'nāchā'n hui'xina'n. A'cxni' icuanilh ca'a'ncha', xla' ixcālaka'ncu'tunāchā'n.

¹⁸ Quit ictā'macā'mā'lh Tito chā'tin quintā'tinca'n tī talakapaskō' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. Lhūhua' talīchihuīna'n chī tzej māsuyū xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. ¹⁹ Nā huā'mā' quintā'tinca'n, talacsacī ā'makapitzīn tā'timīn xalanī'n ā'lacatunu' nac templo ā'tzā'. Xlaca'n talacasqui'n Tito naquintā'a'n a'cxni' quit na'iccālē'ni' tumīn tī jā tū taka'lhī tumīn nac Jerusalén. Huā'mā' tumīn, nalīlakachi'xcuui'can quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Nā naca'tzīcan quina'n cāmaktāyacu'tunāuj. ²⁰ Līskalalh na'icmākēstokāuj tumīn ixpālacata jā naquincātālē'ksa'nān. Jā iclacasqui'n nahuancan jā icmākentaxtū tū quimacamaxquī'can lhūhua' tumīn. ²¹ A'cxni' icmākēstokāuj huā'mā' tumīn, pō'ktu tze ictlahuacu'tun na ixlacatīn Dios ē nā ixlacatīnca'n tachi'xcuui't.

²² Na'iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n tzamā' chi'xcuui'n. Nā na'iccātā'macā'n ā'chā'tin quintā'tinca'n. Xla' mākentaxtūkō' ixlipō'ktu tū macamaxquī'can. Maklhūhua' iclaktzī'nī't mākentaxtū. Chuhua'j ā'chulā' mākentaxtūcu'tun tū macamaxquī'canī't, ixpālacata xla' ca'tzī hui'xina'n namākentaxtūyā'tit tū ixlacasqui'nca. ²³ Tito quintā'scuja. Tito ē quit iccāmaktāyanī'ta'n hui'xina'n. Tā'timīn tī natatā'a'n Tito, xlaca'n tamacā'nī't tī ta'a'ka'ī' xalanī'n huā'tzā'. Xlaca'n tzej talatlā'huan, ē ū'tza' līlakachi'xcuui'can Cristo. ²⁴ A'cxni' natachā'nācha' Tito ē tā'timīn, cacālakachi'xcuui'tit. Ā'makapitzīn tā'timīn natalaktzī'n chī hui'xina'n cāpāxquī'yā'tit. Chuntza' naca'tzīcan ixlīcāna' chī icuanī't hui'xina'n cāpāxquī'yā'tit tā'timīn.

9

Cāhuanica chī natamākēstoka tumīn

¹ Jā ixlacasqui'nca quit na'iccāhuanīyān namākēstokā'tit tumīn tū nacālīmaktāya'yā'tit tā'timīn. ² Quit tzej icca'tzī hui'xina'n cāmaktāyacu'tunā'tit. Quit iccāhuaninī't xalanī'n nac Macedonia chī tlhua'yā'tit tū tze. Iccāhuaninī't chī hui'xina'n xalanī'n nac Acaya ixmāstā'cu'tunā'tit cā'tatza'. A'cxni' taca'tzīlh huā'mā', nā tamāstā'cu'tunli xalanī'n nac Macedonia. ³ Iccāhuaninī't xla'ca'n chī hui'xina'n māstā'cu'tunā'tit tumīn. Chuntza' jā tze palh hui'xina'n jā namākentaxtūyā'tit. Ū'tza' iccālīlakmacā'nchan tā'timīn. Chuntza' hui'xina'n namāstā'yā'tit tumīn chuntza' chī iccāhuaninī't. ⁴ Palh hui'xina'n jā tlhua'yā'tit ē palh ā'makapitzīn xalanī'n nac Macedonia naquintatā'a'n a'ntza', ē palh hui'xina'n jānā'j mākēstokā'tit tumīn, quit na'ictamāxanī' ixpālacata iccāhuaninī't chī hui'xina'n namāstā'yā'tit tumīn. Nā hui'xina'n namāxana'nā'tit. ⁵ Ū'tza' iclīpuhualh ixlacasqui'nca na'iccāhuani tā'timīn naquintapūlanī'. Chuntza' xla'ca'n natamaktīnī'n tumīn tū hui'xina'n hua'nā'tit namāstā'yā'tit. Chuntza' natusu'yu hui'xina'n māstā'yā'tit chī mintalacapāstacni'ca'n. Jā catitapuhuanli palh quit iccāsāmāmāstā'nīn tumīn.

⁶ Ca'tzīyāuj tī macsti'na'j natacha'n, xla'ca'n nā macsti'na'j natamakala. Tī lhūhua' nat-acha'n, xla'ca'n lhūhua' natamakala. Nā chuntza' quina'n a'cxni' māstā'yāuj. ⁷ Chā'tunu' hui'xina'n camāstā'tit chuntza' chī puhua'nā'tit tzē namāstā'yā'tit. Jā lakca'tzana'j camāstā'tit. Jā catasu'yulh palh cātasāmāmāstā'nīyān. Dios cāpāxquī' tī tamāstā' cā'tapāxuān. ⁸ Dios tzē nacāmaxquī'yān lhūhua'. Hui'xina'n, masquī cāmaxquī'yā'tit ā'makapitzīn, hui'xina'n naka'lhī'yā'tit tū namaclacasqui'nā'tit. ⁹ Tatzo'kni' na ixtachi-huīn Dios ixpālacata chā'tin tī tzeyā chī'xcu':

Xla' lhūhua' cāmaxquī' lacxcamanīnī'n.

Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj tzē nacāmaxquī'.

¹⁰ Nā quina'n, Dios quincāmaxquī'yān tū nacha'nāuj, ixpālacata ū'tza' Dios tī makas-taca. Chuntza' nalika'lhīyāuj tū nahua'yāuj ē nā tū nacha'mpalayāuj. Hui'xina'n palh nacāmaxquī'yā'tit ā'makapitzīn tī jā tū taka'lhī, Dios nacāmaxquī'yān tū macla-casqui'nā'tit hui'xina'n. ¹¹ Chuntza' Dios nacāsica'lanātlahuayān hui'xina'n, ē chuntza' tzē namāstā'yā'tit lhūhua'. Chuntza' natamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios xla'ca'n tī nata-maktīnī'n mintumīnca'n tū na'iccālē'ni'. ¹² Chuntza' ixpālacata tumīn tū hui'xina'n namāstā'yā'tit, hui'xina'n nacāmaktāya'yā'tit ixtachi'xcu'huī't Dios tī jā tū taka'lhī. Nā xla'ca'n natamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata tū māstā'nī'ta'ntit hui'xina'n. ¹³ A'cxni' nalaktzī'ncan chī hui'xina'n māstā'yā'tit, lhūhua' natamakapāxuī Dios. Nata-makapāxuī Dios a'cxni' natalaktzī'n chī hui'xina'n ixlīcāna' a'ka'ī'yā'tit xatze tachi'huīn ixla' Cristo, ē natalaktzī'n chī hui'xina'n cāmaktāya'yā'tit xla'ca'n ē nā ā'makapitzīn huam-pala. ¹⁴ Chuntza' xla'ca'n nacātalī'orarlīyān ē nacātalacapāstacān hui'xina'n ixpālacata Dios cāsica'lanātlahuani'ta'n ē chuntza' hui'xina'n tzē māstā'yā'tit tumīn. ¹⁵ Namaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata xla' quincālakmacaminī'ta'n ī'Ska'ta'. Ū'tza' hua'chī a'ktin talakalhu'mān tū xatapalaxla'. Jāla huanāuj chī huanī't ixtapalh.

10

Pablo apóstol ixuanī't ē ū'tza' ixlīka'lhī līmāpa'ksīn

¹ Quit, Pablo, iccāhuanicu'tunān catūhuālh. Ā'makapitzīn tahuan quit xalacatzucu icchi'huīna'n na milacatīnca'n. Nā tahuan quit iccālacaquilhnīyān a'cxni' iccāto'knuni'yān. Chuntza' chī Cristo lakalhu'manīnī'n, nā chuntza' quit xalacatzucu iccātā'chihuīna'ncu'tunān. ² Iccāhuanicu'tunān tzej calatā'kchokotit. Palh jā latā'kchokoyā'tit līl catejtin, quit na'iccālacaquilhnīyān a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n. Palh hui'lh chā'tin chī hui'xina'n tī huan quit iclatlā'huan hua'chī catīhuālh chī'xcu' ē quit ictlhua xmān tū quit iclacasqui'n, quit na'iclacaquilhni' xla'. ³ Masquī quina'n hui'lāna'uj nac cā'quilhtamacuj,

xtum guerra tū tlahuayāuj. Jā hua'chi guerra tū tatlahua xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴ Xlaca'n talē'n tū natalimāknī ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n. Quina'n jā tū lē'nāuj tū nalimāknīyāuj. Xmān ixlīmāpa'ksīn Dios tzē nacāliskāhuī'yāuj ixlīmāpa'ksīn ixtā'lāquiclhaktzi' Dios. ⁵ Ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cāliskāhuī'yāuj ixtalacapāstacni'ca'n tī tatā'lātlahua Dios. Nā ixlīmāpa'ksīn Dios tzē naliskāhuī'yāuj ixlīpō'ktu talacapāstacni' tū cāmāmakchuyī tī ta'a'ka'ī'ni'cu'tun Dios. Ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cālākpālīni' ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcu'huī't ē chuntza' natalexmatni' Cristo. ⁶ A'cxni' hui'xina'n tzej nakexpa'tni'yā'tit Dios, quit na'iccāmakapātīnīn tī jā takexmatni'cu'tun.

⁷ Hui'xina'n lacapāstacā'tit xmān tū tasu'yu. Na mimpu'nanca'n tahui'lāna'lh tī quintatā'lātlahua ē tahuan xlaca'n tatā'scuja Cristo. Cataca'tzīlh xlaca'n nā quit ictā'scuja Cristo. ⁸ Māpa'ksīni' Jesucristo quimaxquī'nī't līmāpa'ksīn. Jā icmāxana'n iclīchihuīna'n huā'mā' līmāpa'ksīn. Quimaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn. Ū'tza' tzē na'iccālīmaktāyayān hui'xina'n chī a'ka'ī'yā'tit. Jā quimaxquī'nī't līmāpa'ksīn na'iclaclahua chī a'ka'ī'yā'tit. ⁹ Chuntza' icuan, ixpālacata jā iclacasqui'n najicua'nā'tit chī iccātzo'knuni'yān. ¹⁰ Ā'makapitzīn na mimpu'nanca'n quintalīchihuīna'n ē tahuan: “A'cxni' xla' quincāmacamini'yān a'ktin carta, palha' chihuīna'n chī ixka'lhī līmāpa'ksīn. A'cxni' quincātā'huī'lān xalacatzucu chihuīna'n. Jāla tzej a'kchihuīna'n.” Chuntza' tahuan. ¹¹ Tī chuntza' tachihuīna'n, cataca'tzīlh huā'mā': chuntza' chī iccātzo'knuni'yān nac a'ktin carta, chuntza' na'iccātā'chihuīna'nān a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n.

¹² Quit jāla icticātā'lāmālakchā'nīlh xlaca'n tī tapuhuan xalactze. Quit jā chuntza' chī tapuhuan xlaca'n xalactze ixpālacata talāmālakchā'nī. Jā taca'tzī. ¹³ Quit jā iclītaka'lhī a'cxni' iclīchihuīna'n tū ictlahuanī't. Icsujnī't xmān jā Dios quimāsu'yuni'nī't na'icscuja. Dios quimāca'tzīnīlh na'icscuja nā nac Corinto jā mincā'lacchicni'ca'n. ¹⁴ Quit xapūla iccāmāca'tzīnīn xatze tachihuīn ixta' Cristo. A'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n hua'chi xa'icscujmā'lh nac līlē'k tū Dios quimāsu'yuni'lh. Jā līhua'ca'lh icscujli nac līlē'k a'cxni' iccālaka'nchan. ¹⁵ Jā iclītaka'lhī ixtascujūtca'n ā'makapitzīn masqui tū quit jā ictlahualh. Quit iclacasqui'n hui'xina'n ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. Chuntza' ā'chulā' tzē na'icscuja, chuntza' chī quimāsu'yuni'lh Dios tū na'ictlahua. ¹⁶ Chuntza' tzē na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ixta' Jesucristo tī tahui'lāna'ncha' ā'chulā' makat. Quit icmāsu'yucu'tun xatze tachihuīn jā jāna'j tī māsuyunī't. Chuntza' jā iclītaka'lhīlh tascujūt tū tlahuanī't ā'chā'tin ē palh jā quit ictlahuanī't.

¹⁷ Jā tze palh chā'tin nalītaka'lhī. Xatze palh namāka'tlī Dios. ¹⁸ Palh chā'tin nahuan xla' tze tū tlahua, huā'mā' jā tū ixtapalh. Xmān Dios nahuan palh tze tū tlahuanī't chā'tin chī'xcu'.

11

Pablo cālīchihuīna'nli tī xmān ixta'a'kskāhuī'nin

¹ Quit iclacasqui'n hui'xina'n nakexpa'tā'tit līlacatzucu līhuan iccāhuaniyān tū ictlahuanī't. Caquilālīpātīuj līlacatzucu, masqui hua'chi chā'tin līhkēnti tī ixa'cstu līchihuīna'nchan. ² Dios lacasqui'n hui'xina'n jā catitaxtumlīni'tit Cristo. Nā quit ū'tza' iclacasqui'n. Quit iccāmaktāyan natapa'ksīni'yā'tit Cristo. Chuntza' quit hua'chi catīhuālh tī squi'n chā'tin tzu'ma'jāt. Chuhua'j hua'chi chā'tin tzu'ma'jāt tī pāxquī' ī'squi'nīni', nā chuntza' ixtalacasqui'nca hui'xina'n napāxquī'yā'tit xmān Cristo. ³ Quit icjicua'n hui'xina'n nacāta'a'kskāhuī'yān, chuntza' chī Eva a'kskāhuī'ca. Skāhuī'ni' lītaxtulh lūhua' ē a'kskāhuī'lh Eva. Skāhuī'ni' ca'tzī chī na'a'kskāhuī'nin. Palhāsā' nacā'a'kskāhuī'yān nā hui'xina'n, ē ū'tza' nalītalakaspi'ni'yā'tit Cristo. ⁴ Icjicua'ni' huā'mā' ixpālacata hui'xina'n kexpa'tā'tit tī cātalakminān ē catamāsu'yuni'yān ā'xtum ē jā chī tū iccāmāsu'yuni'n quit tū ixta' Jesús. Xtum tū talīmāsu'yu chī Espīritu Santo. Jā ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'n. Xtum tū talīmāsu'yu chī lī'a'kapūtaxtucan. Jā chuntza' chī quit iccāmāsu'yuni'n. ⁵ Tzamā'

chi'xcuui'n tahuan xlaca'n apóstoles. Xlaca'n jā quintalacatzā'la. ⁶ Palhāsā' jā tzēhuanī't chī quit ica'kchihiuina'n. Quit tzej icca'tzī. Ixlipō'ktu iccāmāsu'yuni'nī'ta'n.

⁷ Quit jā iccāmātā'jīn hui'xina'n a'cxni' iccāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixla' Dios. Quit palha' xa'icliſcujmā'lh quimacan lihuana xa'iccālīmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios. ¿Ē jā tze tū ictlahualh? ⁸ Lihuana quit xa'icſcuja na mimpu'na'i'tātca'n, ixquintamacamini' tumīn tā'timīn xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni'. Quit iccāmaktīlh ixtumīnca'n na'iccālīmaktāyayān hui'xina'n. ⁹ Lihuana xa'iccātā'hui'lan quit jā xa'iccāsqui'ni'yān tumīn a'cxni' xa'icmaclacasqui'n tamaktāy. Tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ixquintalīmini' tū xa'icmaclacasqui'n. Chuntza' jā tū iccāmāmakasputūnī'ta'n hui'xina'n. Ē jā maktin icticāsqui'ni'n tū na'icua'. ¹⁰ Jā icticāsqui'ni'lh nūn tā'timīn xalanī'n nac Acaya. Quit ictapa'ksīni' Cristo, ē ū'tza' iclihuana tū ixlicāna'. ¹¹ Palhāsā' ā'makapitzīn tapuhuan quit jā iccāpāxqui'yān hui'xina'n ixpālacata jā iccāmaktīcu'tunān mintumīnca'n. Huā'mā' jā ixlicāna'. Dios ca'tzī iccāpāxqui'yān hui'xina'n.

¹² Jā iccāsqui'ni'nī'ta'n tumīn tū na'iclihuā'yan. Jā ictisqui'nli nūn maktin. Chuntza' xlaca'n tī tasqui'n tumīn jāla catitahualh palh tascuja chī quit. ¹³ Tahuan xlaca'n apóstoles. Jā ixlicāna'. Xmān ta'a'kskāhuī'nin a'cxni' tamāsu'yu. Talacasqui'n nacālaktzī'ncan hua'chi apóstoles tī tatā'scuja Cristo. ¹⁴ Jā tipuhuanā'tit palh jā chuntza' catilalh. Skāhuī'ni' tzē talakpalī ē tzē lītaxtu hua'chi chā'tin ángel xala' nac a'kapūn. ¹⁵ Nā tzē natatalakpalī tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Hua'chi tze tū tatlahuamā'nalh masqui tū jā tze. Xlaca'n nataxokoni' Dios tū tatlahuanī't.

Chī pātīni'lh Pablo

¹⁶ Quit iccāhuanipalayān hui'xina'n: Jā capuhua'ntit hui'xina'n palh quit chā'tin lhkēnti ixpālacata quina'cstu quilchihuīna'mā'ca. Masqui capuhuanca palh quit chā'tin lhkēnti, caquilākexmatni'uj ē caquilāmakxtekui na'icchihiuīna'n. ¹⁷ Ca'tzīyāuj tī ka'tla' makca'tzī, xla' chihuīna'n hua'chi chā'tin lhkēnti, ē jā hua'chi chā'tin tī tapa'ksīni' Cristo. Tū na'icuan quit, hua'chi quit xaka'tla' icmakca'tzī. ¹⁸ Lhūhua' talītaka'lhī cātamāsu'yuni'cu'tunān hui'xina'n. Nā quit na'iclitaka'lhī tū ictlahua quit. ¹⁹ Hui'xina'n masqui puhua'nā'tit palh ca'tzīyā'tit, cālīpātīyā'tit tzamā' chi'xcuui'n tī hua'chi chā'tin lhkēnti. ²⁰ Hui'xina'n cālīpātīyā'tit masqui xlaca'n cātamāpa'ksīcu'tunān hui'xina'n. Xlaca'n cātamaktīyān ixlipō'ktu tū ka'lhī'yā'tit. Xlaca'n cātamākexmatīyān. Xlaca'n cātalakmaka'nān hui'xina'n. Cātalacala'sān. Ē hui'xina'n cālīpātīyā'tit. ²¹ Quit jā chuntza' iccātlahuanī'nī'ta'n hui'xina'n. Palh tze cahuālh tlahuacan tzamā', quit xa'icmāxana'lh, ixpālacata jā ictlahualh chuntza'.

Xlaca'n talīchihuīna'n tū tatlahuanī't. Chuhua'j quit na'icliſchihuīna'n tū ictlahuanī't quit, masqui natasu'yu palh ka'tla' icmakca'tzī ē hua'chi chā'tin lhkēnti. ²² Xlaca'n ka'tla' tamakca'tzī ē tahuan xlaca'n hebreos. Nā quit hebreo. Tahuan xlaca'n israelitas. Nā quit israelita. Tahuan Abraham ixpapca'n. Nā Abraham nā quimpap. ²³ Tahuan tatā'scuja Cristo. Quit ā'chulā' ictā'scuja Cristo. Chuntza' chī icchihiuīna'mā'lh hua'chi chā'tin lhkēnti. Xlaca'n jā tascujnī't chī quit. Jā tapātīni'nī't chī quit. Quintucscanī't. Nā xa'ictachī'n. Maklhūhua' quintimaknīcu'tunca. Xlaca'n jā tapātīni'nī't chuntza'. ²⁴ Quintā'israelitas quintamaksno'kli pu'xamacāujna'jāstza'. Chuntza' quintatlahuanī'nī't makquitzis. ²⁵ Maktu'tun tanūni'ca quinkēni'ccan. Maktin quincucta'laca. Maktu'tun tā'cnūlh barco tū xa'icpū'a'mā'lh. A'ktin quilhtamacuj ē a'ktin tzi'sni' xa'ictojōmā'lh nac xcān a'cxni' tā'cnūlh barco. ²⁶ Calhāxcuahuālh iclatā'kchokonī't na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Nā ictahuī'lanī't jā cālījicua'. Nā maklhūhua' ictacutnī't nac ka'tla' xcān. Nā ica'nī't jā ixtalatlā'huan ka'lhāna'nī'n. Quintitamaknīcu'tunli quintā'israelitas ē nā tī jā israelitas. Xa'iclatlā'huan nac cālījicua' nac cā'lacchicni' ē nac cā'qui'huī'n ē nac mar. Ixquintamaknīcu'tun tī ixtahuan xlaca'n nā tā'timīn. ²⁷ Ictlakua'nī't ē palha' icſcujnī't. Maklhūhua' iclakachu'huā'htatanī't. Ē nā ictzi'ncsnī'nī't ē nā ickelhputīnī't maklhūhua'. Icpātīni'nī't nac cā'lonkni'. Makatunu' jā xa'icka'lhī quilu'xu'.

²⁸ Jā xmān huā'mā'. Pō'ktu quilhtamacuj ictamakchuyīnī't ē quince'tzani'nī't na quilistacna' xipālacataca'n tī ta'a'ka'ī'. ²⁹ Palh catīhuālh jāla tzej latā'kchoko na ixtej Dios, quit iclakalhu'man. Palh catīhuālh tamakahuasa, quit iclīsītzi' chī māmakahuasīca. ³⁰ Palh ixlacasqui'nca quit naquilīchihiuīna'ncan quina'estu, quit iclīchihiuīna'ncu'tun tū namāsu'yu quit jāla tū ictlahua quina'estu. ³¹ Dios ca'tzī ixlīcāna' tū icuan. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Calakachi'xcu'huī'ca pō'ktu quilhtamacuj. ³² A'cxni' quit xa'icui'lh nac Damasco, a'ntza' ixmāpa'ksīni'n chā'tin gobernador tī ixui'līnī't rey Aretas. Huā'mā' gobernador cāyāhualh maktaka'lhna'nī'n jā lactaxtucan nac cā'lacchicni'. Ixquintachī'lē'ncu'tun. ³³ Quilacmāxtuca a'ktin nac lhu'cu' tū ixui'lh nac talhta'm tū ixlīsti'li'canī't cā'lacchicni'. Quimpūmayujūca a'ktin xaka'tla' a'kscahui'. Chuntza' iclītza'lal ē iclī'a'kapūtaxtulh.

12

Chī lakachuyalh Pablo

¹ Jā tze palh na'icuan ka'tla' quit. Xmān na'iccāhuaniyān tū quimāsu'yuni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo ē tū iclaktzī'lh a'cxni' iclakachuyalh. ² Ka'lhītza' a'kcāujtā'ti' cā'ta ē xa'ica'ka'ī'nī'ttza' Cristo, a'cxni' quit quilē'nca nac a'kapūn jā hui'lacha' Cristo. Jā icca'tzī palh lē'nca quimacni' o palh jā lē'nca. Xmān Dios ca'tzī. ³ Dios ca'tzī palh lē'nca quimacni' o palh xmān lē'nca quilistacna'. Quit jā icca'tzī. ⁴ Quilē'nca nac a'kapūn. A'ntza' ickexmatli tachihuīn tū jāla icuan xipālacata Dios jā quimakxteka na'icuan nūn chā'tin. ⁵ Dios quintlahuani'lh huā'mā', ē ū'tza' quit iclīmāka'tlī'. Quit jā ka'tla' iclīmākca'tzī tū quina'kspulalh. Xmān na'iccāhuaniyān tū māsuyū quit jāla tū ictlahua quina'estu. ⁶ Palh quit ixquilīchihiuīna'nca tzej tū ictlahuani't, jā xa'icchihiuīna'nli hua'chī chā'tin lhkēnti, xipālacata quit xmān iclīchihiuīna'n tū ixlīcāna'. Jā quintilīchihiuīna'nca quit xipālacata jā iclacasqui'n ā'makapitzīn natapuhuan quit xaka'tla'. Quit iclacasqui'n nataca'tzī palh quit tze xipālacata chī iclatā'kchoko ē chī icchihiuīna'n.

⁷ Palhāsā' quit ka'tla' xa'iclīmākca'tzīlh chī iclakachuyani't. Ū'tza' Dios quilīmaxquī'lh a'ktin taca'tzana'juā't. Huā'mā' taca'tzana'juā't hua'chī a'ktin lhtucu' tū skāhuī'ni', Satanás, yāhualh na quimacni'. Dios quimaxquī'lh huā'mā' taca'tzana'juā't xipālacata jā lacasqui'nli quit ka'tla' na'icmakca'tzī. ⁸ Maktu'tun icsqui'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo ixquimāpānūni'lh huā'mā' taca'tzana'juā't. ⁹ Xla' quihuanilh: “Quit na'icmaktāyayān ē chuntza' natāyani'ya'. A'cxni' hui'x taxlajuani'ya' ē ā'cxni' tasu'yu quit icka'lhī lītli'huī'qui.” Chuntza' quihuanilh. Chuntza' tapāxuhuān na'ictāyani' a'cxni' ictaxlajuani'. Chuntza' lītasu'yu quit iclīscuja ixlītli'huī'qui Cristo. ¹⁰ Chuntza' icpāxuhua masqui ictaxlajuani' quit ē masqui quilakapalacan ē masqui quisputni' tū icmaclacasqui'n ē masqui quimputza-stālani'can ē masqui quina'kspula tū jā tze. A'cxni' ictaxlajuani' quit, a'cxni' tasu'yu Cristo quimaktāyamā'lh. Ū'tza' iclīpāxuhua.

Pablo ixcāpāstaca xalanī'n nac Corinto

¹¹ Hua'chī quit chā'tin lhkēnti xipālacata xmān quilīchihiuīna'ncan quit. Xmān mimpālacataca'n chuntza' iclīchihiuīna'n. Hui'xina'n ixquilāmaktāyauj na ixlacatīnca'n tī tahuan xlaca'n apóstoles. Tī tapuhuan xlaca'n laka'tla' apóstoles, xlaca'n jā quinta-lakatza'la chī quit, masqui quit jā tū quintapalh. ¹² A'cxni' xa'icscujā na mimpu'nanca'n, tasu'yulh Dios ixquilīhui'līnī't quilī'apóstol. Quit līlacatzucu xa'icscujā. Quit xa'ictlahua lī'a'cnīn. Huā'mā' māsuyulh Dios ixquilīhui'līnī't quilī'apóstol. ¹³ Xmān a'ktin tū jā ictlahualh na mimpu'nanca'n tū ictlahualh na xipu'nanca'n ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'. Ū'tza' huā'mā': Jā iccāsqui'ni'n hui'xina'n tū na'iclihuā'yan. Palh hui'xina'n puhua'nā'tit jā tze huā'mā', caquilāmāspūtūnu'ni'uj.

¹⁴ Chuhua'j ixlīmaktu'tun iclacapāstacni' na'iccālaka'nāchā'n. A'cxni' na'icchā'n a'ntza', hui'xina'n jā catixokotit tū na'icua'. Xmān iccāmaktāyacu'tunān hui'xina'n

na'a'ka'ī'yā'tit ā'chulā'. Jā iclacasqui'n mintumīnca'n. Ca'tzīyāuj camana' jāla tamāhuī' ixtāta'ca'n. Xanatāta'na' tamāhuī' ixcamana'ca'n. Quit hua'chi mintāta'ca'n. ¹⁵ Quit tapāxuhuān na'icmālakspūtū tū icka'lhī palh chuntza' na'a'ka'ī'yā'tit ā'chulā'. Na'icscuja ē na'ictlakua'n. Masqui quit iccāpāxquī'yān, hui'xina'n jā quilāpāxquī'yāuj.

¹⁶ Masqui jā iccāsqui'ni'nī'ta'n nūn tū, ā'makapitzīn tahuan iccā'a'kskāhuī'maktīnī'ta'n mintumīnca'n. ¹⁷ Quit jā tū iccā'a'kskāhuī'maktīn a'cxni' iccālakmacā'ncha'n tī ā'chā'tin. ¹⁸ Quit icsqui'ni'lh Tito ixcālaka'ncha'n hui'xina'n. Xla' ictā'macā'lh ā'chā'tin quintā'tinca'n. Tito jā cā'a'kskāhuī'maktīn nūn tū. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī xa'iclatlā'huan quit, nā chuntza' ixlatlā'huan Tito. Quina'n a'ktin quintalacapāstacni'ca'n.

¹⁹ Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit quit ictamaktāyamā'lh na milacatīnca'n. Jā chuntza'. Quit icchihuīna'n na ixlacatīn Dios ē icchihuīna'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo. Quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Iccāmaktāyacu'tunān tzej na'a'ka'ī'yā'tit. Ū'tza' iclītlahuakō' ixlīpō'ktu mimpālacatāca'n. ²⁰ Quit iclītamakchuyī icpuhuan palhāsā' a'cxni' na'icchā'n a'ntza' na'icca'tzī hui'xina'n jā tzej latlā'hua'nā'tit. Palh jā tzej latlā'hua'nā'tit, ixlacasqui'nca na'iccālacaquilhnīyān hui'xina'n. Iclītamakchuyīnī't icpuhuan palhāsā' lāslokoyā'tit hui'xina'n, ē lālaka'tzana'ni'yā'tit ē lāsītzi'ni'yā'tit ē lāquiclhaktzī'nā'tit ē nā lālīchihuīna'nā'tit ē lālē'ksa'nā'tit ē laka'tla' makca'tzīyā'tit ē jā a'cxtim tahuī'la'yā'tit. ²¹ Quit iclītamakchuyī icpuhuan palhāsā' a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n, quit na'iclimāxana'n na ixlacatīn Dios tū tlhua'yā'tit hui'xina'n. Quit na'iccalhuan palh lhūhua' hui'xina'n tlhuanī'ta'ntit tū jā tze ē palh jā makxtekcu'tunā'tit tū jā tze ē palh ka'lhī'yā'titcus mintā'lāpāxquī'nca'n ē palh tlhua'yā'titcus tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n.

13

Pablo cāmāxquī'lh talacapāstacni'

¹ Chuhua'j ixlīmaktu'tun na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'cxni' mālacsu'yucan chā'tin, talacasqui'n chā'tu' o kelhatu'tun testigos. ² Na'iccāhuanipalayān ā'maktin tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'huī'lan hui'xina'n ixlīmaktu'. Masqui jā iccātā'huī'lan chuhua'j, na'iccāhuanipalayān hui'xina'n tī tlhuanī'ta'ntit tū jā tze ē ā'makapitzīn huampala chī hui'xina'n. Na'iccāmakapātīnīn tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Xlaca'n jā catitalakatzā'lah chī na'iccāmakapātīnīn. ³ Chuntza' hui'xina'n nalaktzī'nā'tit quit iclīchihuīna'n ixlīmāpa'ksīn Cristo. Xla' jā catitaxlajuani'lh na milacatīnca'n. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit Cristo ka'lhī līmāpa'ksīn. ⁴ Hua'chi ixtaxlajuani' Cristo a'cxni' nīlh nac cruz. Chuhua'j xla' huī'lh. Dios maxquī'nī't līmāpa'ksīn. Quit ictapa'ksīni' Cristo, ē ū'tza' līlacatzucu iccālītā'chihuīna'nī'ta'n. Hua'chi quit ictaxlajuani'. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit quit iclīlatlā'huan ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' chī Cristo.

⁵ Tzej calacapāstacna'ntit hui'xina'n palh ixlīcāna' a'ka'ī'yā'tit hui'xina'n. Camāsu'yu'tit palh ixlīcāna' a'ka'ī'yā'tit. Hui'xina'n tzej ca'tzīyā'tit palh ixlīcāna' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo. Palh jā tā'latlā'hua'nā'tit Cristo, hui'xina'n jā tapa'ksīni'yā'tit xla'. ⁶ Hui'xina'n naca'tzīyā'tit quit ictapa'ksīni' Cristo expālacata quit ictā'latlā'huan xla'. ⁷ Chuhua'j icsqui'ni' Dios jātza' catlahua'tit tū jā tze. Jā quincuenta palh ā'makapitzīn tapuhuan quit jā icka'lhī līmāpa'ksīn na'iccālacaquilhnīyān. Iclacasqui'n natlahua'yā'tit tū tze. Huā'mā' iclacasqui'n masqui chuntza' jā catitasu'yulh quit icka'lhī līmāpa'ksīn. ⁸ Xmān icka'lhī līmāpa'ksīn na'ictlahua tū ixtachihuīn Dios. Jā icka'lhī līmāpa'ksīn na'ictlahua tū jā chī ixtachihuīn Dios. ⁹ Icpāxuhua a'cxni' hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Huā'mā' quimakapāxui' masqui chuntza' jā ixlacasqui'nca quit icmāsu'yu līmāpa'ksīn tū Dios quimaxquī'lh na'iccālacaquilhnīyān. Xmān iclacasqui'n hui'xina'n lactze nahuanā'tit. ¹⁰ Ū'tza' iccālītzo'knuni'yān chuntza' nac carta a'cxni' jāna'j xa'iccālaka'mpalayāchā'n. Quit jā iclacasqui'n na'iccālacaquilhnīyān a'cxni' na'icchā'nācha'. Quit iclacasqui'n jā ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni'yān līmāpa'ksīn tū quimaxquī'nī't Māpa'ksīni' Jesucristo.

Quimaxquīca'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn na'iccāmaktāyayān chī tzej na'a'ka'ī'yā'tit. Jā quimaxquī'canī't huā'mā' līmāpa'ksīn na'iccāmāmakchuyīyān hui'xina'n chī a'ka'ī'yā'tit.

¹¹ Chuhua'j, tā'timīn, caka'lhī'tit tapāxuhuān. Calīhui'lī'tit tzej nalatā'kchokoyā'tit. Jā calakachipini'tit. Chu a'ktin calalh mintalacapāstacni'ca'n. Ca'cs catahui'la'tit. Dios nacātā'tahui'layān hui'xina'n. Xla' quincāpāxquī'yān ē quincāmaxquī'yān tze latamat.

¹² Calāsaludarlī'tit milīpō'ktuca'n ixpālacata lītā'timīn hui'xina'n. ¹³ Quintā'timīnca'n xalanī'n huā'tzā' cātamacā'ni'yāchā'n a'ntza' saludos milīpō'ktuca'n hui'xina'n.

¹⁴ Māpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n. Camakca'tzītīt chī cāpāxquī'yān Dios. Espīritu Santo cacātā'tahui'lan chā'tunu' hui'xina'n. Chuntza' hui'xina'n chu a'ktin nalītaxtuyā'tit. Amén.

Gálatas

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Galacia tī ixta'a'ka'ī'

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh huā'mā' ca'psnap. Quit apóstol. Tī quilihui'līnī't quili'apóstol jā chā'tin chi'xcu'. Nūn chā'tin chi'xcu' quilacsacli palh apóstol na'iclitaxtu. Tī quilihui'līnī't quili'apóstol xla' ū'tza' Jesucristo ē nā quinTāta'ca'n Dios tī mālacastālancuanīlh Jesucristo. ² Quit ē ixlīpō'ktuca'n tā'timīn tī quintatā'lahui'lāna'lh, quina'n pūla iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n xalanī'n nac Galacia tī a'ka'ī'yā'tit. ³ Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n quinTāta'ca'n Dios ē Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios cacāmaxquī'n tze latamat. ⁴ Jesucristo tamacamāstā'lh ixa'cstu a'cxni' nīlh ixpālacata quincuentaca'n. Ixquincāmakapūtaxtūcu'tunān tzamā' cā'quilhtamacuj tū jā tze. Chuntza' tlhualh Jesucristo ixpālacata chuntza' ixtalacasquī'nīn quinTāta'ca'n Dios. ⁵ ¡Camakapāxūica Dios pō'ktu quilhtamacuj! Amén.

Jā a'nampala ā'kempātin tamāsu'yun tū tzē nalī'a'kapūtaxtucan

⁶ Quit iccālī'a'cnīyān hui'xina'n chī palaj tamakatīni'pā'na'ntit Dios. Tzamā' ū'tza' tī cāta'sani'n hui'xina'n ixpālacata Cristo quincātlahuani'n a'ktin talakalhu'mān ē nīlh quimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n stālani'pā'na'ntit xaxtuntza' tamāsu'yun chī nalī'a'kapūtaxtucan. ⁷ Quina'n ca'tziyāuj palh jā ixlīcāna' a'nampala ā'kempātin tamāsu'yun chī nalī'a'kapūtaxtucan. A'nan makapitzīn chi'xcu'huī'n tī talakpalīcu'tun huā'mā' tamāsu'yun tū ixla' Jesucristo. Chuntza' xlaca'n cātamāmakchuyīmā'n hui'xina'n. ⁸ Palh catīhuālh cāmāsu'yuni'yān ā'kempātin tamāsu'yun chī nalī'a'kapūtaxtucan, xla' Dios camakapātīnīnli ū'tza'. Capātīni'lh masqui chā'tin ángel xala' nac a'kapūn tī māsuyū huā'mā' ē masqui chā'tin quina'n. ⁹ Iccāhuaninī'ta'ntza' ē chuhua'j na'iccāhuanipalayān: Palh chā'tin cāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ā'kempātin tamāsu'yun chī nalī'a'kapūtaxtucan ē jā chuntza' chī xapūla maktīni'ntit, xla' Dios camakapātīni'lh.

¹⁰ Tū iclīchihuīna'mā'lh a'ntza' tasu'yu jā iclīchihuīna'n xmān ū'tza' tū takexmatcu'tun tachi'xcu'huī't. Jā chuntza'. Quit ictlahuacu'tun tū xmān ixtalacasquī'nīn Dios. ¿Ē quit xmān tachi'xcu'huī't iccāmakapāxūicu'tun? Palh quit cahuālh xmān tachi'xcu'huī't iccāmakapāxūicu'tun quit jā Cristo xa'ictikexmatni'lh.

Dios hui'līlh Pablo ixlī'apóstol

¹¹ Tā'timīn, quit iclacasquī'n naca'tziyā'tit huā'mā'. Xatze tachihuīn tū icmāsu'yu quit, huā'mā' jā ū'tza' ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcu'huī't. ¹² Jā quimāca'tzīnīlh chā'tin chi'xcu'. Jā chā'tin chi'xcu' quimāsu'yuni'lh. Tunca Jesucristo ū'tza' quimāca'tzīnīlh.

¹³ Hui'xina'n cātahuaninī'ta'ntza' chī quit xa'iclīlatlā'huan xapūla a'cxni' xa'icstālani' ixtamāsu'yunca'n israelitas. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' chī quit xa'iccāputzastālani' tī ixta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Quit jā xa'iccālakalhu'man. Quit xa'iclactlahuacu'tun huā'mā' tamāsu'yun tū ixla' Jesucristo. ¹⁴ Chī ta'a'ka'ī' israelitas quit ā'chulā' xa'iccatzī ē jā ā'makapitzīn quintā'israelitas tī ixtaka'lhī ixcā'taca'n hua'chī chī quit. Quit ā'chulā' xa'iccākexmatni' ixtamāsu'yunca'n quinapapana' israelitas. ¹⁵ Dios quilakalhu'manli, ē quilacsacli apóstol na'iclitaxtu a'cxni' jāna'j xa'iclacatuncu'huī'. Quinta'sani'lh na'ictā'scuja ū'tza'. ¹⁶ Chuntza' chī Dios lacasquī'nli xla' chuntza' quimāsu'yuni'lh Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios. Ū'tza' tlhualh ixpālacata quit nā chuntza' tzē na'iccāmāsu'yuni' xlaca'n tī jā israelitas xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. A'cxni' Dios quimālakapasnīlh ī'Ska'ta', jā icquīsqui'ni'lh talacapāstacni' ā'chā'tin chi'xcu'. ¹⁷ Jā iccālaka'lh apóstoles nac Jerusalén tī apóstoles ixtahuanī'ttza' xapūla. Quit jā chuntza' ictlahualh. Palaj tunca ica'lh nac Arabia ē ā'līstān ictaspi'tpālīh nac Damasco.

¹⁸ Ixli'a'ktu'tun cā'ta iclaka'lh apóstol Pedro nac Jerusalén. A'ntza' ictā'tachokolh xla' xmān cāujquitzisma'j. ¹⁹ Jā iclaktzī'lh ā'chā'tin apóstol, xmān Jacobo ixtā'tin Māpa'ksīni' Jesús. ²⁰ Ixlicāna' tū ictzo'kmā'lh. Iccāhuanimā'n huā'mā' na i'xlatatīn Dios. Jā iccā'a'kskāhuī'mā'n.

²¹ Ā'līstān ica'lh jā tapa'ksīni' nac Siria ē Cilicia. ²² Jāna'j ixquintalakapasa tī ixta'a'ka'ī'ni' Cristo xalanī'n nac Judea. ²³ Xlaca'n xmān ixtakexmata chī ixuancan: "Ū'tza' tzamā' chī'xcu' tī ixquincāputzastālani'yān xapūla, chuhua'j xla' lichihuīna'ntlā'huan tamāsu'yun ixpālacata Cristo tū xapūla ixmālakspūtūcu'tun." ²⁴ Xalanī'n nac Judea a'cxni' takexmatli huā'mā', ixtamakapāxuī Dios quimpālacata.

2

Ā'makapitzīn apóstoles talakatīlh chī Pablo ixmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios

¹ Ā'līstān ixlīlakacāujtā'ti' cā'ta ica'mpālh nac Jerusalén ā'maktin huampala ē quintā'a'lh Bernabé. Nā iclē'lh Tito. ² A'ntza' icquīlāh ixpālacata Dios ixquimāca'tzīnīn't ixlacasqui'nca na'ica'n. Ē a'ntza' nac Jerusalén ictakēstokui xmān quit ē tī xanapuxcu'nu'. Quit iccāhuanilh chī quit xa'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Chuntza' ictlahualh ixpālacata jā xa'iclacasqui'n chu tlakaj chī xa'icmāsu'yumā'lh ē chī icmāsu'yumā'lh chuhua'j. ³ Xlaca'n jā quintatā'lālihuanih chī xa'iccāmāsu'yuni'mā'lh jā ixlacasqui'nca natastālani' ixtahui'latca'n israelitas, xlaca'n tī jā israelitas. Nā Tito tī ixquintā'lahuī'lh, jā huanica palh ixlacasqui'nca nachu'cucan, chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas, ē masqui Tito jā israelita ixuanī't. ⁴ Xla' jā chu'cuca masqui ixtalacasqui'n makapitzīn tī jā ixlicāna' tā'timīn. Xlaca'n ixquincātātā'tanūnī'ta'n xmān naquincātakexmatxtuyān. Xmān ixtaca'tzīcu'tun chī jā ixlacasqui'nca natlahuayāuj chī ixtahui'latca'n israelitas quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo Jesús. Xlaca'n ixtalacasqui'n quina'n natlahuayāuj ixtahui'latca'n israelitas. ⁵ Quina'n jā icmakxtekui naquincātaskāhuī'yān nūn macsti'na'j. Quina'n xa'iclacasqui'nāuj hui'xina'n ā'chulā' naca'tzītēlha'yā'tit tū ixlicāna' xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

⁶ Xanapuxcu'nu' tī cālakachi'xcu'huī'can, xlaca'n jā quintahuanilh ixlacasqui'nca na'iclakpalī tū xa'icmāsu'yu. Quit jā quincuenta palh cālakachi'xcu'huī'can o jā cālakachi'xcu'huī'can. Dios lakapasa quilīstacna'ca'n ē jā laktzī'n xmān tū talaktzī'n tachi'xcu'huī't. ⁷ Xlaca'n jā quintahuanilh na'iclakpalī tū xa'icmāsu'yu. Xlaca'n taca'tzīlh palh Dios quimacamaxquī'nī't na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jā israelitas chuntza' chī Dios ixmacamaxquī'nī't Pedro nacāmāsu'yuni' israelitas xatze tachihuīn. ⁸ Chuntza' chī Dios mātli'huī'clhli Pedro ē lihuī'līlh ixlī'apóstol chī nacāmāsu'yuni' israelitas ē nā quit quimātli'huī'clhli ē quilīhuī'līlh quilī'apóstol chī na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas.

⁹ Jacobo ē Pedro ē Juan ixcālaktzī'ncan hua'chī xanapuxcu'nu'. A'cxni' xlaca'n taca'tzīlh Dios ixquimacamaxquī'nī't huā'mā' tascujūt, ē quintamakachi'palh quit ē Bernabé. Chuntza' tatlahualh ixpālacata quilīpō'ktuca'n xa'icchihuīna'nī'tauj quina'n na'icscujāuj na ixpu'nanca'n tī jā israelitas ē xlaca'n natascuja na ixpu'nanca'n israelitas. ¹⁰ Xmān quincātahuanin jā na'icpātza'nkāyāuj na'iccāmaktāyayāuj tī lacxcamanīnī'n. Nā chuntza' quit xa'ictlahuacu'tun.

Pablo tā'lāhuanilh Pedro nac Antioquía

¹¹ A'cxni' Pedro milh nac Antioquía quit cā'laan ictā'lāhuanilh ixpālacata xla' jā tze chī ixtlahuamā'lh. ¹² Xapūla Pedro ixcātā'huā'yan xlaca'n tī jā israelitas, masqui xlaca'n jā cāchu'cucanī't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. Ā'līstān a'cxni' tamilh israelitas tī cāmacamilh Jacobo, Pedro tatampūxtulh ē jātza' cātā'huā'yalh. Xla' ixcājicua'ni' israelitas ixpālacata xlaca'n ixtahuan ixlacasqui'nca nacāchu'cucan xlaca'n tī jā israelitas. ¹³ Ā'makapitzīn tā'timīn tī israelitas ē xlaca'n tatzuculh tatlahua lacxtim chī ixtlahua Pedro. Nā xlaca'n tatlahualh a'ktu' ixlacanca'n. Nā Bernabé chu a'ktin cātā'lāh.

¹⁴ Tū ixtatlahuamā'nalh, quit icca'tzilh jā chuntza' chī huan xatze tachihuīn tū ixla' Dios. A'cxni' icca'tzilh huā'mā', quit icuanilh Pedro na ixlacatīnca'n ixlipō'ktuca'n: “Hui'x nā israelita. Ixla'ya' chī tī jā israelitas ē jā chī israelita. ¿Tū ixpālacata lacasqui'na' natatlahua ixtahui'latca'n israelitas xlaca'n tī jā israelitas?” Chuntza' icuanilh Pedro.

Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' Dios chu lacxtim chī cāmakapūtaxtūcan

¹⁵ Quina'n israelitas iclīlacatuncuhuī'nī'tauj. Quina'n jā chī ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't tī taka'lhī ixcentaca'n. ¹⁶ Ca'tziyāuj Dios cāmāpānūni' ixcentaca'n xmān xlaca'n tī talīpāhuan Jesucristo, ē jā xlaca'n tī xmān tamākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas. Chuntza' quina'n nā līpāhuanāuj Jesucristo. Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n ixpālacata līpāhuanāuj Jesucristo ē jā ixpālacata kexmatni'yāuj huā'mā' līmāpa'ksīn. Jā tī chā'tin tī Dios māmāpānūni' ixcenta xmān ixpālacata mākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn.

¹⁷ Quina'n iclīpāhuanāuj Jesucristo, ē icca'tziyāuj xmān chuntza' Dios quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. Jātza' iclīpāhuanāuj līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas. Ū'tza' makapitzīn talīhuan quina'n iclāclē'nauj ē nā tahuan Cristo quincāmātlahuīmā'n tū jā tze. Ū'tza' jā ixlīcāna'. Cristo jā quincāmātlahuīyān tū jā tze. ¹⁸ Palh quit na'icmākēnū huā'mā' līmāpa'ksīn ē ā'līstān na'ica'ka'ī'pala tzamā' līmāpa'ksīn, chuntza' natasu'yu quit iclāclē'n. ¹⁹ Quit icca'tzilh jāla icmākentaxtūkō' līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas. Ū'tza' jātza' iclīpāhuan huā'mā' līmāpa'ksīn. Chuhua'j quit iclatlā'huan chī ixtalacasqui'nīn Dios. ²⁰ Quit hua'chī icnīnī'ttza' ē hua'chī quintā'xtokohua'ca'canī'ttza' Cristo. Hua'chī jātza' quit icuī'lh ē xmāntza' Cristo huī'lh na quīlīstacna'. Quit iclīpāhuan ī'ska'ta' Dios ē chuntza' quit iclīhuī'lh chuhua'j. Xla' quimpāxquī'lh ē līnīlh quimpālacata. ²¹ Quit jā iclakmaka'n ixtalakalhu'mān Dios. Palh chā'tin mākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn ē xmān ū'tza' ixlīmāpānūni'ca cahuālīh ixcenta, chuntza' chu tlakaj ixnīlh Cristo.

3

Xatze līpāhuanan Jesucristo ē jā līmāpa'ksīn

¹ ¿Chu jā ka'lhī'yā'tit mīlīstacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit? ¿Tīchu cāmāmākchuyīn hui'xina'n, tā'timīn, xalanī'n nac Galacia? Jātza' kexpa'tni'yā'tit tū ixlīcāna'. Hui'xina'n ixlīcāna' iclīcāhuanin chī Jesucristo xtokohua'ca'ca nac cruz. ² Caquilāhuaniuj huā'mā': ¿Chī līmaktīnī'ntit Espīritu Santo? Jā cāmāmaxquī'n ixpālacata kexpa'tni'tit huā'mā' līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas. Cāmāmaxquī'n Espīritu Santo ixpālacata kexpa'ttit xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. ³ ¿Tū ixpālacata hui'xina'n jā a'extuncuhuī' ca'tziyā'tit? Hui'xina'n tzucutit līstālani'yā'tit na ixtej Dios ixlītli'huī'qui Espīritu Santo. ¿Chī līpuhua'nā'tit jātza' maclacasqui'nā'tit ixlītli'huī'qui Espīritu Santo? ¿Chī līpuhua'nā'tit mina'cstuca'n tzē namākentaxtūyā'tit tū lacasqui'n Dios? ⁴ Chuhua'j tasu'yu jā tū cālīmacuani'yān tū līpātīnī'nī'ta'ntit. Jā chuntza' icpuhuan quit. ⁵ Dios cāmaxquī'yān Espīritu Santo ē Dios tlahua lī'a'cnīn na milacatīnca'n. ¿Chī ixpālacata tlahua chuntza'? Jā tlahua ixpālacata kexpatnī'tit līmāpa'ksīn. Tlahua chuntza' ixpālacata hui'xina'n kexpatnī'ta'ntit ē a'ka'ī'nī'ta'ntit palh ixlīcāna' xatze tachihuīn.

⁶ Ixtachihuīn Dios huan: “Abraham ixlīpāhuan Dios. Ū'tza' Dios līlaktzī'lh tze Abraham.”

⁷ Ixlacasqui'nca hui'xina'n naca'tziyā'tit tī ixlīcāna' ī'xū'nātā'natna' Abraham, ū'tunu'n tī ixlīcāna' talīpāhuan Dios. ⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū Dios natlahua. Tatzo'kni' chī Dios nacāmāpānūni' ixcentaca'n xlaca'n tī natalīpāhuan Dios masqui xlaca'n jā israelitas. Hasta xapūla Dios māca'tzīnīlh Abraham chī nacālīsicua'lanātlahuacan tachi'xcuhuī't. Huanilh: “Mimpālacata hui'x ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nacāsicua'lanātlahuacan.” ⁹ Ū'tza' cālīsicua'lanātlahuacan xlaca'n tī talīpāhuan Dios chuntza' chī Abraham. Xla' ixlīpāhuan Dios ē sicua'lanātlahuaca.

¹⁰ Ā'makapitzīn tamākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn ixpālacata tapuhuan chuntza' Dios nacāmāpānūni' ixcountaca'n. Xlaca'n nacāmākapātīnīncan. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachi-huīn Dios: "Ixlipō'ktuca'n tī jā tamākentaxtū pō'ktu quilhtamacuj ixlipō'ktu tū huī'lh nac ca'psnap jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn, xlaca'n nacāmākapātīnīncan." ¹¹ Chuntza' likexmatcan Dios jā catimāpānūni'lh ixcounta jā tī chā'tin tī xmān mākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn. Tatzo'kni' na ixtachi-huīn Dios: "Ixlipō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcountaca'n ixpālacata chī talipāhuan Dios, xlaca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n." ¹² Huā'mā' līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas, makapitzīn tamākentaxtūcu'tun. Tī talipāhuan līmāpa'ksīn, xlaca'n jā talipāhuan Cristo. Tī talipāhuan cu'tun huā'mā' līmāpa'ksīn, palh taka'lhīcu'tun ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli, ixlacasquī'nca natamākentaxtū ixlipō'ktu huā'mā' līmāpa'ksīn.

¹³ Dios nacāmākapātīnīn ixlipō'ktuca'n tī jā natamākentaxtū ixlipō'ktu tū huan nac līmāpa'ksīn. Quina'n ixlaclē'nāuj ixpālacata quina'n jā mākentaxtūyāuj līmāpa'ksīn. Cristo quincāmākapūtaxtūn huā'mā' tapātīn ixpālacata xla' xokokō'lh tū quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachi-huīn Dios: "Ixlipō'ktuca'n tī cāxtokohua'ca'canī't nac cruz a'ntza' taxokoni'mā'nal Dios." ¹⁴ Cristo xokokō'lh nac cruz. Chuntza' nā xlaca'n tī jā israelitas nā xlaca'n tzē nacāsica'lanātlahuacan chu chuntza' chī Dios sicua'lanātlahuah Abraham chuntza' chī Dios ixuaninī't Abraham xapūla. Nā chuntza' Cristo tlhualh huā'mā' ē chuntza' quilipō'ktuca'n, ixpālacata lipāhuanāuj xla', tzē namaktīni'nāuj Espiritu Santo chuntza' chī Dios huanli namāstā'.

Līmāpa'ksīn jāla lactlahua talacāxtlahuan tū Dios hui'līlh xapūla

¹⁵ Tā'timīn, na'iccāhuanīyān tū hua'chi lītalachsa. A'cxni' quina'n tlhuayāuj a'ktin contrato o a'ktin talacāxtlahuan ē firmarliyāuj, chuntza' jā tī chā'tin catilactlahualh ē jā tī chā'tin tzē natzo'kpala ā'a'ktin tachi-huīn. ¹⁶ Nā chuntza' huā'mā' talacāxtlahuan tū tlhualh Dios a'cxni' huanilh Abraham nasica'lanātlahua xla' ē chā'tin ī'xū'nātā'nat. Ixtachi-huīn Dios jā huan: "ī'xū'nātā'natna'." Tū huan: "chā'tin ī'xū'nātā'nat." Ū'tza' huanicu'tun Cristo. ¹⁷ Tū iccāhuanīyān ū'tza' huā'mā': Dios huanilh Abraham ixlipō'ktuca'n tī natalipāhuan Dios, xlaca'n nata'a'kapūtaxtu. Ū'tza' hua'chi talacāxtlahuan tū Dios tā'tlhualh Abraham. Ixli'a'ktā'ti' ciento ā'puxamacāuj cā'ta Dios maxquī'lh līmāpa'ksīn Moisés. Chuntza' līmāpa'ksīn jāla catilactlahualh talacāxtlahuan tū Dios tā'tlhualh Abraham. ¹⁸ Palh Dios ixquincāsica'lanātlahuan xmān ixpālacata kexmatni'yāuj huā'mā' līmāpa'ksīn tū maxquī'ca ā'līstān, chuntza' ixlaclalh talacāxtlahuan tū Dios tā'tlhualh Abraham. Dios sicua'lanātlahuanī't Abraham xmān ixpālacata Abraham ixlipāhuan Dios.

¹⁹ ¿Tū lītalacasquī'n līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés? Ā'līstān hui'līca huā'mā' līmāpa'ksīn ē ū'tza' līca'tzīyāuj quina'n lē'nāuj cuenta. Huā'mā' līmāpa'ksīn ixmaclacasquī'ncan xmān hasta a'cxni' milh Jesucristo tī ī'xū'nātā'nat Abraham. Tzamā' ī'xū'nātā'nat Abraham, ū'tza' tī Dios ixlīchi-huīna'nī't xapūla a'cxni' tā'tlhualh talacāxtlahuan Abraham. Ángeles cāmāpa'ksīca natamāstā' līmāpa'ksīn. Ē maxquī'ca Moisés. Moisés cāmaxquī'lh tachi'xcu-huī't israelitas. ²⁰ Dios jā ixmaclacasquī'n tī namaktāya a'cxni' tā'cāxtlahualh Abraham a'ktin talacāxtlahuan. Ū'tza' cāxtlahualh.

Līmāpa'ksīn jāla cāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tachi'xcu-huī't

²¹ Quit jā icchi-huīna'mā'lh palh līmāpa'ksīn tā'lālīhuani tū Dios mālacnū ixpālacata talacāxtlahuan. Palh ixmāstā'ca cahuālh a'ktin līmāpa'ksīn tū tzē ixmāstā'lh xasāsti' quilatamatca'n, chuntza' tzē ixquincāmāpānūni'n quincuentaca'n xmān ixpālacata huā'mā' līmāpa'ksīn. ²² Ixtachi-huīn Dios huan ixlipō'ktuca'n tachi'xcu-huī't talē'n cuenta. Ixpālacata huā'mā' līmāpa'ksīn, tasu'yu palh ixlipō'ktuca'n talē'n cuenta ē ixlipō'ktuca'n hua'chi tachi'nī'n tī jāla talaktaxtu. Chuntza' tī talipāhuan Jesucristo, xmān xlaca'n nata'a'kapūtaxtu.

²³ A'cxni' jāna'j ixā'min Jesucristo, quina'n hua'chi tachī'nī'n ixuanī'tauj xpālacata quina'n jāla mākentaxtūyāuj tū huan līmāpa'ksīn. Hua'chi tachī'nī'n ixuanī'tauj ē jāla ixlaktaxtuyāuj hasta a'cxni' quincātamāca'tzīnīn chī na'a'ka'ī'yāuj Jesucristo tī tzē makapūtaxtūnu'n.

²⁴ Huā'mā' līmāpa'ksīn xla' hua'chi chā'tin tī pūla. Ixquincāmāsu'yuni'yān ixtej Dios hasta a'cxni' mīlh Jesucristo ē ca'tzīuj chī nalīpāhuanāuj xla' ē chuntza' tzē naquincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. ²⁵ Chuhua'j chilhtza' quilhtamacuj ē līpāhuanāuj Cristo. Chuhua'j jātza' maclacasqui'nāuj līmāpa'ksīn.

²⁶ Hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit Jesucristo makapūtaxtūnu'n ē ū'tza' ixlacstīn Dios līhua'ntit.

²⁷ Milpō'ktuca'n hui'xina'n tī a'kpaxnī'ta'ntit ū'tza' lītasu'yu palh a'ka'ī'nī'ta'ntit Cristo ē chu chā'tin lītaxtutit chī Cristo. ²⁸ Palh hui'xina'n tā'talacxtimī'tit Cristo, chuntza' milpō'ktuca'n hui'xina'n xmān chu chā'tin lītaxtutit. Kēxtimtza' talalh israelitas ē tī jā israelitas; kēxtimtza' tī hua'chi xatastā'maka ē tī jā xatastā'maka; kēxtimtza' talalh chī'xcu'huī'n ē puscan. ²⁹ Palh hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo, hui'xina'n hua'chi ī'xū'nātā'natna' Abraham. Chuntza' nā namaktīni'nā'tit tū Dios mālacnūni'nī't Abraham.

4

¹ Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū hua'chi lītalaclhsaja. Chā'tin ka'hua'cha a'cxni' jāna'j maktīni'n ixherencia, xla' jālana'j māpa'ksīni'n. Chuntza' xla' hua'chicus chā'tin tasācua', masqui ū'tza' ixtēcu' nahuan. ² A'cxni' macsti'na'jcus tzamā' ka'hua'cha, ā'makapitzīn tamaktaka'lha, ē cāmacamaxquī'can ixlīpō'ktu tū i'xla' nahuan hasta a'cxni' huā'mā' quilhtamacuj tū līlhācāna'nī't ixtāta'. ³ Nā chuntza' quina'n. Xapūla quina'n jāna'j tzej ixca'tzīyāuj tū i'xla' Dios; hua'chi lacstīn ixuanī'ta'uj. Xapūla kexmatni'uj ixtahui'latca'n ē ixtamāsu'yunca'n tachī'xcu'huī't. ⁴ A'cxni' chilh tzamā' quilhtamacuj tū ixlīlacsacnī't Dios macamilh ī'Ska'ta'. Xla' mālacatuncu'huī'nīlh chā'tin puscāt. Ē ī'Ska'ta' Dios ī'stālani' ixtahui'latca'n israelitas. ⁵ Chuntza' xla' mīlh naquincāmakapūtaxtūyān xpālacata ixui'lāna'uj ixtampīn nac līmāpa'ksīn. Ū'tza' līmilh ī'Ska'ta' Dios ē chuntza' quina'n tzē ixlacstīn Dios nahuanāuj.

⁶ Dios macamilh Espīritu Santo na quilīstacna'ca'n. Chuntza' tzē nahuanīyāuj Dios: “¡QuinTāta'ca'n!” Ē chuntza' lītasu'yu quina'n ixlacstīn Dios. ⁷ Chuhua'j quina'n jātza' hua'chi tasācua'. Quina'n ixlacstīn Dios. Chuhua'j quina'n ixlacstīn Dios ē naquincāmaxquī'yān quiherenciaca'n xpālacata Cristo.

Pablo cālī'a'katuyunli tī ixta'a'ka'ī'nī't

⁸ Xapūla a'cxni' jāna'j ixlakapasā'tit Dios, hui'xina'n ixui'lā'na'ntit na ixlīmāpa'ksīn tī jā diosnu'. ⁹ Chuhua'j hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios, ē Dios nā cālakapasāntza'. Hui'xina'n lakapasā'tit Dios, ē ¿chī lītlahua'cu'tumpala'yā'tit mintahui'latca'n? Mintahui'latca'n jāla caticāmaktāyan ē jā tū ixlīmacua. ¿Ē chī nalīstālani'pala'yā'tit? ¹⁰ Hui'xina'n maclacap-ini'yā'tit makapitzīn quilhtamacuj ē mālhcuyu' ē cā'ta. Ē nā tlaha'yā'tit ā'makapitzīn cā'tani'. ¹¹ Quit icjicua'n palhāsā' chu tlakaj icscujli na mimpu'nanca'n.

¹² Tā'timīn, iccāsqi'ni'yān calītaxtutit chuntza' chī quit. Masqui quit chā'tin israelita, jātza' icstālani' ixtahui'latca'n israelitas. Hui'xina'n tī jā israelitas jā ixlacasqui'nca nalītzucuyā'tit tlaha'yā'tit ixtahui'latca'n israelitas. Hui'xina'n jā tū quilātlahuani'nī'tauj tū jā tze. ¹³ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit xa'iclīta'jatatlāmā'lh ē ū'tza' iccālīmāsu'yuni'n xapūla xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo. ¹⁴ Hui'xina'n jā quilālakmaka'uj ē masqui jā līlaktzī'ncu'tu xa'icuanī't xpālacata xa'icta'jatatla. Quilālimaktīni'uj hua'chi chā'tin ángel tī Dios macamilh ē hua'chi chī Jesucristo. ¹⁵ ¿Ē jā lacapāstacā'tit hui'xina'n chī xpāxuhua'yā'tit a'cxni' xa'iccātā'huī'lachā'n? ¿Chī cā'a'kspulanī'ta'n hui'xina'n? Quit icuan palh tzē cahuālh hui'xina'n ixmāxtutit milakastapunca'n ē ixquilāmaxquī'uj. ¹⁶ Chuhua'j hui'xina'n quilālaktzī'nāuj hua'chi mintā'lāquiclhaktzī'ca'n xpālacata quit iccāhuaniyān tū ixlīcāna'. ¿Tū xpālacata quilālaktzī'nāuj chuntza'?

¹⁷ Tzamā' chi'xcuui'n tī cātlahuacu'tunān iexamigoca'n, tasu'yu palh xlaça'n cātamaktāyacu'tunān. Jā ixlīcāna'. Xlaça'n xmān cātamāxtumlicu'tunān. Chuntza' hui'xina'n xmān ū'tunu'n nacālakachi'xcuui'yā'tit. ¹⁸ Tze palh ā'makapitzīn cātlahuacu'tunān iexamigoca'n hui'xina'n a'cxni' iccātā' hui'lan ē a'cxni' jā icui'lacha'. Xmān ixlīcāna' cacātamaktāyan. ¹⁹ Quilacstīn, cā'tzīyāuj chī chā'tin puscāt pātīni'n a'cxni' tahui'la ī'ska'ta'. Nā chuntza' icpātīni'mā'lh hasta jā natasu'yu hui'xina'n nalatahui'layā'tit chī tī takexmatni' Cristo. ²⁰ Tze cahuālh palh xa'iccātā'tahui'lacha'n hui'xina'n, ē xtum xa'iccātā'chihuīna'n. Quit iccālītamakchuyīmā'n hui'xina'n.

Pablo līchihuīna'nli Agar ē Sara

²¹ Hui'xina'n mākentaxtūcu'tunā'tit līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés. Chuhua'j caquilāhuaniuj huā'mā': ¿Chī jā līkexmatā'tit tū huan ixtachiui'n Dios jā tatzo'knī' līmāpa'ksīn? ²² Ixtachiui'n Dios huan Abraham ixcāka'lhī chā'tu' ixcamana'. Chā'tin ka'hua'cha Agar ixuanican ixtzī'. Tzamā' puscāt xatastā'maka ixuanī't. Ā'chā'tin ka'hua'cha huampala jā xatastā'maka ixtzī' ixuanī't. ²³ Ī'ska'ta' Agar lacatuncuui'lh chu hua'chi chī talacatuncuui' ā'makapitzīn lacstīn. Jā chuntza' ā'chā'tin. A'cxni' lacatuncuui'lh ī'ska'ta' huā'mā' puscāt tī jā xatastā'maka ixuanī't, chuntza' Dios līmākentaxtūlh tū ixuanī't. Ū'tza' tū Dios ixmālacnūnī't. ²⁴ Huā'mā' hua'chi a'ktin līlaktzī'ntēn. Huā'mā' chā'tu' puscan xlaça'n hua'chi a'ktu' talacāxtlahuan ixtahuanī't. Huā'mā' xatastā'maka tī ixtacuhuīni' Agar, xla' ū'tza' hua'chi a'ktin talacāxtlahuan tū cāxtlahuaca nac sipej tū huanican Sinaí. A'ntza' nac Sinaí maxquī'ca Moisés huā'mā' līmāpa'ksīn. Tī talīpāhuan līmāpa'ksīn, xlaça'n hua'chi ixlacstīn Agar, ixpālacata xlaça'n jā ixa'cstuca'n tatapa'ksī. ²⁵ Agar lītaxtu Sinaí tū huī'lh nac Arabia. Nā Agar hua'chi Jerusalén. Xlaça'n tī tatapa'ksī nac Jerusalén, nā xlaça'n talīpāhuan līmāpa'ksīn. Nā xlaça'n jā ixtalaktaxtunī't. ²⁶ Jā chuntza' tzamā' Jerusalén xala' nac a'kapūn. Quina'n tapa'ksīyāuj nac tzamā' Jerusalén. Ē quina'n līlaktaxtunī'tauj. ²⁷ Ixtachiui'n Dios huan: Capāxuhualh huā'mā' puscāt tī jāna'j ka'lhī ī'ska'ta'. Calīta'salh cā'tapāxuhuān tī jāna'j mālacatuncuui'nī chā'tin ska'ta'. Capāxuhualh ixpālacata xla'. Masqui makxtekca, ā'chulā' nacāka'lhī ixlacstīn ē jā ū'tza' tī ka'lhī ixkōlu'.

²⁸ Dios mākentaxtūlh tū ixuanī't. Ū'tza' līlacatuncuui'lh Isaac. Nā quina'n, tā'timīn, lītaxtūj ixlacstīn Dios, ixpālacata Dios mākentaxtūlh tū huanlī. ²⁹ Tzamā' quilhtamacuj, ka'hua'cha tī lacatuncuui'lh chuntza' chī ā'makapitzīn, xla' ixlakapala ska'ta' tī lacatuncuui'lh ixpālacata Espīritu Santo. Chuntza' a'kspulamā'lh chuhua'j. Quincātalakapalayān quina'n tī līka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. ³⁰ Ca'tzīyāuj tū huan ixtachiui'n Dios: “Catlakama'capi tzamā' puscāt tī xatastā'maka ē nā ixka'hua'cha. Ixka'hua'cha xatastā'maka jāla catitā'tapitzilh herencia tī jā xatastā'maka. Xmān ixka'hua'cha huā'mā' puscāt tī jā xatastā'maka, ū'tza' namaktīni'n herencia.” ³¹ Chuntza' tā'timīn, quina'n jā hua'chi ixlacstīn huā'mā' puscāt xatastā'maka. Quina'n hua'chi ixlacstīn puscāt tī jā xatastā'maka.

5

Tī talīpāhuan Cristo jātza' talīpāhuan līmāpa'ksīn

¹ Chuhua'j quina'n xalactaxtunī'n ixpālacata tū tlahualh Cristo. Chuntza' jā catixla-juana'ntit. Jātza' xatastā'maka tilapala'yā'tit.

² Cuenta catlahua'tit tū iccāhuaniyān quit, Pablo. Palh hui'xina'n natamakxtekā'tit nacātachucuyān ē ū'tza' nalīpāhuanā'tit, chuntza' hua'chi jā tū līmacuan tū tlahualh Cristo. ³ Iccāhuanipalayān: Catīxcuui'lh tī lacasqui'n nachu'cucan, xla' ū'tza' līcuesa namākentaxtūkō' ixlīpō'ktu tū huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ⁴ Makapitzīn chī hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit tū huan huā'mā' līmāpa'ksīn, ixpālacata puhua'nā'tit chuntza'

nacāmāpānūni'yān mincuentaca'n. Palh chuntza' tlhua'yā'tit, taxtumlīni'nī'ta'ntit Cristo ē makxteknī'ta'ntit ixtalakalhu'mān Dios. ⁵ Espiritu Santo quincāmāca'tzīn chī Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n, xpālacata līpāhuanāuj Jesucristo. ⁶ Palh tapa'ksīni'yāuj Jesucristo, jā tū līmacuan palh naquincātachu'cuyān o palh jā naquincātachu'cuyān. Tū ixlacasqui'nca nalīpāhuanāuj Jesucristo. Ē ū'tza' nalālīpāxquī'yāuj.

⁷ Hui'xina'n tzej ixtlā'hua'mpā'na'ntit na ixtej Dios. Iccālī'a'cnīyān hui'xina'n chī tamakxtektit cātamāmakchuyīn. Jātza' tzej kexpa'tni'yā'tit xatze tachihuīn tū ixlīcāna'. ⁸ Huā'mā' tū xlaca'n cātamāsu'yuni'n, jā ixtla' Dios. Dios ū'tza' tī cālacsacnī'ta'n. ⁹ Xlaca'n tī cātamāmakchuyīmā'n, xlaca'n hua'chi levadura. Ca'tzīyāuj macsti'na'j levadura māxcu'tūkō' ixlīpō'ktu tasquit. ¹⁰ Quina'n lacxtim a'ka'ī'yāuj Māpa'ksīni' Jesucristo. Ū'tza' quit iclīca'tzī hui'xina'n ā'chulā' nalacapāstacā'tit chuntza' chī iclapāstaca quit. Tī cātamāmakchuyīmā'n, xlaca'n nataxokoni' Dios, ē catīxcuxtīhuālh.

¹¹ Quit, tā'timīn, palh cahuālh xa'iccāmāsu'yuni'n ixlacasqui'nca nachu'cucan, chuntza' jā ixquimputzastālani'ca. Xlaca'n tasītzi' xpālacata quit icmāsu'yu xmān Cristo nīlh nac cruz ē chuntza' xokolh quincuentaca'n. ¹² Tī cātamāmakchuyītlā'huanān hui'xina'n xpālacata lāchu'cucan, quit iclacasqui'n xlaca'n cacātatapānūni'kō'n.

¹³ Dios cālacsacnī' hui'xina'n, tā'timīn, ē chuntza' līlactaxtutit hui'xina'n. Masqui xalactaxtunī'n hui'xina'n, jā tze palh natlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacnī'ca'n. Xatze calāpāxquī'tit ē chuntza' tzē nalāmaktāya'yā'tit. ¹⁴ A'nan a'ktin līmāpa'ksīn tū huan: “Nacāpāxquī'ya' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxquī'ca'na' mina'cstu.” Tī takexmatni' huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tamākentaxtū ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn. ¹⁵ Palh hui'xina'n lālcatāquī'yā'tit ē lālīsta'lanī'yā'tit, cuenta catlahua'tit jā nalāmālakspūtūyā'tit hui'xina'n.

Espiritu Santo quincāmāsu'yuni'yān chī nalatā'kchokoyāuj

¹⁶ Tū iccāhuanimā'n ū'tza' huā'mā': Ē calatā'kchokotit chuntza' chī Espiritu Santo cāmāsu'yuni'yān. Chuntza' jātza' catitlahua'tit mintalacapāstacnī'ca'n tū jā tze. ¹⁷ Tū jā tze quintalacapāstacnī'ca'n ū'tza' ixtā'lāquiclhaktzi' Espiritu Santo. Ē Espiritu Santo nā ixtā'lāquiclhaktzi' tū jā tze. Chī a'ktu' tā'lāquiclhaktzī'n. Ē ū'tza' jāla lītlahua'yā'tit tū lacasqui'nā'tit. ¹⁸ Palh hui'xina'n nakexpa'tni'yā'tit Espiritu Santo, jātza' caticāmāpa'ksīn tū xapūla līmāpa'ksīn.

¹⁹ Ca'tzīyāuj chī jā tze tū tatlahua tachi'xcuhuī't tī jā takexmatni' Dios. Xlaca'n taputza ixtā'lāpāxquī'nca'n. Pō'ktu jā tze ixtalacapāstacnī'ca'n. Xlaca'n jā a'cxtuncuhuī' taca'tzī. ²⁰ Xlaca'n talaktaquilhpūta ídolos ē taxantīhlīni'n. Xlaca'n talāquiclhaktzī'n ē talālīsītzi'nī' ē talālakca'tzani'. Palaj tunca tasītzi'. Xmān ixa'cstuca'n cālīpāhuanan. Ē ixa'cstuca'n talāmāxtumlī. ²¹ Xalīlactampi'lhīn. Tamaknīni'n, ē taka'chī, ē talīlakastāna'n tū jā tze. Ā'chulā' catūhuālh tatlahuapala. Chī xa'iccāhuaniyān xapūla, chuntza' iccāhuanipalayān: tī chuntza' tatlahua jāla catītatanūlh jā Dios māpa'ksīni'n.

²² Jā chuntza' ixlīlatca'n tī takexmatni' Espiritu Santo. Espiritu Santo cāmaktāya. Chuntza' xlaca'n tapāxquī' ā'makapitzīn ē taka'lhī tapāxuhuān. Ca'cs tahuī'lāna'lh. Talīpātī ā'makapitzīn. Tze taca'tzī. Jā lactampi'lhīni'n. Tamākentaxtū tū tahuan. ²³ Xlaca'n jā ka'tla' tamakca'tzī. Tzē a'cstu tatapa'ksī. Jā tū a'ktin līmāpa'ksīn tū nahuan jā catitlahuaca chuntza'. ²⁴ Tī tatapa'ksīni' Cristo, xlaca'n jātza' tatamakxteka nacāmāpa'ksī ixtalacapāstacnī'ca'n tū jā xatze. Hua'chi tamaknīlh ixtalacapāstacnī'ca'n tū jā tze, chuntza' chī xtokohua'ca'can chā'tin nac cruz. ²⁵ Espiritu Santo quincāmāxquī'n xasāsti' quilatamatca'n. Ū'tza' ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj ē nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī quincāmāsu'yuni'yān Espiritu Santo.

²⁶ Jā ka'tla' catimakca'tzīuj ē jā caticātā'lāhuaniuj ē jā cacālakca'tzanāni'uj ā'makapitzīn.

6

Ixlacasqui'nca nalāmaktāya'yā'tit

¹ Tā'timīn, palh chā'tin laktzī'ncan tlahuamā'lh catūhuālh tū jā tze, hui'xina'n tī latlā'hua'nā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n, camaktāya'tit ē chuntza' nacāxla. Jā ka'tla' tilīmakca'tzīyā'tit a'cxni' namaktāya'yā'tit. Cacuentatlahua'tit hui'xina'n jā titamakahuasā'tit nā hui'xina'n. ² Calāmaktāya'tit natāyani'yā'tit. Chuntza' namākentaxtūyā'tit tū ixlīmāpa'ksīn Cristo.

³ Palh chā'tin lacpuhuan xla' ā'chulā' xatze ē jā ā'makapitzīn ē palh jā ixlicāna', xla' ixlīmān ta'a'kskāhuī'mā'lh. ⁴ Chā'tunu' nalacapāstaca palh tzej latlā'huan o jā tzej. Palh ū'tza' u'cxca'tzī tzej latlā'huan, xla' līpāxuhua natahui'la. Jā ixlacasqui'nca cuenta natlahua palh xla' ā'chulā' xatze o palh ā'chā'tin ā'chulā' xatze. ⁵ Chā'tunu' natalē'n ixtacu'ca'ca'n. Natakeltīni'n ixpālacata chī talīlatlā'huan.

⁶ Tī cāmāsu'yuni'can ixtachihuīn Dios, xlaca'n natamaxquī' macsti'na'j tī tamāsu'yu ixtachihuīn Dios.

⁷ Hui'xina'n jā cata'a'kskāhuī'tit mina'cstuca'n. Dios, jā tī chā'tin catiskāhuī'lh. Tū Dios nahuan, ū'tza' nala. Ca'tzīyāuj tū nacha'n chā'tin chí'xcu', ū'tza' namakala. ⁸ Palh chā'tin tlahuatlā'huan tū jā tze ixtalacapāstacni', xla' ū'tza' namakala līnīn. Palh chā'tin tlahua ixtalacasqui'nīn Espīritu Santo, xla' naka'lhī xasāsti' ixlatamat tū jā catilakspuṭli. ⁹ Jā catlakua'ni'uj tlahuayāuj tū xatze. Palh quina'n jā namakxtekāuj natlahuayāuj tū xatze, tzej namakalayāuj a'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj tū līlacsaccanī't. ¹⁰ Ū'tza' nacālītlahuani'yāuj ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't tū tze, pō'ktu quilhtamacuj a'cxni' tze tlahuayāuj. Ā'chulā' nacātlahuani'yāuj tū tze tā'timīn tī ta'a'ka'ī'ni' Dios.

Pablo māstā'lh talacapāstacni'

¹¹ Calaktzī'ntit chī ixlīlaka'tla' letras iccāto'knuni'mā'n. Māni' quimacan iclītzo'kmā'lh. ¹² Xlaca'n tī tzej tatasu'yucu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcu'huī't, ē ū'tunu'n tī līcuesa tahuan nacātachu'cuyān. Chuntza' tatlahua ixpālacata jā talacasqui'n nacāputzastālani'can. Jā tapātīni'ncu'tun chī tapātīni'n tī ta'a'ka'ī' palh xmān Cristo tzē makapūtaxtūnu'n, ixpālacata xla' nīlh nac cruz. ¹³ Ū'tunu'n tī cāchu'cucanī't, xlaca'n jā tamākentaxtūkō' ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés. Xlaca'n talacasqui'n hui'xina'n cacātachu'cun. Chuntza' xlaca'n tzē ka'tla' natalīmakca'tzī mimpālacataca'n hui'xina'n cātachu'cunī'ta'n. ¹⁴ Quit jā ka'tla' iclīmakca'tzīcu'tun nūn tū; xmān icmāsu'yucu'tun chī līnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac cruz. Ictapa'ksīni' Cristo; quit jātza' quimāpa'ksī tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Huā'mā' cā'quilhtamacuj jātza' quincuenta. ¹⁵ Tapa'ksīni'yāuj Cristo Jesús, chuntza' lacxtim palh chu'cucan o palh jā chu'cucan. Tū ixlacasqui'nca ū'tza' huā'mā': Naka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. ¹⁶ Chuhua'j ixlīpō'ktuca'n tī talatlā'huan chuntza' chī tzamā' talacapāstacni', ē nā ixlīpō'ktuca'n ixtachi'xcu'huī't Dios, cacālakalhu'manli Dios, ē cacāmakapāxuīlh na ixlīstacna'ca'n.

¹⁷ Chuhua'j jātza' chā'tin caquimāmakchuyīlh. A'ntza' jā ictakāhuī'nī't ū'tza' lītasu'yu quit ictapa'ksīni' Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁸ Tā'timīn, milīpō'ktuca'n hui'xina'n cacāsicua'lanātlahuakō'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Efesios

Pablo cāmacā'ni'lh saludos tī ixta'a'ka'ī'

¹ Quit, Pablo, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ixapóstol Jesucristo, ixpālacata ū'tza' huā'mā' ixtalacasqui'nīn Dios. Quit iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n tī xalanī'n nac Efeso tī tapa'ksīni'yā'tit Dios ē a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo Jesús. ² Cacātasica'lanātlahuan Dios quīnTāta'ca'n ē Māpa'ksīni' Jesucristo. Tzej calatapā'tit.

Dios quīncāsica'lanātlahuayān ixpālacata Jesucristo

³ Camaxquī'uj tapāxcatca'tzīn Dios, ixTāta' quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Xla' quīncāsica'lanātlahuanī'ta'n. Quīncāmaxquī'nī'ta'n kempāl'hūhua' tasica'lanātlahuan tū xala' nac a'kapūn. Quīncātlahuani'nī'ta'n huā'mā' ixpālacata tapa'ksīni'yāuj Cristo. ⁴ A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj, Dios ixquīncālacsacnī'ta'n quīna'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo. Quīncālacsacnī' ixpālacata quīncātlahuacu'tunni' xalactze, ixpālacata xla' ixlacasqui'n jā tū na'a'nan catūhuālh tū tzē naquīncātalīmālacsu'yuyān na ixlacatīn Dios. ⁵ Dios quīncāpāxquī'yān, ē chuntza' xapūla puhuanli naquīncātlahuayān ixlacstīn ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' ixtalacasqui'nīn. ⁶ Ū'tza' nalīmāka'tlī'yāuj Dios ixpālacata xla' pāxquī'nīn. Quīncātlahuani'nī'ta'n tzamā' talakalhu'mān ixpālacata Jesucristo ī'Ska'ta', tī Dios pāxquī'. ⁷ Cristo nīlh ē chuntza' quīncālīmākapūtaxtūn. Nā Dios quīncāmātza'nkēna'ni'ntza' quīncuentaca'n. Dios quīncātlahuani'n huā'mā' ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. ⁸ Dios lakalhu'manīni'n, ē chuntza' xla' quīncāmākexmatīn tū ixlīcāna' ē tzej quīncāmālacapāstaquīyān. ⁹ Xapūla xmān Dios tzē'k ixca'tzī tū ixpuhuan naquīncātlahuani'yān. Chuhua'j quīncāmāca'tzīnīnī'ta'n. ¹⁰ Huā'mā' tū Dios puhuanli, ū'tza' huā'mā': A'cxni' namin quilhtamacuj tū Dios lhcānī't, xla' nacamamaxquī' Cristo ixlīpō'ktu tū a'nan nac a'kapūn ē ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Cristo nacāmāpa'ksīkō' ixlīpō'ktu.

¹¹ Dios tlahuakō' ixlīpō'ktu chuntza' chī ixtalacasqui'nīn. Xla' quīncālacsacnī' ixpālacata ixtachi'xcu'huī't quīncātlahuacu'tunni'. ¹² Chuntza' māka'tlī'can Dios quīmpālacataca'n quīna'n tī xapūla ica'ka'ī'ni'uj Cristo. ¹³ Nā hui'xina'n tī jā israelitas nā a'ka'ī'ni'tit Cristo a'cxni' kexpa'ttit xatze tachihuīn tū ixlīcāna'. Ixpālacata huā'mā' xatze tachihuīn, hui'xina'n cātalīmākapūtaxtūn. A'cxni' hui'xina'n a'ka'ī'tit, Dios cāmaxquī'n Espīritu Santo, chuntza' chī ixmālacnūnī't. Huā'mā' līmāsu'yu Dios chuntza' nacāmākapūtaxtūkō'yān. ¹⁴ Ka'lhīyāujtza' Espīritu Santo. Ū'tza' līca'tzīyāuj namaktīni'nāuj tū Dios nacāmāxquī' ixtachi'xcu'huī't, chuntza' chī ixuanī't xla'. Nā ixpālacata Espīritu Santo līca'tzīyāuj ixlīcāna' Dios naquīncāmākapūtaxtūkō'yān quīna'n tī tapa'ksīni'yāuj xla'. Ū'tza' nalīmāka'tlī'yāuj Dios.

Pablo squi'ni'lh Dios ixpālacataca'n tī ixta'a'ka'ī'

¹⁵ Quīhuanicanī'ttza' chī a'ka'ī'ni'yā'tit quīMāpa'ksīni'ca'n Jesús ē chī cāpāxquī'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tī tatapa'ksīni' Dios. ¹⁶ Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj iclīmāxquī' tapāxcatca'tzīn Dios mīmpālacataca'n, ē ictlahua oración mīmpālacataca'n. ¹⁷ Icsquī'ni' Dios mīmpālacataca'n. Xla' ū'tza' quīnTāta'ca'n ē ka'lhī līmāpa'ksīn. Nā xla' ixDios quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Icsquī'ni' cacāmāxquī'n talacapāstacnī' tū ixla' Dios ē chī ā'chulā' nalakapasā'tit Dios. ¹⁸ Nā icsquī'ni' Dios cacāmāxquī'n talacapāstacnī' ixpālacata tū ka'lhīpā'na'ntit ē ixpālacata xaka'tla' herencia tū naquīncāmāxquī'yān quīna'n tī tapa'ksīni'yāuj Dios. ¹⁹ Nā cacāmākexmatīn hui'xina'n palh Dios ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. Chuntza' tzē naquīncātlahuani'yān lhūhua' quīna'n tī līpāhuanāuj Dios. ²⁰ Dios māsuyulh ixlīmāpa'ksīn a'cxni' mālacastālancuanīlh Cristo ē lē'lh nac a'kapūn ē hui'līlh na ixpekxtūcāna'j. ²¹ Dios maxquī'lh lhūhua' līmāpa'ksīn Cristo. Cristo cāmāpa'ksīkō'

ixlīpō'ktuca'n māpa'ksīni'nī'n ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn tī taka'lhī līmāpa'ksīn na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn. Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj jā tī tī ka'lhī līmāpa'ksīn chī Cristo. Jā cati'a'nalh tī naka'lhī līmāpa'ksīn chī xla'. ²² Dios maxquī'lh ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Ū'tza' namāpa'ksikō' ixlīpō'ktu tū a'nan. Ē nā maxquī'lh līmāpa'ksīn nacāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. ²³ Tī ta'a'ka'ī', xla'ca'n chī ixmacni' Cristo. Xla' cātā'lahuī'lh xla'ca'n. Xla' huī'lh na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn.

2

Dios quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata xla' pāxquī'nin

¹ Dios cāmaxquī'nī'ta'n xasāsti' milatamatca'n. Xapūla hui'xina'n hua'chi nīnī'n ixuanī'ta'ntit, ixpālacata jā ixkexpa'tni'yā'tit Dios ē ixpālacata ixtlahua'yā'tit tū jā tze. ² Xapūla hui'xina'n ixlātā'hua'nā'tit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ixk-expa'tni'yā'tit skāhuī'ni'. Xla' ū'tza' xapuxcu' xlpacs līmāpa'ksīn tū jā tze, ē espīritu tī cāmātlahuī tū jā tze xla'ca'n tī jā takexmatni'cu'tun Dios. ³ Nā chuntza' quina'n xapūla ixtlahuayāuj chī xla'ca'n tī jā takexmatni'cu'tun Dios. Ixtlahuayāuj tū jā tze xmān chī quina'n ixlacasqui'nāuj. Ixtlahuayāuj chuntza' chī jā tze quintalacapāstacni'ca'n ē chuntza' chī ixlacasqui'n quimacni'ca'n. Dios nacāmākapātīnīnkō' ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze. Ē nā chuntza' ixquincā'a'kspulan quina'n. ⁴ Dios quincālakahu'manni' ixpālacata quincāpāxquī'yān. Ē ū'tza' jā quincātalīmakapātīnīn. ⁵ Masqui hua'chi xanīn ixuanī'ta'uj ixpālacata quincuentaca'n, Dios quincāmaxquī'n xasāsti' quilatamatca'n chuntza' chī maxquī'lh ixlāmat Cristo a'cxni' mālacastālancuanīlh. Dios nā chuntza' quincāmakapūtaxtūn quina'n ixpālacata ixtalakalhu'mān. ⁶ Dios mālacastālancuanīlh Cristo, ē nā quina'n naquincāmālacastālancuanīyān. Ē chuntza' natā'tahuī'layāuj Cristo nac a'kapūn. ⁷ Ū'tza' huā'mā' tlhualh Dios ixpālacata māsuyucu'tunli pō'ktu quilhtamacuj chī xla' pāxquī'nin. Ū'tza' huā'mā' māsuyulh a'cxni' macamilh Cristo Jesús nanī quimpālacataca'n. ⁸ Hui'xina'n līpāhua'nā'tit Jesucristo, ē chuntza' Dios cāmakapūtaxtūn hui'xina'n xmān ixpālacata cālakahu'manān. Jā tū tlhua'tit hui'xina'n. Xmān Dios tī cāmakapūtaxtūn. Hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū Dios cāmaxquī'n. ⁹ Tū lī'a'kapūtaxtucan, xla' hua'chi a'ktin talakalhu'mān. Jāla lītlajacan. Chuntza' jā tī tī tze ka'tla' nalīmakca'tzī tū lī'a'kapūtaxtucan. ¹⁰ Dios quincātlahuanī'ta'n chu chā'tin chī Cristo, ē quincāmaxquī'nī'ta'n xasāsti' quilatamatca'n, ixpālacata lacasqui'n natlahuayāuj tū tze. Dios xapūla quincālīhui'līn xalactze nalatā'kchokoyāuj chī līlacatejtin.

Talacāxtlahuan

¹¹ Calacapāstactit, hui'xina'n tī jā israelitas, chī ixuanī'ta'ntit xapūla. Israelitas cāmāpācuhuīn tachi'xcuui't tī jā cātachu'cunī'ta'n. Xla'ca'n tatachu'cu na ixmacni'ca'n tī chi'xcuui'n ixpālacata natamāsu'yu tatapa'ksīni'tza' Dios. Ixlīmānca'n cāhuanican chi'xcuui'n tī cāchu'cucanī't. ¹² Xapūla hui'xina'n jā ixtapa'ksīni'yā'tit Cristo. Xmān israelitas tī ixtachi'xcuui't Dios ixtahuanī't. Xmān israelitas Dios ixcāmāca'tzīnī xapūla talacāxtlahuan. Xmān xla'ca'n ixcāmāca'tzīnī Dios nacāmāxquī' a'ktin talakalhu'mān. Hui'xina'n jā israelitas, ē ū'tza' jā līmaktīni'ntit huā'mā'. Hui'xina'n ixlātā'hua'nā'tit nac cā'quilhtamacuj. Jā ixca'tzīyā'tit palh Dios tze ixcāmākapūtaxtūn. Jā ixlakapasā'tit Dios. ¹³ Xapūla makat ixlātā'hua'nā'tit na ixlacatīn Dios. Chuhua'j laktalacatzuna'jīnī'ta'ntit Dios ixpālacata Cristo Jesús tī nīnī't quimpālacataca'n. ¹⁴ Nā Cristo cāmāko'xamixīnī't israelitas ē nā tī jā israelitas. Chu chā'tin cālīmāxtulh. Cristo cālacāxtlahualh. ¹⁵ Cristo nīlh quimpālacataca'n, ē chuntza' līlactlahualh ixtahuī'latca'n israelitas ixpālacata jā chuntza' lī'a'kapūtaxtucan. Xmān Cristo tze makapūtaxtūnu'n. Chuntza' jā'tza' tatā'lāquiclhaktzī'n israelitas ē tī jā israelitas. Kempātu' tachi'xcuui't ixlānī't. Cristo chā'tin cālīmāxtulh. ¹⁶ Chu chā'tin cātlahualh israelitas ē tī jā israelitas. Cristo nīlh nac cruz, ē chuntza' cālīlacāxtlahualh Dios ē tachi'xcuui't.

¹⁷ Cristo milh ē māca'tzīnīnī'lh chī ca'cs natahui'laan. Chuntza' cāmāca'tzīnīl'lh israelitas tī ixtalakapasatza' Dios. Nā cāmāca'tzīnīl'lh xla'ca'n tī jā israelitas, tī jāna'j ixtalakapasa Dios. ¹⁸ Ixpālacata tū tlahualh Cristo, quīlīpō'ktuca'n quina'n, tī israelitas ē tī jā israelitas, chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios quīnTāta'ca'n, ixpālacata Espīritu Santo tī quīncāmaktāyamā'n. ¹⁹ Hui'xina'n tī jā israelitas, hua'chi makatīyātī'n ixuanī'ta'ntit. Chuhua'j tapa'ksīni'yā'tit Dios ē kēxtim cātā'lanī'ta'ntit israelitas tī ta'a'ka'ī'. Nā hui'xina'n ixlacstīntza' Dios. ²⁰ Dios tlahualh hua'chi a'ktin templo. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' tū lītapācna'ncan. Apóstoles ē ixa'kchihuīna'nī'n Dios, xla'ca'n hua'chi cimientō. Jesucristo hua'chi chihuix tū līmātzucucan cimientō. ²¹ Ixpālacata Cristo, tzamā' templo stactēlha. Ixlīpō'ktu chihuix tzej cāhui'līcanī't tū nala a'ktin templo tū ixla' Māpa'ksīni' Dios ē pō'ktu tze. ²² Hui'xina'n ē quīlīpō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo, quina'n hua'chi ixtemplo Dios, ixpālacata Espīritu Santo quīncātā'huī'lan.

3

Pablo macamaxquī'ca nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas

¹ Quit, Pablo, ictā'scuja Cristo Jesús, ē ictachī'nī't ixpālacata iccāmāsu'yuni'yān ixtachi-huīn Dios hui'xina'n tī jā israelitas. ² Hui'xina'n ca'tzīyā'tit Dios pāxquī'nin ē chuntza' quīmacamaxquī'nī't na'iccāmāsu'yuni'yān xatze tachihuīn hui'xina'n tī jā israelitas. ³ Huā'mā' quīmāca'tzīnīl'lh Dios masquī xapūla jā ixca'tzīcan huā'mā'. Macstī'na'j huā'mā' iccātzo'knuni'nī'ta'ntza' hui'xina'n. ⁴ A'cxni' nalīkelhtahua'ka'yā'tit tū iccātzo'knuni'mā'n, naca'tzīyā'tit icca'tzītza' tū jā ixca'tzīcan xapūla ixpālacata Cristo. ⁵ Tachī'xcuui't tī ixtahui'lāna'lh xapūla, xla'ca'n jā ixtaca'tzī huā'mā' tū Dios ixcātlahuani'lh tī jā israelitas. Chuhua'j Espīritu Santo cāmāca'tzīnīnī't apóstoles ē ixa'kchihuīna'nī'n Dios. ⁶ Cāmāca'tzīnīnī't chu chā'tin tī ta'a'ka'ī', israelitas ē tī jā israelitas. Ixlīpō'ktuca'n talītaxtunī't ixtachi'xcuui't Dios. Ixlīpō'ktuca'n Dios nacāsīcua'lanātlahua. Lacxtim nata-maktīni'n tū Dios mālacnūnī't ixpālacata xatze tachihuīn ixla' Cristo Jesús.

⁷ Dios quīncālakahu'manān. Xla' ka'lhī līmāpa'ksīn, ē quīmacamaxquī'lh na'icmāsu'yu huā'mā' xatze tachihuīn. ⁸ Chuntza' Dios quīmacamaxquī'lh, masquī quīt ā'chulā' xamac-stī'na'j ē jā ā'makapitzīn tī tapa'ksīni'yāuj Dios. Dios quīmacamaxquī'lh na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī Cristo tzē tlahua ixlīpō'ktu tū jāla ca'tzīkō'can ē ā'chulā' līhua'ca'lh tzē tlahua. ⁹ Quīmacamaxquī'lh na'iccāmāca'tzīnī ixlīpō'ktuca'n tū Dios puhuanī't. Xapūla xmān Dios ixlīmān ixca'tzī huā'mā' a'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj. Dios, ū'tza' cātlahuakō'lh ixlīpō'ktu. ¹⁰ Chuhua'j ángeles tī taka'lhī līmāpa'ksīn nac a'kapūn, xla'ca'n nataca'tzī chī Dios cāmākapūtaxtū kelhalhūhua' tachī'xcuui't ē cālīmāxtulh ixtachi'xcuui't. Chuntza' ángeles natalīca'tzī Dios ka'lhī lhūhua' talacapāstacni'. ¹¹ Dios ixca'tzītza' xapūla quilhtamacuj chī nacālīmakapūtaxtū tachī'xcuui't. Chuntza' tlahualh ixpālacata quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹² Quina'n līpāhuanāuj Jesucristo, ē chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios ē jā namāxana'nāuj. ¹³ Chuntza' quīt iclacasquī'n jā tī lakachipini'yā'tit hui'xina'n masquī icpātīni'mā'lh mimpālacataca'n. Chuntza' nacātālīlakachi'xcuui'yān.

Cristo quīncāpāxquī'yān

¹⁴ Chuntza' quīt ictatzokostani' Dios ixTāta' quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁵ Xla' ū'tza' ixTāta'ca'n ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn. ¹⁶ Icsquī'nī' Dios cacāmātlī'huī'clhni' Espīritu Santo. Huā'mā' Dios tzē natlahua ixpālacata xla' ka'lhī lītli'huī'qui. ¹⁷ Nā icsquī'nī' Dios cacātā'latā'kchokon Cristo ixpālacata līpāhua'nā'tit xla'. Nā icsquī'nī' Dios cacāmaktāyan nacāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn. ¹⁸ Nā icsquī'nī' Dios hui'xina'n naca'tzīyā'tit chī Cristo quīncāpāxquī'yān. Cataca'tzīl'lh huā'mā' ixlīpō'ktuca'n tī tatapa'ksīni' Dios. ¹⁹ Icsquī'n hui'xina'n nakexpa'tā'tit chī Cristo quīncāpāxquī'yān, masquī jā tī chā'tin tī tzē ca'tzīkō'. Chuntza' lactze nalītaxtuyā'tit chī Dios lacasquī'n.

²⁰ Dios tzē natlahua lhūhua' quimpālacataca'n. Jā ca'tziyāuj chī nasqui'nāuj ixlipō'ktu tū Dios tzē naquincātlahuani'yān ē jāla lacapāstacāuj ixlipō'ktu tū Dios tzē naquincātlahuani'yān, ixpālacata xla' ka'lhī limāpa'ksīn. Huā'mā' limāpa'ksīn scuja na quilstacna'ca'n. ²¹ Jā maktin catisputli chī namakapāxuīcan Dios ixpālacata Jesucristo ē quimpālacataca'n quilipō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo Jesús. Amén.

4

Espíritu Santo chu chā'tin quincālīmāxtunī'ta'n

¹ Quit, Pablo, iclītachī'nī't ixpālacata ictā'scuja Dios quiMāpa'ksīni'ca'n. Iccāsqui'ni'yān calatā'kchokotit chuntza' chī minī'ni' nalatā'kchokoyāuj quina'n tī Dios quincāta'satīnī'ta'n. ² Jā ka'tla' camakca'tzītīt. Līlaczucu cachihuīna'ntit. Cacālīpātītīt ā'makapitzīn nac cā'tapāxquī'n. ³ Espíritu Santo chu chā'tin cālīmāxtunī'ta'n. Chuntza' calīhui'lī'tit līlacatejtīn nalatahui'la'yā'tit. Jā titapāpitziyā'tit. ⁴ Quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Dios chu chā'tin chī quina'n. A'nan xmān chā'tin Espíritu Santo, ē chu a'ktin tū ka'lhīmā'nauj tū naka'lhīyāuj quilipō'ktuca'n tī Dios quincāta'satīnī'ta'n. ⁵ Xmān chā'tin Māpa'ksīni' Jesucristo. Chu a'ktin tū a'ka'ī'yāuj. A'cxni' a'kpaxāuj lacxtim māsuyuyāuj palh a'ka'ī'yāuj. ⁶ Ē nā xmān chā'tin Dios. Xla' ū'tza' ixTāta'ca'n ixlipō'ktuca'n tachī'xcuui't. Xla' māpa'ksīkō'. Calhāxcuui'lh huī'lh. Ē quincāta'huī'lan quilipō'ktuca'n.

⁷ Dios quincāmaktāyayān namākentaxtūyāuj quintascujūtca'n tū quincāmacamaxquī'nī'ta'n Cristo. ⁸ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: A'cxni' a'lh nac a'kapūn, cālē'lh lhūhua' tachī'nī'n. Cāmaxquī'lh tachī'xcuui't tū ixlacasqui'nca natalītā'scuja.

⁹ Tī a'lh nac a'kapūn, ū'tza' Cristo. Xla' xapūla ixyujnī'ta'nchi nac cā'quilhtamacuj. ¹⁰ Cristo yujchi nac cā'ti'ya'tna' ē nā xla' tahua'ca'lh jā ā'chulā' tālhmā'n nac a'kapūn. Tahua'ca'lh ixpālacata chuntza' tzē namāpa'ksīni'nkō'. ¹¹ Cristo chā'tunu' cāmacamaxquī'lh ixtascujūtca'n. Ā'makapitzīn cālīhui'līlh ixlī'apóstoles. Ā'makapitzīn cālīhui'līlh ixlī'a'kchihuīna'ca'n. Ā'makapitzīn cāmaxquī'lh natamāsu'yu tū xatze tachihuīn. Ā'makapitzīn cālīhui'līlh xanapuxcu'nu' nac templo. Ā'makapitzīn cāmaxquī'lh natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹² Huā'mā' tlhualh ixpālacata xla' ixlacasqui'n tzej natatā'scuja tī tatapa'ksīni' Dios. Chuntza' ā'chulā' nata'a'ka'ī'ni' Cristo. ¹³ Xla' lacasqui'n quina'n lacxtim tzej na'a'ka'ī'yāuj, ē lacxtim nalakapaskō'yāuj ī'ska'ta' Dios. Dios lacasqui'n ā'chulā' natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn hasta jā namālakchā'nīyāuj chī Cristo. ¹⁴ Jātza' chī lacstīn catihuanui. Lacstīn pō'ktu ta'a'ka'ī' tū cāhuanican masqui cā'a'kskāhuī'can. Chuhua'j ta'a'nan ā'makapitzīn tī taca'tzī ta'a'kskāhuī'nīn. Quincātamāsu'yuni'cu'tunān tū jā ixlīcāna'. ¹⁵ Ixlacasqui'nca quina'n nahuanāuj xmān tū ixlīcāna'. A'cxni' nahuanāuj tū ixlīcāna', namāsu'yūyāuj chī cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Ixlacasqui'nca ā'chulā' nahuanāuj chī Cristo. Xla' hua'chi a'ktin a'kxāk ixpālacata xla' māpa'ksīni'n. ¹⁶ Quina'n hua'chi a'ktin macni'. Quimacni'ca'n tlhualh tū lacapāstaca quina'kxākca'n. Nā chuntza' quina'n nakexmatni'yāuj Cristo. Lātātā'stucnī'tauj cāmāquilhtāstuca ixlipō'ktu macni'. Palh ixlipō'ktu macni' tascuja, chuntza' stactēlha ē litatli'huī'clhtēlha. Nā chuntza' quina'n tī a'ka'ī'ni'yāuj Dios. Hua'chi a'ktin macni' lanī'ta'uj quina'n ixpālacata chī lāpāxquī'yāuj. Chuntza' ā'chulā' na'a'ka'ī'tēlhayāuj.

Xasāsti' latamat tū māsā' Cristo

¹⁷ Tū na'iccāhuaniyān ixtalacasqui'nīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jātza' calatā'kchokotit chī talatlā'huan ā'makapitzīn tī jā ta'a'ka'ī'. Ixtalacapāstacni'ca'n xla'ca'n jā tū ixtapalhca'n. ¹⁸ Xla'ca'n jāla tzej talacapāstaca. Jā taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū Dios māsā'. Jā taka'lhī, ixpālacata lacxumpin ē jā takexmata. ¹⁹ Jātza' tamāxana'n. Talīhui'līnī't tatlahua tū jā tze. Līpāxuhua tatlahua ixlipō'ktu tū jā tze ē tū lacasqui'n ixmacni'ca'n. ²⁰ Jā chuntza' sca'tnī'ta'ntit hui'xina'n. Cristo, xla' jā chuntza' māsuyū.

²¹ Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit ixpālacata Cristo. Cātamāsu'yuni'nī'ta'n tū Cristo māsu'yulh. Huā'mā' ū'tza' tū ixlīcāna'. ²² Chuhua'j jātza' calatā'kchokotit chī ixlatlā'hua'nā'tit xapūla a'cxni' jāna'j ixlakapasā'tit Cristo ē ixtlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n tū xmān ixlīta'a'kskāhuī'yā'tit. ²³ Chuhua'j caka'lhī'tit xasāsti' mintalacapāstacni'ca'n.

²⁴ Calatā'kchokotit chuntza' chī xasāsti' mintalacapāstacni'ca'n tū Dios cāmaxquī'n ē tū ixla'. Catlahua'tit tū tze.

²⁵ Jātza' cahua'ntit tā'ksa'nīn. Calāhua'ni'tit tū ixlīcāna', ixpālacata chu chā'tin quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo.

²⁶ Palh sītzi'yā'tit hui'xina'n, jā catlahua'tit tū jā tze ixpālacata mintasītzi'ca'n. Jā tisītzi'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj. ²⁷ Jā catamakxtektit nacā'a'kskāhuī'yān skāhuī'ni'.

²⁸ Jātza' caka'lhāna'ntit hui'xina'n tī ixka'lhāna'nā'tit. Cascujtit ē nahuā'yanā'tit. Chuntza' tzē namaktāya'yā'tit ā'makapitzīn tī jā tū taka'lhī.

²⁹ Jā cachīhuālh tihua'nā'tit hui'xina'n. Cahua'ntit xmān tū tze ē tū nacāmaktāya ā'makapitzīn. Chuntza' nacālīmaktāya'yā'tit tī cātakexmatān hui'xina'n. ³⁰ Jā catlahua'tit tū nalīlīpuhuan Espīritu Santo. Espīritu Santo quincātā'hui'lan, ē chuntza' ca'tziyāuj palh tapa'ksīni'yāuj Dios. Nā ca'tziyāuj Dios naquincāmakapūtuxtūkō'yān ixpālacata ka'lhīyāuj Espīritu Santo.

³¹ Jātza' calacapāstactit tū cātatlahuani'nī'ta'n ā'makapitzīn. Jātza' casītzi'tit. Jātza' cacālakapala'tit ā'makapitzīn. Jātza' ca'a'ksa'nīni'ntit. Jātza' tiquiclhlaktzī'nā'tit ā'makapitzīn.

³² Xatze calāpāxquī'tit. Calālakahu'ma'ntit. Nā calāmātza'nkēna'ni'tit chuntza' chī Dios cāmātza'nkēna'ni'nī'ta'n hui'xina'n ixpālacata Cristo.

5

Ixlacasqui'nca lacatejtin natalatā'kchoko ixlacstīn Dios

¹ Hui'xina'n ixlacstīntza' Dios, ē xla' cāpāxquī'yān. Chuntza' hui'xina'n natlahua'yā'tit tū xla' lacasqui'n. ² Nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n chuntza' chī Cristo quincāpāxquī'yān. Xla' quincāpāxquī'yān hasta nīlh nac cruz quimpālacataca'n. Tamacamāstā'lh hua'chi a'ktin talakalhu'mān na ixlacatīn Dios. Huā'mā' līpāxuhualh Dios.

³ Hui'xina'n ixtachi'xcu'huī't Dios. Jā tilacapāstacā'tit tū jā tze. Jā tiputzayā'tit mintā'lāpāxquī'nca'n. Jā tilīchiuīna'nā'tit tū jā līmacuan. Nūn macstī'na'j natampī'lhīni'nā'tit. ⁴ Jā tihua'nā'tit tū jā tze tachihuīn. Jā tihua'nā'tit tū jā tū ixtapalh. Jā tilīkelhkmāna'nā'tit tū jā tze tachihuīn. Pō'ktu tzamā' jā tū līmacuan. Xatze camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios. ⁵ Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' tī tatlahuatlā'huan tū jā tze, jā catitatanūlh jā māpa'ksīni'n Cristo ē Dios. Jā catitatanūlh tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n ē tī tatlahua tū jā tze ē tī talaktampi'lhīni'n ixlīpō'ktu catūhuālh ē jā talacapāstaca Dios. ⁶ Jā catamakxtektit nacāta'a'kskāhuī'yān hui'xina'n, masqui makapitzīn tahuan tzē tlahuacan catūhuālh. Xlaca'n jā takexmatni'mā'nalh Dios. Dios nacāmakapātīn. ⁷ Hui'xina'n jā cacātā'talacxtuctit xlaca'n.

⁸ Xapūla hui'xina'n hua'chi ixlatlā'hua'nā'tit nac cā'pucsua'. Chuhua'j tapa'ksīni'yā'tit Dios, ē chuntza' hua'chi tlā'hua'mpā'na'ntittza' nac taxkaket. Chuntza' līlacatejtin calatā'kchokotit chuntza' chī xalanī'n nac taxkaket. ⁹ Palh tlā'huanāuj nac taxkaket, natalatā'kchokoyāuj chuntza' chī Dios lacasqui'n. Nā nahuanāuj tū ixlīcāna'. ¹⁰ Caca'tzītīt tū nalīpāxuhua Dios ē ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹¹ Jā catlahua'tit tū jā tze hua'chi xalanī'n nac cā'pucsua'. Jā tū ixtapalh tū tatlahua xlaca'n. Xatze cacāmāsu'yuni'tit jā tze tū tatlahua. ¹² Līmāxana' līchiuīna'ncan tū xlaca'n tatlahua lakatzē'k. ¹³ Nac taxkaket tzē cālīlaktzī'ncan catūhuālh palh tze o jā tze. ¹⁴ Chuntza' huanican tī jā a'ka'ī': Hui'x, hua'chi lhtatapā't ē hua'chi xanīn hui'x.

Calakahua'nti ē catā'kaqui' ē Cristo namāxkakēni'yān.

¹⁵ Calīhui'lī'tit līlacatejtin natalatā'kchokoyā'tit. Jā calatā'kchokotit hua'chi tī jā takexmata ixtachihuīn Dios. Līlacatejtin calatā'kchokotit, ixpālacata hui'xina'n

ca'tziyā'tittza'. ¹⁶ Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit tū tze, tika'lhī'yā'tit latamat. Chuhua'j lhūhua' tachi'xcuhui't tatlahua tū jā tze. ¹⁷ Tzej calacapāstacna'ntit. Cakexpa'ttit tū ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁸ Jā caka'chī'tit. Tī taka'chī, xla'ca'n tatlahua tū jā līmacuan. Xatze catamakxtekni'tit Espīritu Santo nacāmāpa'ksīyān. ¹⁹ A'cxni' nalātā'chihuīna'nā'tit, camāka'tlī'tit Dios chuntza' chī nac salmos ē nā chuntza' chī nac himnos tū ixtla' Dios. Capixtlī'ni'tit ē calīmāka'tlī'tit Dios ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n. ²⁰ Pō'ktu quilhtamacuj camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios quinTāta'ca'n ixlīpō'ktu na ixtacuhuīni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Chī talīlatahui'la chī'xcu' ē ixpuscāt tī tatapa'ksīni' Cristo

²¹ Calālakachi'xcuhui'tit hui'xina'n ixpālacata lakachi'xcuhui'yā'tit Dios.

²² Hui'xina'n tī puscan, cakexpa'tni'tit minkōlu'ca'n chuntza' chī quinan kexmatni'yāuj quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²³ Xakōlu' māpa'ksī ixpuscāt chuntza' chī Cristo cāmāpa'ksī tī tatapa'ksīni'. Cristo cāmākapūtaxtūnī't xla'ca'n tī ta'a'ka'i' ē chuhua'j xla' ū'tza' cālīmāpa'ksī. ²⁴ Tī tatapa'ksīni' Cristo, xla'ca'n takexmatni' Cristo. Nā chuntza' puscan natakexmatni' ixkōlu'ca'n.

²⁵ Hui'xina'n tī chī'xcuhui'n, cacāpāxquī'tit mimpuscātca'n chuntza' chī Cristo cāpāxquī' tī tatapa'ksīni'. Xla' nīlh nacāmākapūtaxtū. ²⁶ Nīlh ixpālacata xalactze quincālītlahuacu'tunni' ixtachihuīn Dios. Ē māpānūcu'tunli quincuentaca'n. Chuhua'j a'kpaxāuj ixpālacata xapacanī'ttza' quincuentaca'n. ²⁷ Cristo cācāxui'līcu'tunli ixtachi'xcuhui't ixpālacata chuntza' natachā'n lactze na ixlacatīn. Lacasqui'n lactze ixtalakō'lh. ²⁸ Ixlacasqui'nca chī'xcuhui'n natapāxquī' ixpuscātca'n chuntza' chī cāpāxquī'can ixlīmānca'n. Chā'tin chī'xcu' tī pāxquī' ixpuscāt, nā chuntza' pāxquī'can ixlīmān. ²⁹ Jā tī chā'tin quiclhaktzī'n ixmacni'. Māhuī'can ē maktaka'lhcan. Nā chuntza' Cristo cāmaktaka'lhā tī ixtachi'xcuhui't. ³⁰ Cristo quincāmaktaka'lhān ixpālacata quina'n hua'chī ixmacni' Cristo. ³¹ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Chā'tin chī'xcu' namakxteka ixtāta' ē ixtzī'. Natā'talacxtimī ixpuscāt. Chuntza' a'ktin macni' natala ixchā'tu'ca'n.” ³² Tzamā' tachiuhuīn jicslīhua' kexmatcan. Quit icpuhuan līchihuīna'n Cristo ē ixtachi'xcuhui't. ³³ Nā huanicu'tun ixlacasqui'nca chī'xcuhui'n natapāxquī' ixpuscātca'n chuntza' chī cāpāxquī'can ixlīmānca'n. Ixlacasqui'nca puscan natalakachi'xcuhui' ixkōlu'ca'n.

6

¹ Hui'xina'n tī lacstīn cakexpa'tni'tit mintāta'ca'n ē mintzī'ca'n. Chuntza' ixtalacasqui'nca ixpālacata chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios. ² Dios huan nacāsīcua'lanātlahua tī tamākentaxtū huā'mā' līmāpa'ksīn. Huā'mā' ū'tza' xapūla līmāpa'ksīn tū chuntza' līchihuīna'n Dios. Huā'mā' līmāpa'ksīn chuntza' huan: “Calakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'. ³ Chuntza' līpāxuhua nalatahui'la'ya'. Ē chuntza' makās nalatapā'ya' nac cā'quilhtamacuj.”

⁴ Hui'xina'n tī xanatātana' ē xanatzī'tni', jā cacāmakasītzī'tit mincamana'ca'n. Cacāmāstactit chuntza' chī Dios huan. Cacāmāsu'yuni'tit chī natakexmatni' Dios.

⁵ Hui'xina'n tī makscujni'n, cakexpa'tni'tit tī cātā'scujā'tit. Cacālakachi'xcuhui'tit ē cacājīcua'ni'tit. Tzej cascujtīt hua'chī ixtā'scujtīt Cristo.

⁶ Tzej cascujtīt ē jā xmān a'cxni' cātālaktzī'mā'n tī tā'scujā'tit. Jā xmān xla'ca'n nacāmākapāxui'cu'tunā'tit. Tzej cascujtīt ixpālacata namākapāxui'yā'tit Dios, hua'chī Cristo ixtā'scujtīt. ⁷ Līpāxuhua cascujtīt, hua'chī ixtā'scujtīt Dios ē jā chī'xcuhui'n.

⁸ Hui'xina'n ca'tziyā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo chuntza' nacāxoko chā'tunu' chī tatlahuanī't tū tze masquī tasācua' ē masquī māpa'ksīni'.

⁹ Hui'xina'n tī māpa'ksīni'nā'tit, tzej cacātā'latapā'tit mintasācua'ca'n. Jā nacāmekē'klha'yā'tit. Calacapāstactit quiMāpa'ksīni'ca'n hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' kēxtim cāmāpa'ksī tasācua'n ē tī tamāpa'ksīni'n. Dios chu chā'tin cālaktzī'n.

Dios cāmaxquī' ixlacstīn tū natalītamaktāya

¹⁰ Chuhua'j, tā'timīn, ā'xmān iccāhuanicu'tunān kempātin. Jā titaxlajuani'yā'tit chī a'ka'īni'yā'tit Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' ka'lhī lītli'huī'qui ē tzē nacāmaktāyayān. ¹¹ Catamakxtekni'tit Dios nacāmaktāyayān ē chuntza' jā caticā'a'kskāhuī'n skāhuī'ni'. Chī Dios quincālīmaktāyayān, ū'tza' hua'chī a'ktin ixta'lha'ā'n tū tamaclacasqui'n soldados a'cxni' ta'a'n nac guerra. ¹² Nā quina'n hua'chī chā'tin tī a'n nac guerra. Quintā'lāquiclhaktzi'ca'n jā chī'xcuhuī'n. Quintā'lāquiclhaktzi'ca'n ū'tza' tū jā tze ya ū'ni'. Ka'lhī lītli'huī'qui ē māpa'ksīni'n nac tzamā' cā'quilhtamacuj jā tlahuacan tū jā tze ē latlā'huan nac cā'ū'nī'n. ¹³ Ū'tza' calītamakxtekni'tit Dios nacāmaxquī'yān tū nalītamaktāya'yā'tit. Huā'mā' hua'chī ixta'lha'ā'nca'n ixlacstīn Dios. Chuntza' jā caticātāskāhuī'n mintā'lāquiclhaktzi'ca'n. Pō'ktu quilhtamacuj skalalh catahuī'la'tit. Palhāsā' namimpala mintā'lāquiclhaktzi'ca'n. Palh skalalh tahuī'la'yā'tit, hui'xina'n jā caticātāskāhuī'n. ¹⁴ Pō'ktu quilhtamacuj skalalh catahuī'la'tit. Camaktīni'ntit tū Dios cāmaxquī'yān tū hua'chī ixta'lha'ā'n chā'tin tropa. Chā'tin tropa tampātahui'la a'ktin cinturón ē lē'n tū namaktāya ixcu'xan. Nā hui'xina'n ixlacasqui'nca nalakapasā'tit tū ixlīcāna' ē xmān natlahua'yā'tit tū tze. ¹⁵ Tropa tatūnū botas a'cxni' a'n calhāxcuhuālh. Hui'xina'n līskalalh catahuī'la'tit napinā'tit namāsu'yu'yā'tit ixtachihuīn Dios. ¹⁶ Tropa lē'n tū lītamaktāya. Tzamā' jāla lakpusa flecha masqui ta'laan. Hui'xina'n palh līpāhua'nā'tit Dios, ū'tza' hua'chī tū lītamaktāya'yā'tit. Chuntza' skāhuī'ni' jā caticāskāhuī'n. ¹⁷ Tropa maclacasqui'n ixtā'knu' xalīcā'n. Hui'xina'n ixlacasqui'nca tzej naca'tzīyā'tit Dios cāmakapūtāxtūnī'ta'ntza'. Ū'tza' līca'tzīyā'tit nalīskāhuī'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios. Hua'chī ū'tza' mintā'knu'ca'n xalīcā'n. Ixtachihuīn Dios, ū'tza' hua'chī a'ktin espada tū Espīritu Santo cāmaxquī'yān. ¹⁸ Pō'ktu quilhtamacuj calī'orarlīni'tit Dios expālacata tū maclacasqui'nā'tit. Casqui'ni'tit Dios nacāmaktāyayān. Catamakxtekni'tit Espīritu Santo nacāmaktāyayān na'orarla'yā'tit. Skalalh catahuī'la'tit. Jā tijiclhua'yā'tit na'orarla'yā'tit. Pō'ktu quilhtamacuj cacālī'orarlī'tit ixlīpō'ktuca'n ixlacstīn Dios. ¹⁹ Nā calī'orarlī'tit quimpālacata. Caquilālīsqui'nui chī tzē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Jesucristo ē jā tī ca'icjicua'ni'lh. ²⁰ Dios quīmacamini't na'icmāsu'yu xatze tachihuīn. Ū'tza' iclītachī'nī't chuhua'j. Casqui'ni'tit Dios naquimaktāya jā na'icjicua'n a'cxni' na'icmāsu'yu, chuntza' chī ixlacasqui'nca.

Cāmacā'ni'ca saludos

²¹ Palhāsā' hui'xina'n ca'tzīcu'tunā'tit chī iclīlahuī'lh ē tū ictlahuamā'lh. Pō'ktu huā'mā' nacāhuaniyān quīntā'tinca'n Tīquico. Xla' tzej tā'scuja Dios. ²² Ū'tza' iccālīlakmacā'nāchā'n hui'xina'n. Nacāhuaniyān chī iclīlahuī'lāna'uj. Ē chuntza' nacāmā'a'kpuhuanīnīyān.

²³ Icsqui'ni' Dios, quīntāta'ca'n, ē Māpa'ksīni' Jesucristo tzej calatapā'tit. Nā icsqui'ni' Dios cacāmaktāyan tzej na'a'ka'ī'yā'tit ē nalāpāxquī'yā'tit. ²⁴ Dios cacāsicua'lanātlahuakō'n milīpō'ktuca'n tī līpāxquī'yā'tit quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n. Amén.

Filipenses

Tachī'n Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Filipos tī ixta'a'ka'ī'

¹ Quina'n, Pablo ē Timoteo, ī'scujnu'nī'n Jesucristo tī quincālacsacnī'ta'n. Quina'n iccāmacā'ni'yāchā'n huā'mā' carta nac Filipos. Quit Pablo tī iccātzo'knuni'yān milīpō'ktuca'n tī hui'lā'na'nchipitit ē a'ka'ī'ni'nī'ta'ntit Jesucristo ē nā xanapuxcu'nu' ē nā tī tamaktāyana'n tī cāmāpācuhuīcan diáconos. ² QuinTāta'ca'n Dios ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacātasicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Pablo cālī'orarlīlh tī ixta'a'ka'ī'

³ A'cxni' iccālapāstacān, icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios. ⁴ A'cxni' icorarlīmā'lh, pō'ktu quilhtamacuj cā'tapāxuhuān iclīsqi'ni'mā'lh Dios mimpālacataca'n. ⁵ Icmāstā' tapāxcatca'tzīn ixpālacata a'cxni' pūla a'ka'ī'tit, ē tzucutit quilātā'scujāuj ixpālacata xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnī'n. Hasta chuhua'j quilātā'scujāujcus. ⁶ Quit iclīpāhuan Dios tī tzucunī't cāmāsu'yuni'yān chī nalītlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn, ē icca'tzī nacāmāsu'yuni'tēlhayān hasta natlahuakō' a'cxni' namimpala Jesucristo. ⁷ Laktza' iccāpāxquī'yān ē lacxtim Dios quincāsicua'lanātlahuan. Chuntza' tze chī icpuhuan mimpālacataca'n. Hui'xina'n ē quit lacxtim quincālakalhu'manān Dios masqui tachī'n quit o masqui icyālh na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n na'iclitāya xatze tachihuīn ē na'iclimāsu'yu tū ixlīcāna'. Hui'xina'n quilāmaktāyayāuj na'iclitāya xatze tachihuīn. ⁸ Dios ū'tza' ca'tzī chī iccāpāxquī'yān milīpō'ktuca'n chuntza' chī Jesucristo cāpāxquī'yān. ⁹ A'cxni' icorarlīmā'lh Dios, icsqui'ni' ā'chulā' nalāpāxquī'yā'tit. Nā icsqui'ni' naca'tzīyā'tit tū Dios lacasqui'n ē tzej nalacapāstacna'nā'tit. ¹⁰ Chuntza' naca'tzīyā'tit chī nalīlacsacā'tit tū xatze. Nā chuntza' xalactze nalītaxtuyā'tit ē jā tū na'a'nan tū cātālīputzāna'nīyān a'cxni' namimpala Cristo. ¹¹ Nā icsqui'ni' Dios līlacatejtin nalītahui'la'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Jesucristo ē ū'tza' nalīlakachi'xcuhuī'can Dios ē nalaktaquilhpūtacan.

Ixlatamat Pablo pō'ktu ixla' Cristo

¹² Tā'timīn, iclacasqui'n naca'tzīyā'tit tū quina'kspulanī't ū'tza' ā'chulā' maktāyalh mā'kahuanī xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. ¹³ Quit ictachī'nī't, ē ixlīpō'ktuca'n soldados tī tamaktaka'lha palacio taca'tzītza' quilīchī'canī't ixpālacata icmāsu'yu tū ixla' Cristo. Nā ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn huā'tzā' nā taca'tzī huā'mā'. ¹⁴ Makapitzīn tī ta'a'ka'ī' cālīmāhuixcānīcanī't a'cxni' taca'tzīlh quit ictachī'nī't. E ā'chulā' tamāsu'yu ixtachihuīn Dios ē jā tājicua'n.

¹⁵ Masqui makapitzīn talī'a'kchihuīna'n Cristo ixpālacata quintaquiclhaktzī'n ē tatapāpitzicu'tun, ā'makapitzīn talī'a'kchihuīna'n ixpālacata xlaca'n talacasqui'n lhūhua' tachī'xcuhuī't nata'a'ka'ī'ni' Cristo. ¹⁶ Tī tze ixtalacapāstacni'ca'n, xlaca'n talīmāsu'yu Cristo ixpālacata quintapāxquī'. Taca'tzī quihui'licanī't huā'tzā' na'iclitāya xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. ¹⁷ Tī taquiclhca'tzan, xlaca'n tatapāpitzicu'tun a'cxni' talī'a'kchihuīna'n Cristo. Tapuhuan chuntza' ā'chulā' naquintamakapātīnīn līhuan ic-tachī'ni'. ¹⁸ Jā quimaca'tzi tū ixpālacata talī'a'kchihuīna'n Cristo. Masqui tamāsu'yu ixpālacata tatapāpitzicu'tun, masqui tamāsu'yu ixpālacata quintapāxquī', talī'a'kchihuīna'n Cristo ē ū'tza' iclīpāxuhua.

¹⁹ Ā'chulā' icpāxuhua ixpālacata icca'tzī huā'mā' tzej nataxtuyācha' ē na'ictaxtu nac pūlāchī'n ixpālacata hui'xina'n quilālīmaktāyamā'nauj minoracionca'n. Nā quimaktāya Espīritu Santo ixpālacata ictapa'ksīni' Jesucristo. ²⁰ Quit icka'lhīmā'lh tū namin. Iclacasqui'n jā tū na'iclitāmāxanī'. Ā'chulā' na'ictahuixcāni chuhua'j hua'chi pō'ktu quilhtamacuj xa'ictahuixcāni na'icmāsu'yu ixpālacata Cristo. Chuntza' nalaktzī'ncan chī ixlīka'tla' Cristo ixpālacata quilatamat, masqui ixquimaknīca ē masqui icuī'lhcus. ²¹ Quit,

palh ā'lakma'j na'ictahui'la, pō'ktu quilatamat ixla' Cristo nahuan. Masqui ca'icnīlh, na'icka'lhī quilatamat tū jā catilakspuṭli. ²² Lihuan icuī'lh, tzē na'icscuja xipālacata Māpa'ksīni'. Chuntza' quit jā icca'tzī tū na'iclacsaca. ²³ Quimāmakchuyī xipālacata a'ktu' quintalacapāstacni'. Palh na'icnī, na'ictā'tahui'la Cristo nac a'kapūn ē ū'tza' tze quimpālacata. ²⁴ Ē hui'xina'n, tū ā'chulā' xatze mimpālacataca'n, ū'tza' na'iclitahui'lacus ē na'iccāmaktāyayān. ²⁵ Chuntza' iclīca'tzī na'iccātā'tachokoyān ē na'iccātā'scuja'n xipālacata ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit ē nalipāxuhua'yā'tit tū a'ka'ī'yā'tit. ²⁶ Chuntza' a'cxni' na'ica'mpalayācha', naka'lhī'yā'tit lhūhua' tū nalipāxuhua'yā'tit xipālacata tū Jesucristo cātlahuani'n hui'xina'n, ē chī quimāspi'tlitza'.

²⁷ Masqui iclahui'lhcus ē masqui na'icnī, tū ā'chulā' ixlacasqui'nca mimpālacataca'n, ū'tza' huā'mā'. Natahui'layā'tit chuntza' chī cāminī'ni' tī ta'a'ka'ī'ni' xatze tachi-huīn tū ixla' Cristo. Chuntza' palh quit iccālaka'nān o palh jāla na'ica'nācha', naquimāca'tzīnīcan hui'xina'n jā lakpalī'nī'ta'ntit tū a'ka'ī'nī'ta'ntit. Lacxtim calalh mintalacapāstacni'ca'n ē mintalacasqui'nīnca'n. Calātā'scuja'tit lacxtim xipālacata xatze tachi-huīn tū a'ka'ī'yā'tit. ²⁸ Jā caticājicua'ni'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n nūn macstī'na'j. Palh jā lakpalī'nī'ta'ntit tū a'ka'ī'tit ē jā cātijicua'ni'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n, chuntza' tzej nacālīmāsu'yuni' mintā'lāquiclhaktzi'ca'n nacāmālakspuṭūcan xlaca'n nac pūpātīn ē hui'xina'n naka'lhī'yā'tit milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. ²⁹ Hui'xina'n a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo ē ū'tza' nacālīmākapūtaxtūyān. Nā ca'tzīyā'tit ixlacasqui'nca nalipātīni'nā'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. ³⁰ Quina'n lacxtim ka'lhīyāuj quintā'lāquiclhaktzi'ca'n. Laktzī'ntittza' chī icpātīni'lh ē chuhua'j kexpa'tnī'ta'ntit chī icpātīni'mā'lhcus.

2

Chī jā ka'tla' ixmakca'tzī Cristo ē ā'līstān laktaquilhpūtaca

¹ Ixlītze palh makca'tzīyā'tit Cristo cāmāhuixcānīyān ē cāmāko'xamaka'tlīyān xipālacata xla' cāpāxquī'yān. Nā tze palh makca'tzīyā'tit Espīritu Santo cātā'hui'lān. Tze palh lakapasā'tit ixtapāxquī'n ē ixtalakalhu'mān Cristo. ² Palh chuntza' makca'tzīyā'tit, naquilāmaxquī'yāuj lhūhua' tapāxuhuān xipālacata tzej nalatā'kchokoyā'tit. Chu lacxtim chī nalacapāstacna'nā'tit ē chu lacxtim nalāpāxquī'yā'tit ē a'ktin nahuan mintalacapāstacni'ca'n. Lacxtim chī nalatapāyā'tit ē chuntza' naquilāmaxquī'yāuj lhūhua' tapāxuhuān. ³ Jā tū catlahua'tit xmān mimpālacataca'n nūn xipālacata nacātalakachi'xcuhuī'yān māni' hui'xina'n. Jā ka'tla' camākca'tzītīt. Xatze chā'tunu' calacapāstactit ā'makapitzīn ā'chulā' xatze ē jā xla'. ⁴ Chā'tunu' cuenta catlahualh tū ixlaca'n ā'makapitzīn ē catalāmaktaka'lhli. Jā xmān namaktaka'lhā tū ixla'.

⁵ Caka'lhī'tit huā'mā' talacapāstacni' tū ixka'lhī Cristo Jesús. ⁶ Xla' masqui lacxtim chī Dios, jā puhuanli ixtā'chuntza' Dios jā maktin catimakxteklī. ⁷ Mākēnūlh ixtā'chuntza' Dios nalītaxtu hua'chi tasācua' ē nalacatuncuhuī chī chī'xcuhuī'n talacatuncuhuī. ⁸ A'cxni' ixlātā'huan nac cā'ti'ya'tna' chī chī'xcu', ā'chulā' macstī'na'j lihuanli ē kexmatni'lh Dios hasta tamacamāstā'lh nanī. Māmāxanī'ca xipālacata chī xtokohua'ca'ca nac cruz. ⁹ Ū'tza' Dios līlakachi'xcuhuī'lh ē nā līmaxquī'lh ixtacuhuīni' līhua'ca'lh xatze ē jā ixtacuhuīni' ā'makapitzīn. Jā tū a'nan ixtā'chuntza' xatze chī huā'mā' tacuhuīni'. ¹⁰ Chuntza' tlahuaca xipālacata ixlīpō'ktuca'n natamakapāxui Jesús ē natatatokostani'. Ixlīpō'ktuca'n calhāxcuhuālh nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' ē na ixtampīn tī'ya't, xlaca'n natamakapāxui Jesús. ¹¹ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natahuan Jesucristo ū'tza' Māpa'ksīni' ē ū'tza' nalīlaktaquilhpūtaca'n Dios xaTāta' ē nalakachi'xcuhuī'can.

Tī ta'a'ka'ī' hua'chī pūmaksko nac cā'quilhtamacuj

¹² Tā'timīn, chuntza' chī pō'ktu quilhtamacuj quilākexmatni'nī'ta'uj a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān, ā'chulā' catlahua'tit chuhua'j lihuan quit jā iccātā'latlā'huanān. Chā'tunu' calīhui'lītīt mina'cstuca'n namākentaxtūkō'yā'tit tū cāminī'ni' tī ta'a'ka'ī'.

Catamaktaka'lhtit ē cuenta catlahua'tit ixpālacata jā natlahua'yā'tit tū jā tze. ¹³ Dios ū'tza' tī cāmālacapāstaquīyān xatze ē cāmaktāyayān natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn.

¹⁴ Catūhuālh tū natlahua'yā'tit, lipāxuj catlahua'tit ē jā titā'lāhuaniyā'tit ē jā nalāquilhniyā'tit. ¹⁵ Chuntza' catlahua'tit ixpālacata jā tū tū nacātālī'a'ksa'nān ē lactze nalītaxtuyā'tit chuntza' chī cāminī'ni' ixlacstīn Dios. Masqui hui'lā'na'ntit na ixlacpu'na'itātca'n tī jā tze ya chi'xcuui'n ē tī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, jā caticāmaksca'txtutit xlaca'n. Na ixlacpu'na'itātca'n hui'xina'n naxkakayā'tit hua'chi pūmaksco jā cā'pucsua'. ¹⁶ Chuntza' hui'xina'n cāmāsu'yuni'pā'na'ntit chī natalīka'lhī xasāsti' ixlamatca'n. Ū'tza' ka'tla' na'icālimakca'tzīyān a'cxni' nachin ixquilhtamacuj Cristo ē na'icā'tzī līmacuanli quintascujūt. Jā pāxcat huanli tū iccāmāsu'yuni'n. ¹⁷ Hui'xina'n a'ka'ī'tit tū iccāmāsu'yuni'n. Ū'tza' hua'chi tū mālacnūni'tit Dios nac pūmacamāstā'n. Palh ixlacasqui'nca naquimāknīcan ē chuntza' na'iclītaxtu hua'chi tamālacnūn na mimpūmacamāstā'nca'n, quit na'iccātā'pāxuhuayān. ¹⁸ Nā ū'tza' naquilālītā'pāxuhuayāj.

Timoteo ē Epafrodito

¹⁹ Palh Māpa'ksīni' Jesús naquimāxteka, palaj quit na'iccāmacā'ni'yāchā'n Timoteo naquihuani chī hui'lā'na'nchipitit a'cxni' naquītaspi'ta. Chuntza' quit na'icka'lhī tapāxuhuān. ²⁰ Na'iccāmacā'ni'yāchā'n Timoteo ixpālacata jā tī a'nan ā'chā'tin chī xla' tī cālācapāstacān hui'xina'n hua'chi chī quit. Xla' ixlīcāna' lī'a'ktuyun mimpālācataca'n. ²¹ Ā'makapitzīn ixlīpō'ktuca'n cuenta tatlahua tū xmān ixlaca'n ē jā cuenta tatlahua tū Cristo lacasqui'n. ²² Hui'xina'n tzej lakapasā'tit ixlamat Timoteo ē ca'tzīyā'tit chī hua'chi quinka'hua'cha xla' quintā'scuji a'cxni' xa'icmāsu'yutlā'huan xatze tachihuīn tū ixlā' Dios. ²³ Xmān na'icā'tzī chī naquintaxtuni'kō', icpuhuan na'iccālākmācā'nāchā'n Timoteo. ²⁴ Nā quit ica'ka'ī'ni' Māpa'ksīni' naquimāxtu nac pūlāchī'n ē chuntza' palaj na'iccālāka'nāchā'n.

²⁵ Quit icpuhuan ixlacasqui'nca na'iccāmacā'ni'yāchā'n quintā'tin Epafrodito. Xla' ixquintā'latlā'huan ixpālacata Jesús ē ixquintā'scuja. Nā xla' milāscujni'ca'n ē milāxkōkoca'n chī quimāktāyālh a'cxni' xa'icmaclacasqui'n. ²⁶ Xla' ixcālaktzī'ncu'tunān ē līlīpuhuanli ixpālacata hui'xina'n ixkexpa'tnī'ta'ntit chī ixta'jatatlā. ²⁷ Ixlīcāna' snūn ixlāmā'lh ē ixnīcu'tumā'lhtza'. Dios lakalhu'manli ē xla' tze yanli. Nā quit quilakalhu'manli ixpālacata jā ā'chulā' xa'iclīlīpuhuanli palh ixnīlh. ²⁸ Nā palaj iccālākmācā'ncu'tunāchā'n ē chuntza' nalīpāxuhua'yā'tit a'cxni' nalaktzī'mpalā'yā'tit. Chuntza' quit jā na'icka'lhī tū na'iclī'a'ktuyun. ²⁹ A'cxni' natā'lāpāxtokā'tit, camāxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios. Calakachi'xcuui'tit Epafrodito ē nā ā'makapitzīn hua'chi xla' tī jā tajicua'n natanī ixpālacata Cristo. ³⁰ Ixnīmā'lhtza' Epafrodito ixpālacata ixtascujūt Cristo. Jā līlakaputzālh ixlamat a'cxni' quimāktāyālh ē tlāhuakō'lh tū hui'xina'n jāla catitlahua'tit ixpālacata makat ixlātā'hua'nā'tit.

3

Tū līlācatejtin ē ixlīcāna'

¹ Chuhua'j, tā'timīn, calīpāxuhua'tit ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā iclījicsua' masqui chu ū'tza' na'iccātzo'knuni'palayān ē ū'tza' xatze mimpālācataca'n. ² Cacātapānū'ni'tit tī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, tī tatlahua tū jā tze. Cacātapānū'ni'tit tī tahanan ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n. Ū'tza' ixtahui'latca'n israelitas tū huanican circuncisión. Xlaca'n tamālakspūtūcu'tun tū a'ka'ī'ni'ta'ntit. ³ Quina'n tī ixlīcāna' ixtachi'xcuui't Dios ē līmakapāxuīyāj Espīritu Santo. Ē cā'tapāxuhuān līpāhuanāj Cristo Jesús. Jā quincātālīpāhuanān quina'cstuca'n nūn līpāhuanāj catūhuālh tū tatlahua chi'xcuui'n. ⁴ Quit quina'cstu nā icka'lhī tū xa'iclīpāhuanlī. Palh catūhuālh napuhuan xla' tze nahuan ixpālacata

mākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Moisés, quit na'icpuhuan ā'chulā' tze quit. ⁵ Circuncisión quintlahuani'ca a'cxni' ictlahualh a'ktzayan quilhtamacuj a'cxni' xa'ictahui'lanī'tcus. Quit, quixū'nāpapna' israelitas ixtahuanī't. Quilītalakapasni' hasta ixquilhtzucuni' Benjamín ixuanī't. Quit hebreo ē nā quintāta' ē quintzī' nā hebreo ixtahuanī't. Fariseo xa'icuanī't ē ū'tza' quit līlacatejtin icmākentaxtūkō'lh līmāpa'ksīn. ⁶ Xa'iclīmaktāyacu'tun quireligión. Xasāsti' ixuanī'tcus ixtamāsu'yun Jesús. Ū'tza' xa'iccālīputzastālani'tā'kchoko tī ta'a'ka'ī'lh. Jā tū tū quintilī'a'ksa'nca chī iclīmākentaxtūlh līmāpa'ksīn. ⁷ Ixlīpō'ktu tzamā' catūhuālh tū ka'tla' xa'iclīmakca'tzī, ū'tza' chuhua'j iclaktzī'n hua'chī jā tū ixtapalh ixpālacata Cristo. ⁸ Iccāhuanīyān ixlīpō'ktu tzamā' tū icka'lhī hua'chī jā tū ixtapalh. Ā'chulā' ixtapalh lakapascan Cristo Jesús quiMāpa'ksīni' ē jā na'icka'lhī tū ka'tla' na'iclīmakca'tzī. Chuhua'j ica'ka'ī'nī't Cristo ē icmakxtekli ixlīpō'ktu tū ka'tla' xa'iclīmakca'tzī. Quit iclaktzī'n hua'chī a'ktin pa'lhxtum. Ā'chulā' tze xmān iclīpāhuan Cristo. ⁹ Chuntza' quit ictapa'ksīni' xla' ē xatze quit na ixlacatīn Dios ixpālacata iclīpāhuan Cristo ē ictapa'ksīni' xla'. Jātza' iclīpāhuan līmāpa'ksīn; ū'tza' jāla quimaktāya chī tze na'iclihuan na ixlacatīn Dios. ¹⁰ Tzej iclakapascu'tun Cristo ē icka'lhīcu'tun līmāpa'ksīn tū xla' līlcastālancuana'nli. Quit iclītaxtucu'tun chuntza' chī Cristo masqui naquimakapātīnīncan ixpālacata. ¹¹ Chuntza' quit icka'lhīmā'lh a'cxni' na'iclacastālancuana'n ē a'cxni' ixlicāna' na'iclītaxtu chuntza' chī Cristo.

Tanūni'can chī nalītlajacan premio

¹² Jā iccāhuanīmā'n jā tū quispunī' ē ictaxtunī'ttza' chī Cristo. Cristo Jesús quimakapūtaxtūlh ē ictapa'ksīni'. Ū'tza' iclīmākentaxtūcu'tun ixtalacasqui'nīn. ¹³ Tā'timīn, quit jā icpuhuan palh icmākentaxtūkō'lh tza'. Tū ictlahuamā'lh ū'tza' huā'mā'. Icpātza'nkāmā'lh tū huī'lh nac quinchakēn chī nac tatu'jnu' ē tzej ictu'jnumā'lh hasta jā na'icchā'n. ¹⁴ Lacatza'j ica'mā'lh hasta jā na'a'ksputa tatu'jnu' ē na'icmaktīni'n premio. Dios ū'tza' tī naquimaxqui' ē ū'tza' quinta'sani'yācha' tālmā'n ixpālacata ictapa'ksīni' Cristo Jesús.

¹⁵ Quina'n tī tzej a'ka'ī'yāuj, napuhuanāuj jāna'j lactze quina'n chī ixlacasqui'nca. Palh xtum lacapāstacna'nā'tit, ū'tza' Dios nacāmāsu'yuni'yān. ¹⁶ Chuntza' chī sca'ttittza', chuntza' calīlatlā'huantit.

¹⁷ Tā'timīn, catlahua'tit chuntza' chī quit ictlahua ē cuenta catlahua'tit tī talatlā'huan chī iccāmāsu'yuni'n. ¹⁸ Lhūhua' a'nan tī jā lacatejtin talatā'kchoko. Tasu'yu jā ta'a'ka'ī' palh Cristo nīlh nac cruz quimpālacataca'n. Maklhūhua'tza' iccāhuanin ē chuhua'j iccalhuamā'lh a'cxni' iccātzo'knuni'mā'n. Iclīlīpuhuan ixpālacata jā ta'a'ka'ī'. ¹⁹ Xlaca'n nata'a'n nac pūpātīn. Tū xlaca'n talacasqui'n, hua'chī ū'tza' ixdiosca'n. Ka'tla' talīmakca'tzī masqui tatlahua tū līmāxana' ē xmān talacapāstaca tū xala' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. ²⁰ Quina'n tapa'ksīni'yāuj nac a'kapūn ē ka'lhīmā'nauj camilh quiMakapūtaxtūnu'ca'n ē ū'tza' Jesucristo. ²¹ Xla' naquincālakpalīni'yān quimacni'ca'n tū namasa ē chuntza' quimacni'ca'n natasu'yu chī ixuanī't ixmacni' Cristo a'cxni' lacastālancuana'nli. Naquincālīlakpalīni'yān quimacni'ca'n ixlītlī'huī'qui tū tzē nacālīmāpa'ksīkō' ixlīpō'ktu tū a'nan.

4

Calīpāxuhua'tit Māpa'ksīni' pō'ktu quilhtamacuj

¹ Chuntza', tā'timīn, jā cataxtutāya'tit na ixtej Māpa'ksīni'. Iccāpāxqui'yān ē iccālaktzī'ncu'tunān. Huī'xina'n quilāmaxqui'yāuj tapāxuhuān. Chī a'ka'ī'yā'tit, ū'tza' hua'chī quintatlaj. Laktza' iccāpāxqui'yān.

² Iccāsqui'ni' Evodia ē Sínique chu a'ktin catalacapāstaclī ē jātza' catalāquilhnīlh. Lītā'timīn tatapa'ksīni' Cristo. ³ Huī'x tī tzej quintā'scuja' cacāmāko'xamixi' tzamā' puscan; xlaca'n quintamaktāyalh a'cxni' xa'icmāsu'yumā'lh xatze tachihuīn tū ixla' Dios. Xlaca'n

tatā'scuji Clemente ē ā'makapitzīn tī quintatā'scuji. Cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n na ixlībro Dios tī taka'lhī xasāsti' ixlātamātca'n.

⁴ Pō'ktu quilhtamacuj calīpāxuhua'tit ixpālacata Māpa'ksīni' ē na'iccāhuanipalayān, capāxuhua'tit. ⁵ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't cacātalakapasni' palh tze ya chi'xcuhuī'n hui'xina'n. Palaj namimpala Māpa'ksīni'.

⁶ Jātza' tū catilītamakchuyī'tit ē pō'ktu quilhtamacuj ca'orarlīt ē casqui'ni'tit Dios nacāmaktāyān. Camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn ē cahua'ni'tit Dios ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. ⁷ Chuntza' Dios nacāmājaxīyān ē ā'makapitzīn jāla catitalacaca'tzīl chī jā tū cāmāmakchuyīyān. Dios nacāmaktaka'lha mintalacapāstacni'ca'n ē mintalacasqui'nīnca'n ixpālacata tā'tapa'ksīyā'tit Jesucristo.

Calacapāstactit tū tze

⁸ Chuhua'j ā'xmān, tā'timīn. Catūxcuhuālh tū ixlicāna' ē tū līlācatejtīn, ū'tza' calīlacapāstactit. Nā tū lactze ē catūxcuhuālh tū lakachi'xcuhuī'can, ū'tza' calīlacapāstactit. Nā tū tzēhuanī't ē tū minī'ni', ū'tza' calīlacapāstactit. Palh hui'lh catūhuālh tū tze ē palh hui'lh tū tzē lakachi'xcuhuī'can, hui'xina'n cuenta catlahua'tit tzamā'. Calacapāstactit tzamā' ē tzej nalatā'kchokoyā'tit.

⁹ Tamāsu'yun tū quilāmaksca'txtunī'tauj, chuntza' catlahua'tit. Chī iccāhuaninī'ta'n ē chī laktzī'nī'ta'ntit tū ictlahuani't, nā chuntza' catlahua'tit ē Dios nacātā'tahui'layān hui'xina'n ē tzej nalatapāyā'tit.

Pablo cāmaxquī'lh tapāxcatca'tzīn xalanī'n nac Filipos

¹⁰ Iclīpāxuhua Māpa'ksīni' ē chī chuhua'j quilālācapāstacpalayāuj hui'xina'n. Masqui pō'ktu quilhtamacuj ixquilālācapāstacāuj, jāla quilāmaktāyauj ixpālacata makat xa'iclamā'cha'. ¹¹ Jā iccāhuanīyān quisputni' catūhuālh; quit icsca'tnī'ttza' chuntza' chī icuī'lh, ū'tza' ixtalacasqui'nīn Dios quimpālacata. ¹² Icca'tzī chī na'iclatahui'la a'cxni' quisputni' tū icmaclacasqui'n ē nā icca'tzī chī na'iclatahui'la a'cxni' quinquītāxtūni' tū icmaclacasqui'n. Chuntza' chī icuī'lh icsca'tlītza' chī tzē iclīpāxuhua masqui ictzī'ncsa ē masqui icka'sa. Masqui jā tū tū icmaclacasqui'n ē masqui quisputni', quit icpāxuhua. ¹³ Ictapa'ksīni' Cristo, ū'tza' tī quimātli'huī'clhī ē chuntza' tzē na'ictlahua ixlīpō'ktu catūhuālh. ¹⁴ Masqui Cristo quimātli'huī'clhī, xatze hua'chi quilāmaktāyanī'tauj a'cxni' xa'icpātīni'mā'lh.

¹⁵ Hui'xina'n xalanī'n nac Filipos tzej ca'tzīyā'tit huā'mā'. A'cxni' ixtzucupā'na'ntitcus a'ka'tī'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' ictaxtulh nac estado Macedonia, xmān hui'xina'n quilāmaktāyauj. Ā'makapitzīn tī ta'a'ka'tī'lh ē ixtatakēstokmā'nāh ā'lacatin, jā tī chā'tin quimacaminī'lh tumīn masqui iccāmāsu'yuni'lh ixtachihuīn Dios. ¹⁶ Xa'iclahuī'lhuc nac cā'lacchicni' Tesalónica ē hui'xina'n quilāmamacaminī'uj tumīn ē jā xmān maktin. ¹⁷ Jā icuanicu'tun icputzamā'lh talakalhu'mān. Quit iclacasqui'n tū tze mimpālacataca'n. Dios cuenta natlahua chī tlahua'nī'ta'ntit ē nacāxokonū'ni'yān. ¹⁸ Hua'chi quilāxokokō'uj ē hasta quītāxtūlh. Jātza' icmaclacasqui'n catūhuālh ixpālacata Epafrodito quilīmini'lh talakalhu'mān tū quilāmamacaminī'uj hui'xina'n. Dios laktzī'n tū quilāmaxquī'uj ē hua'chi Dios līlakatāyā'tit. Xla' nalīpāxuhua. ¹⁹ QuinDiosca'n nacāmāxquī'yān ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. Ū'tza' natlahua ixpālacata tū tlhualh Jesús. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā hui'lh Dios ē ka'lhī ixlīpō'ktu tū maclacasqui'ncan. Ū'tza' Dios tzē nacālīmaxquī'yān.

²⁰ Calaktaquilhpūtaca Dios quīnTāta'ca'n pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Ā'xmān saludos

²¹ Iccāmācā'ni'yāchā'n saludos milīpō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yā'tit Jesucristo. Tā'timīn tī quintatā'lahui'lāna'lh nā xlaca'n cātamācā'ni'yāchā'n saludos. ²² Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'tī' cātamācā'ni'yāchā'n saludos ē nā xlaca'n tī tascujmā'nāh na ixchic emperador cātamācā'ni'yāchā'n saludos.

²³ Ixtalakalhu'mān Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'tachokon milīpō'ktuca'n. Amén.

Colosenses

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Colosas tī ixta'a'ka'ī'

¹ Quit Pablo tī cāmacamini'yān huā'mā' carta ē quit ixapóstol Jesucristo chī ix-talacasqui'nīn Dios. Nā hui'lh huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. ² Quinchā'tu'ca'n iccāmacā'ni'yāchā'n saludos milipō'ktuca'n xalanī'n nac Colosas tī tā'tapa'ksīyā'tit Dios ē jā taxtutāya'nī'ta'ntit na ixtej Cristo. QuinTāta'ca'n Dios cacālakalhu'mani' ē tzej calatapā'tit.

Pablo orarlīni'lh Dios ixpālacata tā'timīn

³ A'cxni' icorarlīni'yāuj Dios tī ixTāta' Jesucristo quiMāpa'ksīni', icorarlīyāuj mimpālacataca'n. Pō'ktu quilhtamacuj icmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn ⁴ ixpālacata quincātamāca'tzīn chī a'ka'ī'ni'yā'tit Jesucristo ē chī cāpāxquī'yā'tit ixlipō'ktuca'n ixtachi'xcuui't Dios. ⁵ Chuntza' a'ka'ī'yā'tit ē cāpāxquī'yā'tit ixpālacata ka'lhīpā'na'ntit tū māquī'canī't mimpālacataca'n nac a'kapūn. Ū'tza' hui'xina'n sca'ttittza' a'cxni' pūla kexpa'ttit xatze tachihuīn tū ixlīcāna'. ⁶ Chuntza' chī cātalīmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n, calhāxcuualh nac cā'quilhtamacuj nā cāmāsu'yuni'mā'ca. Talhūhua'mā'nalh tachī'xcuui't tī ta'a'ka'ī'mā'nalh. Nā chuntza' lanī't na milacpu'na'itātca'n a'cxni' kexpa'ttit ē ca'tzītīt chī Dios ixlīcāna' quincālakalhu'manān. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit ixlīcāna' tū cātamāsu'yuni'n. ⁷ Ē chuntza' cāmāsu'yuni'n Epafras tī quincāta'scujni' ē tī icpāxquī'yāuj. Xla' quilakxokoca'n quit ē Timoteo ē līl catejtin scuja chuntza' chī ī'scujni' Cristo. ⁸ Quincātamāca'tzīn xla' chī lālīpāxquī'yā'tit ixpālacata Espīritu Santo.

⁹ A'cxni' ickexmatui chī a'ka'ī'tit, quina'n jā icmakxtekui icorarlīni'yāuj Dios mimpālacataca'n. Icsqui'ni'yāuj hui'xina'n tzej caca'tzītīt tū ixtalacasqui'nīn Dios. Chuntza' Dios tzej nacāmāca'tzīnīyān tū xla' lacasqui'n natlahua'yā'tit. Cālīmāsu'yuni'yān ixEspīritu ē tzē natlahua'yā'tit. ¹⁰ Chuntza' naca'tzīyā'tit chī nalīlatā'kchokoyā'tit chī Dios lacasqui'n ē catūxcuualh tū natlahua'yā'tit namakapāxuī Dios. Xatze tū tlahua'yā'tit, ē ū'tza' lītasu'yu tlahua'pā'na'ntit ixtascujūt Dios. Ā'chulā' naca'tzīyā'tit chī ixlīDios. ¹¹ Cacālīmātli'huī'clhīn xaka'tla' ixlītlī'huī'qui Dios chuntza' chī xla' mātā' ē ū'tza' nalītāyani'yā'tit tū nacā'a'kspulayān ē jā nalījiclhua'yā'tit. Napāxuhua'yā'tit. ¹² Camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn xaTāta' Dios. Xla' quincācāxtlahuanī'ta'n ē chuntza' tzē namaktīni'nāuj tū cāxtlahuacanī't ixpālacata a'ka'ī'yāuj Dios. Ē ū'tza' huā'mā' jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē a'ntza' pō'ktu quilhtamacuj xkaka. ¹³ Dīos quincāmākapūtaxtūn jā cā'pucsua' ē jā māpa'ksīni'n skāhuī'ni'. Quincālē'n jā māpa'ksīni'n ī'Ska'ta' tī laktza' pāxquī'. ¹⁴ Jesús quincālakmāxtun ē quincāmātza'nkēna'ni'kō'n quincuentaca'n.

Dios ē tachi'xcuui't tako'xamixli ixpālacata Cristo

¹⁵ Masqui jāla laktzī'ncan Dios, Jesús māsū'yulh chī ixlīDios. Xla' Dios lacsacli namāpa'ksī ixlipō'ktu tū hui'lh. ¹⁶ Cristo tlahualh ixlipō'ktu tū a'nan nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' tū laktzī'ncan ē tū jāla laktzī'ncan. Cristo cāxtlahualh chī namāpa'ksīni'ncan nac a'kapūn ē cāhui'līlh xanapuxcu'nu' ángeles. Nā cāmātzuculh tī cāmāpa'ksī espīritus. Tlahualh ixlipō'ktu tū a'nan ixpālacata nalīmākapāxuī xla'. ¹⁷ Xla' xapūla ixuanī't ē jā ixlipō'ktu tū a'nan ē ixpālacata xla' ixlipō'ktucus hui'lh ē tzej lamā'lh. ¹⁸ Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesús, xlaca'n talītaxtuni't hua'chi ixmacni'. Xla' hua'chi ixa'kxāk tzamā' macni'. Xla' xalītzucuni' ē xla' xapuxcu' ixlipō'ktuca'n tī natalacastālancuana'n. Chuntza' xla' xapūla ē nacāmāpa'ksīkō' ixlipō'ktu. ¹⁹ Chuntza' pō'ktu tū Dios ka'lhī, nā ka'lhī Cristo. Chī Dios, chu chuntza' Cristo. Chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios. ²⁰ Tako'xamixkō'lh Dios ē tachi'xcuui't ixpālacata Jesús. Catīxcuualh nac cā'ti'ya'tna' ē catīxcuualh nac a'kapūn, ixlipō'ktuca'n ē Dios cāmāko'xamixkō'ca. Ū'tza' tlahualh a'cxni' xtokohua'ca'ca Jesús ē taxtulh ixka'lhni'.

²¹ Hui'xina'n ixtā'läquiclhaktzi' Dios ixuanī'ta'ntit. Jā ixlaktzī'ncu'tunā'tit Dios ē jā ixca'tzīcu'tunā'tit tū xla' lacasqui'n. Hui'xina'n ixtlahua'yā'tit tū jā tze. ²² Chuhua'j ix-amigos Dios hua'ni'ta'ntit ixpālacata Cristo cāmāko'xamixīn a'cxni' māsā'tlh ixmacni' nanī. Chuntza' tlahualh ixpālacata tzē nacāmāsu'yukō'yān lactze na ixlacatīn Dios ē ixpālacata jā tū nalacī'pinā'tit ē jā na'a'nan tū nacātalīputzāna'nī'yān. ²³ Chuntza' ixlacasqui'nca na'a'ka'ī'tēlhayā'tit ē jā cataxtutāya'tit na ixtej Dios. Jā calakpalī'tit chī a'ka'ī'yā'tit. Xatze tachihuīn tū cāmāsu'yuni'n hui'xina'n ē tū lī'a'kchiuīna'nca calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' ca'a'ka'ī'tit. Huā'mā' xatze tachihuīn ixla' Jesucristo ē ū'tza' tū quit icmāsu'yu.

Pablo huanli Cristo cātā'lahuī'lh tī ta'a'ka'ī'

²⁴ Chuhua'j masqui icpātīni'mā'lh mimpālacataca'n, iclīpāxuhua. Tū pātī quimacni', ū'tza' maktāya namākentaxtūkō' tū ixlacasqui'nca napātīni'ncan ixpālacata tī ta'a'ka'ī'. Quina'n hua'chi ixmacni' Jesucristo. ²⁵ E quit chuntza' chī Dios quimacamaxquī'lh quintascujūt mimpālacataca'n, chuntza' icmāsu'yukō' ixtachihuīn Dios. ²⁶ Huā'mā' tū ixcāmātzē'kni'canī't tachi'xcuhuī't hasta a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj, ū'tza' chuhua'j cāmāsu'yuni'can xlaca'n tī ta'a'ka'ī'. ²⁷ Dios lacasqui'n xlaca'n nataca'tzī chī xaka'tla' ē tzēhuanī't ū'tza' tū ixtatzē'knī't. Ū'tza' huā'mā': Cristo lacxtim cātā'hui'la israelitas ē nā tī jā israelitas. Ū'tza' līka'lhīpā'na'ntit tū milaca'n nahuan nac a'kapūn.

²⁸ Huā'mā' Cristo quina'n iccāmāsu'yuni'yāuj ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ē iccāhuaniyāuj tū nacā'a'kspula palh jā nata'a'ka'ī'. Iccāmālacapāstaquīyāuj ixlīpō'ktuca'n ē iccālīmāsu'yuni'yāuj talacapāstacni' tū Cristo quincāmāca'tzīnīn. Chuntza' tzē na'iccāmaktāyayāuj natalītaxtu chī Cristo lacasqui'n. ²⁹ Ū'tza' quit iclīscujmā'lh. Ixlīpō'ktu quilītlī'hui'qui tū xla' quimāhuixcānī, ū'tza' iclīscuja.

2

¹ Quit iclacasqui'n naca'tzīyā'tit chī icscujmā'lh mimpālacataca'n hui'xina'n xalanī'n nac Colosas ē nā xlaca'n xalanī'n nac Laodicea ē chī ixlīpō'ktuca'n xalanī'n jā jā tī quilakapasa. ² Icsujmā'lh na'iccāmāhuixcānī ixlīpō'ktuca'n ixpālacata chī talāpāxquī'. Iclacasqui'n natalāpāxquī' ē lacxtim natalītaxtu. Iclacasqui'n nataca'tzī tzej nataxexmata xaxlīcāna' ē nataca'tzī tū xmān ixca'tzī Dios hasta chuhua'j. Ū'tza' tū jā ixca'tzīcan ixpālacata Cristo. ³ Jā maclacasqui'nāuj xtum tamāsu'yun. Xmān Cristo ca'tzīkō' ixlīpō'ktu ē tzē naquincāmāscā'tīyān ē tzē naquincāmākexmatīyān tū quincāmāsu'yuni'n. ⁴ Ū'tza' huā'mā' iccāhuaniyān ē chuntza' jā tī chā'tin nacālī'a'kskāhuī'yān xatzēhuanī't tachihuīn. ⁵ Masqui jā cātā'hui'lacha' quimacni', quintalacapāstacni' cātā'hui'lacha'. Līpāxuhua iclak-tzī'mā'lh chī tzej latā'kchokoyā'tit ē jā taxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Ū'tza' iclīpāxuhua.

⁶ A'ka'ī'ni'ni'ta'ntit Cristo hua'chi miMāpa'ksīni'ca'n, nā chuntza' nalatā'kchokoyā'tit hua'chi hui'xina'n ē Cristo chu lacxtim. ⁷ Tzej ca'a'ka'ī'ni'tit tū cāmāsu'yuni'n. Ū'tza' hua'chi pūlactin qui'hui' tū pūlhmā'n mā'cnūlh ixtankēxē'k. Ā'chulā' nalīscā'ttēlhayā'tit chī māsuyulh Cristo ē natasu'yu hua'chi stacpā'na'ntit chuntza' chī tasu'yu stacmā'lh qui'hui'. Lhūhua' tapāxcatca'tzīn namaxquī'yā'tit ixpālacata Jesús.

Cristo quincāmāxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n

⁸ Cuenta catlahua'tit ē jā catamakxtektit ā'chā'tin nacālī'a'kskāhuī'yān tū māsuyu tū jā ixlīcāna' ē jā tū ixtapalh. Huā'mā' tamāsu'yun nacāmāpātza'nkēnīyān tū a'ka'ī'yā'tit. Xmān cāmāsu'yuni'yān ixtachihuīnca'n chī'xcuhuī'n tī tahuan palh ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit lhūhua' catūhuālh ē ū'tza' Dios nacālīlaktzī'nān lactze. Tahuan palh xmān a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo, tispūtacus. Huā'mā' tamāsu'yun ixtapuhuānca'n chī'xcuhuī'n ē jā ixla' Cristo.

⁹ Cuenta catlahua'tit jā cātītamāsu'yuni'yān tū jā ixlīcāna' ixpālacata Cristo ē chī Cristo chu chā'tin chī Dios. ¹⁰ Hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo ē ū'tza' lītuma'yā'tit

ixlītlī'hui'qui. Xla' ū'tza' xapuxcu' ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn ē ixlīpō'ktuca'n tī tamāpa'ksīni'n. ¹¹ A'cxni' tamacamāstā'ni'tit Cristo, cātaxapani'n mincuentaca'n ē ū'tza' hui'xina'n xtumtza' cālīhui'līn Dios. Chi'xcu'huī'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n natatlahua circuncisión ē ū'tza' līca'tzīcan xtum cāhui'līcan. Xtum chī Cristo quincāmāxtumliyān. Hua'chi ū'tza' quincātalīchu'cumaka'ni'n quincuentaca'n ē quincāmaxquī'n xasāsti' quīlīstacna'ca'n. Huā'mā' circuncisión jā i'xla' quimacni'ca'n. ¹² Xasāsti' milatamatca'n chuhua'j i'xpālacata a'ka'ī'ni'yā'tit Dios. A'cxni' a'kpaxtit, ū'tza' līmāsu'yulh hua'chi cātātā'mā'cnūyān Cristo ē tā'lacastālancuana'ntit i'xpālacata Dios mālacastālancuanīlh Cristo. ¹³ Hui'xina'n hua'chi xanīn ixuanī'ta'ntit i'xpālacata mincuentaca'n ē jā tze chī ixlīlatlā'huanā'tit. A'cxni' Dios quincāmātza'nkēna'ni'kō'n quincuentaca'n, xla' quincāmālacastālancuanīn chu lacxtim chī Cristo. ¹⁴ Hua'chi ixtzo'kcanī't a'ktin tatzo'knu' tū quincātalīmālacsu'yuyān. Dios mālaksputūkō'lh ē cāmālakspūtūkō'lh ixlīpō'ktu tū ixlaclē'nāuj. Dios māpānūkō'lh a'cxni' xtokohua'ca'ca Cristo nac cruz ē hua'chi tā'xtokohua'ca'ca tatzo'knu' nac cruz. ¹⁵ Ixlīpō'ktu ā'makapitzīn līmāpa'ksīn tū a'nan huā'tzā' nac cā'quīlhtamacuj ē nac ū'ni', Dios cāmaktīkō'lh ixlīmāpa'ksīnca'n ē cāmāmaxanī'lh cā'lhūhua'latatīn. Dios cātālajalh i'xpālacata Cristo a'cxni' nīlh nac cruz.

Caputzatit tū xala' nac a'kapūn

¹⁶ Chuntza' jā catitamakxtektit ā'chā'tin nacā'a'ksa'nān i'xpālacata tū hua'yā'tit ē nūn i'xpālacata jā tlāhua'yā'tit cuenta cā'tani' nūn sábadō. ¹⁷ Tzamā' tamāsu'yun xmān hua'chi ixmāstilē'k chī Dios māpa'ksī. Cristo ū'tza' tī tlāhualh huā'mā' māstilē'k ē xla' māsuyū chī līmāpa'ksīni'n Dios. ¹⁸ Jā catamakxtektit ā'chā'tin nacā'a'kskāhuī'yān a'cxni' nahuan jā minī'ni' chā'tin chī'xcu' na'orarlīni' Dios. Makapitzīn tahanan i'xlacasqui'nca pūla nacā'orarlīni' ángeles. Tī huan chuntza' lacasqui'n napuhua'nā'tit xla' jā ka'tla' makca'tzī masqui jā i'xlīcāna'. Ka'tla' līmakca'tzī i'xpālacata tū līlakachuyalh. Ixtapuhuan jā i'xla' Espīritu Santo. ¹⁹ Chuntza' tlāhua ē jā tzej stālani' Cristo tī hua'chi i'xa'kxāk macni'. Huā'mā' macni', ū'tza' tī ta'a'ka'ī'. Quimacni'ca'n cāka'lhī ixtatā'stucut ē i'xno'jot tū līmaktāya ē tū lālīchi'panī't. Quina'kxākca'n, ū'tza' tū māpa'ksī quimacni'ca'n. Chuntza' Cristo tī i'xa'kxākca'n tī ta'a'ka'ī' līmāstaquī ixmacni' i'xlīmāpa'ksīn Dios. Ixmacni' Cristo, ū'tza' xlaca'n tī ta'a'ka'ī'. Ixmacni' Cristo a'ktin huanī't i'xpālacata tī ta'a'ka'ī' talīpāhuan xla'.

²⁰ Tī jā ta'a'ka'ī'ni' Cristo tahanan i'xlacasqui'nca nacālakachi'xcu'huī'yā'tit lhūhua' tahui'lat tū jā i'xla' Cristo. Hui'xina'n hua'chi tā'nī'tit Cristo ē chuntza' jā i'xlacasqui'nca nacālakachi'xcu'huī'yā'tit ixtahui'latca'n tachi'xcu'huī't. ¿Tū i'xpālacata tlāhua'yā'tit tahui'lat chī tahanan? ²¹ Huancan: “Jā tixa'ma'ya' huā'mā'. Jā tihua'ya' huā'mā'. Jā tichi'paya' huā'mā'.” ²² Ixlīpō'ktu tū tzē chī'pacan o hua'can o xa'macan, jā catitatāyani'lh; pō'ktu natasputkō'. Tzamā' tahui'lat xmān tū tamāpa'ksī chī'xcu'huī'n ē tamāsu'yū xlaca'n. ²³ Tī chuntza' tamāsu'yū, tapuhuan hua'chi tzej lacaca'tzī chī talaktaquīlhpūta ángeles. Masqui tamakapātīnī ixmacni'ca'n, xmān ā'chulā' ka'tla' natalīmakca'tzī.

3

¹ Hui'xina'n tā'lacastālancuana'ntit Cristo ē ka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n, ē chuntza' calīhui'lī'tit naka'lhī'yā'tit tū nacālakpalīni'yān i'xpālacata nalītaxtuyā'tit chī Cristo. Xla' pāxtūtahuī'lh Dios ē tā'māpa'ksīni'mā'lh. ² Pō'ktu quīlhtamacuj nala-capāstacā'tit tū i'xla' Cristo ē jā catilī'a'ktuyunā'tit tū xala' nac cā'quīlhtamacuj. ³ Tzamā' ū'tza' jā'tza' la cātālīmāpa'ksīyān i'xpālacata milatamatca'n tatā'tzē'knī't Cristo. Dios ū'tza' tī cāmātzē'kli. Hua'chi nīnī'ta'ntittza' ē jā'tza' la māpa'ksīcan tī xanīntza'. ⁴ A'cxni' namimpala Cristo ē naxkaka, nā hui'xina'n natā'tasu'yuyā'tit i'xpālacata milatamatca'n chu lacxtim chī xla'.

Pablo māsu'yulh chī tatalakpalīh tī i'xla' Cristo

⁵ Chuntza' calīhui'lī'tit nacāmāxtukō'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. Tū jā tze, ū'tza' huā'mā': ka'lhīcan ixtā'lāpāxquī'nca'n; ka'lhīcan jā tze talacapāstacni'; tamakxtekcan cāmāpa'ksī ixtacni'ca'n; lakatican tū jā tze; ē tampi'lhīni'ncan. Tī chuntza' tatlahua, ixtā'chuntza' tī tatzokostani' a'ktin ídolo. ⁶ Līsītzi' Dios tzamā' tū jā tze. Namin a'ktin quilhtamacuj ē tī jā takexmatni' Dios xla'ca'n nataca'tzī ixtasītzi' Dios. ⁷ Nā hui'xina'n chuntza' ixlātā'hua'nā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'yā'tit. ⁸ Chuhua'j cacāmāxtumlī'tit ixlīpō'ktu tzamā': tasītzi' ē tā'ksa'nīn. Jātza' catiquiclhaktzī'nī'ni'ntit. Tū jā tze tachihuīn jātza' catiquilhtaxtutit. ⁹ Jā cati'a'kskāhuī'tit ā'chā'tin. Makxtektittza' mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze ¹⁰ ē lakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Xasāsti' sca'tpā'na'ntit ixpālacata ā'chulā' nalītaxtuyā'tit chī Dios tī cāmāxquī'n xasāsti' milatamatca'n. Chuntza' naca'tzīyā'tit chī ixlīDios. ¹¹ Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' chu a'ktin tahuani't. Griego tī a'ka'ī' chu lacxtim chī israelita tī lakapasa ixlīmāpa'ksīn Moisés ē tī a'ka'ī'. Nā tī tlahuani'canī't circuncisión chu lacxtim chī tī jā tlahuani'canī't circuncisión. Tī xamini' ē tī jā tū ca'tzī ē xatastā'maka tasācua' ē tī xalaktaxtuni', ixlīpō'ktuca'n a'ktin tahuani't ixpālacata Cristo. Xmān Cristo talīpāhuan. Cristo quincātā'hui'lan quilpō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj ē xmān xla' quincāmātlahuīyān chuntza' chī Dios lacasqui'n.

¹² Dios cālacsacnī'ta'n hui'xina'n ē cāpāxquī'yān ē xtum cāhui'līn ixpālacata ixla' nalītaxtuyā'tit. Ū'tza' calīhui'lī'tit nalakalhu'ma'nā'tit ē nacāmāktāyayā'tit ā'makapitzīn. Jā ka'tla' catimakca'tzītīt ē jā palha' catisqui'ntit tū mimpālacataca'n. Pūla calacapāstactit ā'chā'tin. Jā palaj casītzi'tit. ¹³ Catāyani'tit tū cātlahuani'yān tū jā tze ā'chā'tin ē calāmātza'nkēna'ni'tit tī puhua'nā'tit cāmaklācē'nān. Calāmātza'nkēna'ni'tit lacxtim chī Cristo cāmātza'nkēna'ni'n. ¹⁴ Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' huā'mā': talāpāxquī'n, ē ū'tza' hua'chi tū nacālīmāchi'pīkō' ixlīpō'ktu milīlactzeyca'n. ¹⁵ Dios cacāmākapāxuīlh milīstacna'ca'n ē cacāmākapāxuīlh ixlīstacna'ca'n ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'. Ū'tza' chu a'ktin lihuanā'tit milīpō'ktuca'n. Nā ū'tza' tū nacālīmāktāyayān ē tze naca'tzīyā'tit tū tze ē tū jā tze. Chuntza' capāxuhua'tit ē camāstā'tit tapāxcatca'tzīn.

¹⁶ Lhūhua' calacapāstactēlha'tit ixtachihuīn Cristo. Nalālīmāsu'yuni'yā'tit ē nalālīmāxquī'yā'tit talacapāstacni' ixlītlī'hui'qui Dios. Cacālīpīxtlī'tit ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n salmos ē himnos ē cantos tū ixla' Dios. Camāxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios a'cxni' pīxtlī'yā'tit. ¹⁷ Palh nachihuī'na'nā'tit, palh napīxtlī'yā'tit, palh natlahua'yā'tit catūhuālh, catūxcuahuālh calalh tū tlaha'pā'na'ntit, calītlahua'tit ixlītlī'hui'qui Māpa'ksīni' Jesús. Camāxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios xaTāta' ixpālacata Jesús.

Pablo huanli chī natalatā'kchoko tī ta'a'ka'ī'

¹⁸ Puscan cacāke'xpā'tni'tit mīnkōlu'ca'n chī cāmīnī'ni' tī ta'a'ka'ī'. ¹⁹ Chī'xcuhuī'n cacāpāxquī'tit mimpuscātca'n ē līlācatejtin catā'chihuīna'ntit. Jā calāquilhni'tit. ²⁰ Lacstīn, pō'ktu quilhtamacuj cacāke'xpā'tni'tit mīntāta'ca'n ē mīntzī'ca'n ixpālacata chuntza' namakapāxuī'yā'tit Dios. ²¹ Xanatātana' jā ticāmakasītzi'yā'tit milacstīnca'n ē jā natamakchuya. ²² Xatastā'maka tasācua'n tzej cacāke'xpā'tni'tit tī cāmāpa'ksīyān. Jā xmān catiscujtit a'cxni' cātalaktzī'nān. Nalīhui'lī'yā'tit pō'ktu nascujā'tit ē chuntza' lakachi'xcuhuī'yā'tit Māpa'ksīni'. ²³ Catūxcuahuālh calalh mīntascujūtca'n, ū'tza' nalīhui'lī'yā'tit natlahua'kō'yā'tit hua'chi Māpa'ksīni' Jesucristo mīmpatronca'n ē jā chā'tin chī'xcu'. ²⁴ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit Māpa'ksīni' nacāmāxquī'yān mīntatla'jca'n xala' nac a'kapūn. Hui'xina'n ī'scujnu'nī'n Māpa'ksīni' Jesucristo. ²⁵ Catīxcuahuālh natlahua tū jā tze, xla' naxoko. Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze, ixlīpō'ktuca'n lacxtim na ixlacatīn Dios.

4

¹ Hui'xina'n tī xapatrón, cacāmāxquī'tit mīntasācua'ca'n tū cāmīnī'ni' ē tū xla'ca'n tatlahal. Ca'tzīyā'tit hui'lācha' nac a'kapūn tī nā cāmāpa'ksīyān.

² Pō'ktu quilhtamacuj ca'orarlī'ni'tit Dios ē skalalh catahui'latit a'cxni' tlahua'pā'na'ntit oración ē namaxquī'yā'tit tapāxcatca'tzīn. ³ Nā nasqui'ni'yā'tit Dios nacāxtlahua chī na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn ē na'icmāsu'yuyāuj tū jāna'j ixca'tzīcan tū ixla' Cristo. Ū'tza' ixpālacata iclītachī'nī't quit. ⁴ Casqui'ni'tit Dios tzej na'icmāsu'yu tū ixla' Cristo chī ixlacasqui'nca.

⁵ Tzej calatā'kchokotit na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'ī' ē tzej calacapāstactit tū natlahua'yā'tit na ixlacatīnca'n lihuan a'nan quilhtamacuj. ⁶ Matzat mojōcan nac lihua' namācanī ē tze nahuan. Nā chuntza' cuenta catlahua'tit mintachihuīnca'n ē chuntza' nakelhtīni'nā'tit chī ixlacasqui'nca.

Ā'xmān saludos

⁷ Tiquico nacāmāca'tzīnīyān chī iclīlahuī'lh ē tū ictlahuamā'lh. Xla' quintā'tinca'n ē pāxquī'can. Līlacatejtin quimaktāya ē ixpālacata Māpa'ksīni' quintā'scuja. ⁸ Ū'tza' iccālīmacā'ni'yān naca'tzīyā'tit chī iclahuī'lāna'uj ē jā caticālī'a'ktuyuntit. ⁹ Onésimo natā'a'n. Xla' quintā'tinca'n tī līlacatejtin latā'kchoko ē tī pāxquī'can. Xla' xala' a'ntza'. Xlaca'n nacātahuanikō'yān tū a'kspulanī't huā'tzā'.

¹⁰ Quintā'tachī'n Aristarco ē Marcos tī ixtā'puxni'mit Bernabé cātamacā'ni'yāchā'n saludos. Ka'lhī'yā'tittza' līmāpa'ksīn ixpālacata Marcos. Palh xla' nacālaka'nāchā'n, camakamaktīni'chipitit. ¹¹ Jesús tī ka'lhī xtum ixtacuhuīni' Justo cāmacā'ni'yāchā'n saludos. Xmān ixkelhatu'tunca'n israelitas tī quintatā'scujmā'nalh natamāsu'yu chī Dios cāmāpa'ksīkō'. Xlaca'n quintamāhui'xcānīmā'nalh. ¹² Epafra cāmacā'ni'yāchā'n saludos. Xla' xala' a'ntza' ē ixtasācua' Jesucristo. Cālapāstacān ē squi'ni' Dios tzej natlā'huanā'tit na ixtej Dios ē namākentaxtūkō'yā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. ¹³ Iccāhuaniyān xla' scujli mimpālacataca'n ē ixpālacataca'n xalanī'n nac Laodicea ē nac Hierápolis. ¹⁴ Doctor Lucas tī pāxquī'can ē Demas cātamacā'ni'yāchā'n saludos.

¹⁵ Cacālī'pini'tit saludos quintā'timīnca'n nac Laodicea ē Ninfas ē tā'timīn tī ta'a'ka'ī' ē tatakēstoka na ixchic. ¹⁶ A'cxni' līkelhtahua'kakō'nī'ta'ntittza' huā'mā' carta na milacpu'na'ī'tātca'n, camacapintit nac templo nac Laodicea ē nalīkelhtahua'kacan a'ntza'. Nā hui'xina'n nalīkelhtahua'kayā'tit carta tū naminācha' nac Laodicea. ¹⁷ Nahuaniyā'tit Arquipo huā'mā': “Cuenta catlahua' ē tzej camākentaxtu' tascujūt tū mila' chī ixtalacasqui'nīn Māpa'ksīni'.”

¹⁸ Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh quilīmān huā'mā' saludo. Caquilālapāstacui quit ic-tachī'nī't. Dios cacāsicua'lanātlahuan. Amén.

1 Tesalonicenses

Pablo ē tī ixtatā'scuja tatzo'kli a'ktin carta

¹ Ictzo'knumā'nauj quina'n, Pablo ē Silvano ē Timoteo. Iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n xalanī'n nac Tesalónica tī a'ka'ī'yā'tit ē tapa'ksīni'yā'tit Dios quinTāta'ca'n ē nā Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Tasu'yulh chī ta'a'ka'ī'lh xalanī'n nac Tesalónica

² Pō'ktu quilhtamacuj icmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacataca'n ē icorarlīyāuj mimpālacataca'n. ³ Iccālīlacapāstacān pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatīn Dios quinTāta'ca'n tū tlahua'tit hui'xina'n. Ū'tza' lītasu'yu chī a'ka'ī'yā'tit. Iccālīlacapāstacān chī scujtit. Ū'tza' lītasu'yu chī pāxquī'yā'tit Dios. Iccālīlacapāstacān hui'xina'n chī jā makxtekā'tit a'ka'ī'ni'yā'tit quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁴ Dios cāpāxquī'yān hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n icca'tzīyāuj Dios cālacsacnī'ta'n hui'xina'n. ⁵ Xatze tachihuīn tū iccāquīmāsu'yuni'n hui'xina'n, ū'tza' jā xmān quintachihuīnca'n. Xa'iclīmāsu'yuyāuj ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Tzej xa'icca'tzīyāuj ixlīcāna' xatze tachihuīn tū xa'icmāsu'yuyāuj. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī lacatejtīn xa'iclatlā'huanāuj a'cxni' xa'iccātā'hui'lachā'n. Xa'iclatlā'huanāuj chuntza' mimpālacataca'n.

⁶ Hui'xina'n quīlāmaksca'tui ē chuntza' maksca'txtutit Māpa'ksīni'. Masqui līpātīni'ntit a'cxni' a'ka'ī'tit xatze tachihuīn, ixka'lhī'yā'tit tapāxuhuān ixpālacata Espīritu Santo cāmaxquī'n tapāxuhuān. ⁷ Taca'tzīlh chī hui'xina'n līlatā'kchokoyā'tit, nā chuntza' talīlatā'kchoko ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'nī't nac Macedonia ē nac Acaya. ⁸ Chuntza' līta'a'kahuani'nī't ixtachihuīn Māpa'ksīni' mimpālacataca'n. Jā xmān nac Macedonia ē nac Acaya, calhāxcuhuālh ca'tzīcan chī hui'xina'n a'ka'ī'ni'yā'tit Dios. Ū'tza' jā ixlacasquī'nca iclīhuanāuj nūn a'ktin tachihuīn. ⁹ Ixlīpō'ktuca'n quīncātahuanīyān chī hui'xina'n a'ka'ī'tit quintachihuīnca'n a'cxni' iccāquīlaklan. Huancan chī hui'xina'n lītalakaspi'tnī'tit ídolos ē stālani'tit Dios, ē chuhua'j tā'scuja'tittza' Dios tī xalakahuan ē ixlīcāna'. ¹⁰ Huancan chī hui'xina'n ka'lhīpā'na'ntittza' ī'Ska'ta' Dios tī naminācha' nac a'kapūn. Huā'mā' Dios mālacastālancuanīlh. Huā'mā' ū'tza' Jesús tī quīncāmakapūtātūyān, ē chuntza', a'cxni' Dios naputzāna'nīkō', jā caquīnticāmakapātīnīn quīncuentaca'n.

2

Chī Pablo scuji nac Tesalónica

¹ Tā'timīn, hui'xina'n ca'tzīyā'tit jā chu tlakaj iccāquīlaklan. ² Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī quīncātamakapātīnīn ē quīncātalakapalan nac Filipos a'cxni' jāna'j xa'icchā'nāuj nac Tesalónica. Masqui quīncā'a'kspulan huā'mā', Dios quīncāmaktāyan ē chuntza' iccāhuanin xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīnī'lh ē jā iclacapuhuanui, masqui quīncātamāmakchuyīcu'tunni'. ³ Quina'n iccāmaxquī'n talacapāstacni'. Tū iccāhuanin hui'xina'n ū'tza' ixlīcāna'. Jā tū iclacapāstacui'. Xa'iccāhuanicu'tunān ixtachihuīn Dios, ē xmān ū'tza' iccāquīlīlaklan. Jā iccāquī'a'kskāhuīn. ⁴ Dios quīncālaktzī'n xalactze ē quīncāmacamaxquī'n na'icmāsu'yuyāuj xatze tachihuīn. Ū'tza' iclīmāsu'yuyāuj chuntza' chī Dios lacasquī'n. Quina'n a'chulā' ictlahuacu'tunāuj ixtalacasquī'nīn Dios ē jā ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't. Dios ū'tza' laktzī'n quīlīstacna'ca'n. ⁵ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit quina'n jā maktin iccāquīlīmāka'tlī'n. Nūn tū iccāquī'a'kskāhuī'maktīcu'tunni' mintumīnca'n. Huā'mā' Dios ca'tzī. ⁶ Jā xa'iclacasquī'nāuj caquīncātalakachi'xcuhuī'n tachi'xcuhuī't, nūn hui'xina'n, nūn ā'makapitzīn, masqui quina'n ixapóstoles Cristo ē ū'tza' iclīmīnī'ni'nī'tauj caquīlīlakachi'xcuhuī'uj. ⁷ Līlacatzucu xa'iccātā'chihuīna'nān hua'chi chā'tin puscāt tī cāmaktaka'lhā ixlacstīn. ⁸ Xa'iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Ū'tza'

xa'iccālīmaxquī'cu'tunān jā xmān xatze tachihuīn; xa'iccāmaxquī'cu'tunān nā quilatamatca'n, chī xa'iccāpāxquī'yān. ⁹ Tā'timīn, hui'xina'n lacapāstacā'tit chī xa'icscujāuj ē chī xa'icpātīyāuj chī na'iclīhuā'yanāuj. Quina'n jā xa'iccāmāmakasputūcu'tunān. Ū'tza' xa'iclīscujāuj cā'cuhuīni' ē tzi'sa a'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixtachihuīn Dios.

¹⁰ Hui'xina'n laktzī'ntit, ē Dios nā laktzī'lh chī xa'iccātā'huī'lan hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit. Quina'n tzeya chī'xcuhuī'n xa'icuanī'tauj. Līlacatejtin xa'iclatā'kchokoyāuj. Nūn tū xa'ictlahuayāuj tū jā līmacuan. Chuntza' jā tī chā'tin tzē naquīncālīmālacsu'yuyān. ¹¹ Nā hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī chā'tin xatāta' cāmaxquī' talacapāstacni' ixcamana', chuntza' quina'n xa'iccāmaxquī'yān talacapāstacni' milīpō'ktuca'n ē xa'iccāmākō'xamāka'tlī'yān. ¹² Xa'iccāhuaniyān ixlacasquī'nca līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chī Dios lacasquī'n. Dios ū'tza' tī cāta'sani'nī'ta'n jā xla' māpa'ksīni'n ē jā cā'tzēhuani't.

¹³ Nā pō'ktu quilhtamacuj icmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios chī hui'xina'n a'ka'ī'tit ixtachihuīn Dios a'cxni' xa'iccāhuaniyān. Hui'xina'n ca'tzītit ē a'ka'ī'tit tū iccāmāsu'yuni'n, ū'tza' ixtachihuīn Dios ē jā ixtachihuīnca'n tachi'xcuhuī't. Ixlīcāna' ixtachihuīn Dios. Ū'tza' tū scuja na milīstacna'ca'n hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit. ¹⁴ Hui'xina'n, tā'timīn, cā'a'nani'n chu lacxtim chī cā'a'nani'lh xalanī'n nac Judea tī tatapa'ksīni' Dios ē ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Mīntā'līmacchicca'n cātaputzastālani'n hui'xina'n. Israelitas taputzastālani'lh ixtā'israelitasca'n xalanī'n nac Judea tī ta'a'ka'ī'. ¹⁵ Israelitas tamaknīlh ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tamaknīlh Māpa'ksīni' Jesús. Ē quina'n quīncātaputzastālani'n. Dios jā lakatī tū tatlahua xlaca'n. Xlaca'n tatā'lātlahua ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. ¹⁶ Xlaca'n jā quīncātamakxtekān na'iccātā'chihuīna'nāuj tī jā israelitas. Quina'n iccātā'chihuīna'ncu'tunāuj ixpālacata nata'a'kapūtaxtu. Chuntza' israelitas ā'chulā' taka'lhī ixcountaca'n. Ū'tza' nacālīmakapātīnīn Dios.

Pablo ixcālaka'mpalacu'tun xalanī'n nac Tesalónica

¹⁷ A'cxni' iccāmakxtekni' ē a'klhūhua' quilhtamacuj jā xa'iccālaktzī'nān, pō'ktu quilhtamacuj xa'iccālacapāstacān hui'xina'n ē xa'iccālaktzī'ncu'tunān. ¹⁸ Quina'n xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n hui'xina'n. Quit, Pablo, xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n makhūhua'. Skāhuī'ni' jā quīncāmakxtekni' na'ica'nāchāuj. ¹⁹ A'cxni' Māpa'ksīni' Jesucristo namin ē natahuī'layāuj na ixlacatīn, na'iccālīpāxuhuayān ixpālacata a'ka'ī'yā'tit. Mimpālacataca'n naca'tzīcan chī xa'ictā'scujāuj Dios. ²⁰ Chuntza' hui'xina'n quilāmaxquī'yāuj tapāxuhuān ē ka'tla' iclīmakca'tzīyāuj mimpālacataca'n.

3

¹ Jā xa'icca'tzīyāuj chī ixlīlatlā'hua'nā'tit, ē jātza' xa'ictāyani'yāuj. Ictipuhuanui xa'iclatachokouj quilīmānca'n nac Atenas, ² ē xa'iccālakmacā'ncha'n Timoteo, quīntā'tinca'n. Xla' ī'scujni' Dios ē māsuyū xatze tachihuīn tū ixla' Cristo. Iccālakmacā'ncha'n nacāmaxquī'yān talacapāstacni' ē nacāmaktāyayān ixpālacata ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. ³ Huā'mā' ictlahuāuj ixpālacata jā nataxtutāya'yā'tit ixpālacata tū līpātīni'mpā'na'ntit. Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' ixlacasquī'nca napātīni'nāuj huā'tzā'. ⁴ A'cxni' xa'iccātā'huī'lachā'n iccāhuani'n chī nalīpātīni'nāuj. Chuntza' a'kspulalh. Ū'tza' huā'mā' ca'tzīyā'tit. ⁵ Ū'tza' iclīmacā'ncha' Timoteo. Jā xa'icca'tzī chī ixlīlatlā'hua'nā'tit, ē jātza' xa'ictāyani'. Xa'icca'tzīcu'tun palh ixa'ka'ī'yā'titcus. Quit xa'icca'tzīcu'tun palh skāhuī'ni' xmān ixcālīlaktzī'nī'ta'n. Chuntza' xmān xa'icscujtamaka'uj.

⁶ Chuhua'j Timoteo cālaka'nī'ta'ncha'n ē chimpālhtza'. Quīncāhuaniyān chī tzej a'ka'ī'yā'tit ē chī lāpāxquī'yā'tit. Nā quīncāhuaniyān chī quilālacapāstacmā'nanchāuj pō'ktu quilhtamacuj ē quilāpāxquī'yāuj. Xla' quīncāhuani'n hui'xina'n quilālaktzī'ncu'tunāuj chuntza' chī iccālaktzī'ncu'tunān nā quina'n. ⁷ Icca'tzīuj hui'xina'n nā tzej a'ka'ī'yā'tit. Ū'tza' xa'iclipāxuhuayāuj, masqui xa'icpātīni'mā'nauj ē masqui ixquīncā'a'kspulamā'n tū jā tze. ⁸ Chuhua'j iclīpāxuhuayāuj ixpālacata icca'tzīujtza' hui'xina'n nā tzej a'ka'ī'ni'yā'tit

quiMāpa'ksīni'ca'n. ⁹ Chuhua'j tze na'icmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacataca'n. Icmāxquī'yāuj lhūhua' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata iclīpāxuhuayāuj na ixlacatīn Dios mimpālacataca'n. ¹⁰ Cā'cuhuīni' ē tzi'sa icsquī'ni'yāuj Dios ca'iccālaka'ncha'n hui'xina'n ixpālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān ā'macsti'na'j tū cāspuṭni'yāncus hui'xina'n chī a'ka'ī'yā'tit.

¹¹ Dios, quinTāta'ca'n, ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo caquincātamakxtekni'n na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. ¹² Cacāmaktāyan Māpa'ksīni' ā'chulā' nalāpāxquī'yā'tit, ē ā'chulā' nacāpāxquī'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't, chuntza' chī quina'n iccāpāxquī'yān hui'xina'n. ¹³ Dios cacāmāhuixcānīn ē cacāmāpānūni'kō'n ixlīpō'ktu tū jā tze na milīstacna'ca'n ē chuntza' jā tī chā'tin tze caticālīmālacsu'yun a'cxni' natāya'yā'tit na ixlacatīn quinTāta'ca'n Dios a'cxni' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús ē ixlīpō'ktuca'n tī ixla'.

4

A'ktin latamat tū Dios lacasqui'n

¹ Ā'xmān iccāhuanicu'tunān hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n iccāmāsu'yuni'n chī nalīlatā'kchokoyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. Chuntza' tlaha'pā'na'ntit. Chuhua'j quina'n iccāsqū'ni'yān hui'xina'n ē iccālīmāxquī'yān talacapāstacni' ixlīmāpa'ksīn Jesús: ā'chulā' chuntza' calatā'kchokotit.

² Hui'xina'n lacapāstacā'tit tū iccālīmāsu'yuni'n ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' Jesús. ³ Dios lacasqui'n lilacatejtin nalatahui'la'yā'tit. Jā tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxquī'nca'n. ⁴ Caca'tzītit milīpō'ktuca'n chī naputzayā'tit mimpuscātca'n chuntza' chī minī'ni' na ixlacatīn Dios ē nā na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't. ⁵ Jā caputzatit mimpuscātca'n chī jā tze talacapāstacni' hua'chi tatlahua chi'xcuhuī'n tī jā talakapasa Dios. ⁶ Jā tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxquī'nca'n. Jā tilā'a'kskāhuī'yā'tit chuntza', ixpālacata chuntza' tū tze tlahuani'yā'tit ā'chā'tin chi'xcu'. QuiMāpa'ksīni'ca'n nacāmākapātīnīn tī chuntza' tatlahua. Ū'tza' huā'mā' iccāhuaninī'ta'n hui'xina'n xapūla. ⁷ Dios quincālacsacnī'ta'n ē xla' jā lacasqui'n natlahuayāuj tū jā tze. Quincālacsacnī'ta'n natlahuayāuj tū xatze na ixlacatīn Dios. ⁸ Tī jā natamākentaxtū huā'mā' tamāsu'yun, xlaca'n jā talakmaka'n chi'xcuhuī'n; xlaca'n talakmaka'n Dios. Dios ū'tza' tī quincāmaxquī'yān Espíritu Santo.

⁹ Hui'xina'n lāpāxquī'yā'tit litā'timīn, ē chuntza' jā ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān jā tū ixpālacata huā'mā'. Dios cāmāsu'yuni'nī'ta'ntza' chī nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n.

¹⁰ Chuntza' jā xmān lāpāxquī'yā'tit; hui'xina'n nā cāpāxquī'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn xalanī'n na ixlīpō'ktu estado Macedonia. Iccāsqū'ni'yān ā'chulā' cacāpāxquī'tit.

¹¹ Nalīhui'li'yā'tit ca'cs natahui'la'yā'tit. Jā calīmaktanū'tit tū jā mimpālacataca'n. Calīscujtit mimacanca'n. Ū'tza' huā'mā' iccāhuaninī'ta'n pūla. ¹² Chuntza' nacātalakachi'xcuhuī'yān xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' ixtachihiūn Dios. Nā chuntza' jā tū caticāspuṭni'n.

A'cxni' namimpala Māpa'ksīni'

¹³ Iclacasqui'nāuj caca'tzītit, tā'timīn, tū ixlicāna' ixpālacata tī tanīnī'ttza'. Chuntza' jā catilīpuhantit chī talīpuhuan xlaca'n tī jā taka'lhīmā'nalh natalakchā'n Cristo. ¹⁴ Quina'n a'ka'ī'yāuj Jesús nīlh ē nā lacastālancuana'nli. Nā chuntza' a'ka'ī'yāuj ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'ni' Jesús a'cxni' tanīlh, nā xlaca'n nacāmālacastālancuanī Dios a'cxni' namimpala Jesús.

¹⁵ Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū huanli quiMāpa'ksīni'ca'n. A'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesús, quina'n tī xalakahuancus jā caticāmāxtekui xlaca'n tī tanīnī'ttza'.

¹⁶ Tzamā' quilhtamacuj Māpa'ksīni' nayujāchi nac a'kapūn ē palha' nalīchihiūna'n līmāpa'ksīn. Xapuxcu' ángeles nata'sa. Namakata'sacan ixliskoli' Dios. Ū'tza' nacālīmāca'tzīnīcan mimā'lhtza' Māpa'ksīni'. Xapūla natalacastālancuana'n xlaca'n tī ixta'a'ka'ī'ni' Cristo a'cxni' tanīlh. ¹⁷ Palaj tunca xlaca'n ē nā quina'n tī xalakahuancus, quilīpō'ktuca'n naquincātamakayāhua'yān nac poklhnu'. Nalakchā'nāuj Māpa'ksīni' nac

cā'ū'nī'n tālhmā'n. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj natā'tahui'layāchāuj quiMāpa'ksīni'ca'n.
¹⁸ Huā'mā' tachihuīn nalālīmāpāstaquīyā'tit. Chuntza' nalālīmākō'xamāka'tlī'yā'tit.

5

¹ Tā'timīn, jā ixlacasqui'nca na'iccāhuanīyān hui'xina'n jā'cxni' na'a'kspula huā'mā' ē jā'cxni' namin Māpa'ksīni'. ² Hui'xina'n tzej ca'tziyā'tit jā tī chā'tin ca'tzi jā'cxni' namin Māpa'ksīni'. Xamaktin namin hua'chi chī min chā'tin ka'lhāna' tzi'sa. ³ A'cxni' natahuan xalanī'n nac cā'quilhtamacuj: "Ca'cs hui'lāna'uj; jā tū catilalh", xamaktin nala lakuat. Palaj nala lakuat hua'chi a'cxni' nachini' ixtaca'tzāt chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuhuī'nī chā'tin ska'ta'. Jā catitapūtaxtuni'lh lakuat. ⁴ Xlaca'n jā talakapasa Dios ē jā taca'tzi palh Jesucristo namimpala. Xamaktin natasu'yu hua'chi a'cxni' namin chā'tin ka'lhāna' tzi'sa. Hui'xina'n jā chuntza' chī xlaca'n. Hui'xina'n, tā'timīn, lakapasā'tittza' ixtachihuīn Dios ē ka'lhīpā'na'ntit Jesucristo hasta a'cxni' namin. ⁵ Hui'xina'n xalanī'n nac cā'cuhuīni' ē latlā'hua'nā'tit nac cā'xkaka. Quina'n jātza' xalanī'n nac cā'tzi'sni'. Jātza' latlā'huanāuj jā cā'pucsua'. ⁶ Hua'chi ixtalhtatanī't xlaca'n tī jā talakapasa ixtachihuīn Dios. Jā calauj chī xlaca'n. Skalalh calauj ē cuenta catlahuāuj jā natlahuayāuj tū jā tze. ⁷ Cā'tzi'sni' lhtatacan ē cā'tzi'sni' ka'chīcan. Xalanī'n nac cā'tzi'sni' hua'chi ixtalhtatanī't ē hua'chi ixtaka'chīnī't, ixpālacata jā talacapāstaca tū ixla' Dios ē jā tatlahua cuenta chī lacatejtin natalatā'kchoko. ⁸ Quina'n jā chuntza' chī xlaca'n. Quina'n xalanī'n nac cā'cuhuīni'. Tropa ka'lhī ixlu'xu' xalicā'n tū nalītamaktāya ixlīstacna'. Quina'n ka'lhīyāuj tū nalītamaktāyayāuj nac quilīstacna'ca'n. A'ka'tī'ni'yāuj Jesucristo ē pāxquī'nināuj chuntza' chī xla' quincāmāsu'yuni'n. Ū'tza' līlītamaktāyayāuj na quilīstacna'ca'n. Ū'tza' jā makxteka natanū na quilīstacna'ca'n tū jā tze. Tropa ka'lhī ixtā'knu' xalicā'n tū nalītamaktāya ixa'kxāk. Quina'n ka'lhīyāuj tū nalītamaktāyayāuj quintalacapāstacni'ca'n. Quina'n a'ka'tī'yāuj na'a'kapūtaxtuyāuj. Ū'tza' līlītamaktāyayāuj. Ū'tza' jā makxteka natanū tū jā tze talacapāstacni'. ⁹ Dios quincālacsa'ni'ta'n ē jā quincāmakapātīnīncu'tunān a'cxni' naputzāna'nīkō'. Quincālacsa'ni' naquincāmakapūtaxtūyān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁰ Jesucristo, xla' līnīlh ixpālacata quina'n natā'tahui'layāuj xla' jā hui'lacha', palh nīnī'taujtza' o lakahuanāujcus a'cxni' xla' namimpala. ¹¹ Ū'tza' huā'mā' calālīmaxquī'tit talacapāstacni' ē calāmāhuīxcānī'tit chuntza' chī tlahuapā'na'ntit hui'xina'n chuhua'j.

Pablo cāmaxquī'lh talacapāstacni' tā'timīn

¹² Tā'timīn, iccālīsāhuanīyān cacālakachi'xcuhuī'tit tī tascuja na milacpu'nanca'n, tī cātāmāsu'yuni'yān ē cātastacyāhuayān na ixlacatīn Dios. ¹³ Cacālakachi'xcuhuī'tit ē cacāpāxquī'tit ixpālacata ixtascujūtca'n. Hui'xina'n calāpāxquī'tit.

¹⁴ Iccāmaxquī'yān talacapāstacni', tā'timīn. Cacāquilhnī'tit macstī'na'j tī xmān talatlā'huan ē jā tascujcu'tun. Cacāhuanilī'pintit tī tataxlajuani'nī't. Cacāmaktāya'tit tī jāna'j tzej ta'a'ka'tī'. Cacātāyani'tit ixlīpō'ktuca'n.

¹⁵ Calīhui'lī'tit nalātlahuani'yā'tit tū tze. Nā chuntza' cacātlahuani'tit ixlīpō'ktuca'n tū tze. Jā titlahuani'yā'tit ā'chā'tin tū jā tze, masqui xla' cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze.

¹⁶ Pō'ktu quilhtamacuj capāxuhua'tit. ¹⁷ Pō'ktu quilhtamacuj ca'orarlī'tit.

¹⁸ Camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios catūxcuhuālh tū nacā'a'kspulayān. Chuntza' Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Cristo Jesús.

¹⁹ Jā camāmīxīnī'tit ixtaxkaket Espīritu Santo. ²⁰ Jā calakmaka'ntit tū tahuan ixa'kchihuīna'nī'n Dios. ²¹ Tzej nalacapāstacā'tit palh tze o jā tze tū tahuan ē camaktīnī'ntit tū tze. ²² Camakxtektit pō'ktu tū jā tze.

²³ Chu ū'tza' Dios cacātlahuan hui'xina'n lactze. Dios ū'tza' tī quincāmakapāxūyān. Icsqui'ni' Dios cacāmaktāyan jā natlahua'yā'tit tū jā tze. Cacāmaktāyan jā natanū tū jā tze na mintalacapāstacni'ca'n ē na mīlīstacna'ca'n hasta a'cxni' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁴ Ixlīpō'ktu huā'mā' Dios nacātlahuani'yān ixpālacata ū'tza' tī cālacsacnī'ta'n ē ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtūkō'.

Ā'xmān tasicua'lanālanī'

²⁵ Tā'timīn, ca'orarlī'tit quimpālacataca'n.

²⁶ Cacāsaludarlītīt ē cacāsko'ka'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn chuntza' chī minī'ni' chī lītā'timīn tī tatapa'ksīni' Dios.

²⁷ Iccālīmacamaxquī'yān ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' cacālīkelhtahua'ka'ni'kō'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn huā'mā' carta tū ictzo'kmā'lh.

²⁸ Cacāsicua'lanātlahuan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

2 Tesalonicenses

Pablo ē tī ixtatā'scuja tatzo'kli a'ktin carta

¹ Ictzo'knunāuj quina'n, Pablo ē Silvano ē Timoteo. Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n xalanī'n nac Tesalónica tī a'ka'ī'yā'tit ē tapa'ksīni'yā'tit Dios quinTāta'ca'n ē nā Māpa'ksīni' Jesucristo. ² Cacāsicua'lanātlahuan Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksīni' Jesucristo ē cacāmakapāxuīn.

Dios nacāmakapātīnīn tī talaclē'n

³ Quina'n icca'tzīyāuj hui'xina'n a'ka'ī'pā'na'ntit ā'chulā' ē milipō'ktuca'n lāpāxquī'pā'na'ntit ā'chulā'. Ū'tza' ixlacasquī'nca nalīmaxquī'yāuj pō'ktu quilhtamacuj tapāxcatca'tzīn Dios. Chuntza' minī'ni'. ⁴ Ū'tza' quina'n iclīka'lhīyāuj tapāxuhuān a'cxni' iccāhuanīyāuj xlaca'n tī tatapa'ksīni' Dios, chī hui'xina'n latlā'hua'nā'tit. Iccāhuanīyāuj chī hui'xina'n tzej a'ka'ī'yā'titcus ē jā tamakchuyīnī'ta'ntit masqui cātālīputzastālani'yān hui'xina'n ē pātīyā'tit lhūhua' catūhuālh. ⁵ Chuntza' lītasu'yu Dios tzej ca'tzī chī nalīputzāna'nīkō'. Chuntza' lītasu'yu Dios nacālaktzī'nān lactze ē chuntza' tzē natanū'yā'tit jā xla' māpa'ksīni'n. Hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Dios. Ū'tza' līpātīni'mpā'na'ntit.

⁶ Ca'tzīyāuj chī tze nalīputzāna'nī Dios. Tī cātāputzastālani'yān hui'xina'n xlaca'n nataxoko na ixlacatīn Dios ē xla' nacāmakapātīnīn. ⁷ Dios namājaxī chī līpātīni'nāuj hasta a'cxni' natasu'yu Māpa'ksīni' Jesús. Naminācha' nac a'kapūn. Natatā'min ixāngeles tī taka'lhī lītlī'hui'qui. ⁸ Jesucristo namin ē nacāmakapātīnīnkō' tī jā talakapascu'tunli Dios ē jā takexmatni'cu'tunli xatze tachihuīn ixla' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁹ Xlaca'n nacāmakapātīnīn Dios pō'ktu quilhtamacuj. Nacāmāxtumlīcan pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatīn Dios ē na ixtaxkakēt tū māsū'yu ixlītlī'hui'qui Dios. ¹⁰ Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' namin Māpa'ksīni', natalakachi'xcu'huī' ixtachi'xcu'huī't, ē natalē'cnīni'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. Nā chuntza' natlahua'yā'tit nā hui'xina'n ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'ntit tū iccāhuanin.

¹¹ Ū'tza' iclī'orarlīyāuj pō'ktu quilhtamacuj mimpālacataca'n. Icsqui'ni'yāuj Dios tzej nalatā'kchokoyā'tit hui'xina'n, chuntza' chī ixlacasquī'nca natalatā'kchoko xlaca'n tī cālacsacnī't Dios, ixpālacata Dios nacālaktzī'nān lactze hui'xina'n. Icsqui'ni'yāuj Dios cacāmaktāyan namākentaxtūyā'tit ixlīpō'ktu xatze mintalacapāstacni'ca'n, ē pō'ktu tze tū tlahua'cu'tunā'tit ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'ntittza'. Ixlīpō'ktu huā'mā' Dios tzē natlahua ixpālacata ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹² Chuntza' nalakachi'xcu'huī'can quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo mimpālacataca'n, ē hui'xina'n nacātalakachi'xcu'huī'yān, ixpālacata ka'lhī talakalhu'mān quinDiosca'n ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

2

Chī'xcu' tī ā'chulā' jā tze

¹ Chuhua'j na'iccāhuanīyān, tā'timīn, tū na'a'kspula a'cxni' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, ē chī quina'n nalatalacxtimīyāuj na ixlacatīn. Ixpālacata huā'mā', iccāhuanicu'tunān catūhuālh. ² Jā catamakxtektit nacātamāmakchuyīyān mintalacapāstacni'ca'n. Jā catamakchuyī'tit a'cxni' huancan chinī'ttza' quilhtamacuj tū napūmin Māpa'ksīni'. Palhāsā' chuntza' cāhuanin chā'tin ixa'kchihuīna' Dios o chā'tin tī māsū'yu ixtachihuīn Dios. Palhāsā' catūhuālh cāhuanin iccāmacā'ni'nī'ta'ncha'n a'ktin carta jā xa'ictzo'knī'tauj chinī'ttza' quilhtamacuj tū napūmin Māpa'ksīni'. Jā ixlīcāna'. Jā chuntza' ictzo'knunī't. ³ Jā cacāta'a'kskāhuī'n nūn maktin. Tzamā' quilhtamacuj jāna'j catilalh. Pūla lhūhua' natalakaspī'tni' Dios, ē natasu'yu chā'tin chī'xcu' tī ā'chulā' jā tzeya chī'xcu'. Xla' līhui'līcanī't na'a'n nac pūpātīn. ⁴ Xla' nala ixtā'lāquiclhlaktzī'ca'n ixlīpō'ktu tī cāhuanican

dioses ē ixlīpō'ktu tū cālaktaquilhpūtacan. Xla' natahui'la na ixtemplo Dios ē nahuan: “Quit Dios.”

⁵ ¿Chu jā lacapāstacā'tit chī xa'iccāhuaniyān pō'ktu huā'mā' a'cxni' xa'iccātā' hui'lan hui'xina'n? ⁶ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit tū jā makxteka natasu'yu chuhua'j tzamā' chī'xcu' tī jā tze ya chī'xcu'. Hasta a'cxni' līlacsacni' a'ktin quilhtamacuj, hasta a'cxni' natasu'yu. ⁷ Chuhua'j tzē'k līscujmā'lh ixlīmāpa'ksīn skāhuī'ni'. Chuntza' tzē'k scujmā'lh hasta namāpānūcan tī jā makxteka tasu'yu tzamā' chī'xcu' tī jā tze. ⁸ Palaj tunca natasu'yu. A'listān natasu'yu Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' xmān nasu'nu ē chuntza' nalīmāknī tzamā' chī'xcu' tī jā tze ya chī'xcu'. Jesucristo ka'lhī līmāpa'ksīn. Xmān natasu'yu, ē xmān chuntza' nalīmālakspūtū ixlīmāpa'ksīn tzamā' chī'xcu' tī jā tze ya chī'xcu'. ⁹ A'cxni' namin chī'xcu' tī jā tze ya chī'xcu', xla' naka'lhī ixlīmāpa'ksīn skāhuī'ni' ē natlahua kempālhūhua' lī'a'cnīn tū nali'a'kskāhuī'nin. ¹⁰ Xla' quiclhca'tzan, ē nacā'a'kskāhuī' xla'ca'n tī natapātīni'n nac pūpātīn. Natapātīni'n a'ntza' xpālacata jā tamaktīni'ncu'tunli ixtachihuīn Dios tū ixlīcāna' ē tū māsuyū chī lī'a'kapūtaxtucan. ¹¹ Jā tamaktīni'ncu'tunli tū ixlīcāna', ē ū'tza' Dios cālīmāxteka nacā'a'kskāhuī'can. Ū'tza' tali'a'ka'ī' tū jā ixlīcāna'. ¹² Chuntza' Dios nacāputzāna'nīkō' ē nacāmākapātīnīnkō' ixlīpō'ktuca'n tī jā ta'a'ka'ī'lh tū ixlīcāna' ē xmān ixtalakatī natatlahua tū jā tze.

Dios cāmākapūtaxtūcu'tun tachi'xcu'huī't

¹³ Chuhua'j, tā'timīn, ca'tzīyāuj cāpāxquī'yān Māpa'ksīni'. Chuhua'j ixlacasquī'nca na'icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzīn Dios pō'ktu quilhtamacuj xpālacata Dios cālacsacni' hui'xina'n a'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj, xpālacata na'a'kapūtaxtuyā'tit. Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit tū ixlīcāna' ē Espīritu Santo lactze cātlahuan hui'xina'n, ē chuntza' Dios cālīmākapūtaxtūyān hui'xina'n. ¹⁴ Quina'n iccālē'ni'cha'n xatze tachi'huīn ixla' Jesucristo. Chuntza' cālīta'sani'n Dios. Xla' cāta'sani'n hui'xina'n ē chuntza' hui'xina'n nalakchip-inā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac a'kapūn jā cā'tzēhuanī't.

¹⁵ Ū'tza' xa'nca' calītāya'tit, tā'timīn, ē jā camāxtektit tamāsu'yūn tū iccāhuanin ē tū ictzo'kui nac carta. ¹⁶ Dios quinTāta'ca'n, xla' quincāpāxquī'yān ē quincāmāhuixcānīyān pō'ktu quilhtamacuj. Xla' quincāmaxquī'yān tū ixlīcāna' xpālacata xla' lakalhu'manīni'n. ¹⁷ Icsquī'ni'yāuj Māpa'ksīni' Jesucristo ē Dios quinTāta'ca'n cacātamāxquī'n tako'xamāka'tlī'n ē cacātamāhuixcānīn ē chuntza' natlahua'yā'tit ē nahuanā'tit pō'ktu tū tze.

3

Pablo cāsquī'ni'lh tā'timīn catalī'orarlīlh xpālacata

¹ Chuhua'j, tā'timīn, ca'orarlī'tit quimpālacataca'n. Casquī'ntit calē'nca ixtachihuīn Dios calhāxcu'huālh ē calakachi'xcu'huī'ca chuntza' chī lakachi'xcu'huī'tit hui'xina'n. ² Nā casquī'ni'tit Dios caquincāmākapūtaxtūn na ixlīmāpa'ksīnca'n tī quiclh taca'tzan chī'xcu'huī'n tī tatlahua tū jā tze. A'makapitzīn tachi'xcu'huī't jā ta'a'ka'ī' ē ū'tza' lī'a'nan tachi'xcu'huī't tī quiclh taca'tzan. ³ Māpa'ksīni' pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtūkō'. Xla' nacāmātlī'huī'clhān ē nacāmāktaka'lhān ē chuntza' jā caticā'a'kskāhuī'n skāhuī'ni'. ⁴ Quina'n iclīpāhuanāuj Māpa'ksīni'. Ū'tza' tī cāmāktāyayān. Ū'tza' iclīca'tzīyāuj palh tlahua'pā'na'ntit tū iccāhuanin ē ā'chulā' natlahua'yā'tit. ⁵ Cacāmāktāyan hui'xina'n Māpa'ksīni' Jesucristo ā'chulā' naca'tzīyā'tit chī Dios cāpāxquī'yān. Cacāmāktāyan natāyani'yā'tit tū cā'a'nani'yān, chuntza' chī Cristo tāyani'kō'lh.

Ixlacasquī'nca natascuja ixlīpō'ktuca'n

⁶ Chuhua'j, tā'timīn, iccālīmāpa'ksīyān ixtacu'huīni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Cacātapekpānūni'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn tī xmān talatlā'huan ē jā takexmatni' tamāsu'yūn tū iccāhuaninī'ta'n hui'xina'n. ⁷ Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' ixlacasquī'nca naquilāmāksca'txtuyāuj chī xa'icscujāuj. Quina'n jā līlquititni' xa'icuanī'tauj a'cxni'

xa'iccātā'hui'lachā'n hui'xina'n. ⁸ Iccāxokouj tī ixquincāmāhuī'yān. Xa'ictatzihuīcsāuj xa'icscujāuj cā'cuhuīni' ē tzi'sa ixpālacata quina'n jā xa'iccāmāmakasputūcu'tunān. ⁹ Masqui xa'icka'lhīyāuj līmāpa'ksīn ixquilāmāhuī'uj, quina'n xa'icscujāuj ixpālacata xa'iclasqui'nāuj hui'xina'n naquilāmaksca'tāuj. ¹⁰ A'cxni' xa'iccātā'hui'lachā'n hui'xina'n, iccāhuanin chuntza': Palh a'nan tī jā scujcu'tun, jā cahuā'yalh. ¹¹ Quincātahuaniyān makapitzīn chī hui'xina'n līlhquititni' ē talīmaktanū tū jā ixcuentaca'n ē nūn tū tatlahua tascujūt. ¹² Xlaca'n iccāmāpa'ksīyāuj ē iccālīmaxquī'yāuj talacapāstacni' ixlīmāpa'ksīn Jesucristo: Ca'cs catatahui'lalh ē catascujli ē chuntza' natahuā'yan.

¹³ Tā'timīn, jā calakachipini'tit natlahua'yā'tit tū xatze. ¹⁴ Palh catīhuālh jā kexmatni'cu'tun tū ictzo'knī'tauj nac huā'mā' carta, caxa'ncalaktzī'ntit tīchu. Jā catā'talakxtimī'tit xla'. Chuntza' nalīmāxana'n xla'. ¹⁵ Jā caquiclhaktzī'ntit. Calīmāpa'ksī'tit hua'chi mintā'tinca'n.

Ā'xmān tasicua'lanālanī'

¹⁶ Māpa'ksīni' Jesucristo ū'tza' tī quincāmākapāxuīyān. Cacāmākapāxuīn hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj catūxcuhuālh nacā'a'kspulayān. Māpa'ksīni' pō'ktu quilhtamacuj cacātā'tahui'lan milīpō'ktuca'n.

¹⁷ Quit Pablo iclītzo'ka quimacan huā'mā' saludos. Ū'tza' huā'mā' ixlīlakapascan ixlīpō'ktu quincartas. Chuntza' iccātzo'ka. ¹⁸ QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan milīpō'ktuca'n hui'xina'n. Amén.

1 Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chī ixtalīmāpa'ksīn Dios tī makapūtāxtūnu'n ē Jesucristo tī a'ka'ī'ni'yāuj. ² Timoteo, quit ictzo'knuni'mā'n. Icmā'a'ka'ī'nīn ixtachihuīn Dios ē chuntza' hui'x hua'chī quinka'hua'cha. Dios camaktaka'lhni' ē calakalhu'mani'. Tzej calatahui'la' ixpālācata quīnTāta'ca'n Dios ē Jesucristo quīMāpa'ksīni'ca'n.

Māpa'ksīlh ixpālācata tī tamāsu'yu tū jā ixlīcāna'

³ A'cxni' xa'ica'mā'lh nac Macedonia, icuanin ixtachoko nac Efeso nacāmāpa'ksīya' ā'makapitzīn jātza' catamāsu'yulh tū jā ixlīcāna' ixpālācata Cristo. ⁴ Nā icuanin nacāhuaniya' jā ixcountaca'n tzamā' listas ixtacuhuīni'ca'n ixnapapana'ca'n ē tū xmān cuentos ixpālācata ixnapapana'ca'n. Tzamā' jā tze; xmān talālītā'chihuīna'n ē jātza' tasca'ta tū ixtalacasqui'nīn Dios.

⁵ Quina'n cāmāsu'yuni'yāuj chī ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' līlāpāxquī'can. ⁶ Ā'makapitzīn tapātza'nkānī't ē ū'tza' lītasu'yu chu tlakaj talālīhuani. ⁷ Xlaca'n tamāsu'yucu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés ē jā tzej taca'tzī tū huanicu'tun. Ē jā taca'tzī tū tahuan. Talīchihuīna'n masqui jā taca'tzī.

⁸ Ca'tziyāuj tze līmāpa'ksīn tū tzo'kli Moisés palh lakachi'xcuhuī'can ē palh jā lakpalīcan. ⁹ Xalactze chī'xcuhuī'n jā tamaclacasqui'n līmāpa'ksīn. Tamaclacasqui'n līmāpa'ksīn tī jā tze ē tī jā takexmatcu'tun ē tī talaclē'n ē jā ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios. Nā tamaclacasqui'n xlaca'n tī jā tū talakachi'xcuhuī' ē tī tamaknī ixtāta'ca'n, o ixtzī'ca'n, o ā'chā'tin chī'xcu'. ¹⁰ Tamaclacasqui'n līmāpa'ksīn tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n ē tī taka'lhī chā'tin chī'xcu' hua'chī ixpuscāt ē tī ta'a'kskāhuī'ni'n ē tī taka'ghan lacstīn ē tī tahuan tū jā ixlīcāna' na ixlacatīn juez. Tamaclacasqui'n līmāpa'ksīn ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua catūhuālh tū jā ixtā'chuntza' chī ixtachihuīn Dios. ¹¹ Ū'tza' ixtachihuīn Dios tū quimacamaxquī'ca namāscatīni'n ē ū'tza' quincāhuaniyān chī xkaka Dios ē sicua'lanātlahuanī't xla'.

Maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios

¹² Icmāxquī' tapāxcatca'tzīn quīMāpa'ksīni' Cristo Jesús. Quilaktzī'nī't tze ē chuntza' na'ictā'scuja ē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Quimāhuixcānīlh chī tzej na'icscuja. ¹³ Xapūla jā tze chī iccālīchihuīna'nli tī ixta'a'ka'ī' ē xa'iccāputzatokoke ē xa'iccālākapala xlaca'n. Jā xa'icca'tzī tū xa'ictlahuamā'lh ē jāna'j xa'ica'ka'ī'nī't. Ū'tza' Dios quīlīlakalhu'manli. ¹⁴ Lhūhua' quīlakalhu'manli quīMāpa'ksīni'ca'n ē quīmā'a'ka'ī'nīlh. Chuntza' quīmāsu'yuni'lh chī na'īcpāxquī'nin chuntza' chī Jesucristo pāxquī'nin ixpālācata ictapa'ksīni'tza' xla'.

¹⁵ Ixlacasqui'nca na'a'ka'ī'ni'can huā'mā' tachihuīn tū ixlīcāna': Cristo Jesús milh nac cā'quīlhtamacuj nacāmākapūtāxtū tī talaclē'n. Icpuhuan quit ā'chulā' xa'iclaclē'n ē jā ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. ¹⁶ Masqui quit ā'chulā' xa'iclaclē'n, Jesucristo quīlakalhu'manli ē ū'tza' līmāsu'yu chī līlacatzucu naka'lhī hasta a'cxni' na'a'ka'ī'can. Quīlakalhu'manli quit, nā nacālākalhu'man ixlīpō'ktuca'n tī nata'a'ka'ī' ē chuntza' natalīka'lhī xasāsti' ixlātamāta'ca'n tū jā catīlakspūtlī. ¹⁷ Calakachi'xcuhuī'ca Xapuxcu' tī Xapuxcu' pō'ktu quīlhtamacuj. Xla' jā maktin catīspūtlī ē jāla laktzī'ncan. Xmān xla' Dios. Calaktaquīlhpūtaca ē calakachi'xcuhuī'ca pō'ktu quīlhtamacuj. Amén.

¹⁸ Timoteo, huā'mā' līmāpa'ksīn icmacamaxquī'yān. Iclacapāstacmā'lh tū huancanī't mimpālācata a'cxni' Dios māsū'yulh tū mīntascujūt nahuan. Nā hui'x calacapāstactī tzamā' tachihuīn ē chuntza' naka'lhī'ya' lītli'huī'qui ē tzej nalīmāsu'yu ixtachihuīn Dios.

¹⁹ Jā tipātza'nkāya' tū a'ka'ī'nī'ta'. Jā catlahua' tū hui'x ca'tziya' tū jā tze. Ā'makapitzīn

tatlahuanī't tū jā tze masqui ixtamakca'tzī jā tze tū ixtatlahuamā'nalh. Chuntza' talītaxtutāyalh na ixtej Dios. ²⁰ Chā'tu' xla'ca'n cāhuanican Himeneo ē Alejandro. Iccāmacamāstā'lh xla'ca'n na ixmacan skāhuī'ni' ē xla' nacāmakapātīnīn ē chuntza' jātza' catita'a'ksa'nli Dios.

2

Chī nata'orarlī

¹ Icuaniyān huā'mā'. Cacāmāsu'yuni' tachi'xcu'huī't chī xlīlakaliyān natasqui'ni' Dios tū tamaclacasqui'n ē natasqui'ni' ixpālacataca'n ā'makapitzīn tachi'xcu'huī't. Nā nata-maxquī' tapāxcatca'tzīn Dios ixlīpō'ktu tū cāmaxquī'nī't. ² Cacāmāsu'yuni' chī natasqui'ni' Dios nacāmaktāya rey ē ā'makapitzīn scujnī'n ē ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't. Chuntza' ca'cs natahui'layāuj ē natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios ē jā natlahuayāuj tū jā tū līmacuan.

³ Tī lakaliyān nasqui'ni' Dios chuntza', xla' tlahuamā'lh tū tze ē tū nalīpāxuhua Dios Makapūtāxtūnu'. ⁴ Dios lacasqui'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't cata'a'kapūtāxtulh ē ixlīpō'ktuca'n catalakapasli tū ixlīcāna'. ⁵ Xmān chā'tin Dios huī'lh. Xmān chā'tin tī cāmāko'xamixī Dios ē tachi'xcu'huī't ē ū'tza' tī huanican Jesucristo. Xla' Dios ē nā xla' chī'xcu' ixuanī't. ⁶ Xla' ixlīmān tamacamāstā'lh nanī. Chuntza' līxokokō'lh ixlīpō'ktu tū tachi'xcu'huī't ixtamaklāclē'n Dios ē cāmakapūtāxtulh. A'cxni' Dios lacasqui'nli a'cxni' a'kspulāh. ⁷ Quilacsacli chī ixa'kchi'huīna' ē quilīhui'līlh chī apóstol na'iccāmāsu'yuni' tū ixlīcāna' tī jā israelitas. Nā iccāmāsu'yuni' chī nalī'a'kapūtāxtucan. Ixlīcāna' tū icuaniyān. Jā ica'kskāhuī'yān.

⁸ Iclacasqui'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't calhāxcu'huālh nac cā'quilhtamacuj natatlahua ixoracionca'n. A'cxni' tamakyāhua ixmacanca'n nata'orarlīni' Dios, cuenta catatlahualh tze ixlīstacna'ca'n, ē jā natasītzī'tāya ē jā natapuhuan tū jā tze ixpālacata ā'chā'tin. ⁹ Ixlacasqui'nca tzu'ma'jan ē puscan natalhakā' ixlū'xu'ca'n tū minī'ni' ē jā catilīmāxana'lh. Jā ixlacasqui'nca natahui'lī lhūhua' cintaj o xa'nat na ixya'jca'n; xmān tzej natako'nkxnun. Jā ka'tla' natalīmakca'tzī ixtapixnu'ca'n oro nūn perla. E jā ka'tla' natalīmakca'tzī ixlū'xu'ca'n tū xatapala xla'. ¹⁰ Ixlacasqui'nca natatlahua tū tze. Ū'tza' minī'ni' ē chuntza' natalītasu'yu ta'a'ka'ī'ni' ixtachi'huīn Dios. ¹¹ A'ntza' jā takēstokcan natalakachi'xcu'huī' Dios, puscan ca'cs catatahui'lh natasca'ta ē natakexmata. ¹² Quit jā icmakxteka chā'tin puscāt camāsu'yulh nūn cacāmāpa'ksīlh chī'xcu'huī'n. Xla' ca'cs catahui'lāh ¹³ ixpālacata pūla Dios cāxtlahualh Adán ē ā'līstān tlahualh Eva. ¹⁴ Jā a'kskāhuī'ca Adán; skāhuī'ni' ā'kskāhuī'lh puscāt. Chuntza' lītuculh tū jā tze. ¹⁵ Ixtascujūt puscāt, ū'tza' cāmāsu'yuni' ixlacstīn. Palh na'a'ka'ī'ni' ixtachi'huīn Dios ē ka'lhī tapāxquī'n ē palh tze ixtalacapāstacni' ē jā natlahua tū jā minī'ni' ē palh tzej latlā'huan, namakapūtāxtucan.

3

Chī natalītaxtu maktaka'lhna'nī'n

¹ Ixlīcāna' huā'mā' tachi'huīn: Palh chā'tin lītaxtucu'tun ixmaktaka'lhna'ca'n tī ta'a'ka'ī', huā'mā' chī'xcu' lacasqui'n tascujūt tū tze. ² Ixlacasqui'nca tī maktaka'lhna'n jā maktin catlahualh tū tze nalī'a'ksa'ncan. Xmān chā'tin ixpuscāt caka'lhīlh. Līlacatejtin catahui'lāh. Xla' nalīhui'lī jā natlahua tū jā tze. Tzeya chī'xcu' cahuanli xla' ē tze cahuanli ixtalacapāstacni'. Tzej cacāmānūlh ā'makapitzīn na ixchic. Tzej camāsu'yulh. ³ Jā cako'tli. Jā cacātucsli ā'makapitzīn. Pō'ktu quilhtamacuj cacāpāxquī'lh. Jā palaj casītzī'lh. Jā calīpāhuanli ixtumīn. ⁴ Tzej camāpa'ksīni'lh na ixchic. Ixcamana' catakexmatni'lh ē catalakachi'xcu'huī'lh. ⁵ Palh chī'xcu' jāla māpa'ksīni'n na ixchic, ¿chī nacālīmaktaka'lhna' tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachi'huīn Dios? ⁶ Jāla catihui'līca namaktaka'lhna'n tī ā'cus a'ka'ī'lh. Ka'tla'

nalimacka'tzī ē chuntza' na'a'kspula xla' chī a'kspulanī't skāhuī'ni'. ⁷ Ixlacasqui'nca mak-taka'lhna' tze ya chī'xcu' cahuanli ē hasta tī jā ta'a'ka'ī' natalakachi'xcu'huī'. Chuntza' jā tū catilī'a'ksa'nca ē jā catitlajalh skāhuī'ni'.

Chī nala diácono

⁸ Diácono, ū'tza' tī namaktāyana'n nac templo. Nā ixlacasqui'nca diácono lacatejtin catahuī'lh. Diácono jā catlahualh a'ktu' ixlacan ē jā caka'chilh. Jā capuhuanli naka'lhī tumīn tū jā ixla'. ⁹ Tze cahuanli ixtalacapāstacni' ē tzej cakexmatli ixlīpō'ktu tū Dios quincāmāsu'yuni'n na'a'ka'ī'yāuj. ¹⁰ Ixlacasqui'nca pūla naca'tzīcan chī latlā'huan. Palh jā tū tū nali'a'ksa'ncan catūhuālh, a'cxni' tze natahuī'la ixlīdiácono. ¹¹ Puscan, nā ixlacasqui'nca lacatejtin catalatā'kchokolh. Jā cata'a'ksa'nli ā'chā'tin. Jā cataka'chilh. Pō'ktu quilhtamacuj catamākentaxtūlh ixtascujūtca'n. ¹² Chī'xcu' tī diácono caka'lhilh xmān chā'tin ixpuscāt. Tzej camāpa'ksīni'lh na ixchic ē catakexmatni'lh ixlacstīn. ¹³ Tī tzej mākentaxtū ixlīdiácono, ū'tza' ixlīpō'ktuca'n talakachi'xcu'huī'. Xla' jā catijicua'nli nahuan tapa'ksīni' Jesucristo.

Tū a'ka'ī'yāuj

¹⁴ Chuntza' iclītzo'knuni'mā'n masqui icpuhuan palaj na'ica'nācha'. ¹⁵ Masqui na'ictamakapalī, chuhua'j ca'tziya' chī ixlacasqui'nca nalītahui'layāuj quilīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'ni'yāuj ixtachihuīn Dios. Quina'n hua'chī ixtemplo Dios tī pō'ktu quilhtamacuj huī'lh. Quina'n lītāyayāuj tū ixlīcāna' ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Ca'tziyāuj tū a'ka'ī'yāuj, ū'tza' jāla ca'tzikō'can. Ū'tza' huā'mā' tū a'ka'ī'yāuj:

Dios lītaxtulh chā'tin chī'xcu' tī huanican Jesús.

Espíritu Santo tzej līmāsu'yulh tze xla'.

Ángeles talaktzī'lh.

Lī'a'kchihuīna'nca calhāxcuhuālh makatna' nac cā'lacchicni'.

Tī xalanī'n cā'quilhtamacuj ta'a'ka'ī'lh.

Lē'nca nac a'kapūn.

4

Tī natataxtutāya na ixtej Dios

¹ Espíritu Santo tzej huan namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' ā'makapitzīn natamakx-teka tū ta'a'ka'ī'lh. Natastālani' tī ta'a'kskāhuī'ni'n ē natakexmata tū tamāsu'yumā'nalh ī'scujnu'nī'n skāhuī'ni'. ² Chī'xcu'huī'n tī tamāsu'yu chuntza' tatlahua a'ktu' ixlacanca'n ē jā tahuan tū ixlīcāna'. Jātza' tamacka'tzī palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. Xlaca'n hua'chī tanīhua'nani't tū talīmacka'tzīni'n. ³ Xlaca'n tamāsu'yu jā tze palh natatamakax-toka ē jā tze palh natahua' xtum līhua'. Dios quincāmaxquī'n kempālhūhua' līhua' tū nahua'yāuj. Xmān pūla namāstā'yāuj tapāxcatca'tzīn quina'n tī a'ka'ī'ni'yāuj ixtachihuīn Dios. ⁴ Ixlīpō'ktu tū Dios tlahualh, ū'tza' tze ē quina'n jāla catihuanui palh jā tze. Namaktīni'nāuj ē namaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios. ⁵ Chuntza' tze ixpālacata ixtachihuīn Dios quincāmāsu'yuni'yān pō'ktu tze a'cxni' maxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios.

Chī nala tī natā'scuj Jesucristo

⁶ Palh chuntza' nacāmāsu'yuni'ya' tā'timīn tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios, nalītaxtuya' xatze ī'scujni' Jesucristo. Ā'chulā' na'a'ka'ī'ya' ixpālacata tū māsuyupā't ē tū stālani'pā't. ⁷ Jā cuenta catlahua' cuentos tū xmān xala' nac cā'quilhtamacuj tū jā tū ixtapalh. Cuenta catlahua' tū Dios lacasqui'n. ⁸ A'cxni' natlahuaya' ejercicio, ū'tza' namaktāya mimacni'. Ā'chulā' xatze natlahuaya' ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' maktāya milīstacna'ca'n tzmā' nac cā'quilhtamacuj ē nā maktāya milatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ⁹ Ixlīcāna' huā'mā' tachihuīn ē ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n nata'a'ka'ī'. ¹⁰ Quina'n a'ka'ī'ni'yāuj Dios tī pō'ktu huī'lh ē ū'tza' palha' līscujāuj ē cālīpātīni'nāuj tī quincātalakapalayān. Xla' ū'tza'

ixMakapūtaxtūnu'ca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't masqui tzē nacāmakapūtaxtūcan x mān tī ta'a'ka'ī'.

¹¹ Chuntza' namāpa'ksīya' ē namāsu'yu'ya' tū icmacamaxquī'yān. ¹² Jā catitamakx-tekti nalīlakmaka'nca'na' milika'hua'cha. Tzej calatā'kchoko ē chuntza' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' natamaksca'txtuyān. Cahua'nti x mān tū tze ē catlahua' x mān tū tze. Cacāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Tzej ca'a'ka'ī' ē tze calalh mintalacapāstacni'. ¹³ Līhuan jāna'j ica'nācha' natanūni'ya' nalīkelhtahua'kaya' ixtachihuīn Dios jā takēstokcan. Calī'a'kchihuīna' ixtachihuīn Dios ē camā'su'yu'. ¹⁴ Jā tipātza'nkāya' tzamā' talakalhu'mān tū maxquī'canī'ta' a'cxni' tā'cpūhui'līn ixmacanca'n maktaka'lhna'nī'n a'cxni' huanica' tū mintascujūt nahuan.

¹⁵ Pō'ktu quilhtamacuj cuenta catlahua' huā'mā' tū ictzo'knuni'nī'ta'n ē pō'ktu quilhtamacuj catanūni' mākentaxtūkō'ya'. Chuntza' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tzē natalaktzi'n lakaliyān ā'chulā' tzej tlahuapā't ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁶ Cuenta catlahua' tū tlahua'ya' ē tū māsū'yu'ya'. Chuntza' na'a'kapūtaxtuya' ē nā nata'a'kapūtaxtu tī takexmatni'yān.

5

Chī natalīlatā'kchoko tī ta'a'ka'ī'

¹ Jā tilacaquilhnīya' chā'tin kōlu'. X mān camaxqui' talacapāstacni' hua'chi xla' mintāta'. Tī ka'hua'chacus camaxqui' talacapāstacni' hua'chi mintā'tin. ² Chuntza' chā'tin puscāt tī lē'n quilhtamacuj camaxqui' talacapāstacni' hua'chi mintzī', ē tī tzu'ma'jātcus hua'chi mintā'tin, ē jā ticātlahuani'ya' tū jā tze xla'ca'n.

³ Nalakachi'xcuhuī'ya' tī nīmaka'ncanī'ttza' tī jā ka'lhī tī namaktaka'lha. ⁴ Palh ka'lhīcus ixka'hua'cha o ixtā'nat, ixlacasqui'nca xla'ca'n natamaktaka'lha tī nīmaka'ncanī'ttza'. Chuntza' natalīscā'ta ixtascujūtca'n ixpālacata ixtalakapasni'ca'n. Chuntza' lītasu'yu takexmatni' ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacālīxoko tī tamakastacli. Ū'tza' nalīpāxuhua Dios. ⁵ Tī nīmaka'ncanī'ttza' ē ixlīmān huī'lh ē tī jā ka'lhī tī namaktaka'lha, xla' ka'lhīmā'lh tū Dios namaxquī'. Cā'tzī'sni' ē cā'cuhuīni' jā namakxteka na'orarlīni' Dios na ixchic ē nā jā takēstokcan. ⁶ Tī nīmaka'ncanī'ttza' ē x mān paxialhna'n ē tlahua tū ū'tza' lacasqui'n, huā'mā' hua'chi xanīn na ixlacatīn Dios, masqui lakahuancus. ⁷ Pō'ktu tzamā' nā nacāmāsu'yuni'ya'. Chuntza' tī ixcānīmaka'ncanī'ttza' jā catatlahualh tū nacālī'a'ksa'ncan. ⁸ Ixlacasqui'nca nacāmaktaka'lha ixtalakapasni'n ē ā'chulā' ixlacasqui'nca nacāmaktaka'lha tī tahui'lāna'lh na ixchic. Palh jā nacāmaktaka'lha, ū'tza' kelhtatzē'ka tū a'ka'ī'nī't. Ā'chulā' tze ā'chā'tin tī jā a'ka'ī'.

⁹ X mān catzo'kti nac lista tī nīmaka'ncanī'ttza' palh ka'lhītza' tu'tumpu'xam cā'ta ē x mān chā'tin ixkōlu' ixka'lhīnī't. ¹⁰ Nā ixlacasqui'nca nalakapascan palh tzeya puscāt xla' ixpālacata tlahuanī't tū tze. Palh tzej cāmakastacli ixcamana' ē palh ixcāmāhuī' na ixchic tī tatapa'ksīni' Jesús, tzē natzo'kcan ixtacuhuīni'. Palh mākentaxtūlh catūxcuhuālh tascujūt masqui tū macsti'na'j ē palh ixcāmaktāya tī tapātīni'n, tzē natzo'kcan. Palh tī nīmaka'ncanī'ttza' pō'ktu quilhtamacuj putza chī natlahua tū tze, catzo'kui'līca.

¹¹ Tī ixcānīmaka'ncanī't ē tī jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta, jā caticātzo'kca. Ā'līstān nacātlaja ixtalacapāstacni'ca'n. Natataxtutāya na ixtej Dios ē chuntza' natalītamakaxtokcu'tumpala. ¹² Chuntza' nacāmakapātīnīncan ixpālacata jā tamākentaxtū chī tatzuculh. ¹³ Tī ixcānīmaka'ncanī't ē tī jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta natasca'ta natalatā'kchoko a'katunu' chic ē natalhquititni'n. Ā'chulā' natala ē nata'a'ksa'nanīni'n ē natatanū a'ntza' jā jā ixcuentaca'n. Nā natahuan tū jā minī'ni'. ¹⁴ Ū'tza' iclīhuaniyān catatamakaxtokpāl h tī ixcānīmaka'ncanī't ē tī jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta. Cataka'lhīpāl h ixcamana'ca'n ē catamaktaka'lhli na ixchicca'n. Chuntza' tī ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n jā taca'tzī tū nacātālī'a'ksa'nan. ¹⁵ Ā'makapitzīn tī ixcānīmaka'ncanī't tataxtutāyalhtza' na ixtej Dios ē tastālani'lh skāhuī'ni'.

¹⁶ Palh chā'tin a'ka'ī' ē palh hui'lh ixtalakapasni' tī nīmaka'ncanī'ttza', camaktāyalh. Chuntza' tī tatakēstoka nac templo xmān nacāmaktāya tī ixcānīmaka'ncanī't ē tī jā taka'lhī nūn chā'tin tī nacāmaktaka'lha.

¹⁷ Cacālakachi'xcuhui'ca tī taka'lhī līmāpa'ksīn nac templo ē tzej tamāpa'ksīni'n. Ā'chulā' cacālakachi'xcuhui'ca xlaca'n ē jā ā'chā'tin. Ā'chulā' cacālakachi'xcuhui'ca xlaca'n tī ta'a'kchihuīna'n ē tamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Jā catimākelhnu' ixbozal huācax a'cxni' lacchi'ntamā'lh trigo tū tlahuacan harina. Namakxteka' nahua'.” Nā chuntza' tatzo'kni': “Tasācua' natlaja ixquilhtamacuj.”

¹⁹ Xmān chā'tin jāla cati'a'ksa'nīni'lh tī māpa'ksīni'n nac templo. Ixlacasqui'nca chā'tu' o chātu'tun tī taca'tzī ix cuenta ē tī natahuan. ²⁰ Palh catīxcuhuālh xlaca'n jā makxtekcu'tun tū jā tze, calacaquilhnīca na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. Chuntza' ā'makapitzīn natajicua'n. ²¹ Icmācuentālīni'yān na ixlacatīnca'n Dios ē Jesucristo ē na ixlacatīnca'n ángeles tī Dios cālacsacnī't. Icmācuentālīni'yān namākentaxtūya' huā'mā' tū ictzo'knī't. Jā timakxteka xtum natlahua chā'tin masqui minamigo. Ixlīpō'ktuca'n lacxtim catakexmatni'lh. ²² Jā palaj na'a'cpūhui'līya' mimacan ā'chā'tin tī nalacsaca natā'scuja Dios. Pūla nalacapāstaca' palh tzej namākentaxtū ixtascujūt ixpālacata hui'x nalīpina' cuenta. Hui'x calīhui'li' natlahua'ya' xmān tū tze.

²³ Chuhua'j jātza' xmān xcān catihua'. Macsti'na'j vino ixla' uva nahua'ya' ixpālacata mimpān ē ixpālacata maklhūhua' ta'jatatlā'ya'.

²⁴ Calacapāstacti chī ix cuenta'ca'n makapitzīn tachi'xcuhui't tzej cāca'tzīni'can masqui jā tī cālī'a'ksa'n. Ixcuenta'ca'n ā'makapitzīn jā tī taca'tzī hasta a'cxni' naputzāna'nīkō'can.

²⁵ Nā chuntza' tatasu'yu ixlītze'ca'n tachi'xcuhui't. Masqui jā palaj talītasu'yu ixlītze'ca'n, jāla tamātzē'ka pō'ktu quilhtamacuj.

6

¹ Ixlīpō'ktuca'n xatastā'maka tasācua' catalakachi'xcuhui'lh ixtēcu'ca'n ixpālacata jā tī chā'tin nalīchihuīna'n tū jā tze ixtacuhuīni' Dios ē tū māsū'yuyāuj. ² Xatastā'maka tasācua' jā catilakmaka'lh ixtēcu' tī a'ka'ī'. Ixchā'tu'ca'n tataxtulh lītā'timīn. Ū'tza' ā'chulā' tzej nalīscuja tasācua'. Chuntza' cāmaktāyamā'lh tī Dios cāpāxquī' ē ta'a'ka'ī' ixtachihuīn. Ū'tza' huā'mā' namāsū'yu'ya' ē tli'huī'qui nahua'na'.

Tū nalīko'xamixa

³ Palh chā'tin xtum namāsū'yu ē jā chuntza' chī māsū'yulh Māpa'ksīni' Jesucristo, ē palh jā māsū'yu ixlacasqui'nca stālani'can Dios, ⁴ huā'mā' chī'xcu' ka'tla' makca'tzī ē jā tū ca'tzī. Xmān lītājacu'tun ū'tza' ixtachihuīn ē cālīta'lāhuani. Chuntza' tzucucan lālīquiclhaktzī'ncan ē lālīsītzī'ni'can. Tzucucan lālākapalacan ē puhuancan lacxtim jā tze ā'makapitzīn. ⁵ Talālītā'chihuīna'n ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ē jātza' talakapasa tū ixlīcāna'. Xlaca'n tapuhuan ā'chulā' ricuj natalīhuan palh natastālani' Dios. Cacātapānu'ni' xlaca'n. ⁶ Tī stālani' Dios ē līpāxuhua, ū'tza' ricujtza' līhuanī't. ⁷ A'cxni' lacatuncuhui'uj, jā tū līmiuj nac cā'quilhtamacuj ē jā tū catilē'uj a'cxni' nanīyāuj. ⁸ Palh cāka'lhīyāuj quilīhua'ca'n ē quilū'xu'ca'n, ē ū'tza' nalīpāxuhuayāuj. ⁹ Tī putza chī ricuj nalīhuan, xla' nalīlaktzī'ncan ē jāla catitlajalh. Lhūhua' catūhuālh tū cālacasqui'n hua'chī ixa'ksu'j nahuan tū nachī'pa ē jā cati'a'kapūtaxtulh. Ā'chulā' natlahua tū xmān ixtalacasqui'nīn hasta pāxcat nalīlakō' ē nasputa. ¹⁰ Ixlītzcuni' ixlīpō'ktu tū jā tze, ū'tza' ka'lhīcu'tuncan tumīn. Ā'makapitzīn ā'chulā' talacasqui'nli ixtumīnca'n ē tataxtutāyalh na ixtej Dios. Chuntza' talīpātīni'lh.

Calītāya' tū a'ka'ī'ya'

¹¹ Hui'x tā'tapa'ksīya' Dios. Ū'tza' calītapānu'ni' ixlīpō'ktu huā'mā' tū jā tze. Calīhui'li' chī tzē nalīmāsū'yuya'. Castālani' Dios. Caputza chī ā'chulā' nalī'a'ka'ī'ya' ē napāxquī'ni'na'. Catāyani' tū na'a'kspulayān. Calakalhu'manīni'nti. ¹² Catanūni' līpalha' ē calītāya' tū

a'ka'ī'yāuj. Camaktīni' xasāsti' milatamat tū jā catilakspuṭli. Dios lacsacni' ē hui'x hua'nī'ta' na ixlacatīnca'n tachi'xcuḥuī't a'ka'ī'ni'nī'ta' ixtachihuīn Dios. ¹³ Na ixlacatīn Dios tī cāhui'līlh ixlīpō'ktu tū a'nan, icmāpa'ksīyān. E na ixlacatīn Jesucristo tī māsu'yulh tū ixlicāna' na ixlacatīn Poncio Pilato, icmāpa'ksīyān. ¹⁴ Icmāpa'ksīyān cakexpa'tni' tzej tū icmāsu'yuni'yān hasta a'cxni' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā camakxtekti nalakpalīcan nūn macsti'na'j tū iclīmāpa'ksīni'ta'n. Jā tū catlahua' tū tzē nalī'a'ksa'nca'na'. ¹⁵ A'cxni' Dios nahuan, a'cxni' namimpala Jesucristo. Xasicua'lanālanī't Dios. Xla' māpa'ksīni'n. Xla' Xapuxcu' Rey tī cāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' ē xla' cāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tī tamāpa'ksīni'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Xmān Dios jā catispuṭli. Palha' xkaka jā hui'lacha' ē jā tī chā'tin tzē catilaktalacatzuna'jīlh. Jā tī laktzī'nī't ixpālacata jāla laktzī'ncan. Ixlīpō'ktuca'n catalakachi'xcuḥuī'lh. Cacāmāpa'ksīkō'lh pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

¹⁷ Tī lacricujnu' nac tzamā' cā'quilhtamacuj nacāmāpa'ksīya' jā ka'tla' catamakca'tzīlh ē jā catalīpāhuanli ixtumīnca'n tū nasputa. Catalīpāhuanli Dios tī quincāmaxquī'yān ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nāuj nalīpāxuhuayāuj. ¹⁸ Nacāmāpa'ksīya' lacricujnu' catatlahualh tū tze. Tī natatlahua lhūhua' tū xatze ē nacālakalhu'man ā'makapitzīn, ū'tza' rico nalīhuan masqui jā taka'lhī ixtumīnca'n. Cacāmaxquī'lh ā'makapitzīn tū taka'lhī ē jā catatampi'lhīni'lh. ¹⁹ Chuntza' nataka'lhī ixlīricujca'n nac cā'quilhtamacuj tū namin ē nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli.

Pablo ā'xmān līmacamaxquī'lh Timoteo

²⁰ Timoteo, tzej cuenta catlahua' tū macamaxquī'ca'nī'ta'. Jā tikexpa'tni'ya' tī xmān chihuīna'n ē jā tū huan. Jā cuenta titlahua'ya' chī talālītā'chihuīna'n tī tapuhuan ā'chulā' taca'tzī. ²¹ Ā'makapitzīn chuntza' tatlahualh ē ū'tza' talītaxtutāyalh na ixtej Dios. Dios casicua'lanātlahuani'. Amén.

2 Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Quimacamilh na'iclimāsu'yu chī natalika'lhī ixlamatatca'n tū jā catilakspuṭli ixlipō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksī Jesús, chuntza' chī huanli Dios. ² Timoteo, ictzo'knuni'yān hui'x tī hua'chī quinka'hua'cha ē icpāxqui'yān. Casicua'lanātlahuan Dios tī xaTāta' ē Jesucristo tī Māpa'ksīni'. Tzej calatapā'tit.

Līchihuīna'ncā xpālacata Cristo

³ Icmāxqui' tapāxcatca'tzīn Dios tī ictā'scuja hua'chī chī ixtatā'scuja quinapapana' ē icmakca'tzī tze quintalacapāstacni'. Lakaliyān a'cxni' icorarlīni' Dios, iclapapāstacān ē icmāxqui' tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacata. ⁴ A'cxni' iclapapāstaca chī calhua'nti a'cxni' icmakxtekni', iclaktzī'ncu'tumpalayān ē na'icpāxuhua. ⁵ Iclapapāstaca chī tzej a'ka'ī'ya'. Chuntza' chu kēxtim ta'a'ka'ī'nī't mināna' Loida ē mintzī' Eunice. Quit icca'tzī nā hui'x tzej a'ka'ī'ya'.

⁶ Ū'tza' iclīhuanipalayān jā tipātza'nkāya' mintascujūt tū icmāxqui'nī'ta'n a'cxni' ica'cpūhui'līn quimacan. ⁷ Espiritu Santo tū Dios quincāmāxqui'nī'ta'n, ū'tza' quincāmaktāyayān ē jā catijicua'nui. Quincāmāxqui'yān tahuixcān ē tapāxqui'n. Xla' quincāmāsu'yuni'yān chī tze natā'lātlahuayāuj quintalacpuhuātca'n tū jā tze ē chuntza' naka'lhīyāuj tze quintalacapāstacni'ca'n. ⁸ Jā tilīmāxana'na' nalīchihuīna'na' xpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús ē jā quintilīmāxana'na' quit chī quinchī'canī't xpālacata Jesús. Chuntza' chī Dios namātli'huī'clhān, naquintā'līpātīni'na' quit xpālacata xatze tachihuīn. ⁹ Dios quincāmākapūtaxtūn ē quincālacsacni' ē quincālacsacxtun quina'n ixla' Dios nahuanāuj. Masqui xpuhuanāuj palh tze tū tlahuanī'tauj, jā ū'tza' Dios quincālīlacsacni'. Xla' quincālacsacni' chuntza' chī ixtalacasqui'nīn ē quincālakalhu'mani'. A'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj, a'cxni' Dios quincālakalhu'mani' xpālacata Jesús. ¹⁰ Chuhua'j Dios quincāmāsu'yuni'n ixtalakalhu'mān ē ū'tza' līmacamilhtza' quiMākapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. Xla' skāhuī'kō'lh ixlītlī'huī'qui līnīn. Quincāmāsu'yuni'n chī nalīka'lhīyāuj xasāsti' quilamatatca'n tū jā catilakspuṭli chuntza' chī quincāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

¹¹ Dios quilacsacui'līlh quilī'apóstol ē quilī'a'kchihuīna' ē quilīmākelhtahua'kē'ni' na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jā israelitas. ¹² Dios quilacsacui'līnī't, ē ū'tza' iclīpātīmā'lh tū quina'kspula. Masqui quit ictachī'nī't, jā iclīmāxana'n chī ica'ka'ī'ni' Dios ē iclīpāhuan Dios. Quit ictamacamāstā'ni'lh Dios ē icca'tzī xla' namaktaka'la tū icmacamāxqui'lh hasta a'cxni' naputzāna'nīkō'.

¹³ Tzamā' tū quit icmāsu'yuni'yān, tzej nastālani'ya'. Jā nataxtutāya'ya' tū a'ka'ī'nī'ta'. Napāxqui'ni'na' chī Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān. ¹⁴ Tū macamāxqui'ca'nī'ta', ū'tza' tzej nalīmaktaka'la ixlītlī'huī'qui Espiritu Santo tī quincātā'lahuī'lan.

¹⁵ Hui'x ca'tzīya' ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac estado Asia quintamakxtekli ē chā'tu' xlaca'n cāhuanican Figelo ē Hermógenes. ¹⁶ Dios cacālakalhu'manli Onesíforo ē tī xalanī'n na ixchic. Maklūhua' quilakmilh nac pūlāchī'n ē quimakapāxuīlh. Masqui quit tachī'n xla' jā quilīmāxana'lh. ¹⁷ Xmān chā'lh nac Roma ē xla' tzuculh quimputza hasta a'cxni' quimaclalh. ¹⁸ ¡Dios calakalhu'manli a'cxni' naputzāna'nīkō'! Hui'x tzej ca'tzīya' chī ixquincāmaktāyayān nac Efeso.

¹ Hui'x hua'chi quinka'hua'cha, tli'hu'qui cahua'nti chuntza' chī Jesucristo quincālakahu'manān ē quina'n tā'tapa'ksīyāuj xla'. ² Quintachihuīn tū iccāhuanin na ixlacatīnca'n lhūhua' tachi'xcu'huī't ē tū hui'x kexpa'tti, pō'ktu huā'mā' nacāmacamaxquī'ya' ā'makapitzīn chi'xcu'huī'n tī lactze. Chuntza' xla'ca'n tze nā natamāsu'yuni' ā'makapitzīn huampala.

³ Hua'chi xatze soldado jā lakca'tzan ixmacni', chuntza' hui'x ixlacasqui'nca natāyani'ya' tū na'a'kspulayān ixpālacata Jesucristo. ⁴ Tī litanūnī't ixlisoldado jā naka'lhī xtum ixnegocio tū namāmakchuyī ē nalīsītzī' ixcomandante. ⁵ Tī natanū a'ktin nac tatu'jnu' jāla catitlajalh ixpemio palh jā nakexmatni' tū līmāpa'ksīcanī't. ⁶ Tī hua'cu'tun tza'ktza', ixlacasqui'nca pūla tzej nascuja nac cā'tacuxtu. ⁷ Calacapāstacti tū icuanīyān ē Māpa'ksīni' namaktāyayān ē chuntza' nakexpa'tkō'ya'.

⁸ Pō'ktu quilhtamacuj calacapāstacti Jesucristo tī lacastālancuana'nli ē tī i'xū'nātā'nat David chuntza' chī xatze tachihuīn tū iclī'a'kchihuīna'n. ⁹ Iclī'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo, ē ū'tza' quilīmakapātīnīmā'lh ē quilīchī'canī't līcā'n hua'chi chā'tin maknīni'. Ixtachihuīn Dios jāla catimāmakchuyīnīca; pō'ktu quilhtamacuj na'a'kchihuīna'ncan. ¹⁰ Ū'tza' iclīpātī ixlīpō'ktu tū quina'kspula. Iccāpāxquī ixlīpō'ktuca'n tī Dios cālacsacī ē quit iclacasqui'n xla'ca'n catalī'a'kapūtaxtulh ixpālacata Jesús ē catatā'tahuī'lh Jesús jā pō'ktu quilhtamacuj xkakana'n.

¹¹ Ixlīcāna' huā'mā' tachihuīn:

Palh natā'nīyāuj Cristo, nā natā'tahuī'layāuj.

¹² Masqui pātīni'nāuj nac cā'quilhtamacuj natā'māpa'ksīni'nāuj nac a'kapūn.

Palh nahuanāuj jā lakapasāuj Cristo, xla' nahuan jā quincālakahapāsān.

¹³ Masqui quina'n jā mākentaxtūyāuj tū huanīuj, xla' mākentaxtū ixlīpō'ktu tū quincāhuanin.

Xla' jāla a'kskāhuī'nin.

Tī tzej scuja

¹⁴ Huā'mā' tū icuanin cacāmāpāstaqui tachi'xcu'huī't ē na ixlacatīn quinDiosca'n līlacatejtin cacāhua'ni' catamakxtekli talālīhuani ixpālacata tachihuīn. Ū'tza' xmān cāmāmakchuyī ā'makapitzīn tī takexmata. Jā tū līmacuan. ¹⁵ Hui'x catanūni' tzej nataxtu mintascujūt na ixlacatīn Dios hua'chi xatze tasācua' tī jā līmāxana'n ixtascujūt. Tzej namāsu'yu'ya' tū ixlīcāna' i'xla' Dios. ¹⁶ Cacātapānu'ni' xla'ca'n tī xmān talīchihuīna'n tū jā ixlacasqui'nca. Ā'chulā' natamāmakchuyī tī tastālani' Dios. ¹⁷ Tū tamāsu'yu xla'ca'n hua'chi a'ktin tzi'tzi' tū jā catitzeyalh ē ā'chulā' namasa. Chā'tu' xla'ca'n cāhuanican Himeneo ē Fileto. ¹⁸ Xla'ca'n tataxtutāyalh na ixtej Dios ē tamāmakchuyīmā'nalh ā'makapitzīn tī ta'a'ka'i'. Tahuan talacastālancuana'nlitza' nīnī'n ē jātza' ā'maktin catitala-castālancuana'mpāl. ¹⁹ Masqui chuntza' tamāsu'yu, Dios huanli nalacastālancuana'ncan ē ū'tza' jāla lakpalīcan. Chuntza' tatzo'kni': "Māpa'ksīni' cālakahapasa tī tatā'tapa'ksī xla'." Tatzo'kni' huampala: "Ixlīpō'ktuca'n tī tahuan tatā'tapa'ksī Māpa'ksīni' Jesús, ixlacasqui'nca natalakmaka'n tū jā tze."

²⁰ A'ktin nac ka'tla' chic jā xmān a'ktin pulātu a'nan. A'nan pulātu tū i'xla' oro ē a'nan pulātu tū i'xla' plata ē a'nan ti'ya't pulātu. Ā'makapitzīn cāmaclacasqui'ncan xmān a'cxni' tlahuacan cā'tani' ē ti'ya't pulātu, xla' pō'ktu quilhtamacuj maclacasqui'ncan.

²¹ Tī tamakxteka tū jā tze, xla'ca'n hua'chi pulātu tū ā'chulā' xatzēhuanī't ē maclacasqui'ncan xmān a'cxni' nacālakachi'xcu'huī' tī tamin. Makapūtaxtūnu' xtum nacāhui'lī xla'ca'n ē chuntza' natala i'xla' Dios ē natatā'scuja. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj cāxni'j natatahui'la natalakachi'xcu'huī' Māpa'ksīni'.

²² Jā cala't hui'x hua'chi ka'hua'chan tī talacasqui'n tū jā tze. Nastālani'ya' tū tze. Ā'chulā' na'a'ka'i'ya' ē napāxquī'ni'na' hua'chi ā'makapitzīn tī tze ixtalacapāstacni'ca'n ē tī tasqui'ni' Dios cacāmaktāyalh. Līpāxuhua nacātā'tahuī'la'ya' xla'ca'n. ²³ Jā nacākelhti'ya'

tī xmān talālīhuanicu'tun. Tī tatlahua chuntza' natatzucu talālīquilhnī. ²⁴ Tī tā'scuymā'lh Māpa'ksīni' jā camaktanūlh. Xla' cacālakalhu'mankō'lh ē camāsu'yulh tzej ē līlacatzucu. ²⁵ Jā calīsītzi'lh tī talālīhuani. Līlacatzucu cacāmāsu'yuni'lh palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. Chuntza' palhāsā' natatalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē Dios nacāmāca'tzīnī tū ixlīcāna'. ²⁶ A'cxni' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n, a'cxni' tzē nata'a'kapūtaxtu na ixa'ksu'j skāhuī'ni' tī hua'chī ixcāchi'panī't ē chuntza' nacāmāpa'ksī.

3

Tū nala a'cxni' nasputkō' cā'quilhtamacuj

¹ Icuaniyān a'cxni' lacatzuna'jtza' mimā'lh lakuat tū namālakspūtūkō' tzamā' cā'quilhtamacuj, a'cxni' namin quilhtamacuj tū napūpātīni'ncan. ² Tachi'xcuui't jā catitalacapāstacli ā'chā'tin. Natatampi'lhīni'n ē ka'tla' natamakca'tzī. Natalakmaka'n ā'makapitzīn. Jā tze natalīchihiuīna'n Dios ē jā natakexmatni' ixtāta'ca'n ē nūn ixtzī'ca'n. Jā natahuan tapāxcatca'tzīn ē jā catitalacapāstacli Dios. ³ Xlaca'n jā catitalakalhu'manli ā'makapitzīn. Jā tī chā'tin catitamātza'nkēna'ni'lh. Natalīchihiuīna'n tū jā ixlīcāna'. Jāla catitamakxtekli ixtalacpuhuātca'n ē palaj natatlahua catūxcuui'lh tū talacasqui'n. Jā catitalaktzī'ncu'tunli tū tze. ⁴ Nata'a'kskāhuī'nin ē jā cuenta catitatlualh tū tatlahuamā'nalh. Jā catitamakxtekli ā'chā'tin nacāmaxquī' talacapāstacni'. Xmān nataputza ixtalacpuhuātca'n xlaca'n ē jā ixtalacasqui'nīn Dios. ⁵ Nacālaktzī'ncan hua'chī ta'a'ka'ī' masqui jā catitaka'lhīlh līlī'huī'qui tū Dios māstā'.

Cacātapānu'ni' tzamā' tachi'xcuui't. ⁶ Ā'makapitzīn tzamā' tatanū nac chic ē ta'a'kskāhuī' puscan tī jā cuenta tatlahua. Tzamā' puscan taka'lhī ixcountaca'n ē jā tzej talacapāstacna'n. ⁷ Chu tlakaj tasca'tcu'tunkō'. Jāla catitasca'tli tū ixlīcāna' ē chī natalī'a'kapūtaxtu. ⁸ Hua'chī xantilhni' Janes ē Jambres tatā'lātlualh Moisés, chuntza' tzamā' chī'xcuui'n tatā'lātlualh tū ixlīcāna'. Jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ē jā xlīcāna' ta'a'ka'ī'. ⁹ Xlaca'n jātza' catitalhūhua'nli tī nacāstālani' xpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't cuenta natatlahua jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' cā'a'kspulalh Janes ē Jambres.

Pablo macamaxquī'lh Timoteo tū ā'xmān

¹⁰ Huī'x quimakscā'tnī'ta' tū namā'su'yu'ya' ē chī nalīlatapaya'. Ca'tzīya' tū ixuī'lh quilītlahuat ē tū ica'ka'ī'. Huī'x la'ktzi' chī līlacatzucu icmāsu'yulh ē chī iccāpāxquī'kō' tachi'xcuui't ē chī ictāyani'nī't tū quintlahuani'ca'. ¹¹ Ca'tzīya' chī quimātakāhuī'canī't ē quimakapātīnīncanī't. Huī'x ca'tzīya' ixlīpō'ktu tū quina'kspulalh nac cā'lacchicni' jā cāhuanican Antioquía ē Iconio ē Listra ē chī palha' icpātīnī'lh. Māpa'ksīni' Dios quimakapūtaxtūkō'lh huā'mā'. ¹² Ixlīpō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksīcu'tun Jesucristo ē natāstālani', xlaca'n nacāmakapātīnīncan. ¹³ Tī tatlahua tū jā tze ē ta'a'kskāhuī'nincu'tun, ā'chulā' tatlahua. Ā'chulā' nata'a'kskāhuī'nin ē xlaca'n nacā'a'kskāhuī'can.

¹⁴ Huī'x cuenta natlahua'ya' tū quimakscā'tnī'ta' ē tū ca'tzīya' ixlīcāna' ē ū'tza' nastālani'ya'. Ca'tzīya' tī tamāsu'yuni'n. ¹⁵ Hasta milīska'ta' māsuyuni'ca'nī'ta' ixtachi-huīn Dios. Ixtachihiuīn Dios māsuyuni'yān chī nalī'a'kapūtaxtuya' xpālacata līpāhua'na' Jesucristo. ¹⁶ Dios cāmāsu'yuni'lh tachi'xcuui't ē chuntza' chī cāmāsu'yuni'lh, chuntza' tatzo'kni' na ixtachihiuīn. Ixtachihiuīn Dios tzē namāsu'yu ē tzē nacālacaquilhnī tī jā tze. Nā ixtachihiuīn Dios tzē nacāmaxquī' talacapāstacni' ē natasca'ta chī natatlahua tū xatze. ¹⁷ Chuntza' tī tā'scuja Dios cāxni'j natahui'la natlahua catūxcuui'lh tū tze.

4

¹ Icmācuentālīni'yān na ixlacatīn Dios ē na ixlacatīn Māpa'ksīni' Jesucristo tī namin hua'chī rey ē nacāputzāna'nīkō' tī xalakahuancus ē tī xanīntza'. Jesús namimpala ē naka'lhī ixlīmāpa'ksīn nac a'kapūn, ² ē ū'tza' iclīmācuentālīni'yān namāsu'yu'ya' ixtachihiuīn Dios pō'ktu quilhtamacuj, palh kexmatcu'tuncan o jā kexmatcu'tuncan.

Nacāmāsu'yuni'ya' tachi'xcuui't ē nacālacaquilhni'ya' tī jā tze ē nacāmaxquī'ya' tala-capāstacni' tī tze. Līlacatzucu namāsu'yu'ya'. ³ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' tachi'xcuui't jā catitalakatilh tū ixlicāna'. Natamākēstoka lhūhua' mākelhtahua'kē'ni'ni'n tī natamāsu'yu xman tū xlaça'n natalexmatcu'tun. Chuntza' natatlahua ixtalacascui'nīnca'n. ⁴ Natalītalakaspī'ta tū ixlicāna' ē natastālani' tū xman lichihuīna'ncan. ⁵ Jā camakxtekti tū namāmakchuyīyān. Natāyani'ya' tū napātīni'na'. Tzej namāsu'yu'ya' ixtachihuīn Dios ē tzej namākentaxtūya' mintascujūt.

⁶ Quit, palaj naquimacamāstā'can. Talacatzuna'jīmā'ltza' quilīnīn. ⁷ Tzej iclīmaktāyalh tū ica'ka'ī'. Hua'chi icmāspūtūlh tzamā' tatu'jnu'. Jā ictaxtutāyalh na ixtej Dios. ⁸ Chuhua'j hui'lacha' tzamā' quimpremio tū naquimaxquī' Māpa'ksīni' tī tzeja juez. Xla' naquimaxquī' a'cxni' nacāputzāna'nīkō'. Jā xman quit na'icka'lhī quimpremio. Nā nataka'lhī ixlīpō'ktuca'n xlaça'n tī tapāxquī' Māpa'ksīni' ē taka'lhīmā'nal hasta a'cxni' namimpala.

Pablo squi'ni'lh talakalhu'mān Timoteo

⁹ Calīhui'li' palaj naquilakta'na'. ¹⁰ Demas quimakxtekli ixpālacata pāxquī' tū xala' nac cā'quilhtamacuj ē a'lh nac Tesalónica. Crescente a'lh nac Galacia ē Tito a'lh nac Dalmacia. ¹¹ Xman Lucas quintā'lahuī'lh. Naputzaya' Marcos ē nalīta'na'. Xla' tzē naquintā'scuja. ¹² Tíquico icmacā'lh nac Efeso. ¹³ A'cxni' nata'na', calī'ta' quincapote tū icmakxteknī'ta'ncha' na ixchic Carpo xala' nac Troas. Cacālī'ta' quilibros. Jā tipātza'nkāya' tzamā' quınca'psnapna'.

¹⁴ Alejandro tī līscuja līcā'n quintlahuani'nī't tū jā tze. Māpa'ksīni' namakapātīnīn chī quintlahuani'nī't. ¹⁵ Hui'x cuenta catlahua' xla' ixpālacata tā'lātlahua tū māsuyuyāuj.

¹⁶ A'cxni' pūla quiliminca na ixlacatīnca'n scujnī'n, jā tī chā'tin quimaktāyalh; ixlīpō'ktuca'n quintamakxtekli. ¡Dios jā catitlahuani'lh cuenta! ¹⁷ Māpa'ksīni' quimaktāyalh ē quimāhuixcāni'lh. Chuntza' tzē na'iclīmāsu'yu tzej chī nalī'a'kapūtaxtucan ē tzē natalexmata ixlīpō'ktuca'n tī jā israelitas. Hua'chi quimakapūtaxtūlh na ixquilhni' león chī quimakapūtaxtūlh ixlīmāpa'ksīnca'n scujnī'n. ¹⁸ Māpa'ksīni' naquimakapūtaxtū ixlīpō'ktu tū jā tze ē naquilē'n jā māpa'ksīni'n nac a'kapūn. ¡Calakachi'xcuui'ca pō'ktu quilhtamacuj! Amén.

Saludos ē ā'xman tasicua'lanālīn

¹⁹ Iccāmacā'ni'yācha' saludos Prisca ē Aquila ē xalanī'n na ixchic Onesíforo. ²⁰ Erasto tahuī'lh nac Corinto ē Trófimo icmakxtekli nac Mileto ixpālacata ixta'jatatla. ²¹ Nalīhui'līya' naquilakta'na' a'cxni' jāna'j tzucu lonkni'. Tamacā'ni'yāchā'n saludos Eubulo ē Pudente ē Lino ē Claudia ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn tā'timīn.

²² Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'a'n ē Dios cacāsīcua'lanātlahuan milīpō'ktuca'n. Amén.

Tito

Pablo tzo'knuni'lh Tito

¹ Quit Pablo ē quit ixtasācua' Dios ē quit ixapóstol Jesucristo. Quilhui'līca quili'apóstol na'iccāmāsu'yuni' tī Dios cālacsacī ē na'iccāmāca'tzīnī tū ixlīcāna'. Ē ū'tza' nacāmaktāya natatahui'la chī Dios lacasqui'n. ² Ē ū'tza' cāmāca'tzīnī chī natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. A'cxni' jāna'j tū ixa'nan huā'mā' cā'quilhtamacuj, Dios huanli tzē naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Dios jā makstin a'kskāhuī'nin. ³ A'cxni' chilh quilhtamacuj tū Dios līlhcānalh, a'cxni' quincāmāsu'yuni'n chī nalīka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Ū'tza' quimacamaxquī'lh ē na'iccāmāca'tzīnī ā'makapitzīn chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios quiMakapūtaxtūnu'ca'n. ⁴ Ictzo'knuni'yān hui'x, Tito. Hui'x hua'chī quinka'hua'cha xpālacata quit icmā'a'ka'ī'nīn. Catalakalhu'mān ē cata-sicua'lanātlahuan Dios xaTāta' ē Jesucristo quiMakapūtaxtūnu'ca'n.

Ixtascujūt Tito nac Creta

⁵ Icmakxtekni' nac Creta natlahuakō'ya' tū quit jāla ictlahuakō'lh ē nacāxtlahua'ya' tū sputacus. Nac a'katunu' cā'lacchicni' nacāputzaya' ixmaktaka'lhna'nī'ncan tī ta'a'ka'ī', chuntza' chī icuanin. ⁶ Chi'xcu' tī natanū līmaktaka'lhna' jā tū catitlahualh tū nalī'a'ksa'ncan. Xmān chā'tin ixpuscāt caka'lhīlh. Ixcamana' cata'a'ka'ī'ni'lh ixtachihuīn Dios ē tzej catalatā'kchokolh ē jā lacxumpīn catahuanli. ⁷ Chā'tin maktaka'lhna' ū'tza' ī'scujni' Dios ē xapuxcu' tī ta'a'ka'ī'. Jā tū līmacuan palh a'nan tū nalī'a'ksa'ncan. Xapuxcu' jā ka'tla' camakca'tzīlh ē jā palaj casītzī'lh. Jā caka'chīlh ē jā cacātucsli ā'makapitzīn. Jā calacapāstacli xmān chī nalītlaja tumīn. ⁸ Cacāmānūlh na ixchic tī ta'a'ka'ī'ni' Dios. Calakatīlh tū xatze ē tzej calacapāstacna'nli. Ē tze ya chī'xcu' cahuanli ē catlahualh ixtalacasqui'nīn Dios. Calīhui'līlh jā natlahua tū jā tze. ⁹ Calacapāstacli tū māsū'yuni'ca ē tū a'ka'ī'yāuj. Chuntza' tzē nacāmāsu'yuni' tū ixlīcāna' tī tatā'lālīhuani tū a'ka'ī'yāuj.

¹⁰ Līlhūhua' a'nan tī jā takexmatcu'tun tū iccāmāsu'yuni'lh. Na ixpu'nanca'n tī jā takexmatcu'tun lhūhua' a'nan israelitas ē jā lhūhua' tī jā israelitas. Xlaca'n tamāsu'yu tū jā ixlīcāna' ē xmān talīchihuīna'n. ¹¹ Ixlacasqui'nca nacāquilhchī'pacan xpālacata lhūhua' tamāmakchuyīnīn hasta ixlīpō'ktuca'n chī a'katunu' nac chīc. Tamāsu'yu tū jā tze ē xmān tumīn tatlajacu'tun.

¹² Chā'tin xala' nac Creta tī hua'chī ixa'kchihuīna'ca'n huanli: “Tī xalanī'n nac Creta pō'ktu quilhtamacuj ta'a'kskāhuī'nin. Xlaca'n hua'chī animalhna'. Laktza' ixlīlhquititca'n ē laktza' tahuā'yan.” ¹³ Ixlīcāna' chī huanli. Ū'tza' ixlacasqui'nca palha' nacāquilhni'ya' tī ta'a'ka'ī' xalanī'n nac Creta. Cacāhua'ni' jā nata'a'ka'ī' tī ta'a'kskāhuī'nin, ē chuntza' natacāxtlahua ixtalacapāstacni'ca'n. ¹⁴ Chuntza' tzej nata'a'ka'ī' tū ixlīcāna' ē jā cuenta natatlahua tū xmān cāhuani israelitas. Jā cuenta natatlahua ixtamāsu'yunca'n xlaca'n tī tatalakaspī'ttāyani' tū ixlīcāna'.

¹⁵ Na ixlacatīnca'n tī ta'a'ka'ī' ē tze ixtalacapāstacni'ca'n, pō'ktu tze masqui jā chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. Na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'ī', jā tū tū tze xpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Jāla taca'tzī chī natalacsaca tū xatze. ¹⁶ Xlaca'n tahuan ta'a'ka'ī'ni' Dios, ē talatlā'huan chī xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Lacxumpīn xlaca'n ē jā takexmata. Jāla tatlahua tū tze.

2

Tamāsu'yun tū ixlīcāna'

¹ Hui'x, tzej cacāmāsu'yuni' tū ixlīcāna' lacxtim chī māsū'yuni'ca'. ² Cacāhua'ni' lakkōlu'n līlacatejtin natalatā'kchoko ē tzej natalacapāstaca tū natatlahua. Lacatejtin natalatahui'la ē tzej nata'a'ka'ī'. Nacāpāxquī' tachi'xcu'huī't ē natatāyani' chī natapātīni'n. ³ Nā

cacāhua'ni' puscan tī lē'n quilhtamacuj tzej natalatā'kchoko. Jā catitalīchihiuīna'nli ā'chā'tin ē jā catitaka'chilh. Natamāsu'yu tū tze. ⁴ Chuntza' puscan tī jāna'j lē'n quilhtamacuj natamaksca'txtunu'n chī natapāxquī' ixkōlu'ca'n ē ixcamana'ca'n. ⁵ Natamaksca'txtunu'n chī lacatejtin natalatahui'la. Tzeya puscan natahuan. Tzej natatlahua ixtascujūtca'n na ixchicca'n. Natalakalhu'man ā'makapitzīn. Natalakachi'xcuhuī' ixkōlu'ca'n. Palh chuntza' natatlahua, jā tī chā'tin nalakapāla ixtachihiuīn Dios.

⁶ Tzej nacāmālacapāstaquīya' camana' natasca'ta chī jā catitalahualh tū jā tze. ⁷ Tzej nalatā'kchokoya' ē chuntza' camana' natamaksca'txtuyān. Tzej camāsu'yu' tū ixlicāna' ē jā nakelhkamāna'na'. ⁸ A'cxni' māsuyupā't, cuenta natlahua'ya' ē jā nahua'na' catūhuālh tū jā minī'ni'. Chuntza' minquiclhaktzi'ca'n namāxana'n ē jāla catimaclalh tū nacālī'a'ksa'nān.

⁹ Hui'xina'n tī xatastā'maka tasācua' cacākexpa'tni'tit ē cacālakachi'xcuhuī'tit mimpatronca'n. Jā cachelhtaxtoktīni'ntit. ¹⁰ Jā catitaya'tit tū ixla' mimpatronca'n. Līlacatejtin calatā'kchokotit ē jā catlahua'tit tū jā tze. Chuntza' ā'makapitzīn natalaktzī'n tze chī māsuyucan ixpālacata Dios tī quiMakapūtaxtūnu'ca'n.

¹¹ Līmāsu'yulh ixtalakalhu'mān Dios chī macamilh Jesucristo naquincāmakapūtaxtūyān quīlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. ¹² Huā'mā' Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān chī namakxtekāuj ixlīpō'ktu tū Dios jā lakatī. Tū talacasquī'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' jā tze ē Dios jā lakatī. Ū'tza' namakxtekāuj. Nā Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān chī līlacatejtin natahui'layāuj ē chī tzej nalacapāstacāuj ē chī namākentaxtūyāuj ixtalacasquī'nīn Dios nac cā'quilhtamacuj. ¹³ Chuntza' ixlacasquī'nca nalatā'kchokoyāuj līhuan ka'lhīmā'nauj quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. A'cxni' namin ixquilhtamacuj Jesucristo, ka'tla' quilhtamacuj nahuan ē tzēhuanī't ē natasu'yu i'xkakana' Dios. ¹⁴ Huā'mā' Jesucristo, ū'tza' tī ixa'cstu tamacamāstā'lh nanī ē chuntza' naquincālīmakapūtaxtūyān. Chuntza' xatze nahuanāuj na ixlacatīn Dios ē natapa'ksīni'yāuj Dios. Chuntza' naputzayāuj chī nalīmakapāxuīyāuj Dios.

¹⁵ Pō'ktu huā'mā', Tito, nacāmāsu'yuni'ya' xalanī'n nac Creta. Hui'x hua'chi xapuxcu', ē ū'tza' nacālīmakāyā'ya' tī ta'a'ka'ī' ē nā nacāquilhnī'ya' tī jā tamākentaxtū. Jā namakxteka' nalakmaka'ncan mintachihiuīn.

3

Ixtascujūtca'n tī ta'a'ka'ī'

¹ Xlaca'n tī ta'a'ka'ī', cacāmālacapāstaquī' chī ixlacasquī'nca natalakachi'xcuhuī' gobierno ē ā'makapitzīn tī tamāpa'ksīni'n. Natakexmatni' ē natalīhui'lī nacāmaktāya a'cxni' tatlahuamā'nalh tū tze. ² Cacāhua'ni' jā nata'a'ksa'n ā'chā'tin. Jā natalālīsītzi'ni'. Natalakalhu'man ē nacālakachi'xcuhuī' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't masquī jā ta'a'ka'ī'.

³ Nalacapāstacāuj chī quina'n xapūla ixuanī'tauj. Jā tzej ixlacapāstacna'nāuj ē lacxumpīn ixuanī'tauj. Ixquincāta'a'kskāhuī'yān. Xmān ixtlahuacu'tunāuj tū quimacnica'n ī'squī'n. Ixtlahuatēlhayāuj tū jā tze ē ixlakca'tzalacanāuj. Jā ixcālaktzīncu'tunāuj ā'makapitzīn ē nūn chā'tin ixquincātalaktzī'ncu'tunān. ⁴ Dios māsuyulh chī cālakalhu'man ē cāpāxquī' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't a'cxni' macamilh Jesucristo naquincāmakapūtaxtūyān. ⁵ Masquī ixtlahuayāuj tū tze, jā ū'tza' quincālīmakapūtaxtūn Dios. Xla' quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata quincāpāxquī'yān ē quincālakalhu'manān. Espiritu Santo quincāmaxquī'yān xasāsti' talacapāstacni'. Chuntza' lītasu'yu hua'chi lakche'kē'lh quīntalacapāstacni'ca'n. Chuntza' hua'chi sāsti' tzucunī'tauj ē xasāsti' quilatamatca'n. ⁶ Dios jā lakca'tzanli a'cxni' quincāmaxquī'n Espiritu Santo. Lhūhua' quincāmaxquī'n ixpālacata tū tlhualh quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. ⁷ Dios quincālakalhu'manān ē quincāmāpānūni'n quincuentaca'n. Chuntza' tzē naquincāmaxquī'yān tū quila' nahuan ē ū'tza' tū jā catilaksputli.

⁸ Ixlīcāna' tū icuanīyān. Iclacasqui'n līlacatejtin nacāhuani'ya' xla'ca'n tī ta'a'ka'ī'nī't Dios natalīhui'lī natatlahua tū tze. Tū icuanīyān xatze ē nacāmaktāya ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't. ⁹ Cacātapānū'ni' tī xmān talālīkelhasqui'nī tū jā tū ixtapalh ē tī quinapapana'ca'n. Nā cacātapānū'ni' tī talālīsītzi'ni' ē talālīquilhnī tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés. Huā'mā' jā tū līmacuanīyān. Jā tū ixtapalh.

¹⁰ Maktin maktu' calacaquilhnīyān chā'tin chi'xcu' tī cāmāpāpitzī xla'ca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Dios. Palh jā cuenta tlahua chī lacaquilhnīca, catantlakaxtuca. ¹¹ Ca'tziya' ixlakta jā tzeya chi'xcu' xla'. Masqui ca'tzi laclē'n, ā'chulā' tlahua tū jā tze.

Tū xmān i'xla' Tito

¹² A'cxni' na'icmacā'ni'yāchā'n Artemas o Tíquico, nalīhui'lī'ya' naquilakta'na' nac Nicópolis. A'ntza' na'ictachoko a'cxni' lonknu'n. ¹³ Cacāmaktāya' Zenas tī abogado ē Apolos ixpālacata nataka'lhī ixlīpō'ktu tū tamaclacasqui'n natataya ixtejca'n. ¹⁴ Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Dios catasca'tli chī natatlahua tū tze ē chī natamaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī' ē tī tamaclacasqui'n catūhuālh. Chuntza' jā xalhquitit catitahuanli.

Saludos ē tasicua'lanālīn ā'xmān

¹⁵ Ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh huā'tzā' tamacā'ni'yān saludos. Nacāsaludarlīya' ixlīpō'ktuca'n quinamigosca'n tī quincāpāxqui'yān ixpālacata a'ka'ī'ni'yāuj Dios. Díos cacāsicua'lanālīn milīpō'ktuca'n. Amén.

Filemón

Pablo tzo'knuni'lh Filemón

¹ Quit Pablo tī ictachī'nī't ixpālacata Jesucristo. Nā hui'lh huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. Ictzo'knuni'mā'n hui'x, Filemón, tī quintā'scuja' ē icpāxquī'yān. ² Icmacā'nāuj saludos quit ē Timoteo. Iccāmacā'ni'yāuj saludos ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo ē tatakēstoka na minchic. Nā iccāmacā'ni'yāuj saludos quintā'tinca'n Apia ē Arquipo tī hua'chi quintā'soldadoca'n ixpālacata Jesucristo. ³ QuinTāta'ca'n Dios ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacātasicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Chī ixpāxquī'nin ē ixa'ka'ī' Filemón

⁴ Pō'ktu quilhtamacuj icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios a'cxni' icorarlī mimpālacata. ⁵ Icmāxquī' tapāxcatca'tzīn ixpālacata quimāca'tzīnīcatza' tzej a'ka'ī'ni'ya' Māpa'ksīni' Jesús ē pāxquī'ya' xla' ē nā cāpāxquī'ya' ā'makapitzīn tī tatapa'ksīni' Dios. ⁶ Hui'x cāhuani'nī'ta' ē cāmāsu'yuni'nī'ta' ā'makapitzīn tū hui'x a'ka'ī'ya', ē ū'tza' iclīsqi'ni' Dios nacāmākexmatī xla'ca'n ixlīpō'ktu tū tze ē tū quilaca'n ixpālacata Cristo. ⁷ Tā'tin, iclīpāxuhua ē iclītako'xamāka'tlī' ixpālacata mintapāxquī'n ē chī hui'x cāmāhuixcānīnī'ta' xla'ca'n tī ta'a'ka'ī'.

Pablo squi'nli talakalhu'mān ixpālacata Onésimo

⁸ Quit jā ictimāpa'ksīn masqui tzē na'icmāpa'ksīyān natlahua'ya' tū ixlacasqui'nca, ixpālacata Cristo quilīhui'līlh quilī'apóstol. ⁹ Xatze na'icsqui'ni'yān ixpālacata mintapāxquī'n. Quit Pablo tī icsqui'ni'yān ē quit kōlu'tza'. Chuhua'j ictachī'nī't quit ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ Icsqui'ni'yān ixpālacata Onésimo tī icmā'a'ka'ī'nīlh līhuan ictachī'nī't quit. Chuntza' lītuxtuyācha' hua'chi quinka'hua'cha.

¹¹ Masqui xapūla Onésimo jā tzej maktāyan, chuhua'j tzej quimaktāya ē nā tzej namaktāyayān. ¹² Xla' icmāspi'tni'palayān ē hua'chi xa'icmacā'ni'n pītuna'j quilīstacna'. Hui'x camā'nu' na minchic. ¹³ Quit xa'icmakxtekcu'tun huā'tzā' ē ixquimaktāyalh. Ixtahui'lh hua'chi milakxoko līhuan ictachī'nī't ixpālacata xatze tachihuīn. ¹⁴ Iclīhui'līlh jā tū na'ictlahua ixpālacata hui'x jā ixca'tziya' ē jā ixquimaxquī'nī'ta' talacasqui'nīn. Jā xa'iclacasqui'n līcuesa quintlahuani'ya' talakalhu'mān. ¹⁵ Onésimo tamakatīni'n hui'x masqui jā makās ē chuhua'j nataspi'ta ē natachoko pō'ktu quilhtamacuj. Palhāsā' chuntza' xalītze nalītuxtuyācha' ¹⁶ ixpālacata chuhua'j xla' jā xmān xatastā'maka mintasācua'. Nā xla' mintā'tin huanī't tī pāxquī'canī't. Quit icpāxquī' ē ixlacasqui'nca hui'x ā'chulā' napāxquī'ya' ixpālacata xla' mintasācua' ē nā chuhua'j mintā'tin huanī't ixpālacata a'ka'ī'ni'nī't Jesús.

¹⁷ Chuntza' palh hui'x puhua'na' lātā'scujmā'nāuj, camā'nu' na minchic Onésimo hua'chi quit ixquimā'nu'. ¹⁸ Palh tlahuani'nī'ta'n catūhuālh tū jā tze o palh maklāclē'nān catūhuālh, naquimātā'jī'ya' quit. ¹⁹ Quit, Pablo, ictzo'kni'yān huā'mā': Na'icxokonuni'kō'yān, masqui tzē na'icmāpāstaquīyān tū quilāclīpini'ya'. Ū'tza' huā'mā': Quit icmā'a'ka'ī'nīnī'ta'n tū ixla' Jesús. ²⁰ Chuhua'j, tā'tin, caquintlahua'ni' huā'mā' talakalhu'mān ixpālacata quina'n a'ka'ī'ni'yāuj Māpa'ksīni'. Naquimakapāxui'ya' chī namānū'ya' na minchic Onésimo ixpālacata Jesucristo.

²¹ Ictzo'knuni'mā'n ē tzej iclakapasān ē icca'tzī namākentaxtūya' tū icsqui'ni'mā'n ē ā'chulā' natlahua'ya'. ²² Nā icsqui'ni'yān naquincāxui'lī'ya' jā na'ictahui'la. Icka'lhīmā'lh Dios nakexmata tū hui'xina'n squi'ni'pā'na'ntit a'cxni' orarlīyā'tit. Chuntza' naquimakxteka na'ica'nācha'.

Cāmacā'ni'ca saludos ē squi'ni'ca Dios cacāsicua'lanātlahualh

²³ Epafraas tī quintā'tachī'n ixpālacata Jesucristo macā'ni'yān saludos. tamacā'ni'yān saludos Marcos ē Aristarco ē Demas ē Lucas tī quintatā'scuja.

²⁴ Nā

²⁵ QuiMāpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan. Amén.

Hebreos

Dios quincālakmacaminī'ta'n ī'Ska'ta'

¹ Lakmajtza' Dios pūlachūhua' cāmāca'tzīnīlh ixa'kchihuīna'nī'n ē cāmāchihuīnīlh ixtachihuīn. Xlaca'n maklhūhua' tatā'chihuīna'nli tī lakmakānī'n. ² Chuhua'j tzamā' quilhtamacuj tū ā'xmān, Dios quincālakmacaminī'ta'n ī'Ska'ta'. Ū'tza' tī quincāmācā'tzīnīnī'ta'n tū Dios lacasqui'n naca'tzīyāuj. Dios līhui'līlh ī'Ska'ta' ixtēcu' nahuan ixlīpō'ktu tū a'nan. ī'Ska'ta' Dios cāxui'līlh cā'quilhtamacuj ē tū a'nan nac a'kapūn. Cāxui'līlh chī ixtalacasqui'nīn Dios. ³ ī'Ska'ta' Dios, xla' lacxtim chī Dios, lacxtim ixlīka'tla'. Xla' ū'tza' māpa'ksīkō' tū a'nan nac cā'quilhtamacuj ē tū tahuī'lāna'lh tālhmā'n nac a'kapūn, ixpālacata xla' ka'lhī lītli'huī'qui. Ū'tza' cāxapakō'lh quincuentaca'n. Xla' tahuī'lh na ixpekxtūcāna'j Dios nac a'kapūn.

ī'Ska'ta' Dios ka'lhī lītli'huī'qui

⁴ ī'Ska'ta' maxquī'ca ka'tla' lītli'huī'qui. Xla' ā'chulā' ka'lhī lītli'huī'qui ē jā ángeles. Dios maxquī'lh ixlītlahuat tū ā'chulā' xaka'tla'. Ángeles jā chuntza' cāmaxquī'ca ixlītlahuatca'n. ⁵ Dios jā maktin cāhuaninī't nūn chā'tin tī ixángeles chī huanilh ī'Ska'ta':

Hui'x quiSka'ta'.

Chuhua'j quit minTāta'.

Nā Dios jā maktin cāhuaninī't nūn chā'tin tī ixángeles:

Quit minTāta' pō'ktu quilhtamacuj.

Hui'x quiSka'ta' pō'ktu quilhtamacuj.

⁶ A'cxnī' nacamamin nac cā'quilhtamacuj ī'Ska'ta' tī ixlacsacnī't Dios huanli:

Ū'tza' catalaktaquilhpūtalh ixlīpō'ktuca'n ixángeles Dios.

⁷ Dios līchihuīna'nli ángeles ē huanli:

Ángeles ixlacsucjīnī'n Dios.

Ta'a'n jā Dios cāmacā'n.

Palaj ta'a'n hua'chi ū'ni' ē hua'chi makli'pit.

⁸ Nā Dios līchihuīna'nli ī'Ska'ta', ē huanli:

Hui'x Dios ē hui'x namāpa'ksīni'na' pō'ktu quilhtamacuj.

Tze chī hui'x nalīmāpa'ksīni'na'.

⁹ Hui'x lakatīya' tū xatze.

Jā laktzī'ncu'tuna' tū jā tze.

Ū'tza' līlacsacnī'ta'n minDios.

Dios cā'tapāxuhuān maxquī'n lhūhua' lītli'huī'qui.

Ā'makapitzīn jā chuntza' cāmaxquī'ca.

¹⁰ Nā Dios chihuīna'mpāl:

Hui'x, Māpa'ksīni', tla'hua'nī'ta' ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj xapūla.

Hui'x tla'hua'nī'ta' ixlīpō'ktu tū a'nan nac a'kapūn.

¹¹ Pō'ktu huā'mā' natalakspūta.

Hui'x jā chuntza'.

Hui'x natahui'la'ya' tihua'na'.

Pō'ktu huā'mā' natala hua'chi xamasni' lu'xu'.

¹² Jātza' caticāmaclacasqui'nca, ixpālacata hui'x pō'ktu xasāsti' nacātlahua'ya'.

Chuntza' chī chā'tin a'cxnī' tamakxtu xamasni' ixlū'xu' ē lhakā' xasāsti'.

Hui'x, jā maktin catitalakpali' ē natahui'la'ya' tihua'na'.

¹³ Dios jā maktin cāhuaninī't nūn chā'tin tī ixángeles chuntza' chī huanilh ī'Ska'ta':

Catahui'la' nā quimpekxtūcāna'j hasta quit na'iccātlaja mintā'lāquichlaktzi'nī'n.

¹⁴ Ángeles xalakahuan masqui jāla laktzī'ncan. Xlaca'n tascuja chuntza' chī Dios cāmāpa'ksī. Dios cālakmacamin natamaktāya tī nacāmakapūtaxtūcan.

2

Ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj tū Dios huan

¹ Jesús xla' ka'tla'. Ū'tza' tzej nalīlacapāstacāuj xatze tachihiuīn tū quincātamāca'tzīnīnī'ta'n. Chuntza' jā catitaxtutāyauj na ixtej Dios. ² Tū Dios cāmāhuanīlh ángeles, ū'tza' ixlīcāna'. Ixlīpō'ktuca'n tī jā takexmatni'lh, xlaca'n cāmākapātīnīnca. ³ Nā chuntza' quina'n naquincātamākapātīnīnān palh namakxtekāuj Dios tī quincāmāpūtaxtūyān. Quīmāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, ū'tza' tī xapūla chihuīna'nli chī nālī'a'kapūtaxtūcan. Tī takexmatli xlaca'n quincātamāca'tzīnīn ē quincātahuanin ū'tza' tū ixlīcāna'. ⁴ Nā chuntza' Dios māsū'yukō'lh ixlīcāna' tū cāhuanica, xpālacata cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn natatlahua kempālhūhua' xalaka'tla' lī'a'cnīn. Nā cāmaxquī'ca ixlītli'huī'qui Espīritu Santo chā'tunu' chuntza' chī Dios ixtalacasquī'nīn.

Jesucristo makapūtaxtūnu'n

⁵ Dios jā cāmacamaxquī'nī't ángeles cā'quilhtamacuj tū līchihiuīna'nāuj, ē tū xasāsti' nahuan. ⁶ Jā ángeles caticāmacamaxquī'lh cā'quilhtamacuj. Nacāmacamaxquī'can tachi'xcuhuī't. Tatzo'kni' na ixtachihiuīn Dios jā huancan:

Huī'x Dios cāpāstaca' tachi'xcuhuī't masqui jā tū ixtapalhca'n.

Cātlahuani'ya' xlaca'n tū tze.

⁷ Huī'x cālīmāka'tli' tachi'xcuhuī't masqui jā hua'chi ángeles.

Cātla'hua' cacālakachi'xcuhuī'ca.

Cāmacamaxquī'lh natamāpa'ksī tū huī'x tlahuanī't.

⁸ Tachi'xcuhuī't cāmacamaxquī'lh natamāpa'ksīkō'.

A'cxni' huancan natamāpa'ksīkō', chuntza' huanicu'tun tachi'xcuhuī't natamāpa'ksīkō' ixlīpō'ktu, masqui jāna'j tī laktzī'n chī tamāpa'ksīni'n. ⁹ Jesús ū'tza' tī māpa'ksīni'n. Ca'tzīyāuj chī pātīni'lh Jesús. Timacsti'na'juanli chī ángeles, masqui jā makās. Chuntza' lalh xpālacata Dios lacasqui'nli xla' nanī xpālacataca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Dios lakalhu'manīni'n ē ū'tza' Jesús līnīlh, ē ū'tza' līlakachi'xcuhuī'can.

¹⁰ Dios tlahuakō'nī't. Xla' cāmālacatzucukō'lh ixlīpō'ktu tū a'nan, chuntza' chī ixtalacasquī'nīn. Chuntza' minī'ni' Dios macamilh ī'ska'ta' nac cā'quilhtamacuj napātīni'n, xpālacata Dios ixlacasquī'n lūhūhua' ixlacstīn natalīpūtaxtu ē nata'a'n nac a'kapūn. Jesucristo pātīni'lh quimpālacataca'n, ē chuntza' tzē naquincāmāpūtaxtūyān. ¹¹ Tī Jesús cāxapani'nī't ixcuentaca'n, pō'ktu ixlacstīn Dios. Ixlacstīn Dios chu chā'tin tī ixtāta'ca'n chī Jesucristo. E ū'tza' Jesucristo jā līmāxana'n a'cxni' huan: “Xlaca'n quintā'timīn.”

¹² Tatzo'kni' na ixtachihiuīn Dios chī Jesús huanilh Dios:

Quit na'iclītā'chihuīna'nān quintā'timīn.

Na'icpīxtlī'ni'yān jā takēstokcan.

¹³ Nā Jesús huanli:

Quit na'iclipāhuan Dios.

Nā chihuīna'mpāl:

Huā'tzā' iccātā'lahuī'lh ixlacstīn tī Dios quimaxquī'lh.

¹⁴ Tzamā' lacstīn taka'lhī ixquinī'tca'n ē ixka'lhni'ca'n. Nā chuntza' Jesús lītaxtulh kēxtim. Ixka'lhī ixquinī't ē ixka'lhni'. Lacatuncuhuī'lh chī chā'tin ska'ta', xpālacata xla' nīcu'tunli xpālacata chuntza' tzē nalīskāhuī' skāhuī'ni' tī ka'lhī lītli'huī'qui namaknīni'n.

¹⁵ Chuntza' tzē cālīmākapūtaxtūlh xlaca'n tī pō'ktu quilhtamacuj ixtajicua'ni' līnīn. Xla' tzē cāmaktīlh ixtajicuā'tca'n. ¹⁶ Jā ángeles tī cāmaktāya Jesús. Xla' cāmaktāya tachi'xcuhuī't tī ixtalakapasni' Abraham. ¹⁷ Ixtasquī'nī Jesús ixlītaxtulh kēxtim tī ixtachi'xcuhuī't Dios tī ixtā'timīn Jesús. Chuntza' xla' quincālakalhu'manān. Nā chuntza' tzē nalītaxtu

xapuxcu' pālej na ixlacatīn Dios. Ū'tza' talacnūni'lh hua'chi talakalhu'mān. Chuntza' tzē quincātamāpānūni'yān quincuentaca'n. ¹⁸ Jesús pātīni'lh, ē chuntza' xla' tzē nacāmaktāya xla'a'n tī tapātīni'mā'nalh ē tī cāmāmakahuasīcu'tun skāhuī'ni'.

3

Jesús lakachi'xcu'huī'can

¹ Hui'xina'n, tā'timīn, Dios cālacsacnī'ta'n ē ū'tza' hui'xina'n ixlacstīn Dios lihuantit. Chuhua'j cacuentatlahua'tit Cristo Jesús. Dios macamilh Cristo Jesús ē mānūlh xapuxcu' pālej na ixlacatīn Dios. Chuntza' tzē nacāmaktāya xla'a'n tī ta'a'ka'ī'. ² Jesús mākentaxtūkō'lh huā'mā' tū Dios ixmacamaxquī'nī't. Nā chuntza' Moisés mākentaxtūlh na ixchic Dios tū ixmacamaxquī'nī't. ³ Minī'ni' ā'chulā' calakachi'xcu'huī'ca Jesús ē jā Moisés. Ā'chulā' lakachi'xcu'huī'can tī tlahua a'ktin chic, ē jā tzamā' chic. ⁴ Chi'xcu'huī'n tzē tatlahua chic. Dios, xla' tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan. ⁵ Moisés mākentaxtūkō'lh tū ixmacamaxquī'canī't na ixchic Dios. Xla' ī'scuja na ixpu'nanca'n ixtachi'xcu'huī't Dios. Xla' ixcāhuani tachi'xcu'huī't tū na'a'kspula. ⁶ Cristo, xla' ī'ska'ta' Dios. Xla' pō'ktu tze tū tlahua. Ū'tza' cāmāmacamaxquī'canī't ixlīpō'ktuca'n tī ixlacstīn Dios. Nā quina'n ixlacstīn Dios, palh ū'tza' nalīpāhuanāuj tihui'lāna'ujcus, ē līpāxuayāuj tū mimā'cha'.

Ixlacstīn Dios natalīpāxuhua tū Dios tlahuakō'lh

⁷ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli Espíritu Santo: Chuhua'j palh hui'xina'n kexpa'tā'tit chī Dios huan, jā lacxumpin calītaxtutit. ⁸ Jā lacxumpin calītaxtutit chī tī jā takexmatni'cu'tunli Dios makāstza' nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ⁹ Mintāta'ca'n xala' pūla quintalīlaktzī'ncu'tunli palh xa'iccālīpātīlh xla'a'n. Chī xalacxumpin ixtahuanī't, ē masqui talaktzī'lh lī'a'cnīn tū xa'ictlahua quit tu'pu'xam cā'ta. ¹⁰ Ū'tza' iccālīsītzī'ni'lh a'cxni' icualh: “Xla'a'n jā maktin tzej talacapāstacna'n. Jā maktin takexmatli tū iclacasqui'n quit.” ¹¹ Ū'tza' iccālīsītzī'ni'lh ē ū'tza' iclīhuanli ixlīcāna' xla'a'n jā catitachā'lh jā quit iccāhuanilh nata'a'n natajaxe. ¹² Chuhua'j, tā'timīn, tzej calatā'kchokotit. Jā caxumpīni'ni'tit Dios nūn chā'tin chī hui'xina'n. Jā tze palh jā a'ka'ī'yā'tit Dios ē palh natapānūni'yā'tit Dios xalakahuan. ¹³ Xatze calāhuani'tit lacxtim chuhua'j pō'ktu quilhtamacuj tihui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' nūn chā'tin tzē naxumpīni'n. Palh napuhuan chā'tin natlahua tū jā tze, chu ū'tza' ta'a'kskāhuī'mā'lh, ē ā'chulā' jā kexmatni'cu'tun Dios. ¹⁴ Palh quina'n jā namakxtekāuj nalīpāhuanāuj Cristo chu kēxtim chī xapūla ixlīpāhuanāuj, chuntza' nā quila'ca'n nahuan tū ixla' Cristo. ¹⁵ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Palh hui'xina'n kexpa'tā'tit ixtachihuīn Dios, cakexpa'tni'tit. Jā caxumpīni'ntit chī xla'a'n xalanī'n makāstza' tī jā ixtakexmatni'cu'tun Dios nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ¹⁶ ¿Ē ca'tzīyā'tit tīchu takexmatli ixtachihuīn Dios ē jā takexmatni'lh? Xla'a'n ū'tunu'n tī cāmāxtulh Moisés nac Egipto. ¹⁷ ¿Ē ca'tzīyā'tit tī ixtamakāsītzī'nī't Dios? Dios ixcāsītzī'ni'nī't xla'a'n tī ixtatlahua tū jā tze tu'pu'xam cā'ta, ē ū'tza' talīnīlh xla'a'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ¹⁸ ¿Ē ca'tzīyā'tit tīchu cālīchihuīna'nli Dios a'cxni' huanli jā catitachā'lh nac ti'ya't jā natajaxe? Dios cālīchihuīna'nli xla'a'n tī taxumpīni'ni'lh Dios. ¹⁹ Chuntza' tzē līca'tzīyāuj jāla tachā'lh jā ixtachā'ncu'tumā'nalh, ixpālacata jā ta'a'ka'ī'lh ixlīcāna' tū cāhuanilh Dios.

4

¹ Quina'n, Dios quincāhuaninī'ta'n tzē nachā'nāuj jā xla' hui'lacha' ē a'ntza' jā natā'jaxāuj Dios. Ixlacasqui'nca nalacapāstacāuj chī nalīlatā'kchokoyāuj, ixpālacata lījicua'

palh jā nachā'n chā'tin chī hui'xina'n. ² Quina'n kexmatnī'ta'uj xatze tachihuīn chī lī'a'kapūtaxtucan. Nā xlaca'n takexmatli huā'mā' tachihuīn. Xlaca'n chu tlakaj takexmatli. Jā ta'a'ka'ī'lh palh ixlīcāna' huā'mā' tachihuīn. ³ Quina'n a'ka'ī'yāuj, ē chuntza' nachā'nāuj jā hui'lacha' Dios ē natā'jaxāuj Dios. Dios cālīchihiuīna'nli xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'lh ē huanli: Quit iccāsītzi'ni'lh xlaca'n ē ū'tza' iclīhualh ixlīcāna' xlaca'n jā catitachā'lh nac tī'ya't jā naquintā'jaxcan quit.

Chuntza' huanli Dios masqui ū'tza' ixcāxtlahuanī'ttza' jā najaxcan a'cxni' tlahuakō'lh cā'quilhtamacuj. ⁴ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata ixlī'a'ktojon quilhtamacuj. Chuntza' huanli:

Dios pūjaxli ixlī'a'ktojon quilhtamacuj ē jā scuji.

⁵ Nā a'ntza' tatzo'kni':

Xlaca'n jā catitachā'lh jā naquintā'jaxcan quit.

⁶ Tī takexmatli xapūla xatze tachihuīn ixpālacata chī nalī'a'kapūtaxtucan, xlaca'n jā ta'a'ka'ī'lh. Ū'tza' jā talīchā'lh xlaca'n jā natā'jaxcan Dios. Chuntza' ā'makapitzīn natachā'n ē natatā'jaxa Dios. ⁷ Xlaca'n jā tachā'lh, ē chuntza' Dios līlacsacli a'ktin quilhtamacuj tū māpācuhuīl chuhua'j. Ixlīhūhua' cā'ta Dios māchihiuīnīlh David tī puxcu' ixuanī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī David huanli:

Chuhua'j palh hui'xina'n kexpa'tā'tit tū Dios huan, jā lacxumpin cahuantit.

Ca'tziyāuj pō'ktu quilhtamacuj Dios cāta'sani'mā'lh ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't ē hasta chuhua'j. ⁸ Palh Josué ixcāmaxquī'lhtza' jā natajaxa, Dios jā ixtilīchihiuīna'nli ā'a'ktin pūjaxni'. ⁹ Ū'tza' līca'tziyāuj quina'n tī ixtachi'xcuhuī't Dios nachā'nāuj jā cāxui'līnī't napūjaxāuj chuntza' chī Dios jaxli ixlī'a'ktojon quilhtamacuj a'cxni' cāxui'līkō'lh cā'quilhtamacuj. ¹⁰ Tī natachā'n a'ntza', xlaca'n tī tatlahuakō'nī't ixlītlahuatca'n ē a'ntza' natajaxa chuntza' chī Dios jaxli a'cxni' cāxui'līkō'lh cā'quilhtamacuj. ¹¹ Quina'n calīhui'līuj nachā'nāuj ē a'ntza' natā'jaxāuj Dios. Jā calauj chī xalanī'n makāstza'. Xlaca'n jāla tachā'lh ixpālacata jā ta'a'ka'ī'lh palh ixlīcāna' tū huanli Dios.

¹² Ixtachihuīn Dios hua'chi xalakahuan ē ka'lhī lītlī'hui'qui ixpālacata ū'tza' scuja na quīlīstacna'ca'n. Ixtachihuīn Dios hua'chi kentin espada tū kēstītu' ē tzej sta'ya'nca', ē tū tze lakchā'nkō' quīlīstacna'ca'n. Ū'tza' nalīca'tziyāuj palh jā tze quīlīstacna'ca'n ē quīntalacapāstacni'ca'n. ¹³ Dios pō'ktu laktzi'huī'lh. Jāla catitatzē'kni'uj Dios. Xla' lakapaskō' quīlīstacna'ca'n. Quina'n nalīkelhtīni'nāuj na ixlīcatīn Dios tū tlahuayāuj chī chā'tunu' quina'n.

Dios līhui'līlh Jesucristo xapuxcu' pālej

¹⁴ Jesucristo, ī'Ska'ta' Dios, chā'nī'ttza' xla' jā hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' chā'tin xapuxcu' pālej tī chihuīna'n quīmpālacataca'n. Chuntza' quina'n jā catimakxtekui a'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo nūn macstī'na'j. ¹⁵ Jesucristo ū'tza' quīmpālejca'n. Xla' quīncālakahu'manān quina'n, ixpālacata nā xla' xapūla chuntza' ixtalīlaktzī'ncu'tun a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quina'n quīncā'a'kspulamā'n. Xla' jā tū tlahualh tū jā tze. ¹⁶ Ū'tza' calītalacatzuna'jīuj na ixlīcatīn Dios. Jā cajicua'nui. Xla' lakalhu'manīni'n. Naquīncāmaktāyayān a'cxni' maclacasqui'nāuj.

5

¹ Chi'xcuhuī'n israelitas cālīhui'līcan xanapuxcu'nu' pālejni'. Chā'tunu' tascuja na ixlīcatīn Dios ixpālacataca'n tachi'xcuhuī't. Chā'tin chi'xcu' tī xapuxcu' pālej, xla' mālacnūni' talakalhu'mān Dios ixpālacata nacāmāpānūni'can ixcuēntaca'n tachi'xcuhuī't. ² Huā'mā' pālej chu chi'xcu', ē chuntza' makatunu' tlahua tū jā tze. Ē ū'tza' līlacatzucu cālīpātī xlaca'n tī jāna'j tzej taca'tzī ē xlaca'n tī tatamakahuasnī't. ³ Xla' makatunu' tlahua tū jā tze, ē chuntza' ixlīcasqui'nca xapūla tlahua a'ktin tamacamāstā'n nalīxapacan ixcuēnta. Ā'līstān natlahua tamacamāstā'n nacāmāpānūni'can ixcuēntaca'n tachi'xcuhuī't.

⁴ Nūn chā'tin tī tzē natanū ixlīmān xapuxcu' pālej. Xmān Dios ū'tza' tzē nahui'lī xapuxcu' chī ixlīpālej, chuntza' chī Dios hui'līlh Aarón. ⁵ Cristo nā jā ixlīmān tanūlh līpuxcu' pālej. Dios hui'līlh ē huanilh:

Hui'x quiSka'ta' ē chuhua'j tasu'yu quit minTāta'.

⁶ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli:

Hui'x nalītahui'la'ya' līpālej chī tihua'na'.

Chuntza' chī māmūca Melquisedec līpālej ē nā chuntza' hui'x namāmūca'na'.

⁷ Jesucristo a'cxni' ixlātā'huan nac cā'quilhtamacuj, xla' ixlī'orarlī ixlīpō'ktu ixlīstacna' ē ī'squi'ni' Dios hasta ixcalhuan. Dios ū'tza' tī tzē nalakmātaxtū nac līnīn. Dios kexmatni'lh ixoración, ixpālacata Jesucristo xmān ixtlahuacu'tun tū ixtalacasqui'nīn Dios.

⁸ Jesucristo masqui ī'Ska'ta' Dios, xla' ixkexmatni' ē ū'tza' līpātīni'lh. Ū'tza' xla' līca'tzī chī tapātīni'n tī takexmatni' Dios. ⁹ Jesucristo tzej kexmatni'lh Dios hasta jā nīlh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' xla' tzē nacālīmakapūtaxtū pō'ktu quilhtamacuj xlaca'n tī takexmatni'. ¹⁰ Dios līhui'līlh xapuxcu' pālej chuntza' chī Melquisedec.

Lījicua' palh taspi'ttāyacan na ixtej Dios

¹¹ Quit lhūhua' iccāhuanicu'tunān ixpālacata Jesucristo. Jicslīhua' ixpālacata hui'xina'n jāna'j lacaca'tzīyā'tit. ¹² Maclacasqui'nā'titcus tī nacātamāsu'yuni'yān hui'xina'n ixtachihuīn Dios tū jā xajicslīhua'. Hui'xina'n makāstza' a'ka'ī'nī'ta'ntittza', ē chuntza' hui'xina'n tzētza' ixcāmāsu'yuni'tit ā'makapitzīn. Hui'xina'n chī chā'tin ska'ta' tī xmāncus leche hua' ē jāna'j la tahuā'yan. ¹³ Lacstīn tī xmāncus leche tahua', xlaca'n jāna'j taca'tzī tū tze ē tū jā tze. ¹⁴ Tī xastacni'tza', xlaca'n taca'tzītza' tū tze ē tū jā tze.

6

¹ Chuhua'j ixpālacata hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntittza', jātza' icticāhuanin tū cātamāsu'yuni'n xapūla. Jātza' icticāhuanin chī lītucucan a'ka'ī'can Cristo ē chī līlakpalīcan quintalacapāstacni'ca'n ē chī līmakxtekcan tlahuacan tū jā tze, ē chī lī'a'ka'ī'can Dios. Chuhua'j jātza' icticāmāsu'yuni'n tū xalītucuni' tū ixa' Dios. ² Jātza' icticāhuanin chī lī'a'kpaxcan, ē chī cālīmāhua'ca'ni'can macan, ē chī nalīlacastālancuana'ncan, ē chī Dios nalīputzāna'n. ³ Chuhua'j, palh Dios lacasqui'n, chuntza' natlahuayāuj.

⁴ Tī tataspi'ttāyanī't na ixtej Dios, jātza' la natalītaspi'tpala xlaca'n. Taca'tzīnī'ttza' chī nalī'a'kapūtaxtucan ē chī Dios cālīsicua'lanātlahua ē ixcāmāxqui'nī't ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo. ⁵ Xlaca'n taca'tzī tze ixtachihuīn Dios tū ta'a'ka'ī'nī't, ē talaktzī'nī't lī'a'cnīn tū lītlahuacan ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Huā'mā' līmāpa'ksīn nalīmāpa'ksīkō'can a'cxni' namin xasāsti' cā'quilhtamacuj. ⁶ Xlaca'n tataxtutāyanī't na ixtej Dios, ē chuntza' jātza' la cālākpālīpalacan chī tatlahualh xapūla. Jātza' la ixpālacata hua'chī talakmaka'nī't Jesús tī nīlh nac cruz. Hua'chī ā'maktin ixtaxtokohua'ca'pālī ī'Ska'ta' Dios. ⁷ Chuhua'j quit iccāhuanicu'tunān tū lītalacastu'nccan. Nac cā'tacuxtu maklhūhua' la xcān. Xcān chū'hua' ti'ya't. Chuntza' līlanāna'n ē chuntza' talīhuā'yan tī tascuja nac cā'tacuxtu. Chuntza' līla chī ixtalacasqui'nīn Dios. ⁸ Nac ti'ya't jā staca xmān lhtucu' ē pa'lhma', tzamā' jā tū ixtapalh. E nalcuyucan. Huā'mā' ti'ya't hua'chī tī tataspi'ttāyanī't na ixtej Dios.

Dios namākentaxtū tū huan

⁹ Masqui chuntza' ictzo'ka quit, quit icca'tzī hui'xina'n jā taspi'ttāyanī'ta'ntit na ixtej Dios. Tzej tasu'yu hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit. ¹⁰ Pō'ktu tū Dios tlahua, pō'ktu tze. Xla' jā catipātza'nkālī chī scujnī'ta'ntit ē chī pāxqui'yā'tit Dios. Chuntza' tasu'yu ixpālacata hui'xina'n cāmaktāya'nī'ta'ntit ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī' ē ticāmaktāyapā'na'ntitcus.

¹¹ Quit iclacasqui'n mīlīpō'ktuca'n hui'xina'n cascujtīt chuntza' tihui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' nalīmaktīni'nā'tit ixlīpō'ktu tū hui'xina'n ka'lhī'pā'na'ntit. ¹² Jā iclacasqui'n lāclhquititni' nalītaxtuyā'tit. Iclacasqui'n nacāmaksca'tā'tit ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī' tī tatāyani'mā'nalh. Xlaca'n tamaktīni'mā'nalh tū Dios cāmālacnūni'lh.

¹³ A'cxni' Dios huanilh Abraham tū natlahuani', Dios tapācuhuīlh ixa'cstu, ixpālacata jā tī ā'chā'tin ā'chulā' xaka'tla'. ¹⁴ Dios huanli:

Ixlīcāna' na'icsicua'lanātlahuayān.

Ixlīcāna' na'icmaxquī'yān lhūhua' minatā'natna'.

¹⁵ Abraham pō'ktu quilhtamacuj ka'lhītīlh ē jā lakachā'ni'lh. Chuntza' maktīni'lh tū Dios ixuaninī't. ¹⁶ A'cxni' chā'tin chi'xcu' huan ixlīcāna' tū xla' chihuīna'n, xla' māpācuhuī ā'chā'tin tī ā'chulā' xaka'tla' ē tzē namakapātīnīn palh jā namākentaxtū. Chuntza' talīko'xamixa tī ixtatā'lāquilhnī ixpālacata taca'tzī tzamā' chi'xcu' namākentaxtū. ¹⁷ Nā Dios tapācuhuīlh ixa'cstu. Chuntza' tlhualh ixpālacata ixlacasqui'n nataca'tzī tachi'xcuhuī't tzamā' ixlīcāna' ē xla' namākentaxtū tū huanli. ¹⁸ Quina'n ca'tzīyāuj ixlīcāna' tū Dios huanli, ixpālacata tapācuhuīlh ixa'cstu ē xla' jā maktin a'kskāhuī'nin. Ū'tza' līpāxuayāuj ixpālacata Dios quincālakapāxtokni'yān tū jā tze. Dios huanli quincāmakapūtaxtūnī'ta'n. Chuhua'j ca'tzīyāuj ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī. ¹⁹ Ca'tzīyāuj naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī, ē chuntza' jā tamakchuyīnī'ta'uj. Chuntza' ka'lhīyāuj quina'n hua'chi tū tzancstāya. Ca'tzīyāuj natanūyāuj nac a'kapūn. ²⁰ A'ntza' xapūla tanūnī't Jesús jā natanūyāuj. Xla' tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n, ixpālacata xla' lītaxtulh xapuxcu' pālej pō'ktu quilhtamacuj chī Melquisedec.

7

Jesucristo līhui'līcanī't līpālej chuntza' chī ixuī'lh Melquisedec

¹ Tzamā' Melquisedec xla' puxcu' ixuanī't nac Salem ē nā ixpālej Dios xala' nac a'kapūn. Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham a'cxni' xla' ixtaspi'tmā'lh nac lāmāknīn jā ixcāmāknīnī't xanapuxcu'nu'. Melquisedec sicua'lanātlahualh. ² Abraham maxquī'lh tū ixlī'a'kcāuj ixlīpō'ktu tū ixlīminī't nac lāmāknīn. Ixtacuhuīni' Melquisedec huanicu'tun “tī xapūla xatze puxcu'.” Xla' puxcu' ixuanī't nac Salem. Chuntza' ixtacuhuīni' huanicu'tun “puxcu' tī cāmāko'xamixī tachi'xcuhuī't.” ³ Jā tatzo'kni' ixtacuhuīni' ixtāta' nūn ixtzī' Melquisedec. Jā tatzo'kni' nūn chā'tin ixpap. Jā tatzo'kni' a'cxni' Melquisedec lacatuncuhuī'lh ē nūn a'cxni' nīlh. Chuntza' chī chā'tin pālej ixuanī't chī tihua'na', chuntza' chī lī'Ska'ta' Dios.

⁴ Ca'tzīcan Melquisedec, xla' chā'tin chi'xcu' xaka'tla'. Chuntza' ca'tzīcan chī Abraham, xla' quimpapca'n quina'n israelitas ē xla' maxquī'lh Melquisedec tū ixlī'a'kcāuj ixlīpō'ktu tū tlajalh nac lāmāknīn. ⁵ I'xū'nātā'natna' Levī tī pālejni' ixtahuanī't, xlaca'n tamaktīni'lh tū ixlī'a'kcāuj tū ixtatlajca'n ixtā'israelitasca'n. Chuntza' ixuī'lh līmāpa'ksīn. Tamaktīni'lh ixtā'israelitasca'n, masqui xlaca'n nā i'xū'nātā'natna' Abraham ixtahuanī't, ixpālacata Abraham ū'tza' ixpapca'n ixlīpō'ktuca'n israelitas. ⁶ Melquisedec, masqui jā ixtalakapasni' Levī ixuanī't, xla' maktīni'lh tū ixlī'a'kcāuj tū ixtatlaj Abraham ē ū'tza' sicua'lanātlahualh Abraham. Abraham ū'tza' tī Dios huanilh namaxquī' lhūhua' ixnatā'natna'. ⁷ Chuntza' ca'tzīcan Melquisedec ā'chulā' xaka'tla' ē jā Abraham. Ū'tza' ca'tzīcan ā'chulā' xaka'tla' tī sicua'lanātlahuana'n ē jā tī sicua'lanātlahuacan. ⁸ I'xū'nātā'natna' Levī tī ixtamaktīni'n tū ixlī'a'kcāuj tū ixtatlajca'n israelitas, ē xlaca'n tanīlh chuntza' chī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Melquisedec hua'chi xalakahuancus, ixpālacata jā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios palh nīlh. ⁹ I'xū'nātā'natna' Levī ixtamaktīni'n tū ixlī'a'kcāuj ixtatlajca'n israelitas. Tzē nahuanāuj Levī xokolh a'cxni' Abraham xokonī'lh Melquisedec. ¹⁰ Chuntza' tzē nahuanāuj ixpālacata Levī i'xū'nātā'nat Abraham ixuanī't, ē masqui jāna'j ixlacatuncuhuī'nī't a'cxni' Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham.

¹¹ I'xū'nātā'natna' Levī, tī pālejni' ixtahuanī't, xlaca'n ixtasuja chuntza' chī līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés. Huā'mā' līmāpa'ksīn jāla lactze cātlahua tachi'xcuhuī't chuntza' chī Dios lacasqui'n. Chuntza' ixlacasqui'nca ā'chā'tin pālej chī Melquisedec ē jā chī Aarón. ¹² A'cxni' natatanū xalacxtuncnu' pālejni', ixlacasqui'nca nalakpalīcan līmāpa'ksīn. ¹³ Xasāsti' pālej, ū'tza' Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' jā i'xū'nātā'nat Levī.

Xla' ī'xū'nātā'nat Judá. ī'xū'nātā'natna' Judá, jā īxa'nan ā'chā'tin pālej. ¹⁴ Ca'tzikō'can quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xla' ī'xū'nātā'nat Judá īxuanī't. Moisés, a'cxni' līchihuīna'nli pālejni', jā līchihuīna'nli Judá ē ī'xū'nātā'natna'.

¹⁵ Chuhua'j tzej ca'tzīcan tanūnī't xtum pālej. Ū'tza' huā'mā' Jesucristo. Xla' chī Melquisedec. ¹⁶ Melquisedec jā tanūlh līpālej chuntza' chī ixtahui'latca'n tachi'xcuhui't. Nā chuntza' Jesucristo. Xla' tanūlh līpālej īxpālacata xla' ka'lhī līmāpa'ksīn tū jā maktin catisputli, īxpālacata xla' natahui'la pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios īxpālacata Cristo:

Hui'x chā'tin pālej pō'ktu quilhtamacuj.

Hui'x chī Melquisedec.

¹⁸ Chuhua'j līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés jātza' tū ixtapalh, īxpālacata jāla lactze quincātlahuayān chī Dios lacasqui'n. ¹⁹ Huā'mā' līmāpa'ksīn jāla quincātlahuayān lactze. Cristo xalactze quincātlahuan ē chuntza' tzē nalilaktalacatzuna'jīyāuj Dios.

²⁰ Dios huanli īxlīcāna' nalīhui'lī Jesucristo līpālej. ²¹ Jā chuntza' huanli a'cxni' tatanūlh ā'makapitzīn pālejni'. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios jā huan:

Māpa'ksīni' Dios mālactzeyīlh

ē xla' namākentaxtū tū huan:

“Hui'x chā'tin pālej pō'ktu quilhtamacuj.

Hui'x chī Melquisedec.”

²² Ixtalacāxtlahuan Jesús ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā tū xapūla. ²³ Ā'makapitzīn pālejni' lhūhua' ixtahuanī't īxpālacata ixtanītēlha ē ixtatanūtēlha ā'makapitzīn. ²⁴ Jesucristo xla' hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē jā makxteka līpālej. Jā catitanūlh ā'chā'tin īxlakxoko. ²⁵ Ū'tza' Jesucristo tzē nacālīmakapūtaxtūkō' īxlīpō'ktuca'n tī tatapa'ksīni' Dios īxpālacata Jesucristo. Huā'mā' tzē natlahua īxpālacata xla' hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu quilhtamacuj squi'ni'mā'lh Dios īxpālacataca'n tī ta'a'ka'ī'.

²⁶ Jesucristo xla' xapuxcu' pālej chuntza' chī īxlacasqui'nca. Ixlīpō'ktu tū tlahua, pō'ktu tze. Jā tlahuanī' tū jā tze ā'chā'tin. Jā tū tlahuanī't tū jā tze. Xla' jā chī xlaca'n tī tatlahua tū jā tze. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā lakachi'xcuhui'can. ²⁷ Xla' jā chī ā'makapitzīn xanapuxcu'nu' pālejni'. Xlaca'n lakalī lakalī talīlakatāya pūla tū īxpālacata īxcuentaca'n ū'tunu'n ē ā'līstān īxpālacata ā'makapitzīn. Jesucristo jā chuntza' tlahua. Xla' mālacnūlh xmān a'ktin talakalhu'mān. Xmān maktin mālacnūlh a'cxni' tamacamāstā'lh īxlīmān nac cruz. Huā'mā' talakalhu'mān natāyani' īxlīpō'ktu quilhtamacuj. ²⁸ Chuntza' chī līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés, īxcālīhui'līcan chī'xcuhui'n chī xanapuxcu'nu' pālejni'. Chī'xcuhui'n ixtahuanī't, ē chuntza' ixtatlahua tū jā tze. A'cxni' maxquī'canī'ttza' huā'mā' līmāpa'ksīn, Dios huanli īxlīcāna' nalīhui'lī ī'Ska'ta' līpālej. Līhui'līlh līpālej īxlīpō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' pālej lītahui'lh chī Dios īxlacasqui'n.

8

Jesús tlahualh xasāsti' talacāxtlahuan

¹ Tū iccāhuanimā'n, ū'tza' huā'mā': Jesucristo, xla' xapuxcu' pālej chuntza' chī īxlacasqui'nca. Xla' tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n. Xla' hui'lacha' na īxpekxtūcāna'j Dios nac a'kapūn. ² Xla' ū'tza' xapuxcu' pālej nac templo tū hui'lacha' nac a'kapūn. Tzamā' templo tlahualh Dios ē jā tachi'xcuhui't. ³ Ixlītlahuat chā'tin xapuxcu' pālej, xla' mālacnūni' Dios talakalhu'mān. Nā ixtasqui'nī Jesucristo namālacnūni' Dios talakalhu'mān. ⁴ Palh Jesucristo latlā'huancus cahuālh nac cā'quilhtamacuj, xla' jā īxlalh līpālej, īxpālacata pālejni' huā'tzā' tamālacnūni' Dios talakalhu'mān chuntza' chī līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés. ⁵ Tū pālejni' huā'tzā' tatlahua, xla' chī xmān tatlahualakamakxtu tū tlahuacan nac a'kapūn. Nā chuntza' Moisés. A'cxni' xla' ixtlahuamā'lh xako'xka' templo, Dios huanilh:

Catla'hua'kō'j chuntza' chī māsuyuni'ca' nac sipej tū huanican Sinaí.

⁶ Ā'chulā' xatze tū tlahua xapuxcu' pālej tī Jesucristo. Ā'chulā' xatze talacāxtlahuan tū Jesucristo tlahualh, ixpālacata naliko'xamixa Dios. Huā'mā' ā'chulā' xatze, ixpālacata chuntza' chī huā'mā' talacāxtlahuan, Dios nacātlahuani' tachi'xcuui't tū ā'chulā' xatze tamālacnūn.

⁷ Xapūla talacāxtlahuan jā a'cchā'lh tū ixtasqui'nī. Ū'tza' lītlahuaca ixlī'a'ktu' talacāxtlahuan. ⁸ Dios ixca'tzī tachi'xcuui't jā tamākentaxtūlh. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chuntza' chī Dios huanli:

Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' quit na'ictlahua a'ktin xasāsti' talacāxtlahuan.

Na'iccātā'cāxtlahua tachi'xcuui't israelitas ē ī'xū'nātā'natna' Judá.

⁹ Jā chī talacāxtlahuan tū iccātā'tlahualh ī'xū'nāpapna'ca'n a'cxni' iccāmāxtulh nac ti'ya't jā huanican nac Egipto.

Xlaca'n jā tamākentaxtūlh talacāxtlahuan tū iccātā'tlahualh xlaca'n.

Ū'tza' iccālīmāpānūni'lh quit.

¹⁰ A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, na'iccātā'tlahua ā'a'ktin talacāxtlahuan tachi'xcuui't israelitas.

Tzamā' talacāxtlahuan chuntza' nala: Quit na'iccāmāca'tzīnī quilīmāpa'ksīn.

Xlaca'n natalexmatni'cu'tun.

Quit ixDiosca'n na'icuan.

Xlaca'n quintachi'xcuui't natahuan.

¹¹ Jā tī chā'tin catihuanilh ixtā'tin nūn ixtā'chic: “Ixlacasqui'nca hui'x nalakapasa' Dios.” Jā chuntza' catitalāmāsu'yuni'lh, ixpālacata ixlīpō'ktuca'n naquintalakapasa tī xalaka'tla' ē xalacstīn.

¹² Quit na'iccālakalhu'man xlaca'n ē na'iccāxapani' ixcuentaca'n.

Jātza' maktin ictilacapāstacli ixcuentaca'n.

¹³ Dios līchihuīna'nli ā'a'ktin xasāsti' talacāxtlahuan. Chuntza' ca'tzīcan xapūla talacāxtlahuan jātza' tū ixtapalh ē xamasni'tza' jātza' catimaclacasqui'nca.

9

Chī makapāxuīcan Dios chuntza' chī xasāsti' talacāxtlahuan

¹ Xapūla talacāxtlahuan māsu'yu'lh chī līlaktaquilhpūtacan Dios. A'ntza' jā ixtakēstokcan nalaktaquilhpūtacan Dios, xla' ū'tza' ixtatlahuatca'n tachi'xcuui't. ² Tatlahualh a'ktin templo tū xamako'xka'. Ixka'lhī a'ktin lu'xu' tū ixmāpitzi a'ktu' cuarto. Xapūla cuarto ixuī'lh tū ixpūyāhuacan cera. Ixyāl' a'ktin mesa jā ixuī'lh pāntzīn tū ixlīlakatāyacan Dios. Huā'mā' cuarto ixuanican Xaticua'lanātlahuan. ³ Na ixchakēn lu'xu' ixuī'lh ā'a'ktin cuarto jā ixuanican Ā'chulā' Xaticua'lanātlahuan. ⁴ Huā'mā' cuarto ixyāl' a'ktin pūmacamāstā'n xa'oro jā ī'lhcuycan siyensu. Nā a'ntza' ixuī'lh a'ktin caja ixlīmactlahuacani't oro. Na ixpūlacni' tzamā' caja ixtojōmā'lh a'ktin tla'ma'nc xa'oro tū ixpūtojōmā'lh maná. Nā nac caja ixtojōmā'lh ixpāla'c Aarón tū ixa'kpu'nī't ē nā a'ktu' chihuix jā ixtzo'kcanī't a'kcāuj līmāpa'ksīn. ⁵ Na ixkelhni' caja ixtayāna'lh chā'tu' ángeles xa'oro. Ixpekenca'n ixtalaksta'nka'nī't na ixkelhni' caja. A'ntza' jā ixmacamāstā'can cuenta na ixlacatīn Dios. Chuhua'j jātza' la ictilīchihuīna'nli ā'chulā'.

⁶ Chuntza' ixlacāxlakō'nī't ixlīpō'ktu. Pālejni' lakalī lakalī ixtatanū nac xapūla cuarto ē ixtatlahua tū ixtascujūtca'n. ⁷ Xmān xapuxcu' pālej tzē ixtanū nac ā'a'ktin cuarto. Xmān maktin ixtanū a'ktin cā'ta. A'cxni' ixtanū, ixmānū ka'lhni' tū ixmālacnūni' Dios. Huā'mā' tū ixmālacnū ixpālacata chu ū'tza' ē nā tū ixpālacataca'n tachi'xcuui't. ⁸ Chuntza' Espiritu Santo quincāmāsu'yuni'yān līhuan ixlīmān xapuxcu' pālej tzē ixtanū na ixlī'a'ktu' cuarto, jāna'j ixcāmāsu'yuni' Dios chī nalītanūcan nac a'kapūn. A'ntza' nac a'kapūn jā ā'chulā' taticua'lanātlahuan. ⁹ Huā'mā' templo xako'xka' hua'chi a'ktin tatlahualakamakxtu chuntza' chī a'nan chuhua'j. Masqui xlaca'n ixtamālacnū talakalhu'mān ē xatamāknīn animalh, xlaca'n jāla ixtaca'tzī palh ixlīcāna' ixcāmāpānūni'lh ixcuentaca'n. ¹⁰ Tahui'lat tū ixtamākentaxtū, ixpālacata ū'tza' tū ixtahua' ē chu ū'tza' tū ixtalīpaxa ē chu ū'tza' tū

ixtalilakche'kē' xpułātuca'n chuntza' chī ixtahui'latca'n. Tzamā' tahui'lat ixtamākentaxtū a'cxni' Dios jāna'j ixtlahua xasāsti' talacāxtlahuan.

¹¹ Chuhua'j tlahuacani't xasāsti' talacāxtlahuan. Cristo litanūnī't xapuxcu' pālej. Xla' tlahua ixtascujūt xapuxcu' pālej nac a'ktin templo jā ā'chulā' ka'tla' ē ā'chulā' tze. Huā'mā' templo jā ixtatlahuatca'n chī'xcuui'n, ixpālacata jā xala' nac cā'quilhtamacuj.

¹² Ā'makapitzīn xapuxcu' pālejni' ixtatanū na ixlī'a'ktu' cuarto ē ixtamānū ixka'lhni'ca'n chivo ē huācax. Tzamā' ka'lhni' ixtamālacnūni' Dios. Ka'lhni' tū Cristo mālacnūlh, xla' ū'tza' tū ixka'lhni'. Xmān maktin mālacnūlh. Chuhua'j tanūnī'ttza' nac a'kapūn jā ā'chulā' xatze. Ū'tza' tze nālīxoko quincuentaca'n pō'ktu quilhtamacuj. ¹³ Pālejni' xla'ca'n ixtalilacapa'lhni'ca'n ixka'lhni'ca'n chivos ē huācax ē xalhca'ca'n huācax tū ixtalhcuyu.

¹⁴ Ixka'lhni' Cristo tze natlahua tū ā'chulā' xatze ē jā ixla' animalh. Maktāyalh Espīritu Santo tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' Cristo tamacamāstā'lh ē lītaxtulh a'ktin talakalhu'mān na ixlacatīn Dios. Tzamā' talakalhu'mān ixlicāna' xatze. Ixka'lhni' Cristo māpānū quincuentaca'n, ē chuntza' lakpalīh quintalacapāstacni'ca'n. Chuhua'j jātza' tū tū quincāmāmakchuyīyān chī xapūla ixtlahuayāuj tū jā tze. Chuntza' tze tā'scujāuj Dios xalakahuan.

¹⁵ Cristo ū'tza' tī cāxtlahualh xasāsti' talacāxtlahuan. Chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahua pō'ktu quilhtamacuj xla'ca'n tī cāta'sani'nī't, chuntza' chī Dios huanli xapūla. Cristo nīnī'ttza' quimpālacataca'n, ē chuntza' tze nacāxapani' ixcuentaca'n tī tatlahuanī't tū jā tze chuntza' chī huan līmāpa'ksīn tū xapūla talacāxtlahuan. ¹⁶ A'cxni' chā'tin chī'xcu' tzo'ka a'ktin ca'psnap ixpālacata namāstā' ixtalakalhu'mān, jāna'j tū ixtapalh a'cxni' jāna'j lakspūta tzamā' chī'xcu'. ¹⁷ A'cxni' lakspūta tī tlahuanī't tzamā' ca'psnap, a'cxni'cus quīlīmacuan tū ixtzo'knī't. ¹⁸ Nā chuntza' Dios a'cxni' cātā'tlahualh xapūla talacāxtlahuan tachi'xcuui't, ixtasqui'nī nanī lakatin animalh. ¹⁹ Moisés xapūla cāhuanilh tachi'xcuui't ixlīpō'ktu chuntza' chī huanli līmāpa'ksīn. Ā'līstān mā'ca'lh ixmakchi'xit borrego tū xatzu'tzo'ko na ixpekni' hisopo ē līlakmojōlh ixka'lhni' huācax ē chivo tū ixtā'mālacxtuccanī't xcān. Līlaxmani'lh ca'psnap jā ixtatzo'knī' līmāpa'ksīn. Cālītlahualh ka'lhni' na ixa'kxākca'n tachi'xcuui't. ²⁰ Huanli Moisés: “Huā'mā' ka'lhni' māsu'yu tzucunī'ttza' talacāxtlahuan tū hui'xina'n namākentaxtūyā'tit chuntza' chī māpa'ksīnī'nī't Dios.” ²¹ Nā chuntza' Moisés lītlahualh macstī'na'j ka'lhni' nac templo xako'xka' ē nā ixlīpō'ktu tū ixiū'lh a'ntza' tū ixmaclacasqui'ncan na ixlacatīn Dios. ²² Chuntza' chī huan huā'mā' līmāpa'ksīn, ka'lhni' pō'ktu līxapacan cuenta. Palh jā tamālacnūni' Dios ka'lhni', Dios jā cāmāspūtnū'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuui't.

Cristo cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n tachi'xcuui't

²³ Chuntza' ixcālīche'kē'can ixka'lhni' huācax ixlīpō'ktu tū ixiū'lh nac templo xako'xka'. Tzamā' xmān hua'chī tlahualakamakxtucan tū hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' nac a'kapūn ixlacasqui'nca namālacnūni'can Dios a'ktin talakalhu'mān tū ā'chulā' xatze. Cristo hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' ū'tza' mālacnūni'lh Dios a'ktin talakalhu'mān. Huā'mā' talakalhu'mān ū'tza' ā'chulā' xatze. ²⁴ Cristo jā a'ntza' hui'lh nac templo tū tatlahuanī't tachi'xcuui't. Tzamā' templo tū yālh nac cā'quilhtamacuj xmān hua'chī tlahualakamakxtucan tū hui'lacha' nac a'kapūn. Cristo tanūnī't nac a'kapūn. A'ntza' hui'lh na ixlacatīn Dios. A'ntza' squi'ni' Dios quimpālacataca'n. ²⁵ Xapuxcu' pālej xala' nac cā'quilhtamacuj, xla' tanū xmān maktin a'ktin cā'ta nac templo jā huanican Ā'chulā' Xatasicua'lanātlahuan. A'cxni' tanū, lē'n a'ktin talakalhu'mān tū ixka'lhni' animalh. Cristo jā chuntza' tlahualh. Jā maklhūhua' talacnūlh. ²⁶ Palh xla' ixtalacnūlh maklhūhua', maklhūhua' ixnīlh a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Xla' jā maklhūhua' nīnī't. Xmān maktin mīlh nac cā'quilhtamacuj a'cxni' lakspūti xapūla talacāxtlahuan. Nīlh ē chuntza' cālīmāpānūni'lh ixcuentaca'n tachi'xcuui't. ²⁷ Quīlīpō'ktuca'n nanīyāuj xmān maktin. Ā'līstān Dios naquincākelhasqui'nīyān. ²⁸ Nā chuntza' Cristo, xmān maktin tlahualh

talakalhu'mān ē chuntza' līxokolh ixcuentaca'n tachi'xcuui't. Jātza' ā'maktin catimilh pātīni'n. A'cxni' namin ixlīmaktu', nacāmaka'pūtaxtūkō' tī taka'lhīmā'nalh.

10

¹ Dios maxquī'lh Moisés līmāpa'ksīn. Huā'mā' līmāpa'ksīn jāla quincātlahuani'yān tū Cristo quincātlahuani'yān. Tzamā' līmāpa'ksīn hua'chī tlhualakamakxtucanī't tū ā'chulā' xatze. Chuntza' chī huan huā'mā' līmāpa'ksīn, cā'ta cā'ta chu ū'tza'tza' tū tamālacnūni' Dios talakalhu'mān. Tzamā' talakalhu'mān tū mālacnūcan chuntza' chī huan tzamā' līmāpa'ksīn jāla cātlahua lactze xla'ca'n tī chuntza' talīlaktaquilhpūta Dios. ² Palh tzamā' līmāpa'ksīn ixcāmāpānūni'lh cahuālh ixcuentaca'n, xla'ca'n jātza' ixtitamakca'tzilh palh talaclē'ncus, ē chuntza' ixtamakxtekli tamālacnū talakalhu'mān. ³ Tzamā' līmāpa'ksīn jāla cāmāpānūni' ixcuentaca'n. Tzamā' talakalhu'mān tū mālacnūni'can Dios, xla' xmān cāmāpāstaquī ixcuentaca'n cā'ta cā'ta. ⁴ Tzamā' talakalhu'mān jā cāmāpānūni' ixcuentaca'n, ixpālacata ixka'lhni'ca'n toros ē chivos jā tū līmacuan.

⁵ Ū'tza' līhuanli Cristo a'cxni' ixmimā'lh tza' nac cā'quilhtamacuj, huanilh Dios: Hui'x jā lacasqui'na' namālacnūni'ca'na' ixka'lhni' animalh ē nūn tū līlakatāyaca'na'. Hui'x quincāxtlahuani'nī'ta' a'ktin macni', ē chuntza' tzē na'ictalacnū quina'cstu.

⁶ Jā lakatīya' chī lakahui'līca'na' animalh tū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n. Jā lakatīya' tū tamālacnū ixpālacata ixcuentaca'n.

⁷ Ū'tza' iclīhuanli: “Ē icmimā'lh ictlahua tū hui'x lacasqui'na', Dios.”

⁸ Xapūla huanli Cristo chī Dios jā lakatī chī mālacnūni'can xatamaknīn animalh ē tū līlakatāyacan ē xalakin animalh tū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n, ē jā lakatī tū tamālacnū ixpālacata nacāxapani'can ixcuentaca'n. Tzamā' jā līpāxuhua Dios masqui tamālacnū talakalhu'mān chuntza' chī huan līmāpa'ksīn. ⁹ Ā'līstān Cristo huanli: “Ū'tza' iclīmīnī't ictlahua tū hui'x lacasqui'na', Dios.” Dios māpānūlh talacāxtlahuan xala' makāstza' ē hui'līlh tū ā'xmān xasāsti'. ¹⁰ Jesucristo tlhualh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Xmān maktin mālacnūni'lh Dios ixmacni'. Chuntza' cālītlahualh lactze tachi'xcuui't pō'ktu quilhtamacuj.

¹¹ Ixlīpō'ktuca'n pālejni' tī israelitas tatlahua ixtascujūtca'n lakalī lakalī. Maklhūhua' tamālacnū chu ū'tza'tza' talakalhu'mān. Tzamā' talakalhu'mān jā maktin caticāmāpānūni'lh ixcuentaca'n tachi'xcuui't. ¹² Cristo xmān maktin nīlh. Chuntza' līmālacnūlh a'ktin talakalhu'mān tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Palaj tunca tahuī'lh na ixpekxtūcāna'j Dios, ixpālacata Cristo nā xla' māpa'ksīni'n. ¹³ A'ntza' ka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios nacātlaja ixtā'lāquichlaktzi' ē nacāmāmākentaxtūnī tū lacasqui'n Cristo. ¹⁴ Cristo mālacnūni'nī't Dios xmān a'ktin talakalhu'mān. Ū'tza' cālītlahualh lactze pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatīn Dios ixlīpō'ktuca'n tī cāxapani'nī't ixcuentaca'n. ¹⁵ Espīritu Santo nā chuntza' huan. Tatzo'kni' na ixtachiūn Dios chī huanli xapūla:

¹⁶ Ā'līstān na'iccātā'tlahua xla'ca'n a'ktin talacāxtlahuan, huanli Dios. Chuntza' nala: Quit na'iccāmākexmatī quilīmāpa'ksīn.

Quit na'iccālakpalīni' ixlīstacna'ca'n ē ū'tza' natalīmākentaxtūcu'tun.

¹⁷ Ā'līstān huanli:

Jātza' icticālacapāstacni'lh ixcuentaca'n.

Jātza' icticālacapāstacni'lh tū jā tze tū tatlahualh.

¹⁸ Chuntza' Dios quincāmātza'nkēna'ni'nī'ta'n. Jātza' ixlacasqui'nca namālacnūni'yāuj Dios ā'a'ktin talakalhu'mān tū naquincāmāpānūni'yān quincuentaca'n.

Ixlacasqui'nca nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios

¹⁹ Chuhua'j, tā'timīn, Cristo nīlh quimpālacataca'n, ē chuntza' chuhua'j jā tijicua'nāuj natā'chihuīna'nāuj Dios. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā sicua'lanālanī't.

²⁰ Cristo nīnī'ttza' quimpālacataca'n, ē quincāmālaquī'ni'nī'ta'n pō'ktu quilhtamacuj jā lactanūcan nac a'kapūn. Chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios. ²¹ Cristo, ū'tza'

xapuxcu' pālej. Xla' squi'ni' Dios quimpālacataca'n quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Dios.
²² Ū'tza' nalīlaktalacatzuna'jīyāuj Dios ē ū'tza' nalīmakapāxuīyāuj expālacata līpāhuanāuj
 Dios ē tlahuacu'tunāuj tū xla' lacasqui'n, ē expālacata ca'tzīyāuj quincuentaca'n
 quincāmātza'nkēna'ni'nī'ta'ntza'. Hua'chi cālīmakche'kē'canī'ttza' quimacni'ca'n
 xastala'nka' xcān. ²³ Jā tilakachā'ni'yāuj nūn macsti'na'j chī ka'lhīmā'nauj. Dios
 pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan. ²⁴ Nalālacapāstacāuj chā'tunu' quina'n.
 Nalāmaktāyayāuj. Chuntza' ā'chulā' nalāpāxquī'yāuj ē ā'chulā' natlahuayāuj tū tze.
²⁵ Makapitzīn jātza' tatā'talacxtimī tī ta'a'ka'ī'ni' Dios. Xatze natalacxtimīyāuj. Chuntza'
 nalāmāhuixcāni'yāuj. Huā'mā' ū'tza' ixlacasqui'nca expālacata ca'tzīyā'tit hui'xina'n
 talacatzuna'jīmā'ltza' quilhtamacuj a'cxni' namimpala Cristo.

²⁶ Palh chā'tin māca'tzīnīcanī't tū ixlīcāna' ē palh lakmaka'n Jesucristo, chuntza' jā tū
 a'nampala tū namāpānū ixcuenta. ²⁷ Najicua'n tū na'a'kspula a'cxni' Dios naputzāna'nī.
 Dios namakapātīnīn nac macscut jā nacālhcuyu ixtā'lāquichlaktzi'. ²⁸ Chuntza' chī
 huan līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés, palh chā'tu' o kelhatu'tun testigos ixtahuan
 palh chā'tin chī'xcu' jā ixmākentaxtū līmāpa'ksīn, ū'tza' ixtalīmaknī. Jā ixtalakalhu'man.
²⁹ Chuntza' ixcāmakapātīnīncan tī jā ixtamākentaxtū līmāpa'ksīn xala' makāstza'. Ā'chulā'
 namakapātīnīncan palh chā'tin lakmaka'nī't Cristo ē palh puhuanī't jā tū ixtapalh
 ixka'lhni' Jesucristo. Jesucristo, ū'tza' tī nīlh ē līxapalh ixka'lhni' quincuentaca'n chuntza'
 chī xasāsti' talacāxtlahuan. Catīxcuahuālh tī lakmaka'n Jesucristo namakapātīnīncan
 expālacata lakmaka'n ixEspīritu Dios tī quincālalakalhu'manān. ³⁰ Ca'tzīyāuj Dios huanli:
 “Xmān quit tzē na'iccāmakapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Quit naquintaxokoni'. Quit
 Māpa'ksīni' ē quit na'iccāputzāna'nī quintachi'xcu'huī't.” ³¹ Lījicua' palh expātīni'uj na
 ixmacan Dios xalakahuan.

³² Calacapāstactit hui'xina'n chī cā'a'kspulan xapūla a'cxni' chū'cus cātamāsu'yuni'n
 ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n expātīni'nā'tit a'cxni' ixcātaputzastālani'yān. ³³ Makatunu'
 ixcātalakapalayān ē ixcātatucsān nac cā'lhūhua'lacatīn. Chuntza' chī tapātīni'lh ā'makapitzīn
 chuntza' pātīni'ntit hui'xina'n. ³⁴ Ixcālalakalhuma'nā'tit hui'xina'n a'cxni' ixcāmānūcan
 makapitzīn nac pūlāchī'n. A'cxni' lē'nca tū ixka'lhī'yā'tit, hui'xina'n jā līlīpuhuanitit
 expālacata ca'tzīyā'tit ka'lhī'yā'tit nac a'kapūn tū ā'chulā' xatze ē tū jā maktin catisputli.
³⁵ Chuhua'j, jā catamakchuyī'tit. Calacapāstactit namaktīni'nā'tit mintatlajca'n xala' nac
 a'kapūn. ³⁶ Catāyani'tit. Jā timakxtekā'tit natlahua'yā'tit tū Dios lacasqui'n. Chuntza'
 namaktīni'nā'tit tū Dios quincāmālacnūni'nī'ta'n. ³⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios
 huanli:

Jātza' ā'makās sputa, namin tī ixlīminīt ē jātza' catitanajīlh.

³⁸ Ixlīpō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n expālacata talīpāhuan Dios, xlaca'n pō'ktu
 quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

Palh tī nataxtutāya na quintej, jā tze ca'ictimakca'tzīlh.

³⁹ Quina'n jā hua'chi ā'makapitzīn tī tataxtutāya na ixtej Dios ē tatza'nkā. Quina'n
 līpāhuanāuj Dios ē a'kapūtaxtunī'taujtza'.

11

Tzej talatlā'huan xlaca'n tī ta'a'ka'ī'

¹ Līpāhuanāuj Dios, ē chuntza' ca'tzīyāuj namaktīni'nāuj tū ka'lhīmā'nauj. Nā ca'tzīyāuj
 a'nan tū jāna'j maktin laktzī'nāuj. ² Tachi'xcu'huī't xalakmakās, xlaca'n ixtamakapāxuī
 Dios, expālacata xlaca'n ixtalīpāhuan Dios.

³ Nā quina'n līpāhuanāuj Dios ē chuntza' ca'tzīyāuj Dios tlahualh cā'quilhtamacuj ē
 chī'chini' ē mālhcuyu' ē ixlīpō'ktu tū a'nan nac a'kapūn. Dios chihuīna'nli ē chuntza'
 tlahuakō'lh. Dios cātlahualh pō'ktu tū tasu'yu, masqui xapūla jā tū ixa'nan tū tzē
 ixlaktzī'ncan.

⁴ Abel ixlipāhuan Dios, ē chuntza' xla' mālacnūni'lh Dios a'ktin talakalhu'mān tū xatze ē jā chī mālacnūlh Caín. Abel ixlipāhuan Dios, ē chuntza' Dios laktzī'lh tze. Dios maktīni'lh talakalhu'mān tū Abel mālacnūni'lh. Chuntza' Abel, masqui nīnī'ttza', quincāmāsu'yuni'yān chī nalipāhuanāuj Dios.

⁵ Nā Enoc ixlipāhuan Dios ē ū'tza' jā līnīlh. Dios lē'lh nac a'kapūn. Jāla maclaca, ixpālacata Dios ixlē'nī't. Ixtachihuīn Dios huan a'cxni' Enoc ixlatlā'huancus nac cā'quilhtamacuj, xla' ixmakapāxuī Dios. ⁶ Nūn chā'tin tzē namakapāxuī Dios palh jā lipāhuan Dios. Tī tamin talaktaquilhpūta Dios, ixlacasqui'nca tzej nata'a'ka'ī' Dios huī'lh ē cāmaktāya tī nataliputza ixlipō'ktu ixlīstacna'ca'n.

⁷ Nā Noé ixlipāhuan Dios ē a'ka'ī'lh ixlicāna' chī Dios ixuaninī't namin a'ktin lakuat. Ixjicua'n, ē ū'tza' lītlahualh a'ktin barco. Chuntza' ta'a'kapūtaxtulh xalanī'n na ixchic. Noé mākentaxtūlh tū Dios ixuaninī't, ē chuntza' ixlītasu'yu ā'makapitzīn jā lactze ixtahuanī't ixpālacata xlaca'n jā ixta'a'ka'ī' tū ixuanī't Dios. Noé ixlipāhuan Dios, ē ū'tza' Dios līmāpānūni'lh ix cuenta.

⁸ Nā Abraham ixlipāhuan Dios. Kexmatni'lh a'cxni' Dios huanilh na'a'n nac a'ktin ti'ya't tū Dios namaxquī'. Abraham taxtulh na ixcā'lacchicni', masqui jā ixca'tzī jā nachā'n. ⁹ Abraham ixlipāhuan Dios, ē chuntza' xla' chā'lh jā namaxquī'can ti'ya't, chuntza' chī Dios ixuaninī't. Ixtlahuanī't ixa'cchic jā ixuī'lh hua'chī chā'tin xaminī'. Nā chuntza' ixuī'lh ixka'hua'cha tī ixuanican Isaac ē nā ixtā'nat tī ixuanican Jacob. Xlaca'n nā Dios cāmāxquī'lh ti'ya't. ¹⁰ Chuntza' ixlīhuī'lh Abraham ixpālacata ixka'lhīmā'lh ixchā'lh nac cā'lacchicni' tū Dios ixtlahuanī't chuntza' chī ixtalacasqui'nīn. Huā'mā' cā'lacchicni' jā maktin catisputli.

¹¹ Ā'nā Sara ixlipāhuan Dios. Ū'tza' tzē līka'lhīlh chā'tin ī'ska'ta' masqui chā'lūhua'tza' ixuanī't. Masqui ixtēlaktzā'lanī'ttza' ixquilhtamacuj, Sara a'ka'ī'lh Dios namākentaxtū tū ixuanī't. ¹² Chuntza' Dios maxquī'lh chā'tin ī'ska'ta' Abraham masqui kōlu'tza' ixuanī't. Ī'xū'nātā'natna' Abraham talhūhua'nli hua'chī sta'cu ē cucujnu' tū tahui'lāna'lh na ixquilhtūn mar. Talhūhua'nli ē jāla cāpūtle'kekō'can.

¹³ Abraham ē Isaac ē Jacob tanīlh. A'cxni' tanīlh, jāna'j ixtamaktīni'n tū Dios ixmālacnūnī't. Xmān ixtalaktzī'n makat. Tapāxuhualh ixpālacata ixtaca'tzī Dios nacāmākentaxtūnī' tū ixcāhuaninī't. Xlaca'n tzej ixtaca'tzī ixtalatlā'huan hua'chī tejetlā'hua'ni' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁴ Chuntza' ixtalīchihuīna'n xlaca'n, ē chuntza' ixtasu'yu ixtaputzamā'nalh cā'lacchicni'. ¹⁵ Xlaca'n jā ixtalacapāstacmā'nalh ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtataxtunī'ta'ncha'. Palh chuntza' ixtapuhuanli, ixtataspi'tli tzamā' nac cā'lacchicni'. ¹⁶ Xlaca'n jā ixtalacapāstaca ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtataxtunī'ta'ncha'. Ixtalacapāstaca ā'lacatin cā'lacchicni' jā ā'chulā' xatze ē tū huī'lacha' nac a'kapūn. Ū'tza' Dios jā cālīmāxana'n a'cxni' xlaca'n tahuan ū'tza' ixDiosca'n. Dios cāxui'līnī't a'ktin cā'lacchicni' nac a'kapūn jā xlaca'n natatahui'la.

¹⁷ Nā Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' ixa'mā'lh līmāknī Isaac tī xmān chā'tin ixka'hua'cha ixuanī't. Ixmaxquī'cu'tun hua'chī a'ktin talakalhu'mān Dios. Chuntza' Dios ixmāpa'ksīnī't ixpālacata ixlacasqui'n Abraham namāsu'yu palh ixlicāna' ixpāxquī' Dios. ¹⁸ Abraham ixkexmatni'cu'tun Dios, masqui Dios ixuaninī't ixpālacata Isaac, Abraham nacāka'lhī lhūhua' Ī'xū'nātā'natna'. ¹⁹ Abraham ixa'mā'lh maknī Isaac chuntza' chī Dios ixuaninī't, ixpālacata ixca'tzī Dios namaxquī'pala ixtatamat. Jā makās ī'sputa ixmaknīca Isaac. Dios maxquī'palh ixtatamat.

²⁰ Ā'nā Isaac ixlipāhuan Dios. Ū'tza' cālīhuanilh ixka'hua'chan chī Dios nacāsīcua'lanātlahua. Ixcamana' ixcāhuanican Jacob ē Esaú. ²¹ Nā Jacob ixlipāhuan Dios. Ū'tza' cālīhuanilh ixnatā'natna', tī ixka'hua'chan José, chī Dios nacāsīcua'lanātlahua. Chuntza' cāhuanilh a'cxni' nanī'tza'. Lītaquilhpūtalh ixpāla'c ē makapāxuīlh Dios. ²² Nā José ixlipāhuan Dios. Chuntza' a'cxni' jātza' makās ī'sputa nanī, xla' huanli israelitas natataxtu nac Egipto. Nā huanilh José nacālē'ncan ixlacutnu' a'cxni' natataxtu a'ntza'.

²³ Ixtāta' ē ixtzī' Moisés nā ixtalīpāhuan Dios. Puxcu' māpa'ksīni'lh nacāmāknīkō'can ixlīpō'ktu lacstīn xmān laka'hua'chan. Moisés mātze'kca a'cxni' ixlacatuncuhui'nī'tcus. Xlaca'n talaktzī'lh tzēhuanī't ixuanī't ē tamātzē'kli a'ktu'tun mālhcuyu'. Jā tajicua'ni'lh ixlīmāpa'ksīn puxcu'. ²⁴ Nā Moisés ixlīpāhuan Dios. A'cxni' chī'xcu'tza' ixuanī't, jātza' ixtahui'lacu'tun na ixchic puxcu' xala' nac Egipto, a'ntza' jā ixmakastacnī't ixtzu'ma'jāt puxcu'. ²⁵ Moisés jātza' tahui'lacu'tunli ā'chulā' na ixchic puxcu', ixpālacata a'ntza' ixlīpāxucan tū jā tze. Xla' puhuanli ā'chulā' tze nacātā'tahui'la ixtachī'xcuhui't Dios masqui capātīni'lh. ²⁶ Moisés puhuanli ā'chulā' xatze kexmatni'can Cristo masqui ixlīlakmaka'nca. Puhuanli jā ka'lhī ixtapalh ixlīricujca'n xala' nac Egipto. Xla' jā lakpuhuanli tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Xla' lakpuhuanli tū xala' nac a'kapūn. ²⁷ Moisés ixlīpāhuan Dios, ē xla' taxtulh nac Egipto. Jā ixjicua'ni' puxcu', masqui ixca'tzī palh ixsītzī'lh. Pō'ktu quilhtamacuj kexmatni'lh Dios. Xla' hua'chi ixlaktzī'nī't Dios, masqui jāla laktzī'ncan.

²⁸ Moisés ixlīpāhuan Dios. Chuntza' cāhuanilh israelitas natamāknī borregos ē natalītlahua macstī'na'j ixka'lhni' na ixmākelhchaca'n. Chuntza' āngel jā cāmāknīlh ixlīmāksāsti'ca'n israelitas a'cxni' cāmāknīlh ixlīmāksāsti'ca'n xalanī'n nac Egipto. ²⁹ Israelitas ixtalīpāhuan Dios. Xlaca'n tapātacutli Mar Xatzu'tzo'ko hua'chī nac cā'ti'ya'tna' jā cā'scahuahua. Xalanī'n nac Egipto tī ixtastālani', a'cxni' titapātacutcu'tunli, xlaca'n tajicsua'kō'lh.

³⁰ Israelitas ixtalīpāhuan Dios, ē chuntza' xlaca'n a'ktojon quilhtamacuj ixtatā'tamacxti'li'tlā'huan cā'lacchicni' tū ixuanican Jericó. Chuntza' lī'a'kā'lh talhta'm xachihuix tū ixlītamacxti'li'nī't cā'lacchicni'. ³¹ Cāmāknīca tī xalanī'n nac Jericó tī jā takexmatni'cu'tunli Dios. Rahab, tī pūla xamaklani' ixuanī't, xla' jā maknīca. Rahab ixlīpāhuan Dios, ē xla' ixcāmānūnī't na ixchic israelitas tī ixta'a'nī't talaktzī'hui'līni'n nac tzamā' ti'ya't. Ū'tza' jā talīmāknīlh Rahab.

³² Jā ixlacasqui'nca ā'chulā' na'iccālīhuaniyān ā'makapitzīn tī talīpāhuanli Dios. Jā icka'lhī quilhtamacuj na'iccāhuaniyān tū tatlahualh Gedeón ē Barac ē Sansón ē Jefté ē David ē Samuel ē ixa'kchihuīna'nī'n Dios. ³³ Xlaca'n ixtalīpāhuan Dios. Ū'tza' talīskāhui'lh ā'makapitzīn cā'lacchicni', ē ixtamāpa'ksī. Ixtatlahua tū tze, ē Dios cāsicua'lanātlahualh chuntza' chī ixcāhuaninī't. Ā'makapitzīn ixcālaktamāknūcan leones. Dios cāmaktāyalh ē chuntza' jā cāhua'lh. ³⁴ Ā'makapitzīn ixcāmāpū'can nac macscut. Xlaca'n jā talhculh. Ā'makapitzīn ixcālīmāknīcu'tuncan espada. Xlaca'n ta'a'kapūtaxtulh. Masqui xlaca'n jā lactli'hui'quin ixtahuanī't, Dios cāmātli'hui'clhli. Jā ixtajicua'n. Ixtatlahua lāmāknīn ē ixtamakatzā'la ixtā'lāquiclhaktzī'ca'n. ³⁵ Makapitzīn puscan, Dios cāmālacastālancuanīni'lh ixcamana'ca'n, tī ixtanīnī'tcus.

Ā'makapitzīn tachi'xcuhui't tzej cāmākapātīnīnca hasta jā tanīlh. Palh xlaca'n ixtakelhtatzē'kli tū ixta'a'ka'ī, jātza' ixticāmākapātīnīnca. Xlaca'n jā takelhtatzē'kli, ixpālacata ixtaca'tzī nataka'lhī ixlatamatca'n tū xatze a'cxni' Dios nacāmālacastālancuanī nīnī'n. ³⁶ Ā'makapitzīn cālākapalaca ē cāmāksno'kca. Ā'makapitzīn cāmānūca nac pūlāchī'n ē cātūpixui'līca līcā'n. ³⁷ Ā'makapitzīn cācucta'lamāknīca. Ā'makapitzīn cālācua'ta'hui'līca. Ā'makapitzīn cālīmāknīca espada. Ā'makapitzīn ixta'a'cuantlā'huan ē ixtalhakā' ixko'xka' purecu' ē chivos. Lacxcamanīnī'n ixtahuanī't. Ixcālākmaka'ncan ē ixcāmākapātīnīnca. ³⁸ Ixtatzā'latlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't ē nac cā'kēstīnī'n. Ixtahui'lāna'lh nac lhu'cu' ē na ixtampīn chihuix. Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ixtapuhuan jā tū ixtapalhca'n tī ixta'a'ka'ī, ē masqui ā'chulā' ixtapalhca'n. ³⁹ Tzamā' tachi'xcuhui't ixtalīpāhuan Dios ē ixtamakapāxui' Dios. Masqui ixtalīpāhuan Dios, xlaca'n jā tamaktīnī'nkō'lh ixlīpō'ktu tū Dios ixcāmālacnūnī'nī't. ⁴⁰ Dios ixlacasqui'n a'extim ixquincātātā'lan, ixpālacata lactze ixtalītaxtulh chuntza' chī quina'n.

12

Calaktzī'lēuj Cristo

¹ Quina'n ca'tziyāuj chī tzaamā' chi'xcuui'n ixtalipāhuan Dios. Masqui xla'ca'n tapātīni'lh, jā tataspi'tli na ixtej Dios. Quina'n cacāmaksca'tui xla'ca'n. Chuntza' camakxtekkō'uj tū quincāmamakchuyīyān na ixtej Dios. Jātza' catlahuáuj tū jā tze, masqui jicslīhua' makxtekcan. Jā calakachā'ni'uj natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios. ² Chuhua'j calaktzī'lēuj Jesucristo. Quina'n tī a'ka'ī'yāuj Jesucristo quincāmakapūtaxtūnī'ta'ntza'. Xla' naquincāmaktāyayān na'a'ka'ī'yāuj ā'chulā' tihui'lāna'ujcus. Xla' pātīni'lh a'cxni' nīlh nac cruz. Masqui lakmaka'nca ē masqui pātīni'lh, xla' pātīkō'lh ixpālacata ixca'tzī ā'līstān napāxuhua. Chuhua'j huī'lh na ixpekxtūcāna'j Dios nac a'kapūn jā tā'māpa'ksīni'n Dios.

³ Capāstactit chī pātīni'lh Jesucristo ē chī ixtatā'lāhuani chi'xcuui'n tī ixtaquichlak-tzī'n. Chuntza' jā calakachipini'ntit masqui pātīni'mpā'na'ntit. Jā camakxtektit natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. ⁴ Masqui lhūhua'tza' tū pātīni'ta'ntit, jā ixtā'chuntza' chī tapātīni'lh ā'makapitzīn tī cāmaknīca. ⁵ Palhāsā' pātza'nkānī'ta'ntit ixtachihuīn Dios jā Dios quincāmaxquī'yān talacapāstacni' ē quincālaktzī'nān hua'chi ixlacstīn. Chuntza' huan: Tzej calacapāstacti a'cxni' Dios cāstacyāhuayān.

Jā calakachipini' a'cxni' xla' lacaquilhnīyān.

⁶ Dios cālacaquilhnī ixlīpō'ktuca'n tī cāpāxquī'.

Cālacaquilhnī ixlīpō'ktuca'n tī cātlahuanī't ixlacstīn.

⁷ Catāyani'tit a'cxni' cālacaquilhnīyān. Palh Dios cālacaquilhnīyān, chuntza' lītasu'yuyā'tit ixlacstīn hui'xina'n. Ixlacasqui'nca chā'tin xatāta' nacālacaquilhnī ixlacstīn. ⁸ Dios cālacaquilhnī ixlīpō'ktuca'n ixlacstīn. Palh jā cahuālh ixcālacaquilhnīn chuntza' ixtasu'yulh hui'xina'n jā ixlīcāna' ixlacstīn Dios. ⁹ A'cxni' quincāmakastacni' quintāta'ca'n, ixquincālacaquilhnīyān ē quina'n ixcālakachi'xcuui'yāuj. Ā'chulā' ixlacasqui'nca quina'n nakexmatni'yāuj quinTāta'ca'n Dios tī quincāmaxquī'yān quilatamatca'n tū jā catilak-sputli. ¹⁰ Quintāta'ca'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n ixquincālacaquilhnīyān chuntza' chī ixtalacpuhuan. Xla'ca'n ixtalacasqui'n līlacatejtin ixlātā'kchokouj nac cā'quilhtamacuj. Nā Dios quincālacaquilhnīyān, ixpālacata quincālacapāstacān. Xla' laca'squi'n quina'n lactze nahuanāuj chī xla'. ¹¹ A'cxni' quincālacaquilhnīyān, līpuhuanāuj. Masqui quincātamālakaputzīyān, ā'līstān tze lītaxtuyāuj, ē chuntza' līsca'tāuj.

Lījicua' palh jā nakexmatni'yāuj Dios

¹² Chuhua'j calāmāhuixcānī'tit ē jā cataxla'juani'tāya'tit. ¹³ Tzej catlā'hua'ntit na ixtej Dios. Chuntza' nacāmaktāya'yā'tit xla'ca'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī'. Chuntza' xla'ca'n jā catitatamakahuasli.

¹⁴ Līpāxuhua cacātā'tahui'la'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't. Catlahua'tit xmān tū tze. Palh chā'tin jā makxtekcū'tun tlahua tū jā tze, xla' jā catilakchā'lh Dios. ¹⁵ Dios lakalhu'manīni'n. Catamakxteknī'tit Dios nacāmaktāyayān milīpō'ktuca'n. Jā catax-tutāya'tit na ixtej Dios nūn chā'tin chī hui'xina'n. Palh chā'tin taxtutāya, cāmāmakchuyī ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'. ¹⁶ Jā caka'lhī'tit mintā'lāpāxquī'nca'n. Jā calakmaka'ntit tū ixlā' Dios, chī Esaú. Xla' ixuā'yancu'tun, ē ū'tza' līstā'lh tū ixmakxteknī'canī't tū ixpālacata līmaksāsti' ixuanī't. ¹⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit ā'līstān xla' ixlacasqui'n ixmaxquī'palaca ē jātza' la lakmāxtulh. Xla' ixcalhuan ixpālacata lakpalīcu'tunli tū ixtlahuanī't.

¹⁸ Hui'xina'n jā ixui'lāna'ntit a'ntza' a'cxni' Dios māsā'lh līmāpa'ksīn nac sipej jā huani-can Sinaí. Israelitas xalanī'n makāstza' tatalacatzuna'jīlh nac Sinaí. Talaktzī'lh lamana' ē jā cā'pucsua' ixuanī't ē jā makli'pli'. ¹⁹ Takexmatli a'ktin līskoli' ē a'ktin tachihuīn. A'cxni' takexmatli ixtachihuīn Dios, xla'ca'n tahuanli jātza' ā'chulā' cachihuīna'lh. ²⁰ Tajicua'nli a'cxni' Dios huanli nūn chā'tin ī'xa'malh sipej. Nā huanli palh lakatin animalh natāya a'ntza' ixlacasqui'nca nalīlacata'lamaknīcan chihuix. ²¹ Tī talaktzī'lh huā'mā', tajicua'nli. Nā Moisés huanli: "Icxpipimā'lh ixpālacata icjicua'n."

²² Hui'xina'n jā chuntza' ta'nī'ta'ntit nac Sinaí. Hui'xina'n pimpā'na'ntit ā'lacatin nac sipej jā huanican Sión ē nac cā'lacchicni' jā hui'lh Dios xalakahuan. Huā'mā' cā'lacchicni' hui'lacha' nac a'kapūn ē huanican Jerusalén. A'ntza' ta'a'nan lhūhua' ángeles. ²³ A'ntza' nā hui'xina'n pimpā'na'ntit nac a'kapūn jā tatalacxtimīnī't ē tamakapāxuīmā'nalh Dios tī xapūla ixlacstīn Dios, tī tatzo'knī' ixtacuhuīni'ca'n nac a'kapūn. A'ntza' jā hui'lh Dios. Ū'tza' tī nacāputzāna'nīkō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Nā a'ntza' tahui'lāna'ncha' ixlīstacna'ca'n tī tanīnī'ttza' ē cātlahuacanī't lactze. ²⁴ Hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit Jesucristo ū'tza' tī makapūtaxtūnu'n. Xla' tlahuanī't xasāsti' talacāxtlahuan. Ixka'lhni' Jesucristo cālīche'kē' ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhuī't. Ē chuntza' talakalhu'mān ixka'lhni' Jesucristo. Ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā ixka'lhni' Abel.

²⁵ Cakexpa'ttit tū huan Dios. Cāmakapātīnīnca tī jā takexmatni'lh Moisés tī Dios māchihuīnīlh. Ā'chulā' naquincātamakapātīnīnān palh jā kexmatni'cu'tunāuj Dios chī chihuīna'nācha' nac a'kapūn. ²⁶ Lakmajtza' Dios chihuīna'nli a'cxni' ixtatakēstoknī't israelitas lacatzuna'j nac Sinaí. Ti'ya't tachiquilh. Chuhua'j Dios huan: “Quit na'icchiquipala ti'ya't ē jā xmān ti'ya't. Nā na'icchiqui a'kapūn.” ²⁷ Huā'mā' huanicu'tun natasputkō' ixlīpō'ktu tū cāmālacatzucunī't. Ā'xmān natahui'la tū jāla lacachiquican. ²⁸ Quina'n natā'tahui'layāuj Dios jā xla' māpa'ksīni'n jā tāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Chuhua'j namaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ē nalakachi'xcuhuī'yāuj ē namakapāxuīyāuj chuntza' hua'chi chī xla' lacasqui'n. ²⁹ Ixlīcāna' Dios hua'chi a'ktīn ka'tla' lamana' ixpālacata xla' nacāmakapātīnīn xlaca'n tī jā takexmatni'.

13

Palh tzej natalā'kchokoyāuj, chuntza' nalīmakapāxuīyāuj Dios

¹ Calāpāxqui'tēlha'tit milīpō'ktuca'n ixpālacata hui'xina'n lītā'timīn. ² Cacāmānū'tit na minchicca'n tī taminācha' xala' makat. Ā'makapitzīn tī chuntza' tatlahuanī't, xlaca'n tamānūnī't ángeles na ixchicca'n, masqui xapūla jā ixtaca'tzī palh xlaca'n ángeles ixtahuanī't.

³ Jā cacāpātza'nkātīt tī cāchī'canī't. Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n hua'chi cātātā'chī'nī'ta'ntit. Jā cacāpātza'nkātīt tī tapātīni'mā'nalh. Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n hua'chi nā hui'xina'n cātā'pātīni'mpā'na'ntit.

⁴ Xatze tamakaxtokcan. Jā tze ka'lhīcan tā'lāpāxquī'n. Dios nacāmakapātīnīn xlaca'n tī chuntza' tala.

⁵ Jā xmān calacapāstactit chī nalīka'lhī'yā'tit tumīn. Līpāxuhua catahui'la'tit palh ka'lhī'yā'tit lhūhua' tumīn o palh jā lhūhua'. Dios huanī't: “Pō'ktu quilhtamacuj na'ictā'latahui'layān. Jā maktin ictimakxtekni'.” ⁶ Ū'tza' jā catilījicua'nui. Tzē nahuanāuj: Māpa'ksīni' Dios quimaktāya.

Jā ictijicua'ni'lh tū naquintatlahuani' tachi'xcuhuī't.

⁷ Cacālcapāstactit xlaca'n tī pūla cātāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios. Cacāpāstactit chī ixtalīlatlā'huan xlaca'n, ē chuntza' catlā'hua'ntit.

⁸ Jesucristo chu ū'tza'tza' chī tihua'na'. Jā makstin talakpalī. ⁹ Jā catamakxtektit nacātāmāsu'yuni'yān xtum tamāsu'yun tū jā a'ka'ī'nī'ta'ntit. Dios ū'tza' tī quincāmaktāyayān chī natalā'kchokoyāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n. Tamāsu'yun ixpālacata tū hua'can, huā'mā' jā quincāmaktāyayān. Masqui ā'makapitzīn takexmatni' tzamā' tamāsu'yun, jā cāmaktāya xlaca'n.

¹⁰ Pālejni' tī tascuja na ixtemploca'n israelitas, xlaca'n tzē natahua' macsti'na'j xaquinīt animalhna' tū mālacnūni'canī't Dios. Xtum talakalhu'mān tū mālacnūni'canī't Dios tū quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. Huā'mā' talakalhu'mān, ū'tza' Jesucristo.

¹¹ Xapuxcu' pālej, xla' lē'n ixka'lhni' animalh xatamaknīn hasta nac templo jā huani-can Ā'chulā' Xatasicua'lanātlahuan jā ixlī'a'ktu' nac cuarto. A'ntza' mālacnūni'can Dios ka'lhni' ixpālacata nacāmāpānūni' ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't. Ixmacni'ca'n animalh,

tzamā' cāmāxtucan nac cā'lacchicni'. A'ntza' cālhcuyucan. ¹² Nā Jesús nā māxtuca nac cā'lacchicni'. Ē a'ntza' nīlh. Chuntza' pātīni'lh ixpālacata ixcālīmāpānūni'cu'tun ixka'lhni' ixcuentaca'n tachi'xcu'huī't. ¹³ Lakmaka'nca Jesucristo a'cxni' māxtuca nac cā'lacchicni' ē xtokohua'ca'ca nac cruz. Quina'n a'ka'ī'yāuj, ē chuntza' ixlacasqui'nca napātīni'nāuj a'cxni' quincātalakmaka'nān ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj jā tū cā'lacchicni' tū natahui'la pō'ktu quilhtamacuj. Quina'n ka'lhīmā'nauj ā'a'ktin cā'lacchicni' tū nalaktzī'nāujcus. ¹⁵ Jātza' mālacnūni'yāuj Dios xatamaknīn animalh. Xatze camaxquī'uj tapāxcatca'tzīn Dios. Ū'tza' hua'chi talakalhu'mān. Ixlacasqui'nca namāka'tlī'yāuj Dios ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Jā capātza'nkātīt natlahua'yā'tit tū tze ē nalāmaktāya'yā'tit. Ū'tza' huā'mā' tū līpāxuhua Dios.

¹⁷ Cacākexpa'tni'tit xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo. Catlahua'tit tū cātahuanīyān. Xlaca'n cāmaktaka'lhān hui'xina'n ixpālacata talacasqui'n xa'nca na'a'ka'ī'yā'tit. Xlaca'n natamaxqui' cuenta Dios chī tascuja. Xlaca'n cā'tapāxuhuān natascuja palh natlahua'yā'tit tū nacātalīmāpa'ksīyān. Palh jā nacākexpa'tni'yā'tit, natalīlīpuhuan. Ē hui'xina'n jā tū caticālīmacuani'n.

¹⁸ Calī'orarlī'tit quimpālacata. Quit icca'tzī icmākentaxtūlh tū Dios quimacamaxquī'nī't. Pō'ktu quilhtamacuj ictlahuacu'tun tū tze. ¹⁹ Iccāsqui'ni'yān calī'orarlī'tit Dios palaj naquimacā'nācha' jā hui'lāna'ntit.

Tasicua'lanālīn

²⁰ Dios ū'tza' tī quincāmakapāxuīyān. Xla' mālacastālancuanīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jesucristo nīlh ē līxapalh ixka'lhni' quincuentaca'n. Chuntza' līcāxtlahualh talacāxtlahuan tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Chuhua'j xla' tihua'na' naquincāmaktaka'lhān. ²¹ Dios cacāmaxquī'n talacapāstacni' tū nacāmaktāyayān natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn. Nā quina'n caquincātlahuan lactze chuntza' chī xla' lacasqui'n. Ū'tza' lītlahua ixlītlī'huī'qui Jesucristo. Calakachi'xcu'huī'ca Jesucristo pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

²² Tā'timīn, iccāsqui'ni'yān līlaczucu nakelhtahua'ka'yā'tit tū iccātzo'knuni'mā'n nac huā'mā' ca'psnap. Jā ka'tla' tzamā' ca'psnap tū iccātzo'knuni'nī'ta'n.

²³ Iccāmāca'tzīnīcu'tunān makxtekanī'ttza' Timoteo. Chuhua'j jātza' tachī'n. Palh xla' namin palaj, naquintā'a'n a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n.

²⁴ Cacāsalarlī'tit ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' nac templo. Calāsalarlī'tit milīpō'ktuca'n. Tā'timīn xala' nac Italia cātahuanīyān.

²⁵ Dios cacāsicua'lanātlahuakō'n. Amén.

Santiago

Litzucuca carta

¹ Quit, Santiago, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Dios ē Māpa'ksīni' Jesu-cristo. Quit iccāmacā'ni'yān saludos milipō'ktuca'n israelitas tī tapa'ksīni'yā'tit Dios, tī ta'a'kahuani'nī'ta'ntit.

Talacapāstacni' tū Dios māstā'

² Tā'timīn, catahui'la'tit cā'tapāxuān masqui cā'a'kspulayān lhūhua' catūhuālh ixpālacata a'ka'ī'yā'tit Jesucristo. ³ Ca'tziyā'tittza' a'cxni' cā'a'kspulayān huā'mā' ē palh jā makxtekā'tit chī a'ka'ī'yā'tit, chuntza' nalīscā'tā'tit chī natāyani'yā'tit. ⁴ Pō'ktu quilhtamacuj natāyani'yā'tit, ē chuntza' nalīscā'tā'tit chī tzej nalatā'kchokoyā'tit ē chī nalīmākentaxtūkō'yā'tit ixlipō'ktu tū ixtalacasqui'nīn Dios.

⁵ Palh hui'xina'n jā ca'tziyā'tit chī nalīlatā'kchokoyā'tit tzej, casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmāsu'yuni'yān. Xla' jā cā'tasītzī' māstā' tū nasqui'ni'yāuj ē jā lacaquilhnīni'n. ⁶ A'cxni' hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit Dios catūhuālh, napuhua'nā'tit Dios ixlīcāna' nacāmaxquī'yān. Jā maktin tipuhua'nā'tit Dios jā caticāmaxquī'n. Tī lacpuhuan Dios jā catimāstā'lh, xla' jā xmān a'ktin ixtalacapāstacni' ka'lhī. Xla' hua'chi xcān a'cxni' ū'nun ē calhāxcuahuālh mā'a'kchoko xaxiyālh xcān. ⁷ Tī lacpuhuan chuntza', Dios jā catimaxquī'lh tū squi'ni'. ⁸ Tī jā xmān a'ktin talacapāstacni' taka'lhī, xlaca'n jā maktin taca'tzī tū natatlahua.

⁹ Hui'xina'n, tā'timīn, tī catīhuālh tachi'xcuui't, calīpāxuhua'tit ixpālacata Dios cālaktzī'nān jā chī catīhuālh tachi'xcuui't. ¹⁰ Hui'xina'n, tā'timīn, tī lacricujnu', calīpāxuhua'tit ixpālacata ca'tziyā'tit Dios laktzī'n mintumīnca'n hua'chi jā tū ixtapalh. Lacricujnu' natasputa chī a'ktin xa'nat. ¹¹ A'cxni' chī'chini'n, xapa'lhma' xneka, ē xa'nat yuja. Ixlitzēhuanī't sputa. Nā chuntza' talīsputa lacricujnu' līhuan tatlahua ixnegocioca'n.

Chī napātīni'ncan ē natāyani'can

¹² Līpāxuhua tahui'lāna'lh xlaca'n tī līlacatejtin tapātī tū cā'a'kspula. Palh xlaca'n natatāyani', nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Xasāsti' quilatamatca'n xla' chī talakalhu'mān tū Dios cāmālacnūni' tī tapāxquī'. ¹³ Palh chā'tin chī'xcu' lacpuhuan natlahua tū jā tze, jā capuhuanlī Dios mālacpuhuanīlh tū jā tze. Dios jā maktin lacpuhuan natlahua tū jā tze. Xla' jā cāmālacpuhuanī tachi'xcuui't catatlahualh tū jā tze. ¹⁴ A'cxni' chā'tin chī'xcu' lacpuhuan natlahua tū jā tze, xla' ixlī'a'cstu ixtalacapāstacni' mātlahuī chuntza'. ¹⁵ Palh xla' tlahua chuntza' tū jā tze ixtalacapāstacni', chuntza' ka'lhī ix cuenta. Ā'chulā' natlahuatēlha tū jā tze. Ū'tza' nalīnī.

¹⁶ Ixlīcāna' tū iccāhuanimā'n. Jā cata'a'kskāhuī'tit, tā'timīn. ¹⁷ Pō'ktu xatze catūhuālh tū quincātamaxquī'nī'ta'n, pō'ktu Dios macamin. Tī quincāmaxquī'n pō'ktu tū tze xla' ū'tza' Dios. Xla' cātlahualh tū tamāxkakēni'n nac a'kapūn. Dios xla' chu ū'tza'tza'. Jā maktin talakpalī nūn macsti'na'j. ¹⁸ Dios quincāmaxquī'n xasāsti' quilatamatca'n chī xla' ixtalacasqui'nīn. Quincāmaxquī'n quilatamatca'n xasāsti' ixpālacata ixtachihuīn Dios tū ixlīcāna'. Chuntza' quina'n xapūla a'ka'ī'nī'tauj. Ā'līstān lhūhua' ā'makapitzīn nata'a'ka'ī'. Chuntza' quina'n xalacpūla.

Tū Dios lacasqui'n natlahuayāuj

¹⁹ Calacapāstactit huā'mā', tā'timīn. Milipō'ktuca'n tzej cakexpa'ttit ixtachihuīn Dios. Calacapāstacna'ntit pūla chī nachihuīna'nā'tit, ē jā nasītzī'yā'tit. ²⁰ Tasītzī' quincāmāmakchuyīyān. Chuntza' jāla tlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios. ²¹ Camāpānūkō'tit ixlipō'ktu tū jā tze ē ixlipō'ktu tū jā līmacuan. Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. Cuenta catlahua'tit tū ixtachihuīn Dios tū maktīni'nī'ta'ntit. Ū'tza' tū cāmāca'tzīnīn chī nacālīmakapūtaxtūyān.

²² Cakexpa'tni'tit ixtachihuīn Dios, ē jā xmān cakexpa'tmaka'ntit. Palh puhua'nā'tit xmān nakexpa'tmaka'nā'tit, mina'cstuca'n ta'a'kskāhuī'yā'tit. ²³ Tī xmān takexmata ixtachihuīn Dios ē jā tatlahua, xlaca'n chī chā'tin chī'xcu' tī laktzī'n nac espejo. ²⁴ Ixlīmān laktzī'ncan chī lanī't ixlacan ē a'n ē palaj tunca pātza'nkā chī lanī't. ²⁵ Jā chuntza' xlaca'n tī cuenta tatlahua xatze ixtachihuīn Dios tū quincāmāca'tzīnyān chī nalītaxtuyāuj. Palh xlaca'n jā tamakxteka takexmatni', ē palh jā tapātza'nkā tū huan, chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahua ixlīpō'ktu tū tatlahua.

²⁶ Palh chā'tin chī'xcu' huan kexmatni' Dios, ē jāla māpa'ksī ixquilhni', xla' ixlīmān ta'a'kskāhuī'. Xla' jā ixlicāna' kexmatni' Dios. ²⁷ Tū Dios lacasqui'n natlahuayāuj quina'n tī ixlicāna' a'ka'ī'yāuj, ū'tza' huā'mā': cacāmaktāyauj lacstīn tī xcamanīn ē tī cānīmaka'ncanī't tī tapātīni'n. Ē ixlacasqui'nca pō'ktu quilhtamacuj namāpānūyāuj ixlīpō'ktu tū jā tze xala' nac cā'quilhtamacuj.

2

Ixlacasqui'nca nacālaktzī'nāuj tachi'xcu'huī't lacxtim

¹ Tā'timīn, calālaktzī'ntit lacxtim milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī a'ka'ī'ni'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī xaka'tla'. ² Na'iccāhuanīyān a'ktin tachi'huīn. Chā'tu' chī'xcu'huī'n tatanū na mintemploca'n. Chā'tin xla' rico ē ka'lhī ixmakatzātzāt i'xla' oro ē ixlu'xu' xatze. Ā'chā'tin xla' xcamanīn ē xla' ka'lhī masnā lu'xu'. ³ Hui'xina'n ā'chulā' lakachi'xcu'huī'yā'tit tī ka'lhī xatze ixlu'xu' ē huani'yā'tit: “Hui'x catahuī'la' huā'tzā' nac xatze silla.” Ē xcamanīn huani'yā'tit: “Hui'x catāyachi o catahuī'la' nac piso ixlacatzuna'j na quintujan.” ⁴ Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, chuntza' tasu'yu puhua'nā'tit ā'makapitzīn chī'xcu'huī'n ā'chulā' lactze. Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n.

⁵ Tā'timīn, iccāpāxquī'yān ē iccāhuanicu'tunān huā'mā'. Dios cālacsacnī't tī lacxcamanīnī'n. Masqui xcamanīn xlaca'n, Dios cālaktzī'n chī lacricujnu', ixpālacata talīpāhuan Dios ē chuntza' natatanū jā xla' māpa'ksīni'n. Nā ixlīpō'ktuca'n tī tapāxquī' Dios ixlīpō'ktuca'n natatanū jā xla' māpa'ksīni'n. ⁶ Hui'xina'n cālakmaka'nā'tit tī lacxcamanīnī'n. Cālakachi'xcu'huī'yā'tit lacricujnu'. Ū'tunu'n tī cātamakapātīnīnān. Xlaca'n cātamālacapū'yān hui'xina'n. ⁷ Ū'tunu'n lacricujnu' tī jā tze talīchihuīna'n Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. Ū'tza' tī hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit.

⁸ Ixlīmāpa'ksīn Dios tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chuntza' huan: “Nacāpāxquī'ya' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxquī'ca'na' milīmān.” Palh hui'xina'n kexpa'tni'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tzej tlā'hua'mpā'na'ntit. ⁹ Palh hui'xina'n lakachi'xcu'huī'yā'tit makapitzīn, ē ā'makapitzīn huampala cālakmaka'nā'tit, chuntza' tlahua'yā'tit tū jā tze, ē chuntza' hui'xina'n laci'pinā'tit. Chuntza' huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰ Palh chā'tin chī'xcu' nakexmatni' ixlīpō'ktu ixlīmāpa'ksīn Dios ē xmān a'ktin līmāpa'ksīn tū jā kexmatni', huā'mā' chī'xcu' laci'lē'n ixpālacata jā kexmatni'kō'lh līmāpa'ksīn, ē masqui xmān a'ktin līmāpa'ksīn tū jā kexmatni'lh. ¹¹ Dios huanli: “Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxquī'n.” Nā chuntza' huanli: “Jā timaknīni'na'.” Palh chā'tin tī maknīni'n, xla' laci'lē'n ē masqui jā ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n. ¹² Dios quincāmaktāyayān ē chuntza' jā quincāmāpa'ksīyān tū jā tze. Chuntza' palh tlahuayāuj tū jā tze, Dios naquincāputzāna'ni'yān. Ū'tza' calīchihuīna'ntit ē calītlahua'tit tū tze. ¹³ Dios, a'cxni' naputzāna'n, jā caticālakahu'manli tī jā talakahu'manli ā'makapitzīn. Xla' xmān nacālakahu'man tī talakahu'manli ā'makapitzīn. Tī talakahu'manī't ā'makapitzīn, xlaca'n jā catitajicua'nli a'cxni' nacāputzāna'ni' Dios.

Chī tzej a'ka'ī'can

¹⁴ Tā'timīn, palh chā'tin chī'xcu' huan līpāhuan Dios ē xla' jā tlahua tū tze, chu tlakaj līpāhuan. ¹⁵ Palh chā'tin quintā'tin spu'tni' ixlu'xu' ē jā ka'lhī tū nahua' ¹⁶ ē makapitzīn chī hui'xina'n tahuanī: “Dios casicua'lanātlahuan ē camaxquī'ca' milu'xu' ē camāhuī'ca'”, ē tī

tahuani chuntza' jā tū tamaxquī', chuntza' jā tū līmacuan talīpāhuan Dios. ¹⁷ Palh chā'tin chī'xcu' huan līpāhuan Dios, ē jā maktāya ā'chā'tin, xla' chu tlakaj huan līpāhuan Dios. Xla' hua'chī chā'tin xanīn ixpālacata jā tū tlahua tū tze.

¹⁸ Palh chā'tin nahuan: “Quit ica'ka'ī'ni' Dios, ē masqui jā ictlahua tū tze.” Quit na'icuaampala: ¿Chī nalītasu'yu'ya' palh līpāhua'na' Dios palh jā tlahua'ya' tū tze? Quit ictlahua xatze. Chuntza' lītasu'yu' quit iclīpāhuan Dios. ¹⁹ Hui'x puhua'na' xmān chā'tin Dios. Chuntza' tze. Nā chuntza' tapuhuan jā tzeya ū'nī'n tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Xlaca'n taxpipi ixpālacata tajicua'ni' Dios. ²⁰ Hui'x jā ca'tzīya'. Na'icmāsu'yuni'yān chu tlakaj palh chā'tin huan līpāhuan Dios ē palh jā tlahua tū lactze. ²¹ Quixū'nāpapca'n Abraham mālacnūni'lh, chī talakalhu'mān Dios, ixka'hua'cha tī ixuanican Isaac. Ū'tza' Dios līlaktzī'lh Abraham tze chī'xcu' ixpālacata tū tlahualh. ²² Chuntza' ca'tzīcan Abraham ixlīpāhuan Dios ē ū'tza' xla' lītlahualh tū lactze. A'cxni' Abraham tlahualh huā'mā' tū tze, ū'tza' lītasu'yulh Abraham ixlīpāhuan Dios. ²³ Chuntza' mākentaxtūca chī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan: “Abraham ixlīpāhuan Dios. Ū'tza' Dios xatze līlaktzī'lh Abraham.” Ē Dios huanlī Abraham ixamigo.

²⁴ Chuntza' hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' Dios lactze cālaktzī'n tachi'xcuhuī't jā xmān ixpālacata talīpāhuan Dios. Nā ixlacasqui'nca xlaca'n natatlahua tū lactze. Chuntza' natasu'yu palh ixlīcāna' talīpāhuan Dios. ²⁵ Ē nā chuntza' Rahab tī maklani' ixuanī't. Xla' cāmaktēkli tatachokolh na ixchic chī'xcuhuī'n tī Josué cāmacamilh. Cāmātzē'kli ē cāmaktāyalh natataxtu nac cā'lacchicni' nac ā'kentin tej. Ū'tza' Dios līlaktzī'lh tzeya puscāt Rahab. ²⁶ Quina'n hui'lāna'uj ixpālacata ka'lhīyāuj quimacni'ca'n ē quilīstacna'ca'n. Nā chuntza' quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n, ixpālacata līpāhuanāuj Dios ē chuntza' tlahuayāuj tū lactze.

3

Quinquilhni'ca'n

¹ Tā'timīn, jā cala'tit līmākelhtahua'kē'nī'n lhūhua' hui'xina'n. Ca'tzīyā'tit hui'xina'n tī tamāsu'yu ā'chulā' palha' nacāputzāna'ni'can. ² Quina'n quilīpō'ktuca'n makatunu' tlahuayāuj tū jā tze. Palh chā'tin chī'xcu' tzē māpa'ksī ixquilhni', chuntza' tzē māpa'ksī ixlīpō'ktu ixmacni'. Xla' tzeya chī'xcu'. ³ Cāmākalhnūyāuj freno na ixquilhni'ca'n cahuāyuj. Chuntza' tzē nacāmāpa'ksīyāuj. Nata'a'n jā quina'n lacasqui'nāuj. ⁴ Nā barcos tū laka'tla', macsti'na'j tū līsakalīcan. Masqui ū'ni' xatli'huī'qui tanta'ncslē'n barco, piloto tzē nalē'n jā xla' lacasqui'n, masqui macsti'na'j tū līsakalīcan barco. ⁵ Chuntza' quinquilhni'ca'n. Masqui macsti'na'j quinquilhni'ca'n, lhūhua' tū tlahua. Masqui macsti'na'j macscut, tzē namāquilhtī a'ktin ka'tla' cā'qui'huī'n. ⁶ Quinquilhni'ca'n hua'chī macscut, ixpālacata cālactlahua ā'makapitzīn. Quinquilhni'ca'n līchihuīna'nāuj ixlīpō'ktu tū jā tze. Ū'tza' ā'chulā' jā tze lītaxtuyāuj. Ixpālacata quinquilhni'ca'n, lāmāpasī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't nac cā'quilhtamacuj. Skāhuī'ni' ū'tza' tī quincāmāhuanīyān tū jā tze. ⁷ Chī'xcuhuī'n xlaca'n tzē natamāmānsujlī catūhuāl animalh ē catūhuāl spūnī'n ē catūhuāl lhūhua' ē catūhuāl animalh xala' nac mar. Ixlīpō'ktuca'n tzē cāmāmānsujlīcan. ⁸ Quinquilhni'ca'n jā tī tī tzē namāpa'ksī. Quinquilhni'ca'n pō'ktu quilhtamacuj huan tū jā tze. Hua'chī ka'lhī veneno ixpālacata quinquilhni'ca'n cālīlactlahuayāuj ā'makapitzīn. ⁹ Quinquilhni'ca'n līmakapāxuīyāuj Dios quinTāta'ca'n, ē nā cālī'a'ksa'nāuj ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't tī Dios tlahuanī't hua'chī chī xla'. ¹⁰ Na quinquilhni'ca'n taxtu tachihuīn tū xatze ē tachihuīn tū jā tze. Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' jā tze. ¹¹ ¿Ē xmān nac a'ktin mu'sni' taxtu xcān xase'ksi' ē xcān xaxū'ni'? ¹² Tā'timīn, a'ktin xaqui'huī' a'kalhpōj jāla catitahua'ca'lh ixtahua'ca't xīpa. Xaqui'huī' uvas jāla catitahua'ca'lh ixtahua'ca't a'kalhpōj. Nā chuntza' a'ktin mu'sni' jā taxtuhuī'lh xaxū'ni' xcān a'ntza' jāla catitaxtulh xase'ksi' xcān.

Ti taka'lhī ixtalacapāstacni' Dios

¹³ Palhāsā' chātin chī hui'xina'n skalalh ē lhūhua' ca'tzī ē chuntza' tzē namāsu'yu. Calatā'kchokotit līlacatejtin ē chuntza' nalītasu'yu palh lakskalalhna' hui'xina'n. Jā ka'tla' timakca'tziyā'tit. ¹⁴ Palh hui'xina'n xmān lacasqui'nā'tit napuhuan can hui'xina'n skalalhna' chuntza' lītasu'yu jā skalalhna' hui'xina'n. ¹⁵ Palh chuntza' lacpuhuan chā'tin, a'ntza' lītasu'yu palh ixtalacapāstacni' xla' jā ixla' Dios. Xmān lacapāstaca chī ixtalacapāstacni' skāhuī'ni' ē ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcu'huī'n ixpālacata tlahuamā'lh tū lacasqui'n ixmacni'. ¹⁶ A'cxni' tachi'xcu'huī't talālakca'tzani' ē xmān talacasqui'n napuhuan can xla'ca'n lakskalalhna', ū'tza' talālīmāpasī ē tatlahua ixlipō'ktu catūhuālh tū jā tze. ¹⁷ Na'iccāhuaniyān chī talīhuan xla'ca'n tī taka'lhī ixtalacapāstacni' Dios. Xla'ca'n xmān talacapāstaca tū lactze. Ū'tza' tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. Jā talālīsītzi'ni'. Līlaczucu natālātā'chihuīna'n. Natalexmata ē natamaktāya ā'makapitzīn. Talaktzi'n lacxtim ixlipō'ktu. Tatlahua tū tze, ixpālacata xla'ca'n lactze. ¹⁸ Tī jā talālīsītzi'ni'cu'tun ā'makapitzīn, chuntza' xla'ca'n tatlahua tū xatze, ē chuntza' jātza' catitatā'lāhuanicu'tunli ā'makapitzīn.

4

Jā tze palh lakatiyāuj tū xala' nac cā'quilhtamacuj

¹ ¿Tū ixpālacata tā'lāhuani'yā'tit hui'xina'n? Ixpālacata ka'lhī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n tū tze, ē mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ² Hui'xina'n ka'lhīcu'tunā'tit catūhuālh ē palh jāla ka'lhī'yā'tit, ū'tza' lālīmāknīcu'tunā'tit hui'xina'n. Hui'xina'n lālākca'tzani'yā'tit tī ka'lhī catūhuālh, ē palh jāla ka'lhī'yā'tit, lālīlacatā'quī'yā'tit ē lālītucsā'tit. Jāla ka'lhī'yā'tit tū lacasqui'nā'tit hui'xina'n, ixpālacata jā squi'ni'yā'tit Dios. ³ A'cxni' squi'ni'yā'tit Dios jā cāmaxquī'yān, ixpālacata jā tzej squi'ni'yā'tit. Squi'ni'yā'tit xmān ixpālacata pāxcat līla'yā'tit tū hui'xina'n lacasqui'nā'tit. ⁴ Hui'xina'n chī chā'tin tī ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n, ixpālacata jātza' kexpatni'cu'tunā'tit Dios ē xmān tlahuacu'tunā'tit tū lacasqui'nā'tit. ¿Ē jā ca'tziyā'tit tī talakatī lhūhua' catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n talītaxtu ixtā'lāquiclhaktzi' Dios? Tī tatlahuacu'tun lacxtim chī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n talītaxtu ixtā'lāquiclhaktzi' Dios. ⁵ Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit xmān chu tlakaj tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios quincāmaxquī'nī'ta'n Espīritu Santo ē xla' lacasqui'n xmān xla' naquincāmāpa'ksīyān ē jā lacasqui'n naquincāmāpa'ksīyān ā'chā'tin. ⁶ Ū'tza' lacasqui'n Dios. Xla' quincāmaktāyayān, ē chuntza' tzē nakexmatni'yāuj xmān Dios. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios: Dios jā cāmaktāya tī ka'tla' tamakca'tzī. Xla' cāmaktāya tī jā ka'tla' tamakca'tzī.

⁷ Hui'xina'n catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksīyān. Jā catamakxtektit nacāmāpa'ksīyān skāhuī'ni'. Chuntza' skāhuī'ni' nacātzā'lanī'yān. ⁸ Calātalacatzuna'jītīt Dios ē xla' nā nacālātalacatzuna'jīyān. Hui'xina'n tī tlahua'yā'tit tū jā tze, jātza' catlahua'tit. Hui'xina'n tī pāxquī'yā'tit Dios ē nā tū xala' nac cā'quilhtamacuj, camāpānūni'tit tū jā tze na mīlīstacna'ca'n. ⁹ Calīpuhuanit ē cacalhua'ntit. Jātza' calītzi'ntit ē jātza' calīpāxua'tit tū jā tze. Calīmāxana'ntit mincuentaca'n. ¹⁰ Macsti'na'j cahuanit na ixlacatīn Dios, ē xla' nacāmāka'tlī'yān.

Jā tze palh a'ksa'nāuj quintā'tinca'n

¹¹ Tā'timīn, jā tilālīchihuīna'nā'tit tū jā tze. Palh chā'tin līchihuīna'n ā'chā'tin tū jā tze, chuntza' līlakmaka'mā'lh līmāpa'ksīn tū huan: Calāpāxquī'tit. Palh chā'tin lacpuhuan tzē nahuan palh ā'chā'tin laclē'n, xla' lītaxtu chī juez. Jā lacapāstaca palh ū'tza' laclē'n, ixpālacata lakmaka'mā'lh līmāpa'ksīn. ¹² Xmān chā'tin juez a'nan. Ū'tza' Dios. Xla' ū'tza' quincāmaxquī'n līmāpa'ksīn ē ū'tza' nakexmatni'yāuj. Xla' tzē naquincāmākapūtaxtūyān ē nā tzē naquincāmācā'nān nac pūpātīn. ¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit palh hui'xina'n tzē na'a'ksa'nā'tit ā'chā'tin?

Jā ca'tzīyāuj tū na'a'kspula lakalī

¹³ Na'iccāhuaniyān hui'xina'n macsti'na'j mimpālacatata'n hui'xina'n tī lāhuani'yā'tit: “Chuhua'j o lakalī na'a'nāuj nac a'ktin cā'lacchicni'. A'ntza' natachokoyāuj a'ktin cā'ta. Natamāhuana'nāuj ē nastā'nanāuj. Natlajayāuj lhūhua' tumīn.” ¹⁴ Huā'mā' na'iccāhuaniyān: Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit tū na'a'kspula lakalī. Quina'n hua'chi poklhnu' ixpālacata poklhnu' chuhua'j tasu'yu ē ixlitzā'la laksputa. ¹⁵ Chuntza' ixuantit: “Palh Dios lacasqui'n quina'n natahui'lāyāuj ā'tzā'la ē ū'tza' huā'mā' natlahuayāuj.” ¹⁶ Hui'xina'n jā kelhasqui'nī'yā'tit Dios tūchu ixtalacasqui'nīn. Xmān tlahua'yā'tit tū tlahuacu'tunā'tit. Hui'xina'n ka'tla' makca'tzīyā'tit. Jā tze chuntza' tlahua'yā'tit. ¹⁷ Palh chā'tin ca'tzī tlahua tū tze, ē palh jā tlahua, chuntza' xla' līka'lhī ix cuenta.

5

Tū nacā'a'kspula lacricujnu'

¹ Chuhua'j hui'xina'n lacricujnu' cacalhuantit ē cata'sa'tit ixpālacata lījicua' tū mimā'lh. ² Mintumīnca'n hua'chi xamasni'. Milu'xu'ca'n xatzēhuanī't pō'ktu hua'chi xatalacua'. ³ Minoroca'n ē mimplataca'n hua'chi pō'ktu xasko'luni'. Xasko'luni' ixpālacata hui'xina'n lactampi'lhī'n ē jā maktāyacu'tunā'tit ā'makapitzīn. Hui'xina'n mākēxtimī'tit lhūhua' tumīn ē lacatzuna'jtza' huī'lh quilhtamacuj a'cxni' napātīni'nā'tit nac pūpātīn. ⁴ Hui'xina'n jā xokonī'ta'ntit tī cātā'scujnī'ta'ntit na mincā'tacuxtuca'n. Dios lacahuāna'huī'lh. Xla' ū'tza' tī māpa'ksīni'nkō' ixlīpō'ktu nac a'kapūn ē ixlīpō'ktu nac cā'quilhtamacuj. Xla' cālaktzī'mā'n chī a'kskāhuī'tit mīntasācua'ca'n ē jā xokotit. ⁵ Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj hui'xina'n lacricujnu' ka'lhī'yā'tit ixlīpō'ktu. Līpāxūj līlatlā'huanā'tit. Hui'xina'n hua'chi lakatin pa'xni' tū makako'ntīcan ē namaknīcan. ⁶ Hui'xina'n lacricujnu' cāmālacapū'yā'tit ē cāmaknī'yā'tit tī lactze. Xlaca'n jāla tatamaktāya.

Ixlacasqui'nca naka'lhīyāuj hasta a'cxni' namimpala Jesucristo

⁷ Chuhua'j hui'xina'n, tā'timīn, līlaczucu caka'lhī'tit hasta a'cxni' namin Māpa'ksīni' Jesucristo. Chā'tin chī'xcu' tī tlahua ixpūxāhuat, xla' ka'lhī hasta a'cxni' nala. Xla' ka'lhī hasta nala xcān pūla ē ā'līstān huampala. ⁸ Hui'xina'n nā līlaczucu caka'lhī'tit. Jā calakachipini'tit. Palaj namimpala Māpa'ksīni'. ⁹ Jā calāputzāna'ni'tit. Palh tlahua'yā'tit chuntza', Cristo nacāputzāna'ni'yān. Xla' ū'tza' Juez. Palaj namimpala. ¹⁰ Calacapāstactit hui'xina'n, tā'timīn, chī tapātīni'lh makāstza' ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Xlaca'n tatāyani'lh. Chuntza' calītaxtutit. ¹¹ Ca'tzīyāuj ixtapāxuhua xlaca'n tī tatāyani'lh. Ca'tzīyā'tittza' chī lītāyani'lh Job. Ā'līstān Dios maxqui'lh lhūhua', ixpālacata lakalhu'manīni'n.

¹² Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū ixlacasqui'nca. Jā tihua'nā'tit “por Dios”, a'cxni' nahua'nā'tit palh ixlīcāna'. Xmān “ixlīcāna” nahua'nā'tit. A'cxni' nahua'nā'tit “jā ixlīcāna”, xmān “jā ixlīcāna” nahua'nā'tit. Palh jā natlahua'yā'tit chuntza', Dios nacāmakapātīnīnān.

¹³ A'cxni' nacā'a'kspulayān catūhuālh, ca'orarlā'tit hui'xina'n. A'cxni' līpāxuhua lahui'lāna'ntit, capixtlī'tit tū nalīpāxuhua Dios. ¹⁴ A'cxni' chā'tin chī hui'xina'n ta'jatlatla, cacāmāta'satīnīni'ntit xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo. Xlaca'n natamin ē natalī'orarla ē natalītlahua ta'jatatlani' aceite na ixtacuhuīni' Māpa'ksīni' Jesucristo. ¹⁵ Palh xlaca'n nata'orarlī ē nata'a'ka'ī', Dios namātzeyī. Palh xla' tlahuanī't tū jā tze, Dios namāpānūni' ix cuenta. ¹⁶ Calāhuani'tit hui'xina'n palh jāla makxtekā'tit catūhuālh tū jā tze. Chuntza' nalālī'orarlī'yā'tit. Dios nacāmātzeyīyān hui'xina'n tī ta'jatatlā'yā'tit. Dios lītlahua ixlīmāpa'ksīn tū squi'ni' chā'tin chī'xcu' tī tze. ¹⁷ Dios maxqui'lh tū squi'ni'lh Elías tī ixa'kchihuīna' Dios. Xla' chā'tin chī'xcu' chī quina'n ixuanī't. Xla' squi'ni'lh Dios jā calalh xcān. A'ktu'tun cā'ta ā'ī'tāt jā lalh xcān. ¹⁸ Squi'ni'pālh Dios camilh xcān. Chuntza' lalh xcān. Chuntza' lanāna'lh nac cā'ti'ya'tna'.

¹⁹ Tā'timīn, palh chā'tin chī hui'xina'n tamakahuasa ē palh ā'chā'tin namaktāya natlā'huampala na ixtej Dios, ²⁰ chuntza' namakapūtaxtū ā'chā'tin nac līnīn ē chuntza' namātza'nkēna'ni'can ixcuenta.

1 San Pedro

Pedro cātzo'knuni'lh tī ixta'a'ka'ī'

¹ Quit Pedro, ixapóstol Jesucristo. Quit ictzo'ka huā'mā' carta. Iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n tī ixtachi'xcuhuī't Dios tī cātamā'a'kahuanīn ē latlā'hua'nā'tit chī makatīyātī'n nac a'katunu' cā'lacchicni' jā huanican Ponto ē Galacia ē Capadocia ē Asia ē Bitinia. ² Dios quinTāta'ca'n cālacsacnī'ta'n makāstza' chuntza' chī puhuanli. Xla' puhuanli Espíritu Santo lactze nacātlahuayān. Xla' ixlacasqui'n hui'xina'n nakexpa'tni'yā'tit Jesucristo. Lacasqui'nli ixka'lhni' Jesucristo nacāxapani'yān ixlīpō'ktu mincuentaca'n. Dios cacāsicua'lanātlahuan ē tzej calatapā'tit.

Ca'tzīyāuj Dios naquīncāsicua'lanātlahuayān

³ Namaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios expālacata xla' lakalhu'manīni'n. Ū'tza' ixTāta' quīmāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Dios mālacastālancuanīlh Jesucristo, nā chuntza' quīncāmaxquī'n xasāsti' quilatamatca'n. Chuhua'j ca'tzīyāuj xla' naquīncāmaxquī'yān ā'chulā'. ⁴ Tū Dios naquīncāmaxquī'yān, xla' māquī'canī't nac a'kapūn. A'ntza' jā tū cati'a'nani'lh. Jā chī catūhuālīh tū masa ē tū lakuan ē tū xneka. ⁵ Hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios, ē xla' cāmaktaka'lhān expālacata xla' ka'lhī līmāpa'ksīn. Xla' nacāmaktaka'lhān hasta ā'xmān quilhtamacuj. Ā'xmān quilhtamacuj natasu'yukō' ixlīpō'ktu tū Dios nacāmaxquī'yān a'cxni' naquīncāmakapūtaxtūkō'yān.

⁶ Ū'tza' hui'xina'n līpāxuhua'yā'tit masqui jā makās līpuhuanā'tit expālacata lhūhua' tū pātīpā'na'ntit. ⁷ Hui'xina'n līlacatzucu tāyani'yā'tit tū pātīpā'na'ntit. Chuntza' tasu'yu palh ixlīcāna' a'ka'ī'yā'tit. Oro māchī'chīcan namaktīcan tū jā tze. Chuntza' tachoko pō'ktu oro. Nā chuntza' hui'xina'n. A'cxni' pātīni'nā'tit hui'xina'n namakxtekā'tit tū jā tze. Chuntza' ā'chulā' lactze nalītaxtuyā'tit. Ā'chulā' xatapalaxla' chī a'ka'ī'yā'tit na ixlacatīn Dios ē jā oro. Palh tzej a'ka'ī'yā'tit masqui pātīni'nā'tit, chuntza' nacātamāka'tlī'yān ē nacātalakachi'xcuhuī'yān a'cxni' Jesucristo namimpala.

⁸ Hui'xina'n pāxquī'yā'tit Jesucristo masqui jā laktzī'nī'ta'ntit. Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit masqui chuhua'j jā laktzī'nā'tit. Ū'tza' līpāxuhua'yā'tit. Lhūhua' mintapāxuānca'n; jāla chī huanican chī līpāxuhua'yā'tit. ⁹ Pāxuhua'yā'tit expālacata a'kapūtaxtunī'ta'ntittza' expālacata a'ka'ī'yā'tit Jesucristo.

¹⁰ A'kchihuīna'nī'n xalanī'n makās xapūla ixtahuan chī ixquīncālīsicua'lanātlahuan Dios. Xlaca'n ixtaputza chī natalīca'tzī chī lī'a'kapūtaxtucan expālacata ixtaca'tzīcu'tunkō'. ¹¹ IxEspíritu Cristo cāmāca'tzīnīlh palh Cristo expātīni'lh ē ā'līstān ixlakachi'xcuhuī'ca. Xlaca'n ixtaca'tzīcu'tun jā'cxni' ixa'kspulalh huā'mā' ē tū na'a'kspula ā'līstān. ¹² Dios cāmāca'tzīnīlh jāna'j na'a'kspula xlīmacua xlaca'n ixtalahui'lāna'lhcus. Chuhua'j a'kspulamā'lh xlīmacua hui'lāna'uj quīna'n. Huā'mā' ū'tza' tū cātahuanin xlaca'n tī cātamāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixlā' Jesucristo. Xlaca'n ixcātalīmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo tī macamincancha' nac a'kapūn. Ixlīpō'ktu huā'mā' ángeles taca'tzīcu'tun.

Dios lacasqui'n tzej nalatā'kchokoyāuj

¹³ Calacapāstactit tzamā' ē skalalh catahui'la'tit. Tzej calacapāstactit. Calacapāstactā'kchokotit chī Dios nacālīsicua'lanātlahuayān a'cxni' namin Jesucristo. ¹⁴ Cakexpa'tni'tit Dios expālacata hui'xina'n ixlacstīn. Jātza' calatā'kchokotit chī ixlatlā'hua'nā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'tit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' ixtlahua'yā'tit tū jā tze talanān. ¹⁵ Lactze cahuankō'tit pō'ktu quilhtamacuj. Calacapāstactit Dios cālīta'satīn ixtachi'xcuhuī't nahuanā'tit. Xla' tze. Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj xalīlacatejtin

nalilatahui'la'yā'tit. ¹⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios: “Lactze cahuantit hui'xina'n, ixpālacata quit tze.”

¹⁷ Hui'xina'n a'cxni' orarlīni'yā'tit Dios, hua'nā'tit: “Dios quinTāta'ca'n.” Ū'tza' kēxtim quincālaktzī'nān. Xla' nacāputzāna'ni' chā'tunu' chuntza' chī talatā'kchokonī't. Ū'tza' nalījicua'ni'yā'tit Dios līhuan latlā'hua'nā'titcus nac cā'quilhtamacuj. ¹⁸ Xapūla hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit chī ixtalatlā'huan minapapana'ca'n. Jā tū ixtapalh chī ixlatlā'hua'nā'tit xapūla. Dios cāmakapūtaxtūni' ixlīpō'ktu huā'mā'. Tū xla' xokolh ixpālacata naquincāmakapūtaxtūyān, huā'mā' jā chī oro ē jā chī plata tū talakspūta. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit huā'mā'. ¹⁹ Līxokolh ixka'lhni' Cristo a'cxni' nīlh. Ixka'lhni' Cristo tapalaxla'. Cristo hua'chi lakatin purecu' ixuanī't tū xatze ē tū maknīcan ixpālacata namālacnūni'can Dios. ²⁰ A'cxni' jāna'j ixtlahuacan cā'quilhtamacuj, Dios puhuanli ixlacasqui'nca Cristo nanī ixpālacata naquincāmakapūtaxtūyān. Chuhua'j, tzamā' quilhtamacuj, Cristo nīnī'ttza' quimpālacataca'n. ²¹ Ixpālacata Jesucristo, hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios, ixpālacata Dios mālacastālancuanīlh Jesucristo ē lakachi'xcuui'lh. Chuntza' hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios ē ka'lhīpā'na'ntit a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nacāsicua'lanātlahuakō'yān.

²² Hui'xina'n kexpa'tni'nī'ta'ntit tachihuīn tū ixlīcāna'. Ū'tza' hui'xina'n lactzetza' lītaxtutit. Chuhua'j ixlīcāna' cāpāxquī'yā'tit tī ta'a'ka'ī'. Chuhua'j tzej calālīpāxquī'tit ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n. ²³ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios tū jā maktin catisputli. Chuntza' xasāsti' milatamatca'n jā maktin catisputli. Natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ²⁴ Chuntza' huan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' huā'mā':

Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't hua'chi pa'lhma'.

Ixlīpō'ktu tū tzēhuanī't tū taka'lhī tachi'xcuui't, ū'tza' hua'chi xaxa'nat pa'lhma'.

Pa'lhma' scāca ē yuja xaxa'nat.

²⁵ Jā chuntza' ixtachihuīn Dios.

Xla' jā maktin catisputli.

Ixtachihuīn Dios, ū'tza' xatze tachihuīn tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n.

2

¹ Ū'tza' calīmakxtektit ixlīpō'ktu tū jā tze. Jātza' ca'a'kskāhuī'nintit. Jā chuntza' cahuantit chī xla'ca'n tī tatasu'yu lactze ē xmān ta'a'kskāhuī'nin ixpālacata xla'ca'n jā lactze. Jātza' quiclh calālaktzī'ntit. Jātza' cacālīchihuīna'ntit ā'makapitzīn. ² Chā'tin ska'ta' pō'ktu quilhtamacuj hua'cu'tun ixleche. Chuntza' līstaca. Hui'xina'n nā chuntza' ixlacasqui'nca naca'tzīcu'tunā'tit ixtachihuīn Dios tū ixlīhua't milīstacna'ca'n. Chuntza' ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. ³ Ca'tzīyā'tittza' palh Dios pāxquī'nin.

Cristo hua'chi a'ktin chihuix tū Dios lacsacli

⁴ Pō'ktu quilhtamacuj catā'latā'kchokotit Jesucristo. Ū'tza' tī quincāmaxquī'yān quilatamatca'n. Xla' hua'chi xastacna' chihuix. Dios lacsacli ixpālacata laktzī'lh hua'chi a'ktin chihuix tū tapalaxla', masqui tachi'xcuui't tapuhuan jā tū ixtapalh. ⁵ Hui'xina'n hua'chi a'ktin templo tū jā xala' nac cā'quilhtamacuj. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' nac huā'mā' templo tū Dios tlahuamā'lh. Hui'xina'n hua'chi pālejni' ixpālacata a'ka'ī'yā'tit Jesucristo ē chuntza' tā'scuja'tit Dios. Hua'chi ixmālacnūni'tit talakalhu'mān Dios ixpālacata kexpa'tni'pā'na'ntit xla'. Chuntza' līpāxuhua Dios. ⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit iclacsacli a'ktin chihuix tū xatapalaxla'.

Chuhua'j quit icui'lī chā'tin tī hua'chi a'ktin chihuix xala' tzāstūn jā nayāhuacan templo nac Sión.

Xlaca'n tī talīpāhuan xla', jā chu tlakaj catitalīpāhuanli.

⁷ Huā'mā' chihuix huanicu'tun Cristo. Hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntittza' ē ū'tza' līca'tzīyā'tit Cristo xatapalaxla'. Tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun, xla'ca'n cālīchihuīna'n ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' huā'mā':

Chihuix tū talakmaka'lh tapācna'nī'n,

huā'mā' chihuix ū'tza' lītaxtulh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

⁸ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Huā'mā' chihuix nacāmā'a'kche'kxlanī tachi'xcuhuī't;

huā'mā' chihuix nacāmāmakahuasī xla'ca'n.

Xla'ca'n ta'a'kche'kxla ixpālacata jā ta'a'ka'ī'cu'tun tī Dios macamilh ixpālacata nacāmakapūtaxtūcan. Dios xapūla ixca'tzī tū nacā'a'nani' tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios.

Quina'n ixtachi'xcuhuī't Dios

⁹ Tā'timīn, hui'xina'n jā chī xla'ca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Hui'xina'n tachi'xcuhuī't tī cālacsacnī't Dios. Nā hui'xina'n ixpālejni' quiMāpa'ksīni'ca'n Dios. Nā hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Dios. Nā hui'xina'n ixtachi'xcuhuī't Dios. Dios lacasqui'n hui'xina'n nacāmāca'tzīnīyā'tit ā'makapitzīn lī'a'cnīn tū xla' tlahuanī't. Dios ū'tza' tī cāta'sani'nī'ta'n ē cāmāxtunī'ta'n jā cā'pucsua ē cālīmini'ta'n jā tzēhuanī't xkakana'n. ¹⁰ Xapūla hui'xina'n jā ixtachi'xcuhuī't Dios ixuanī'ta'ntit. Chuhua'j hui'xina'n ixtachi'xcuhuī'ttza' Dios. Xapūla jā ixca'tzīyā'tit palh Dios lakalhu'manīni'n. Chuhua'j ca'tzīyā'tittza', ixpālacata Dios cālakalhu'manī'ta'ntza'.

Ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj Dios

¹¹ Tā'timīn, hui'xina'n latlā'hua'nā'tit chī makatiyātī'n nac cā'quilhtamacuj, ixpālacata tapa'ksīyā'tit nac a'kapūn. Chuhua'j iccāsqi'ni'yān jā titlahua'yā'tit jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Camakxtektit tzamā' talacapāstacni' tū nalactlahua chī a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo. ¹² Tzej calatā'kchokotit na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Chuntza', masqui cacātālīmālacsu'yun palh tlahua'yā'tit catūhuālh tū jā tze, xla'ca'n nataca'tzī palh jā ixlīcāna'. Natalaktzī'n hui'xina'n tlahua'yā'tit tū tze. Chuntza' xla'ca'n natamāka'tlī' Dios a'cxni' xla' naputzāna'nī.

¹³ Cacākexpa'tni'tit ixlīpō'ktuca'n scujnī'n ixpālacata chuntza' Dios lacasqui'n. Cakexpa'tni'tit xapuxcu' cā'lacchicni'. ¹⁴ Cacākexpa'tni'tit gobernadores. Xla'ca'n Dios cāhui'līnī't natamakapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Nā cāhui'līnī't ixpālacata xla'ca'n natamāka'tlī' tī tatlahua tū tze. ¹⁵ Chuntza' huā'mā' ixtalacasqui'nīn Dios. Xla' lacasqui'n hui'xina'n līlacatejtin natalā'kchokoyā'tit. Chuntza' jāla catitahualh catūhuālh chī'xcuhuī'n tī jā tzej talacapāstaca ē jā taca'tzī.

¹⁶ Hui'xina'n xala' cā'lacuan ē jā ixlacasqui'nca namākentaxtūyā'tit ixlīmāpa'ksīn Moisés. Masqui ka'lhī'yā'tit talacasqui'n, jā capuhua'ntit tzē natlahua'yā'tit tū jā tze. Ē catlahua'tit tū Dios māpa'ksīni'n. ¹⁷ Cacālakachi'xcuhuī'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Cacāpāxquī'tit tā'timīn. Cajicua'ni'tit Dios. Calakachi'xcuhuī'tit tī ā'chulā' ka'lhī līmāpa'ksīn nac cā'lacchicni'.

Cristo pātīni'lh ē nā quina'n napātīni'nāuj

¹⁸ Hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit mīmpatronca'n, cacākexpa'tni'tit mīmāpa'ksīni'ca'n. Nacākexpa'tni'yā'tit palh tapāxquī'nīn ē talakalhu'manīni'n ē nā palh quiclh taca'tzan.

¹⁹ Palh pātīni'nā'tit masqui jā tū tlahuanī'ta'ntit, ē palh līpātīyā'tit ixpālacata tlahuacu'tunā'tit ixtalacasqui'nīn Dios, ū'tza' tze na ixlacatīn Dios. ²⁰ Palh tlahua'yā'tit tū jā tze, ē ū'tza' cātālītucsān, ē masqui līlacatzucu tāyani'yā'tit, huā'mā' jā tū ixtapalh na ixlacatīn Dios. Palh līlacatzucu tāyani'yā'tit chī cātātucsān, masqui tlahuanī'ta'ntit xmān tū tze, chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahuayān. ²¹ Tī cālacsacnī't Dios, xla'ca'n natapātīni'n. Cristo ū'tza' pātīni'lh quimpālacataca'n. Quīncāmāsu'yuni'n chī nalīmaksca'tāuj xla'.

²² Cristo jā tū tlahualh tū jā tze. Jā maktin kexmatca nahuan tū jā ixlīcāna'.

²³ Xla' jā ixcālakapala tī ixtalakapala xla'. Jā maktin huanli namālaxkonī xla'ca'n tī

tamakapātīnīnli. Cristo ixca'tzī namin quilhtamacuj nataxokonun. Dios nacāputzāna'ni' chuntza' chī ixlacasqui'nca. ²⁴ Cristo ū'tza' xokolh quincuentaca'n a'cxni' nīlh nac cruz. Xla' lacasqui'n namakxtekāuj tū jā tze, ē natlahuayāuj tū ixtalacasqui'nīn Dios. Cristo pātīni'lh quimpālacataca'n. Chuntza' quincālīmātzeyīyān. ²⁵ Xapūla hui'xina'n ixlātā'hua'nā'tit hua'chi borregos tū ixtatza'nkānī't. Chuhua'j taspī'tnī'ta'ntit. Lakta'nī'ta'ntit Jesucristo. Xla' nacāmaktaka'lhān hui'xina'n.

3

Chī natalīlātahui'la tī tatamakaxtoknī'ttza'

¹ Nā hui'xina'n puscan, cakexpa'tnī'tit minkōlu'ca'n. Chuntza', palh minkōlu'ca'n jā ta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios, xla'ca'n nata'a'ka'ī'cu'tun a'cxni' natalaktzī'n hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Chuntza' jā ixlacasqui'nca nacāhuanican catūhuālh. ² Chī'xcuhuī'n natalaktzī'n chī ixpuscātca'n tatlahua tū tze ē talakachi'xcuhuī' Dios. Ū'tza' natalī'a'ka'ī'cu'tun. ³ Makapitzīn puscan, ixpālacata tzēhuanī't tahuancu'tun, tzēhuanī't tacāxtlahua ixya'jca'n. Tata'a'kanū ixa'kaslihuītca'n xa'oro ē tamacatahui'la ixmacatzātātca'n xa'oro. Talhakā' tzēhuanī't ixlu'xu'ca'n. Tzamā' catūhuālh jā ū'tza' tū tlāhua tzēhuanī't chā'tin puscāt na ixlacatīn Dios. ⁴ Palh lactzēhuanī't huancu'tunā'tit, ixlacasqui'nca naka'lhī'yā'tit xatze mintalacapāstacni'ca'n ē līpāxuhua natahui'la'yā'tit. Huā'mā' tze na ixlacatīn Dios. Ū'tza' tū lacuan nacāmāxtuyān; ū'tza' tū natāyani'. ⁵ Chuntza' lactzēhuanī't talīlāh puscan xamakās tī ixtalīpāhuan Dios ē ixtakexmatni' Dios. Xla'ca'n nā ixtakexmatni' ixkōlu'ca'n. ⁶ Chuntza' ixtlahua Sara makāstza'. Xla' ixkexmatni' ixkōlu' Abraham ē ixlaktzī'n chī māpa'ksīni'. Hui'xina'n hua'chi ixtzu'ma'jan Sara, palh tlāhua'yā'tit tū tze ē palh jā jicua'nā'tit.

⁷ Chuhua'j hui'xina'n chī'xcuhuī'n tī ka'lhī'yā'tit mimpuscātca'n, caca'tzītīt chī nacātā'tahui'la'yā'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Puscan, xla'ca'n jā lactlī'huī'quin chī hui'xina'n. Ū'tza' nacālīlakachi'xcuhuī'yā'tit. Nacālakachi'xcuhuī'yā'tit ixpālacata xla'ca'n chuntza' chī hui'xina'n maktīni'nī'ta'ntit talakalhu'mān tū Dios māstā'. Ū'tza' huā'mā' xasāsti' milatamatca'n tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Palh chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n naca'tzīyā'tit Dios nakexmata a'cxni' na'orarlī'yā'tit.

Makapitzīn tapātīni'n ixpālacata tatlahua tū tze

⁸ Chuhua'j xmān huā'mā' iccāhuanicu'tunān: Kempātin calacapāstactit. Calālakalhu'ma'ntit. Calāpāxquī'tit chī lītā'timīn. Calātlahuani'tit tū tze. Jā ka'tla' camakca'tzītīt. ⁹ Palh catīhuālh cātlahuani'yān tū jā tze, jā titlahuani'yā'tit chuntza' hui'xina'n. Palh catīhuālh cālakapalayān, jā tilakapala'yā'tit. Xatze casqui'ni'tit Dios xla' casicua'lanātlahualh. Ū'tza' huā'mā' tū Dios lacasqui'n. Palh chuntza' tlāhua'yā'tit, Dios nacāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n. ¹⁰ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Tī līpāxuhua talatahui'lacu'tun, jātza' cachīhuālh catahuanli. Jātza' cata'a'kskāhuī'nīlh.

¹¹ Catamakxtekkō'lh tū jā tze ē catatlahualh tū tze. Catalīhui'līlh ca'cs natalatahui'la pō'ktu quilhtamacuj.

¹² Dios cāmaktaka'lhā tī lactze chī'xcuhuī'n. Cākexmatni' ixoracionca'n. Dios jā cāmaktāya tī tatlahua tū jā tze.

¹³ Nūn chā'tin caticātlahuani'n tū jā tze palh hui'xina'n xmān tlāhuacu'tunā'tit tū tze. ¹⁴ Palh hui'xina'n pātīni'nā'tit xmān ixpālacata tlāhua'yā'tit tū tze, chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahuayān. Jā cacājicua'ni'tit chī'xcuhuī'n. Jā catamakchuyī'tit. ¹⁵ Calacapāstactit Cristo ū'tza' miMāpa'ksīni'ca'n. Cakexpa'tnī'tit xmān xla'. Skalālh natahui'la'yā'tit tzej nakelhtīni'nā'tit a'cxni' nacātelhasqui'ni'yān chī a'ka'ī'yā'tit Cristo. Līlacatzucu nakelhtīni'nā'tit hui'xina'n. Calacapāstactit Dios cākexmatmā'n. ¹⁶ Jā titlahua'yā'tit tū jā tze. Chuntza' nacāmāmaxanī'yā'tit tī cātalakapalayān hui'xina'n ē tī

cātalīchihiuīna'nān tū jā tze ixpālacata a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo. ¹⁷ Tī tatlahua tū jā tze, xla'ca'n nacāmakapātīnīncan. Hui'xina'n jā chuntza' cahuantit chī xla'ca'n. Ā'chulā' tze palh napātīni'nā'tit, palh chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios, masqui jā tlahuanī'ta'ntit tū jā tze.

¹⁸ Cristo xmān maktin nīlh quimpālacataca'n. Chuntza' līxokolh quincuentaca'n. Masqui Cristo tze, xla' pātīni'lh ixpālacataca'n tachi'xcuui't tī jā tze. Nīlh quimpālacataca'n, ixpālacata quincāmāsu'yucu'tunni' na ixlacatīn Dios. Masqui maknīca Jesucristo, hui'lhcus. ¹⁹ A'cxni' jāna'j ixlacastālancuana'n Cristo, xla' a'lh jā ixcāchi'cani't ixlīstacna'ca'n nīnī'n. Cātasu'yuni'lh ē cāhuanilh palh ū'tza' Cristo. ²⁰ Xla'ca'n a'cxni' ixtalahui'lāna'lhcus jā ta'a'ka'ī'ni'cu'tunli Dios. Dios līlacatzucu ixcāka'lhīmā'lh xīmācu Noé ixtlahuamā'lh barco. A'cxni' lalh lakuat, xmān kelhatzeyan tachi'xcuui't ta'a'kapūtāxtulh nac barco na ixkelhni' xcān. ²¹ Chuntza' quina'n tī quincātamakapūtāxtūnī'ta'ntza', quina'n lī'a'kpaxui xcān. A'cxni' a'kpaxāuj, jā xmān quimacti'ya'tca'n nalīmāyujūyāuj. A'cxni' a'kpaxāuj, chuntza' līmāsu'yuyāuj Dios xapanī'ttza' quincuentaca'n, ixpālacata Jesucristo lacastālancuana'nī'ttza, ē chuntza' a'kapūtāxtunī'taujtza'. ²² Jesucristo tanūnī'ttza' nac a'kapūn ē hui'lh na ixpekxtūcāna'j Dios. Chuhua'j xla' cāmāpa'ksikō' ángeles ē ixlīpō'ktuca'n tī taka'lhī līmāpa'ksīn.

4

Dios cāmaxquī' catūhuālh chā'tunu' ixtachi'xcuui't

¹ Cristo pātīni'lh a'cxni' ixlātā'huan nac cā'quilhtamacuj. Caca'tzītīt hui'xina'n tzē nacā'a'kspulayān chuntza'. Jā cajicua'ntit. Tī tapātīni'mā'nalh, xla'ca'n tamakxteknī'ttza' tatlahua tū jā tze. ² Chuhua'j jātza' catlahua'tit tū jā tze chī tachi'xcuui't tī tatlahua xmān tū xla'ca'n talacasqui'n. Calatahui'la'tittza' chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. ³ Xapūla hui'xina'n makās ixtlahuapā'na'ntit tū tatlahuacu'tun tī jā ta'a'ka'ī'. Ixtlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Ixka'chīyā'tit. Ixtlahua'yā'tit cā'tani' ē a'ntza' ixtlahua'yā'tit tū jā tze. Ixtakēstokā'tit nako'tā'tit. Ixcātatzokostani'yā'tit ídolos. Dios jā lakatī huā'mā'. ⁴ Chuhua'j tī jā ta'a'ka'ī', xla'ca'n talī'a'cnī chī hui'xina'n jātza' cātā'takēstokā'tit xla'ca'n palh nacātā'tlahua'yā'tit tū jā tze. Ū'tza' cātālīlakapalayān hui'xina'n. ⁵ Xla'ca'n nacāputzāna'ni' Dios. Ixlīcāna' xla' nacāputzāna'ni' tī talahui'lāna'lhcus ē tī xanīntza'. ⁶ Ū'tza' cālīmāca'tzīnīca xatze tachihiuīn tī xanīntza' chuhua'j. Chuntza' masqui tanīlh chuntza' chī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't, ixlīstacna'ca'n tzē natatahui'la pō'ktu quilhtamacuj chuntza' chī Dios hui'lh pō'ktu quilhtamacuj.

⁷ Pala'j nasputkō' ixlīpō'ktu. Ū'tza' tzej calīlacapāstacna'ntit. Skalalh catahui'la'tit ē pō'ktu na'orarlī'yā'tit. ⁸ Tū ixlacasqui'nca ū'tza' huā'mā': calāpāxquī'tit. Palh pāxquī'yāuj ā'chā'tin, mātza'nkēna'ni'yāuj tū quincātlahuani'nī'ta'n. ⁹ Līpāxuhua nalāmānūyā'tit na minchicca'n. ¹⁰ Dios xtum cāmaxquī'nī'ta'n chā'tunu' hui'xina'n chī tzē nalītlahua'yā'tit tū cāmacamaxquī'nī'ta'n Dios. Chuntza' tzē namākentāxtūyā'tit tū Dios cāmacamaxquī'nī'ta'n. Ē chuntza' nalāmaktāya'yā'tit. ¹¹ Tī ta'a'kchihiuīna'n, catamāsu'yulh ixtachihiuīn Dios. Tī tamaktāya ā'makapitzīn, chuntza' catamaktāyalh chuntza' chī Dios cāmaxquī'nī't. Palh hui'xina'n chuntza' tlaha'yā'tit, chuntza' nalakachi'xcuui'can Dios ixpālacata Jesucristo. Pō'ktu quilhtamacuj calakachi'xcuui'ca Dios. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ka'lhī līmāpa'ksīn. Amén.

Tapātīni'n tī ta'a'ka'ī'

¹² Chuhua'j tā'timīn, jā tipuhua'nā'tit jā maktin catipātīni'ntit hui'xina'n. Caca'tzītīt chuntza' cā'a'kspula tī ta'a'ka'ī', ē jā xmān hui'xina'n pātīni'nā'tit. Chuntza' lītasu'yu palh ixlīcāna' hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit. ¹³ Capāxuhua'tit chī pātīni'mpā'na'ntit chuntza' chī Cristo pātīni'lh. Chuntza' hui'xina'n napāxuhua'yā'tit a'cxni' Cristo namimpala ē nalak-tzi'ncan chī xla' ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. ¹⁴ A'cxni' cātālākapalayān hui'xina'n ixpālacata Cristo, napāxuhua'yā'tit ixpālacata Espíritu Santo nacāmaktāyayān. Natasu'yu xla'

cātā'hui'lan hui'xina'n. Natasu'yu xla' ka'lhī līmāpa'ksīn. Ā'makapitzīn jā tze talīchihuīna'n Cristo. Hui'xina'n lakachi'xcuhuī'yā'tit xla'. ¹⁵ Ā'makapitzīn tapātīni'n ixpālacata xla'ca'n tamaknīni'nī't. Ā'makapitzīn tapātīni'n ixpālacata taka'lhāna'nī't. Ā'makapitzīn tapātīni'n ixpālacata tatlahuanī't ā'catūhuālh tū jā tze. Ā'makapitzīn tapātīni'n ixpālacata tatanūnī't jā jā ixlitanūtca'n. Jā titlahua'yā'tit chuntza'. ¹⁶ Palh hui'xina'n pātīni'nā'tit ixpālacata Cristo, jā tilīmāxana'nā'tit. Camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata tapa'ksīni'yā'tit Cristo.

¹⁷ Chilhtza' quilhtamacuj tū napūputzāna'nī Dios. Xapūla nacāmakapātīnīncan ixtachi'xcuhuī't Dios. Palh quina'n naquincāmakapātīnīnān xapūla, ā'chulā' nacāmakapātīnīncan xla'ca'n tī jā ta'a'ka'ī' xatze tachihuīn tū ixla' Dios. ¹⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh jicslihua' ta'a'kapūtaxtu xalactze chi'xcuhuī'n,

¿tū nacā'a'kspula chi'xcuhuī'n tī jā tze ē tī talakmaka'n Dios?

¹⁹ Palh ixtalacasqui'nīn Dios natapātīni'n makapitzīn ixpālacata tatlahua tū tze, catatlahualhcus tū tze. Catalīpāhuanli xmān Dios. Xla' tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan ē pō'ktu quilhtamacuj cāmaktaka'lha. Xla' pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan.

5

Cāmaxquī'ca talacapāstacni' tī ixta'a'ka'ī'

¹ Quit iccāmaxquī'cu'tunān talacapāstacni' hui'xina'n tī xanapuxcu'nu' nac templo. Nā quit chā'tin xapuxcu'. Quit iclaktzī'lh chī pātīni'lh Cristo. Nā quit naquilakachi'xcuhuī'can a'cxni' nalakachi'xcuhuī'can Cristo a'cxni' namimpala.

² Iccāsqi'ni'yān nacāmaktaka'lhā'tit ixlacstīn Dios tī xla' cāmacamaxquī'n. Calītlahua'tit ixlīpō'ktu mīntalacapāstacni'ca'n ē jā casātlahua'tit. Jā xmān titlahuayā'tit ixpālacata tlajacu'tunā'tit tumīn. Cacāmaktaka'lhī'tit xmān ixpālacata tā'scujcu'tunā'tit Dios. ³ Jā ixtēcu'nī'n hui'xina'n tī cāmaktaka'lhā'tit. Catahui'la'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Chuntza' xla'ca'n tzē nacātamaksca'tāni' chī hui'xina'n. ⁴ Jesucristo ū'tza' tī xapuxcu' milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī xanapuxcu'nu' nac templo. Xla' cāmaktaka'lhkō' ixlacstīn ē cuenta tlahua chī scujni'ta'ntit hui'xina'n. A'cxni' Jesucristo namimpala, Dios pō'ktu quilhtamacuj nacāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n.

⁵ Nā hui'xina'n ka'hua'chan, cacākexpa'tni'tit xanapuxcu'nu' tī ta'a'n nac templo. Milīpō'ktuca'n hui'xina'n nalālakachi'xcuhuī'yā'tit. Jā capuhua'ntit palh ā'chulā' xalactze hui'xina'n ē jā ā'makapitzīn. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios jā cāmaktāya tī ka'tla' tamakca'tzī.

Xla' cāmaktāya tī jā ka'tla' tamakca'tzī.

⁶ Jā ka'tla' camakca'tzī'tit. Cakexpa'tni'tit Dios. Xla' ū'tza' tī ka'lhī lītlī'hui'qui. A'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nalacasqui'n, hui'xina'n nacātalakachi'xcuhuī'yān chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. ⁷ Pō'ktu tū cāmāmakchuyīyān, catamakxtektit Dios nacāmaktāyayān. Xla' cāmaktaka'lhān.

⁸ Skalalh calatahui'la'tit ē jā catamakxtektit nacātatlayayān. Skāhuī'ni' tī mīntā'lāquiclhaktzī'ca'n, xla' latlā'huan hua'chi lakatin león tū ta'sa ē putzatlā'huan tī nahua'. ⁹ Jā camakxtektit chī ā'ka'ī'yā'tit. Chuntza' calītlaja'tit skāhuī'ni'. Calacapāstactit calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj a'nan tā'timīn tī nā tapātīni'mā'nalh. ¹⁰ Dios pāxquī'nin. Quincālacsa'ni'ta'n ixpālacata ixlacasqui'n natapa'ksīni'yāuj Cristo. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj natā'tahui'layāuj Dios nac a'kapūn. A'cxni' napātīni'nā'titcus ā'macsti'na'j, Dios nacātlahuayān lactze hui'xina'n. Nacāmaktāyayān natāyani'yā'tit. Nacāmaktāyayān tzej na'a'ka'ī'yā'tit. ¹¹ Dios ka'lhīkō' ixlīpō'ktu lītlī'hui'qui pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Macā'nca ā'xmān saludos

¹² Quit icmātzo'knīlh Silvano huā'mā' carta tū jā lachmā'n. Quit tzej icca'tzī xla' chā'tin quintā'tinca'n ē tzej a'ka'ī'. Quit iccāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixla' Dios. Hui'xina'n

a'ka'ī'nī'ta'ntit ū'tza' ixlīcāna'. Chuhua'j jā camakxtektit chī a'ka'ī'yā'tit huā'mā' xatze tachihuīn.

¹³ Cāmacā'ni'yān saludos xluca'n tī xalanī'n nac templo nac Babilonia. Nā xluca'n Dios nā cālacsacnī't. Marcos tī hua'chi quinka'hua'cha, nā xla' cāmacā'ni'yān saludos.

¹⁴ Calāskōkatit ixpālacata hui'xina'n lāpāxquī'yā'tit.

Tzej calatapā'tit milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Amén.

2 San Pedro

Cāmacā'ni'ca saludos tī ixta'a'ka'ī

¹ Quit Simón Pedro. Ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit chā'tin ixapóstol Jesucristo ē ū'tza' ictā'scuja. Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit nā chuntza' chī quina'n. Quina'n tzē nalīpāxuayāuj tū quincātlahuani'nī'ta'n Dios. Dios kēxtim cālaktzī'n tachi'xcuhuī't, ē chuntza' quincālaktzī'nān kēxtim ixpālacata a'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo. ² Dios cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit, ixpālacata hui'xina'n lakapasā'tit Dios ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Chī tahuani't tī tatapa'ksīni' Dios

³ Dios, ka'lhī lhūhua' lītli'huī'qui ē quincāmaxquī'nī'ta'n ixlīpō'ktu tū maclacasquī'nāuj natahui'layāuj chuntza' chī xla' lacasquī'n, ixpālacata lakapasāuj Dios. Nā quincāmāta'satīnīn ixpālacata natā'tahui'layāuj nac a'kapūn jā xla' māpa'ksīni'n ē jā xkakana'n. ⁴ Chuntza' Dios naquincātlahuani'yān lhūhua' tū tze chuntza' chī xla' huanī't. Dios quincāmaxquī'nī'ta'n chī nalisāstī'latā'kchokoyāuj. Quincāmaxquī'yān xasāstī' quintalacapāstacni'ca'n tū xatze chī ixtalacapāstacni' Dios. Chuntza' tzē namakxtekāuj tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj. ⁵ Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tittza' xatze tachihuīn ixta' Jesucristo, ē chuntza' ixlacasquī'nca nalīhui'li'yā'tit natlahua'yā'tit tū tze. É jā xmān huā'mā'. Nā ixlacasquī'nca ā'chulā' nasca'tā'tit tū ixta' Dios. ⁶ Nā ixlacasquī'nca mina'cstuca'n natatapa'ksīyā'tit. Nā ixlacasquī'nca līlaczucu napātīni'nā'tit. Nā ixlacasquī'nca līl catejtin nalatā'kchokoyā'tit chuntza' chī Dios lacasquī'n. ⁷ Nā ixlacasquī'nca nacāpāxquī'yā'tit tā'timīn. É jā xmān tā'timīn. Nā ixlacasquī'nca nacāpāxquī'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

⁸ Ixlīpō'ktu huā'mā' ū'tza' natlahuakō'yā'tit. Palh ixlīcāna' natlahua'yā'tit, chuntza' tasu'yu palh tzej latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Nā tasu'yu palh jā chu tlakaj lakapasā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁹ Tī jā tatlahua tzamā' tachihuīn, xlaca'n hua'chī lakatzī'nī'n ixpālacata xlaca'n jā taca'tzī. Hua'chī lakatzī'nī'n ixpālacata tapātza'nkānī't palh Dios cāxapani'nī'ttza' ixcuentaca'n. ¹⁰ Chuntza' tā'timīn, calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit tzamā' tachihuīn. Chuntza' natasu'yu Dios cāta'satīnī'ta'n ē cālacsacnī'ta'n hui'xina'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, jā catitamakahuastit. ¹¹ Chuntza' nacātamaxquī'yān talacasquī'nīn tzē natanū'yā'tit jā pō'ktu quilhtamacuj māpa'ksīni'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī quincāmakapūtaxtūyān.

¹² Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj iccālīmāpāstaquīyān tzamā' tachihuīn, masquī hui'xina'n lakapasā'tit, ē masquī tzej a'ka'ī'yā'tit xatze tachihuīn tū ixlīcāna' tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n. ¹³ Quit icpuhuan tze na'iccāmāpāstaquīyān tzamā' tachihuīn chī ictihuī'lhcus. ¹⁴ Quit icca'tzī hua'chī palajtza' na'icnī. Chuntza' quimāca'tzīnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁵ Quit iccāhuanicu'tunān huā'mā' tachihuīn, ixpālacata chuntza' tzē nalīlacapāstacā'tit pō'ktu quilhtamacuj a'cxni' xanīntza' na'icuan.

Laktzī'nca Jesucristo chī ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁶ Quina'n iccāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n chī ka'lhī līmāpa'ksīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē chī xla' namimpala. Tū quina'n iccāmāsu'yuni'yān, jātza' tachihuīn tū tamāsu'yuni't chī'xcuhuī'n tī ta'a'kskāhuī'nincu'tun. Quina'n iclīlaktzī'uj quilakastapūnca'n Jesucristo ē nā iclaktzī'uj chī ka'lhī lītli'huī'qui. ¹⁷ A'ntza' xa'icyāna'uj a'cxni' Dios quīnTāta'ca'n māka'tlī'lh Jesucristo. Mincha' a'ktin tachihuīn nac a'ktin poklhu' xaslamama. Huanli: “Ū'tza' huā'mā' quīnKa'hua'cha tī icpāxquī' ē quīmakapāxuī.” ¹⁸ Māni' quina'n ickexmatui tzamā' tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. A'ntza' xa'ictā'huī'lāna'uj Jesucristo nac sipej. A'ntza' xtum tasu'yulh Jesucristo ixpālacata Dios māxkakēlh.

¹⁹ Ū'tza' ā'chulā' iclī'a'ka'ī'yāuj tū tatzo'kli profetasna' tī cāmātzō'knīlh Dios. Nā hui'xina'n tzej nakelhtahua'ka'yā'tit tū tatzo'kli profetasna' hasta tzej nakexpatā'tit. Huā'mā' hua'chi lámpara tū māxkakēni'n jā cā'pucsua' hasta naxkaka ē namāxkakēni'n xaka'tla' sta'cu. ²⁰ Ixласqui'nca nalacapāstacā'tit tū na'iccāhuaniyān. Na ixtachi-huīn Dios a'ntza' jā tatzo'kni' tū tahuanli ixa'kchihuīna'nī'n Dios, tzamā' jā ixtalacapāstacni'ca'n a'kchihuīna'nī'n. ²¹ Tū ixtamāsu'yu a'kchihuīna'nī'n jā xmān ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcu'huī't. Tzamā' lactze chi'xcu'huī'n tī ixtatā'scuja Dios, xlaca'n ixtahuan tū ixcāmāpāstaquī Espīritu Santo.

2

Makapitzīn ixtamāsu'yu tū jā ixlīcāna'

Judas 4-13

¹ Lakmajtza' ixtatanū na ixpu'nanca'n tachi'xcu'huī't ā'makapitzīn a'kchihuīna'nī'n tī ixta'a'kskāhuī'nin. Nā natatanū na mimpu'nanca'n ā'makapitzīn tī natamāsu'yu tū jā ixlīcāna'. Tū natamāsu'yu ū'tza' nalactlahua chī talī'a'ka'ī' makapitzīn. Tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n natamāsu'yu Jesucristo jā ī'ska'ta' Dios masqui xla' ū'tza' tī xokolh ixcountaca'n. Ā'līmaktin nacāmākapātīnīncan xlaca'n ixpālacata tū tatlahua. ² Chī xlaca'n natalatā'kchoko, hua'chi jā tū tū nacālīmāmāxanīcan. Lhūhua' tī nata'a'ka'ī'cu'tun tū natamāsu'yu xlaca'n. Nā natatlahua tū jā tze chī natatlahua tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n. Chuntza' natatlahua ixpālacata jā tze nalīchihuīna'ncan xatze tachi'huīn tū ixlīcāna'. ³ Tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n taka'lhīcu'tun tumīn. Ū'tza' nacātalīmāsu'yuni'yān tū jā ixlīcāna'. Dios makāstza' līhui'līnī't nacāmākapātīnīn xlaca'n tī tatlahua chuntza'. Tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n nā xlaca'n nataxoko na ixlacatīn Dios.

⁴ Dios jā cāmātzā'nkēna'ni'lh ángeles tī tatlahualh tū jā tze. Cāmāyujūlh nac pūpātīn. A'ntza' jā cā'pucsua' natatachoko chī xatachī'ni'n hasta tzamā' quilhtamacuj a'cxni' namakapātīnīni'n Dios. ⁵ Dios cāmākapātīnīnli tachi'xcu'huī't tī ixtahuī'lāna'lh makās. Macamilh lakuat. Ū'tza' talīnīkō'lh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't nac cā'quilhtamacuj ixpālacata jā tzeya tachi'xcu'huī't ixtahuanī't. Dios cāmākapūtāxtūlh xmān kelhatzeyan tachi'xcu'huī't. Chā'tin ixuanican Noé. Xla' ixcāmāsu'yuni' tachi'xcu'huī't ixlacasqui'nca līlacatejtin ixtalatā'kchokolh. ⁶ Dios cāmākapātīnīnli xalanī'n nac cā'lacchicni' jā ixuanican Sodoma ē nā jā ixuanican Gomorra. Dios cālhcuyukō'lh tzamā' a'ktu' cā'lacchicni'. Chuntza' Dios līmāsu'yulh xla' cāmākapātīnīn tī jā takexmatni'cu'tun. ⁷ Dios māxtulh nac Sodoma chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Lot. Chuntza' lī'a'kapūtāxtulh. Lot tzeya chī'xcu' ixuanī't ē ixlītamakchuyī ā'makapitzīn xalanī'n nac Sodoma jā tzeya chī'xcu'huī'n. ⁸ Lot tzeya chī'xcu' ixuanī't. Ē ixcātā'lahuī'lh ē ixcālaktzī'n ē ixcākexmata lakalī lakalī, ē ū'tza' līlīpuhuanli tū ixtatlahua tū jā tze. ⁹ Māpa'ksīni' Dios namakapūtāxtū chā'tin chī'xcu' tī pātīni'mā'lh palh a'ka'ī'ni' Dios. Dios, masqui jāna'j cāmākapātīnīn tī jā tzeya chī'xcu'huī'n, nacāmākapātīnīn tzamā' quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nī. ¹⁰ Ā'chulā' nacāmākapātīnīn tī talakmaka'n ixlīmāpa'ksīn Dios ē tatlahua tū jā tze chī ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n jā tajicua'n natatlahua tū jā tze. Tatlahua xmān tū xlaca'n talacasqui'n. Jā tajicua'n talakapala tī taka'lhī līmāpa'ksīn. ¹¹ Jā chuntza' tatlahua ángeles masqui xlaca'n ā'chulā' taka'lhī līmāpa'ksīn. Ángeles jā talakapala ā'chā'tin ē jā tamālacsu'yu na ixlacatīn Dios.

¹² Tzamā' chī'xcu'huī'n jā takexmata. Tatlahua tū ū'tunu'n talacasqui'n. Talakapala tū jā takexmata. Xlaca'n hua'chi animalh xala' nac cā'qui'huī'n tū tayuja nac a'ksuj ē jāla catita'a'kapūtāxtulh. Nacāmāknīcan. Nā chuntza' tzamā' chī'xcu'huī'n nā natasputa hua'chi animalh. Dios nacāmākapātīnīn. ¹³ Chuntza' xlaca'n natalīxoko tū talīmākapātīnīnli ā'makapitzīn. Xlaca'n cā'cu'huīni' talakatī tako'ta ē tatlahua ā'catūhuālh tū jā tze. Līmāxana' chī xlaca'n cātā'huā'yanān hui'xina'n jā takēstoknī'ta'ntit, līhuan xlaca'n tapuhuan nacāta'a'kskāhuī'yān hui'xina'n.

¹⁴ A'cxni' xlaca'n talaktzi'n chā'tin puscāt, tapuhuan tū jā tze. Ixlipō'ktu ixtalacapāstacni'ca'n jā tze. Ta'a'kskāhuī' tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī'. Talacapāstaca chī natalika'lhī lhūhua' tumīn. Dios nacāmakapātīnīn. ¹⁵ Xlaca'n tamakxteknī't xalacatzajua' tej ē ta'a'ktza'nkānī't. Talatlā'huan chī Balaam tī ixka'hua'cha Beor. Xla' a'kchiuīna' tī ixa'kskāhuī'nin. Ixlakatī tumīn. Tlahualh tū jā tze nalītlaja tumīn. ¹⁶ Balaam lacaquilhnīca. Masqui burros jā tachihiuīna'n, xla' chihuīna'nli ixburro hua'chī chā'tin chī'xcu'. Quilhnīh tū ixtlahuacu'tun. Xmān chuntza' Balaam jā makxtekca natlahua tū jā tze tū ixtlahuacu'tun.

¹⁷ Tzamā' chī'xcuīn tū tamāsu'yu tū jā ixlīcāna', xmān ta'a'kskāhuī'nin. Jā tū ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chī mu'sni' tū pūtīnī't. Xlaca'n hua'chī poklhnu' tū cāmākosū ū'ni' ē jā talē'n xcān. Dios cāxui'līnī't jā nacāmacā'n tzamā' chī'xcuīn a'ntza' jā natatahui'la pō'ktu quilhtamacuj jā cā'pucsua'. ¹⁸ Xlaca'n ka'tla' tamakca'tzī a'cxni' tachihiuīna'n. Tū tahuan, jā tū ixtapalh. Xlaca'n tamāsu'yu tze palh chā'tin tlahua tū lacasqui'n quimacni'ca'n tū jā tze. Chuntza' talī'a'kskāhuī' xlaca'n tī tamakxtekmā'nalhcus tū ixtatlahua a'cxni' jāna'j ixtalakapasa ixtachihiuīn Dios. ¹⁹ Tahuan xlaca'n tze natatlahua catūxcuīh tū talacasqui'n. Jā ixlīcāna'. Xlaca'n chī tachī'nī'n ixpālacata jāla tamakxteka tatlahua tū jā tze. Palh chā'tin chī'xcu' jāla makxteka catūhuālh, chuntza' xla' hua'chī tachī'n. ²⁰ Tī talakapasnī't Makapūtaxtūnu' tī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē chuntza' talīmakxteknī't tū jā tze xala' nac cā'quilhtamacuj, ē palh xlaca'n natatlahuapala tū jā tze ē jātza' la tamakxteka, chuntza' ā'chulā' natala chī ixtahuanī't xapūla. ²¹ Ā'chulā' tze palh jā ixtaca'tzīlh chī līlacatejtin latā'kchokocan. Masqui ixtaca'tzī, tamakxtekli ixlīmāpa'ksīn Dios tū ixcāmāsu'yuni'canī't. ²² Chuntza' xlaca'n hua'chī lakatin chichi'. Huancan: Chichi' hua'pala ixpa'tlā'nat.

Pa'xni' a'cxni' paxnī'ttza', taspi'tpala natapi'li' nac cā'pūtlū'n.

3

Namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo

¹ Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' ixlī'a'ktu' carta tū iccātzo'kni'nī'ta'n. A'cxni' quit ictzo'kli a'ktu' carta, quit iccāmāpāstaquīcu'tunān tū tze ē tū ca'tzīyā'tittza' hui'xina'n. ² Iclacasqui'n hui'xina'n nalacapāstacā'tit tū ixtahuan makāstza' ixa'kchihiuīna'nī'n Dios. Iclacasqui'n nacālacapāstacā'tit līmāpa'ksīn tū ixa' Makapūtaxtūnu' tī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tzamā' līmāpa'ksīn iccāmāsu'yuni'yān quina'n apóstoles.

³ Ixlacasqui'nca nakexpatā'tit hui'xina'n tū na'iccāhuaniyān. A'cxni' namin tzamā' ā'xmān quilhtamacuj, nata'a'nan chī'xcuīn tū natatlahuatā'kchoko ixlipō'ktu tū jā tze tū xlaca'n tatlahuacu'tun. Ē natalakmaka'n Dios. ⁴ Xlaca'n natahuan: “Jesucristo huanli xla' nataspi'tpala. Chuhua'j, ¿jāchu huī'lh? Jā minī't. Quinapapana'ca'n tanīnī'ttza'. Lacxtim lamā'lh chuhua'j a'cxni' titzuculh cā'quilhtamacuj.” Chuntza' natahuan xlaca'n. ⁵ Huā'mā' jā ixlīcāna'. A'nan kempātin tū xlaca'n taca'tzī ē tū jā talīchihiuīna'ncu'tun xlaca'n. Ū'tza' huā'mā': makās Dios chihuīna'nli ē chuntza' talīlalh a'kapūn ē cā'quilhtamacuj. Cā'quilhtamacuj lītlahuaca xcān ē ixuī'lh na ixpu'nan xcān. ⁶ Cā'quilhtamacuj chī ixuī'lh xapūla, līmālakspūtūca xcān, a'cxni' lalh lakuat. ⁷ A'kapūn ē cā'quilhtamacuj tū tahuī'lāna'lh chuhua'j, natachoko hasta tzamā' quilhtamacuj tū Dios līlacsacnī't. Tzamā' quilhtamacuj natalhcukō'. Ē Dios nacāmakapātīnīnkō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuīn tī jā tze.

⁸ Tā'timīn, jā tipātza'nkāyā'tit huā'mā': Māpa'ksīni' Dios a'ktin quilhtamacuj laktzī'n chī a'ktin mīl cā'ta. Nā a'ktin mīl cā'ta laktzī'n chī a'ktin quilhtamacuj. ⁹ Ā'makapitzīn tapuhuan Dios tamakapalī namākentaxtū tū huanī't. Jā chuntza'. Xla' quincāka'lhīmā'n līlacatzucu ixpālacata jā lacasqui'n jā tī chā'tin napātīni'n nac pūpātīn. Xla' lacasqui'n ixlipō'ktuca'n catamakxtekli tū jā tze.

¹⁰ Namin quilhtamacuj a'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' xamaktin namin a'cxni' jā tī chā'tin ca'tzī namin. Xamaktin namin chī chā'tin ka'lhāna'. Tzamā' quilhtamacuj a'kapūn nalakspūta. Palha' nakexmatcan tū namacasā'nan. Natalīlakuankō' macscut ixlīpō'ktu tū tatasu'yu nac a'kapūn. Nalhcu'kō' ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj.

¹¹ Chuhua'j, ixpālacata natalakuankō' ixlīpō'ktu, tzej calacapāstactit hui'xina'n chī nalīlatahui'la'yā'tit. Hui'xina'n natlahua'yā'tit xmān ixtalacasqui'nīn Dios. ¹² Hui'xina'n līpāxuhua calacapāstactit tzamā' quilhtamacuj. Tzamā' quilhtamacuj a'kapūn nalhcu'kō'. Natalīlakuankō' macscut ixlīpō'ktu tū tatasu'yu chuhua'j nac a'kapūn. ¹³ Dios huanī't natlahua a'ktin xasāsti' a'kapūn ē a'ktin xasāsti' cā'quilhtamacuj. A'ntza' natlahuacan xmān tū tze. Ū'tza' huā'mā' ka'lhīmā'nauj, ixpālacata chuntza' huanī't Dios.

¹⁴ Chuntza', tā'timīn, lihuan ka'lhīpā'na'ntit huā'mā' quilhtamacuj, calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit tū tze na ixlacatīn Dios. Nūn tū catlahua'tit tū tzē nacātalī'a'ksa'nān. Jā tū catlahua'tit tū jā tze tū nacāmāxtumliyān Dios. ¹⁵ Caca'tzītīt hui'xina'n Dios līlacatzucu cāka'lhīmā'lh ā'makapitzīn tī nata'a'kapūtaxtu. Ū'tza' jāna'j līmimpala Jesucristo. Chuntza' cātzo'knuni'n hui'xina'n quintā'tinca'n Pablo tī pāxquī'yāuj. Xla' tzo'kli chuntza' chī Dios mālacpuhuanīlh. ¹⁶ Pablo tzo'kli tzamā' a'cxni' cātzo'knuni'n hui'xina'n. Nac ā'makapitzīn ixcarta a'nan jā jicslīhua' kexmatcan. Ē a'ntza' jā jicslīhua', makapitzīn chī'xcu'huī'n jā tzej tamāsu'yu. Xlaca'n ū'tunu'n tī jā tzej takexmata ē xtum xtum ta'a'ka'ī'. Jā ixlīcāna' chī xlaca'n tamāsu'yu ixtachihuīn Dios, ē jā xmān tū tzo'kli Pablo. Ū'tza' nacālīmakapātīnīn Dios.

¹⁷ Hui'xina'n, tā'timīn, ca'tzīyā'tittza' chī ta'a'kskāhuī'nincu'tun tzamā' tī jā tzeya chī'xcu'huī'n. Jā cacāta'a'kskāhuī'n hui'xina'n. Palh nacāta'a'kskāhuī'yān, chuntza' namakxtekā'tit na'a'ka'ī'yā'tit. ¹⁸ Chuhua'j ā'chulā' catlahua'tit tū līpāxuhua Dios. Ā'chulā' casca'ttīt ixpālacata Makapūtaxtūnu' tī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Camāka'tlī'ca chuhua'j ē pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

1 San Juan

Jesucristo quincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n

¹ Quit iccātzo'kni'mā'n huā'mā' carta expālacata Jesucristo. Ū'tza' tī quincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n. Xla' ixuī'ltza' a'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj. Quina'n ickexmatnī'tauj tū ixuan xla' a'cxni' ixlātlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Iclīlaktzī'nī'tauj quilakastapunca'n. Iclaktzī'nī'tauj ē iclīxa'manī'tauj quimacanca'n. ² Tī māstā' quilatamatca'n, xla' tasu'yulh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Quina'n iclaktzī'uj. Ē iclīchihuīna'nāuj chī iclaktzī'nī'tauj. Iccālītā'chihuīna'nān hui'xina'n expālacata tī māstā' quilatamatca'n. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ixtā'huī'lh Dios quinTāta'ca'n. Xla' natahui'la pō'ktu quilhtamacuj. Xla' milh ē nā quina'n iclaktzī'uj. ³ Iccāhuaniyān tū iclaktzī'nī'tauj ē tū ickexmatnī'tauj. Chuntza' hui'xina'n tzē naca'tzīyā'tit chu chā'tin nalītaxtuyāuj tū a'ka'ī'yāuj. Nā tzē naca'tzīyā'tit quinTāta'ca'n Dios ē Jesucristo ī'Ska'ta' quincātā'huī'lan. ⁴ Huā'mā' iccātzo'knuni'yān hui'xina'n expālacata chuntza' naka'lhīyāuj tapāxuhuān.

Dios ū'tza' taxkaket

⁵ Tū quincāmāsu'yuni'n Jesucristo, ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā': Dios ū'tza' taxkaket. Jā cā'pucsua' a'ntza' jā huī'lh xla', expālacata xla' tze ē jā maktin tlahua tū jā tze. ⁶ Palh huanāuj chu chā'tin quina'n ē Dios, ē palh tlahuatlā'huanāuj tū jā tze, chuntza' tasu'yu palh a'ksa'nīni'nāuj. Tasu'yu palh jā tā'tlā'huamā'nauj Dios. ⁷ Palh tlahuayāuj tū tze, tlā'huanāuj nac cā'taxkaket, chuntza' chī Dios huī'lh nac cā'taxkaket. Chuntza' ixlīcāna' palh chu chā'tin quina'n ē Dios. Ixka'lhni' Jesucristo, ī'Ska'ta' Dios, quincāxapani'kō'yān ixlīpō'ktu quincuentaca'n.

⁸ Palh huanāuj palh jā tlahuanī'tauj tū jā tze, chuntza' ta'a'kskāhuī'yāuj quina'cstuca'n. Jā ixlīcāna' tū huanāuj. ⁹ Palh huanīyāuj Dios palh tlahuanī'tauj tū jā tze, xla' naquincāmātza'nkēna'ni'yān ē naquincāxapani'kō'yān ixlīpō'ktu quincuentaca'n. Huā'mā' ca'tzīyāuj expālacata Dios tze ē pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan. ¹⁰ Palh ixuāuj jā tū tlahuanī'tauj tū jā tze, chuntza' Dios a'ksa'nīni' līmāxtuyāuj. Chuntza' ixlītasu'yulh jā a'ka'ī'yāuj ixlīcāna' tū ixtachihuīn Dios.

2

Cristo tā'chihuīna'n Dios quimpālacatata'n

¹ Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, quilacstīn. Iccāhuaniyān jā catlahua'tit tū jā tze. Palh catīhuālh tlahua tū jā tze, ka'lhīyāuj tī tā'chihuīna'n Dios quimpālacatata'n. Xla' ū'tza' Jesucristo. Xla' jā tlahuanī't tū jā tze. ² Jesucristo nīlh nac cruz. Chuntza' xla' līxokolh quincuentaca'n. Jā xmān quincuentaca'n. Xla' nīlh naxoko ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

³ Palh mākentaxtūyāuj ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' ca'tzīyāuj palh lakapasāuj Dios. ⁴ Palh chā'tin nahuan xla' lakapasa Dios, ē palh xla' jā tlahua ixlīmāpa'ksīn Dios, xla' a'ksa'nīni'n ē jā a'ka'ī' ixtachihuīn Dios. ⁵ Tī tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, xlaca'n tzej tapāxquī' Dios. Chuntza' tzē līca'tzīyāuj palh quina'n chu chā'tin chī Dios. ⁶ Palh tī huan: “Quit ictā'lamā'lh Dios”, ixlacasqui'nca xla' nalatā'kchoko chuntza' chī Jesucristo ixlātlā'huan.

Xasāsti' līmāpa'ksīn

⁷ Tā'timīn, iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n expālacata a'ktin līmāpa'ksīn tū jā xasāsti'. Ū'tza' tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n a'cxni' chū'cus a'ka'ī'tit hui'xina'n. ⁸ Chuhua'j xasāsti' līmāpa'ksīn tū iccātzo'knuni'mā'n. Cristo mākentaxtūnī'ttza' huā'mā' līmāpa'ksīn ē nā

hui'xina'n mākentaxtūpā'na'ntit. Chuntza' hua'chi laksputmā'lhtza' cā'pucsua' ē hua'chi māxkakēni'mā'lhtza' Cristo.

⁹ Tī tahuan tatlā'huan nac taxkaket ē palh jā talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n, xla'ca'n talatlā'huancus jā cā'pucsua'. ¹⁰ Tī tapāxquī' ixtā'tinca'n, xla'ca'n talatlā'huancus nac taxkaket. Chuntza' jā tamāmakahuasī ā'chā'tin. ¹¹ Tī jā talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n, xla'ca'n talatlā'huancus nac cā'pucsua'. Jā taca'tzī jā talatlā'huancus, ixpālacata a'ntza' jā cā'pucsua' jāla talacahuāna'n.

¹² Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, quilacstīn, ixpālacata Dios cāmātza'nkēna'ni'nī'ta'n mincuentaca'n ixpālacata Jesucristo. ¹³ Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, xanatātana', ixpālacata hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Xla' ixuī'lakelhtza' a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, ka'hua'chan, ixpālacata hui'xina'n tlaja'ni'ta'ntit skāhuī'ni'. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, lacstīn, ixpālacata lakapasā'tit Dios quinTāta'ca'n. ¹⁴ Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, xanatātana', ixpālacata lakapasā'tittza' Dios. Xla' ixuī'lakelhtza' a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, ka'hua'chan, ixpālacata hui'xina'n lactli'huī'quin. Hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios. Tlaja'ni'ta'ntit skāhuī'ni'.

¹⁵ Jā calakatītit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jā calakatītit tū jā xatze tū tatlahua tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Tī talakatī tū xala' nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n jā tapāxquī' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁶ Ixlīpō'ktu tū xala' nac cā'quilhtamacuj, huā'mā' jā ixla' Dios quinTāta'ca'n. Tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatlahua tū jā tze tū lacasquī'n ixmacni'ca'n. Talaktzī'ncu'tun tū jā tze. Ka'tla' talīmakca'tzī tū taka'lhī. Ixlīpō'ktu tāmā' pō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁷ Sputmā'lh cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj tū talacasquī'n tachi'xcuhuī't. Tī tatlahua ixtalacasquī'nīn Dios, xla'ca'n natatahuī'la ixlīpō'ktu quilhtamacuj.

Namin tī na'a'kskāhuī'nin

¹⁸ Quilacstīn, sputmā'lh tāmā' quilhtamacuj. Hui'xina'n cātahuaninī'ta'n namin ixtā'lāquiclhaktzī' Cristo. Chuhua'j tatasu'yunī't lhūhua' ixtā'lāquiclhaktzī' Cristo. Ū'tza' līca'tzīyāuj ixlīspunī'tza' tāmā' quilhtamacuj. ¹⁹ Tī ixtā'lāquiclhaktzī' Cristo, xla'ca'n jā ixlīcāna' ta'a'ka'ī' chuntza' chī quina'n. Ū'tza' quincātalītaxtumlīnī'ta'n quina'n. Palh ixta'a'ka'ī'lh cahuālh chuntza' chī quina'n, ixquincātatā'latachokon quina'n. Tataxtumlīlh. Chuntza' talītasu'yu xla'ca'n jā ta'a'ka'ī' chuntza' chī quina'n.

²⁰ Hui'xina'n, Cristo cāmaxquī'nī'ta'n Espīritu Santo. Ū'tza' līca'tzīyā'tit milīpō'ktuca'n xatze tachiuhuīn tū ixlīcāna'. ²¹ Quit iccātzo'kni'mā'n huā'mā' ixpālacata hui'xina'n ca'tzīyā'tit tū ixlīcāna'. Jā iccāhuanimā'n hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit tū ixlīcāna'. Ca'tzīyāuj xtum tū ixlīcāna' ē nā xtum tū jā ixlīcāna'.

²² Tī ta'a'kskāhuī'nin, xla'ca'n tahuan Jesús jā ū'tza' Cristo tī Dios līhui'līlh ixlīmāpa'ksīnī'. Tī tahuan chuntza', xla'ca'n ixtā'lāquiclhaktzī' Cristo. Xla'ca'n talakmaka'n Dios quinTāta'ca'n ē nā ī'Ska'ta' talakmaka'n. ²³ Tī talakmaka'n ī'Ska'ta' Dios, quinTāta'ca'n Dios jā cātā'lahuī'lh. Tī tahuan Jesús ū'tza' Cristo, ī'Ska'ta' Dios, Dios cātā'lahuī'lh xla'ca'n.

²⁴ Hui'xina'n jā capātza'nkātīt tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n xapūla ixpālacata ixtachihuīn Dios. Palh jā napātza'nkāyā'tit tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n xapūla, chuntza' nacātā'tahuī'layān ī'Ska'ta' Dios ē Dios quinTāta'ca'n. ²⁵ Cristo huanī't xla' naquincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilaksputi.

²⁶ Quit iccātzo'knuni'yān huā'mā' ixpālacata ta'a'nan ā'makapitzīn tī cā'a'kskāhuī'cu'tunān hui'xina'n. ²⁷ Cristo cāmaxquī'nī'ta'n Espīritu Santo. Espīritu Santo cātā'huī'lan hui'xina'n. Chuntza' jā maclacasquī'nā'tit hui'xina'n ā'chulā' nacātamāsu'yuni'yān tū iccāhuanimā'n. Espīritu Santo cāmāsu'yuni'yān ixlīpō'ktu. Tū xla' māsū'yu, ū'tza' ixlīcāna'. Xla' jā māsū'yu catūhuālh tū jā ixlīcāna'. Jā catalakaspi'ni'tit Cristo. Ū'tza' Espīritu Santo cāmāsu'yuni'yān hui'xina'n.

²⁸ Chuhua'j quilacstīn, jā catalakaspi'tni'tit Cristo. Chuntza' jā catijicua'nui a'cxni' xla' namimpala. Jā catimāxana'nui na ixlacatīn. ²⁹ Hui'xina'n ca'tziyā'tit Jesucristo xmān tlahua tū tze. Nā chuntza' naca'tziyā'tit tī tatlahua tū tze, ixlīpō'ktuca'n xla'ca'n ixlacstīn Dios.

3

Quina'n ixlacstīn Dios

¹ Caca'tzītīt chī Dios quincāpāxquī'yān ixpālacata huanli quina'n ixlacstīn Dios. Ixlīcāna' quina'n ixlacstīn Dios. Tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n jā ixlacstīn Dios ē jā talakapasa Dios quinTāta'ca'n. Ū'tza' xla'ca'n jā talīkexmata palh quina'n ixlacstīn Dios. ² Tā'timīn, chuhua'j quina'n ixlacstīn Dios. Jāna'j ca'tzīcan chī nalītaxtuyāuj. Tū ca'tziyāuj, ū'tza' huā'mā': A'cxni' Cristo natasu'yu, quina'n nalītaxtuyāuj chī xla', ē nalaktzī'nāuj Cristo chī xla'. ³ Tī taka'lhīmā'nalh natalaktzī'n Cristo, ixlīpō'ktuca'n xla'ca'n natamāpānū tū jā tze. Natatlahua tū tze chī Cristo.

⁴ Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze, xla'ca'n jā takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios. Palh chā'tin jā kexmatni' Dios, ū'tza' huā'mā' tū jā līmacuan. ⁵ Hui'xina'n ca'tziyā'tit Cristo milh nac cā'quilhtamacuj naxapa quincuentaca'n. Xla' jā tlahuanī't nūn a'ktin tū jā tze. ⁶ Ixlīpō'ktuca'n tī cātā'lahuī'lh Cristo, xla'ca'n jā tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze, xla'ca'n jā talaktzī'nī't Cristo ē jā talakapasnī't. ⁷ Quilacstīn, jā catamakxtektit nacāta'a'kskāhuī'yān ā'makapitzīn tī cātahuanīyān tzē natlahua'yā'tit tū jā tze. Tī tatlahuatā'kchoko tū tze, xla'ca'n tze chuntza' chī Cristo. ⁸ Tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze, xla'ca'n tatapa'ksīni' skāhuī'ni', ixpālacata skāhuī'ni' pō'ktu quilhtamacuj tlahuanī't tū jā tze a'cxni' mālacatzuculh tū jā tze. Ī'ska'ta' Dios milh nac cā'quilhtamacuj namālaksputū tū tlahua skāhuī'ni'.

⁹ Tī ixlacstīn Dios, xla'ca'n jātza' tatlahuatā'kchoko tū jā tze, ixpālacata Dios cāmaxquī'nī't xasāsti' ixlatamatca'n. Jātza' la tatlahuatā'kchoko tū jā tze, ixpālacata ixlacstīntza' Dios. ¹⁰ Chuntza' tasu'yu tī ixlacstīn Dios ē tī ixlacstīn skāhuī'ni'. Tī jā tatlahuacu'tun tū tze ē jā tapāxquī' ixtā'timīnca'n, xla'ca'n jā ixlacstīn Dios.

Ixlacasquī'nca nalāpāxquī'yāuj

¹¹ Huā'mā' līmāpa'ksīn tū cātāmāsu'yuni'n xapūla ū'tza' huā'mā': nalāpāxquī'yāuj. ¹² Jā calauj chī Caín tī tapa'ksīni'lh skāhuī'ni'. Xla' maknīlh ixtā'tin. ¿Chī līmāknīlh? Maknīlh ixpālacata Caín tlahualh tū jā tze ē quicīhlaktzī'lh ixtā'tin ixpālacata xla' ixtlahua tū tze.

¹³ Tā'timīn, palh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj jā cātāktzī'ncu'tunān, jā capuhua'ntit palh jā maktin cati'a'kspulalh huā'mā'. ¹⁴ Quina'n ca'tziyāuj masqui hua'chi xanīn ixuanī'tauj, chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata cāpāxquī'yāuj quintā'timīnca'n. Tī jā tapāxquī' ā'makapitzīn, xla'ca'n hua'chi xanīnī'ncus ē jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. ¹⁵ Tī taquicīhlaktzī'n ixtā'tinca'n xla'ca'n hua'chi maknīni'nī'n na ixlacatīn Dios. Hui'xina'n ca'tziyā'tit maknīni'nī'n jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. ¹⁶ Cristo quincāpāxquī'yān ē māsā'lh ixlatamat quimpālacataca'n. Chuntza' quincāmāsu'yuni'n chī nalīpāxquī'nīnāuj. Chuntza' quina'n tzē natamacamāstā'yāuj ē nalīnīyāuj ixpālacataca'n quintā'timīnca'n palh ixlacasquī'nca. ¹⁷ Palh chā'tin ka'lhī tū maclacasquī'n ē palh laktzī'n ixtā'tin jā tū ka'lhī, ē palh xla' jā lakalhu'man, chuntza' tasu'yu jā pāxquī' Dios. ¹⁸ Quilacstīn, jā xmān nahuanāuj cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Nacāmaktāyayāuj ā'makapitzīn. Chuntza' natasu'yu palh ixlīcāna' cāpāxquī'yāuj, ē jā xmān huanāuj.

Jā catimāxana'nui na ixlacatīn Dios

¹⁹ Palh cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn, chuntza' ca'tziyāuj ixlīcāna' tapa'ksīni'yāuj Dios. Chuntza' jā tamakchuyīyāuj na ixlacatīn Dios. ²⁰ A'cxni' makca'tziyāuj na quilīstacna'ca'n tlahuanī'tauj tū jā tze, lacapāstacāuj chī Dios ā'chulā' xaka'tla' ē jā quilīstacna'ca'n. Xla'

ca'tzīkō' ixlīpō'ktu tū tlahuanī'tauj. ²¹ Tā'timīn, palh jā makca'tzīyāuj na quīlīstacna'ca'n tlahuanī'tauj tū jā tze, chuntza' jā tū catimāxana'nui na ixlacatīn Dios. ²² Dios naquīncāmaxquī'yān tū nasquī'nāuj ixpālacata kexmatni'yāuj ixlīmāpa'ksīn ē tlahuayāuj tū Dios lacasquī'n. ²³ Ixlīmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': Nalīpāhuanāuj Jesucristo ī'Ska'ta' ē nalāpāxquī'yāuj chuntza' chī xla' quīncāmaxquī'nī'ta'n Espīritu Santo ē ū'tza' līca'tzīyāuj Dios quīncātā'hui'lan.

4

Ā'makapitzīn jā talīmāsu'yu ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo

¹ Tā'timīn, jā cacā'a'ka'ī'tit ixlīpō'ktuca'n tī tahuan talīmāsu'yu ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Skalah catahui'la'tit ē calacapāstactit palh lacxtim tū a'ka'ī'nī'ta'ntittza'. Chuntza' naca'tzīyā'tit palh tamāsu'yumā'nalh ixtachihuīn Dios. Lhūhua' a'nan a'kskāhuī'ni'nī'n tī tahuan talīchihuīna'n ixtachihuīn Dios. ² Na'iccāhuanīyān hui'xina'n chī nalīca'tzīyā'tit palh ixlīcāna' Espīritu Santo cāmāchihuīnī. Taka'lhī Espīritu Santo tī tahuan palh Jesús ū'tza' Cristo tī Dios līhui'līlh ixlīmāpa'ksīnī ē nā quīlacatuncuhuī'chi ē chuntza' lītachi'xcuhuī'līlh. Ixlīpō'ktuca'n tī chuntza' tahuan, xlaca'n taka'lhī Espīritu Santo tī Dios macamilh. ³ Tī tahuan jā ixlīcāna' palh Jesús ū'tza' Cristo tī Dios līhui'līlh ixlīmāpa'ksīnī ē nā tahuan jā quīlacatuncuhuī'chi ē jā tachi'xcuhuī'līlh, xlaca'n jā taka'lhī Espīritu Santo. Xlaca'n xmān cātahuanīyān ixtachihuīn ixtā'lāquīchlaktzi' Cristo. Hui'xina'n kexpa'ni'ta'ntit namin ixtā'lāquīchlaktzi' Cristo. Chuhua'j hui'lh nac cā'quīlhtamacuj.

⁴ Quīlacstīn, hui'xina'n tapa'ksīnī'yā'tit Dios. Hui'xina'n cālītlaja'nī'ta'ntit ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n. Espīritu Santo cātā'hui'lan hui'xina'n. Xla' ā'chulā' ka'lhī lītli'huī'qui ē jā skāhuī'ni' tī cāmāpa'ksī xalanī'n nac cā'quīlhtamacuj. ⁵ Tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n xlaca'n xalanī'n nac quīlhtamacuj. Tū tamāsu'yu nā xala' nac cā'quīlhtamacuj. Ū'tza' talīkexmatni' tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quīlhtamacuj. ⁶ Quīna'n tapa'ksīnī'yāuj Dios. Tī talakapasa Dios, xlaca'n takexmata tū cāmāsu'yuni'yāuj. Tī jā talakapasa Dios, xlaca'n jā takexmatacū'tun tū māsū'yuyāuj. Chuntza' tzē nalīca'tzīyāuj tī tamāsu'yu tū ixlīcāna' ē nā tī tamāsu'yu tū jā ixlīcāna'.

Dios cāpāxquī' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't

⁷ Tā'timīn, ixlacasquī'nca nalāpāxquī'yāuj. Dios quīncāmaktāyayān nalāpāxquī'yāuj. Tī tapāxquī'nin, xlaca'n ixlacstīn Dios ē talakapasa Dios. ⁸ Tī jā tapāxquī'nin xlaca'n jā talakapasa Dios. Ū'tza' ca'tzīyāuj ixpālacata Dios cāpāxquī'kō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. ⁹ Dios quīncāpāxquī'yān. Huā'mā' līmāsu'yulh a'cxnī' macamilh nac cā'quīlhtamacuj ī'Ska'ta' tī xmān chā'tin ixuanī't. Macamilh ixpālacata nalīka'lhīyāuj xasāsti' quīlata-matca'n. ¹⁰ Chī quīna'n pāxquī'yāuj Dios jā chī Dios quīncāpāxquī'yān. Xla' māsū'yulh chī quīncāpāxquī'yān a'cxnī' macamilh ī'Ska'ta' ē ū'tza' tī xokolh quīncuentaca'n.

¹¹ Tā'timīn, Dios lhūhua' quīncāpāxquī'yān. Ū'tza' ixlīlacasquī'nca quīna'n nalāpāxquī'yāuj. ¹² Dios jā tī chā'tin laktzī'nī't. Palh lāpāxquī'yāuj, chuntza' Dios quīncātā'hui'lan. Dios quīncāmaktāyayān nalāpāxquī'yāuj. ¹³ Quīna'n ca'tzīyāuj Dios quīncātā'hui'lan. Huā'mā' ca'tzīyāuj ixpālacata quīncāmaxquī'nī'ta'n Espīritu Santo. ¹⁴ Quīna'n iclaktzī'nī'tauj ī'Ska'ta' Dios. Iclīchihuīna'nāuj Dios quīnTāta'ca'n macamilh ī'Ska'ta' nacāmākapūtaxtū ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. ¹⁵ Tī ta'a'ka'ī' ē tahuan Jesús ū'tza' ī'Ska'ta' Dios, cātā'huī'lh Dios.

¹⁶ Quīna'n ca'tzīyāuj ē a'ka'ī'yāuj Dios quīncāpāxquī'yān. Dios cāpāxquī' ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't. Dios cātā'huī'lh tī tapāxquī' ā'makapitzīn. ¹⁷ Ixlacasquī'nca nalāpāxquī'yāuj Dios ixlīpō'ktu quīlīstacna'ca'n. Chuntza', huā'tzā' nac cā'quīlhtamacuj, quīna'n napāxquī'nināuj chuntza' chī Cristo pāxquī'nin. Chuntza' jā catijicua'nui tzamā' quīlhtamacuj a'cxnī' Dios nacāputzāna'ni' tachi'xcuhuī't. ¹⁸ Tī tapāxquī' Dios, xlaca'n

jā tajicua'ni' Dios palh nacāmakapātīnīn. Palh chā'tin pāxquī'nin, xla' jātza' ka'lhī tajicuāt. Tī tajicua'n Dios nacāmakapātīnīn, xla'n jāna'j tzej tapāxquī' Dios.

¹⁹ Quina'n pāxquī'yāuj Dios ixpālacata xla' xapūla quincāpāxquī'n. ²⁰ Palh chā'tin huan: “Quit icpāxquī' Dios”, ē palh jā laktzī'ncu'tun ixtā'tin, xla' jā ixlicāna' tū huan. Palh xla' jā pāxquī' ixtā'tin tī laktzī'n, xla' jāla pāxquī' Dios, ixpālacata jāla laktzī'n Dios. ²¹ Tzamā' līmāpa'ksīn tū Dios quincāmaxquī'n, ū'tza' huā'mā': Tī tapāxquī' Dios nā natapāxquī' ixtā'timīnca'n.

5

Namāpānūyāuj tū jā tze

¹ Tī ta'a'ka'ī' Jesús ū'tza' Cristo tī Dios līhui'līlh ixlīmāpa'ksīni', xla'n ixlacstīn Dios. Tī tapāxquī' Dios quinTāta'ca'n, xla'n nā tapāxquī' ixlacstīn Dios. ² Chuntza' palh pāxquī'yāuj Dios ē palh kexmatni'yāuj tū quincālīmāpa'ksīyān, nā nacāpāxquī'yāuj nā ixlacstīn Dios. ³ Palh pāxquī'yāuj Dios, natlahuayāuj ixlīmāpa'ksīn. Jā jicslīhua' namākentaxtūyāuj ixlīmāpa'ksīn. ⁴ Ixlipō'ktuca'n ixlacstīn Dios tamāpānū tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj. Quina'n tzē namāpānūyāuj tū jā tze, ixpālacata līpāhuanāuj Dios. ⁵ Tī ta'a'ka'ī' palh Jesús ū'tza' ī'Ska'ta' Dios, xmān xla'n tzē natamāpānū tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj.

Jesucristo ū'tza' ī'Ska'ta' Dios

⁶ Ca'tzīyāuj Jesucristo ixlicāna' ī'Ska'ta' Dios. Chuntza' huanli Dios a'cxni' a'kpaxli Jesús. Nā a'cxni' Jesús nīlh, nā Dios māsuyulh xla' ī'Ska'ta' ixuanī't. Cristo tī Dios līhui'līlh ixlīmāpa'ksīni', xla' ū'tza' Jesús tī a'kpaxli ē nā nīlh nac cruz. Nā Espiritu Santo māsuyu Jesús ū'tza' ī'Ska'ta' Dios. Espiritu Santo māsuyu xmān tū ixlicāna'. ⁷ A'nan kelhatu'tun nac a'kapūn tī tahuan Jesucristo ū'tza' ī'Ska'ta' Dios. Kelhatu'tun xla'n: Dios quinTāta'ca'n ē Espiritu Santo ē nā ū'tza' tī huanican Tachihuīn. Chu chā'tin talītaxtu. ⁸ Nac cā'quilhtamacuj a'nan kelhatu'tun tī tamāsuyu Jesucristo ū'tza' ī'Ska'ta' Dios. Espiritu Santo chuntza' quincāmāsuyuni'yān. Nā Dios chuntza' māsuyulh a'cxni' Jesús a'kpaxli ē a'cxni' nīlh. ⁹ Quina'n a'ka'ī'yāuj tū tahuan tachi'xcuui't. A'chulā' na'a'ka'ī'yāuj tū huan Dios. Dios līchihiuīna'n Jesús ū'tza' ī'Ska'ta'. ¹⁰ Tī talīpāhuan ī'Ska'ta' Dios, xla'n tamakca'tzī na ixlistacna'ca'n ixlicāna' tū ta'a'ka'ī'. Makapitzīn jā ta'a'ka'ī' chī Dios huanli Jesús ū'tza' ī'Ska'ta'. Chuntza' xla'n ixtalīmāxtulh Dios a'ksa'nīni' ixpālacata jā ta'a'ka'ī'nī't tū Dios huanli ixpālacata ī'Ska'ta'. ¹¹ Ca'tzīcan ixlicāna' tū Dios huan, ixpālacata quincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catīspu'tli, palh līpāhuanāuj ī'Ska'ta'. ¹² Tī talīpāhuan ī'Ska'ta' Dios, xla'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Tī jā talīpāhuan ī'Ska'ta' Dios, xla'n jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

Māstā'ca talacapāstacni'

¹³ Quit iccātzo'kni'mā'n huā'mā' ixpālacata hui'xina'n, tī līpāhua'mpā'na'ntit ī'Ska'ta' Dios, naca'tzīyā'tit palh ka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catīspu'tli.

¹⁴ Ca'tzīyāuj Dios quincākexmatān a'cxni' orarlīyāuj, palh squi'ni'yāuj chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁵ Palh ca'tzīyāuj xla' quincākexmatān, chuntza' ca'tzīyāuj xla' naquincāmaxquī'yān tū squi'ni'yāuj.

¹⁶ Palh chā'tin laktzī'n ā'chā'tin tī tlahuamā'lh a'ktin tū jā tze ē huā'mā' tū tze namāspu'tūni'can, chuntza' nālī'orarlī ā'chā'tin ē xla' naka'lhī xasāsti' ixlatamat. Palh huā'mā' tū jā tze jāla māspu'tūni'can, chuntza' jā iccāhuanimā'n nālī'orarlī'yā'tit tī chuntza' tlahua. ¹⁷ Ixlipō'ktu tū jā tze talanān māstā' līnīn. Pero huī'lh talanān tū jā maktin lē'nīni'n nac cā'līnīn.

¹⁸ Ca'tzīyāuj tī ixlacstīn Dios, xla'n jā tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Xla'n cāmaktaka'lha ī'Ska'ta' Dios, ē chuntza' skāhuī'ni' jāla tū cātlahuani'.

¹⁹ Quina'n ca'tziyāuj tapa'ksīni'yāuj Dios. Ca'tziyāuj tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n cāmāpa'ksī skāhuī'ni'.

²⁰ Ca'tziyāuj ī'Ska'ta' Dios minī't. Quincāmaxquī'nī'ta'n chī nalīlakapasāuj tī ixlīcāna' Dios. Chuhua'j quincātā'lahui'lan Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios. Xla' ixlīcāna' Dios ē quincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā maktin catisputli. ²¹ Quilacstīn, jā calīpāhuantit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Xmān Dios nalīpāhua'nā'tit. Amén.

2 San Juan

Tapāxquī'n ē tū ixlīcāna'

¹ Quit Juan, xakōlu'tza', ictzo'kni'mā'n huā'mā' carta. Ictzo'knuni'yān hui'x, tā'tin xapuscāt tī Dios lacsacnī'ta'n, ē nā mincamana'. Quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Jā xmān quit. Nā cāpāxquī'yān hui'xina'n ixlīpō'ktuca'n tī talakapasa tū ixlīcāna'.

² Lāpāxquī'yāuj ixpālacata quīlīpō'ktuca'n a'ka'ī'yāuj tū ixlīcāna', tū jā maktin catilakspu'tli. ³ Caquīncāsīcua'lanātlahuan Dios quīnTāta'ca'n ē Jesucristo ī'Ska'ta' Dios ē caquīncātalakalhu'man ē caquīncāmākapāxuīn. Chuntza' quīna'n tzej na'a'ka'ī'yāuj tū ixlīcāna' tachihuīn, ē nalāpāxquī'yāuj.

⁴ Iclīpāxualh a'cxni' icca'tzīlh makapitzīn mincamana' takexmatmā'na'lh tū ixlīcāna', chuntza' chī quīncāmāpa'ksīn Dios quīnTāta'ca'n. ⁵ Chuhua'j tā'tin, icuaniyān nalāpāxquī'yāuj quīlīpō'ktuca'n quīna'n. Huā'mā' jā xasāsti' līmāpa'ksīn. Ū'tza' tū quīncātamāsu'yuni'nī'ta'n a'cxni' ixlītzucuni' a'ka'ī'uj. ⁶ Palh pāxquī'yāuj Dios, natlahuayāuj tū Dios quīncālīmāpa'ksīyān. Xla' māpa'ksīni'lh nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Ū'tza' huā'mā' cātauhaninī'ta'n a'cxni' ixlītzucuni' a'ka'ī'tit.

Makapitzīn ixta'a'kskāhuī'nin

⁷ Chuhua'j lhūhua' a'kskāhuī'ni'nī'n talatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan jā ixlīcāna' palh lacatuncuhuī'lh nac cā'quilhtamacuj Jesucristo tī Dios macamaxquī'lh ixlīmāpa'ksīni'. Tī tahuan huā'mā', xlaca'n a'kskāhuī'ni'nī'n ē ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. ⁸ Cuenta catla'hua'tit jā nalakspu'ta tū līscujpā'na'ntit. Cuenta catla'hua'tit namaktīni'nā'tit ixlīpō'ktu tū Dios nacāmaxquī'yān chī mīntatlajca'n.

⁹ Tū ta'a'ka'ī' ā'makapitzīn jā xmān tū Cristo māsuyulh. Nā xlaca'n tamāsu'yucu'tun ā'a'ktin tamāsu'yun. Xlaca'n jā ixlīcāna' tatā'latlā'huan Dios. Tī ta'a'ka'ī' xmān tū Cristo māsuyulh, ixlīcāna' xlaca'n tatā'latlā'huan Dios quīnTāta'ca'n ē ī'Ska'ta' Dios. ¹⁰ Palh cālakminān hui'xina'n ā'makapitzīn tī tamāsu'yu tū jā māsuyulh Cristo, jā cacāmānū'tit na minchicca'n. Jā cacāhuani'tit: “Dios cacālē'ncha'n.” ¹¹ Palh hui'xina'n nacāhuani'yā'tit: “Dios cacālē'ncha'n”, chuntza' cātā'tlahuapā'na'ntit tū jā tze.

Macā'nca saludos

¹² Lhūhua'cus tū iccāhuanicu'tunān. Jā ictzo'kcu'tun a'ktin nac carta. Iccālaka'ncu'tunān hui'xina'n ē iccātā'chihuīna'ncu'tunān cā'laan. Chuntza' nalīpāxuayāuj.

¹³ Tamacā'ni'yān saludos ixlacstīn mīntā'tin xapuscāt tī Dios lacsacnī't.

3 San Juan

Tzej lichihuīna'nca Gayo

¹ Quit Juan, xakōlu'tza', ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Ictzo'knuni'yān hui'x, Gayo. Icpāxquī'yān hui'x.

² Tā'tin, quit icca'tzī tzej latlā'hua'na' na ixtej Dios. Icsqui'ni' Dios tzej caquītaxtuni'n ixlīpō'ktu ē jā cata'jatatla'. ³ Ā'makapitzīn tā'timīn tamīnī't. Quintahuanī't hui'x latlā'hua'na' chuntza' chī ixlīcāna' na ixlacatīn Dios. Huā'mā' iclīpāxuhualh. ⁴ Pō'ktu quilhtamacuj icpāxuhua a'cxni' quihuanican quincamana' talatlā'huan chuntza' chī ixlīcāna' na ixtej Dios.

⁵ Tā'tin, hui'x cāmaktāyanī'ta' tā'timīn tī tachā'nī't a'ntza' masqui jā ixcālakapasa'. Chuntza' tlhua'ya' tū tze. ⁶ Ā'makapitzīn tataspi'tnī't. Xlaca'n talitā'chihuīna'nli tā'timīn huā'tzā' tū mimpālacata. Cāhuanica chī hui'x cāpāxquī'ya' ā'makapitzīn. Cacāmaktāyapala' a'cxni' natachā'mpala a'ntza'. Cacāma'xqui' tū natamaclacasqui'n na ixtejca'n ixpālacata xlaca'n tatā'scujmā'nalh Dios. Cacāmaktāya' chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁷ Xlaca'n tataxtunī't tatā'scuja Jesucristo. Jā tū tamaktīni'nli a'ktin tamaktay tī jā ta'a'ka'ī' Jesucristo. ⁸ Ū'tza' quina'n nacālīmaktāyayāuj. Chuntza' hua'chi nacātā'māsu'yuyāuj tū ixlīcāna' ixtachihuīn Dios.

Jā tze ixtalacapāstacni' Diótfefes

⁹ Quit iccāmacā'ni'nī't a'ktin carta tī ta'a'ka'ī'. Diótfefes, xla' tahui'lacu'tun xalīpuxcu' a'ntza'. Ū'tza' jā ixquīlikexmatni'cu'tun. ¹⁰ Chuntza' a'cxni' na'icchā'n a'ntza' na'iclichihuīna'n na milacatīnca'n ixpālacata tū tlhuamā'lh Diótfefes. Xla' quīncālī'a'ksa'nān tū jā ixlīcāna'. Nā xla' jā cāmānū na ixchic tā'timīn tī tachinācha'. Ē jā cāmaktēka natatamaknūni'nin na ixchicca'n ā'makapitzīn. Ē cālītamacxtu jā tatakēstoka.

¹¹ Tā'tin, jā cacāmaksca'tti tī tatlahua tū jā tze. Cacāmaksca'tti tī tatlahua tū tze. Tī tatlahua tū tze, xlaca'n tatapa'ksīni' Dios. Tī tatlahua tū jā tze, xlaca'n jā talakapasa Dios.

Tzeya chī'xcu' ixuanī't Demetrio

¹² Lhūhua' tī tahuan Demetrio tzeya chī'xcu'. Tasu'yu xla' latlā'huan chuntza' chī ixlīcāna'. Nā quit icuan līlacatejtin latlā'huan. Hui'x ca'tzīya' quit icuan xmān tū ixlīcāna'.

Macā'nca saludos

¹³ Quit lhūhua'cus icuanicu'tunān. Jā ictzo'kcu'tun tzamā' nac carta. ¹⁴ Palaj ica'ncu'tunācha' na'iclaktzī'nān. Chuntza' nachihuīna'nāuj cā'laan.

¹⁵ Tzej calatapa. Ixlīpō'ktuca'n mi'amigos tamacā'ni'yān saludos. Nacātā'chihuīna'na' ixlīpō'ktuca'n amigo xalanī'n a'ntza'.

San Judas

Judas cāmacā'ni'lh saludos tī ixta'a'ka'ī

¹ Quit Judas, ixtā'tin Jacobo. Quit ictā'scuja Jesucristo. Quit iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' carta hui'xina'n tī Dios cāta'sani'nī'ta'n. Dios quinTāta'ca'n cāpāxquī'yān hui'xina'n. Jesucristo cāmaktaka'lmā'n hui'xina'n. ² Ē ū'tza' tī cacāmaxquī'n tū tze latamat, chuntza' chī ixtapāxquī'n ē ixtalakalhu'mān.

Makapitzīn ixtamāsu'yu tū jā ixlīcāna'

2 Pedro 2:1-17

³ Tā'timīn, xa'iccātzo'knuni'cu'tunān hui'xina'n ixpālacata chī Dios cāmakapūtaxtūn hui'xina'n ē nā quina'n Dios quincāmakapūtaxtūn. Chuhua'j kempātin ixlacasquī'nca na'iccāhuaniyān. Ū'tza' iccālīto'knuni'mā'n chuhua'j. Iccāhuaniyān jā ti'a'ka'ī'yā'tit tū tamāsu'yu xlaca'n tī talakpalīcu'tun tamāsu'yun tū a'ka'ī'nī'tauj. Huā'mā' tamāsu'yun ū'tza' tū cāmamacamaxquī'lh ixtachi'xcuui't Dios ē xmān maktin. Jā maktin catitalakpalīh huā'mā' tamāsu'yun. ⁴ Ā'makapitzīn tī jā tze ya chi'xcuui'n tatalacxtucli hua'chi lactze ya chi'xcuui'n na ixlacpu'na'i'tātca'n tī ta'a'ka'ī'. Xlaca'n tahuan Dios lakalhu'manīni'n, ē chuntza' chā'tin tze natlahua tū xla' tlahuacu'tun masqui jā tze. Huā'mā' jā ixlīcāna'. Ē jā ixlīcāna' tū tamāsu'yu ixpālacata Māpa'ksīni' Jesucristo. Makās tatzo'kni' na ixtachiui'n Dios nacāmakapātīnīncan tachi'xcuui't tī chuntza' tala.

⁵ Masqui hui'xina'n ca'tzīyā'tittza', na'iccāmāpāstaquī'yān tū Dios tlahualh makāstza'. Dios cāmāxtulh israelitas jā huanican Egipto. Ā'līstān ā'makapitzīn jātza' ta'a'ka'ī'lh palh ixlīcāna' tū Dios huanli. Ū'tza' Dios cālīmāknīlh. ⁶ Nā calacapāstactit ángeles. Ā'makapitzīn xlaca'n jā ixtamākentaxtūcu'tun tū cāmamacamaxquī'lh Dios, ē tataxtulh nac a'kapūn jā ixtahui'lāna'ncha'. Ū'tza' Dios cālīchī'nī't jā cā'pucsua' hasta a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj a'cxni' nacāmakapātīnīn Dios. ⁷ Nā calacapāstactit tū cā'a'nani'lh Sodoma ē Gomorra ē ā'makapitzīn cālīacchicni' tū ixtahui'lāna'lh lacatzuna'j. Tī xalanī'n a'ntza' nā ixtatlahua tū jā tze. Ixtaka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n. Ixtalātā'tahui'la chī chi'xcuui'n. Ū'tza' talīnīlh nac macscut tū cāmālakspūtūlh tzmā' cālīacchicni'. Ū'tza' līca'tzīcan natapātīni'n pō'ktu quilhtamacuj nac cā'macscutnu' xlaca'n tī talakapasa ixtej Dios ē tataxtutāyanī't.

⁸ Nā chuntza' tzmā' chi'xcuui'n tī cāmāsu'yuni'cu'tunān tū jā ixlīcāna'. Xlaca'n talakahuāna'n. Tahuan palh Dios cālītā'chihuīna'n talakahuān. Ū'tza' talīpuhuan tze natatlahua tū jā tze. Talakmaka'n ixlīmāpa'ksīn Dios. Cachīhuālh talīchihuīna'n ángeles. ⁹ Nūn Miguel, tī xapuxcu' ángeles, nūn xla' jā chuntza' tlahualh. A'cxni' xla' tā'lāh skāhuī'ni' ē talālīhuanīlh ixmacni' Moisés, Miguel jā lī'a'ksanīni'lh skāhuī'ni' tū jā tze tachihuīn. Xmān huanīlh: “Dios camakapātīnīnni'.” ¹⁰ Tzmā' chi'xcuui'n tī cāmāsu'yuni'cu'tunān, xlaca'n cachīhuālh talīchihuīna'n tū jā taca'tzī. Xlaca'n hua'chi animales, ixpālacata jā talacapāstaca Dios. Tatlahuakō' ixlīpō'ktu tū jā tze tū xlaca'n talacasquī'n. Ū'tza' nacālīmākapātīnīn Dios.

¹¹ Xlaca'n natapātīni'n ixpālacata tatlahua chī Caín tī jā kexmatni'cu'tunli Dios. Tatlahua tū jā tze ixpālacata tatlajacu'tun tumīn. Chuntza' tlahualh Balaam. Nā xlaca'n taxumpīni'nli chī Coré. Xla' maknīca. Nā xlaca'n nacāmakapātīnīncan. ¹² Līmāxana' chī cātātā'huā'yanān hui'xina'n jā takēstoknī'ta'ntit hui'xina'n. Xlaca'n tzej tahuā'yancu'tun. Jā talacapāstaca ā'makapitzīn. Xlaca'n jā tū ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chi poklhnu' tū lē'n ū'ni', ē jā lē'n xcān. Xlaca'n hua'chi qui'huī' tū jā māsā' ixtahua'ca't a'cxni' nala ixquilhtamacuj ē jā la. Scāca ē ū'tza' lītampu'lhucan. ¹³ Xlaca'n hua'chi a'cxni' staca xcān ē lē'n pa'lhxtum. Līmāxana' tū xlaca'n tatlahua. Xlaca'n hua'chi sta'cu tū jātza' a'mā'lh na ixtej. Dios nacāmakapātīnīn pō'ktu quilhtamacuj jā cā'pucsua'.

¹⁴ Lakmajtza' Enoc cālīchihuīna'nli chī'xcuhuī'n tī jā tze. Enoc ixlikelhatojon ixuanī't ī'xū'nātā'natna' Adán. Enoc huanli: “Māpa'ksīni' Jesús namin ē nacātā'min a'klhūhua' mil ángeles. ¹⁵ Namin nacāputzāna'ni' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Nacāmāsu'yuni' ixlipō'ktuca'n tī jā tze ixpālacata ixlipō'ktu tū tatlahuanī't tū jā tze ē nā chī cachihuālh talīchihuīna'nī't Dios.” ¹⁶ Tzamā' chī'xcuhuī'n jā ixcāminī'ni' ē talē'ksa'n ā'makapitzīn. Jā līpāxuhua tahui'lāna'lh. Chuntza' tahui'lāna'lh chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze. Ka'tla' tamakca'tzī a'cxni' tachihuīna'n. Līlakatit tatā'chihuīna'n ā'makapitzīn xmān ixpālacata cacāmaktāyaca ixtapuhuan.

Cāmaxquī'ca talacapāstacni' tī ixta'a'ka'ī'

¹⁷ Hui'xina'n tā'timīn, calacapāstactit tū tahuanli xapūla ixapóstoles quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁸ Xlaca'n tahuanli: “A'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj, natamin chī'xcuhuī'n tī jā tū catitalīlaktzī'lh tū ixtla' Dios. Natatahui'la chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze.” ¹⁹ Ū'tunu'n tzamā' chī'xcuhuī'n tī tamāpāpitzī tī ta'a'ka'ī'. Talatlā'huan chuntza' chī xmān ixtalacapāstacni'ca'n. Jā taka'lhī Espíritu Santo.

²⁰ Hui'xina'n tā'timīn, ā'chulā' tzej ca'a'ka'ī'tit Jesucristo chuntza' chī Dios quincāmāsu'yuni'nī'ta'n. Calī'orarī'tit ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo. ²¹ Catahui'la'tit chī Dios lacasqui'n, ē chuntza' namakca'tziyā'tit chī Dios cāpāxquī'yān. Caka'lhī'tit hasta Jesucristo nacālē'nān nac a'kapūn jā natahui'la'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj. Xla' natlahua huā'mā' ixpālacata cālakalhu'manān.

²² Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n tī tapuhuamā'nalh palhāsā' jā ixlīcāna' tū a'ka'ī'yāuj. ²³ Hui'xina'n cacāmakapūtaxtūtīt ā'makapitzīn nac macscut. Cacālakalhu'ma'ntit ā'makapitzīn tī tatlahua tū jā tze. Jā natlahua'yā'tit tū jā tze chī xlaca'n. Ē chuntza' jā caticāpasan chī ixtalanānca'n.

Māka'tlī'ca Dios

²⁴ Calakachi'xcuhuī'ca Dios. Xla' tzē nacāmaktāyayān hui'xina'n. Chuntza' jā catitlahua'tit tū jā tze. Xla' nacālē'nān jā xla' hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' līpāxuhua natahui'la'yā'tit ixpālacata jā tū cati'a'nalh tū nacātalīmālacsu'yuyān hui'xina'n. ²⁵ QuinDiosca'n xmān chā'tin Dios. Xla' ca'tzikō'. Xla' quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Camāka'tlī'ca ē calakachi'xcuhuī'ca. Xla' cāmāpa'ksikō' ixlipō'ktu. Ka'lhīkō'cus līmāpa'ksīn chuhua'j ē naka'lhīkō' ixlipō'ktu līmāpa'ksīn pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Apocalipsis

Jesucristo māsu'yulh tū tatzo'kni' huā'mā' nac libro

¹ Tatzo'kni' huā'mā' nac libro tū māsu'yulh Jesucristo. Dios huanli tzamā', ixpālacata ixlacasqui'n Jesucristo ixcāmāsu'yuni'lh ixtachi'xcuui't Dios tū palaj na'a'kspula. Nā quit, Juan, nā ictapa'ksīni' Dios. Jesucristo quilakmacamilh ixáŋgel naquimāca'tzīnī tzamā' tū na'a'kspula. ² Quit icmāsu'yukō' ixlipō'ktu tū iclaktzī'nī't. Á'tzā' na'ictzo'ka tū Dios quimāca'tzīnīlh. Ū'tza' tū Jesucristo māsu'yulh.

³ Līpāxuhua tī natalīkelhtahua'ka' tzamā' tachihuīn tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. Līpāxuhua tī takexmata ē takexmatni' huā'mā' tachihuīn tū līmāsu'yukō'ca tū na'a'kspula. Jātza' a'klhūhua' quilhtamacuj a'cxni' na'a'kspula huā'mā'.

Juan cātzo'knuni'lh xalanī'n nac a'ktojon cā'lacchicni'

⁴ Quit, Juan, iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī ixtachi'xcuui't Dios xalanī'n nac a'ktojon cā'lacchicni' nac Asia. Dios cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit. Dios, ū'tza' tī hui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la. Nā cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Espíritu Santo. Ū'tza' tī tasu'yu hua'chi a'ktojon pūmaksko na ixlacatīn lāclhtahui'lh tū ixpūmāpa'ksīn Dios. ⁵ Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Jesucristo, tī māsu'yu tū ixlīcāna'. Ū'tza' tī xapūla lacastālancuana'nli. Xla' cāmāpa'ksī xanapuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' quincāpāxqui'yān ē xla' nīlh naquincāxapani'yān ixlipō'ktu quincuentaca'n. ⁶ Xla' quincālacsacui'linī'ta'n natā'māpa'ksīni'nāuj. Quincāmaxqui'nī'ta'n a'ktin quintascujūtca'n ē chuntza' nalak-taquilhpūtayāuj Dios tī ixTāta'. Calakachi'xcuui'ca Jesucristo. Xla' camāpa'ksīni'lh pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

⁷ Nalaktzī'ncan chī xla' nayujāchi nac a'kapūn ē namin nac poklhnu'. Ixlipō'ktuca'n natalaktzī'n. Nā natalaktzī'n pō'ktu tī taxtokohua'ca'lh nac cruz. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natalīpuhuan ixpālacata. Chuntza' na'a'kspula. Amén.

⁸ Chihuīna'nli Māpa'ksīni' Dios tī ka'lhīkō' ixlipō'ktu lītli'huī'qui, ē ū'tza' tī hui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la. Xla' huanli: “Quit hua'chi letra A tū lītzuco alfabeto ē hua'chi letra Z tū ixlī'a'ksputni', ixpālacata quit xalītzuconi' ē ixlī'a'ksputni'.”

Juan lakachuyalh

⁹ Quit, Juan, mintā'tinca'n hui'xina'n. Quina'n tapa'ksīni'yāuj Jesucristo. Quit iccātā'pātīni'mā'n ē iccātā'tāyani'yān hui'xina'n ixpālacata Jesucristo. Quit quimacaminca na'ictachoko chī tachī'n nac Patmos tū pītzu'na'j tī'ya't na ixpu'nan mar. Quinchī'pacanī't ixpālacata xa'icmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios ē tū ixlīcāna' ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ A'ktin quilhtamacuj tū pūjāxcān ixpālacata Jesucristo, icmakca'tzīlh ixlītli'huī'qui Espíritu Santo. Ickexmatli a'ktin palha' tachihuīn na quinchakēn. Ū'tza' hua'chi a'ktin līskoli' tū palha' macasā'nan ¹¹ ē quihuanih:

—Quit xapūla ē ā'xmān, chī letra A tū lītzuco alfabeto, ē chī letra Z tū ixlī'a'ksputni'. Catzo'kti tū nalaktzī'na' ē nacāmacapini'ya' ca'psnap ixtachi'xcuui't Dios nac a'ktojon cā'lacchicni' nac Asia. Cacāmacapi nac Efeso ē nac Esmirna ē nac Pérgamo ē nac Tiatira ē nac Sardis ē nac Filadelfia ē nac Laodicea —quihuānica.

¹² Ictalakspi'tli na'iclaktzī'n tīchu quintā'chihuīna'nli. Iccālaktzī'lh tayāna'lh a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. ¹³ Na ixlacpu'na'itāt pūmaksko, ixyālh chā'tin tī ixtasu'yu hua'chi chī'xcu'. Ixlu'xu' pūlmā'n ixuanī't ē ixchā'n na ixtujan. Ixka'lhī kentin ixlīchī'cān tū xa'oro na ixcu'xan. ¹⁴ Ixya'j stala'nka' ixuanī't chī ixchī'xit purecu ē chī miqui.

Ixlakastapun ixtasu'yu chī xalamana't macscut. ¹⁵ Ixtujan ī'xkaka chī līcā'n tū ixcāxtlahuacānī't nac pūlhcuyn. A'cxni' ixchihuīna'n, ixmacasā'nān hua'chi lhūhua' xcān. ¹⁶ Na ixmacapekcāna'j ixcālē'mā'lh a'ktojon sta'cu. Na ixquilhni' taxtulh kentin espada sta'ya'nca' kēstītu'. Nā ixlacan ī'xkaka chī chī'chini' a'cxni' chī hua'chi tastu'nūt.

¹⁷ A'cxni' iclaktzī'lh quit ica'kā'lh na ixtujan chī chā'tin nīn. Xla' quīlīxa'malh ixmacapekcāna'j ē quihuanilh:

—Jā cajicua'nti. Quit xapūla ē ā'xmān. ¹⁸ Quit xalakahuan. Quit xa'icnīnī't ē chuhua'j icstālancuana'nli ē na'ictahui'la pō'ktu quilhmacuj. Quit icka'lhī līmāpa'ksīn līnīn ē cālīnīn. ¹⁹ Catzo'kti tū hui'x laktzī'nī'ta' ē tū a'kspulamā'lh ē tū na'a'kspula. ²⁰ Tatzē'knī't tū huanicu'tun a'ktojon sta'cu tū hui'x la'ktzi' na quimacapekcāna'j. Nā tatzē'knī't tū huanicu'tun a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. Tū huanicu'tun, ū'tza' huā'mā': a'ktojon sta'cu, ū'tunu'n xanapuxcu'nu' a'ktojon templo. A'ktojon pūmaksko ū'tza' quintachi'xcu'huī't nac a'ktojon cālīlacchicni'.

2

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Efeso

¹ Nā quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Efeso tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī cālē'mā'lh a'ktojon sta'cu na ixmacapekcāna'j, ē latlā'huan na ixlacpu'na'i'tātca'n a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. Xla' huan: ² Quit icca'tzī ixlīpō'ktu tū tlhuanī'ta'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzī scu'jñī'ta'ntit ē tāyani'nī'ta'ntit ē jā jiclhua'nī'ta'ntit. Quit icca'tzī hui'xina'n jā cālīpātīyā'tit tī jā lactze chī'xcu'huī'n. Cuenta tlhuhua'yā'tit tī tahuan xlaca'n apóstoles masqui jā apóstoles. Chuntza' hui'xina'n cālīlakapasnī'ta'ntit tī xmān ta'a'kskāhuī'nin. ³ Hui'xina'n tāyani'nī'ta'ntit ē pātīnī'nī'ta'ntit quimpālacata ē jā jiclhua'nī'ta'ntit. ⁴ Masqui tlhuhakō'yā'tit ixlīpō'ktu huā'mā', a'nan tū jā iclakatī chī tlhuhua'yā'tit hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n jā'tza' quīlāpāxquī'yāuj chī xapūla. ⁵ Calacapāstacna'ntit chī tzej ixquīlāpāxquī'yāuj hui'xina'n xapūla. Chuhua'j jā'tza' quīlāpāxquī'yāuj chuntza'. Chuhua'j calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē catlahua'tit chī ixtlahua'yā'tit xapūla. Palh jā nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, quit na'iccālakminān hui'xina'n ē na'icmāpānū pūmaksko na mimpu'nanca'n. ⁶ Chuntza' chī hui'xina'n quiclh laktzī'nā'tit tū tatlahua ā'makapitzīn tī cāhuanican nicolaítas chuntza' chī quit quiclh iclaktzī'n. ⁷ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcu'huī't Dios. Tī tatlajana'n, quit na'iccāmakxteka natahua' ixtahua'ca't quī'huī' tū māsā'ti' xasāsti' latamat. Ū'tza' tū yālh jā māpa'ksīni'n Dios.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Esmirna

⁸ Nā Espīritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Esmirna tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī xapūla ē ā'xmān, tī nīlh ē lacastālancuana'nli. Xla' huan: ⁹ Quit icca'tzī chī līpātīnī'mpā'na'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzī hui'xina'n lacxcamanīnī'n. Masqui jā lacricujnu' hui'xina'n, ka'lhī'yā'tit tū ixtapalh. Quit icca'tzī cālī'a'ksa'nān hui'xina'n tī tahuan xlaca'n israelitas ē xmān ta'a'kskāhuī'nin. Xlaca'n tatapa'ksīni' skāhuī'ni'. ¹⁰ Jā cajicua'ni'tit hui'xina'n tū nacā'a'kspulayān. Skāhuī'ni' nacāmāchī'nīnī'nān hui'xina'n, ixpālacata xla' lacasqui'n hui'xina'n nataxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Hui'xina'n napātīnī'nā'tit a'kcāuj quilhmacuj. Naquilā'a'ka'ī'ni'yāuj xmān quit hasta a'cxni' nanī'yā'tit. Ē quit na'iccāmaxquī'yān xasāsti' latamat. ¹¹ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcu'huī't Dios. Tī tatlajana'n, xlaca'n jā catitapātīnī'lh nac pūpātīn.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Pérgamo

¹² Nā Espīritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Pérgamo tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuanīyān tī ka'lhī espada sta'ya'nca' kēstītu'. Xla' huan: ¹³ Quit icca'tzī ixlīpō'ktu tū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Icca'tzī hui'lā'na'ntit jā māpa'ksīni'n skāhuī'ni'. Masqui hui'lā'na'nchipitit a'ntza', quīlākexmatni'yāuj. Na mincā'lacchicni'ca'n a'ntza' hui'lh skāhuī'ni'. A'ntza' maknīca Antipas tī tzej ixmāsu'yu quimpālacata. Hui'xina'n jā makxteknī'ta'ntit chī a'ka'ī'nī'ta'ntit. ¹⁴ Masqui chuntza' tlahua'yā'tit tū tze, a'nampala tū tlahua'yā'tit hui'xina'n ē quit jā quiminī'ni'. Makapitzīn hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit tū ixmāsu'yu Balaam. Xla' huanilh Balac cacāmātlahuīlh israelitas tū jā tze. Balac cāhuanilh tzē natahua' catūhuālh tū cāmaxquī'canī'ttza' ídolos. Nā cāhuanilh tzē nataka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n. ¹⁵ Nā makapitzīn chī hui'xina'n jā makxtekcū'tunā'tit tū tamāsu'yu nicolaítas tū quit iclakmaka'n. ¹⁶ Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Palh jā nalakpalī'yā'tit, quit na'iccālakmimpalayān ē na'iccātā'lātlahua xla'ca'n tī ta'a'ka'ī' chī nicolaítas. Na'iccātā'lālītucsa tū nataxtu na quinquilhni' tū hua'chi espada. ¹⁷ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcu'huī't Dios. Tī tatlajana'n, quit na'iccāmaxquī' macsti'na'j ixlīhua'tca'n maná tū jā lakapascan. Nā na'iccāmaxquī' chā'tunu' xla'ca'n xastala'nka' chihuix jā tatzo'kni' a'ktin xasāsti' tacuhuīni'. Nūn chā'tin ca'tzī tzamā' tacuhuīni', xmān ū'tunu'n tī natamaktīni'n huā'mā' chihuix.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Tiatira

¹⁸ Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Tiatira tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuanīyān ī'Ska'ta' Dios tī ka'lhī ixlakastapun chī xalamana't macscut ē ixtujan taxkaka hua'chi līcā'n tū xaslamama. Xla' huan: ¹⁹ Quit icca'tzī tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī chī lāpāxquī'yā'tit ē chī quīlālākachi'xcu'huī'yāuj ē chī quīlātā'scujāuj ē chī tāya'ni'yā'tit. Quit icca'tzī chuhua'j hui'xina'n tlahua'yā'tit ā'chulā' xatze ē jā chī xapūla. ²⁰ Masqui chuntza' tlahua'yā'tit a'nampala catūhuālh tū tlahua'palayā'tit hui'xina'n tū jā quiminī'ni'. Ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tamakxtekā'tit cāmāsu'yuni'yān puscāt tī huanican Jezabel. Huā'mā' puscāt cāhuanīyān xla' māsu'yu ixtachi'huīn Dios. Jā ixlīcāna' tū māsu'yu. Chuntza' cālī'a'kskāhuī'mā'n tū cāmāsu'yuni'yān. Ū'tza' lītlahua'yā'tit tū jā tze hui'xina'n tī quīlātapa'ksīni'yāuj quit. Ē ka'lhī'yā'tit mintā'lāpāxquī'nca'n ē hua'yā'tit tū cāmaxquī'canī't ídolos. ²¹ Quit xa'icka'lhīmā'lh palh tzamā' puscāt nalakpalī ixtalacapāstacni'. Xla' jā makxtekcū'tun tū jā tze. ²² Ū'tza' quit na'iclīmaxquī' a'ktin ta'jatāt tzamā' puscāt. Xla' natamā' na ixtama' ē napātīni'n. Ixtā'lāpāxquī'nī'n nā xla'ca'n natapātīni'n. Chuntza' na'ictlahua palh xla'ca'n jā tamakxteka tatlahua tū jā tze. ²³ Nā na'iccāmāknī ixlacstīn tzamā' puscāt. Chuntza' nataca'tzīkō' ixlīpō'ktuca'n tī quintatapa'ksīni' quit iclakapaskō' ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcu'huī'n. Quit na'iccāmaxquī'yān mintatlajca'n chā'tunu' hui'xina'n chuntza' chī tlahuanī'ta'ntit. ²⁴ Chuhua'j macsti'na'j na'iccāhuanīyān ā'makapitzīn hui'xina'n xalanī'n nac Tiatira. Na'iccāhuanīyān macsti'na'j hui'xina'n tī jā stālani'nī'ta'ntit tū māsu'yu puscāt Jezabel ē jā maksca'tnī'ta'ntit tū ixtalacasquī'nīn skāhuī'ni'. Quit jā iccāhuanīyān hui'xina'n palh catlahua'pala'tit ā'chulā' tū xatze. ²⁵ Xmān iccāhuanīyān hui'xina'n jā maktin camakxtektit tū ixlīcāna' hasta a'cxni' na'icmimpala quit. ²⁶ Tī tatlajana'n ē quintakexmatni' hasta a'cxni' nasputa ixlatamatca'n, quit na'iccāmaxquī' līmāpa'ksīn. Xla'ca'n natamāpa'ksī ixlīpō'ktu cā'lacchicni'. ²⁷ Na'iccāmaxquī' līmāpa'ksīn tū quīmaxquī'nī't quīnTāta'. Xla'ca'n palha' natamāpa'ksī cā'lacchicni'. Natamālakspūtū tī jā takexmatcu'tun, chuntza' chī chā'tin a'cxni' pa'klha pātīn tla'ma'nc hasta lacpītzun taxtu. ²⁸ Nā xla'ca'n na'iccāmaxquī' tū hua'chi a'ktin mātuncuīnī' sta'cu. ²⁹ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcu'huī't Dios.”

3

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Sardis

¹ Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Sardis tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuanīyān tī macā'n Espíritu Santo nac a'ktojon cā'lacchicni' ē tī cālē'mā'lh a'ktojon sta'cu. Xla' huan: Quit icca'tzī tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Masqui huancan hui'xina'n lakahua'nā'tit, quit iccālaktzī'nān chī xanīnī'n. ² Skalah catahui'la'tit. Ā'chulā' cakexpa'tni'tit Dios. Palh jā nakexpa'tni'yā'tit ā'chulā', hui'xina'n palhāsā' xamaktin napātza'nkāyā'tit Dios. Jā mākentaxtūnī'ta'ntit ixlīmāpa'ksīn Dios. ³ Calacapāstactit tū cātamāsu'yuni'n ē tū kexpa'tni'ta'ntit. Cakexpa'ttit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Palh jā skalah natahui'layā'tit, quit na'icmin xamaktin hua'chī chā'tin ka'lhāna'. Jā ca'tzīcan a'cxni' namin. Ē jā catica'tzītīt a'cxni' na'icchin quit. ⁴ Xmān makapitzīn hui'xina'n tī jā makahuasni'ta'ntit. Xlaca'n naquintatā'latā'kchoko. Natalhakā' xastala'nka' lu'xu'. Chuntza' ixlacasqui'nca ixpālacata xlaca'n tatlahua tū xatze na ixlacatīn Dios. ⁵ Tī tatlajana'n, xlaca'n natalhakā' xastala'nka' lu'xu'. Quit jā icticāxapanī'lh ixtacuhuīni'ca'n nac libro jā cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Na'icli'chihiuīna'n na ixlacatīn quinTāta' ē na ixlacatīnca'n ixāngeles chī xlaca'n quintatapa'ksīni' quit. ⁶ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Filadelfia

⁷ Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Filadelfia tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuanīyān tī xmān ixlīcāna' tū huan ē ū'tza' Dios. Xla' ū'tza' ka'lhī llave tū ixka'lhī rey David. Tū xla' mālaquī', jāla tī namālacchō. Tū xla' mālacchō, nā jāla tī namālaquī'. Xla' huan: ⁸ Quit icca'tzī tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī hui'xina'n ka'lhī'yā'titcus macsti'na'j tahuixcān. Hui'xina'n stālani'nī'ta'ntit tū iccāmāsu'yuni'n ē quīlākexmatni'nī'ta'uj. Quit icmālaquī'nī't a'ktin mākelhcha na milacatīnca'n ē jā tī tzē namālacchō. ⁹ Ū'tza' huā'mā' tū na'ictlahua: Quit na'iccāmātzokostī, na milacatīnca'n, xlaca'n tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Xlaca'n tahanan israelitas masqui jā israelitas. Xmān ta'a'kskāhuī'nin. Xlaca'n nataca'tzī quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. ¹⁰ Quit iccāmāpa'ksīn hui'xina'n natāyani'yā'tit macsti'na'j. Hui'xina'n lakachi'xcuhuī'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, ē tāyani'nī'ta'ntit, ē quit na'iccāmāktāyayān a'cxni' namin tū natapūpātīni'n ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. A'cxni' na'a'kspula huā'mā', naca'tzīcan tī ixlīcāna' ta'a'ka'tī'. ¹¹ Quit palaj na'icmimpala. Jā camakxtektit tū maktīni'nī'ta'ntit. Chuntza' jā tī caticāmāmakchuyīn namaktīni'nā'tit mintatlajca'n. ¹² Xlaca'n tī tatlajana'n, quit na'iccātlahua hua'chī xatantūnī'n ixtemplo quinDios. Jā maktin catitataxtulh nac templo. Nac tzamā' tantūnī'n na'iccātzo'kui'lī ixtacuhuīni' quinDios ē ixtacuhuīni' ixcā'lacchicni' quinDios. Ū'tza' tū huanican Jerusalén xasāsti' tū nayujāchi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. Ē xasāsti' quintacuhuīni' nā na'iccātzo'kui'lī nac tzamā' tantūnī'n. ¹³ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Laodicea

¹⁴ Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Laodicea tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuanīyān tī pō'ktu quilhtamacuj chihuīna'n tū ixlīcāna'. Xla' pō'ktu quilhtamacuj māsu'yu tū ixlīcāna'. Ū'tza' tī mālacatzuculh ixlīpō'ktu tū Dios ixlacasqui'n na'a'nan. Xla' huan: ¹⁵ Quit icca'tzī tū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Hui'xina'n jā quīlākexmatni'cu'tunāuj ē jā makxtekcū'tunkō'yā'tit quintachihuīn. Quit iclacasqui'n nalīhui'liyā'tit naquīlākexmatni'yāuj o xamaktin namakxtekkō'yā'tit quintachihuīn.

16 Hui'xina'n jā līhui'lī'nī'ta'ntit tū natlahua'yā'tit, ē ū'tza' iccālīmakxteku'tunān.
 17 Hui'xina'n hua'nā'tit: Quina'n lacricujnu'. Pō'ktu tzej quincāta'a'nī'nani'yān ē jā tū quincāspu'tni'yān. Chuntza' hua'nā'tit. Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit. Hui'xina'n hui'lā'na'ntit xatalakmaka'ni' ē cā'līlakalhu'manat hui'xina'n. Quit iccālaktzī'nān hui'xina'n chī xcamanīnī'n ē macłhpi'mpi'li'n ē lakatzī'nī'n. 18 Quit iccāhuanīyān: Caquilāmaktamāhuáj oro tū xacāxlanī'ttza'. Chuntza' nalītaxtuyā'tit lacricujnu'. Nā caquilāmaktamāhuáj milu'xu'ca'n xastala'nka' tū nalhakā'yā'tit ixpālacata jā na'iccālaktzī'nān palh macłhpi'mpi'li'n hui'xina'n ē chuntza' jā catimāxana'ntit. Caquilāmaktamāhuáj līcu'chu' ē nacātalīlacatlahuayān ē chuntza' tzej nalacahuāna'nā'tit.
 19 Ixlīpō'ktuca'n tī iccāpāxquī', quit iccālacaquilhni' ē iccāmakapātīnīn a'cxni' xlaca'n tatlahua tū jā tze. Nā lacxtim nacā'a'kspulayān palh natlahua'yā'tit tū jā tze. Tzej calacapāstactit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. 20 Quit icyālīh nac mākelhcha ē ictoklhmā'lh. Palh chā'tin nakexmata quintachihuīn ē namālaquī', quit na'ictanū na ixchic. Quina'n na'ictā'huā'yānāuj. 21 Tī tatlajana'n, quit na'iccāmakxteka xlaca'n naquintatā'māpa'ksīni'n chuntza' chī quit ictlajana'lh ē chuhua'j ictā'māpa'ksīni'n quīnTāta'. 22 Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espīritu Santo cāhuani ixtachī'xcuui't Dios."

4

Chī lakachi'xcuui'can Dios nac a'kapūn

1 Ā'līstān quit, Juan, iclaktzī'mpālīh a'ktin talakahuān. Quit iclaktzī'lh a'ktin mākelhcha laquī'yālīh nac a'kapūn. Ickexmatpālīh tachihuīn chuntza' chī ickexmatli xapūla ē tū hua'chī a'ktin līskolī'. Huā'mā' tachihuīn quihuanilīh:

—Catahua'ca' huā'tzā'. Quit na'icmāsu'yuni'yān tū na'a'kspula ā'līstān.

2 Palaj tunca Espīritu Santo quīlē'lh nac a'kapūn. Nac a'kapūn ixīyālīh a'ktin lacłhtahuī'lh tū ixpūmāpa'ksīn Dios ē a'ntza' ixuī'lh chā'tin. 3 Tī ixuī'lh nac pūtahuī'lh, ixlacan ī'xkaka chī a'ktin chihuix tū tzēhuanī't ē tū xkaka chī jaspe ē chī cornalina. Na ixmacni' pūtahuī'lh ixīyālīh a'ktin macxcu'li'ncā't chī a'ktin chihuix xasca'yā'hua' tū huanican esmeralda ē tū xatapalaxla'. 4 Na ixmacni' pūtahuī'lh ixtayāna'mpālīh pu'xamatā'ti' lacłhtahuī'lh. A'ntza' ixtahuī'lāna'lh pu'xamatā'ti' lakōlu'n. Stala'nka' ixtalhakā'nca'n. Ixtacucui'lāna'lh ixcoronaca'n tū xa'oro. 5 Ē taxtulīh nac pūtahuī'lh makli'pit ē jilīni' ē tachihuīn. Na ixlacatzuna'j kentojon ka'tla' macscut ixtalamayāna'lh. Ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh. Xla' ū'tza' tū huanicu'tun Espīritu Santo. 6 Na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh ixmā'lh hua'chī a'ktin mar tū hua'chī vidrio.

Na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh ixtayāna'lh kelhatā'ti' na ixa'katzā'stūtā'ti'. Xlaca'n ixtaka'lhī lhūhua' ixlakastapunca'n ē chuntza' tzē ixtalaktzī'n tū ixuī'lh na ixlacatīnca'n ē tū ixuī'lh na ixchakēnca'n. 7 Chā'tin ixtasu'yu chī león. Ixlīchā'tu' xla' ixtasu'yu chī lakatin huācax. Ixlīkelhatu'tun huampala, xla' ixka'lhī ixlacan chī ixta' chī'xcu'. Ixlīkelhatā'ti' xla' ixtasu'yu chī lakatin pīchāhua' ixkosnū'ntlā'huan. 8 Chā'tunu' chī kelhatā'ti' ixtaka'lhī kenachāxanā'n ixlīkosnu'ca'n. Ixlīkosnu'ca'n pō'ktu lakastapun ixtaka'lhī na ixchakēn ē na ixlacapūn. Xlaca'n ixtapixtlī' cā'cuhi'ni' ē tzi'sa. Jā maktin ixtamakxteka palh jā natahuan:

Calakachi'xcuui'ca Māpa'ksīni' Dios tī ka'lhīkō' lītlī'huī'qui

ē ū'tza' tī huī'lh, ē pō'ktu quīlhtamacuj ixuī'lh, ē pō'ktu quīlhtamacuj natahuī'la.

9 Chuntza' kelhatā'ti' ixtamakapāxuī Dios ē ixtalakachi'xcuui' ē ixtamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios tī ixuī'lh nac pūtahuī'lh ē tī huī'lh pō'ktu quīlhtamacuj. 10 A'cxni' kelhatā'ti' ixtahuan chuntza', kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n ixtalaktatzokosta Dios a'ntza' jā ixuī'lh na ixpūtahuī'lh. Chuntza' ixtamakapāxuī Dios tī huī'lh pō'ktu quīlhtamacuj. Ixtahuī'lī ixcoronaca'n na ixlacatīn Dios ē ixtahuan:

11 QuinDiosca'n, hui'x Māpa'ksīni' ē ixlacasqui'nca namakapāxuīca'na' ē nalakachi'xcuui'ca'na'.
Nā ixlacasqui'nca naka'lhī'ya' lhūhua' lītli'hui'qui ixpālacata hui'x cāmālacatzucunī'ta' ixlīpō'ktu.
Mintalacapāstacni' lakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan.

5

Ca'psnap ē Cordero

¹ Quit iclaktzī'lh a'ktin ca'psnap tū ixtapāsmilinī't. Ixchi'pahuī'lh na ixmacapekcāna'j Dios jā ixuī'lh na ixpūmāpa'ksīn. Ixtatzo'kni' na ixchakēn ē na ixpūlacni'. Ca'psnap ixpāsmilicanī't ē ixlīhcā'canī't a'ktojon sellos. ² Quit iclaktzī'lh chā'tin ángel tli'hui'qui. Palha' chihuīna'nli ē kelhasqui'nīni'lh:

—¿Tīchu ka'lhī līmāpa'ksīn nalacxti'ta sellos jā lhcā'canī't ē namālakapitzi xatapāsmili ca'psnap?

³ Jā maclaca nūn chā'tin tī ixka'lhī līmāpa'ksīn napūxcuta ca'psnap ē nalaktzī'n na ixpūlacni'. Jā maclaca nūn chā'tin nac a'kapūn ē nūn nac cā'ti'ya'tna' ē nūn nac cā'līnīn.

⁴ Quit xa'icīcalhuan ixpālacata jā maclaca nūn chā'tin tī ixka'lhī līmāpa'ksīn napūxcuta tzamā' ca'psnap ē nalaktzī'n na ixpūlacni' tzamā' ca'psnap. ⁵ Chā'tin kōlu' quihuanilh:

—Jā cacalhua'nti. Tī ixtacuhuīni' León xala' tribu ixla' Judá ē xla' ū'tza' l'xū'nātā'nat David, xla' tlajana'nī't. Xla' ka'lhī līmāpa'ksīn nalacxti'ta a'ktojon sellos ē namālakapitzi ca'psnap.

⁶ Ā'līstān iclaktzī'lh chā'tin tī ixuanican Cordero tī ixyāl'lh na ixlacpu'na'itātca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē lakōlu'n tī ixtahuī'lāna'lh. Cordero ixyāl'lh masqui ixtasu'yu xla' ixmaknīcanī'ttza'. Cordero ixka'lhī kentojon ixa'kalokot ē a'ktojon ixlakastapun. A'ktojon lakastapun ū'tza' huanicu'tun Espiritu Santo tī Dios macaminī't na ixlīpō'ktu nac cā'ti'ya'tna'. ⁷ Xatapāsmili ca'psnap ixchi'pahuī'lh na ixmacapekcāna'j Dios jā ixuī'lh na ixpūmāpa'ksīn. Tī ixtacuhuīni' Cordero laka'lh ē maktīni'lh xatapāsmili ca'psnap. ⁸ A'cxni' maktīni'lh, kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n talaktatzokostalh Cordero. Chā'tunu' chī lakōlu'n ixtaka'lhī a'katunu' arpa. Ixtaka'lhī a'ktin copa tū xa'oro jā ixmojōcan siyentzu. Ū'tza' ixoracionca'n tī tatapa'ksīni' Dios. ⁹ Xlaca'n ixtapixtlī' xasāsti' tapixtlī'n:

Hui'x minī'ni' namaktīni'na' ca'psnap ē nalacxti'ta' sellos tū līlhcā'canī't ixpālacata hui'x līmacamāstā'na'nca'.

Minka'lhni' ū'tza' līxoko' ixcuentaca'n xalanī'n na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ē tī tachi-huīna'n xtum tachihuīn ē xalanī'n ixlīpō'ktu cā'lacchicni'.

Chuntza' xlaca'n tzē natatapa'ksīni' Dios.

¹⁰ Hui'x cālacsacui'līnī'ta' natamāpa'ksīni'n ē natatā'scuja Dios.

Xlaca'n natamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'.

¹¹ Quit iclaktzī'mpāl'lh ē ickexmatli ixtachihuīnca'n a'klhūhua' millón ángeles tī ixtalītamacsti'li'nī't pūtahuī'lh ē kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē lakōlu'n.

¹² Xlaca'n palha' tahuanli:

Minī'ni' namaxquī'can lītli'hui'qui Cordero tī maknīca.

Minī'ni' namaxquī'can ixlīpō'ktu.

Xla' ka'lhī ixlīpō'ktu talacapāstacni' ē tahuixcān.

Minī'ni' xmān ū'tza' nalakachi'xcuui'can ē nalaktaquilhpūtaca ē namāka'tlī'can.

¹³ Ē nā ickexmatli chī tachihuīna'nli ixlīpō'ktu tū Dios cāmālacatzuculh nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' ē nac cā'līnīn ē nac mar. Tahuanli:

Dios tī huī'lh na ixpūmāpa'ksīn ē nā Cordero cacālaktaquilhpūtaca ē cacālakachi'xcuui'ca ē cacāmakapāxuīca.

Cataka'lhīlh lhūhua' lītli'hui'qui chī pō'ktu quilhtamacuj ē chī tihua'na'.

14 Tahuanli kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh nac a'katzā'stūtā'ti':
—jĒ chuntza' calalh!
Kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxuīlh Dios tī huī'lh pō'ktu
quilhtamacuj ē chī tihua'na'.

6

A'ktojon sellos

1 Ā'līstān iclaktzī'lh a'cxni' xtī'tli Cordero chū'cus xa'a'ktojon sellos. Ickexmatli chī chihuīna'nli chā'tin chī kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Ixtachihuīn ickexmatli chī jilini'. Quihuanilh:

—jCata't laktzī'na'!

2 Quit iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xastala'nka'. Tī ixkēhuī'lh ixka'lhī a'ktin ixa'ksmūt. Maxquī'ca a'ktin corona. Xla' ixtasu'yu chī chā'tin tī ixtlajana'nī't ē a'mpālhl tla-jana'mpala.

3 Ā'līstān Cordero xtī'tpālhl ixlī'a'ktu' sello. Ickexmatli chī chihuīna'nli ixlīchā'tu' chī kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Quihuanilh:

—jCata't laktzī'na'!

4 Taxtupālhl ā'lakatin cahuāyuj xatzu'tzo'ko. Tī ixkēhuī'lh maxquī'ca līmāpa'ksīn natlahua lāta'lan nac cā'ti'ya'tna'. Maxquī'ca līmāpa'ksīn natalāmaknī tachi'xcuhui't. Maxquī'ca kentin ka'tla' espada.

5 Ā'līstān Cordero xtī'tpālhl ixlī'a'ktu'tun sello. Ickexmatli chī chihuīna'nli ixlīkelhatu'tun. Quihuanilh:

—jCata't laktzī'na'!

Iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xapūtze'nke. Tī ixkēhuī'lh ixchi'patēlha a'ktin pūpūlhcan.

6 Ickexmatpālhl a'ktin tachihuīn tū taxtulhl ixpu'nanca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Huanli:

—A'ktin kilo trigo ixtapalh tū tlajacan a'ktin quilhtamacuj. A'ktu'tun kilo cebada ixtapalh tū tlajacan a'ktin quilhtamacuj. Jā pāxcat catilīlaca aceite ē vino.

7 Ā'līstān Cordero xtī'tpālhl ixlī'a'ktā'ti' sello. Ickexmatli chī huanli ixlīkelhatā'ti'. Quihuanilh:

—jCata't laktzī'na'!

8 Iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasmucucu. Tī ixkēhuī'lh ixmāpācuhiūcan Līnīn. Na ixchakēn ixmimā'cha' chā'tin tī ixmāpācuhiūcan Cā'līnīn. Xlaca'n cāmacamaxquī'ca lītli'hui'qui natamāpa'ksīni'n ixlī'a'ktā'ti' cā'quilhtamacuj. Cāmaxquī'ca lītli'hui'qui tzē natalāmaknīni'n espada ē tatzi'ncstat ē ta'jatat ē animalh tū tahua'nan.

9 Ā'līstān Cordero xtī'tpālhl ixlī'a'kquitzis sello. Quit iclaktzī'lh, na ixtampīn pūmacamāstā'n, tī ixcāmaknīcanī'ttza' xpālacata xlaca'n ixtamāsu'yunī't ixtachihuīn Dios ē jā maktin tamakxtekli. 10 Xlaca'n palha' ixtachihuīna'n ē tahuanli:

—QuinDiosca'n, hui'x tze ē pō'ktu tze tū tlahuanī'ta'. Hui'x pō'ktu mākentaxtūya' tū hua'na'. ¿Jā'cxni' nacāputzāna'ni'ya' tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'ti'ya'tna'? ¿Jā'cxni' nacāmakapātīni'na' tī quīncātamaknīni'ta'n?

11 Xlaca'n ixlīpō'ktuca'n cāmaxquī'ca ixtalhakā'nca'n xastala'nka'. Cāhuanica: “Caka'lhī'tit ā'macsti'na'j a'cxni' nataketzīkō' ixlīpō'ktuca'n mīntā'timīnca'n tī tatā'scuja Cristo ē nacāmaknīcan chuntza' chī hui'xina'n.”

12 Quit iclaktzī'lh chī Cordero xtī'tpālhl ixlī'a'kchāxan sello. Palha' tzuculh tachiqui ti'ya't. Chī'chini' xapūtze'nke lakō'lh chī pūtin lu'xu' xapūtze'nke ē lhtululu. Mālhcu'yu' tzu'tzo'ko lakō'lh hua'chi ka'lhni'. 13 Sta'cu tamīncha' nac a'kapūn ē tayujli nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī xastaka higos yuja a'cxni' ū'nun lacachiqui xaquī'hui'. 14 A'kapūn jātza' ixtasu'yu. Chī a'ktin ka'tla' ca'psnap tū xatapāsmili. Tatapekpānūhl ixlīpō'ktu kēstīnī'n ē pītzu'na'j ti'ya't na ixpu'nan mar. 15 Tatatzē'kli napuxcu'nu' xalanī'n nac

cā'quilhtamacuj ē nā tī ixtamāpa'ksīnī'n ē generales ē lacricujnu' ē tachi'xcuui't tī ā'chulā' ixtasqui'nī ē pō'ktu tachi'xcuui't tī xatastā'maka ē nā tī jā xatastā'maka. Ixlipō'ktuca'n tatatzē'kkō'lh nac lhu'cu' ē nac cā'talhpānna' nac kēstīnī'n. ¹⁶ Ixtata'sa ē ixtahuani kēstīnī'n ē talhpānī'n:

—Cayujtit ē caquilā'a'klhta'lauj ē chuntza' tzē na'ictatzē'kāuj na ixlacatīn Dios tī huī'lh nā ixpūmāpa'ksīn. Caquilāmātzē'kui na ixlacatīn tī huanican Cordero ixpālacata xla' naquincāmakapātīnīnān tū ictlahuani'tauj.

¹⁷ Chilhtza' quilhtamacuj tū napūxokoni'can Dios. Nūn chā'tin tī tzē natāyani'.

7

Cātankāhui'līca ixsello Dios ī'xū'nātā'natna' Israel

¹ Ā'līstān iccālaktzī'lh kelhatā'ti' āngeles ixtayāna'lh ixa'katzā'stūtā'ti' cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n ixtataxtoktīmā'nal a'ktā'ti' ū'ni'. Chuntza' jā ixū'nun nūn macstī'na'j nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar ē nūn na ixa'kān qui'huī'. ² Iclaktzī'mpāl hā'chā'tin āngel tī mincha' jā tā'cxtuyāchi chī'chini'. Xla' ixlē'mā'lh ixsello Dios xalakāhuan. Huā'mā' āngel palha' cātā'chihuīna'nli kelhatā'ti' āngeles tī ixcāmaxquī'canī't lītli'huī'qui natahuī'lī tasakā'līn nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar. ³ Cāhuanilh:

—Jā tū catlahuani'tit ti'ya't nūn nac mar ē nūn qui'huī' hasta a'cxni' na'iccātankāhui'līyāuj sello tī tatapa'ksīnī' Dios.

⁴ Quihuanica chī kelhalā't ixlipō'ktuca'n tī cātankāhui'līca ixsello Dios. Xlaca'n a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil ixtahuani't ī'xū'nātā'natna'ca'n ixcamana' Israel. ⁵ A'kacāujtu' mil ī'xū'nātā'natna' Judā tī ixtalē'ntza' sello, ē a'kacāujtu' mil ī'xū'nātā'natna' Rubén, ē a'kacāujtu' mil ixla' Gad, ⁶ ē a'kacāujtu' mil ixla' Aser, ē a'kacāujtu' mil ixla' Neftalí, ē a'kacāujtu' mil ixla' Manasés, ⁷ ē a'kacāujtu' mil ixla' Simeón, ē a'kacāujtu' mil ixla' Leví, ē a'kacāujtu' mil ixla' Isacar, ⁸ ē a'kacāujtu' mil ixla' Zabulón, ē a'kacāujtu' mil ixla' José, ē a'kacāujtu' mil ixla' Benjamín.

Tachi'xcuui't tī ixtalhakā'nī't xastala'nka' ixlu'xu'ca'n

⁹ Ā'līstān iccālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuui't ē jāla ixcāpūtle'kecan ixpālacata ixlīlhūhua'ca'n xalanī'n nac cā'lacchicni' ē xalanī'n ixlipō'ktu nac cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktuca'n ixlīkempāl hūhua' tachihuīn. Ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh ē nā ixlacatīn Cordero. Ixtalhakā'nca'n stala'nka' ixuanī't. Ixtachi'patēlha ixpekni' palma.

¹⁰ Xlaca'n palha' tahuanli:

Quincāmakapūtaxtūn quīndiosca'n tī huī'lh na ixpūmāpa'ksīn ē nā Cordero.

¹¹ Ixlipō'ktuca'n āngeles ixtalītamacstī'li'nī't pūtahuī'lh ē lakōlu'n ē kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Āngeles tataquilhpūtāl na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh ē tamakapāxūilh Dios. ¹² Tahuanli:

Chuntza' calalh.

Camakapāxūica ē camāka'tlī'ca Dios.

Xmān ū'tza' ka'lhikō' talacapāstacni'.

Camaxquī'ca tapāxcatca'tzīn ē calakachi'xcuui'ca ixpālacata xmān ū'tza' ka'lhī ixlipō'ktu lītli'huī'qui ē līmāpa'ksīn.

Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj calalh.

¹³ Chā'tin chī lakōlu'n quīnkelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu tzamā' tī talhakā'nanī'ttza' xastala'nka'? ¿Jāchu tamincha'?

¹⁴ Quit ickelhtīlh:

—Quit jā icca'tzī. Hui'x ca'tzīya'.

Xla' quihuanilh:

—Ū'tza' tzamā' tī tatāyani'lh ka'tla' tapātīn. Xlaca'n talīche'kē'lhtza' ixlu'xu'ca'n ixka'lhni' Cordero. Ū'tza' stala'nka'tza' līlāl ixlu'xu'ca'n. ¹⁵ Ū'tza' talīyāna'lh na ixlacatīn ixpūmāpa'ksīn Dios. Tatā'scuja Dios na ixtemplo cā'cuuīni' ē tzi'sa. Dios tī huī'lh nac

pūtahuī'lh, xla' cāmaktaka'lh xla'ca'n. ¹⁶ Chuntza' xla'ca'n jā'tza' maktin catitatzī'ncsli. Jātza' maktin catitakelhpūtīlh pō'ktu quilhtamacuj. Chī'chini' jā'tza' caticāmacchāl'h ē jā'tza' maktin caticājicsmāhuī'lh. ¹⁷ Jātza' tū caticā'a'kspulalh, ixpālacata Cordero tī huī'lh na ixpu'nan pūtahuī'lh, ū'tza' nacāmaktaka'lh. Nacālē'n jā taxtuhuī'lh xcān tū māsā' xasāsti' latamat. Dios nacāmāko'xamāka'tlī ē jā'tza' catitacalhuanli.

8

Xtī'tca ixlī'a'ktojon sello

¹ Cordero xtī'tli ixlī'a'ktojon sello. Ca'cs ā'huā'na'lh nac a'kapūn chī i'tāt hora. ² Ā'līstān iccālaktzī'lh kelhatojon ángeles tī ixtayāna'lh na ixlacatīn Dios. Xla'ca'n cāmaxquī'ca kentojon līskoli'. ³ Ā'līstān chimpāl'h ā'chā'tin ángel ē ixlīmin a'ktin pūquilhcu tū xa'oro. Tāyalh na ixlacatzuna'j pūmacamāstā'n. Xla' maxquī'ca lhūhua' siyentzu tū namaxquī'can Dios nac pūmacamāstā'n tū xa'oro na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh. Macamāstā'lh tzamā' siyentzu ē nā ixoracionca'n ixtachi'xcuhuī't Dios. ⁴ Xajini' siyentzu taxtulh na ixmacan ángel ē tā'kayāhualh. Chā'lh na ixlacatīn Dios. Nā a'ntza' chā'lh ixoracionca'n ixtachi'xcuhuī't Dios. ⁵ Ángel chī'palh pūquilhcu ē līmātzumalh jala'nat nac pūmacamāstā'n ē pūxtekelh nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh jili ē makli'pli ē macasā'nalh ē tachiquilh ti'ya't.

Līskoli'

⁶ Ā'līstān kelhatojon ángeles tātacāxli nataskoli'.

⁷ Xapūla ángel skoli'lh. Yujli chejet ē macscut ixtā'lacxtuca ka'lhni'. Palha' mincha' nac cā'ti'ya'tna'. Ixlīquilhmactu'tun ti'ya't lhculh. Ixlīquilhmactu'tun qui'hui' lhculh. Ixlīpō'ktu seket xastaka lhcukō'lh.

⁸ Ixlīchā'tu' ángel skoli'lh. Maka'nca nac mar tū hua'chi a'ktin ka'tla' sipej tū i'lhcumā'lh. Ixlī'a'ktu'tun mar ka'lhni' lakō'lh. ⁹ Tanīkō'lh ixlīquilhmactu'tun ixlīpō'ktu tū ixuī'lh nac mar. Cāmālakuanīca ixlīquilhmactu'tun barcos.

¹⁰ Ā'līstān ixlīkelhatu'tun ángel skoli'lh. Mincha' nac a'kapūn a'ktin sta'cu xaka'tla' ē ixlamatēlha chī a'ktin ka'tla' lamanat. Xla' yujli na ixlīkentu'tun ka'tla' xcān ē mu'sni'. ¹¹ Sta'cu ixtacuhuīni' Xaxū'ni'. Ixlīquilhmactu'tun xcān taxū'yankō'lh. Lhūhua' tachi'xcuhuī't talaknīlh a'cxni' tahua'lh xaxū'ni' xcān.

¹² Ā'līstān ixlīkelhatā'ti' ángel nā skoli'pāl'h. Lactlahuaca ixlīquilhmactu'tun chī'chini' ē nā ixlīquilhmactu'tun mālhcuyu' ē sta'cu. Cāactlahuaca ē jā'tza' ixtamāxkakēni'n. Jā i'xkaka a'ktā'ti' hora cā'cuhuīni'. Jā i'xkaka a'ktā'ti' hora tzī'sa.

¹³ Ā'līstān quit iclaktzī'lh ángel tī ixkosnū'ntlā'huan nac cā'ū'nī'n. Ickexmatli chī palha' huanli:

—¡Koxatī tala ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' a'cxni' nataskoli' ā'xmān kelhatu'tun ángeles!

9

¹ Ā'līstān ixlīkelhaquitzis ángel skoli'lh. Quit iclaktzī'lh a'ktin sta'cu tū mincha' nac a'kapūn ē chilh nac cā'ti'ya'tna'. Sta'cu maxquī'ca llave ixla' lhu'cu' xapūlhmā'n ē tū jā ka'lhī ixtampūn. ² Sta'cu mālaquī'lh xapūlhmā'n lhu'cu'. Tā'cxtuchi lhūhua' jini' hua'chi jā huī'lh lhūhua' macscut. Lhūhua' jini' tamacatalh ē ū'ni' xapūtze'nke lakō'lh. Jātza' tasu'yulh chī'chini'. ³ Tzamā' jini' tataxtulh xtu'qui' ē tachilh nac cā'ti'ya'tna'. Cāmaxquī'ca talacasquī'nīn nataxcana'n hua'chi a'caculūtl. ⁴ Cāhuanica jā tū natatlahuani' seket nūn qui'hui' ē nūn tacha'nān. Xmān tzē natamātakāhuī' tachi'xcuhuī't tī jā taka'lhī na ixtankānca'n sello tū ixla' Dios. ⁵ Cāmakxtekca xtu'qui' natamakapātīnīn tzamā' tachi'xcuhuī't xmān a'kquitzis mālhcuyu'. Taxcana'lh hua'chi a'caculūtl ē chuntza' cāmakapātīnīnca. Jā cāmakxtekca natamaknī tachi'xcuhuī't. ⁶ A'cxni' na'a'kspula huā'mā', tachi'xcuhuī't nataputza ixlīnīnca'n ē jā catitamaclalh. Xla'ca'n natanīcu'tun ē jāla catitanīlh.

⁷ Xtu'qui' ixtahuanī't chī cahuāyuj tacāxyāna'lh'tza' chī a'cxni' nata'a'n natalāta'la. Na ixa'kxākca'n ixtaka'lhī hua'chi coronas tū xa'oro. Ixlacanca'n chī ixlacan chā'tin chī'xcu' ixtahuanī't. ⁸ Ixya'jca'n ixtasu'yu chī ixya'j chā'tin puscāt. Ixtatzanca'n chī ixtatzan león. ⁹ Ixtacu'xahua'ca'nal hua'chi līcā'n. Chī ixtamacasā'nan ixpekenca'n chī macasā'nan lhūhua' carreta a'cxni' ta'a'n tatu'jnuntēlha natalāta'la. ¹⁰ Ixtalīxcana'n ī'stajanca'n hua'chi a'caculūtl xcana'n. ī'stajanca'n tzē ixtalīmātakāhuī' tachi'xcu'huī't xmān a'kquitzis mālhcuyu'. ¹¹ Xtu'qui' ixtaka'lhī chā'tin ixpuxcu'ca'n. Xla' ū'tza' ángel tī ixmacamaxquī'canī't xapūlmā'n lhu'cu'. Huā'mā' ángel ixtacuhuīni' Abadón ixtachi-huīnca'n hebreos, ē Apolión ixtachiuhuīnca'n griegos. Huā'mā' huanicu'tun Mālakspūtūnu'. ¹² Chuntza' a'kspulalh chū'cus lakuat. Sputacus ā'a'ktu' lakuat.

¹³ Ixlīkelhachāxan ángel nā skoli'lh. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' ixa'katzā'stūtā'ti' pūmacamāstā'n tū xa'oro tū ixyālh na ixlacatīn Dios. ¹⁴ Huanilh ixlīkelhachāxan ángel tī ixka'lhī ixlīskoli':

—Cacāmakxtekti kelhatā'ti' ángeles tī cāchī'canī't na ixquilhtūn ka'tla' xcān tū ixtacuhuīni' Eufrates.

¹⁵ Cāmakxtekca kelhatā'ti' ángeles. Xlaca'n ixtacāxui'lāna'lh'tza' ixpālacata ixtaka'lhīmā'nal huā'mā' cā'ta ē huā'mā' mālhcuyu' ē huā'mā' quilhtamacuj ē huā'mā' hora a'cxni' nacāmaknīcan ixlīquilhmactu'tun tachi'xcu'huī't. ¹⁶ Ixuancan ixi'lh a'ktu' ciento millón tropas kētahui'lāna'nī'n.

¹⁷ A'cxni' quit xa'iclakachuyamā'lh, iccālaktzī'lh tzamā' cahuāyuj ē nā tī ixtakētahui'lāna'lh. Ixtacu'xahua'ca'nal hua'chi lamanat ē xasmataka ē lhmucucu chī azufre. Ū'tza' tū ixtalītamaktāya. Cahuāyuj ixtaka'lhī ixa'kxākca'n chī ixtala' león. Tū taquilhtaxtulh pō'ktu macscut ē jini' ē azufre. ¹⁸ Tzamā' cālīmaknīca ixlīquilhmactu'tun tachi'xcu'huī't. Cālīmaknīca macscut ē jini' ē azufre tū taquilhtaxtulh cahuāyuj. ¹⁹ Cahuāyuj tzē ixtalīxcana'n ixquilhni'ca'n ē tzē ixtalīmātakāhuī'nin ī'stajanca'n. ī'stajanca'n chī lūhua' ixiuani't ē ixtaka'lhī ixa'kxākca'n. Chuntza' ī'stajanca'n tzē ixtalīmātakāhuī'nin.

²⁰ Ē makapitzīn tī jā talaknīlh lakuat, xlaca'n jā tamakxtekli tamakapāxui' ídolos tū ū'tunu'n ixtatlahuanī't. Jā tamakxtekli tamakapāxui' ixlacscujnī'n skāhuī'ni' ē ídolos tū xa'oro ē plata ē bronce ē chihuix, masqui ídolos jā talacahuāna'n ē jā takexmata ē jā tatlā'huan. ²¹ Huā'mā' tachi'xcu'huī't jā tamakxtekli tamaknīni'n ē jā tamakxtekli taxantilhni'n. Jā tamakxtekli taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n ē jā tamakxtekli taka'lhāna'n.

10

Ángel tī ixchi'panī't libro

¹ Ā'līstān iclaktzī'mpāl h chā'tin ángel tī ixka'lhī lhūhua' lītli'huī'qui. Yujchi nac a'kapūn. Ixlītamacsti'li' a'ktin poklhnu'. Na ixa'kxāk ixlītamacsti'li' a'ktin macxculi'ncā't. Ixlacan ixmāxkakēni'n chī chī'chini'. Ixtujani'n ixtatasu'yu hua'chi tantūnī'n tū ī'lhucyumā'lh. ² Ixchi'panī't a'ktin xamacsti'na'j libro tū ixmālakapitzicanī't. Yāhualh ixtantūpekcāna'j nac mar ē ixtantūpekxuqui ixyāhuani't nac cā'ti'ya'tna'. ³ Palha' ta'salh chī ta'sa lakatīn león. A'cxni' ta'salh, takelhtīni'lh kelhatojon jilini'nī'n. ⁴ A'cxni' kelhatojon jilini'nī'n ixtachiuhuīna'nī'ttza', quit xa'ictzo'knuncu'tun. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. Quihuanilh:

—Jā catzo'kti. Tzē'k naca'tzīya' tū tahuanli kelhatojon jilini'nī'n.

⁵ Ā'līstān ángel tī iclaktzī'lh ixyālh nac mar ē nac ti'ya't, xla' makayāhualh ixpekcāna'j nac a'kapūn. ⁶ Huanli ixlīcāna' por Dios tī huī'lh pō'ktu quilhtamacuj ē tlahuanī't a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan. Huanli:

—Jātza' catitamakapalīlh. ⁷ A'cxni' ixlīkelhatojon ángel naskoli' a'cxni' namākentaxtūcan tū ixtalacasquī'nīn Dios tū chuhua'j tzē'k huī'lh. Chuntza' Dios cāhuanilh a'kchiuhuīna'nī'n xalanī'n makāstza' tī ixtatā'scuja Dios.

⁸ Ā'līstān ickexmatpāl̄h tachihuīn xala' nac a'kapūn tū xa'ickexmatnī'ttza' pūla. Quihuanilh:

—Capit ē camaktīni' libro tū mālakapitzicanī't tū chi'payāl̄h ángel tī yāl̄h nac mar ē nac ti'ya't.

⁹ Iclaka'lh ángel ē icsqui'ni'lh libro xamacsti'na'j. Quihuanilh:

—Caquimakti ē cahua't. Nalīpūlakxū'ya'na' ē masqui se'ksi' chī xaxcān cera nakel-hua'na'na' na minquilhni'.

¹⁰ Icmaktīni'lh xamacsti'na'j libro tū ixchi'payāl̄h ángel ē icua'lh. Se'ksi' icquilh-makca'tzīlh, chī ta'xcāt. A'cxni' xa'icua'ni'ttza', iclīpūlakxū'ya'nkō'lh. ¹¹ Quihuanica:

—Ixlacasqui'nca nalī'a'kchihuīna'mpala'ya' ā'maktin tū Dios huan ixpālacata lhūhua' tachi'xcuui't xalanī'n lhūhua' cā'lacchicni' ē xalanī'n kempāl̄hūhua' tachihuīn ē nā napuxcu'nu'.

11

Chā'tu' a'kchihuīna'nī'n

¹ Quimaxqui'ca kentīn a'ctzuna'j qui'hui' tū līpūlhcān. Quihuanica:

—Capit ē calacl̄hca' ixtemplo Dios ē pūmacamāstā'n. Cacāpūtle'ke ixlīpō'ktuca'n tī tamakapāxui' Dios a'ntza'. ² Jā tilacl̄hcāya' ixtanquilhtīn templo. Jā tilhcāya' ixpālacata xla' cāmamacamaxqui'canī'ttza' xala' ā'lacatin. Ū'tunu'n natalacchi'ntatēlhakō' ixcā'lacchicni' Dios tu'pu'xamatu' mālhcuyu'. ³ Quit iccāka'lhī chā'tu' quina'kchihuīna'nī'n. Na'iccāmaxqui' līmāpa'ksīn ixpālacata nata'a'kchihuīna'n xlaca'n chuntza' chī iclacasqui'n ixlīpō'ktu a'ktin mil ē a'ktu' ciento ē tu'tumpu'xam quilhtamacuj. Natalhakā' xapūtze'nke lu'xu' tū nalītasu'yu chī talīpuhuan.

⁴ Chā'tu' a'kchihuīna'nī'n xlaca'n kentu' xaquī'hui' oliva ē nā a'ktu' pūmaksko tū tayāna'lh na ixlacatīn Dios tī māpa'ksīkō' cā'quilhtamacuj. ⁵ Palh tī nacātlahuani'cu'tun tū jā tze, xlaca'n nataquilhtaxtu lamana' tū nacālīlhcu'yukō' ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n. Chuntza' natanī catīxcuui'lh tī nacātlahuani'cu'tun tū jā tze. ⁶ Tzamā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n taka'lhī lītlī'hui'qui natahuan ē jā catimilh xcān a'cxni' xlaca'n ta'a'kchihuīna'mā'nalhcus ixpālacata Dios. Taka'lhī lītlī'hui'qui natalakpalī xcān ē ka'lhni' nalītaxtu. Taka'lhī lītlī'hui'qui natamacamin ixlīpō'ktu lakuat ē līnīn nac cā'quilhtamacuj pō'ktu a'cxni' xlaca'n natalacasqui'n.

⁷ A'cxni' natahuankō' tū natahuan ixpālacata Dios, animalh tū nataxtu xapūlmā'n lhu'cu', xla' ū'tza' nacātā'la xlaca'n. Nacāskāhuī' ē nacāmaknī. ⁸ Ixmacni'ca'n natatamā' nac cā'tejen nac cā'lacchicni' jā quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo xtokohua'ca'ca. Ū'tza' tzē līmāpācuui'can huā'mā' cā'lacchicni' Sodoma ē nā Egipto masqui jā chuntza' ix-tacuhuīni'. ⁹ Natamā' ixmacni'ca'n a'ktu'tun quilhtamacuj ā'i'tāt. Natalaktzī'n līlhūhua' tachi'xcuui't xalanī'n ixlīpō'ktu cā'lacchicni' ē chī kempāl̄hūhua' tachihuīn. Jā catīcāmakxtekca nacāmā'cnūcan. ¹⁰ Tī tahui'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n natalīpāxuhua a'cxni' nacālaktzī'ncan xanīn. Natatlahua cā'tani' ē natapāxuhua ē natalāmaxqui' talakalhu'mān. Chuntza' natatlahua ixpālacata jā tze tamakca'tzīlh a'cxni' tzamā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n ixtachihuīna'n ixpālacata Dios.

¹¹ Ā'līstān chī ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj ā'i'tāt Dios cāmālacastālancuanīlh ē tatā'kaquī'lh. Ixlīpō'ktuca'n tī talaktzī'lh tajicua'nli. ¹² Ā'līstān tzamā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n takexmatli a'ktin tachihuīn xala' nac a'kapūn. Cāhuanilh:

—Cata'ntit ā'tzā'.

Tatahua'ca'lh nac poklhnu' hasta nac a'kapūn. Ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n talaktzī'lh chī tatā'kayāhualh. ¹³ Palaj tunca tzuculh tachiqui ti'ya't. Ixliquilhmaccāuj cā'lacchicni' mālakuanīca. A'ntza' tanīlh a'ktojon mil tachi'xcuui't ixpālacata tachiquilh ti'ya't. Tī jā tanīlh, tajicua'nli ē tamāka'tlī'lh Dios tī xala' nac a'kapūn. ¹⁴ Ixli'a'ktu' lakuat a'ksputnī't ē palaj namimpala ixli'a'ktu'tun.

Ixlī'a'ktojon līskoli'

¹⁵ Ixlīkelhatojon ángel skoli'pālh. Palha' tzuculh tachihuīna'n makapitzīn nac a'kapūn ē ixtahuan:

Chuhua'j quinDiosca'n māpa'ksī ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj.

Ē nā chuntza' Cristo nā māpa'ksī.

Xla' namāpa'ksīni'n pō'ktu quilhtamacuj.

¹⁶ Kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n tī ixtahui'lāna'lh na ixpūtahuī'lhca'n na ixlacatīn Dios, xla'ca'n talaktaquilhpūtalh Dios ē tamakapāxuīlh. ¹⁷ Xla'ca'n tahuanli:

Hui'x quiMāpa'ksīni'ca'n Dios ē hui'x ka'lhīkō'ya' līmāpa'ksīn.

Hui'x hui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la'ya'.

Iccāmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata quilāmāsu'yuni'nī'ta'uj chī ka'lhī'ya' milītlī'hui'qui ē chī māpa'ksīni'na'.

¹⁸ Xalanī'n nac cā'lacchicni' ē nac cā'quilhtamacuj pō'ktu tasītzī'lh.

Chilhtza' quilhtamacuj tū natapūxokoni'yān hui'x tī quinDiosca'n.

Hui'x nacāputzāna'ni'ya'tza' nīnī'n.

Hui'x nacāmaxquī'ya' ixtatla'jca'n xla'ca'n tī tatā'scu'j nī'ta'n mina'kchihuīna'nī'n ē ixlīpō'ktu mintachi'xcu'huī't

ē ixlīpō'ktuca'n tī talaktaquilhpūtayān, palh xalaka'tla' chī'xcu'huī'n o palh jā xalaka'tla'.

Chilhtza' quilhtamacuj tū hui'x nacāpūmālakspūtūya' tī tamālakspūtūcu'tun tzamā' cā'quilhtamacuj.

¹⁹ Ā'līstān talaquī'lh ixtemplo Dios nac a'kapūn ē ixtasu'yu nac templo a'ktin caja jā ixmojōcanī't talacāxtlahuan tū Dios ixtā'tlahuanī't ixtachi'xcu'huī't. Tzuculh makli'pa ē jililh ē ta'sakō'ca ē tachiquilh ti'ya't. Yujli laka'tla' chejet.

12*Puscāt ē dragón*

¹ Ā'līstān tasu'yulh nac a'kapūn a'ktin ka'tla' līmāsu'yun. Ē chā'tin puscāt ixtalhakā'n hua'chi ixlīmāxkakēn chī'chini'. Ixyālh nac mālhcuyu'. Ixcucuī'lh a'ktin corona tū ixka'lhī a'kcāujtu' sta'cu. ² Xla' ixka'lhīni'n ē ixta'sa ixpālacata ixca'tzāna'juan ixpālacata ī'ska'ta' ixtahui'lacu'tumā'ltza'. ³ Ixlī'a'ktu' līmāsu'yun tasu'yulh nac a'kapūn. Lakatin tzu'tzo'ko animalh ka'tla' ē lījicua' ixuanī't. Huā'mā' animalh, dragón huanican. Ixka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. A'katunu' ixa'kxāk ixka'lhī ixcorona. ⁴ Līsakalē'lh ī'stajan ixlīquilhmactu'tun sta'cu ē cāmacamincha' nac cā'ti'ya'tna'. A'ntza' tāyachi dragón na ixlacatīn puscāt tī ixa'mā'lh mālacatuncu'huīni'n. Ē dragón ixua'cu'tun ska'ta' xmān chī ixtahui'lh. ⁵ Puscāt tahui'lalh ī'ska'ta' ka'hua'cha. Ū'tza' tī palha' namāpa'ksīni'n na ixlīpō'ktu cā'lacchicni'. Palaj tunca tzamā' ska'ta' lē'ni'ca Dios jā ixuī'lh na ixpūmāpa'ksīn.

⁶ Puscāt tzā'lalh, ē a'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't jā ixcāxui'līni'nī't Dios. A'ntza' tzē natachoko, ē namaktaka'lhcan a'ktin mil ē a'ktu' ciento ā'tu'tumpu'xam quilhtamacuj.

⁷ Ā'līstān tzuculh a'ktin ka'tla' lāmknīn nac a'kapūn. Miguel tī xapuxcu' ángeles, xla' ē ixángeles tatā'lātucslī dragón ē ixángeles. ⁸ Dragón skāhuī'ca ē jātza' makxtekca natahui'layācha' nac a'kapūn ē nā ixángeles. ⁹ Tamacxtuca ka'tla' dragón. Ū'tza' tzamā' lūhua' xala' makāstza' ē ū'tza' tī cā'a'kskāhuī'kō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' ū'tza' ixtacu'huīni' skāhuī'ni' tī huanican Satanás. Cāmacamincan'cha' ē chilh nac cā'ti'ya'tna' dragón ē ixángeles. ¹⁰ Ā'līstān ickexmatli a'ktin palha' tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Chuhua'j quinDiosca'n cāmakapūxtaxtūlhtza' ixtachi'xcu'huī't. Xla' ū'tza' puxcu'. Māsuyukō'nī'ttza' ixlītlī'hui'qui. Chuhua'j Cristo namāpa'ksīni'n. Tamacxtucatza' nac a'kapūn tī ixcāmālacsu'yu tzamā' quintā'timīnca'n. Xla' ixcāmālacsu'yu cā'cu'huīni' ē tzī'sa na ixlacatīn quinDiosca'n. ¹¹ Quintā'timīnca'n talīskāhuī'nī'ttza' ixka'lhni' Cordero ē ixtachihuīn Dios tū xla'ca'n talīmālactzeyīlh. Xla'ca'n jā ixtajicua'ni' līnīn tū ixpālacata

ixtachihuīn Dios. ¹² Tzētza' natapāxuhua xla'ca'n tī tahui'lāna'lh nac a'kapūn. Koxatī tala xla'ca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar. Skāhuī'ni' cālakyujnī'ttza' xla'ca'n. Sītzi'nī't expālacata xla' ca'tzītza' jātza' makās namakxtekan nasuja —huanli.

¹³ A'cxni' dragón ca'tzilh ixmacamincanī'ttza' nac cā'ti'ya'tna', tzuculh putzastālani' puscāt tī mālacatuncuhuī'nīlh ixka'hua'cha. ¹⁴ Puscāt maxquī'ca kentū' ixpeken chī ixla' lakatin ka'tla' pīchāhua'. Chuntza' xla' tzē nalikosnū'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't tū ixcāxtlahuani'canī't ē a'ntza' namaktaka'lhcan a'ktu'tun cā'ta ā'i'tāt. Chuntza' tzā'lani'lh dragón. ¹⁵ Dragón quilhtaxtulh lhūhua' xcān chī a'ktin ka'tla' xcān na ixchakēn puscāt. Ixlīmakamūxtucu'tun. ¹⁶ Ti'ya't maktāyalh puscāt. Tache'kelh ē chu'hua'kō'lh xcān tū ixquilhtaxtunī't dragón. ¹⁷ Ū'tza' līsītzi'nī'lh dragón tzamā' puscāt. A'lh cātā'lātucsa ā'makapitzīn ixcamana' puscāt. Xla'ca'n ū'tunu'n tī takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā tamakxteka ixtamāsu'yun Jesucristo.

13

Lakatu' animalh xalako'hua'jua'

¹ Ā'līstān ictāyalh na ixquilhtūn mar ē iclaktzī'lh lakatin animalh tū tacutli nac mar. Ixka'lhī kencāuj ixa'kalokot ē a'ktojon ixa'kxāk. A'katunu' corona ixka'lhī na ixa'kalokot. A'katunu' ixa'kxāk ixtatzo'kni' a'ktin tacuhuīni' tū ixuanicu'tun xla' ixmālakchā'ni'cu'tun chī Dios. ² Huā'mā' animalh tū iclaktzī'lh, xla' ixuanī't chī misin. Ixtujanī'n chī ixla' oso ixtahuanī't. Ixquilhni' ixka'lhī chī ixquilhni' león. Dragón maxquī'lh ixlītlī'hui'qui animalh tū tacutli nac mar. Chuntza' animalh ixka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. ³ A'ktin ixa'kxāk animalh ixtasu'yu chī ixmātakāhuī'canī't ē ā'macsti'na'j ī'sputni'tza' ixnīlh ē chuhua'j tzeyanlitza' jā ixtakāhuī'nī't. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj talī'a'cnīlh animalh ē tastālani'lh. ⁴ Tamakapāxuīlh dragón expālacata ixmaxquī'nī'ttza' lītli'hui'qui tzamā' animalh. Nā tamakapāxuīlh animalh ē ixtahuan:

—Jā tū ā'nampala ā'lakatin chī huā'mā' animalh. ¿Tīchu tzē natā'lātlahua?

⁵ Makxtekca animalh nalīchihuīna'n Dios tū jā tze tachihuīn. Makxtekca naka'lhī lītli'hui'qui tu'pu'xamatu' mālhcuyu'. ⁶ Xla' jā tze tzuculh līchihuīna'n Dios ē ixtacuhuīni' ē a'kapūn ē ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'ncha' nac a'kapūn. ⁷ Makxtekca nacātā'lātucsa ixtachi'xcuhuī't Dios ē nacāskāhuī'kō'. Makxtekca nacāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n ixlīpō'ktu tribus ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n pūlacihūhua' tachihuīn ē ixlīpō'ktuca'n cā'lacchicni'. ⁸ Ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj natalakachi'xcuhuī' animalh. Xla'ca'n xmān tī jā ixtatzo'kni' ixtacuhuīni'ca'n nac libro jā cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlātamataca'n. Ixtatzo'kni' ixtacuhuīni'ca'n a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Huā'mā' libro māpa'ksī xmān ū'tza' Cordero tī maknīca.

⁹ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū na'icuan. ¹⁰ Tī tachi' ā'makapitzīn, nā xla'ca'n nacāchī'can. Tī talīmaknīni'n ixespadaca'n, nā xla'ca'n nacālīmaknīcan espada. Ixla-casqui'nca ixtachi'xcuhuī't Dios natatāyani' tū nacā'a'kspula ē jā maktin natamakxteka natakexmatni' Dios.

¹¹ Ā'līstān iclaktzī'mpālh ā'lakatin animalh tū tā'cxtuchi na ixtampīn cā'ti'ya'tna'. Xla' ixka'lhī kentū' ixa'kalokot chī ixa'kalokot purecu. Chihuīna'lh chī lakatin dragón. ¹² Xla' ixka'lhīkō' ixlīmāpa'ksīn xapūla animalh na ixlacatīn. Ixlīpō'ktu ti'ya't ē ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac ti'ya't, xla' ixcāhuani catalakachi'xcuhuī'lh xapūla animalh. Xapūla animalh, xla' ū'tza' tū ixtakāhuī'nī't ē tzeyanli jā ixtakāhuī'nī't. ¹³ Ixlīlakatu' animalh tlhualh laka'tla' lī'a'cnīn. Na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't xla' macamīncha' macscut nac a'kapūn ē macachīlh nac cā'ti'ya'tna'. ¹⁴ Xla' tzē ixtlahua lī'a'cnīn na ixlacatīn xapūla animalh, nā chuntza' cālī'a'kskāhuī'lh tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Cāmātlahuīlh a'ktin ídolo tū ixtasu'yu chī xapūla animalh expālacata ū'tza' ixlacasqui'n nalakachi'xcuhuī'can. Xapūla animalh ū'tza' tū tzē tahui'lapāl masqui ixlīmātakāhuī'canī't espada. ¹⁵ Ixlīlakatu' animalh maxquī'ca

litli'hui'qui namalakahuanī ídolo tū ixtasu'yu chī xapūla animalh. Chuntza' ídolo tzē ixchihuīna'n ē tzē ixcāmāmaknīnīni'n ixlīpō'ktuca'n tī jā talakachi'xcuhuī'lh. ¹⁶ Ídolo cāmāmacahui'linīni'lh a'ktin sello na ixmacapekcāna'jca'n o na ixtankānca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' ixcāmātlahuī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla', ē lacricujnu' ē xcamanīnī'n, ē tī ixtamakscuja ē nā tī jā ixtamakscuja. ¹⁷ Tzē ixtatamāhuana'n ē tzē ixtastā'nan xmān tī ixtaka'lhī na ixtankānca'n o na ixmacanca'n ixtacuhuīni' animalh o ixnúmero animalh. ¹⁸ Nataca'tzī tū huanicu'tun huā'mā' xmān tī xalaskalalhna'. Nataca'tzī tū huanicu'tun ixnúmero animalh. Ixnúmero xla' chī litalacsu'yu a'ktin tacuhuīni'. Ixnúmero xla' a'kchāxan ciento ā'tu'tumpu'xamachāxan.

14

Tapixtlī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't

¹ Ā'listān iclaktzī'lh tī huanican Cordero ixyālh na ixa'cpūn a'ktin sipej tū ixtacuhuīni' Sión. Xla' ixcātā'lahuī'lh a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhuī't. Xlaca'n ixtaka'lhī na ixtankānca'n ixtacuhuīni' Cordero ē nā ixtacuhuīni' ixTāta'. ² Ickexmatli a'ktin tachihuīn xala' nac a'kapūn ē ixmacasā'nan chī lhūhua' xcān ē chī a'cxni' palha' jili. Ickexmatli ixtapixtlī'nca'n arpajna'nī'n ixta'arpajna'mā'nalh. ³ Xlaca'n tī ixtapixtlī'mā'nalh ixtayāna'lh na ixlacatīn ixpūmāpa'ksīn Dios ē na ixlacatīnca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē na ixlacatīnca'n lakōlu'n. Tū ixtapixtlī'mā'nalh xla' ū'tza' xasāsti'. Nūn chā'tin tzē ī'sca'ta, xmān a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhuī't. Xlaca'n tī cāmakapūtaxtūcanī't ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴ Tzamā' tachi'xcuhuī't jā ixtaka'lhīnī't ixtā'lāpāxquī'nca'n. Lactze xlaca'n. Xlaca'n tastālani' Cordero jā a'n xla'. Xlaca'n tī xapūla cāmakapūtaxtūca na ixlacpu'na'ī'tātca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n chī a'ktin talakalhu'mān na ixlacatīn Dios ē na ixlacatīn Cordero. ⁵ Xlaca'n jā maktin tahuanli nūn a'ktin tā'ksa'nīn. Xlaca'n lactze na ixlacatīn Dios.

Tū tahuanli kelhatu'tun ángeles

⁶ Ā'listān iclaktzī'lh ā'chā'tin ángel tī ixkosnū'ntlā'huan tālhmā'n. Xla' ū'tza' ixmāca'tzīnīni'n xatze tachihuīn tū jā catisputli ē tū ixta' Jesucristo. Xla' ū'tza' ixcāhuani ixlīpō'ktuca'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktuca'n cā'lacchicni' ē xalanī'n ixlīpō'ktuca'n xalacxtuncnu' tachihuīn. ⁷ Xla' palha' huanli:

—Cajicua'ni'tit Dios ē camāka'tlī'tit xmān ū'tza'. Chilhtza' quilhtamacuj tū nacāpūputzāna'nīkō'can tachi'xcuhuī't. Camakapāxuī'tit Dios ixpālacata ū'tza' tlhualh a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu mu'sni'.

⁸ Mimpālh ā'chā'tin ángel, ixlīchā'tu', ē huanli:

—Chuhua'j sputli ixlīmāpa'ksīn xaka'tla' cā'lacchicni' tū huanican Babilonia. Xalanī'n huā'mā' cā'lacchicni', xlaca'n talītalakaspī'tni'nī't Dios ē chuhua'j tamakapāxuī ā'makapitzīn diosnu'. Nā chuntza' tamaksca'txtulh xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'. Ū'tza' Dios līsītzī'lh ē ū'tza' nacālīmakapātīnīncan.

⁹ Mimpālh ixlīkelhatu'tun ángel ē palha' huanli:

—Chuhua'j Dios nacāmakapātīnīn ixlīpō'ktuca'n tī talakachi'xcuhuī' animalh ē ixlakmāxtu, ē tī tatamakxteka nacāhui'linī'can sello ixta' animalh na ixtankānca'n o na ixmacanca'n. ¹⁰ Dios sītzi'nī't ē nacāmakapātīnīn. Ixlīpō'ktuca'n natapātīni'n nac azufre tū lhcumā'lh. Natapātīni'n xlaca'n na ixlacatīnca'n ixángeles Dios ē na ixlacatīn Cordero. ¹¹ Pō'ktu quilhtamacuj natā'kayāhua tālhmā'n xajini' a'ntza' jā natapātīni'n pō'ktu quilhtamacuj. Xlaca'n jā maktin catitajaxli nūn tzi'sa ē nūn cā'cuhuīni'. Chuntza' natapātīni'n tī talakachi'xcuhuī' animalh ē ixlakmāxtu. Chuntza' natapātīni'n tī taka'lhī na ixtankānca'n ixtacuhuīni' animalh. ¹² Chuntza' ixlacasqui'nca natatāyani' ixtachi'xcuhuī't Dios ē nā ixlacasqui'nca natalexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios ē nā ixlacasqui'nca jā maktin natamakxteka nata'a'ka'ī'ni' Jesucristo.

¹³ Ickexmatli a'ktin tachihuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Catzo'kti huā'mā': "Pō'ktu quilhtamacuj natalipāxuhua xlaça'n tī nata'a'ka'ī'ni'cus Jesucristo a'cxni' natani." Nā Espiritu Santo huan: "Ixlicāna' natapāxuhua xlaça'n ixpālacata chuhua'j natajaja ē jātza' catitapātīni'lh ixpālacata lactze tū tatlahualh."

Mā'kaquī'ca ixtahua'ca't tacha'nān

¹⁴ Ā'līstān iclaktzī'lh a'ktin stala'nka' poklhnu'. Nac poklhnu' a'ntza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ē ixucuī'lh a'ktin corona tū xa'oro. Ixchi'panī't kentin machīta xasta'ya'nca'.
¹⁵ Taxtupāl h nac templo ā'chā'tin ángel. Palha' tā'chihuīna'nli tī ixuī'lh nac poklhnu' ē huanilh:

—Namā'kaquī'ya' ixtahua'ca't tacha'nān ixpālacata chilhtza' quilhtamacuj tū napūmā'kaquī'can tacha'nān. Ca'tla'nltza' tacha'nān nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Tī ixuī'lh nac poklhnu' mā'kaquī'lh tacha'nān nac cā'quilhtamacuj.

¹⁷ Ā'līstān iclaktzī'mpāl h ā'chā'tin ángel taxtulh nac templo nac a'kapūn. Nā xla' ixchi'panī't ixmachīta xasta'ya'nca'. ¹⁸ Ā'līstān mincha' nac pūmacamāstā'n ā'chā'tin huampala ángel tī ixmacamaxquī'canī't macscut. Xla' palha' ta'sanī'lh ángel tī ixchi'panī't ixmachīta xasta'ya'nca' ē huanilh:

—Calīchu'cu mimachīta xamayāc uvas jā stacnī't nac cā'ti'ya'tna' ixpālacata chuhua'j pō'ktutza' xachān.

¹⁹ Ángel līchu'culh ixmachīta xamayāc uvas nac cā'ti'ya'tna'. Cāmojōlh uvas a'ntza' jā tzej nalacchi'tcan ixpālacata nataxtunī'kō' xaxcān. Chuntza' natalīca'tzī Dios sītzi'nī't ē nacāmakapātīnīn tī quiclh taca'tzan. ²⁰ Lacchi'tca uvas na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Taxtulh lhūhua' ka'lhni' chī a'ktin xaka'tla' xcān. Pūlmā'n ixuanī't ē chā'lh na ixpīxni' cahuāyuj ē a'ktu'tun ciento kilómetros ixlīlmā'n ixuanī't

15

Ángeles ixtalē'n a'ktojon lakuat

¹ Ā'līstān iclaktzī'mpāl h a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn nac a'kapūn. Iccālaktzī'lh kelhatojon ángeles ē chā'tunu' xlaça'n ixtalē'n a'ktin lakuat. Huā'mā' lakuat, ū'tza' ā'xmān. A'cxni' nalatza' huā'mā' lakuat a'cxni' nasputa ixtasītzī' Dios.

² Ā'līstān iclaktzī'mpāl h a'ktin mar tū hua'chi vidrio. Tzu'tzo'ko ixuanī't chī jala'nat. Nā iccālaktzī'lh tī ixtaskāhuī'nī'ttza' tzamā' animalh ixpālacata jāla cāmāquilhpūtīca na ixlacatīn ixlakmāxtu. Xlaça'n jā tatamakxtekli nacātankāhui'līcan ixnúmero tū ixtacuhuīni'. Xlaça'n ixtayāna'lh na ixquilhtūn nac mar tū hua'chi vidrio. Ixtachi'payāna'lh arpas tū ixcāmaxquī'nī't Dios. ³ Xlaça'n ixtapixtlī'yāna'lh tū ixlīpīxtlī' Moisés tī ixtā'scuja Dios. Ixtapixtlī' ixpālacata Cordero. Tū talīpīxtlī'lh, ū'tza' huā'mā':

Māpa'ksīni' quinDiosca'n, hui'x ka'lhīkō'ya' ixlīpō'ktu lītlī'hui'qui. Ka'tla' ē tzēhuanī't pō'ktu tū tlahua'ya' hui'x.

Xmān hui'x māpa'ksīkō'ya' ixlīpō'ktu cā'lacchicni'.

Pō'ktu tū tlahua'ya' tze ē ū'tza' ixlicāna'.

⁴ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natajicua'ni'yān hui'x, Māpa'ksīni'.

Ixlīpō'ktuca'n natamāka'tlī'yān.

Xmān hui'x tlahua'ya' pō'ktu tū tze.

Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natamin ē natalak-taquilhpūtayān xmān hui'x,

ixpālacata ixlīpō'ktuca'n talaktzī'n tū hui'x tlahua'ya' tze ixlīpō'ktu.

⁵ Ā'līstān iclaktzī'lh templo ixlaquī'yāl h nac a'kapūn. Na ixpūlacni' ixuī'lacha' chi-huixni' jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn tū maxquī'canī't Moisés. ⁶ Tataxtulh nac templo kelhatojon ángeles tī ixtalē'mā'nal h a'ktojon lakuat. Ixlu'xu'ca'n xatze ē stala'nka' ē xatache'kē'n. Ē ixtaka'lhī ixlīchī'cāncā'n tū xa'oro na ixcu'xanca'n. ⁷ Ā'līstān chā'tin ixlīkelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' cāmāxquī'lh chā'tunu' ángeles a'katunu' copa tū xa'oro.

Copa ixtalītsuma ixtasītzi' Dios tū nacālīmakapātīnīn tachi'xcuui't. Dios, xla' hui'lh pō'ktu quilhtamacuj. ⁸ Templo ixlītsumakō' jini' expālacata ka'tla' Dios ē ka'lhī lītli'huī'qui. Nūn chā'tin tze ixtanū nac templo a'cxni' jāna'j ī'sputkō' a'ktojon lakuat tū ixtalē'mā'nalh kelhatojon ángeles.

16

Pātojon copa jā ixtojōmā'lh tū nalīmakapātīnīn'n Dios

¹ Ā'līstān ickexmatli a'ktin tachihuīn palha' tū ixtaxtumā'lh nac templo. Cāhuanilh kelhatojon ángeles:

—Capinchipitit ē capūxteketit nac cā'ti'ya'tna' a'ktojon copa tū cātamaxquī'nī'ta'n ē a'ntza' jā tatojōmā'nalh tū Dios nacālīmakapātīnīn tachi'xcuui't.

² Xapūla ángel a'lh ē pūxtekelh ixcopa nac cā'ti'ya'tna'. Cātaxtuni'lh ē cātapu'nukō'lh tzi'tzi' tū ixcāca'tzani' tī ixtaka'lhī na ixtankānca'n ixsello animalh ē tī ixtalaktaquilhpūta ixlakmāxtu animalh.

³ Ixlīchā'tu' ángel nā pūxtekelh ixcopa nac mar. Xcān ka'lhni' taxtulh chī ixla' nīn. Ē tanīkō'lh ixlīpō'ktu tū ixa'nan nac mar.

⁴ Ixlīkelhatu'tun ángel pūxtekepāl ixcopa nac ka'tla' xcān ē jā hui'lh mu'sni'. Ka'lhni' taxtukō'lh. ⁵ Ickexmatli chī huanli ángel tī pūxtekelh ixcopa nac xcān. Huanli:

—QuinDiosca'n, hui'x tze. Hui'x hui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj hui'la'. Tze chī talīxokonū'nī'n. ⁶ Xlaca'n tī cāmakapātīnīmpā't tamaknīlh mintachi'xcuui't ē mina'kchihuīna'nī'n. Chuhua'j hui'x cālīmāko'tnīpā't ka'lhni'. Chuntza' cāminī'nī'.

⁷ Ā'līstān ickexmatpāl a'ktin tachihuīn nac pūmacamāstā'n tū huanli:

—Dios Māpa'ksīni', hui'x ka'lhī'kō'ya' ixlīpō'ktu lītli'huī'qui. Tze hui'x chī cālīputzāna'nī'ya'.

⁸ Ixlīkelhatā'ti' ángel pūxtekelh ixcopa nac chī'chini'. Chuntza' chī'chini' cālīlhcuylh tachi'xcuui't ixlīchi'chi'. ⁹ Xlaca'n talhcukō'lh. Ē cachīhuālh tatzuculh tahuani Dios expālacata xla' macamilh huā'mā' lakuat expālacata ka'lhī lītli'huī'qui. Xlaca'n jā maktin talakpalīcu'tunli ixtalacapāstacni'ca'n. Jā maktin talaktaquilhpūtacu'tunli Dios.

¹⁰ Ā'līstān ixlīkelhaquitzis ángel pūxtekepāl ixcopa na ixpūtahuī'lh animalh. Tzī'suanli jā ixmāpa'ksīni'n animalh. Tachi'xcuui't ixtaxcā ixsī'ma'kā'tca'n expālacata ixtapātīni'mā'nalh. ¹¹ Cachīhuālh talīchihuīna'nli Dios xala' nac a'kapūn expālacata ixtapātīni'mā'nalh chī ixcājicsmāhuī' ixtzi'tzi'ca'n. Jā tamakxtekli natatlahua tū jā tze.

¹² Ixlīkelhachāxan ángel pūxtekelh ixcopa nac ka'tla' xcān tū huanican Eufates. Ē tzamā' xcān pūtīlh ē chuntza' tze tatētaxtulh napuxcu'nu' tī ixtamimā'na'ncha' jā tā'cxtuyāchi chī'chini'.

¹³ Ā'līstān iclaktzī'mpāl tataxtulh kelhatu'tun tū jā tzeya ū'ni' na ixquilhni' dragón ē ixquilhni' animalh ē nā ixquilhni' tī jā tze a'kchihuīna'. Tzamā' jā tzeya ū'ni' ixtatasu'yu chī chachakatna'. ¹⁴ Tzamā' ū'ni' ixla' skāhuī'ni' ixtahuanī't. Xlaca'n ixtatlahua lī'a'cnīn. Tataxtulh natamākēstoka ixlīpō'ktuca'n napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' napuxcu'nu' tatzuculh talātucsa tzamā' quilhtamacuj tū lacsacni't Dios tī ka'lhīkō' lītli'huī'qui. ¹⁵ Ū'tza' huā'mā' tū huan Jesucristo:

—Quit na'icmīn chī chā'tin ka'lhāna' expālacata jā tī tī taca'tzī. Līpāxuhua natatahui'la xlaca'n tī tzej natamaktaka'lha ixlu'xu'ca'n ē jā natalhtata. Chuntza' jā maklhpī'mpī'li catitalatā'kchokolh xlaca'n ē jā catitamāxana'lh na ixlacatīnca'n tachi'xcuui't.

¹⁶ Napuxcu'nu' cāmākēstoka jā ixuanican Armagedón tachihuīn hebreo.

¹⁷ Ā'līstān ixlīkelhatojon ángel pūxtekelh ixcopa nac ū'ni'. Ē chihuīna'nli chā'tin tī ixuī'lh nac pūtahuī'lh nac templo nac a'kapūn. Huanli:

—Chuhua'j lakō'nī'ttza' ixlīpō'ktu.

¹⁸ Ē tzuclh makli'pa ē palha' jilīh ē ta'sakō'ca. Tachiquilh ti'ya't. Chī tachiquilh ti'ya't, jā maktin ixlanī't ixtā'chuntza' a'cxni' tachi'xcuui't tatzuculh tatahui'la nac

cā'quilhtamacuj. ¹⁹ Ka'tla' cā'lacchicni', jā ixuanican Babilonia, tache'kelh ti'ya't ē lakapektu'tun taxtulh. Cā'lacchicni' xala' ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj, talakuankō'lh. Dios cāpāstacli tzamā' xalanī'n nac Babilonia chī ixtatlahuanī't tū jā tze. Dios cāmakapātīnīnli ixpālacata xla' ixsītzi'nī't. ²⁰ Ixlipō'ktu lacpitzuna'j ti'ya't nac mar talakuankō'lh. E nā talakuankō'lh sipejni'. Jātza' ixtatasu'yu. ²¹ Yujli chejet laka'tla'. A'ktin chejet ixtzincan tu'pu'xam kilos. Cā'a'kpūtahui'lh tachi'xcuhui't. Xlaca'n ā'chulā' cachihuālh talīchihuīna'nli Dios ixpālacata chejet chī ixtapātīmā'nalx xalījicua'ni' lakuat.

17

Makapātīnīnca puscāt tī xamaklani'

¹ Quilakmilh chā'tin ixlīkelhatojon ángeles tī ixtaka'lhī a'ktojon copa. Quihuanilh:

—Cata't. Na'icmāsu'yuni'yān chī namakapātīnīncan puscāt tī xamaklani' tī hui'lh jā hui'lh ka'tla' mar. ² Māpa'ksīni'nī'n xalanī'n ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj tatā'tlahuanī't tū jā tze huā'mā' puscāt. Tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n hua'chi ka'chīnī'n ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ixpālacata huā'mā' puscāt —quihuanica.

³ E ángel quilīlē'lh ixlītlī'hui'qui Espíritu Santo nac a'ktin cā'tzaya'nca ti'ya't. A'ntza' iclaktzī'lh chā'tin puscāt ixkēhui'lh lakatin animalh xatzu'tzo'ko. Ixlipō'ktu na ixmacni' animalh ixtamaktzo'knī't xalako'hua'jua' tacuhuīni'. Animalh ixka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. ⁴ E puscāt ixlhakā'nī't ixluxu' xasmataka ē xatzu'tzo'ko. Ixluxu' līcāxlalx oro ē lhūhua' tū hua'chi chihuix xalactzēhuanī't ē xatapalaxla', ē nā chihuix tū huanican perla. Ixchi'patēlha a'ktin copa tū xa'oro. Tzamā' copa ixlītzumakō' tū xalako'hua'jua' ixpālacata xla' xamaklani'. ⁵ Na ixtankān ixtatzo'knī't a'ktin tacuhuīni' tū jā ixca'tzīcan tū ixuanicu'tun. Tū ixtatzo'knī' ū'tza' huā'mā': “Xaka'tla' Babilonia, xla' ū'tza' xatzī' ixlipō'ktuca'n puscan tī xamaklani' ē xatzī' ixlipō'ktu tū jā tze.” ⁶ Iclaktzī'lh tzamā' puscāt ixlika'chīnī't ixka'lhni'ca'n ixtachi'xcuhui't Dios. Xlaca'n cāmaknīca ixpālacata jā tamakxteklī takexmatni' Jesús. A'cxni' quit iclaktzī'lh huā'mā', ica'cnīlh. ⁷ Ángel quinkelhasqui'nīlh:

—¿Tū lī'a'cnī'ya'? Na'icuanīyān tū līlakatzē'k ixpālacata puscāt ē tzamā' animalh tū kēhui'lh, ē tū ka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. ⁸ Animalh tū la'ktzi', ixiu'lh xapūla, ē chuhua'j jātza' hui'lh. Xla' natā'cxtuyāchi nac xapūlmā'n lhu'cu'. Ā'līstān xla' na'a'n jā namālakuanīcan. A'cxni' nalaktzī'ncan animalh, natalī'a'cnīkō' tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Natalī'a'cnī animalh tū ixiu'lh makāstza' ē jātza' hui'lh ē natahui'lapala. Natalī'a'cnīni'n ixlipō'ktuca'n tī jā tatzo'knī' ixtacuhuīni'ca'n nac libro a'cxni' tzuculh cātahui'la cā'quilhtamacuj. Nac libro a'ntza' jā cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

⁹ Nā ángel quihuanilh:

—Chuhua'j na'icuanīyān tū huanicu'tun huā'mā' ē tū takexmata tī laskalalx. A'ktojon ixa'kxāk animalh, xla' ū'tza' a'ktojon sipej jā tahui'la puscāt. ¹⁰ A'ktojon a'kxāk, ū'tza' huanicu'tun kelhatojon napuxcu'nu'. Kelhaquitziis xlaca'n jātza' tamāpa'ksīni'n. Chā'tin māpa'ksīni'ncus. Chā'tin jā ā'min. Xla' a'cxni' namin, jā makās catimāpa'ksīni'lh. ¹¹ Animalh tū ixiu'lh xapūla ē tū jātza' hui'lh, xla' ū'tza' ixlīkelhatzayan puxcu'. Xla' lacxtim chī kelhatojon. Ā'līstān xla' namālakuanīcan.

¹² Kencāuj a'kalokot tū la'ktzi', xla' ū'tza' kelhacāuj napuxcu'nu'. Xlaca'n tī jāna'j talītzucu tamāpa'ksīni'n. Xlaca'n natatā'māpa'ksīni'n animalh xmān a'ktin hora. ¹³ Tzamā' kelhacāuj napuxcu'nu' tachi'huīna'nī't ē natamaxquī' animalh ixlītlī'hui'quica'n ē ixlīmāpa'ksīnca'n. ¹⁴ Xlaca'n natatā'lātlahua Cordero. Cordero nacāskāhui' ixpālacata xla' ū'tza' Māpa'ksīni' tī cāmāpa'ksī ixlipō'ktuca'n tī tamāpa'ksīni'n, ē xla' ū'tza' Xapuxcu' napuxcu'nu'. Ixtachi'xcuhui't Cordero xlaca'n tī Dios cāta'sani'nī't ē cālacsacnī't ē takexmatni' xmān Dios.

¹⁵ Nā quihuanipalx ángel:

—Tzamā' mar, tū la'ktzi' jā lacahuahuī'lh puscāt tī xamaklani', huanicu'tun lhūhua' tachi'xcu'huī't xalanī'n lhūhua' cā'lacchicni' tī tachihuīna'n kempāl'hūhua' tachihuīn. ¹⁶ Kencāuj a'kalokot tū cāla'ktzi' ē tū kelhacāuj napuxcu'nu', xla'ca'n ē animalh natalāquiclhaktzī'n puscāt tī xamaklani'. Puscāt namaktikō'can tū ka'lhī. Maklhpī'mpi'li' natamakxteka. Xla'ca'n natahua' ixquinīt puscāt. Ē nalhcuyukō'can. ¹⁷ Dios cāmālapuhuanīlh natatlahua tū Dios ixlacasqui'n. Ū'tza' xla'ca'n talīchihuīna'nli nata-maxqui' ixlīmāpa'ksīnca'n animalh hasta a'cxni' namākentaxtūkō'can ixlīpō'ktu tū Dios ixuanīt. ¹⁸ Puscāt tī la'ktzi', xla' ū'tza' xaka'tla' cā'lacchicni' tū cāmāpa'ksikō' napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

18

Mālakuanīca Babilonia

¹ Ā'līstān iclaktzī'mpāl'h ā'chā'tin ángel tī ixuyjmā'chi nac a'kapūn. Xla' ixka'lhī lītli'huī'qui. Māxkakēkō'lh cā'ti'ya'tna'. ² Palha' huanli:

—Chuhua'j mālakuanikō'canī'ttza' xaka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Chuhua'j tahui'lāna'lh a'ntza' xmān tū jā tze'ya ū'ni', ē ixlīpō'ktu spūnī'n xalako'hua'jua'. ³ Babilonia cāmātlahuīlh tū jā tze xalanī'n na ixlīpō'ktu cā'lacchicni'. Napuxcu'nu' xalanī'n na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj tatlahualh tū jā tze ixpālacata huā'mā' cā'lacchicni'. Stā'na'nī'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj rico talītaxtulh, ixpālacata xalanī'n nac Babilonia ixtaxa'ma ixtumīnca'n natatamāhua ixlīpō'ktu tū ixtalacasqui'n.

⁴ Ā'līstān ickexmatpāl'h a'ktin tachihuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Cataxtutit nac Babilonia, hui'xina'n tī quintachi'xcu'huī't. Jā natā'tlahua'yā'tit tū jā tze xalanī'n a'ntza'. Chuntza' jā catimakpātīni'ntit hui'xina'n a'cxni' nacāmākapātīnīncan xla'ca'n. ⁵ Lhūhua' ixcuentaca'n xla'ca'n. Cāmākēstokui'līni'canī't ē chā'nī't nac a'kapūn. Dios cāpāstacni'nī't ixcuentaca'n. ⁶ Chuhua'j cacātlahuani'ca xla'ca'n tū cātlahuani'lh ā'makapitzīn. Tzej cataxokolh hasta maktu' tū tatlahuani'lh ā'makapitzīn. Chuhua'j tzej catapātīni'lh xla'ca'n hasta maktu'. ⁷ Rico ixtahuani't ē tapāxuhualh ē ka'tla' ixtamakca'tzī. Chuhua'j tzej catapātīni'lh ē tzej catalīpuhuanli. Xla'ca'n chī chā'tin puscāt tī huan: “Quit chā'tin reina ē icmāpa'ksīni'n. Quit jā tī quinīmaka'nī't. Jā maktin ictilīlakaputzalh.” ⁸ Ū'tza' nalīmin lakuat. Naminkō' ixlīpō'ktu a'ktin quilhtamacuj: līnīn ē talakaputzīt ē tatzi'ncstat. Nā nalhcuyukō'can huā'mā' cā'lacchicni'. Tī namacamin huā'mā' lakuat, xla' ū'tza' Dios. Xla' ka'lhī lītli'huī'qui.

⁹ Napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatā'tlahualh tū jā tze xalanī'n nac Babilonia. Ū'tunu'n ixcātā'tlahua ixlīpō'ktu tū ixtalacasqui'n. Xla'ca'n natalīpuhuan ē natacalhuan a'cxni' natalaktzī'n cā'lacchicni' Babilonia lhcumā'lh ē xajini' tā'kayāhuamā'lh nahuan. ¹⁰ Napuxcu'nu' natalaca'a'ntāya makat ixpālacata nā natajicua'n chī natapātīni'n xalanī'n nac Babilonia. Natalāhuani:

—¡Līlakalhu'mānat Babilonia, ka'tla' cā'lacchicni'! Ixka'lhī lītli'huī'qui. Ē xamaktin xokomā'lh ixlīpō'ktu tū jā tze tū tatlahuani't a'ntza' —chuntza' natahuan.

¹¹ Stā'na'nī'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nā xla'ca'n natacalhuan ē natalīpuhuan tū na'a'kspula Babilonia. Natacalhuan ixpālacata jātza' catita'a'nalh tī nacāmāktamāhua ixlīstā'tca'n. ¹² Jātza' cati'a'nalh tī nacāmāktamāhua ixlīstā'tca'n: oro ē plata ē perlas ē xatapalaxla' chihuix ē lu'xu' tū xatze ixla' lino ē ixla' seda tū smataka ē tzu'tzo'ko. Jātza' catitamāhuaca qui'huī' tū xamu'csu. Jātza' caticāmāktamāhuaca tū cālītlahuacan marfil ē qui'huī' xatapalaxla' ē bronce ē licā'n ē mármol. ¹³ Jātza' catitamāhuaca canela ē nūn tū mu'csu tū mojōni'can līhua't. Jātza' caticāmāktamāhuaca siyentzu ē mirra ē perfume ē vino ē aceite ē harina ē trigo. Jātza' caticāmāktamāhuaca huācax ē borregos ē cahuāyuj ē carretas ē tasācua'. ¹⁴ Stā'na'nī'n natahuani xalanī'n nac Babilonia:

—Cāspu'tni'kō'nī'ta'n tū ixtapalh tumīn tū ixka'lhīcu'tunā'tit. Nā cāspu'tni'kō'nī'ta'n ixlīpō'ktu tū xalactze ē xatapalaxla'. Jātza' maktin catika'lhī'tit.

¹⁵ Stā'na'nī'n lacricujnu' ixtahuanī't ixpālacata ixtalāmaktamāhuana'n xalanī'n nac Babilonia. Nā xlaca'n natalaca'a'ntāya makat ixpālacata natajicua'n chī natapātīni'n xalanī'n nac Babilonia. Natalīpuhan ē natacalhuan. ¹⁶ Ē natahuan:

—¡Lilakalhu'mānat Babilonia! Xapūla xalanī'n a'ntza' ixtalhakā' pō'ktu lino xatze ē xasmataka lu'xu' ē xatzu'tzo'ko. Ixtaka'lhī ixlīcāxtlahuanca'n pō'ktu tū xa'oro ē chihuix xatapalaxla' ē perlas. ¹⁷ Xamaktin cāspu'tni'kō'lh ixlīricoca'n —natahuan.

Ixlīpō'ktuca'n marineros ē xanapuxcu'nu' barcos ē ixlīpō'ktuca'n tī tapū'a'n barcos ē ixlīpō'ktuca'n tī tamakscuja nac mar, ixlīpō'ktuca'n makat natalaca'a'ntāya. ¹⁸ A'cxni' natalaktzi'n chī nalhecu cā'lacchicni' Babilonia ē chī nataxtu xajini', xlaca'n natahuan:

—Nūn maktin a'nani't a'ktin cā'lacchicni' chī huā'mā' ka'tla' cā'lacchicni'.

¹⁹ Natalīpuhan ē natataya pokxni' ē nacā'a'cpūmāhua'ca'can. Natacalhuan ē palha' natahuan:

—¡Lilakalhu'mānat huā'mā' xaka'tla' cā'lacchicni'! Rico ixtahuanī't xalanī'n a'ntza'. Lacricujnu' talītaxtulh ixlīpō'ktuca'n ixtēcu'nī'n barcos ixpālacata ī'stā'nancan nac Babilonia. ¡Lilakalhu'mānat cā'lacchicni'! Xamaktin sputli.

²⁰ Nā nahuancan:

—Catalīpāxualh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac a'kapūn ixpālacata lakuanī't cā'lacchicni' Babilonia. Calīpāxua'tit hui'xina'n tī ixtachi'xcuui't Dios ē nā hui'xina'n apóstoles ē ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Xlaca'n xalanī'n nac Babilonia taxokonī'mā'nalhtza' Dios tū cātatlahuani'nī'ta'n hui'xina'n.

²¹ A'listān chā'tin ángel xatli'huī'qui chī'palh a'ktin ka'tla' chihuix chī a'ktin xuā'ti' ixlīka'tla'. Mojōlh nac mar ē huanli:

—Chuntza' namāyujūcan ka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Jātza' maktin catitasu'yulh.

²² Jātza' catikexmatca a'ntza' tī tasla'knan. Jātza' catikexmatca arpa nūn liskoli'. Jātza' maktin catitasu'yulh tī tatlahua catūhuālh tascujūt. Jātza' catimacasā'nalh xuā'ti' ixpālacata jā tī tī natasquiti. ²³ Jātza' tū cati'a'nalh pūmaksko tū namāxkakēni'n. Jātza' catikexmatca ixtachihuīnca'n tī tatamakaxtoknī'tcus. Stā'na'nī'n tī xapūla tamilh nac Babilonia, xlaca'n ā'chulā' ixtaka'lhī lītli'huī'qui ē jā ā'makapitzīn xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xalanī'n nac Babilonia talī'a'kskāhuī'ninli ixlīxantilhca'n. Cā'a'kskāhuī'ca xalanī'n calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj —huanli ángel.

²⁴ Chuntza' na'a'kspula Babilonia ixpālacata a'ntza' cāmaknīca ixa'kchihuīna'nī'n Dios ē nā cāmaknīca ixtachi'xcuui't Dios. Nā talē'n cuenta xalanī'n nac Babilonia chī cāmaknīca ixtachi'xcuui't Dios ixlīpō'ktu nac cā'quilhtamacuj.

19

¹ A'listān ickexmatli chī palha' ixtata'sa lhūhua' tachi'xcuui't nac a'kapūn. Ē xlaca'n ixtahuan:

¡Aleluya!

QuinDiosca'n quincāmakapūtaxtūyān.

Calakachi'xcuui'ca xmān ū'tza'.

Xla' ka'lhīkō' lītli'huī'qui.

² Xla' putzāna'n chuntza' chī tū ixlīcāna'.

Tze chī xla' putzāna'n.

Xla' putzāna'nīnī't Babilonia ixpālacata xalanī'n a'ntza' tamātlahuīlh tū jā tze ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chu lacxtim chī xlaca'n.

Dios makapātīnīnī't Babilonia ixpālacata xalanī'n a'ntza' tamaknīlh tī ixtatā'scuja Dios.

³ Chihuīna'mpalaca palha' ē tahuanli:

—¡Aleluya! Xajini' nac Babilonia ta'a'kayāhuamā'lh pō'ktu quilhtamacuj.

⁴ Ē pu'xamatā'ti' lakōlu'n ē kelhatā'ti' tī ixtayānalh, xlaca'n tatalaktzokostalh Dios tī ixiuī'lh na ixpūmāpa'ksīn. Xlaca'n tamakapāxuīlh ē tahuanli:

—¡Chuntza' calalh! ¡Aleluya!

⁵ Ē kexmatpalaca a'ktin tachihuīn na ixpūmāpa'ksīn Dios ē huanli:

Camāka'tlī'tit Dios milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Dios
ē milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī lakachi'xcuui'yā'tit Dios,
tī xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla'.

Tamakaxtokli tī huanican Cordero

⁶ Ickexmatpāl hī ixtachihuīna'mā'nalh lhūhua' tachi'xcuui't ē chī macasā'nan
lhūhua' xcān, ē chī a'cxni' palha' jili ē tahananli:

¡Aleluya!

Māpa'ksīni'ntza' quiMāpa'ksīni'ca'n quinDiosca'n tī ka'lhikō' lītli'huī'qui.

⁷ Līpāxuhua catahui'lauj ē cata'sauj cā'tapāxuhuān.

Camāka'tlī'uj Dios.

Chinī'ttza' quilhtamacuj tū napūtamakaxtoka tī huanican Cordero.

Ixtasqui'ni' tacāxni'ttza' huī'lh.

⁸ Xatasqui'ni' makxtekcanī't nalhakā' xatze xastala'nka' lu'xu' ē xatache'kē'n.

Xatze lu'xu' huanicu'tun tze chī talatā'kchoko ixtachi'xcuui't Dios.

⁹ Ā'līstān āngel quihuanilh:

—Catzo'kti huā'mā': “Līpāxuhua tahui'lāna'lh tī cāhuanicanī't catamilh nac cā'tani' iخلا' Cordero a'cxni' natamakaxtoka.”

Nā quihuanilh āngel:

—Ū'tza' ixlīcāna' huā'mā' tachihuīn tū iخلا' Dios.

¹⁰ Quit iclaktatzokostalh āngel ē ictimakapāxuīcu'tunli. Xla' quihuanilh:

—Jā catla'hua' chuntza'. Quit ictā'scuja Dios chuntza' chī hui'x ē chī mintā'timīn tī ta'a'ka'ī' tū ixlīcāna' tū Jesús māsu'yulh. Xmān Dios namakapāxuī'ya'. Tī tamāsu'yu ixtachihuīn Jesucristo, ixlīpō'ktuca'n xlaca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios —quihuanica.

Xastala'nka' cahuāyuj ē tī ixkēhuī'lh

¹¹ Ā'līstān iclaktzī'lh a'kapūn laquī'yālh. Iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xastala'nka'. Tī ixkēhuī'lh huā'mā' cahuāyuj, līmāpācuhi'ca Ixlīcāna' ē Mākentaxtūnu'nkō'. Xla' tze chī putzāna'n. Tze chī lātucsa. ¹² Ixlakastapun hua'chi ixtaxkaka chī xalamana't macscut. Ixcucuī'lh lhūhua' corona na ixa'kxāk. Ixtzo'kni'canī't a'ktin tacuhuīni'. Nūn chā'tin ixca'tzī tū ixuanicu'tun tzamā' tacuhuīni'. Xmān ū'tza' ixca'tzī. ¹³ Ixlu'xu' ixpasakō'nī't ka'lhni'. Ixtacuhuīni' Ixtachihuīn Dios ixuanī't. ¹⁴ Ixtastālani' lhūhua' ixchi'xcu' xalanī'n nac a'kapūn. Xlaca'n ixtakētaahui'lāna'lh xalakstala'nka'n cahuāyuj. Ixlu'xu'ca'n xatze ē xalakstala'nka'n ē xatache'kē'n ixtahuanī't. ¹⁵ Tī ixpasakō'nī't ka'lhni' ixlu'xu', quilhtaxtulh kentin espada tū sta'ya'nca'. Huā'mā' nacālīskāhuī' tachi'xcuui't nac cā'quilhtamacuj. Līpalha' nacāmāpa'ksī. Xla' nacāmakapātīnīn ixpālacata Dios tī ka'lhikō' pō'ktu līmāpa'ksīn, xla' līsītzī' tū tatlahuanī't ū'tunu'n. Chī xlaca'n natapātīni'n hua'chī uvas natalītaxtu tū cālacchi'ntacan a'cxni' māxtuni'can xaxcān. ¹⁶ Na ixlu'xu' ē na ixchēkēn ixtatzo'kni' a'ktin tacuhuīni': “Xapuxcu' napuxcu'nu' ē Māpa'ksīni' tī cāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tī tamāpa'ksīni'n.”

¹⁷ Ā'līstān iclaktzī'lh chā'tin āngel tī ixyālh nac chī'chini'. Xla' palha' cāhuanilh ixlīpō'ktuca'n spūnī'n tū ixtakosnū'ntlā'huan nac cā'ū'nī'n:

—Cata'ntit. Catakēstoktit ē cahua'tit tū Dios nacāmaxquī'yān. ¹⁸ Cata'ntit ē cahua'tit ixquinī'tca'n napuxcu'nu' ē xalactli'huī'quin chī'xcuui'n. Cahua'tit ixquinī'tca'n cahuāyuj ē ixquinī'tca'n tī ixtakētaahui'lāna'lh. Cahua'tit ixquinī'tca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't, masqui tī ixtamakscuja ē masqui tī jā ixtamakscuja, ē masqui chī'xcuui'n tī xalaka'tla' ē masqui tī jā xalaka'tla' —huanli āngel.

¹⁹ Ā'līstān iclaktzī'lh chī ixtatakēstoknī't tū jā tze animalh ē napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē ixchi'xcuui'tca'n. Ixtatakēstoknī't natatā'lātucsa tī ixkēhuī'lh cahuāyuj ē ixchi'xcuui'n. ²⁰ Tū jā tze animalh chī'paca ē nā a'kchihuīna' tī ixa'kskāhuī'nīn. Xla' ixtlahuanī't lī'a'cnīn na ixlacatīn huā'mā' animalh. Chuntza' ixcā'a'kskāhuī'nī't tī ixtalē'n na ixtankānca'n ixsello animalh ē tī ixtalaktaquilhpūta ixlakmāxtu animalh. Animalh ē

a'kchihiuina' tī ixa'kskāhuī'nin, xalakahuan cāmacā'nca nac cā'macscutnu' jā huī'lh pūpātīn ē jā lhcuyucan azufre. ²¹ Ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn ixtachi'xcuui't tū jā tze animalh, xlaca'n cālīmaknīkō'ca espada tū quilhtaxtulh na ixquilhni' tī ixkēhuī'lh cahuāyuj. Spūnī'n tzej talīka'sli ixquinīca'n.

20

A'ktin mil cā'ta

¹ Ā'līstān iclaktzī'lh chā'tin ángel tī ixyujmā'chi nac a'kapūn. Ixlīmin ixlīmālaquī'ca'n xapūlhmā'n lhu'cu'. Nā ixlīmin ka'tla' cadena. ² Xla' chi'palh dragón. Ū'tza' lūhua' tū xala' makāstza' ē nā ū'tza' skāhuī'ni' ē nā huanican Satanás. Ángel chī'huī'līlh dragón a'ktin mil cā'ta. ³ Ángel mojōlh nac xapūlhmā'n lhu'cu' ē mālacchahuanūlh ē huī'līni'lh a'ktin sello nac mākēlhcha. Chuntza' jātza' caticā'a'kskāhuī'lh tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj hasta a'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta. A'cxni' nasputa mil cā'ta, namakxtekcan. Jā makās catimakxtekca.

⁴ Ā'līstān iccālaktzī'lh makapitzīn pūtahuī'lhni' jā ixtapūmāpa'ksīni'n. Nā iccālaktzī'lh ā'makapitzīn tī ixtahuī'lāna'lh a'ntza'. Xlaca'n ixcāmaxquī'canī't līmāpa'ksīn nataputzāna'n. Nā iccālaktzī'lh xlaca'n tī ixcā'a'cchu'cucanī't. Cāmaknīca ixpālacata ixtamāsu'yu ixtachi-huīn Dios ē tū ixlīcāna' ixta' Jesús. Xlaca'n jā ixtatatokostani'nī't animalh, ē jā ixtalak-taquilhpūtani't ixlakmāxtu. Jā ixtatamakxteknī't nacāhuī'līni'can sello na ixtankānca'n ē na ixmacanca'n. Iccālaktzī'lh talacastālancuana'nli ē tatā'māpa'ksīni'lh Cristo a'ktin mil cā'ta. ⁵ Xlaca'n ū'tunu'n tī xapūla talacastālancuana'nli. Ā'makapitzīn nīnī'n natalacastālancuana'n a'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta. ⁶ Līpāxuhua tī natalacastālancuana'n xapūla. Xlaca'n natatā'māpa'ksīni'n Dios. Xlaca'n jātza' catitanīlh ixlīmaktu' chī ā'makapitzīn. Xlaca'n natatā'scujā Dios ē Cristo. Natatā'māpa'ksīni'n Cristo a'ktin mil cā'ta.

⁷ A'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta, namakxtekcan skāhuī'ni'. Xla' nataxtu jā ixchī'canī't. ⁸ Nataxtu ē nacā'a'kskāhuī' tachi'xcuui't na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj. Nacā'a'kskāhuī' xalanī'n nac Gog ē Magog. Nacāmākēstoka natalātucsa. Xlaca'n lūhua' chī cucuj tū huī'lh na ixquilhtūn mar. ⁹ Iclaktzī'lh ixchī'xcu'ca'n Gog ē Magog na ixlīka'tla' cā'ti'ya'tna' ē tatā'tamacxti'li'lh jā ixtahuī'lāna'lh ixtachi'xcuui't Dios ē tzamā' cā'lacchicni' tū Dios pāxquī'. Nac a'kapūn mincha' macscut ē cālhcuyukō'lh ixlīpō'ktuca'n ixtachi'xcuui't skāhuī'ni'. ¹⁰ Skāhuī'ni' tī ixcā'a'kskāhuī'nī't macā'nca nac cā'macscutnu' jā huī'lh pūpātīn ē jā lhcuyucan azufre. Nā a'ntza' ixcāmacā'ncanī't tū jā tze animalh ē a'kchihiuina' tī ixa'kskāhuī'nin. A'ntza' nacāmakapātīnīncan cā'cuui'ni' ē cā'tzī'sa pō'ktu quilhtamacuj.

Dios nacāputzāna'ni' jā huī'lh na ixpūmāpa'ksīn

¹¹ Ā'līstān iclaktzī'lh a'ktin pūtahuī'lh ka'tla' ē stala'nka'. Iclaktzī'lh tī ixiuī'lh a'ntza'. Cā'quilhtamacuj ē a'kapūn cāmālakuanīca na ixlacatīn Dios. Jātza' tatasu'yulh. ¹² Iccālaktzī'lh nīnī'n, laka'tla' ē xalacstīn. Xlaca'n ixtayāna'lh na ixlacatīn Dios. Cāmālakakē'ca libros. Ā'līstān mālakakē'palaca ā'a'ktin libro. Ū'tza' huā'mā' libro a'ntza' jā cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Cāputzāna'ni'ca nīnī'n chuntza' chī ixtalatā'kchokonī't chuntza' chī ixtatzo'kni' ixlīpō'ktu tū ixtatlahuanī't. ¹³ Ā'līstān mar cāmacamāstā'lh tī ixtanīnī't a'ntza'. Nā tachīlh xlaca'n tī ixtahuī'lāna'lh nac cā'līnīn. Cāputzāna'ni'kō'ca ixlīpō'ktuca'n, chā'tunu' chuntza' chī ixtalatā'lhuan. ¹⁴ Ā'līstān līnīn ē cā'līnīn cāmacā'nca nac cā'macscutnu' jā huī'lh pūpātīn. Huā'mā' ixlīmaktu'tza' līnīn xla'. ¹⁵ Nā cāmacā'nca nac cā'macscutnu' ixlīpō'ktuca'n tī jā ixcātzo'kni'canī't ixtacuhuīni'ca'n nac libro jā tatzo'kni' ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

21

Xasāsti' a'kapūn ē xasāsti' cā'quilhtamacuj

¹ Ā'līstān iclaktzī'lh ā'a'ktin xasāsti' a'kapūn ē xasāsti' cā'quilhtamacuj. Xapūla a'kapūn ē xapūla cā'quilhtamacuj ixcāmālakuanīcanī't. Jātza' ixa'nan mar. ² Quit, Juan, iclaktzī'lh xatasīcua'lanātlahuan cā'lacchicni'. Huā'mā' cā'lacchicni' ū'tza' tū xasāsti' Jerusalén. Nā iclaktzī'lh chī ixyujmā'chi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. Cā'lacchicni' tzej ixcāxtlahuacanī't chī chā'tin tasqui'ni' tī tzej lhakā'nan a'cxni' natā'tamakaxtoka ī'squi'nīni'. ³ Ā'līstān ickexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. Palha' huanli:

—Chuhua'j Dios cātā'lahuī'lh ixtachi'xcuhuī't. Xlaca'n natalītaxtu ixtachi'xcuhuī't. Ē xla'nalītaxtu ixDiosca'n xlaca'n. ⁴ Dios nacāmāscāquīni' ixlakaxta'jatca'n. Jātza' catitanīlh. Jātza' catitalīpuhuanli. Jātza' catitacalhuanli. Jātza' catitapātīni'nli. Jātza' tū caticā'a'nani'lh nūn tū xapūla.

⁵ Ā'līstān chihuīna'nli Dios jā ixuī'lh na ixpūmāpa'ksīn ē huanli:

—Chuhua'j quit na'iccāsāsti'tlahuakō' ixlīpō'ktu.

Quihuanilh:

—Huā'mā' catzo'kti. Tzamā' tachihuīn ū'tza' tū ixlīcāna' ē tzē a'ka'ī'can.

⁶ Nā quihuanilh:

—Lakō'nī'ttza'. Quit chī letra A tū litzucu alfabeto ē chī letra Z tū ixlī'a'ksputni', ixpālacata quit xalitzucuni' ē xalī'a'ksptuni'. Tī takelhpūtī, quit na'iccāmāhuī' xcān xala' nac mu'sni' jā taxtu xcān tū cāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n. Jā icticāmātā'jilh. ⁷ Chuntza' quit na'iccātlahuani' ixlīpō'ktuca'n tī tatlajana'nli. Quit ixDiosca'n na'icuan, ē xlaca'n quilacstīn natalītaxtu. ⁸ Jā chuntza' ā'makapitzīn tī jā quintalīstālani' ixpālacata tajicua'n. Xlaca'n nacāmācā'ncan nac cā'macscutnu'. Nā chuntza' tī jā ta'a'ka'ī', ē tī taquiclhca'tzan, ē tī tamaknīni'n, ē tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n, ē xantilhni'nī'n, ē tī talaktaquilhpūta ídolos, ē ixlīpō'ktuca'n a'ksa'nīni'nī'n. Xlaca'n nacāmācā'ncan nac cā'macscutnu' jā lhcuyucan azufre. Huā'mā' ū'tza' ixlīmaktu' līnīn.

Xasāsti' Jerusalén

⁹ Ā'līstān quilakmilh chā'tin chī ixlīkelhatojon ángeles tī ixtaka'lhī ā'a'ktojon lakuat tū ā'xmān. Quihuanilh:

—Cata't, ē quit na'icmāsu'yuni'yān xatasqui'ni' tī ixpuscāt Cordero.

¹⁰ Espíritu Santo quimāsu'yuni'lh a'ktin talakahuān. Ángel quilē'lh nac a'ktin tālhmā'n sipej ka'tla'. A'ntza' quimāsu'yuni'lh cā'lacchicni' jā ixa' Dios ē jā huanican Jerusalén. Ixyujmā'chi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. ¹¹ Cā'lacchicni' ī'xkaka. Ixlīxkaka ixlītlī'hui'qui Dios. Ī'xkaka chī a'ktin chihuix tū xatapalaxla', chī a'ktin chihuix tū huanican jaspe tū xatzēhuanī't ē tū xkaka. ¹² Ixlīkelhka'tla' cā'lacchicni' ixyālh a'ktin talhta'm ka'tla' ē tālhmā'n. Ixka'lhī a'kcāujtu' xamākelhcha. Kelhacāujtu' ángeles ixtamak-taka'lhīnā'nalh tzamā' mākelhcha. Nac mākelhcha ixcātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n kelhacāujtu' ixka'hua'chan Israel. ¹³ Ixtayāna'lh a'ktu'tun mākelhcha nac este, ē nac norte a'ktu'tun, ē nac sur a'ktu'tun, ē nā a'ktu'tun nac oeste. ¹⁴ Ixlītzucuni' talhta'm a'kcāujtu' chihuix. Nac chihuixni' ixcātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n kelhacāujtu' apóstoles, ixa' tī huanican Cordero.

¹⁵ Ángel tī ixquintā'chihuīna'nī't ixlē'mā'lh kentin chī a'ctzuna'j qui'hui' tū xa'oro. Tzamā' ixpūlachcā cā'lacchicni', ē xamākelhcha ē talhta'm. ¹⁶ Cā'lacchicni' a'cxtim ixlīlhmā'n ē ixlīpīka'tla'. Ángel līpūlhcālh cā'lacchicni' ixqui'hui' tū xa'oro. Ixlīpō'ktu lhcākō'lh ē chā'lh a'ktu' mil ā'a'ktu' ciento kilómetros ixlīlhmā'n. A'cxtim ixlīpīka'tla' ē ixlītālhmā'n. ¹⁷ Ángel lhcālh talhta'm chuntza' chī talacchcāna'n chī'xcuhuī'n. Ixlītālhmā'n chā'lh tu'tumpu'xamatā'ti' metros.

¹⁸ Talhta'm ixlītlahuacanī't chihuix jaspe. Cā'lacchicni' pō'ktu xa'oro xastala'nka' chī vidrio. ¹⁹ Ixlītzucuni' talhta'm tzēhuanī't iXuani't ixpālacata ixlītlahuacanī't kempālhūhua' chihuix tū xatapalaxla'. Xapūla chihuix ixlītzucuni', xla' jaspe. Ixlī'a'ktu' chihuix zafiro, ē ixlī'a'ktu'tun ágata, ē ixlī'a'ktā'ti' esmeralda. ²⁰ Ixlī'a'kqizis chihuix ónice, ē ixlī'a'kchāxan

cornalina, ē ixlī'a'ktojon crisólito, ē ixlī'a'ktzeyan berilo, ē ixlī'a'kna'jās topacio, ē ixlī'a'kcāuj crisoprasa, ē ixlī'a'kcāujtin jacinto, ē ixlī'a'kcāujtu' amatista. ²¹ A'kcāujtu' mākēlhcha xla' a'kcāujtu' chihuixni' tū cāhuanican perlas. A'katunu' mākēlhcha ixtlahuacani't a'katunu' perla. Xatej cā'lacchicni' pō'ktu xa'oro xastala'nka' chī vidrio.

²² Jā iclaktzī'lh nūn a'ktin templo nac cā'lacchicni', ixpālacata na ixlīpō'ktu cā'lacchicni' huī'lh Dios tī ka'lhikō' lītli'huī'qui ē nā a'ntza' huī'lh Cordero. ²³ A'ntza' jātza' tī catimaclacasqui'nli chī'chini' nūn mālhcuyu'. Cā'lacchicni' mākēlhchē i'xkakana' Dios ē nā i'xkakana' Cordero. ²⁴ Tachi'xcuui't nac cā'quilhtamacuj nacāmākēlhchē i'xkakana' Dios. Napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natalakachi'xcuui' Dios. ²⁵ Xamākēlhchā cā'lacchicni' natatalaquī'tāya pō'ktu quilhtamacuj. Jā maktin caticāmālacchōca ixpālacata a'ntza' jā cati'a'nalh cā'tzī'sni'. ²⁶ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't natamin natalakachi'xcuui'. ²⁷ Jā catitanūlh a'ntza' tū jā tze. Jā catitatanūlh tī tatlahua tū līmāxana'. Jā catitatanūlh tī tahuan tā'ksa'nīn. Natatanū a'ntza' xmān tī cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n na ixlibro Cordero tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

22

¹ Ā'līstān āngel quimāsu'yuni'lh a'ktin ka'tla' xcān tū xatzēhuanī't. Tzamā' xcān ū'tza' tū māstā' xasāsti' latamat. Ka'tla' xcān ixtaxtumā'lh na ixpūmāpa'ksīnca'n Dios ē Cordero. ² Ka'tla' xcān ixtētaxtu ixpu'nan nac xatej cā'lacchicni'. Na ixquilhtūnī'n ka'tla' xcān ixtayāna'lh qui'huī' tū tamāstā' xasāsti' latamat. Tzamā' qui'huī' tamāstā' ixtahua'ca't makcāujtu' a'ktin cā'ta. Taha'ca' ixtahua'ca't a'katunu' mālhcuyu'. Xapa'lhma' huā'mā' qui'huī' tze cālīmātzeyīcan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³ Jā cati'a'nalh a'ntza' tū jā tze ixpālacata a'ntza' huī'lh ixpūmāpa'ksīnca'n Dios ē Cordero. Natamakapāxui' Dios tī tatapa'ksīni'. ⁴ Cā'lacan natalaktzī'n Dios. Nacātankāhui'līcan ixtacuhuīni' Dios tī tatapa'ksīni'. ⁵ Nac huā'mā' cā'lacchicni' jā cati'a'nalh cā'tzī'sni'. Jātza' catimaclacasqui'nca pūmaksko. Jātza' catimaclacasqui'nca chī'chini'. Māpa'ksīni' Dios nacāmākēlhchē ixtachi'xcuui't. Xlaca'n natamāpa'ksīni'n pō'ktu quilhtamacuj.

Palaj namimpala Jesucristo

⁶ Ā'līstān āngel quihuanilh:

—Huā'mā' tachihuīn ixlīcāna'. Tzē a'ka'ī'can. Māpa'ksīni' Dios ixcāmālacapāstaquī ixa'kchiuīna'nī'n tū natahuan. Xla' macaminī't ixāngel nacāmāsu'yuni' tī tatapa'ksīni' Dios tū palaj na'a'kspula.

⁷ Jesús huanli:

—Palaj na'icmin.

Līpāxuhua tī takexmatni' tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro tū māsu'yu tū na'a'kspula.

⁸ Quit, Juan, ickexmatni't ē iclaktzī'nī't ixlīpō'ktu huā'mā'. A'cxni' xa'ickexmatkō'nī't ē xa'iclaktzī'nkō'nī't, iclaktatzokostal āngel tī ixquimāsu'yuni'nī't huā'mā'. ⁹ Xla' quihuanilh:

—Jā chuntza' catla'hua'. Jā caquilaktatzokosta. Nā quit ictā'scuja Dios chuntza' chī huī'x ē chī mintā'timīn tī ixa'kchiuīna'nī'n Dios ē ixlīpō'ktuca'n tī takexmatni' tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. Xmān Dios nalaktatzokostaya'.

¹⁰ Nā quihuanilh:

—Jā ca'cs catica'tzi huā'mā' tachihuīn tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro ē tū tahuan tū na'a'kspula, ixpālacata palaj namākentaxtūcan chuntza' chī tatzo'kni'. ¹¹ Tī tatlahua tū jā tze, catatlahualhcu. Tī tapuhuan tū jā tze, catapuhualhcu chuntza'. Tī lactze, pō'ktu quilhtamacuj catatlahualh tū tze. Tī takexmatni' Dios, pō'ktu quilhtamacuj catakexmatni'lh Dios.

¹² Nā Jesús chihuīna'mpāl:

—Palaj na'icmin. Na'iclīmin tū na'iccālīxoko chā'tunu'. Na'iccāxoko tī tatlahuanī't tū tze ē nā tī tatlahuanī't tū jā tze. ¹³ Quit xapūla ē ā'xmān, chī letra A tū litzucu alfabeto ē chī letra Z tū ixlī'a'ksputni'. Quit xalitzucuni' ē xalī'a'ksputni'.

¹⁴ Līpāxuhua tī cāmātza'nkēna'ni'canī'ttza' ixcountaca'n. Ū'tza' tzē natalīhua' xatahua'ca't qui'huī' tū māsā' xasāsti' latamat. Nā tzē natatanū nac cā'lacchicni'. ¹⁵ Jā cāmāxtekan natatanū nac cā'lacchicni' tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios. Jā catitatanūlh xantilhni', ē nūn tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n, ē nūn maknīni'nī'n, ē nūn tī talaktaquilhpūta ídolos, ē nūn tī ta'a'ksa'nan ixpālacata talakatī tahuan tū jā ixlīcāna'.

¹⁶ Jesús chihuīna'mpāl'h:

—Quit, Jesús, icmacā'nī't quinángel. Xla' nacāhuanīyān ixlīpō'ktu huā'mā' hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Dios na ixlīpō'ktu cā'lacchicni'. Quit ī'xū'nātā'nat rey David. Quit mātuncuīnī' sta'cu tū xkaka —huanli Jesús.

¹⁷ Espíritu Santo ē ixtasqui'ni' Cordero, xla'ca'n tahuan:

—Cata'ntit.

Ixlīpō'ktuca'n tī takexmata catahualh:

—Cata'ntit.

Catamīnkō'lh ixlīpō'ktuca'n tī takelhpūtī, ē catahua'lh xcān tū māsā' xasāsti' latamat. Cāmāxquī'can chī talakalhu'mān tī tamaktīni'ncu'tun.

¹⁸ Ixlīpō'ktuca'n tī takexmata ixtachihuīn huā'mā' libro jā tatzo'kni' tū na'a'kspula, iccāhuani: Palh catīhuālh mālhmā'nī huā'mā' tachihuīn, Dios namakapātīnīn. Napātī lakuat tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. ¹⁹ Palh catīhuālh namāpānū macsti'na'j tachihuīn tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro, Dios jā catimakxtekli nahua' ixtahua'ca't qui'huī' tū māsā' xasāsti' latamat. Dios jā catimakxtekli natanū nac xatasicua'lanātlahuan cā'lacchicni' tū tzo'kcanī't nac huā'mā' libro.

²⁰ Tī huan tzamā' tachihuīn, xla' huan:

—Ixlicāna'. Quit palaj na'icmin.

Chuntza' calalh. Cata't quiMāpa'ksīni' Jesús.

²¹ QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan milīpō'ktuca'n hui'xina'n. Amén.